GÖTEBORGS
UNIVERSITET

Det här verket har digitaliserats i ett samarbete mellan Litteraturbanken och universitetsbiblioteken i Göteborg, Lund, Umeå och Uppsala.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den tolkade texten kan innehålla fel.
Därför bör du visuellt jämföra den tolkade texten med de scannade bilderna för att avgöra vad som är riktigt.
Om du anser dig ha upphovsrätt till detta material, ber vi dig vänligen kontakta Göteborgs universitetsbibliotek.

The digitisation of this work is a collaboration between The Literature Bank and the university libraries in Gothenburg, Lund, Umeå and Uppsala.
All printed text is OCR processed into machine readable text. This means that you can search the document and copy its text. Older documents with print in poor condition can be hard to process and may contain errors. Compare the interpreted text visually to the scanned image to determine what is correct.
If you believe you own the copyright to this work, please contact the Gothenburg University Library.

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

LUNDS
UNIVERSITET

UPPSALA
UNIVERSITET

Universitetsbiblioteket

FORNFORSKARENS
SAGOR OCH BERÄTTELSER
UR VÅRT LANDS HISTORIA

Umeå UB
Skön
950741

Umeå
Universitetsbibliotek
Skön
95071:1

Pihlstrand, Ragnar

FORNFORSKARENS

SAGOR OCH BERÄTTELSER

UR VÅRT LANDS HISTORIA

AF

Förf. till Fänrik Flinks minnen m. fl.

FÖRSTA DELEN

SAGOÅLDERN

GÖTEBORGS REALLÄROVERK
Skänkt av
J. G. HOLMSTEDT.

STOCKHOLM
C. E. FRITZE'S K. HOFBOKHANDEL

STOCKHOLM, GERNANDTS BOKTRYCKERI-AKTIEBOLAG, 1884.

INLEDNING.

I.

Fornforskaren och hans högvälborne gynnare.

Det var om våren år 1875 och platsen var Stockholms skeppsbro. En lätt vind kom från sjön, förirrade sig först bland de vid bron liggande fartygens tackel och tåg och ilade derefter i yster lekfullhet bort mot den långa husraden, slutligen förlorande sig i de trånga gränderna.

Vågorna glittrade. Luften var mild. Menniskorna, som trängdes vid Skeppsbron, befunno sig alla så att säga i vårstämning. Här och der gick på landbacken en sjöman, blickande med sublimt förakt ned på den stenlagda gatan, liksom om han hade haft oändligt svårt att förstå, hvarför han egentligen någonsin hade satt sin fot derpå, då hafvet är så fritt, så skönt och härligt.

Det var lif och rörelse öfverallt.

På fartygen, som lågo ute på strömmen, var man ifrigt sysselsatt. Här lagade man ett segel. Der splitsade man samman ett sönderslitet tåg. På ett annat ställe hade skepparen hängt ut sina benkläder öfver relingen eller på bogsprötet. Han ville gifva dem en grundlig soltorkning, innan han åter drog ut på det våta elementet.

Och en stockholmsgamin hvisslade med exempellös färdighet i fråga om falsk ton en vårsång, så att man kunde mista örhinnorna.

Vid skeppsbron låg en väldig ångare, kring hvilken största delen af publiken samlade sitt interesse och sin uppmärksamhet. Den var synbarligen beredd att afgå. Ångan frustade ut ur de öpnade ventilerna. Skorstenarna utsände sina moln af rök. Styrmannen ombesörjde med skarp blick och skrikande stämma landfästenas lossande. Den väldige ångaren började sucka och vagga, liksom om han ogerna hade lemnat denna lugna hvilostad och åsynen af allt detta folk, hvars beundrande blickar hvilade på hans väldiga och skönt proportionerade former. Nu upphörde ångan att hväsa och spruta. Ventilerna hade blifvit belastade. Allt var färdigt. Man kunde hvilket ögonblick som helst vänta att få se landgången indragas och höra ångpipans ljud.

Då stannade plötsligt ett elegant ekipage midt för landgången. Den nyfikna hopen trängde sig fram för att se — ty att »se», det är ofta nog stockholmarens högsta njutning. Han har dubbelt så stor glädje här i verlden af sina ögon som af sina öron, åtminstone om han är för *fattig* att inne på ett café kunna få åhöra s. k. *gratis*musik.

En herre med aristokratiska drag och elegant drägt hoppade först ur vagnen och efter honom följde med större försigtighet och eftertanke en annan, mindre aristokratisk, men desto mera originel herre. De båda personerna voro vår lärde fornforskare och hans högvälborne gynnare eller, med andra ord, grefve Hans af Sagoborg och magister Nils Antiqvarius.

Grefven af Sagoborg var en medelålders man, som af naturen blifvit begåfvad med hög och ståtlig växt, fina och älskvärda anletsdrag samt en ledighet i uppträdande och hållning, hvilken är förbehållen åt den höga börden och det »blåa» blodet.

Men om grefven var en menniska, som tycktes lefva med och i den nuvarande tiden, så syntes deremot hans följeslagare, magister Antiqvarius, vara ett exemplar af en forntida ras.

Då Nils Antiqvarius skapades, hade naturen för ett ögonblick glömt, att det finnes någon annan dimension än längden. Att i fråga om den smale herr Antiqvarius tala om bredd eller tjocklek, dertill behöfdes en starkare inbillningskraft, än som är de flesta menniskor gifven. Hela den gamle herrns person gick upp i den rumsdimension, som benämnes längd. Hans hufvud var onaturligt långt, hans hals tycktes snarare bevisa menniskans härstammande från giraffen, än hennes härkomst från de darwinska aporna, hans ben skulle i fråga om längdmått hafva med hopp om framgång täflat med strutsens, hans armar räckte nästan ända ned till knäna och hans händer och fötter — ja, deras längd trotsar all beskrifning. Till och med den gamle herrns mun var uttänjd till en längd, som var mirakulös.

På denna gamle herres knotiga kropp satt en icke mindre egendomlig drägt. En buteljgrön frack af gammaldags snitt skylde en kantig rygg och de långa benen hade förirrat sig in i ett par benkläder, till hvilka herr Antiqvarius förmodligen hade funnit modellen i en vrå af något gammalt klädstånd. Af det tyg, som åtgått till detta vidunderliga plagg, skulle en vanlig skräddare hafva kunnat sy benkläder åt ett halft dussin förhoppningsfulla mennisko-plantor af olika åldrar.

Som herr Antiqvarius kallades magister eller doktor och var en lärd man, hade han naturligtvis glasögon på näsan, men att dessa voro infattade i guld, det bevisade alldeles icke, att den gamle herrn var ekonomiskt oberoende. Ännu mindre bevisade det, att han var skuldsatt upp öfver

öronen. Det var helt enkelt hans högvälborne gynnare, grefven af Sagoborg, som hade på detta prydliga sätt smyckat det mest framstående partiet af den lärde herrns ansigte.

»Nå, min lärde vän,» yttrade aristokraten, då herr Antiqvarius på ett mycket långsamt och försigtigt sätt klef ner ur den fina vagnen. »Ni måste skynda er. Ångbåten afgår inom en minut.»

»En minut!» sade magister Antiqvarius och stannade dervid midt i sitt nedstigande, så att den ena foten hvilade på fotsteget och den andra qvarblef bland filtarna och ressakerna inne i vagnen.

Härvid såg herr Antiqvarius ut, som om han hade funnit en hel skatt af antiqviteter i ordet minut.

»En minut!... Min högvälborne grefve och gynnare, man kan hinna med ganska mycket under en minut. På en minut blef Cæsar mördad, på en minut drunknade Fjolner i ett mjödkar, på en minut...»

»Nå... lemna det der, min vän! Hör!... Ångbåten ger signal till afgång. Skynda er!»

Grefven ropade på sin betjent och befalde honom flytta herr magisterns reseffekter från vagnen till ångaren, men när betjenten Abrahamsson skulle utföra denna befallning, uppstod mellan honom och magistern en löjlig strid rörande en elegant portfölj, som betjenten ville bortföra tillsammans med det öfriga.

»Aldrig i verlden!» pustade magistern. »Aldrig!... Min portfölj!... Min dyrbara portfölj... der jag har samlat frukterna af så många års forskningar och studier... Släpp portföljen, herr dräng...! Hvarken du eller någon annnan af *profanum vulgus* är värdig att bära den.»

Allt detta medtog tid. Grefven insåg, att hans gamle vän måste komma för sent, om icke ångaren fördröjdes. Derför skyndade han öfver landgången in på ångbåtens däck, medan magistern och betjenten afslutade sin tvist. Grefven

gick fram till ångarens befälhafvare, och det var lätt för en man med hans anseende och samhällsställning att förmå kaptenen till att några minuter uppskjuta afresan.

Ändtligen var striden slutad till magisterns förmån. Den gamle herrns paraply, galoscher och koffertar voro ombord och det återstod intet annat än att magistern sjelf följde efter med portföljen i hand och glasögonen på näsan.

För herr Antiqvarius var detta emellertid icke en så enkel sak, som det skulle hafva varit för hvar och en annan menniska. Han stannade midt på landgången och vände sig till grefven med följande tal:

»Ni må säga hvad Ni vill, herr grefve, om runinskriften på Nackabodastenen, så är det likväl min öfvertygelse, att våra förfäder aldrig skulle hafva ristat så dumma runor. Tro mig, min högvälborne gynnare, den runskriften är gjord i en senare tid, den är understucken, den är förfalskad, den är icke att lita på. Den är...»

Grefve Hans, som såg kaptenen rynka ögonbrynen af otålighet, besvarade icke sin lärde väns tal, utan stack sin arm under hans och drog honom med sig ned på däck, der han satte honom på en soffa bredvid reseffekterna. Man må högt prisa denna grefvens försigtighet, ty om herr Antiqvarius hade blifvit placerad långt ifrån sina koffertar och nattsäckar, skulle de för evigt hafva varit förlorade för honom, som visserligen kunde reda sig ganska bra med forskningen efter forntidens minnesmärken, men som egentligen icke lefde i den närvarande tiden.

»Tro mig, min högvälborne gynnare,» började Antiqvarius å nyo, försökande att fasthålla grefven, »den der ättehögen på Trollebergs egor...»

»Farväl, min lärde vän!»

Ett ögonblick senare stod grefven på kajen. Ångaren lade ut och snart lemnade den skeppsbron.

Grefve Hans af Sagoborg viftade med sin fina battistnäsduk ett vänligt afsked till den bortresande magistern. Denne ropade endast:

»Sök bland Sagoborgs ruiner, min högvälborne gynnare! Kanske finner Ni något, innan vi råkas igen.»

II.

Hvarför magister Antiqvarius måste resa.

Nils Antiqvarius var född på grefvens af Sagoborg gods. Redan vid hans födelse tillegnade sig det olycksaliga längdmåttet ett inflytande, som nästan helt och hållet förintade alla andra »rumsbestämmelser.» Pojken var för lång till den af fadern gjorda vaggan, och den af modern sydda drägten visade sig vara allt för kort. Den var deremot flera gånger vidare än den behöft vara, ty den nyfödde Nils egde nästan icke någon bredd. Dertill kom, att presten vid dopförrättningen höll ett tal så långt, att det aldrig skulle hafva tagit slut, om icke Nils hade afbrutit det genom ihållande, nästan ilskna och i alla händelser allt för långvariga skrik.

Den märkvärdiga dag, då Nils Antiqvarius första gången öppnade sin långt uttänjda mun till ett skrik här i denna jemrens verld, var den 19 oktober eller Ptolemeusdagen — en omständighet, hvilken af många bland magisterns vänner tillskrefs ett afgörande inflytande på hans lif. Som hvar man vet, är Ptolemeus namnet på en rad af forntida egyptiska konungar af grekisk-macedonisk

ras, börjande med Alexander den stores närmaste efterträdare, bland hvilka Ptolemeus, Lagus's son, var den förste. Desse Ptolemeer eller Lagider hafva omkring sig en viss antiqvarisk gloria. Deras lif har förflutit i en så aflägsen forntid, att det alldeles icke är förunderligt, om en menniska med sinne för det antika och som dertill blifvit född till verlden på den åt dem helgade dagen, kan blifva en smula antiqvarisk till karakter och lynne. Menniskorna stå under inflytande af okända mystiska magter. Nils Antiqvarius blef fornforskare, derför att han stod under Ptolemeernes inflytande.

Hans far var en välmående s. k. godsare d. v. s. en arrendator på grefvens gods med skyldighet att tillsammans med de andra »godsarne» bruka egarens jord. Grefven kunde sjelf lägga armarna i kors, han kunde med förakt afvisa alla hygglige karlars ansökningar om nåden att få blifva inspektor på det stora godset, han kunde spara hela utgiften till drängar, pigor, kogubbar, mejerskor m. m., ty »godsarne» voro förpligtade att plöja och beså hans jord och sköta hans hästar och kor. Dessutom voro »godsarnes» hustrur och döttrar förpligtade att kärna hans smör, göra hans ost, väfva hans dräll m. m. Grefven och grefvinnan hade intet annat att göra här i verlden än att tillse, att »godsarne» och deras qvinfolk fullgjorde sina skyldigheter, och att njuta frukterna af de arme »godsarnes» flit och möda. Om det myckna arbetet i »herskapets» tjenst hindrade bönderne att plöja och beså sin egen jord, det gjorde naturligtvis ingenting till saken. De voro ju i alla händelser bara bönder. Icke heller ansågs det vara en skada för landet, att befolkningen under sådana förhållanden måste qvarstå på en ytterst låg ståndpunkt. De tycktes verkligen vara till endast för att betjena sitt »herskap» och bereda grefven och hans hus tillfälle att njuta goda dagar.

Sagoborgs läge på Sveriges karta kunna vi icke närmare bestämma än derigenom att vi säga, att det var beläget någonstädes på kusten af Blekinge eller Småland. Ve oss, om vi i detta afseende läte komma oss till last en allt för stor uppriktighet! Då skulle kanske halfva Sveriges befolkning inom en månad strömma samman till Sagoborg och vi, som varit den egentliga orsaken till denna för det grefliga herskapet besvärliga nyfikenhet, skulle hafva på samma gång i den grefliga familjen förskaffat oss ingalunda föraktliga fiender. Erfarenheten har gjort oss kloke. Inga personligheter! Läsaren får vara nöjd med den geografiska upplysning, som redan är lemnad. Dock vilja vi medgifva, att en uppmärksam och i historien någorlunda bevandrad person kan under berättelsens fortgång förskaffa sig en till visshet gränsande sannolikhet i fråga om Sagoborgs läge, om han nämligen med uppmärksamhet iakttager, huruvida Sagoborg under vissa perioder af historien var svenskt eller danskt. Dock frukta vi sannerligen, att redan denna upplysning är tillräcklig att ådraga oss det höggrefliga herskapets onåd.

Hvilka öden Nils Antiqvarii förfäder hade genomgått, det tillhör oss icke att här berätta, ty jag är förvissad om, att den lärde magistern sjelf icke skall underlåta att i sin berättelse med utförlig noggranhet omförmäla allt hvad som rör hans egen slägt. Den egenkärlek, som är menniskan medfödd, är oss en säker borgen derför. Särskildt vid vissa lysande punkter i Antiqvarii förfäders historia torde den förträfflige mannen komma att uppehålla sig med en utförlighet, som kanske icke faller en och annan mera välboren läsare i smaken.

Grefven af Sagoborg — det var grefve Erik, den nuvarande grefvens fader — sörjde med berömvärd godhet för herr Antiqvarii bokliga uppfostran och mängden sade... nå, det gör ingenting hvad den elaka mängden sade, ty

den har alltid idel dumma historier att omförmäla. Säkert är, att »gamle grefven» lät Nils på sin bekostnad genomgå såväl »latinskola» som gymnasium och att han, efter fullbordade studier derstädes, blef af gamle grefven försedd med medel att under ett decennium »ligga vid akademien» d. v. s. åhöra en och annan föreläsning af en professor, som måhända gått så långt i lärdom, att han blifvit mäkta konfys. Der ligger en faslig våda för svaga hjernor förborgad i den der lärdomen!

Omöjligt är det ingalunda, att det var de i forntida former stelnade männen bland professorerne, som slutligen efter tio års universitetsstudier lyckades helt och hållet förstena Nils Holmersson — ty detta var magisterns verkliga och medfödda namn. Han utvecklade sig under herrar professorers ledning allt mer och mer till ett original af första ordningen. En professor i latinska antiqviteter satte kronan på verket, då han satte Nils i hufvudet den tanken, att Sverige har anmärkningsvärda antiqviteter icke mindre än det romerska landet. Från den stunden kallade Nils Holmersson sig Nils Antiqvarius och började med så stor flit gräfva i ättehögar och gånggrifter, att det lärda akademiska konsistorium tilldelade honom den då för tiden s. k. magistergraden, fastän han icke hade »tenterat» i andra ämnen än antiqviteterna och mythologien.

När Nils Antiqvarius blef magister eller, såsom det numera, på ett storståtligare språk heter, doktor, var »gamle grefven,» Erik af Sagoborg död och hans balsamerade kroppshydda nedsatt i det grefliga grifthvalfvet. Grefve Hans hade tillträdt egendomarna och titeln. Såsom slägtens hufvudman bevistade han med troget nit alla ståndets sammanträden och var en af de ifrigaste motståndarne till »representationsförslaget.» Ännu vet ingen menniska, huruvida de höggrefliga spådomarna om det nya representationssättets förderflighet för konung och rike komma att slå in, men hvad

man med visshet vet, det är, att grefve Hans med stort nit understöddes, i sina bemödanden att nedgöra den nya tingens ordning, af Nils Antiqvarius, hvilken naturligtvis måste hänga fast vid det gamla, just derför att det var gammalt, och hata det nya, just derför att det icke var antiqvariskt. Från den tiden bodde doktor Antiqvarius ständigt på grefvens slott och hade der allting fritt utan annan skyldighet än den att till ersättning för vivre, ljus, rum, säng och tvätt etc. åhöra herr grefvens kärnrika och saftiga anföranden om den nya tidens dåliga anda och efter bästa förmåga understödja dessa grefliga tal med bevis, som voro hemtade från den grekiska, romerska eller nordiska forntiden. Slutligen blef magister Antiqvarius liksom ett inventarium på Sagoborgs slott och det var nästan alldeles omöjligt att tänka sig nämnda slott utan Nils Antiqvarius. Detta var på det hela taget en stor lycka för magistern, ty han hade tillräckligt dokumenterat sin oduglighet att sköta sådana värf, som tillhöra nutiden. Man — d. v. s. grefve Hans — hade skaffat honom ett lektorat i en svensk landsortsstad, men då herr Antiqvarius röjde ett oöfvervinnerligt begär att genom »luggningar» och diverse andra lärareknep undersöka sina lärjungar lika noggrant, som om de hade varit fornsaker från brons- eller sten-åldern, så fann man — d. v. s. återigen herr grefven — sig föranlåten att aflägsna Nils Antiqvarius från all befattning med andra ting än de som tillhöra den gråa forntiden. Att gräfva i det under århundraden samlade höggrefliga bibliotheket på Sagoborg var sedan den tiden den lärde mannens käraste sysselsättning, såsnart icke herr grefven hade tid att tillsammans med Antiqvarius uttöma sig i fördömande utlåtelser öfver den närvarande tiden. Men en dag kom, då Nils Antiqvarius erhöll andra göromål, hvilka mycket interesserade grefve Hans och hans familj — grefvinnan, de unge grefvarne och de högvälborna små grefvinnorna. Då det just var denna omständighet, som föranledde den resa,

hvilken vi hafva sett doktor Antiqvarius företaga, i det han gick ombord på ångaren Transit N:o 2, så torde våra läsare och läsarinnor benäget ursäkta, om vi dröja här och i fråga om denna sak iakttaga någon utförlighet, fastän vi afsky allt för stor omständlighet mera än skepparen afskyr stormen eller haren afskyr hundarna.

Det nuvarande Sagoborg är bygdt i en senare tid och utrustadt med alla de härligheter, som de senare århundradenas arkitektoniska konst har utfunderat. Nils Antiqvarius var emellertid dels af naturlig böjelse, dels genom lärde professorers inflytande och dels genom inrotad vana så förälskad i allt, som tillhörde en förfluten tid, att han icke blef rätt nöjd, förrän han genom sina af forntidsvetenskapen föreskrifna regler sattes i tillfälle att finna den plats, der det gamla och i häfderna frejdade Sagoborg var beläget — tvåhundra meter från den nuvarande borgen. Och när herr Antiqvarius efter mycket sökande och många misstag *trodde* sig hafva funnit platsen, utbad han sig i de lifligaste ordalag af sin »högvälborne herr grefve och gynnare» en hacka och en spade, i ändamål att åt stället egna en grundlig undersökning. Naturligtvis sparade hans gynnare icke på sina spadar och hackor, ja, han kommenderade till och med vid de mera lediga årstiderna en ansenlig skara af »godsare» till magisterns hjelp. Förgäfves! Antingen hade det gamla Sagoborg aldrig legat på den platsen eller också hade tidens tand förstört och sönderfrätt hvarenda atom af den stolta borgens djupa grundvalar.

Nils Antiqvarius var under flera månader hvad man skulle kunna kalla en hängningskandidat — det ömkligaste slag af ömklig kandidatur. Han var ledsen vid lifvet. Han föraktade verlden och sig sjelf och hela den antiqvariska vetenskapen till på köpet och han ville gerna slippa bort ifrån alltsammans. Hans enda dröm om ära innefattades

uti begäret att inför verlden åskådliggöra Sagoborgs historia från hednatiden intill nu, och se — denna dröm var tillintetgjord genom den fatala omständigheten, att Antiqvarius, trots alla regler och erfarenheter, hade tagit lemningarna af en ladugård för att vara grundvalarna till Sagoborgs gamla slott.

Efter mörker kommer ljus, efter natten dag. Nils Antiqvarius hade haft sin natt, sitt mörker. Han fick också slutligen sin dag och det ett dagsljus så intensivt, att det var nära att förblinda hans vid mörker vanda ögon och göra dem för alltid otjenstbara, oaktadt grefven just vid den tiden begåfvade honom med de dyrbara, i guld infattade glasögonen.

En dag gick han på jagt med sin högvälborne gynnare och ett koppel af utsökt ras.

Grefven sköt en hare, och under tiden passade magistern på och begaf sig in i en gammal ruin, som låg inne i skogen på en höjd, blott några hundra meter från stranden. Antiqvarius glömde både sin högvälborne gynnare, det ädla kopplet, hararna och rapphönsen och började i stället besigtiga ruinen, om hvars tillvaro hvarken han eller grefve Hans eller någon af slottsfolket hade haft en aning, ty platsen var alldeles öfvervuxen af täta busksnår.

Det gamla Sagoborg var funnet. Antiqvarius lefde upp på nytt. Trognare gräfver icke mullvaden sin underjordiska gång, än magistern gräfde bland dessa grushögar, dessa hopar af till hälften förruttnade ekstockar och plankor, dessa samlingar af huggna stenar. Det grefliga herskapet deltog med innerlig fröjd i Antiqvarii segerstolthet. Glädjen stod högt i tak, när magistern slutligen en vacker dag trodde sig upptäcka lemningarna af ett gammalt torn. Dessa lemningar voro numera skäligen obetydliga, men tornet helsades dock med glädje af familjen, emedan det varit ett vittne till förfädrens magt och ära och emedan

det grefliga husets förfäder i rätt uppstigande led hade med högstegna fötter trampat dessa åldriga trappsteg, hvilka just derigenom blefvo så utomordentligt märkvärdiga.

Nils Antiqvarius var outtröttlig. Han hade nu kommit i sitt element. Här hade han tusende gåtor att gissa. Och de halft nedramlade murarna i detta gamla torn hviskade till honom de mest underbara sagor, till hvilka han med förtjusning lyssnade.

Slutligen hittade herr Antiqvarius djupt nere i jorden en trästock, men det var en högst underbar stock. Icke derför att den var af ek. Huru många stockar äro icke af ek! Nej, dess märkvärdighet bestod uti en *inscription*, inristad i det hårda träet med en knif, om hvilken doktor Antiqvarius konstaterade, att den ovilkorligen måste hafva varit skarp och väl slipad — ett faktum, till hvilket endast en så högt uppdrifven fornforskareskicklighet kunde hafva ledt sig. Så här tog den märkvärdiga stocken sig ut:

Franciscanernes brödraskap, som år 1529 af den omilde konungen Gustaf Wasa drefs ur klostret här vid sidan af det ärorika Sagoborgs slott, flyttar nu till klostret Bonaventura på Palatinusberget. Den som vill lära att känna Sagoborgs öden, han tage vandringsstafven i sin hand.

Att beskrifva, huruledes herr Antiqvarius outtröttligt arbetade på uttydandet af de här och der med gammaldags stelhet utsirade bokstäfverna samt huru unga och gamla inom den höga grefliga familjen ansträngde sig med frambringandet af de mest otroliga tydningar af de mest oläsliga ställena, det står icke i vår ringa förmåga. Nog af — den gamla, halfruttnade ekstocken gjorde epok i herr Antiqvarii lifs historia och, snart sagdt, äfven i den grefliga familjens. Från grefven och grefvinnan sjelfva, hvilka uppnått en rätt respektabel ålder, ända ned till den lille parfveln till grefve, som nyss börjat vandra omkring i stöflar — alla blefvo de med ens ifriga fornforskare. Grefve Hans var nära att göra åtskilliga bokhandlare, om icke vansinnige, så åtminstone ursinnige genom sina pockande förfrågningar efter alla möjliga utgångna verk inom fornforskningens ädla vetenskap. Slottet hade aldrig sett en sådan rikedom af böcker, som grefve Hans nu släpade med sig hem, så ofta han besökte närmare eller fjermare belägna städer, ja, han gjorde till och med en resa till Paris endast för att förskaffa sig ett uråldrigt antiqvariskt arbete i gammaldags pergamentsband, innehållande all den antiqvariska visdom, som en viss Herbert de Levantal hade medhunnit att samla under ett nära hundraårigt lif. Och man kan vara öfvertygad, att det var icke litet, ty de der fornforskarne hafva en egendomlig förmåga att mångfaldiga sina små upptäckter. Slutsatsernas svåra konst är för dem en barnlek. De kunna, om någon kan det, koka soppa på en spik.

Medan detta fornforskareraseri var som aldra lifligast på slottet Sagoborg, kom doktor Antiqvarius omsider fram med en idé, som försatte sinnena i ett lugnare tillstånd.

»Min högvälborne grefve och gynnare,» sade han en dag, »vi hafva gjort ett fynd.... ett epokgörande fynd.... ett fynd, om hvilket hela verlden snart skall med beundran

tala.... och detta underbara fynd är just den här gamla ristade ekstocken.»

»Sant... sant, min vän!» svarade grefve Hans med tankspridt utseende, ty Antiqvarius störde honom i hans funderingar öfver den frågan, om han skulle för femtusen riksdaler köpa ett af en spekulativ hjerna åt honom erbjudet »antiqvariskt» manuscript eller icke.

»Hm!... Hm!» fortfor Antiqvarius. »Jag har tänkt...»

»Hvad har Ni tänkt, min värde vän?»

»Att taga vandringsstafven i min hand, såsom ekstocken säger. Ja, det har jag tänkt och...»

Ingenting kunde vara mera förvånande. Magister Antiqvarius, som af ålder representerat stabiliteten, konservatismen, stillaståendet — *han* ville ut och resa! Grefve Hans af Sagoborg blef häpen. Lyckligtvis hade han inga anlag för blodstockning åt hjernan.

»Hvad?... Hvem?... Huru?» utropade han i sin häpenhet.

»För många frågor! Hör... min högvälborne herr grefve och gynnare! Ekstocken säger oss, att den som vill lära känna Sagoborgs öden, han måste taga vandringsstafven i sin hand. Jag har grubblat, tänkt, funderat, mediterat, filosoferat öfver detta uttryck och jag kan icke komma till något annat resultat än det, att i klostret Bonaventura på Palatinusberget kan man få tillförlitliga antiqvariska upplysningar om Sagoborgs slott och om edra fäder, herr grefve. Jag går till Bonaventuraklostret.»

Grefven var en lång stund mållös. Slutligen förmådde han framstamma dessa ord:

»Ni vet då, min lärde vän, hvar klostret Bonaventura är beläget?»

»På Palatinusberget, herr gynnare!»

»Och hvar fins Palatinusberget? I Afrika? I Australien?»

»Min högtärade och högvälborne gynnare, eder okunnighet förvånar mig lika mycket, som den smärtar mig. Så hör då! Bonaventura var en franciscanermunk, som egentligen hette Johannes Fidanza. Han blef för sina utomordentligt stora förtjensters skull slutligen utnämnd till franciscanerordens general och kardinalbiskap af Ostia. År 1523 började han uppträda som lärare i theol...»

»Hvad hör allt detta hit, min lärde vän?»

»Hör och öfvertyga er, herr grefve! Denne Johannes Fidanza eller Bonaventura har skrifvit åtta band theologiska skrifter, hvilka utgåfvos i Rom 1588 och äro...»

»Vidare, min lärde vän!»

»Han har skrifvit en mängd hymnologiska saker och...»

»Vidare!... Vidare!»

»Nåväl, denne Bonaventura grundlade ett franciscanerkloster på Palatinusberget, hvilket ännu i dag bär den värdige scholastikerns namn.»

»Åh f—n!» utbrast grefven, som blifvit otålig.

»Jo, jo... detta är historiskt visst.»

»Nå, men om det nu är historiskt visst femton gånger, så upplyser det mig icke om hvar Palatinusberget och klostret Bonaventura äro belägna? Är det i Palestina eller Syrien? Hva'ba'?«

»Nej, i Italien!»

»Godt! Och nu vill Ni, min lärde vän, resa dit?»

»Ja, jag önskar det med min högvälborne grefves och gynnares bifall. Min mening är att af de underrättelser, som jag kommer att i klostret Bonaventura erhålla, och af resultaten af de forskningar, som jag sedermera kommer att anställa i kongliga bibliotheket i Stockholm och i andra rikt försedda bibliothek, sammansätta Sagoborgs underbara historia från hednatiden, ja, från urminnes tid och intill våra dagar.»

Grefve Hans blef förtjust och tog fornforskaren i famn.

Derefter ledsagade han honom till sin familj och omtalade för alla, ända från den ädla grefvinnan Mathilda ned till den lille grefveparfveln, herr Antiqvarii mirakulösa plan. Den vann bifall och den blygsamme magistern blef alldeles förvirrad af alla de loford, som tilldelades honom.

Herr Antiqvarii resa till Italien på grefvens af Sagoborg bekostnad var numera en gifven sak. Grefvinnan Mathilda sydde med egen hand ett dussin nattmössor af helylleflanell åt den gamle herrn, fröken-grefvinnan Eleonora broderade åt honom en nattsäck, guvernanten, mamsell Pettersson skänkte honom en med hennes egna hvita händer förfärdigad tobakspung, och den lille grefveparfveln sammansparade åt honom en strut karameller till förfriskning under resan. Sålunda väl utrustad och dessutom af grefve Hans försedd med goda banknoter och vexlar i en väl späckad sedelbok, begaf herr Antiqvarius sig åstad. Vi hafva haft nöjet bevittna hans afresa.

III.

Fornforskaren i Italien.

Uppför den slingrande väg eller, rättare sagdt, gångstig, hvilken på Palatinusberget leder upp till klostret Bonaventura, red en varm sommardag år 1875 en äldre man, hvilken var utrustad med hela den apparat af kikare, väskor och resehandböcker, utan hvilken ingen förnuftig menniska i vår förnuftiga tid reser på utrikes orter.

Den gamle herrn var magister Antiqvarius, hvilken ändtligen efter tusende bekymmer och misstag hade hunnit dit.

Magistern gjorde — för att bekänna sanningen — en ganska ömklig figur på det fyrfotadjur, som förde honom framåt. Den som såg honom här under orangernas skuggrika kronor, var ovilkorligen frestad att för hans räkning tacka den allgoda försyn, som hade satt honom upp på ryggen af en beskedlig åsna, ty på en hästrygg skulle han utan tvifvel hafva lupit stor fara till lif och lemmar. De långa benen svängde på ett så betänkligt sätt in under djurets buk, att om detta hade varit en häst, skulle hvarje stöt af stöfvelklacken blifvit betraktad såsom ett sporrhugg. En eldig häst skulle ovilkorligen hafva blifvit drifven till sken och en för Antiqvarius vådlig katastrof skulle snart hafva gjort ett snöpligt slut på hans italienska forskningsresa. För öfrigt satt den hedervärde resenären på ett så vacklande sätt i sadeln och hans långa armar sysslade så oskickligt medtyg larna, att hvar och en, som hyste menskliga känslor i sin barm, måste känna medlidande med honom.

Från en brunn i närheten återvände en ung flicka. Hon bar den fylda vattenkrukan af klassisk form på sitt vackra hufvud.

Sjelfve den tröge magister Antiqvarius blef frapperad af hennes åsyn, han som i hela sitt lif aldrig hade funnit någon qvinna värd en enda blick. Det låg i hela flickans uppträdande någonting af den skönhet, som tryckt sin gudomliga stämpel på de antike mästarnes härliga verk. Herr Antiqvarius blef naturligtvis lika förtjust, som om han hade hittat en venusstaty vid gräfning i Pompeji. Till en början var det icke de menskliga känslorna i magisterns hjerta, som rörde sig vid åsynen af den sköna italienska ungmön, utan det var ett helt och hållet antiqvariskt interesse, som fjettrade hans ögon vid hennes vackra ansigte och yppigt sköna gestalt.

Innan hon ännu hade kommit Antiqvarius så nära, att hans närsynthet tillät honom att se hvem det var, som med

så spänstiga steg kom honom till mötes, upplyftade han med sina långa fingrar guldglasögonen en smula från näsan. Kanske misstänkte han, att en italiensk bandit snart kunde ropa i hans öra sitt förfärliga: »pengar eller lifvet!» ty han visste nogsamt, att det sköna Italien är röfvarnes och landsvägsriddarnes rätta hemland. Slutligen förmådde han konstatera, att den person, som han mötte här under den doftande orangen, var mindre farlig för hans börs än för hans hufvud och hjerta. I sin glädje öfver att hafva lyckligt undsluppit faran och i sin förtjusning öfver att här träffa ett lefvande exemplar af den antika verldens statyer, skyndade han att hejda åsnan. Men den värde herrns båda händer qvarhöllo ännu glasögonen i deras upplyftade ställning och voro derför oanvändbara till att för åsnan tillkännagifva ryttarens vilja. Herr Antiqvarius hade derför ingen annan utväg än att begagna benen. Också erhöll djuret en så eftertrycklig påminnelse om den oerhörda längden af ryttarens ben, att det blef ganska förbluffadt och ögonblickligen stannade. Magistern var förtjust, derför att åsnan så innerligt väl förstod benens mening, och han inlät sig genast i samtal med den unga italienskan, hvars pittoreska drägt han med stort interesse skärskådade.

På mycket dålig italienska yttrade han:

»God dag, mitt vackra barn! Du vet måhända icke sjelf, huru dyrbar din drägt är. Derför vill jag säga dig det. Den härstammar ända från fjerde århundradets slut, då Alarik och hans vestgöther inbröto i Italien och plundrade Rom. Qvinnorna vid Alariks vilda hof voro de första, som här i landet tillskuro sina kläder på detta sätt. Du kan smickra dig med att ega en drägt, som är en verklig antiqvarisk kuriositet och som jag tillförne aldrig sett annat än på stålsticksplanscher i antiqvariska verk. Din drägt är verkligen minst fjorton hundra år gammal.»

»Nej, gode herre,» genmälde flickan med musikalisk stämma, »jag köpte den i fjol vid midsommartid.»

»Ah, du förstår mig icke, min vackra vän. Jag menar . . .»

Vi kunna icke åtaga oss att utförligt skildra hela innehållet af det samtal, som nu under en half timme utspann sig mellan fornforskaren och den unga flickan — ett samtal, der Antiqvarius utvecklade hela sin lärdom för att öfvertyga henne om, att hon egde en klädnad, hvilken var öfver fjortonhundra år gammal. Den unga qvinnan deremot utvecklade under samtalet hela sin naturliga älskvärdhet genom en mängd skämtfulla infall och i synnerhet genom ett och annat utfall mot magisterns egen temligen antika frack. Slutligen sprang hon skrattande sin kos.

Egentligen visste icke herr Antiqvarius, huru det stod till inom honom från och med denna stund. Han inbillade sig icke hysa något annat interesse för Fiorella (han hade fått veta hennes namn) än det rena fornforskareinteresset för hennes drägt o. s. v., men det är mera än troligt, att han misstog sig i fråga om beskaffenheten af sina känslor. Åtminstone öfverraskade han sig sjelf under den återstående vägen till klostret, med att uttala den första reflection, som under de senaste tjugo åren hade kommit öfver hans läppar utan att hafva något sammanhang med fornforskningen.

»Fiorella!» utropade han och dervid lifvades hans skarpt markerade drag. »Ett härligt namn på en härlig qvinna!»

Magistern var djupt tankfull, då han ändtligen anlände till klosterporten, men att hvarken Sagoborg eller hans eget ärende i Bonaventuraklostret hade någon del i denna tankfullhet, det bevisade han fullkomligt genom den första fråga, som han ställde till klostrets broder portvaktare.

»Hvems barn är den vackra Fiorella?»

Munken gjorde ett korstecken och svarade med dystert allvar:

»Jag känner ingen Fiorella.»

»Den vackra flickan med de mörka ögonen, som hemtar vatten ur brunnen dernere på bergets sluttning?»

»Alla flickor i vårt land hafva mörka ögon.»

»Men ... *så* mörka!?»

»Min herre, jag hvarken förstår eller kan besvara edra besynnerliga frågor. Såvida ert ärende endast är att spörja efter vackra qvinnor och deras ögon, önskar jag, att Ni så fort som möjligt aflägsnar er och tillåter mig att tillstänga mellan oss denna port, innanför hvilken allt verldsligt måste förstummadt varda.»

Nu sansade magister Antiqvarius sig och kom i håg sitt ärende.

»Förlåt! ... Jag ber om ursäkt ... tusen gånger om förlåtelse! Jag är af min högvälborne grefve och gynnare hitsänd för att tala med föreståndaren för detta kloster i en vigtig antiqvarisk och historisk angelägenhet.»

»Hvem är då er högvälborne gynnare?» sporde munken, i det att han samtidigt betraktade magistern med mycket misstänksamma blickar, liksom om han hade fruktat, att allt icke var som det borde i magisterns hjerna.

»Angår det er, min vän?» frågade å sin sida magistern, retad af munkens gäckande ton.

»Jag är klostrets broder portvaktare.»

»Och jag är magister Nils Antiqvarius, den der ock enligt nyare tidens sed doktor kallad varder.»

»Ni är galen, min herre, och slipper icke in. Gå er väg eller rid bort på er åsna, hvilket Ni behagar. Farväl!»

»Nej ... vänta! ...»

»Icke ett ögonblick! Gå! ... Jag måste återvända till mitt breviarium. Aflägsna er, annars kallar jag på klosterdrängarne.»

Men Nils Antiqvarius var icke så lätt afspisad. Ingalunda ville han hafva förgäfves trotsat så många faror både till sjös och till lands. Ingalunda ville han efter en resa, som i betraktande af hans oerfarenhet kunde kallas ett storverk, göra haveri i sjelfva hamnen.

»Så vet då, munk, att jag gjort den långa resan från midnattssolens land till detta lilla kloster för att på min högvälborne gynnares vägnar förskaffa mig upplysningar om slottet Fiorellas forntida...»

»Slottet Fiorella!» utbrast munken. »Ni är galen. Gå, herre!»

»Hm!... Slottet Sagoborg ville jag säga... och derför träder jag nu in här med eller mot er vilja.»

Och magister Antiqvarius, som aldrig besvärats af någon öfverflödig bredd eller tjocklek, smög sig behändigt förbi munken och denne häpnade. Det, som gjorde honom häpen, var emellertid icke magisterns oförskämdhet, ty äfven i ett katholskt kloster lär man icke vara så grundligt oerfaren, att man icke vet, att oförskämdheten ligger i tidsandan i våra dagar. Nej, munkens häpenhet kom deraf, att han icke kunde föreställa sig, att en varelse af kött och blod kunde tränga sig fram på det smala mellanrum, som fans mellan munken och väggen. Detta konststycke hade emellertid Antiqvarius utfört och det till och med så ledigt, att han knapt hade vidrört munkens kåpa. Brodren portvaktaren menade sig hafva haft att göra med en skugga från Hades eller med någonting ännu värre och han började derför med öfvertygelsens värme läsa sina böner, medan magistern utan hinder gick att uppsöka priorn.

I sina celler lågo munkarne på knä framför krucifixen och helgonbelätena. De räknade på radbanden sina böner, ty de visste, att om tjugo böner kunde göra dem saliga, så skulle de blifva osaliga (enligt påfvens lära), om de blott läste nitton.

Magister Antiqvarius tittade in i cellerna, men vågade icke störa de vördige fäderna i deras andakt, ty han var en beskedlig man, som vördade religionen i alla möjliga former med undantag af mormonismen.

Men priorn, den högvördige och tjocke Anselmo, satt ensam i sin cell och bad på sitt eget sätt och vis.

Framför honom på bordet stod ett vinkrus med gnistrande vin och framför sig hade han äfven ett till hälften fyldt glas af böhmisk kristall, konstigt slipadt och utsiradt. Anselmo var en välmående man, ja, vi som känna herr Antiqvarius, kunna tryggt påstå, att priorn var hvad kroppen beträffar fornforskarens kontradiktoriska motsats. Ty då Antiqvarius hade längd, men ingen bredd, så var deremot patern ovanligt kort och tjock till växten.

Låtom oss höra, hvad det är, priorn hviskar, medan han sitter ensam vid sitt glas och medan hufvudet nickar!

»Kom, du gudomliga vin!... Du är min tröstekälla och dig förutan skulle jag icke kunna uthärda en dag inom dessa dystra murar, der man har så svårt att andas. Kom, du ljufva saft! Dig egnar jag min hyllning och dig...»

I detta ögonblick blef den vördige priorns loftal öfver drufvans must afbrutet, derigenom att magister Antiqvarius på sin rund från cell till cell slutligen hade kommit dit, öpnade dörren och yttrade, såsom han gjort i alla de andra cellerna:

»Goddag, herr munk!»

Detta yttrades, innan magistern ännu hade medhunnit att orientera sig i kammaren. Men när han nu såg en *foglietta* med vin i stället för ett radband och en supande munk i stället för en bedjande, då utbrast han:

»Gud ske lof! Så träffar jag då omsider en förnuftig menniska!»

Och härmed klef magistern helt trankilt in i cellen.

Men pater Anselmo rusade upp från sin stol och ställde sig mellan vinkruset och dörren, bredande ut sin kåpa så mycket han förmådde. Han var tydligen icke angelägen om att uppenbara för någon halten af de böner, med hvilka han i enrum sysselsatte sig. Ett ganska märkbart missnöje hvilade på hans panna, och läpparna svällde af vrede.

»*Diavolo!*» utbrast han på ett sätt, som föga egnade och anstod en så vördig man i kyrkan. »Kan man icke låta mig läsa mina *ave* och *pater noster* i fred och ro? Nå, hvad vill du?... Ah, en främling!... (priorn ändrade här ton.)... Förlåt! Mörkret i cellen gjorde, att jag icke genast kunde skilja er, min herre, från mina underlydande munkar.»

Om den vördige fadren hade sagt, att det var det qvantum, hvarmed *vinkrusets* innehåll hade blifvit minskadt, som förorsakade hans misstag, så skulle han hafva varit närmare sanningen.

»Jag söker priorn i detta kloster,» yttrade magistern, en smula förlägen öfver det sätt, hvarpå han blifvit mottagen.

»Det är jag, det.»

»Ödmjukaste tjenare, herr klosterföreståndare! Tillåt mig att uttala all den vördnad, jag känner i er närvaro.»

»Hm!... Hvem är Ni egentligen?»

»Jag är magister (många säga numera doktor) Nils Antiqvarius från det fjerran belägna landet Sverige.»

»Sverige?... En tysk provins! Icke sant?»

Den häpne Antiqvarius kunde endast svara:

»Nej, men...»

»Jaså, en rysk provins således! Nå, var god och sitt ned, min herre!»

Priorn, som nu visste, att han icke hade framför sig en rättroende romersk katholik, steg nu undan från bordet. För en främling af annan religion kunde han ju gerna visa vinkruset och glaset. Derigenom skulle helighetsglorian kring hans af fetma och vin svettiga panna hvarken blifva större eller mindre, ja, den vördige priorn ansåg närvaron af en menniska af annan religion så likgiltig, att han till och med framhemtade ur ett väggskåp ännu ett glas af böhmisk kristall, fylde det med vin och bjöd det åt vår lärde fornforskare såsom välkomstskål. Dock hade han förut omsorgsfullt tillriglat dörren, sannolikt i ändamål att förebygga ännu flera öfverraskningar.

Glas följde på glas. Aldrig i sin lefnad hade magister Antiqvarius smakat ett så makalöst vin. Icke ens hans högvälborne gynnares bord hade någonsin dignat under en så ädel börda. Aldrig hade Antiqvarius sjelf druckit så mycket, som här ur denna gudomliga flaska och i sällskap med denne jovialiske munk, som citerade den gamle Horatius utan att hvarken stamma eller göra korstecken och som tycktes i hvarje afseende föredraga den rusige Bacchus framför alla nyktra gudomligheter.

Nils Antiqvarius var en man med dygdiga vanor och ännu mera dygdiga principer, och i priorns gemytliga sällskap anade han ingen fara. Dertill var hans hjerta alltför menlöst. Hans oerfarna sinne var intaget af en djup vördnad för allt hvad munkar hette och detta redan af den orsaken, att munkväsendet är någonting antikt och föråldradt. Aldrig hade han föreställt sig, att det kunde vara farligt att följa en sådan mans exempel som denne vördige priors. Följaktligen pokulerade han flitigt med munken, och vinet dröjde icke att på dessa båda herrar bevisa sin kraft. Derunder talades mycket, ja, magister Antiqvarius framförde till och med sitt ärende, men på alla sina

framställningar härom, erhöll han af priorn intet annat svar än detta:

»Låtom oss gömma alla allvarliga ting till i morgon, min värde herre! I dag vilja vi dansa och lustige vara.»

Och magister Antiqvarius blef lustig, ja, han blef till slut *så* lustig, att han sjöng en liten visa till den sköna Fiorellas ära. Vi hafva särskildt anhållit hos den lärde mannen om en afskrift af denna märkvärdiga visa, den första och den sista, som doktor Nils någonsin i hela sitt lif sjungit, men han har sett både brydd och förtretad ut och ihärdigt vägrat bevilja våra böner att åtminstone få höra första strofven. Deremot har han med förekommande artighet erbjudit oss att få låna sina anteckningar rörande de lustiga visor, som priorn Anselmo i Bonaventuraklostret sjöng på denna evigt minnesvärda afton. Ur dessa valda annotationer vilja vi endast förelägga våra läsare ett litet prof, för att visa hvilken anda det var, som besjälade de båda gubbarne på denna glada afton.

Bort med messa och latin,
Ja, bort med hela skräpet!
Jag mitt radband ger åt hin
Och helgonen på släpet.
Ja, kåpan genast sliter jag
I tusen bitar från min kropp,
Och påfven ger jag en god dag
Och blir gästgifvare. Nå, topp!
Det afgjordt är etc. etc.

Nils Antiqvarius hade aldrig varit med om något supgille. Det var något nytt. Värden var så treflig. Vinet var så godt. De båda herrarne somnade slutligen in i sina beqväma stolar. Det sista ljud, som nådde magisterns öra, var ett af den redlöse patern framstammadt:

»*Buona notte, signor Antiqvario!*»

»*Bu-ona not - - te, An - - - sel - - - - mo!*» yttrade vår lärde,

men rusige magister i samma ögonblick som Morpheus slöt honom i sina vallmodoftande armar.

Andra morgonen vaknade de båda herrarne nästan samtidigt.

Priorn, som glömt både aftonens rus och hvad som derunder hade tilldragit sig, tycktes vara mycket förvånad öfver att se en helt och hållet obekant person sittande i en länstol midt emot honom.

»Hvad är Ni för en gynnare?» utbrast han, sedan han med stor noggranhet beskådat Antiqvarii långsträckta ansigte, hvilket denna morgon var längre, än till och med annars var händelsen. Magistern var sannolikt ett rof för ångrens och sjelfföraktets demoner. Följaktligen var han vid dåligt lynne och priorns temligen brutala fråga gjorde den annars beskedlige karlen ursinnig.

Han sprang upp, som om han hade blifvit slungad från stolen af en kraftig stålfjeder.

»Hvad jag är för en gynnare!» utropade han och ögonen, som eljest voro temligen sömniga, gnistrade nu under hans buskiga ögonbryn. »Ja, hvad är Ni sjelf för en gynnare, herr munk, herr prior, herr biskop, eller hvad Ni kallas? Ni är en fyllbult, en supbror, en vinflaska... Ni är allting annat än munk. Ni borde sannerligen skämmas en smula. Här kommer jag till er, en fattig, men dygdig man och Ni... ja, just Ni, herr munk, förför mig till en öfverdådighet i förtärandet af vin, en öfverdådighet, som kunde hafva passat för en berserk från hednatiden, men som är för en kristen menniska och en civiliserad...»

»Tyst!... Tyst!»

»Tysta mig hit och tysta mig dit, Ni är i alla händelser en nedrig varelse, herr prior...»

»För helgonens skull, min herre, tig... var tyst! Munkarne kunde höra hvad Ni säger. Jag börjar nu erinra mig...»

»Ni har förledt mig till att dricka mig rusig. Ni har sjungit oanständiga visor i mina öron. Ni har...»

»Tig då, min vän! ... Tig! ... Tig! ... Vi skola icke utbasuna våra egna fel och brister på gatorna och torgen. Jag förmodar i alla händelser, att jag icke tvingade er att dricka?»

»Nej, men Ni förledde mig... Ha!... Att sådant skulle vederfaras mig *här* i verlden!»

»Var det icke något ärende, hvarom Ni talade i går?» sporde priorn för att locka sin uppretade gäst bort från det farliga samtalsämnet. »Var det icke någonting, som Ni ville veta om ett slott med namnet Fiorella?»

Magistern vardt genast spak som ett lam.

»Slottet Sagoborg», rättade han.

»Ni sade i går afton slottet Fiorella. Det erinrar jag mig med visshet.»

»Nå, jag besväras ofta af förtretliga distraktioner och det är väl lofligt för mig, liksom det händer lärde män i allmänhet...» yttrade magistern, rodnande som en flicka.

»Sagoborg!» eftersade nu priorn. »Det namnet är mig icke alldeles obekant. En gren af vår orden har fordomdags bott i ett kloster i Sverige, hvilket bar detta för min italienska tunga något otympliga namn.»

Nu var den beskedlige magistern fullkomligt försonad med sin värd och äfven med sin verld. Han glömde både ruset och de oanständiga visorna, som sårat hans öron, och började i stället att med stor vidlyftighet utveckla sitt ärendes beskaffenhet. Då han hade varit nog försigtig att på resan medföra en afskrift af inscriptionen på den märkvärdiga ekstocken, kunde han nu förete och öfversätta den för priorn och fråga honom om hans tanke.

»Jag är af den öfvertygelsen,» sade priorn, »att i klostrets bibliothek finnes ett gammalt manuscript, som handlar om Sagoborg.»

»I den händelsen ber jag er säga mig priset. Min högvälborne grefve och gynnare der hemma har gifvit mig i uppdrag att...»

»Nå, vänta! Vi vilja först uppsöka manuscriptet, innan vi uppgöra affären. Jag vill hitkalla brodren bibliothekarien. Men först måste vi undanrödja alla spåren af våra svaghetssynder i går afton.»

Vinkruset, som var alldeles tomt, sattes jemte glasen in i väggskåpet. Bordet aftorkades och de båda herrarne ordnade sina drägter. Först när dessa nödvändiga förberedelser blifvit afslutade, inkallades klostrets bibliothekarie. Denne vördige herre erhöll noggranna underrättelser angående hvad man af honom fordrade, hvarefter han aflägsnade sig, betygande herrarne sin vördnad med *en* bugning för Antiqvarius och *två* för priorn, en gärd af aktning för klosterföreståndaren, hvilken alldeles icke uppväckte några afundens känslor i fornforskarens hjerta.

En halftimme derefter höll magister Antiqvarius i sina darrande händer en väldig, pergamentsklädd volym, hvars titelblad, prentadt med den aldra prydligaste stil, hade detta utseende:

En sannfärdig berättelse
om
Sagoborgs Slott och Kloster,
redan i Sveriges land
påbörjad anno Domini
MDIX
af en ödmjuk klosterbroder
Bryniolfus
och af honom
afslutad i klostret Bonaventura
a. d. MDXLVIII.

Boken var med stor flit fullskrifven från den första sidan till den sista. Redan en blick i bokens början öfver-

tygade vår fornforskare, att den ödmjuke Bryniolfus hade forskat tillbaka ända till urminnes tid.

Magister Antiqvarius var så förtjust, att han till och med tog sig den friheten att omfamna den helige priorn. Ändamålet med hans långa och, åtminstone i hans egen tanke, ytterst farliga resa hade nu blifvit vunnet. Han hade nu intet mera att göra än att köpa manuscriptet af priorn.

Denne förklarade sig icke vilja hafva någon betalning derför, ehuru fornforskaren med älskvärd uppriktighet omtalade, att hans högvälborne gynnare, grefve Hans af Sagoborg hade gifvit honom fullmagt att betala ända till tiotusen riksdaler för det värderika arbetet.

»Tag det, min vän,» sade priorn, »tag det med er såsom en ringa gärd af den aktning, som jag och detta klostersamfund hysa för er, min lärde herre, och för det folk, som Ni tillhör.»

Detta yttrades i brodren bibliothekariens närvaro, men när denne hade aflägsnat sig, anförtrodde priorn sin gäst, att denne kunde anse gåfvan af det dyrbara manuscriptet såsom ett vederlag för det obehag, som föregående aftons omåttliga pokulerande hade förorsakat honom.

Herr Antiqvarius var nöjd dermed. Han skulle till och med varit nöjd, om han hade varit nödsakad att betrakta manuscriptet såsom skadeersättning för ett anfall af italienska banditer.

Sedan denna vigtiga angelägenhet sålunda blifvit ordnad, borde magister Antiqvarius hafva varit färdig att resa hem. Dock blef han qvar i klostret och munkarne blefvo snart hans goda vänner.

Läsaren får dock icke föreställa sig, att det var priorns gnistrande och ädla vin, som lockade honom. Tvärtom! Han vägrade alltjemt med dygdigt förakt att deltaga i priorns pokuleringar. Antiqvarius besegrade manligt frestelsen. Småningom återvann han aktningen för sig sjelf.

Två månader förgingo och vår lärde fornforskare var ännu qvar i det fridfulla klostret på Palatinusberget.

Hvad var orsaken?

Vi svara: orsaken var, märkvärdigt nog, Fiorella.

Magister Antiqvarius gjorde dagliga promenader till en viss brunn i klostrets granskap.

IV.

Den lärde fornforskaren hemtas af sin gynnare.

Medan magister Antiqvarius låg så godt som sysslolös i Bonaventuraklostret på Palatinusberget och såg föga annat af Italien och Rom än denna kulle och detta berg, var hans högvälborne gynnare derhemma på Sagoborgs slott ingalunda overksam. För fornforskaren kände han ingen oro.

Hvem hade väl någonsin förnummit, att magistern varit mindre pligttrogen eller att han tagit öl för ärende? Ingen!

Nåväl, derför var man också i den grefliga familjen alldeles förvissad derom, att den lärde fornforskaren skulle återkomma efter högst tre veckors frånvaro och medföra resultaten af sina forskningar.

För att öfverraska magister Antiqvarius på ett mycket angenämt sätt, reqvirerade den rike grefven ett halft hundratal handtverkare från närmaste stad. Bland desse sågos timmermän, murare, snickare, målare, tapetserare o. s. v. och i spetsen för den manstarka skaran tågade en vacker morgon grefven med hela sin högvälborna familj bort till

ruinen i skogen. Hans mening var att iståndsätta det gamla, mer än halfförfallna tornet och göra det beboeligt.

Nu blef det ett hamrande, huggande och spikande, som skulle hafva kunnat uppväcka en död Lazarus. Herr grefvens och hans familjs vilja var, att inom tre veckor skulle åtminstone tornets öfversta våning vara beboelig både vinter och sommar.

Tillika lät den högvälborne grefven en skara »godsare» undanrödja skogen, så att man från tornets högst belägna del erhöll fri utsigt öfver hafvet. Och när de stackars »godsarne» hade utfört detta storverk och kört allt det fälda virket hem till grefvens borggård, befalde grefven på sin högvälborna familjs enhälliga yrkande dem att anlägga en farbar väg från Sagoborgs slott och bort till det gamla tornet inne i djupa skogen. De arbetade träget och ännu hade icke en månad förflutit efter magisterns afresa till Rom, innan vägen var färdig till en bredd och med en jemnhet, som voro fullt jemförliga med den bästa landsvägs. Ungefär samtidigt hade handtverkarne slutat tornets inredning. Ingenting saknades — ingenting annat än magister Antiqvarius!

En månad! Grefven var nära att blifva rasande och den lille grefveparfveln försäkrade, att han aldrig mera skulle spara några karameller hvarken åt magistern eller åt någon annan. Guvernanten blef med hvarje dag blekare. Sjelfva grefvinnan kände sin migrän återkomma oftare och med allt större styrka.

Du nedrige magister Antiqvarius!

När månaden var till ända, började man räkna dagarna. Hvarje afton, då man sade hvarandra god natt, skedde det under ömsesidiga önskningar att nästa dag få se den lärde magistern återvända.

Fåfängt!

Han var och förblef borta. Icke en enda rad hemsände han.

»Det är nedrigt,» sade grefve Hans mer än en gång.

»Jag tycker, att du borde taga din hand från den otacksamme narren,» menade grefvinnan, men vi tro knapt, att hon menade allvarsamt.

»Det har han ärligt förtjenat», plägade grefven då säga, »men det oaktadt vilja vi hafva tålamod, ty magister Antiqvarius har icke blifvit skapad af samma ämne eller efter samma modell som andra menniskor. Han är ett allenastående fenomen.»

»Hurra för fenomenet!» ropade den lille nyss bestöflade grefvepojken. »Magistern är ett fenomen. Det har pappa sagt.»

»Och jag säger dig äfven,» återtog grefve Hans i sträng ton, »att om du, min son Carl, icke håller dig inom dina tillbörliga gränser, så kommer jag att visa dig det fenomenet, att en far kan vara icke blott öfverseende, utan äfven sträng och allvarlig.»

»Hurra för det gamla magisterfenomenet!» skriade den bortskämde ungen och ilade — tack vare en viss medfödd försigtighet! — genast ut i trädgården, der han visste sig vara temligen trygg, emedan han hade ett litet fästningsverk i hvarje buske.

Snart hade två månader runnit bort i tidens elf, men ännu hade ingen sett ett spår af magister Antiqvarius eller erhållit en breflapp från honom. Var han fångad af italienske stråtröfvare? Var han sjuk? Var han död? Idel oupplösliga gåtor!

Slutligen afgaf grefve Hans en dag inför sin grefvinna, sina döttrar och söner en förklaring, på hvilken han under fjorton dagar rufvat och mot hvars frestande kraft han förgäfves hade försökt alla de hjelpmedel, som lågo inneslutna i de antiqvariska bokskatter, hvilka magistern hade

lemnat efter sig på Sagoborg. Det uppfylde grefvens hela hjerta. Det måste fram. Grefve Hans kunde icke tiga längre, det var alldeles omöjligt.

Se här magisterns högvälborne gynnares ord:

»Jag reser i morgon till Rom. Jag vill uppsöka Antiqvarius, vare sig att han ligger fången i en röfvares grotta eller att han ... Godt! ... Jag söker emellertid upp honom.»

Hela familjen ropade bifall. Familjefadren hade haft den ovanliga lyckan att framställa ett förslag, som gillades af nådig grefvinnan. Grefven *måste* resa, vare sig att han ångrade sitt beslut eller icke. Grefvinnan och barnen beklagade *endast*, att de icke förr funnit denna utväg.

Och han reste. Med höggreflig stât skedde hans affärd.

Efter fjorton dagar, hvilka Sagoborgs invånare tillbringade i orolig väntan, anlände slutligen ett telegram till den högvälborna grefvinnan. Det var från Stockholm och hade följande innehåll:

»Om två dagar är jag hos eder, återförande vår för»rymde magister och medförande ett manuscript rörande Sago»borg, ett manuscript, som är af oskattbart värde. Vi stiga »af vid det gamla tornet.»

Hans

»grefve af Sagoborg.»

Grefvinnan och den grefliga ungdomen jublade, dock mer eller mindre sansadt, allt efter som hvars och ens natur och ålder föreskref. Slutet blef, att en lukullisk supé uppdukades i det gamla tornet, när det led mot qvällen af den dag, då enligt telegrammet grefven och magister Antiqvarius skulle återkomma. Hela den grefliga familjen — d. v. s. grefvinnan Mathilda, fröken-grefvinnorna Eleonora (19 år), Maria Antoinette (17 år) och Anna Victoria (15 år), unge grefve Erik (18 år) och unge grefvepojken Carl (5

år), samt dessutom guvernanten mamsell Pettersson (af okänd ålder naturligtvis) — alla voro församlade i den smakfulla salong, som grefven hade låtit inreda i tornets högst belägna våning och från hvars fönster man nu i den stilla och vackra aftonen kunde skåda hafvets af månsken försilfrade, lätta vågor.

En vagn rullade fram.

»Nu få vi se fenomenet,» ropade den oförnuftige femåringen.

»Carl får ingenting se, om han icke är snäll,» utlät sig grefvinnan med en ton, som var ämnad att vara allvarlig, men i stället blef tillgjordt förnäm. »Ah!... Se, der hafva vi ju vår magister! Välkommen!»

Vid dörren stod magister Antiqvarius och bugade sig. Ovanligt blek var han, det såg nog den i dylika fall naturligtvis skarpsynta grefvinnan, men för öfrigt var han sig lik — lång och smal som en gärdsgårdsstör.

Bakom honom syntes grefvens aristokratiska gestalt och förnäma ansigte. Mot sin vilja blef magistern förd fram till det med utsökta läckerheter belastade bordet. Under tusende frågor och svar började man äta.

Grefven försökte öfvertala magistern att dricka ett glas vin. Omöjligt!

»Jag är nu,» sade han, i det att han satte guldbågarna till rätta på näsan, »jag är *nu* en erfaren man och jag smakar aldrig vin... Tackar ödmjukast! Aldrig!»

Tänkte han på pater Anselmo och hans *foglietta?* Det är åtminstone troligt.

»Hvilken härlig salong!» utbrast omsider Antiqvarius, sedan han hade med några godbitar mutat magen till tystnad. »Vi befinna oss här i ett gammalt torn, troligen uppfördt kort efter kristendomens införande i Sverige. Rummet är möbleradt i samma stil, som var på modet i Gustaf Vasas ärorika dagar. Här kunna vi rigtigt drömma oss tillbaka till

en längesedan försvunnen tid och inbilla oss, att vi befinna oss på 1500:talet, ja, ännu längre tillbaka i tiden. Ack, den som finge bo här till döddagar!»

Nu inföll grefve Hans och hans ansigte lyste af välvilja, under det att han talade:

»Rummet är ditt, min käre magister Antiqvarius. Bo, lef, dröm här, så länge vi få behålla dig hos oss! Endast ett vilkor fäster jag vid gåfvan.»

»Huru? ... Jag? ... Mitt rum?» ropade fornforskaren. »Är det väl möjligt? Nå, men vilkoret? ... Var god och säg mig vilkoret, min högvälborne grefve och ädelmodige gynnare! Hvarmed kan jag vedergälla ...?»

»Vilkoret är, att du tillåter mig och min familj att om vinteraftnarna samlas här i tornrummet och att du då för oss i ordning och efter tidsföljd berättar Sagoborgs underbara öden, sådana du lär att känna dem i munken Bryniolfs manuscript, i Sagoborgs eget bibliothek och i kongl. bibliotheket i Stockholm.»

»Kong ... li ... ga biblio ... theket!» stammade den häpne Antiqvarius.

»Ja, till mitt vilkor hör äfven det, att du hvarje sommar på min bekostnad tillbringar två eller tre månader i hufvudstaden, på det att du genom flitiga forskningar deruppe må sättas i tillfälle att sjelf fortsätta Sagoborgs historia från den punkt, der Bryniolfs berättelse slutar, och intill våra dagar.»

Magister Antiqvarius grät.

»Ingen ... ingen är så lycklig som jag. Ehuru jag låtit priorn Anselmo dricka mig rusig och fastän jag låtit bedåra mig af den vackra Fiorellas mörka ögon, klassiska gestalt och antika drägt, så har jag dock blifvit lycklig ... lyckligare än någon varelse på jorden. Jag skall i allt rätta mig efter edra önskningar, min högvälborne grefve och gynnare. Mitt ... *mitt* rum! ... Ack! ... O!»

När grefvinnan Mathilda senare på aftonen blifvit ensam med sin man, begärde hon af honom förklaring öfver magisterns något mystiska tal om den vackra Fiorella.

»Jag hoppas, att mitt hus icke hyser någon ovärdig,» sade hon.

»Skulle magister Antiqvarius vara ovärdig att vistas under ett tak, som vi kalla vårt? Det var en alltför befängd tanke, kära du. Han är den personifierade dygden.»

»Men den der Fiorella!...»

»Jag kan här, der barnen och guvernanten icke höra oss och deras dygdiga sinnen således icke löpa fara att deraf taga skada, berätta för dig, att den der Fiorella är eller rättare *var* en rätt täck italiensk flicka. Hon är nu gift med en bonde. Vår lärde magister tyckes hafva blifvit förtjust af hennes i något afseende om antiken erinrande drägt och... ja, du förstår?... han blef kär.»

»Hvilken löjlig tanke! Magistern... kär!»

»Löjlig eller icke, så är den det oaktadt sann.»

»Åh! Du behagar skämta. Derför... god natt!»

Och tiden gick.

Man längtade på det grefliga slottet obeskrifligt efter den första vinterqvällen och efter fornforskarens första saga.

FORNFORSKARENS
SAGOR OCH BERÄTTELSER
UR VÅRT LANDS HISTORIA.

FÖRSTA SERIEN,

SOM HANDLAR OM

SAGOÅLDERN.

Den feniciske köpmannen. — Jätten Thjasse. — Idunsborg. — När gudarne uppenbara sig.

FORNFORSKARENS FÖRSTA SAGA.

DEN FENICISKE KÖPMANNEN.

Den feniciske köpmannen.

Innan du, högt ärade läsare eller läsarinna, fördjupar dig i dessa blads innehåll, må du betänka, att hvad här är skrifvet, det är icke endast saga, det är äfven sanning. Det är verkliga lidanden, som här skildras. Derför må du fritt gråta här med de sorgsna. Det är en verklig, engång af lefvande menniskohjertan känd fröjd, som du här möter. Derför må du gerna glädja dig här med de glada. Det är ditt fosterlands, det är dina fäders historia, som här tecknas i korta och af fornforskaren romantiserade skildringar. Derför må du hvarken så lättsinnigt fatta denna bok eller så tanklöst lägga bort den, som om den vore en af den moderna fantasiens inbilladt realistiska skapelser. Här finner du en verklig realism, ty här möter du teckningar af ett verkligt, ett historiskt lif, men icke målningar af känslor, begär, dygder, fel och brister, som möjligen — det kan ingen dödlig förneka — finnas till på andra himlakroppar i rymden, men hvilka icke kunna ega någon annan realitet här på vår jord, än den som fantasien alltid söker gifva åt äfven sina mest dåraktiga skapelser. Här i dessa enkla skildringar har fantasien föga spelrum och håller sig strängt inom den historiska verklighetens gränser. Önskar du läsa skildringar af onaturliga karakterer, önskar du höra beskrifvas samfundsfel, som aldrig funnits, eller menniskolyten, som äro blott inbillningsfoster, lägg då bort denna bok. Men läng-

tar du efter verkligheten, vill du steg för steg följa ditt folk, ditt fädernesland allt från vildens och vildmarkens ståndpunkt ända till det upplysningens tidehvarf, hvari vi nu lefva — nåväl, kom då och tag plats framför den muntert flammande brasan i fornforskarens gemak i det gamla, ännu qvarstående Sagoborgstornet!

Det var den första vinterqvällen år 1875.

Höststormarna hade för länge sedan rasat ut. Naturens liksom krampaktiga ryckningar vid öfvergången från sommarvärme till vinterköld hade nu upphört. Sjelfva de nakna träden i skogen suckade icke längre så vemodigt, som under höstens mulna dagar. Marken var hvit. Snön knarrade under fötterna. Men himlen var klar och det var så kallt, att magister Antiqvarius hade reqvirerat hem till sig i tornet en dubbel portion ved från herrgården.

Hela den grefliga familjen var samlad i tornkammaren. Dessutom hade grefven tillåtit sin kammartjenare, den hygglige Abrahamsson att vara närvarande, men detta hade icke skett på grund af någon grefvens omtanke om Abrahamssons edukation eller nöje, utan af en egoistisk, men ganska loflig omtanke för den grefliga familjens beqvämlighet. Grefven önskade stundom eld till sin under berättelsernas mest gripande ögonblick slocknande cigarr, stundom en flaska gammalt rhenskt eller någonting annat. Dessutom önskade grefvinnan och fröknarna än en kopp the, än ett garnnystan, som de glömt att taga med sig från slottet. Alltid var det bra att hafva Abrahamsson till hands och derför hade han erhållit nådig tillåtelse att stanna qvar.

För öfrigt hade hvar och en inbjudit sina gäster efter eget tycke och smak. Magister Antiqvarius hade inviterat sockenskolläraren, visserligen icke derför att fornforskaren tyckte om dennes något pedantiska person, men på grund af ärligt nit för folkskolesaken.

»Han kan nog inhemta något godt och sedan inplanta

det hos bybarnen», menade vår lärde vän och han sade det äfven helt uppriktigt till herr Rosenqvisth.

Dessutom ville magistern hafva inbjudit en stationsinspektor och poststationsföreståndare i närheten och detta hufvudsakligen i den menniskovänliga afsigten att på ett nyttigt sätt upptaga en del af denne herres lediga stunder, på det att han derigenom skulle i någon mon dragas ifrån det nöje, hvartill sysslolösheten eljest dref honom — nöjet att titta i annat folks tidningar och bref. Antiqvarii ömhjertade omsorg strandade emellertid här mot fru grefvinnans och fröknarnas kompakta opposition. De erkände väl, att de utan skam kunde uppehålla sig i samma salong som en folkskollärare, emedan denne är eller åtminstone har sken af att vara en bärare af ljus och sanning, men längre kunde de ädla damerna omöjligen sträcka sin nedlåtenhet, så vida de icke skulle förlora all aktning för sig sjelfva. Alltså måste magister Antiqvarius låta den sysslolöse jernvägs- och post-mannen allt framgent roa sig med att snoka i andra menniskors tillhörigheter.

Grefven sjelf hade utbedt sig den äran att få hos sig vid dessa angenäma aftoncirklar se generalmajoren och kommendören med stora korset af en mängd ordnar, befälhafvaren uti det . . . de militärdistriktet m. m. herr Alexander Magnus Unsinnig. Grefvinnan å sin sida hade inbjudit sin »bästa väninna», den glada, nästan ystra friherrinnan Schlachtermeister, om hvilken man berättade ganska många anmärkningsvärda ting . . . ja, hvarken jag eller fornforskaren få tala om det, ty det kunde då slutligen nå hennes mans, den något enfaldige friherrens öron. Vidare hade fröknarna tagit med sig några »goda, rysligt goda vänner», nämligen två fröknar von Spetsig och en tjugotvåårig stockholmssnobb, som lydde namnet »konglig sekter» och var af den på riddarhuset introducerade ätten Fårhufvud. Mamsell Pettersson, guvernanten, saknades natur-

ligtvis icke i kretsen. Om hon hade varit borta, skulle det hafva varit stor skada, ty hon var den mest uppmärksamma af fornforskarens åhörarinnor, ja, hon ordentligt hängde fast vid magisterns ansigte, och när han emellanåt stoppade sin pipa ur den tobakspung, som hon vid hans afresa till Italien skänkt honom, såg den goda själen så genomlycklig ut, att hon måhända endast känt sig gladare den minnesvärda dagen, då den förträfflige magister Antiqvarius återkom från »den stora resan» — ty så kallade magistern under hela återstoden af sitt lif den italienska, på så många minnen rika färden.

Fornforskaren satt med gravitetisk värdighet vid ett bord, på hvilket låg uppslaget det från Italien medförda manuscriptet, som han under berättelsernas fortgång understundom rådfrågade, hvilket i synnerhet skedde då det var fråga om namn, ty magistern hade allt sedan återkomsten från Italien haft en mycket besynnerlig benägenhet att stundom, då han var mycket tankspridd, tillägga personer och ställen namnet Fiorella och när detta inträffade, måste alltid munken Bryniolfs manuscript rådfrågas, innan han kunde finna det rätta. Bredvid det digra band, som inneslöt manuscriptet låg alltid mamsell Petterssons broderade tobakspung. Man ville likväl märka, att, huru tankspridd magistern än månde vara, beträddes han likväl aldrig med att tilldela den hedervärda mamsell Pettersson namnet Fiorella.

Vi vilja tills vidare förbigå all teckning af dessa personers karakterer. Deras handlingar och ord skola småningom lemna våra läsare alla i detta afseende nödiga upplysningar. Vi komma ju att hvarje afton under flera vintrar dväljas i detta hedervärda sällskap och vi få nog höra mången om karakteren vittnande anmärkning gå öfver deras läppar.

Vår lärde magister hade tändt sin blygsamma kritpipa. Generalmajoren och riddaren m. m. herr Alexander Magnus Unsinnig hade med Abrahamssons hjelp lyckats få eld i

sin sjöskumspipa. Grefven blossade på en havana. Damerna hade framtagit sina handarbeten.

Generalen utbrast:

»Nå, min lärde herre, hvarom skall er första saga handla? Jag hoppas, att Ni liksom Topelius's fältskär börjar med den store hjeltekonungen Gustaf II Adolf.»

Magistern sneglade på den fruktansvärde krigshjelten, som talade med så dånande stämma, och svarade blygsamt:

»Topelius! Hvem är det? . . . Ah! Jag minnes. Lefde han icke på kejsar Tiberii tid?»

Ett allmänt skratt — ett ganska ohöfligt skratt — hördes och den som började skratta var konglig sekter Fårhufvud . . . naturligtvis!

»Bomber och torpedos!» röt generalmajoren och riddaren. »Är karlen galen? Han vill fabricera historiska berättelser och har aldrig läst en rad af Topelius? Kanske inte Walter Scott heller? Eller Ingemann! Nej . . . inte en rad har han läst. Hör nu, min lärde herre, jag frågar er rakt fram som en ärlig soldat: huru för millioner . . . . . tror Ni, att det kan gå för sig? Ni har väl åtminstone sjelf varit i krig? Icke sant?»

»Jag? . . . I krig? . . . Aldrig!» yttrade vår fornforskare med en rysning och med likblekt ansigte.

»Jaså, nå då vill jag gifva honom ett godt råd och han är dum, om han icke följer det. Tag han vackert och studera någon af de romanförfattare, jag nämnde, innan han tager sig för att skildra krig för oss. Annars skall jag . . . bomber, torpedos och svedda granater! . . . kritisera honom, så att han skulle önska sig stå på hufvudet i Jakobs brunn derborta i Palestina heldre än att sitta här och prata om hvad han alls icke förstår.»

»Om jag vid tvistiga fall finge . . .», började magistern med mycken tvekan.

»Hvad nu? Hvad vill han?»

»Jo, om jag, då det blir fråga om krig här i dessa mina enkla sagor, finge rådfråga nådig herr generalmajorens och riddarens stora erfarenhet, så skulle måhända . . . nej, helt säkert skulle då mina berättelser vinna både i sanning och interesse.»

»Gör det! . . . Gör det! »utropade den nu fullkomligt blidkade generalen. »Jag skall kunna gifva er värderika upplysningar, min lärde vän, ty . . . det svär jag vid alla verldens pansarfartyg, att i hela krigsvetenskapen finnes ingen enda vrå, der jag icke är som hemma hos mig.»

»Jag tackar aldra ödmjukast», yttrade magistern.

»*Mon dieu!*» utropade den vackra och glada friherrinnan Schlachtermeister. »Hvad helst Ni gör, min lärde herr magister, så rådfråga icke generalen, ty då blifva edra sagor så blodiga, att vi, späda, qvinliga och nervösa varelser icke kunna åhöra dem. Den tappre generalen har ju aldrig annat på tungan än bomber, granater, torpedos, pansarfregatter och andra lika rysliga mordvapen. Det vore allt för horribelt, om Ni skulle uppfylla edra berättelser med sådana ting.»

»Ack, fru friherrinna . . ,», började Antiqvarius med en viss förlägenhet, ty han befann sig mellan tvenne eldar.

Grefve Hans såg hans förlägenhet och befriade honom från skyldigheten att gifva ett utförligt svar.

»Mina damer och herrar», yttrade grefven, »låtom oss nu icke längre uppehålla vår lärde fornforskare med samtal, som ändock icke kunna leda till något resultat. Vi måste öfverlemna åt honom sjelf att efter behag blanda de olika ingredienser, af hvilka han kommer att sammansätta sina sagor. Säg oss nu, min käre Antiqvarius, namnet på er förstа berättelse!»

»*Den feniciske köpmannen.*»

Skolläraren tog sig här friheten att lysa med sin lärdom.

»En fenicisk köpman! Bevara oss väl! Det är väl icke er mening att föra oss så långt tillbaka i tiden som tre eller fyra tusen år? Om jag icke glömt gamla tidens historia, inträffade feniciernes blomstringstid för så länge sedan.»

»Sant! Sant! Mycket sant!» genmälde fornforskaren, läggande sitt långa finger på näsan. »Så långt tillbaka ämnar jag icke gå, men det oaktadt kommer jag att gå längre tillbaka, än Ni varit med, herr skollärare. Jag kommer att börja ungefär år 607 före Christi födelse och det är just der, som den ärans mannen Bryniolf, hvilken skref denna härliga bok, började . . . Nåväl, mitt herrskap, om I ären beredde att höra, så vill jag nu börja det första kapitlet af min saga om *den feniciske köpmannen.*»

I.

Skeppsbrottet.

De händelser, som skildras i denna berättelse, tilldrogo sig ungefär sex hundra år före Christi födelse d. v. s. ungefär vid samma tid, då Uwakschatra* förstörde det assyriska riket, ödelade Ninive och förmådde dess konung Aschurdonpal* att bränna upp sig sjelf, sina qvinnor och alla sina rikedomar.

---

* Fornforskaren tillät sig vid uttalandet af dessa namn att göra den mycket rigtiga anmärkningen, att de lärde hafva förvridit namnen Uwakschatra till Cyaxares och Aschurdonpal till Sardanapalus.

Ända från år 728 före Christus och ända till nyss angifna tidpunkt hade de feniciska städerna suckat under de assyriske konungarnes tyranni. Men när Uwakschatra tuktade assyrerne efter deras förtjenst, blefvo de feniciska städerna å nyo fria. Tyrus, Sidon m. fl. städer kunde åter börja att med all ifver egna sig åt den förvärfsgren, som af ålder hade varit dem kär och förskaffat dem rikedomar, om hvilkas storlek vår tid icke kan hafva en aning, — nämligen sjöfarten och den dermed oskiljaktigt förbundna handeln.

De förändrade förhållandena, den frihet och det oberoende, hvari invånarne i Tyrus lefde efter den assyriske despoten Aschurdonpals ömkliga död, föranledde bland andra äfven den tyriske köpmannen Abibaal att utrusta ett stort skepp för en färd till fjerran länder, såsom de feniciske köpmännen af ålder voro vande. Rikedom var den feniciske mannens enda ära och ingen fara var honom för stor, om dess öfvervinnande kunde medföra en betydande tillökning af hans skatter. Ingen af vår tids menniskor längtar hälften så mycket efter de högsta titlar och utmärkelser, som feniciern efter en tillökning af den skatt, hvilken förskaffade honom hans medborgares aktning och lof.

Abibaals skepp var en s. k. gaul af oerhörd storlek — ett fartyg, som förmådde inom sitt långrunda, svagt hvälfda skrof rymma en ofantlig mängd varor. Gaulens namn var Ereb d. v. s. Afton. För öfrigt är Ereb ett för hela vår verldsdel vigtigt namn, emedan det har lemnat den första ordstammen till namnet Europa — ett namn, som ordagrant öfversatt på nutidsspråk, betyder Aftonland d. v. s. ett land, som ligger i vestlig rigtning från Fenicien.

Gaulen Ereb framdrefs af både åror och segel, ehuru visserligen de senare, väfda af sidonisk hampa, voro af ett ganska anspråkslöst slag. Femtio åror på hvarje sida representerade en icke obetydlig kraft, i synnerhet som

hvarje åra roddes af tre man. Det är tvifvel underkastadt, om en nutidspropeller af nyaste och bästa konstruktion förmår framdrifva ett fartyg med så stor fart som feniciernes åror gjorde, i synnerhet när desse i sjöfart mycket försigkomne män satte till ett eller annat segel. Vår tids färder öfver hafven kunna visserligen i trygghet och säkerhet mäta sig med feniciernes, men ingalunda är det afgjordt, att de kunna i fråga om hastighet täfla med dem. Och gaulen Ereb var en af de mest snabbseglande, som någonsin hade doppat kopparklädd köl i hafsvatten på den tiden. Det stolta gaulskeppet hade gjort så många underbart snabba färder, att ingen fenicier harmades, om han hörde Abibaal på gatorna eller värdshusen i Tyrus säga: »Ereb är hafvets drottning.»

Vår feniciske köpman seglade direkte från Tyrus till Tarsis d. v. s. det nuvarande Spanien. Der lastade han sin gaul med silfver, som han för de medförda varorna tillbytte sig af Spaniens vilde urinvånare. Abibaal var nöjd och strök sitt skägg med sjelfmedveten tillfredsställelse, då han tog afsked af suffet-amiralen Hiram i den tarsiska hufvudkolonien Gades. Han visste, att om han blott lyckades komma hem till Tyrus med denna last, skulle ingen man i Fenicien kunna mäta sig med honom i rikedom.

Gaulen Ereb lemnade Gades' hamn och fördes af styrmannen Bozra i den rigtning, der Fenicien låg. Ombord på Ereb var man glad, ty snart skulle Feniciens strålande sol belysa gaulens master och segel och de sjöfarandes med ära och rikedom krönta hufvuden och snart skulle man på sjömäns vanliga sätt få uppduka för de hemmavarande den ena otroliga historien efter den andra om upplefda äfventyr.

Men Astarte, den oblida gudinnan, hade åt Abibaal och åt hans gaul och sjömän förbehållit ett annat öde, det månde nu hafva berott på någon försummelse i fråga om

de offer, som Abibaal borde hafva gifvit gudinnan, eller derpå att hon eljest vredgades på Feniciens företagsame söner.

Redan inom tre timmar efter Erebs afresa från Gades' väl skyddade hamn började molnen skocka sig vid den synkrets, der haf och himmel berörde hvarandra.

Abibaal uppsökte styrmannen Bozra.

»Himlen hotar», yttrade köpmannen, hvilken på samma gång sjelf var kapten d. v. s. förde högsta befälet om bord på sin gaul.

»Han blott rynkar sin panna», svarade Bozra sorglöst, »Ingen fara är på färde. Mången gång har jag sett hafvets och luftens gudomligheter vreda. Var förvissad derom. Abibaal, att allting ser annorlunda ut, när verklig vrede är på färde.»

Derefter röt den för all fara känslolöse styrmannen:

»Roddare! Slafvar! Skurkar! Tron I, att den hedervärde köpmannen Abibaal betalar eder med goda feniciska silfversiklar, på det att I skolen lägga armarna i kors? Hårdt på årorna, karlar! . . . Annars skall jag offra eder allesammans på det altare, som i templet är upprest åt Melkard, vår stads skyddsgud.»

De stackars slafvarne, hvilka lika litet hade någon glädje af lifvet som af döden, fruktade dock Bozra, som hade en flätad och med blykulor försedd knutpiska i beredskap såsom tuktomästare för de genstäfvige. De arme arbetade i sina anletens svett. Gaulen nästan flög fram öfver hafvet.

Men de vid horisonten skockade molnen stego allt högre upp på himmelen. Snart dolde de solens glänsande skifva. Öfver hafvet spred sig en dager lika dyster som vid en solförmörkelse, då både menniskor och djur uppfyllas af bäfvan.

»Jag menar, att vi borde söka hamn», vågade en af de frie sjömännen yttra till Abibaal.

Denne vände sig om mot Bozra, medan han svarade:

»Det är äfven min mening. Hvad säger du, styrman?»

»Söka hamn? Ja, det måste vi göra, men fråga är, hvilken hamn vi skola sträfva oss fram till . . . Ron på, karlar, annars offrar jag er alla åt Moloch!»

»Vi måste vända om till Gades», menade sjömannen, som varit djerf nog att framställa förslaget.

»Jaså, Gades!» utropade Abibaal och hans mörka ögon blixtrade af vrede. »När har det varit feniciske och i synnerhet tyriske köpmäns sed att vända om från sin en gång bestämda kosa, endast derför att himlen kläder sig i molnens dystra drägt?»

»Men . . . våra lif sväfva i fara.»

»Och hvad är ditt lif, usling?»

»Det är min dyrbaraste egendom.»

»Likväl är den icke mera dyrbar, än att jag eger magt att när som helst taga den egendomen ifrån dig genom att hänga upp dig under min rånock. Vi skola söka hamn, men ingen annan hamn än det aflägsna Tyrus, vår hemort. Eller hvad är din mening, min käcke Bozra?»

»Jo, kapten, till Tyrus skola vi och någon annan hamn känner jag för närvarande icke. Framåt! Se, det har af ålder varit feniciske sjömäns lösen.»

»Godt! Så skall en tyrisk sjöman svara. Gå du till ditt segel, sjöman Adónibal, och tacka Astarte, att jag icke låter dig hårdt umgälla din näsvishet. Gå, du lumpne, fege slaf!»

Sjömannen gick, ty han var allt för klok att yttra hvad han tänkte åt det öfverdådigt käcka befälet på det feniciska skeppet.

Och himlen blef allt mera svart, dyster och hotfull.

Slutligen började vågorna leka. Deras lek blef allt mera vild och yr. Den blef slutligen rent af öfverdådig, ty böljorna började resa sig så högt som Melkards tempel

i Sidon och stormen begynte sjunga sin kraftfulla och vilda sång till den ystra dansen.

»Framåt!» ropade styrmannen Bozra, när stormen slet hufvudbonaden af hans hufvud och var nära att upplyfta honom sjelf från däcket och föra honom långt ut på den i uppror stadda oceanen. »Framåt! Hjelper icke Astarte oss, så hjelper oss förvisso den grymme Moloch.»

»Rätt så!» genmälde köpmannen-kaptenen Abibaal. »Framåt! När vände väl en tyrisk sjöman tillbaka? Framåt!»

Och framåt gick det med allt mera rasande fart. Seglen drogos in, då stormen ökades. Roddareslafvarne måste lemna sina åror och draga in dem, ty de voro icke längre i stånd att beherska dem och när de förde dem med ansträngande af all sin kraft träffade de endast tomma luften, medan gaulen sväfvade på höjden af en våg, eller också möttes de af en så kompakt och motståndskraftig vattenmassa, att deras ansträngningar gagnade till intet, nämligen då Ereb befann sig djupt nere bland de vreda vågorna, som reste sig skyhögt öfver sjömännens hufvuden. Det var just en lustig lek för en fenicisk sjöman och både Abibaal och Bozra och många af matroserne hade ett gladt leende på sina läppar.

»Framåt!» röt Abibaal. »In med årorna, karlar . . . slafvar . . . skälmar! In med årorna! Vinden bjuder oss på fri resa och denna lilla storm är hans budbärare. Framåt!»

Och äfven den manhaftige Bozra, som tusen gånger hade sett hafvet och luften lika upprörda och tusen gånger hade skådat döden i ögonen, äfven Bozra ropade:

»Framåt!»

En och annan sjöman var väl blek, men mängden skriade:

»Framåt!»

Mera oförvägne sjömän än de feniciske hafva aldrig funnits och skola aldrig finnas. Utrustade med ringa hjelpmedel, trotsade de både luft och haf. Åt orkanen räckte de godmodigt handen och nickade helt vänskapsfullt åt störtsjöarna.

Det skulle hafva varit lätt för Abibaal och Bozra att vända om till Gades' trygga hamn, ty vinden låg åt det hållet, men nej! . . . aldrig tillbaka! . . . Det var den feniciske sjömannens lösen, ty i hans barm bodde en handlingskraft, hvilkens styrka icke kan mätas med andra tiders mått.

Hela natten stormade det. Gaulen mottog vinden och vågorna från sidan, men den redde sig förunderligt väl, ty än stod Abibaal och än Bozra vid rodret och båda visste att med skicklighet undvika de svåraste brottsjöarna, båda förstodo i grund konsten att, när de sågo en skyhög våg på afstånd, vända gaulen ett ögonblick i en sådan rigtning, att störtvågens kraft förlamades mot dess bog, hvarefter det präktiga fartyget genast, styrdt af en kraftig hand, återtog sin föreskrifna kosa.

»Astarte skänker oss vackert väder i morgon», yttrade Bozra, torkande skummet ur sitt ansigte.

»Vi måste vara nöjde med gudinnans gåfvor», genmälde Abibaal med orubbligt lugn. »I vackert eller fult väder måste vi framåt. Kom i håg det, min käre styrman.»

Men styrmannen var icke sanspådd. Det blef icke vackert väder den andra dagen. Äfven då tjöt stormen kring relingen, äfven då frestade stormguden masternas styrka, äfven då vräkte sig sjön i tornhöga vågor, som framkallade tunga suckar ur skeppsskrofvet.

»Det blir allt värre och värre», sade sjömannen Adonibal.

»Men aldra värst», sade Abibaal, »blir det för dig, om jag låter lägga en snara kring din hals och hissar dig upp i min masttopp. Gå till dina göromål, fege slaf! Gå,

annars . . . frestar du mig att offra dig åt hafvets gudomligheter. Ur vägen!»

Och Adonibal smög sig rädd ur vägen för den fruktansvärde köpmannen-kaptenen. Och luft och haf blefvo småningom så vredgade, att äfven Abibaal och Bozra aldrig hade skådat någonting liknande.

Då brast på andra dagen rodret och Bozra kunde icke längre styra fartyget.

»Framåt!» ropade han det oaktadt.

»Framåt!» dundrade Abibaal, som trodde sig kunna besegra hafvet, derför att han var fenicier till börden.

Men det gick icke längre framåt. Gaulen var redlös. Den fördes hit och dit, allt efter som stormen och vågorna drefvo den. Långt . . . långt från sin kosa dref det präktiga skeppet nu vind för våg under tjugo dagar.

Och sjömännen suckade djupt. Men stormens tjut och vågornas brus gjorde deras suckar ohörbara.

»Ett nytt roder!» röt Abibaal.

»Ett nytt roder!» skrek Bozra ursinnigt.

»Ett nytt roder!» eftersade sjömännen och slafvarne, men deras röst var matt och den hördes icke.

I tre dagar arbetade man på tillyxandet af det nya rodret, medan storm och vågor öpnade dödens gap allt mera. Men mod och sjelfbeherskning hade aldrig en sjöman från Tyrus saknat.

Det nya rodret var tillyxadt och välsignadt genom en samfäld bön till den gudomliga Astarte.

Men innan det nya rodret sattes på det gamlas plats, måste det gamla aflägsnas och vräkas i hafvet.

Tjugotre män af de fyrahundranitio, som bemannade gaulen Ereb, omkommo i hafvets vreda famn, innan det gamla och obrukbara rodret hade blifvit skiljdt från skeppet. Men omsider var arbetet uträttadt. Omsider kunde man skrida till det farliga försöket att midt under en rasande

storm gifva fartyget ett nytt roder, en ny beherskare. Väl var detta arbete så farligt, att det innebar en säker död, men hvem hade väl någonsin sett en Astartes gunstling, en fenicier, frukta för dödens kalla omfamning?

Vid första försöket att fastsätta rodret omkommo femton förträfflige karlar, men rodret låg lika obrukbart på däcket och stormen vräkte med samma vildhet gaulen hit och dit. Än gick det framåt flera timmar å rad, än kastades fartyget våldsamt in på en annan bana åt öster ... åt vester ... åt söder ... åt norr! Man visste icke längre hvar man var, men både Abibaal och Bozra och en stor del af sjömännen skrattade muntert i sina skägg och menade, att de aldrig hade varit med om något äfventyr så lustigt som detta. Det skulle blifva en historia, utomordentligt nöjsam att få förtälja, när de i framtiden sutto under Feniciens varma sol bland fränder och vänner, med bägare, fylda med äkta arvadervin, framför sig.

Åtskilliga gånger försökte man sätta det nya rodret på dess plats. Men före hvarje försök uppsände man böner till alla feniciska gudar, ja, stundom äfven till judarnes gud. Sedan band man starka tåg af hampa kring lifvet på dem, som skulle stiga ned vid gaulens akter för att med jättestora spikar fästa de jättekrampor, i hvilka det nya rodret skulle röra sig.

»Det måste gå för sig», brummade Bozra.

»Det *skall* ske», försäkrade den orubbligt lugne Abibaal.

Men den rytande stormen och hafvets väldiga vågor drogo ned i det bottenlösa djupet både dem som hade tågen kring lifvet och dem som hade i uppdrag att med sina knotiga händer hålla fast hamptågens fria ändar. Alla gingo öfver bord och omkommo. Men rodret låg qvar på däcket och af de öfverlefvande trehundranitiotre menniskorna voro endast Abibaal och Bozra vid godt mod. Icke underligt! De voro, såsom gaulens befälhafvare, de

ende, hvilka kunde vara förvissade om att i det aldra längsta undslippa personligt deltagande i ett företag, som hotade med oundviklig och säker död hvar och en, hvilken måste vara dervid behjelplig.

Den krampa, i hvilken det nya rodrets nedersta del skulle inpassas, satt ännu qvar i gaulens akter och det gälde blott att rätt inpassa rodret i denna krampa och sedan fastspika en annan krampa kring rodrets hals. Konsten synes vara ganska enkel och den hade äfven verkligen varit enkel, om gaulen hade legat uppdragen på stranden i den rika staden Tyrus, men då detta arbete nu skulle ske midt på hafvet, i en ursinnig storm och bland ett svall af vågor, som hotade att rycka det med stor möda tillyxade rodret ur sjömännens händer, då var det ingalunda enkelt. Dock — en fenicisk sjöman erkände aldrig tillvaron af någonting, som kunde benämnas en omöjlighet.

Ännu uppslukade hafvet ett tjog dels af sjömännen, dels af slafvarne, men då satt också rodret på sin plats, och fartyget, som länge hade drifvits hit och dit i fullkomlig redlöshet och med stor svårighet hade kunnat af roddarnes åror hållas på rätt köl, hade åter erhållit en beherskare. Bozra kunde nu reglera dess kosa efter sin vilja.

I samma ögonblick då den oförvägne styrmannen hade med sin valkiga hand fattat rodret för att pröfva dess inflytande på gaulen, hördes besättningen i fartygets förstäf ropa:

»Land! . . . Land!»

Abibaal och Bozra, varnade genom detta rop, hade icke svårt att igenom det uppstänkande skummet af vågorna upptäcka, att gaulen drefs af stormen rakt fram mot en låg och skogbeväxt kust. Vinden kom från norr och låg rakt mot land. Längre till venster tycktes vara öppet vatten.

Inom ett ögonblick hade det nya rodret, styrdt af Bozras hand, gifvit fartyget en annan rigtning. Gaulen

lopp in i ett bredt sund. Dock visste ingen, huruvida det var en bred flodmynning eller en genomgång till ett annat haf.

Hela eftermiddagen styrde man midt emellan de båda stränderna och blef mer och mer öfvertygad, att det icke var en flod, utan ett sund. Så var ock förhållandet. Stranden, som låg på de tyriske sjömännens högra sida, var Seland och stranden till venster var det nuvarande Skåne. Gaulen Ereb fördes af stormen genom den för sjömän farliga passage, som nu för tiden heter Öresund.

»Lofvad vare gudinnan Astarte!» utropade köpmannen Abibaal. »Vi hafva upptäckt en ny verldsdel och våra fränder och vänner i Tyrus skola afundas oss vår lycka och den namnkunnighet, som vi härigenom för visso skola vinna.»

Men den rädde sjömannen Adonibal suckade och mumlade:

»Ja, om vi någonsin få återse det härliga Tyrus och våra vänner.»

Hela den följande natten styrdes samma kosa. Lyckligtvis sken månen bakom den molnslöja, som öfvertäckte himlen, så att Bozra, som med vaksamt öga bespejade horisonten, kunde i god tid varseblifva och genom en skicklig manöver undvika den i sundet belägna och nu för tiden så kallade Saltholmen, mot hvars ogästvänliga strand gaulen eljest sannolikt skulle hafva splittrats.

En färd genom Öresund för omkring tvåtusenfemhundra år sedan erbjöd naturligtvis en helt annan anblick än nu, vare sig den företogs vid dagsljus eller i nattens skymning.

Om man nu seglar fram der vid dager, ser man på båda sidor kuster, der den ena staden bredvid den andra reser sina majestätiska tornspiror och sina mindre majestätiska fabriksskorstenar i höjden. Man ser öfverallt spåren af civilisationens segrar, bevis på arbetets magt och mennisko-

andens storhet. Men när Abibaal på sin gaul seglade fram genom sundet för två och ett halft årtusende tillbaka, visade sig icke på någon af stränderna annat än mörka och ändlösa skogar. Ingenstädes var att se ens röken från en nybyggares stuga eller från en urinvånares lägereld.

Och seglar man nu genom Öresund vid nattetid, så ser man ljus på båda sidor. Från städerna lysa ljusen i de nere vid stranden belägna boningarna. Vid hvarje hamn är en fyr, som leder sjömännen och kastar sitt skarpa sken tvärsöfver sundet till nabolandet. Och öfver hvarje stad vid sundet skimrar en gyllene krona, frambringad af återskenet från gaslyktorna på stadens gator. Men för tjugofem sekler sedan fans icke ett enda ljus att se på någon af stränderna, och om menskliga varelser funnos i dessa af intet civiliseradt folk upptäckta länder, så gömde de sig i skogarnas mörka djup — ja, hvem vet, om de ens i allmänhet kände bruket af eld och ljus? Hvem vet, om icke då elden var en lyxartikel, som endast den rike och mäktige kunde bestå sig?*

Följande morgon tumlade gaulen Ereb om på Östersjön. Med oförminskad styrka rasade stormen än från ett, än från ett annat väderstreck. Abibaal och Bozra betraktade hvarje natt, då himlen var någorlunda klar, stjernorna och iakttogo på grund af himlakropparnas och i synnerhet Cabirernes** ställning, att gaulens kosa först var sydlig, derefter östlig och slutligen nordlig.

Den rädde Adonibal låg sjuk nere i skeppets botten, men Abibaal och Bozra voro vid godt mod, tyckande sig hafva öfverlefvat mycket farligare äfventyr än detta.

---

* Vår lärde fornforskare anhöll här, att hans högvälborna auditorium skulle uppskrifva denna fråga på franciskanermunken Bryniolfs räkning.

** Betyder: de väldige — ett namn, hvarmed den s. k. Carlavagnen eller Stora Björnen betecknades.

Men Astarte var oblid.

En morgonstund ropades:

»Land! . . . Vi äro förlorade . . . Land! . . . Vare Moloch oss nådig! Hjelp oss, Astarte!»

Bozra skrattade och lade handen på rodret. Han trodde sig kunna. med en enda liten rörelse af handen ändra fartygets kosa.

Hans högmod hade dragit gudarnes vrede öfver gaulen.

Rodret ville icke lyda. Det ville icke förändra ställning. Hvarken Abibaal eller Bozra kunde rubba det. Gaulens starkaste man, en grekisk slaf vid namn Adamantinos, framkallades. Han försökte och så stor var hans kraft, att rodret splittrades i tusen bitar vid hans första kraftiga ryck. Skeppet var återigen redlöst.

»Vi äro förlorade!» ropade slafvarne och lemnade mangrant roddarebänkarna. Ingen mensklig magt skulle hafva kunnat hålla dem qvar der.

Abibaal var blek och Bozra blossande röd. Hos båda herskade harmen, men den yttrade sig på ett mycket olika sätt.

»Vi äro förlorade. Fartyget drifver mot kusten. Inom en fjerdedels timme stöta vi på. Astarte vare oss nådig! Ingen menniska kan hjelpa oss.»

Så talade Bozra och knöt näfven samt blickade hotfullt upp mot himlen.

»Bozra», sade Abibaal, »du har alltid varit mig trogen. I sällskap hafva vi befarit månget haf och förtjenat mången god guldsikel. Jag vill icke, att du skall förgås med de andra, utan lefva. Fartyget och de andra äro till spillo gifna.»

»Jag begär icke . . .»

»Och jag bryr mig icke om hvad du begär eller icke. Jag vill det oaktadt rädda ditt lif, min vän. Se här!»

Och Abibaal drog upp ärmen på sin tyriska sjömansrock och lät Bozra se ett armband af guld, hvilket lyste

härligt mot den mörka grund, som erbjöds af köpmannens solbrända hud.

Det var ett underbart väl arbetadt armband.

Det bestod af två ringar, hvilka båda voro fullkomligt sjelfständiga — om det är tillåtet att begagna detta ord om ett dödt ting. Vi mena dermed, att när de båda ringarna åtskiljdes, kunde hvardera med heder försvara sin plats och sitt användande såsom armband, vore det ock på den skönaste qvinnas arm. Båda armbanden liknade, när de voro hvardera för sig, en orm, hvilken bet sig i stjerten. Men när de båda i sina slingringar liksom stelnade ormarna på det konstmessiga sätt, som den feniciske fabrikanten afsett, förenades till en enda ring, liknade denna en krans af palmlöf.

»Nåväl?» yttrade Bozra, som nyfiket och med lystnad betraktade armbandet.

»Detta armband», sade Abibaal, i att han åtskilje de de båda ringarna, »har jag köpt af en bland Astartes prestinnor i den ärorika gudinnans heliga tempel i staden Sidon.»

»Och om du», sade Bozra, »egde tiotusen myriader dylika, af Astartes prestinna välsignade armband, så måste vi dock nu dö, Abibaal. Om två minuter äro vi vid kusten. Om två minuter äro vi den bleka och obevekliga dödens rof.»

»Nej», yttrade Abibaal allvarligt. »Vi skola icke dö här, ty du måste veta, att detta armband har en underbar kraft. Nu har jag delat det i två delar — två ormar. Sätt den ena på din arm, Bozra! Astartes prestinna har, då hon lemnade mig armbandet mot en dryg betalning af äkta guldsiklar, sagt mig, att när de båda ringarna äro åtskiljda och bäras af olika personer, skola dessa aldrig kunna träffas af något olycksöde. Både lidandet och döden skola

undfly dem. De skola vara såsom gudarne. Verldens buller skall icke störa deras lycka och dödens köld skall icke hafva någon magt öfver dem. Du och jag hafva nu dessa ringar. Så visst som Astarte lefver, så säkert är det, att om vi två nu stode midt i en brinnande eld, skulle den icke hafva magt att göra oss skada.»

»Men . . .»

»Hvad?»

»Huru lyder spådomen, om *en* menniska eger *båda* ringarna?» sporde Bozra med darrande röst.

»Astartes prestinna sade mig, att om *en* menniska bär *hela* ringen under femton år, skall han blifva sitt folks styresman d. v. s. konung, om han är i ett land, der konung finnes, men annars suffet-amiral, såsom i våra feniciska kolonier, eller domare, såsom understundom hos judarne, eller hvad annat namn, som hvarje folk må tillägga sina regenter. Jag har nu burit armbandet under fjorton år och nio månader. Om jag hade burit det helt ännu tre månadsskiften, skulle jag hafva blifvit konung, men för din skull, Bozra, min vän, afstår jag derifrån, på det att jag må rädda ditt lif. Vare alla vänliga gudamagter med dig!»

»Jaså . . .» sade Bozra och betraktade köpmannen med en besynnerlig blick. Den var nästan grym.

Men styrman Bozras uppsyn var dock aldrig särdeles blid.

De feniciske sjömännen stodo i grupper på däck, ströko med betänklig min sina skägg och blickade döden rakt i ansigtet. De uppförde sig som verklige män, hvilka veta, att det finnes ett bättre och rikare lif efter detta. Men de usle slafvarne, hvilka voro krigsfångar, som Fenicien vunnit af Grekland och Rom, lupo fram och tillbaka på däck och sågo med förfäran, att gaulen Ereb rusade rakt mot en klippig och skogbevuxen kust.

Midt för den plats, der Sagoborgs slott nu ligger, törnade den feniciske gaulen mot stranden.

Ett dån — ett brak — ett förtviflans skri!

Allt försvann i djupet.

Och hafvets rasande vågor slungade skeppets spillror åt tusende håll.

Rytande af vrede for orkanen fram öfver det hemska, rofgiriga djupet.

II.

De skeppsbrutne.

Två män kämpade manligen bland böljorna.

Än slungades de våldsamt hit, än dit. Men knapt ett enda ögonblick sjönko de under den upprörda vattenytan. En underbar magt tycktes bära dem på osynliga händer. Mot land! Mot land! Den skogbevuxna stranden äro de så nära. Nog hinna de den.

De båda männen voro naturligtvis köpmannen Abibaal och styrmannen Bozra. De hade ju Astartes prestinnas armband. De *kunde* icke gå under. De *måste* i land trots stormen och mot hafvets vilja.

Och de kommo i land.

På stranden midtför det nuvarande Sagoborg vräktes de upp af hafvets vreda, väldiga, rasande vågor. Men alla de andre, som voro ombord på Ereb, uppslukades af djupet. De hade icke för fullvigtiga siklar köpt sig gudarnes beskydd. Nu blefvo de straffade.

Der lågo Abibaal och Bozra en half dag medvetslöse under granarna på den sandiga stranden. Visserligen vräkte hafvets grymme gud skyhöga vågor upp på stranden i

ändamål att neddraga i djupet den djerfve sjömannen och den för intet fruktande köpmannen. Men Astarte dref böljorna tillbaka från sina skyddslingar och tvingade hafsgudomligheternas vilda förposter att lemna sitt utsedda byte. Hafvet hade också i sanning erhållit tillräckligt, då det uppslukat flere hundra menniskor, en väldig gaul och en oerhörd silfverskatt. Men hvem har någonsin sett hafsvidundret mättadt? Många tusen år efter gaulen Erebs förlisande på Sveriges kust skall hafvet årligen sluka många stolt skepp, tusentals män och skatter, som kunde räcka till att med ett band af guld omgifva hela jorden.

Stormen hade i någon mon aftagit i styrka, när Abibaal omsider vaknade upp. Det, som väckte honom till sans och lif, var en våg, hvilken sprutade sitt kalla skum öfver hans ansigte. Långsamt öpnade han ögonen och blickade trögt omkring sig på hafvet, på klipporna och skogen.

Han suckade tungt.

»På hvilken okänd och ogästvänlig kust har Astarte, den mägtiga gudinnan låtit mig kastas? Jag är i ett vildt och ohyfsadt land och aldrig mera får jag väl återse det sälla Fenicien. Men må gudarnes vilja ske!»

Han reste sig upp och blef nu varse Bozra, som tycktes vara medvetslös. När han såg honom, utropade han:

»Så har Astartes underbara armband bevisat sin kraft på oss. Alla hafva omkommit i hafvet, men vi båda, som bära hvardera en hälft af armbandet, vi äro räddade. O, gudinna! Din magt är lika stor och outgrundlig som din vishet. Säll är gudarnes gunstling.»

Med stor möda kraflade sig den feniciske köpmannen upp på stranden så högt, att vågorna icke kunde nå honom. Derefter drog han upp till sig Bozra, för hvars lifs räddning han hade uppoffrat sin framtida storhet såsom styresman öfver ett helt folk. Der satt han nu tung i hogen och tänkte med vemod på sina vänner i Tyrus och på den

tröstlösa framtid, som väntade honom och hans vän i detta vilda land, der de hvarken egde några varor, hvarmed de kunde bedrifva byteshandel med vildarne, eller något fartyg, hvarmed de kunde vända tillbaka till det lyckliga Fenicien.

Så satt han der på stranden under de dystra granarna och drömde och tänkte och grubblade, ända till dess stormen lade sig, hafvet sjönk tillbaka och solen tittade muntert fram mellan skingrade moln.

Knapt såg han solen, förrän hans sinne blef muntrare. »Astarte och Moloch vare lofvade!» utropade han. »De nådige gudarne hafva icke drifvit oss *så* långt bort, att vi aldrig mera få skåda det klara solskenet.»

Och Abibaal blef som pånyttfödd, då snart nog himlen helt och hållet klarnade. Nu först fick han tillräcklig handlingskraft att undersöka Bozras tillstånd och bringa honom möjligen behöflig hjelp. Men han fann snart, att Bozra var oskadad, att han icke var medvetslös, utan endast försänkt i en djup och stärkande sömn. Den feniciske köpmannen lät honom sofva, ehuru han inom sig kände en brinnande lust att väcka honom. En silfversikel skulle han gerna gifvit för att få höra en mensklig stämma i denna tysta ödemark.

För att på något sätt tillbringa tiden, till dess Bozra vaknade upp ur sömnen, gick Abibaal ned till stranden, ty vattnet hade dragit sig så långt tillbaka, att den plats, der Abibaal och hans styrman först hade legat och blifvit öfverspolade af vågorna, nu befann sig på minst femton stegs afstånd från vattnet.

Storm och vågor hade vräkt upp en mängd timmer från den sönderslagna gaulen äfvensom åtskilliga förråd, som medförts ombord på skeppet. Men kistorna med silfverskatten, som Abibaal hemtat i Spanien, hade gått till botten och voro ingenstädes att skåda. Dock

sörjde Abibaal mindre deröfver, än öfver förlusten af den präktiga gaulen och de raske sjömännen.

»Nu är icke tid att sofva», mumlade han. »Vi måste söka att berga allt hvad bergas kan, innan en ny storm kommer och drager det ut till hafs igen... Upp, Bozra!... Upp, styrman!»

Bozra hörde ropet, vaknade och gnuggade sina ögon.

»Upp och hjelp mig, styrman!»

»Vid alla hafsvidunder», brummade Bozra. »Någon ropar mig. Hvar är jag i Molochs namn och hvem ropar? Är det domarne i underjorden, som kalla mig? Nå, de skola få se, att en gammal fenicisk sjöbjörn icke fruktar för dem.»

Och den genom långvarig sömn stärkte styrmannen reste sig upp och skådade omkring sig, men såg ingen lefvande varelse.

»Hitåt!» uppmanade Abibaal.

»Jaså», genmälde Bozra, som ändtligen varseblef kaptenen, hvilken just då släpade hälften af ett sönderslitet segel upp på stranden, »jaså, det är du, Abibaal. Har verkligen vår förträfflige gaul, den smidiga, lätta och snabba Ereb förlist? Eller var det blott en dröm?»

»Bozra», sade Abibaal med tårar i sina ögon. »Af fartyget och dess besättning finnes intet annat qvar än dessa spillror samt du och jag. Arstartes underbara armband har skyddat oss.»

»Aha!... Astartes armband!» yttrade styrmannen tankfullt. »Jag kommer nu ihåg...»

Och Bozra betraktade med nyfikenhet den gyllene orm, som slingrade sig kring hans egen nakna arm. Derefter blickade han med ett annat uttryck i sina ögon bort på smyckets andra hälft, hvilken satt på köpmannens arm. Men han sade ingenting och icke heller hade Abibaal tid att försöka tyda det egendomliga i den blick, hvarmed styrmannen beskådade

hans arm. Köpmannen var redan åter stadd i rastlöst arbete för att berga de skeppseffekter, som hade flutit i land eller lågo i vattnet så nära stranden, att de kunde nås och tillvaratagas. Styrmannen skyndade ock till hans hjelp och de arbetade träget, ända tilldess qvällen föll på och de icke längre kunde se att uträtta någonting.

Bland de bergade föremålen voro tre eller fyra kistor med verktyg af alla vid timmerarbete eller smide brukliga slag. En annan kista innehöll kopparskrot i stor myckenhet, hvilket kunde blifva användbart till beredande af hvarjehanda nyttiga saker i framtiden. Några vattentäta lädersäckar, innehållande mjöl, hade äfven flutit i land, hvilket naturligtvis förorsakade de skeppsbrutne stor glädje, emedan det oskadade mjölet lemnade dem ett välkommet näringsämne, tilldess de kunde hinna närmare undersöka landet och förskaffa sig andra medel till lifsuppehälle. Äfven fröjdade sig styrmannen mycket öfver en räddad vinsäck.

Medan Bozra högg ved i skogen och upptände en eld, vid hvilken de ämnade laga sin enkla måltid, gick Abibaal och hemtade i ett kopparkäril vatten från en källa, som hördes porla i granskapet. Sedan sattes vattnet på elden. När det kokade, irördes mjöl. Detta jemte en droppa vin var de skeppsbrutnes första måltid på skandinavisk jord. Men fyratioåtta timmars oafbruten fasta gör förtärandet af den enklaste rätt till en njutning för gudar.

Vid skenet från elden började de nu att uppföra åt sig ett litet skjul. Några yngre träd fälldes och af dem spetsades pålar af två och tre fjerdedels meters längd. Dessa pålar neddrefvos i jorden, på det sätt att de mot hvarandra bildade en spetsig vinkel, alldeles så som i våra dagar spanten förenas med hvarandra till ett tak. Det hela öfvertäcktes med ett stycke trasig segelduk.

Medan de voro sysselsatte med detta arbete, tyckte Abibaal sig höra ljudet af en åras plaskande i sjön icke

långt från stranden. Han lät den till hugg lyftade yxan sjunka ned och uppmanade styrmannen att äfven för en stund iakttaga tystnad.

De lyssnade nu och båda förnummo tydligt ljudet af en åra.

»Mig lyster att få veta», hviskade köpmannen, »om denna åra föres af en vild infödings arm eller om tilläfventyrs Astarte har på ett underbart sätt räddat någon af våra män.»

»Har du någonsin hört en fenicisk sjöman föra sin åra på detta ojemna sätt? Nej, kapten, det är en vilde.»

»Du har sannolikt rätt, Bozra. I alla händelser tyckes denna varelse nalkas i vänlig afsigt, ty eljest skulle han icke komma ensam. Jag ser nämligen ganska tydligt båten och att endast en enda varelse befinner sig i den samma. För att locka honom närmare vilja vi träda bakom elden, så att han icke ser oss. Vår åsyn skulle kunna skrämma honom, så att han vände om, men om han icke ser oss, skall han komma ända hit till elden i den tanken, att den är upptänd af hans stallbröder, de andre vildarne, ty alla eller nästan alla vildar äro rädde, om de aldrig förr hafva skådat hyfsade menniskor.»

»Hyfsade menskliga varelser äro nog en underlig syn för en vilde», yttrade Bozra med ett illaljudande flatskratt. »Mellan en fenicier och en dylik varelse är samma skillnad som mellan folk och kreatur.»

»Du har nog rätt, Bozra. Vi kunna aldrig nog prisa den upplysning och den bildning, hvarmed gudarne hafva begåfvat vårt lysande fädernesland, Fenicien, och isynnerhet vår födelsestad, det till stjernorna upphöjda Tyrus. Men tyst! . . . . Nu höras inga årslag. Vilden har stigit i land.»

»Jag hör hans steg på sanden.»

»Du har rätt . . . Tyst! . . . . Han nalkas.»

Verkligen hördes ganska tydligt fotsteg af en menniska, hvilken helt lugnt och sorglöst tillryggalade afståndet mellan stranden och de båda skeppsbrutne feniciernes eld. Såväl Abibaal som Bozra voro mycket nyfikne att få se en af de menniskor, hvilka befolkade detta med omätliga skogar beväxta land.

Slutligen då vilden icke var längre borta från elden än vid pass åtta steg, kunde de båda fenicierne icke längre hejda sin nyfikenhet. De trädde plötsligt fram och det oväntade mötet med två män af en mörk ansigtsfärg, klädde i drägter, som voro af ett för vilden ovanligt utseende, framkallade ett utrop af häpnad öfver hans läppar. Men äfven fenicierne läto höra ett utrop, som ingalunda vittnade om något stoiskt lugn, men hvilket var ganska förklarligt till följd af den oväntade syn, som mötte deras öga, när de nu för första gången sågo en svensk* man.

Karlen var högväxt och smärt, men begåfvad med så breda axlar, att till och med en fenicisk atlet kunde hafva afundats honom dem. Sådane vildar hade den feniciske köpmannen och hans styrman aldrig sett, fastän de hade mången gång varit bland infödingarne både i Tarsis och på »bernstenskusten» (Frankrikes norra kust.) Denne svenske vilde var åtminstone en fot längre än de båda fenicierne sjelfve och alla andra menniskor, som de hade sett under sina färder på alla då för tiden upptäckta haf. Dertill kom, att den svenske vilden hade ett ansigte af mycket ljus hudfärg, ett guldgult hår, som naturligtvis var obetäckt, och anletsdrag, om hvilka till och med de i detta afseende nograknade fenicierne måste medgifva, att de motsvarade alla de regler, som skönhetssinnet kan fastställa för menniskors

* Fornforskaren bad här sitt auditorium bemärka, att namnet »svensk» icke var brukligt på den tiden, men att han ansåg sig böra begagna det, emedan han saknade något annat namn att sätta i dess ställe.

barn. Ännu mera ovanligt och interessant var det att se, att hans ansigte var skägglöst, och de båda feniciske männen måste inom sig medgifva, att denne ohyfsade vilde, som förstod konsten att raka sig, likväl i ett afseende var prydligare och snyggare än de sjelfve, ty fenicierne begagnade i allmänhet ett vanställande skägg — en följd deraf att de så mycket voro stadde på resor under tusende faror, som hindrade dem att egna någon särdeles stor omsorg åt sitt yttre.

Häpen stod vilden några ögonblick stilla. Hans blågråa, allvarligt forskande öga hvilade på de båda för honom ovanlige männen. Derefter tog hans yttre menniska ett steg framåt, liksom i ändamål att inleda bekantskap med dem, men vilden inom honom segrade. Han vände om och ilade skyndsamt tillbaka till sin båt. De båda fenicierne lupo efter honom, men liksom han var större, så var han ock snabbare än de. Innan Abibaal och Bozra hade hunnit ner till stranden, var vilden långt ute på sjön. Ett melodiskt klingande skratt nådde deras öron.

De skeppsbrutne lyssnade till årslagen, så länge något ljud deraf hördes. Derefter återvände de till arbetet med skjulets uppförande, men under det att de voro syselsatte härmed, fäldes många berömande ord rörande svensken, hans hy, hans hår, hans nästan majestätiska växt och annat sådant, som hade förefallit fenicierne märkvärdigt. Särskildt förenade de sig i beundran af det sätt, på hvilket vildens af skinn förfärdigade drägt slöt sig intill hans breda, kraftiga bröst och rygg.

»Han föreföll mig såsom en staty af en gud», yttrade Abibaal, »snarare än såsom en lefvande mensklig varelse, der han stod, visserligen häpen, men icke rädd, utan snarare djerft blickande på oss. Ett sådant folk vore en icke föraktlig fiende till och med gentemot en fenicisk härskara.»

»Men det vore en lott för en gud att vara konung öfver ett helt rike af det folket», yttrade derefter Bozra, som tänkte på den underbara kraften i Astartes armband, när dess båda hälfter förenades och när en man bar det under fulla femton år. Ja, den djerfve styrmannens blickar på Abibaal och dennes del af armbandet voro ingalunda blida eller sådana, att gudinnan Astarte skulle med välbehag hafva sett dem.

»Måtte alla feniciske gudar och alla vårt strålande fäderneslands gudinnor förhindra, att detta folk af jättar fattar ett mot oss fiendtligt sinne! Vi vore då förlorade.»

»Vi kunna blifva deras herrar genom list. Astarte beskyddar icke blott den tappre hjelten, utan äfven den listige och erfarne mannen, hvilken med klokhet ombesörjer sina angelägenheter.»

»Nå», medgaf köpmannen, »en smula list är väl tillåtlig, om den blott icke är af en sådan art, att den förnedrar en hederlig karl. I morgon vilja vi uppsöka honom, om han icke af fri vilja återvänder, och då .... nå, vi få väl se.»

»Emellertid synes det vara en krigisk nation. Karlen hade båge på ryggen och pilkoger vid sidan.»

»Du har rätt. Hans pilar voro dock endast af ben, då våra deremot äro af den hårda kopparn. Det oaktadt måste vi taga oss väl till vara, att han icke tilläfventyrs må under natten samla några tjog eller hundratal af sitt folk och öfverraska oss. Jag menar, att endast *en* bör sofva och att alltid en af oss bör vara vaken och uppmärksamt lyssna till hvarje ljud. Det är bättre att, om vi blifva öfverfallne, fly till skogs, än att blifva dödade här vid vår egen lägereld.»

»Du har rätt, kapten!» yttrade Bozra. »Jag har sofvit godt dernere på stranden, medan du gick omkring och uppsamlade hvad du kunde finna af de saker,

som vi medförde på gaulen. Derför är det billigt, att du först får sofva. Jag vill nu vaka. En timme efter midnatt väcker jag dig och sedan får du vaka till morgonen.»

Abibaal, som verkligen kände sig sömnig, var mycket nöjd och belåten med den af styrmannen föreslagna anordningen. Hyddan eller, rättare sagdt, skjulet var färdigt och täckt med lemningarna af ett segel, som fordom tillhört gaulen Ereb. Abibaal kröp in under skjulet och somnade snart. Han var en redlig man, som visste sig icke hafva någon skuld antecknad i någon af de feniciske gudarnes räkenskapsböcker, och derför kunde han, ehuru öfverhopad af oväntade olyckor och motgångar, sofva lugnt med hufvudet lutadt mot en enkel hufvudgärd af hopsamlade torra löf och sekelgammal mossa.

Men Bozra satt och blickade dystert in i elden.

Föremålet för hans tankar var Astartes underbara armband. Hvad han hade hört derom af Abibaal ville icke lemna hans själ. Oupphörligt tyckte han, att det genljöd i hans öron, det som Abibaal sade, medan de ännu voro ombord på gaulen och några ögonblick förr än den stora olyckan skedde:

»Om en menniska bär ringen under femton år, skall han blifva sitt folks styresman d. v. s. konung.»

Han grubblade derpå. Nog ville han gerna blifva konung eller åtminstone suffet-amiral. Att slippa fara omkring verlden såsom styrman under en ofta nyckfull och obillig kapten och att i stället få sitta i ett palats och uppassas af guldsmidde och purpurklädde tjenare och icke hafva annat göra än att taga emot folkets skatter, döma en hel del godt folk förlustiga deras egendom (som naturligtvis skulle tillfalla regenten) och halshugga alla besvärlige oppositionsmän — se, det skulle just vara ett lif efter Bozras smak. Och det var härom, som han drömde, der

han satt ensam på en ogästvänlig strand och vid en eld, som några hundra vildar nyfiket betraktade på afstånd.

Och dessutom var ju vägen till denna konungsliga härlighet så lätt och beqväm. Denna tanke ville icke lemna honom någon ro. Han kastade mången gång en förstulen blick in under det låga skjulet, der den hederlige Abibaal låg och drömde soliga drömar om alla Feniciens härligheter.

Natten skred emellertid framåt.

Bozra reste sig upp från elden, tog en brand i sin hand och trädde in i skjulet. Fram gick han till Abibaals läger och den lediga handen lade han på armbandet, som kringslöt den feniciske köpmannens hand. Sakta förde han armbandet ned mot Abibaals hand. Men köpmannen sof.

Den af ärelystnadens demon anfäktade styrmannen var nära att draga armbandet öfver Abibaals hand och sålunda komma i besittning deraf, då oförmodadt en stark hand lades på hans skuldra och en välljudande röst sade:

»Tjuf!»

Det ordet utsades emellertid icke på feniciskt tungomål, utan på fornsvenska och derför begrep Bozra det icke, men han blef så utomordentligt förfärad, att han önskade sig vara några hundra famnar nere under hafvets yta. Genast släpte han armbandet och vände sig om, nästan förvissad om att få se den förfärlige guden Moloch i egen person. Men han såg endast den skinnklädde svenske vilden, som han tidigare på aftonen hade tillsammans med Abibaal beundrat. Allvarlig och väpnad med stoiskt lugn, stod germanen der och betraktade skarpt feniciern med blickar, som talade om afsky och harm, men anletsdragen voro orörliga och förrådde ingen af de tankar, som rörde sig inom honom. Han var, tyckte den af häpnad slagne Bozra, lika majestätisk och imponerande att skåda som någonsin ett af afgudabelätena i templet i Tyrus.

När Bozra såg, att den person, som förhindrat utförandet af hans nedriga plan, icke var någon gudomlighet, utan endast en stackars vilde, visserligen en fruktansvärd karl, men dock blott en vilde, började han genast eftersinna, huru han skulle kunna befria sig från sin fiende och derefter obehindradt utföra sin afsigt att stjäla andra hälften af armbandet från den i djup sömn hvilande Abibaal.

Styrmannen kastade eldbranden på marken, trampade på den och lyckades släcka den, så att i skjulet icke rådde något annat ljus än återskenet från den utanför varande, nästan slocknade elden. Samtidigt drog han sin feniciska sjömansknif i ändamål att genomborra den halfnakne, men i all sin okunnighet ädle svensken. Och Bozra var en karl, som alltid hade plägat gå från saken med seger, när han hemma i Tyrus eller stundom äfven i Sidon råkade i blodigt slagsmål på gator och i gränder, på torg och andra samlingsställen.

Men här hade herr Bozra oförmodadt träffat sin öfverman och det långt borta i det vilda land, som fenicierne och efter dem grekerne med ett visst förakt kallade Tule. Vilden, som egde alla en naturmenniskas skarpa instinkter, var beredd på anfallet och grep med ena handen stadigt den grymme sjöbussens arm, hvilken han fasthöll lika säkert, som om den hade suttit i ett skrufstäd. Derefter upplyftades styrmannen från marken och bars med stor snabbhet ut ur skjulet och ställdes framför stockelden, så att dess sken fullkomligt belyste hans blossande ansigte. Men innan den svenske vilden släpte sin civiliserade fiende, fråntog han honom den hos köpmannen Hasdrubal vid Callfathgatan i Sidon köpta knifven. Bozra var som ett barn i germanens hand och derför kunde han icke vägra, då han temligen hårdhändt öfvertalades att ånyo intaga sin plats vid elden. Sjelf satte vilden sig framför ingången till skjulet i den ganska tydliga afsigten att vaka öfver den

feniciske köpmannens sömn och hindra, att herr Bozra för andra gången trängde in i skjulet. Om Bozra hade varit det aldra minsta filosofiskt anlagd af naturen, skulle han här hafva haft det aldra yppersta tillfälle att öfva sin tankekraft på besvarandet af den frågan, hvilkendera, den civiliserade mannen eller den vilde, här hade uppfört sig bäst. Men Bozra var ingen filosof. Naturligt! Ty fenicierne hade alltför mycket att bestyra med handel, sjöfart och andra medel till förvärfvande af materiel rikedom, för att kunna göra stora eröfringar inom den filosofiska verlden. Såsom en äkta fenicier, stående på höjden af sin tids och sitt folks bildning, satt styrmannen och funderade på, huruvida han skulle kunna draga någon *vinst och fördel* af den närvarande ställningen. Sannolikt fann han detta vara omöjligt, ty han fortfor att sysslolös stirra in i elden, ända till dess solen om morgonen steg upp öfver synkretsen och kastade sitt fagra, gyllene skimmer öfver det nu lugna och nästan spegelblanka hafvet.

Men den svenska naturmenniskan, som icke ens hade hört talas ett enda ord om filosofi, satt der och uppförde sig fullkomligt i enlighet med alla filosofiska, ja, till och med moralfilosofiska och religiösa grundsatser. Det var så hans natur. Det var folkets hos honom liksom personifierade naturliga ädelhet. Försänkt i sig sjelf och sysselsatt med sina egna tankar, satt han stum och orörlig framför ingången till den improviserade hydda, der den hederlige feniciske köpmannen hvilade, men hans uppmärksamhet var på samma gång fästad vid Bozra och dennes alla sinnesrörelser läste vilden i hans ansigte, lika ofelbart som han skulle hafva märkt det aldra minsta försök af Bozra att tränga sig in i skjulet till den sofvande kaptenen.

Slutligen steg, såsom nämndt är, solens strålande, lysande och värmande klot upp öfver synkretsen. Knapt hade den första strålen trängt in genom den söndriga segel-

duk, hvarmed hyddan hade blifvit nödtorftigt betäckt, förr än Abibaal vaknade med en suck, som troligen nådde Astarte, den höga gudinnan. Åtminstone kunde en fenicier icke annat än tro och hoppas, att Astarte befann sig nära en medlem af hennes eget utvalda folk.

III.

Bland de svenske vildarne.

Knapt hade Abibaal öpnat sina sömndruckna ögon och afskakat sömngudens bojor, förr än han blef varse den vackra, men för feniciska ögon egendomliga figur, som satt vid ingången till hans sofrum. Vildens breda rygg och den lifrock af, som det tycktes, mjukt hjortskinn, hvilken betäckte öfra delen af hans kropp, samt derjemte åsynen af ett guldgult, lockigt och ned på ryggen fallande hår — allt detta kom den fråga att förstummas, hvilken eljest i uppvaknandets ögonblick låg på Abibaals tunga, när han såg, att solen redan börjat »den nya dagens höga bana» — detta var just köpmannens eget uttryck. Den sålunda förstumade frågan var den, hvarför Bozra icke hade väckt honom en timme efter midnatt, såsom öfverenskommet var.

Vid den rörelse, som Abibaal gjorde, då han blef varse vilden, vände denne sig om och då han såg köpmannen vaken, reste han sig upp och trädde med majestätiska steg in i skjulet.

Abibaal skyndade upp från sin bädd och helsade sin gäst med all den höfviskhet, som en fenicisk man förmådde ådagalägga. Vilden förstod visserligen icke att buga sig

på feniciskt och rigtigt belefvadt sätt, men hvad som brast i ödmjuk hyllning, det ersattes mångdubbelt genom det vänliga men dock majestätiska i hans sätt.

»Bodvar», sade naturmenniskan och pekade på sitt eget bröst.

Abibaal förstod utan svårighet, att Bodvar var vildens namn, och vår feniciske sjöman dröjde icke att på samma enkla sätt tillkännagifva, att han sjelf hette Abibaal.

»Nå, Bozra», ropade köpmannen, »kom då hit och helsa på den här präktige karlen! Har någonting förargat dig, min vän?... Kom! En sådan vilde som denne finnes icke i Tarsis. Om han vore dernere i det lyckliga Fenicien, som vi sannolikt aldrig mera få skåda, förr än vi se det från gudarnes saliga boning, så skulle han inom ett år blifva suffet eller konung. Våra landsmän skulle blifva hänförde af hans ståtliga växt, kungliga hållning och ädla blick. En smula upplysning blott och karlen skulle bli någonting utmärkt.»

»Jag önskar, att Moloch måtte förgöra honom», brummade styrmannen.

Vilden hade med stor uppmärksamhet lyssnat till de båda främlingarnes ord. Väl hade han icke förstått dem, men att deras mening icke hade gått helt och hållet förlorad för honom, derom vittnade nogsamt den hjertlighet, med hvilken han räckte Abibaal sin hand, och den stränga blick, hvarmed han betraktade den trumpne styrmannen. Liksom för att visa sin tacksamhet mot köpmannen för det goda omdöme, som denne hade fält om honom, tycktes han hafva beslutat att öpna Abibaals ögon med afseende på Bozras verkliga karakter, ty han började nu med ena handen utpeka styrmannen och med den andra vidröra Astartes ring på köpmannens arm och derunder yttrade han med egendomlig tonvigt på hvarje ord:

»Den mannen är en tjuf. Akta dig för honom.»

Orden voro, såsom talade på ett för den feniciske köpmannen obekant språk, obegripliga, men vildens åtbörder talade så mycket kraftigare. Abibaal såg, att hans hälft af armbandet hade under hans sömn blifvit neddragen från dess vanliga plats på armen. En blick på Bozras af förlägenhet och ondska stämplade ansigte gjorde med ens hela tilldragelsen klar för Abibaal. Styrmannen hade nämligen icke kunnat undgå att märka, att han var föremål för den underrättelse, som vilden lemnade köpmannen. Och så kom det sig, att Bozras skuld och brott stodo tydligt skrifna på hans ansigte.

»Tjuf är han», upprepade svensken. »Akta dig för honom!»

Den feniciske köpmannens ansigte fördystrades. Dock var det mera sorg än förtrytelse, som afspeglade sig i hans ädla och manliga drag.

»Bozra!... Bozra! Min vän!» utropade han. »Hvad har du velat göra? Jag gaf dig i nödens stund hälften af Astartes underbara gåfva och jag gjorde detta, ehuru jag derigenom minskade dess välsignelse för mig sjelf, såsom jag sade dig, medan vi ännu hade vårt kära skeppsdäck under våra fötter. Bozra!... Min vän! Bättra dig! Blif stark i feniciske mäns dygder! För denna gång vill jag förlåta dig, men jag varnar dig... gör aldrig om det, ty då torde du icke finna mig så mild.»

»Vilden...», började Bozra, men Abibaal lät honom icke tala till slut.

»Tig!... Vill du öka din gudlöshet med en lögn? Vilden har talat sanning. Du har under min sömn velat beröfva mig den del af armbandet, som jag förbehållit åt mig sjelf. Medan du umgicks med en nedrig mans planer, har denne stackars okunnige, men af naturen ädle vilde vakat öfver mig. Han har tillbakahållit din hand, just när du skulle föröfva brottet. Han är bättre än du. Dåraktige

man! Tror du, att Astartes välsignelse hade åtföljt klenoden, sedan den blifvit på sådant sätt förvärfvad?»

Och Abibaal utsträckte liksom hotande sin hand mot styrmannen.

Vilden såg denna åtbörd och uppfattade dess betydelse på sitt eget sätt och hvilket detta sätt var, det ådagalade han nogsamt genom att upplyfta sin förfärliga, med taggar besatta stridsklubba, peka på Bozra och på ett mycket frågande sätt blicka in i Abibaals ögon.

Men Abibaal ville icke låta det komma derhän. Han hoppades ännu kunna vinna Bozra åt de gode gudarne. Derför gick han emellan och förhindrade vilden att mot styrmannens hufvud använda den tunga klubban. Vilden visade alla tecken till utomordentlig förvåning öfver Abibaals förböner för den tjufaktige främlingen. Oaktadt hans naturliga ädelhet kunde han från sin låga ståndpunkt icke fatta en sådan mildhet. Den stred mot all vana och plägsed inom hans folk. Dock fogade han sig efter Abibaals vilja.

Men Bozra satt der och var så blek, som hans mörka hy tillät.

Och der blef för tillfället icke mera taladt om den saken.

Bozra erhöll sin förmans befallning att uppgöra eld och koka deras morgonvälling af källvatten och mjöl.

När Bodvar — vilden — hade en stund åskådat dessa göromål, skakade han på hufvudet, liksom om, han velat uttrycka, att en sådan rätt icke anstod hans feniciske vän. Derefter tog han från ryggen sin starka båge, visade Abibaal den jemte en dertill hörande pil och försvann sedan inom ett ögonblick i skogen.

De båda skeppsbrutne förstodo Bodvars mening så, att de trodde, att han hört något misstänkt ljud och begifvit sig bort för att spana efter en möjligen någonstädes

dold fiende samt att han genom åtbörden med bågen och pilen hade velat tillkännagifva sin afsigt att sörja för deras trygghet och säkerhet.

Derför åto de sin enkla frukost och hade ingen aning om, att Bodvar ämnade förskaffa dem en smakligare föda. De skulle just gå ned till stranden för att fortsätta det den föregående dagen påbörjade arbetet med bergningen af de saker, som flutit i land från den förolyckade gaulen. Då uppträdde plötsligt Bodvar å nyo hos dem och nedkastade framför Abibaals fötter en nyss skjuten råbock.

Den feniciske köpmannen uttömde sig i tacksägelser, hvilkas mening Bodvar tycktes utan svårighet förstå, ty hans ansigte öfvertäcktes af ett soligt leende. Men han förblef icke länge sysslolös. Vid hans sida hängde en knif af sten. Snart satt den i hans hand och han sjelf låg på knä bredvid vildbrådet, sysselsatt med att sönderstycka det.

Nu gälde det att skaffa eld. Den feniciske köpmannens svafvelkis och flinta skulle på mindre än en minut hafva framkallat en sprakande låga i den hög af torra grenar och löf, som Bodvar samlade. Men han hade aldrig förut sett ett sådant elddon och föredrog det sätt, som brukades bland hans folk. Och det var ett sätt, som i sanning kräfde mera arbete och tålamod, än man nu för tiden med våra lätt användbara och ögonblickligen verkande elddon kan föreställa sig.

Ur en liten väska, som var fästad på yttersidan af hans skinnbeklädnad, framhemtade han de ting, som voro för honom nödvändiga — ett instrument, som liknade en fiolstråke, en torr ekpinne af omkring en tums diameter och ett stycke torr granved, hvari ett hål var borradt. Ekpinnen inpassades i hålet, stråkens sträng — gjord af en björntarm — lades kring pinnen och sedan började Bodvar föra sin stråke fram och tillbaka med stor hastighet, så att ekpinnen lopp med stor fart rundtomkring i hålet. Gnidningen

alstrade värme och när denna hade frambringats i tillräckligt hög grad, började granveden brinna.

Med stor nyfikenhet betraktade Abibaal vildens göromål, men Bozra, som var vid mycket dåligt lynne, släpade kistor och stockar från stranden med en häftighet, hvilken möjligen egde förmåga att vara en afledare för ondskan i hans sinne, men som i alla händelser var mindre nyttig för de föremål, hvilka sålunda utan omtanke släpades upp och ned öfver stock och sten.

Öfver den högt flammande elden stektes nu af Bodvars konsterfarna händer ett lårstycke af råbocken, tilldess det blef mört, hvarefter vilden med vänliga åtbörder inbjöd de skeppsbrutne att smaka på hans anrättning. Den befans förträfflig och prisades högt både af Abibaal och Bozra. Bodvar tycktes hafva stor glädje af att se, huru väl den smakade dem. Maten förbättrade i någon mon Bozras lynne, så att han återfick förmågan att tala.

När måltiden blifvit förtärd och de skeppsbrutne hade med Bodvars kraftiga hjelp dragit upp på land allt hvad som kunde bergas, inbjöd vilden dem med uttrycksfulla åtbörder att följa honom till hans by.

»Mitt folk skall glädja sig, när det får se eder», sade han, men hvarken köpmannen eller styrmannen förstod detta.

Deremot förstodo de honom ganska väl, då han förde dem bakom en liten skogbeväxt udde och visade dem en der förtöjd ekstock samt pekade på sig sjelf, på Abibaal, på Bozra och derefter åt norr.

De båda fenicierne tvekade, huruvida de skulle antaga inbjudningen eller icke. Isynnerhet var Bozra uppfyld af en eljest hos honom ganska sällspord försigtighet.

»Hvem vet, om det icke är en snara?» sade han.

»Troligen icke! Den här Bodvar har ju bevisat oss all välvilja och hans öpna ansigte visar oss intet tecken

till bakslughet. I Astartes och alla andra feniciska gudomligheters namn gå vi med honom.»

»Besinna dock, att . . .»

»Jag besinnar blott», svarade Abibaal förargad, »att det vore ovärdigt af mig att hysa misstroende mot en menniska, som endast bevisat mig välgerningar. Jag går. Du må gerna blifva qvar här, om dig lyster.»

Men Bozra hade ingen lust att lemna ur sigte egaren till den andra hälften af Astartes armband och derför förklarade han sig beredvillig att följa med på färden. Dock uppmanade han Abibaal att väpna sig, hvartill äfven den feniciske köpmannen sjelf kände benägenhet, dock mindre för att hafva försvarsvapen mot de svenske vildarne, än för att icke stå värnlös mot de vilddjur, som möjligen kunde möta dem under resan. Man återvände således till lägerplatsen och skjulet för att rusta sig.

I en af de bergade kistorna funnos feniciska och chaldeiska vapen i mängd. Bland dem utvalde Abibaal ett vackert svärd af koppar, hvilket han skänkte sin vän Bodvar, som mottog gåfvan utan att visa någon förtjusning. Sjelf iklädde Abibaal sig en sidonisk drägt d. v. s. en klädnad, som var purpurfärgad och stickad med guld. Den hade egentligen blifvit medförd på resan till Tarsis för att gifvas såsom skänk åt någon konung, om den feniciske köpmannen händelsevis blef förestäld inför en man af så hög värdighet. Men då intet sådant tillfälle hade inträffat och den sidoniska drägten var bland de bergade sakerna, ansåg Abibaal det icke vara ur vägen att iföra sig den, för att imponera på infödingarne. Bozra fick åtnöja sig med en mindre dyrbar klädnad, på hvilken icke fans mera af den dyrbara purpurn än en smal remsa kring kanterna. Derefter omgjordade båda sig med chaldeiska svärd och judiska bågar.

I en liten kista nedlade Abibaal en mängd små föremål af glas, lera, elfenben och metaller, hvilka han ämnade

använda till skänker åt vildarne, ifall desse, såsom han hoppades, ådagalade en vänskaplig sinnesstämning. Kistan fördes ombord på ekstocken.

Den lilla farkosten bestod af en enda ekstam, hvilken hade blifvit med oändligt stort besvär urholkad. Abibaal kunde icke nog förvåna sig öfver, att ett folk, som efter alla tecken icke egde andra redskaper än af sten, kunde utföra ett sådant arbete, och han lät Bodvar förstå hvad han tänkte derom. Vilden log och framtog sitt elddon och en ganska skarp mejsel af sten, viljande dermed säga, att man ju vid förfärdigandet af en ekstock kunde begagna dessa medel, eld och eggredskap, om man så ville.

Också lär verkligen förfärdigandet af urinvånarnes farkoster hafva tillgått så, att sedan den till ändamålet utvalda ekstammen blifvit afsågad till passande längd, lades ett lager af spån, stickor och andra bränbara ämnen öfver hela den del af dess öfra yta, som vid urholkningen skulle borttagas, men man aktade sig noga att låta detta eldfängda lager utbreda sig öfver kanterna, som skulle komma att tillhöra båtens sidor. Sedan man afbränt de nämnda stickorna, borthögg man med stenmejslar och yxor af samma materiel allt det som blifvit koladt. Derefter måste en ny afbränning af ett liknande lager ega rum o. s. v., ända till dess ekstockens urholkning erhållit det djup, som man åstundade.

Men våra förfäder, hvilka kände bruket af jern, torde icke hafva behöft använda denna metod. Bodvars mening, då han framvisade elddonet och stenmejseln, var derför endast den, att han ville gifva feniciern upplysning om, huru stenåldersfolket hade gått tillväga.

Snart hade vildens ekstock lemnat stranden. Bodvar framdref och styrde farkosten med en enda åra. Färden gick i nordlig rigtning längs stranden. En fjerdedels timme hade man varit till sjös, då båten sköt fram förbi

ett näs och förde Bodvar och hans gäster in i en bred vik. Längst inne i viken var vildarnes by belägen.

Der låg en mängd hus af aldra tarfligaste slag, ja, till och med tarfligare än det improviserade skjul, som de skeppsbrutne hade upprest åt sig på alldeles samma plats, der sedermera Sagoborgs slott uppbygdes. Vildarnes hus voro egentligen intet annat än jordkulor, öfver hvilka ett slags tak af störar, gran- och fururis, jord och torf hade blifvit uppfördt.

Knapt var båten inom synhåll för folket i byn, förrän män, qvinnor och barn ilade ned till stranden för att betrakta den ovanliga synen af två karlar i lysande feniciska drägter. Abibaals purpur och Bozras gyllene båggehäng glänste i naturbarnens ögon och Bodvar, som förstod deras språk, hörde dem ropa:

»Det är gudar... Gudarne besöka oss. Oden och Tor komma till oss.»

Fenicierne hörde väl orden, men förstodo icke meningen, förr än de kommo i land, men då var det icke längre möjligt att misstaga sig om den, ty vildarne föllo ned på sina ansigten med alla tecken till den vördnad och dyrkan, som man egnar väsenden af en högre ordning.

Men den feniciske köpmannen var alltför ädel att vilja begagna sig af vildarnes okunnighet och sjelf alltför mycket intagen af fruktan och vördnad för gudamagterna, för att våga häda dem genom att tillegna sig den dyrkan, som dem tillkommer af alla menniskors barn.

Bozra deremot blef förtjust. Han hade nyss önskat blifva kung och nu hade han i hast blifvit en gud.

»De osjäliga djuren tro oss vara gudar», yttrade han skrattande, »och det må de gerna tro. Desto bättre blifva vi mottagne af dem.»

Abibaal bestraffade honom med en sträng blick och bemödade sig att göra tydligt för Bodvar, att han och hans

olyckskamrat ingalunda voro gudar, utan endast menniskor, hvilka gudarne straffat genom att låta deras fartyg gå till botten på en fjerran från hemlandet belägen kust. Den feniciske köpmannen hade redan så ofta utbytt tankar med Bodvar, att de båda männen utan alltför stor svårighet kunde genom teckenspråk göra sig begriplige för hvarandra. Äfven nu förstod Bodvar köpmannens tecken och höll derför till sina i hundratal församlade landsmän följande tal på deras och hans eget språk:

»Desse män äro inga gudar, men de äro till oss sände af gudarne. De hafva kommit till vår kust i sina farkoster. Farkosterna har stormen förstört. De äro olycklige män och när den olycklige kommer till en hydda och ber om hjelp, kommer han såsom gudarnes budbärare, ty det är gudarne, som förunna oss glädjen att bistå den lidande. Alltså äro de välkomne, fastän de icke sjelfve äro gudar. Vi skola åt dem inrymma hyddor, vi skola förse dem med vildbråd och fisk, så länge de göra oss den glädjen att stanna hos oss. Har jag talat väl?»

»Du har talat väl!» ropades från alla håll.

Och folket trängde sig välkomnande omkring främlingarne.

Abibaal befalde sin styrman att hemta upp från båten kistan med skänkerna. Stående på stranden, utdelade den feniciske köpmannen sina gåfvor bland vildarne, hvilka mottogo dem med så mycket större förtjusning, som de aldrig hade sett dylika ting. Männen fingo vackert graverade och med silfver inlagda knifvar af brons, glasflaskor och andra nyttiga ting. Qvinnorna erhöllo smycken af glas, koppar och silfver, elfenben och bernsten. Alla voro nöjda och alla ville skaka den feniciske köpmannens hand, ja, en och annan gjorde honom till och med den äran att kyssa honom såsom ett tecken till vänskap.

Men Bozra stod der med mulna blickar. Han brummade emellanåt i sitt yfviga skägg:

»Måtte hvar och en, som *kan* få vara gud och icke *vill* vara det, blifva nedgjord af den blodtörstige guden Moloch!»

Och sedan erhöllo de feniciske männen hvardera en hydda i de svenske vildarnes by.

IV.

Bozras nedrighet.

En hel månad hade de båda skeppsbrutne fenicierne redan tillbringat bland de gästvänlige svenskarne och dem hade under denna tid intet fattats. I riklig mängd försågos de med både vildt och fisk, ty Bodvar och hans landsmän förstodo icke blott konsten att med båge och pil besegra vildbrådet i skogen, utan äfven den att med krokar, förfärdigade af ben, beskatta vattendragen.

Såväl Abibaal som Bozra voro mycket angelägne att lära sig det tungomål, som talades här på den tiden. Så ofta som möjligt inläto de sig i samtal med folket. Derför hade de också, då vi nu efter en månad uppsöka dem, hunnit så långt, att de utan svårighet kunde uttrycka de aldra flesta tankar på vildarnes språk. Fattades dem någon gång ett eller annat ord, så fingo uttrycksfulla tecken och åtbörder ersätta det bristande.

Mycket sällan språkade Bozra med Abibaal, ja, han tycktes med stor omsorg undvika att befinna sig på samma plats som köpmannen. Om det detta

oaktadt hände, att de mötte hvarandra, skedde det å styrmannens sida med ett dystert och hotande utseende, och å köpmannens med en köld, hvilken framkallades dels af minnet af Bozras djerfva försök att bestjäla honom, dels af de misstankar mot styrmannen, som ovilkorligen väcktes genom dennes beteende.

Men i sällskap med infödingarne var Bozra mången gång munter och upprymd. Särskildt fans der en ung flicka, hvilken Bozra egnade mycken uppmärksamhet och hvilkens sällskap han med stor förkärlek sökte. Hon hette Skjalf och var ännu föga mer än femton somrar gammal, dock stor och utvecklad för sin ålder. Det var uppenbart för hvar man, att främlingen var förälskad i den fagra ungmön. Och det var icke heller att undra öfver, ty skönare qvinna hade hvarken Bozra eller Abibaal någonsin skådat, ehuru de hade farit vida omkring och skådat många både länder och folkslag.

Skjalf var högväxt och smärt och den tidens mycket ofullständiga drägt dolde icke hennes ända till fullkomlighet välformade hals, bröst, armar och den del af benet, som var nedanför knäet. På intet kunde Bozra anmärka någon ofullkomlighet. Dertill kom det milda ansigtet med den klara hyn och det ljusgula håret med de långa, nedåt ryggen hängande lockarna. Dessutom var hon förståndig och hade vett både att svara på ett passande sätt och att tiga, när så höfdes.

Och byns matronor fingo mycket att tala om, ty de visste, att det tillförne hade varit någon kärlekshandel mellan Skjalf och Botvid. Men nu gick Botvid der lugn och tyst och åskådade med likgiltighet, huruledes den feniciske styrmannen fjäskade för flickan. Hvad skulle man tänka derom? Och hvad dom skulle man fälla öfver den fagra Skjalf? Ja, se just derom var det, som stammens husqvinnor d. v. s. hustrur samtalade så ifrigt, hvarhelst

några af dem råkade hvarandra. Qvinnan såsom hedning är hvarken mer eller mindre pratsjuk, än hon gemenligen är såsom kristen. Kaffekonseljer funnos visserligen icke för tvåtusenfemhundra år sedan, ty den olycksaliga busken fans då icke till eller var åtminstone icke upptäckt, men .... samtalet gick nog förträffligt ändå.

Bodvar lät dem obehindradt prata — både Bozra med Skjalf och sladdersystrarna om dem alla tre.

En dag kom Bodvar in till Abibaal, som satt i sin stuga och uppgjorde ritning till en borg, hvilken han ämnade anlägga på den plats, der han sofvit första natten efter skeppsbrottet.

»Vän Abibaal», yttrade Bodvar, »du är en erfaren man. Vidt omkring har du farit. Bland många folk och bland många olika slags menniskor har du vistats. Många olika seder och bruk har du skådat. Du är i sanning en erfaren och vis man. Du kan meddela goda råd.»

»Behöfver du ett sådant, vän Bodvar?»

»Ja! ... Hör hvarom fråga är! Jag har en qvinna mycket, mycket kär och hon har mången gång hviskat i mitt öra, att hon skulle skatta sig lycklig, om hon finge vara i min hydda och tjena mig såsom min hustru och laga min mat. Men nu misstänker jag, att en skurk .... en man, om hvilken jag vet, att han är en högst dålig varelse, har med fagert snack och en purpurbrämad rock bedårat henne. Hvad bör jag göra?»

»Öpna hennes ögon, att hon må se!»

»Godt! Jag vill följa ditt råd, vän Abibaal, ty det är godt, och om hon icke vill låta säga sig, så har jag gjort hvad jag förmått och gudarne skola icke kunna öfver mig draga något straff för hvad som händer. Följ med mig, vän Abibaal! De gingo nyss tillsammans inåt skogen.

Vi vilja göma oss i deras närhet och med våra ögon öfvertyga oss om, huru de hafva det. Kom! Jag ber dig.»

Abibaal stod upp och följde denne märkvärdige man, som hade själsstyrka nog att under likgiltighetens mask dölja det hjertesår, hvaraf han led, och att endast tänka på den älskades välfärd, der de aldra fleste bildade fenicier blott skulle hafva tänkt på sig sjelfva.

De gingo in i skogen. Bodvar, som kände hvarje träd och hvarje snår, gick före Abibaal.

När de hade under tystnad vandrat ett par hundra steg, stannade Bodvar och hviskade:

»Nu måste vi smyga. De äro i närheten.»

Ljudlöst framträngde de ännu en tjugofem steg och kommo så till ett mycket tätt snår.

»Här!» hviskade vilden och böjde med stor försigtighet undan några grenar, för att bereda sin vän tillfälle att se. Derefter sörjde han på samma sätt för, att han sjelf också skulle kunna beskåda hvad som tilldrog sig vid detta möte mellan Bozra och Skjalf.

Abibaal var nära att låta höra ett af häpnad framkalladt utrop, då han inne i snåret varseblef Bozra. Han hade icke haft någon aning derom. Ja, Bodvar hade rätt. Det var verkligen en skurk, som var på väg att beröfva den senare hans dyrbara skatt.

Stående på några stegs afstånd från hvarandra, samtalade Bozra och Skjalf ganska ifrigt.

»Du skall veta», sade styrmannen, »att jag och min vän Abibaal verkligen äro gudar, ehuru vi hafva vigtiga skäl att förneka det inför folket ännu någon liten tid. Ja, jag är Oden och min vän är Thor. Jag har stigit ned från min höga sal för att bland jordens sköna döttrar välja mig en maka, ty min gamla Frigg är numera så grå och skrynklig, att jag af henne har föga glädje. Efter att hafva genomfarit många länder utan att finna hvad jag

söker, har jag ändtligen funnit det här. Du, Skjalf, är den skönaste qvinna på jorden. Dig vill jag begåfva med odödlighet och taga dig med mig upp bland de sälla gudarna i Valhall, och menniskorna skola icke längre dyrka Frigg såsom Odens gemål, utan åt Skjalf skola de frambära sina offer, och gudar och menniskor skola prisa dig lycklig.»

Ungmön lyssnade verkligen med ett visst interesse till detta snack, hvilket var i fullkomlig öfverensstämmelse med folkets föreställningssätt och alldeles icke kunde förefalla Skjalf otroligt. När Bozra slutat, stod hon en stund djupt tankfull.

»Nå, min fagra unge, kom nu i mina armar! Tillhör mig och jag skall bereda dig den sälla lotten att vara herskarinna i Valhall och föremål för alla gudinnornas afund.»

»Jag kan icke», yttrade nu flickan, »ty jag har gifvit mitt löfte åt en man och utan mened får jag aldrig tillhöra någon annan.»

Bodvar, som hörde detta, yttrade ingenting, men Abibaal märkte att busken darrade, liksom om den hade blifvit skakad af ett vindkast.

»Från din ed kan jag, Oden, lösa dig», yttrade Bozra, i det att han samtidigt försökte lägga sin arm kring flickans lif.

»Och om du än», sade Skjalf vemodigt, »löser mig från min ed, så lär dock aldrig Bodvar låta dig med lifvet slippa härifrån, när han får veta allt, vore du ock guden Oden aldrig så många gånger.»

»Jaså, det är således Bodvar. Godt att veta!» brummade »guden Oden», men tillade derefter högt: »Var obekymrad, Skjalf! Han skall dö för min väldiga hand, innan han får veta någonting.»

Att Bodvar i detta ögonblick kunde stå lugn och orörlig, det vittnade sannerligen om en ovanligt stark själ hos denne vilde.

Men om Bodvar ådagalade en berömvärd styrka, så erhöll han ock omedelbart derefter en motsvarande belöning.

Hittills hade Skjalf utan motvilja åhört »guden Odens» förslag och det måste man medgifva, att en gudinnas lott med thy åtföljande företrädesrättigheter verkligen måste hafva inneburit en icke ringa frestelse för en hednisk och halfvild flicka. Hennes kärlek till Bodvar hade under Bozras nu månadslånga frieri verkligen trädt i bakgrunden af hennes hjerta. Men då »guden Oden» nu hotade, att Bodvar skulle dö för hans hand, erfor hon genast en häftig smärta, en outsäglig sorg. Med ens blef det henne klart, att Bodvar var henne mera kär än ett helt Valhall, fullt med gudar, och att ett försakande lif på en hednisk qvinnas sätt, ja, ett lif, som var nästan ett slafveri under mannens oinskränkta vilja, skulle med Bodvar vara henne kärare än någonsin ett sysslolöst lif i gudarnes sal vid sidan af den skäggige och — hon märkte det först nu — fule »guden Oden.»

Hon blef vred i sitt sinne.

»Gå ifrån mig, eländige gud! Bort ur min åsyn! Menar du, att jag skulle vilja blifva en lönmördares maka, om än denne vore gud så många gånger, som månen eger skiften under en mansålder? Men du är ingen gud och du har aldrig varit någon gud, ty Oden, som har gifvit sitt ena öga i pant för att få dricka visdom ur Mimers brunn, han har icke två ögon såsom du och i alla händelser skulle hans ögon, om han kunde få för någon tid låna det pantsatta, icke vara så skelande, elaka och stygga som dina. Du en Gud! Bort eländige, som talar om att döda min Bodvar! Packa dig undan, annars skall du få se, om icke

en jordisk qvinnas stenknif kan finna närmaste vägen till ditt hjerta.»

Bozra var obeväpnad. Skjalf stod med lågande kinder och lyftad knif, skön i sin vilda vrede, framför honom. Han fann det klokast att gå sin väg, men han slungade dessförinnan en hotelse mot Skjalf.

»Du skall likväl blifva min och Bodvar skall dö för min hand. Jag har en gammal och ouppgjord skuld till honom.»

Derefter försvann han.

Skjalf skrattade och ropade efter honom:

»En skön gud, den der! Han blir rädd för en qvinnas knif.»

Och hon gömde knifven i sin barm samt gick med spänstiga steg åt ett annat håll än Bozra. Hennes sinne var nu gladt, ty nu kände hon igen sig sjelf och sin gamla kärlek till den ädle Bodvar, hvilket hon icke hade gjort sedan den dagen, då »guden Oden» började söka snärja henne i sina nät.

Och Bodvar stod dold bakom buskarna och såg henne gå bort och hörde henne sjunga en enkel och konstlös sång, men han rörde sig icke för att följa henne, fastän i hans vackra öga brann den eld, som endast en sann kärlek kan upptända.

»Hvarför följer du icke efter Skjalf?» sporde Abibaal. »Mig synes det, som om missförståndet mellan eder båda nu borde vara till alla delar undanröjdt.»

»Visserligen! Dock torde du hafva funnit, vän Abibaal, att Skjalf kan reda sig på egen hand. Hon skall aldrig få veta, att jag varit vitne till, huruledes hon ett ögonblick varit bedårad af lust att blifva gudinna i Valhall.»

Abibaal måste skänka denne vilde både sitt bifall och sin beundran.

»Emellertid», sade han leende, »skall jag vid första bästa tillfälle gifva guden Oden en väl behöflig upptuktelse.»

Och denna gång var det Bodvar, som gaf sitt bifall till känna.

V.

I nattens mörker.

Det dröjde några dagar, innan Abibaal blef i tillfälle att taga »guden Oden» i förhör och upptuktelse, men slutligen inträffade en läglig stund.

De båda männen råkade hvarandra vid stranden af en å, dit båda hade gått för att fiska. Som Abibaal anlände senare än den andre, är det troligt, att han just med flit begaf sig dit vid detta tillfälle. Ingen af de i skinn klädde vildarne syntes i närheten.

»Goddag, gud Oden!» ropade Abibaal redan på något afstånd.

Bozra vände sig om, der han satt med metspöet i sin hand vid åbrädden. Väl visade han sin förman en butter uppsyn, men han sade intet.

»Lycklig», återtog den feniciske köpmannen spefullt, »lycklig är denna lilla vrå af verlden, som så länge har åtnjutit äran att hysa den store guden Oden, hvilkens rätta hem är det strålande Valhall!»

Ännu teg Bozra. Köpmannen fortfor, under det att han lagade i ordning sitt metspö och satte bete på den benkrok, som Bodvar hade förärat honom:

»Nå, du store gud Oden, har du ännu lyckats skaffa dig en ung och vacker maka i stället för den skrynkliga och gråhåriga Frigg? Ja, ja ... Oden ... nog vet jag, att du har en skrynklig käring derhemma i Tyrus, men aldrig har jag förr än nu vetat, att din gamla hustru Zibal är gudinna för dessa vildar härborta vid verldens ända.»

Bozra rusade upp i vredesmod och kastade sitt fiskredskap långt ut i ån.

»Hvad menar du med detta?» skrek han.

»Jag menar blott», svarade Abibaal lugnt, »att om du fortfar att spela rollen af gud och att locka unga flickor på afvägar, så kommer helt visst den stora gudinnan Astarte att ingifva mig den tanken att handgripligen tukta din oförskämdhet. Du må taga dig till vara! Det är ett godt råd. Lyd det, om du är en klok karl, Bozra!»

Efter att hafva sagt detta, sysselsatte sig Abibaal uteslutande med sitt fiske. Det såg nästan ut, som om han icke vidare ämnade bevärdiga sin styrman med att ihågkomma dennes närvaro. Bozra var dock en man, som sjelf förmådde göra sig påmind.

Han drog sin tyriska sjömansknif och rusade fram för att begrafva dess hvassa klinga i köpmannens rygg. Men Abibaal hade troligen låtsat sig vara sorglös blott för att få se, huru långt Bozra kunde gå i elakhet. Inom ett ögonblick stod Abibaal på sina fötter och var beredd att med sina obeväpnade händer möta fienden.

»Ha!» röt Bozra, när han såg sin plan att lönnmörda Abibaal vara omintetgjord. »Du skall det oaktadt nu dö, ty jag vill ensam ega hela Astartes armband. Dö, gamle narr!»

»Min dödstimme bestämmes af den stora gudinnan Astarte», genmälde Abibaal och grep med detsamma sin styrmans arm samt frântog honom knifven. »Hvar är nu din magt, gud Oden?»

Bozras knif slungades ut i det rinnande vattnet.

Men styrmannen rusade ännu en gång mot köpmannen. Han ämnade strypa honom med sina hårda och knotiga fingrar. Äfven denna gång blef han besegrad, ty Abibaal gaf honom en knuff, som kom honom att tumla ned i ån, der vattnet sköljde öfver hans hufvud.

»En smula svalka kan göra ditt heta blod godt», yttrade derefter den feniciske köpmannen muntert.

Medan styrman Bozra och gud Oden i en person sträfvade att krafla sig upp på stranden, tog Abibaal lugnt sina fiskredskap och begaf sig hem till byn.

En timme senare hemkom Bozra och smög sig våt, förlägen och rädd att blifva sedd, in i sin hydda. Abibaal såg honom och log i sitt skägg åt »guden Odens» bedröfliga utseende.

Hela den öfriga delen af dagen tillbringade styrmannen innesluten i sin jordkula. Den bristfälliga skifva af sammanfogade tunna stockar, hvarmed öpningen till hyddan tillslöts, utestängde all dager, som eljest skulle hafva genom dörröpningen strömmat in. Visserligen fans der i taket en liten öpning, som egentligen var afsedd att utsläppa röken från den på arnen brinnande brasan, men den var så liten, att endast ett mycket svagt ljus kunde inträngа på den vägen. Troligen var det derför, som Bozra upptände en eld på den flata sten, som låg midt på stugugolfvet och var till detta ändamål afsedd enligt den tidens sedvänja. Ingalunda upptände han elden för att vid den torka sina kläder, ty derpå tänkte han icke och han satte sig dessutom på så långt afstånd, att värmen icke förmådde utöfva någon synnerligen stor inverkan på hans genomvåta rock. Icke heller lagade han någon mat. Men måhända var han mörkrädd.

Der satt han nu med hakan hvilande i de knutna händerna och stirrade oafbrutet in i elden. Under de lång-

samt framskridande timmarne uppgjorde han en plan, hvilken han ämnade utföra, så snart natten inbrutit och byn var försänkt i hvila.

»Jag skall taga andra hälften af Astartes armring från Abibaal. Sedan skall jag smyga mig till Skjalfs moders koja — gudarne vare lofvade, att hennes far icke lefver! — och slutligen begifver jag mig med armbandet och flickan i en båt längre åt norr till någon stam, der man behöfver och önskar få en gud för godt pris.»

När Bozra halfhögt uttalade dessa ord såsom resultatet af de dåsiga öfverläggningar, han under dagens lopp anstält, var det redan natt och han steg upp, då han nu vid en blick upp genom rökhålet i taket såg de tindrande stjernorna. Det var tid att rusta sig.

Först och främst hopsamlade han i sina fickor åtskilliga födoämnen. Derefter tände han den lilla tranlampan i en från gaulens skeppsbrott räddad blindlykta, hvilken han omsorgsfullt gömde innanför sin purpurbrämade kitonet (detta var feniciernes namn på en rock.) Slutligen försåg han sig med båge och pilar, ett präktigt svärd och några knifvar.

Nu gick han ut. Det var kolmörkt, men han kände vägen.

Utanför dörren till Abibaals stuga stannade han, såg sig om och lyssnade. Det var tyst och mörkt derinne. Den hederlige köpmannen sof och drömde om det härliga Fenicien och om den mägtiga staden Tyrus, som han aldrig skulle återse.

En stund förgick. Ingenting hördes inifrån hyddan. Då kände Bozra sig trygg, tog fram sin blindlykta och gick in, undvikande allt buller.

Der låg Abibaal på sin enkla bädd och Astartes halfva armband glänste på hans mörka arm i skenet från styrmannens tranlampa.

Bozra smög sig ljudlöst fram till bädden. Han vågade icke andas. O, huru nära var han icke nu den dyrbara klenod, som tillsammans med den del, han förut egde, skulle göra honom till konung! Det var ett vigtigt ögonblick. Hans hand darrade. Han tyckte, att det gick rundtomkring i hans hufvud. Men ringen måste han hafva, om det också skulle kosta honom hans usla lif.

Och han tog den.

Abibaal märkte det icke och vaknade ej. Det är endast det onda samvetets egare, som sofver så lätt, att det minsta vidrörande kan väcka honom. Den feniciske köpmannens samvete var godt som Astartes eget.

Bozra gick ut med sitt rof, sedan han dolt lyktan i barmen.

»Moloch är min gud», hviskade han för sig sjelf. »Till honom vill jag offra, om han äfven gynnar mig i den andra hyddan.»

Det var hyddan, der Skjalf bodde med sin moder.

»Jag skall blifva konung», mumlade Bozra, då han var tjugo steg från Skjalfs moders hydda, men när han kom fram till dörren, var han en stund tyst som en spindel, hvilken från nätets midt lurar på sitt rof. Han lyssnade girigt.

»Moloch är med mig», mumlade han och ville i samma ögonblick stöta upp dörren, hvilken, såsom öfverallt i byn, icke var förbomad. Någon civilisation hade ännu icke kunnat göra naturbarnen till tjufvar.

»Nej, Moloch är icke *med* dig, skurk, Moloch är i stället *öfver* dig med sitt straffande svärd», svarade en kraftig och välljudande röst från hyddans närhet. I sin ifver hade styrmannen talat alltför högt.

En man störtade fram. Det var Bodvar, som hade företagit sig att bevaka Skjalfs moders koja. Bozra behöfde icke spörja, hvem det var, ty det visste han ändå.

Nu var hela planen omintetgjord och styrmannen insåg,

att det icke gälde någonting annat eller mindre än att rädda lifvet. Han skyndade bort, men Bodvar ilade i hans spår, uppgifvande det rop, som plägade kalla hans vilde landsmän till strid.

Knapt hördes stridsropet, förr än beväpnade män störtade fram ur alla hyddor i byn. Det blef en jagt, under hvilken den feniciske styrmannen såsom ett vilddjur förföljdes af hundrade jägare, bland hvilka de fleste sannolikt icke visste hvem det var, som de förföljde. Bozra försökte att hinna ned till den plats, der byns ekstockar lågo förtöjda. Mellan husen och kojorna valde han en så slingrande väg, att hans förföljare svårligen kunde upphinna honom.

Blott femton steg voro ännu qvar till kanoterna. Flämtande som en kapplöpningshäst mot slutet af banan, ilade Bozra ned till stranden. Fienderne sågo hans ljusa kitonet afteckna sig mot den mörka marken. De upphäfde ett skri och ilade dit. Derigenom omintetgjordes hans plan, ty han insåg genast, att han icke skulle medhinna att lösgöra båten från landfästet, innan den hatade Bodvar var öfver honom. Det tycktes vara ute med den feniciske styrmannen. Men han egde ju hela Astartes armband. Honom kunde ingen olycka drabba.

Raskt fattade han sitt beslut och tog af till höger. Den djupa, mörka skogen låg på endast några famnars afstånd. Dit ville han löpa och der ville han gömma sig, till dess hans fiender upphört med efterspaningarna, så att han kunde stjäla en ekstock och komma hädan.

Han var icke mera än tre steg från skogsbrynet, då han plötsligt kände sig omfattad af ett par starka armar och mot sin vilja fasthållen. En röst hviskade i hans öra:

»Var tyst och stilla, Bozra! Ännu kan du räddas.»

Utom sig af förvåning, hviskade den öfverraskade styrmannen:

»Du . . . du . . . Abibaal?»

»Ja . . . jag, som förlåter dig allt ondt, du gjort och försökt göra . . . jag, Abibaal, som ogerna vill se ädelt feniciskt blod utgjutas i detta vilda land.»

Och den ädle Abibaal svepte en mörk kappa kring sin styrman, så att dennes ljusa sjömansrock icke skulle förråda honom för de vid stranden sökande förföljarne. Derefter drog han Bozra med sig längre bort till en plats, der de icke behöfde frukta, att vildarne skulle söka dem. Men köpmannen släpte icke styrmannens arm, utan höll den så fast i sin seniga hand, som om den hade varit rodret på ett för fulla segel och samlad roddarekraft framflygande gaulskepp. Det var visserligen Abibaals mening att frälsa Bozras lif, men ingalunda ville han låta honom rymma sin kos med hela Astartes armband.

Den feniciske köpmannen hade vaknat upp, så snart Bodvar gjorde larm i byn. Naturligtvis saknade han den bortstulna klenoden, hvars lindriga tryckning mot armens skinn han nu icke kände. Lika hastigt insåg han, att den elake Bozra hade »haft sin hand med i spelet». Hvem skulle eljest hafva kunnat begå detta skurkstreck? Ingen af svenskarne kände armbandets höga värde och dessutom hade Abibaal aldrig förnummit någon tjufaktighet hos de enkla menniskorna. Det är först de konstlade behofven, som skapat tjufvar bland menniskoslägtet.

En sjöman och dertill en skeppsbefälhafvare, som ofta midt i djupa natten kallas upp från sitt hårda hvilolager, då en plötslig orkan sätter lif, skepp och last i fara — en sådan man är icke senfärdig, när det gäller att lemna den varma kojen. Också var Abibaal klädd, innan en snabb räknare kunde hafva hunnit att räkna till tretio. I nästa ögonblick befann han sig utanför hyddan. En förbiilande vilde underrättade honom om orsaken till bullret.

När nu Abibaal såg, att den förföljde styrmannen icke skulle lyckas uppnå de räddande kanoterna, gladde sig hans

ärliga hjerta, ty detta för Bozra ofördelaktiga förhållande öpnade deremot för Abibaal utsigt att återfå den förlorade klenoden. Med prisvärd skarpsinnighet drog han sina slutsatser i fråga om, hvilken väg Bozra väl kunde komma att välja, då han icke lyckades att sjöledes fly från platsen. Gynnad af mörkret smög den feniciske köpmannen sig bort till skogsbrynet och lyckades, såsom vi nyss bevittnade, komma tillräckligt tidigt, för att gripa styrmannen, just då denne endast var tre steg från skogen, inom hvars område det skulle hafva varit omöjligt att vid nattetid finna eller följa hans spår.

Nu stodo de på en aflägsen plats, Bozra insvept i en mörk kappa och Abibaal fasthållande sin fånges arm.

»Stor sorg har du gjort mig, Bozra», hviskade den ädle köpmannen, »ty för en rättänkande man gifves det intet sorgligare mellan himmel och jord än det, att menniskor handla trolöst mot honom. Dock skall jag rädda ditt lif, men . . . endast på två vilkor.»

»Låt höra!» stönade Bozra, hvars tänder voro hårdt sammanbitna af raseri.

»Först och främst återgifver du mig *hela* Astartes armband!»

»Hälften!»

»Nej, *hela!*»

»Aldrig!»

»Då kommer jag att utan förbarmande döda dig med denna min dolk. Du är obeväpnad, ty om du hade några vapen, så har du varit nödsakad att under flykten kasta dem ifrån dig. Derför bör du med vanlig fenicisk klokhet foga dig efter ödets nycker. Gif hit armbandet!»

Bozra darrade som aspens löf. Hans själ var i uppror. Men hans sjelfbevarelsedrift var starkare än till och med hans ärelystnad. Han sade doft:

»Godt! Tag det då!»

Och Bozra lemnade klenoden till sin besegrare, hvilken genast satte den på sin väderbitna arm.

»Och sedan», fortfor Abibaal, »svär du mig vid Astarte och de gudomliga kabirerna, att du aldrig . . . hör du! . . . *aldrig* planlägger eller utför några elaka anslag hvarken mot den fagra Skjalf eller någon annan menniska i denna by . . . Svär! . . . Svär genast!»

»Vid Moloch! . . . Aldrig aflägger jag slik ed.»

»Då», återtog Abibaal kallt, »måste du följa med mig inför den ädle, men säkert i sin vrede fruktansvärde Bodvar och han lär icke dröja att på tjenligt sätt förpassa dig till de tre domarne i underjorden. Kom . . . Bozra! . . . Jag har menat väl med dig, men du är alldeles ohjelplig, min stackars vän.»

Bozra stretade förgäfves emot köpmannens väldiga styrka. Fot för fot släpades han fram mot byn, i hvilken lugn och tystnad ännu icke hade återinträdt. Slutligen måste styrmannen beqväma sig att aflägga den honom affordrade eden.

»Det var klokt handladt», yttrade Abibaal, sedan Bozra hade åkallat alla både goda och onda gudamagter till hämnare och vittnen i fråga om den ed, han aflade. »Låt nu se, att du ock håller denna ed! . . . Nu gäller det att frälsa ditt lif. Kom, min vän!»

Och Abibaal drog sin trolöse styrman med sig tvärs genom skogen till en långt från byn belägen del af stranden. Dold i vassen låg der en ekstock, som den feniciske köpmannen hade för framtida behof ditfört i hemlighet för vildarne. Snart gungade den ensame Bozra ute på det öpna hafvet, styrande båtens förstäf mot norr i den lugna, men mörka natten.

VI.

Frid och Strid.

Då Abibaal följande morgon sammanträffade med Bodvar, öfverraskade den senare vår feniciske köpman med dessa oväntade ord:

»Du handlade oklokt, Abibaal, när du i natt var din elake landsman behjelplig till att fly.»

»Huru? . . . Du vet således . . .?»

»Jag stod på tio stegs afstånd från eder, när Bozra sköt båten från land.»

»Och du hindrade honom icke . . .?»

»Hvarför skulle jag väl göra det? Såsom Abibaals vän kan jag ju icke blanda mig i Abibaals företag. Emellertid var din handling ganska oklok. Förr eller senare skola vi varseblifva det.»

»Hvad menar du, Bodvar?» sporde Abibaal, hvilken nästan kände sig förlägen inför den storsinnade vilden.

»Jag vill förklara dig denna sak, ty jag har nu under så lång tid pröfvat dig, att jag nu vet, att du är en redlig man och en pålitlig vän både till mig och till hela mitt folk.»

»Jag beder dig vara öfvertygad derom.»

»Nåväl, så må du då veta, att i detta landet finnas tre olika folk boende. Det ena — det är det äldsta — är småväxt och obetydligt till kroppen, men listigt till själen,

så att till och med räfven icke kan dermed jemföras. Du har sett de vapen af sten, som vi bruka i hvardagslag. Alla dessa stenvapen hafva vi eröfrat från det småväxta folket, hvilket vi på grund af dess litenhet kalla *dvergar*. Hvarifrån detta folk kommit eller om det bott här ända sedan den dagen, då de vänsälle gudarne flyttade Ymers kropp ut i Ginungagap och af hans bål och lemmar skapade verlden — berg af benen, skog af håret och af hufvudskålen himlen — såsom våra sagor förtälja oss det — allt detta vet ingen, men säkert är, att dvergarne fordom visade benägenhet att utbreda sig i rigtning från norr till söder och att de hade länge bott här i landet, då ett annat folk, som var storväxt och starkt och som vi kalla *jättar*, invandrade från vester och dref dvergarne tillbaka. Jättarne hafva både större styrka och bättre vapen än dvergarne. De använda inga af dessa stenvapen, på hvilkas förfärdigande dvergarne arbeta en hel mansålder, utan de hafva svärd och sköldar af brons.» *

»Det är sannolikt kelter», utropade Abibaal. »De hafva erhållit kunskapen om bronsen från mitt solbelysta hemland, det evigt ärorika och odödliga Fenicien.»

Den hederlige köpmannen suckade djupt, då hans tankar nu ilade hän till Tyrus och Sidon, men han fick icke dröja vid hemmets kära minnen, ty Bodvar fortsatte sin berättelse om ting, som måste interessera en så verldserfaren man som Abibaal.

»Ja väl», återtog Bodvar, »det synes icke otroligt, att jättarne hafva af ditt folk lärt konsten att smida brons, ty deras svärd och sköldar likna verkligen dem, hvarmed du begåfvat oss. En af jättarne, som vi en gång togo till fånga i en

* Fornforskaren återgifver här endast Bryniolfs tankar. Ingalunda är det hans mening att förneka, att såväl i Bodvars folkstam, som bland dvergarne och jättarne möjligen hafva ingått andra folkelementer såsom Qvæner, Longobarder, Gepider, Heruler o. s. v.

strid vid den stora sjön långt uppe i landet *, berättade ock, att de sjelfve kalla sig *kelter*. Det var ... för att nu gå vidare i min berättelse ... alls icke underligt, att ett så storväxt och så väl beväpnadt folk snart skulle undanträng det gamla, småväxta och illa beväpnade dvergfolket. Jättarne segrade och dvergarne lågo under i hvarje strid, men tack vare dvergarnes list och slughet, hafva de dock bibehållit sig i landet ända till vår tid och ännu händer det ganska ofta, att jättar och dvergar utkämpa vilda och blodiga strider på de stora slätterna eller i de vilda skogarna. Men numera sluta de sig också ofta tillsammans för att med gemensama krafter bekämpa en för dem båda gemensam fiende, nämligen det folk, som jag tillhör.»

»Ah!» utropade feniciern. »Nu förstår jag din berättelse. Jättarne hafva undanträngt dvergarne och ditt folk har i sin ordning undanträngt kelterne.»

»Rigtigt!»

»Men detta synes mig dock underligt, då ditt folk endast är beväpnadt med stenvapen, medan jättarne hafva vapen af brons.»

Bodvars allvarliga ansigte förskönades af ett leende.

»Tro icke, vän Abibaal», yttrade han, »tro icke, att vi, när det gäller strid, äro så illa utrustade som nu i fredlig tid. Kom med mig i min hydda, så vill jag låta dig se den rustning, i hvilken jag plägar gå till striden.»

Naturligtvis var Abibaal icke svår att öfvertala. Han brann af nyfikenhet att få se de märkvärdiga vapen, som hade förmått besegra till och med kelternes bronssvärd och kopparsköldar.

Då de hade inträdt i Bodvars koja, tillstängde denne

* Fornforskaren blef här af friherrinnan Schlachtermeister tillspord om namnet på denna »stora sjö». Utan alltför stor förlägenhet förklarade Antiqvarius, att ingenting hindrade friherrinnan från att antaga, att det var Venern.

omsorgsfullt sin dörr och öpnade rökluckan öfver eldstaden, så att solljuset föll genom denna öpning ned i kojan och bestrålade med sin glans de torftiga husgeråden. När den genom dörrens tillslutande förmörkade bostaden hade blifvit på detta sätt upplyst, bjöd Bodvar sin gäst att sitta ned på en träkubb, hvilken tjenade som stol i detta mer än enkla hem, och medan Abibaal betraktade de stridsklubbor som, taggiga och tunga, stodo i en vrå och bland hvilka en förestälde ett menniskohufvud med ett ansigte af hemsk fulhet, gick Bodvar bort till ett klumpigt, men väl tillslutet skåp. Ur detta framhemtade han åtskilliga föremål, hvilka slogo den feniciske köpmannen med förvåning, ty aldrig hade han, huru vidsträckta resor han än gjort, skådat något sådant. Föremålen voro följande: en sköld, en yxa, ett svärd, en lansspets och några pilar af trä med metallspetsar.

Det som i så hög grad förvånade Abibaal och väckte hans beundran, var emellertid icke föremålen sjelfva, ty han hade naturligtvis i sin dag sett många tusende yxor, lansspetsar o. s. v. och om Bodvars vapen hade varit förfärdigade af brons, skulle han alls icke hafva låtit höra de utrop, som nu gingo öfver hans läppar. Men Bodvars vapen hade icke bronsens gula färg, ej heller den röda, hvarmed blankpolerad koppar lyser. Dessa vapen hade en hvitgrå, sällsam färg, hvilken nästan skimrade blåaktigt, då solljuset föll ned på dem genom det öpna rökhålet.

»Ah!» utropade Abibaal. »Ditt folk har uppfunnit konsten att göra det mjuka tennet hårdt.»

»Du misstager dig. Denna metall är icke densamma, som jag sett hos dig och som du kallar tenn. Detta är jern.»

»Jern!» utbrast feniciern. »En ny metall!»

»För oss är den icke ny. Våra förfäder kände den redan innan de drogo ut från sina gamla hem och satte sig ned här i landet. Det är genom dessa jernvapen, som vi hafva besegrat kelterne.»

»Otroligt!» sade den feniciske köpmannen. »Skulle detta jern vara hårdare än brons och koppar?»

Utan att besvara Abibaals tviflande fråga, hemtade Bodvar fram ur skåpet ett bronssvärd och räckte dess med silfver och hartsemalj inlagda och med bernstensbitar smyckade fäste åt köpmannen.

»Låtom oss pröfva!» yttrade han nu. »Detta bronssvärd tog jag en gång från en af mig besegrad jätte. Fatta det! Vi vilja hugga bronssvärdet och jernsvärdet emot hvarandra.»

Abibaal log. Han var förvissad, att bronsen skulle med stor heder och ära segra i denna täfling.

Båda ställde sig på så långt afstånd från hvarandra, att svärden kunde mötas. Nu svingade de dem ett par hvarf kring hufvudet. Bronsen sken, men det polerade jernet blixtrade. Plötsligt hördes ett brakande ljud. Svärden hade drabbat samman och — der stod nu Abibaal med blotta svärdfästet i sin hand, medan den af jernsvärdet helt och hållet genomskurna och afklippta klingan föll ned bland stenarna i eldstaden.

»Förstår du nu, Abibaal», yttrade Bodvar, medan han visade fram jernsvärdets af hugget icke skadade egg, »förstår du nu, att vårt folk kan hafva besegrat jättarne?»

»Underbart! Jag kommer från ett land, der man är vand att anse sig ega kunskap om allting i verlden, och här i det aflägsna fjerran, kanske många tusende mil från det ärorika Fenicien, finner jag en folkstam, som lefver i de uslaste kojor, men är egare af en uppfinning, hvilken saknar sin like på jorden. Jag är utom mig af förvåning, men jag prisar gudarne, som skänka menniskorna så många dyrbara gåfvor.»

Bodvar log på det allvarliga sätt, som så väl klädde hans manliga ansigte. Det gladde hans hjerta, att den vidtbereste främlingen kunde hos hans folk finna något, som förtjenade beundran.

»Men, min kære vän», återtog Abibaal, »hvarför gå du och ditt folk väpnade med de usla stenvapnen, då I egen vapen, som icke ens en assyrisk här skulle kunna motstå?»

»Det som förvånar dig, vän Abibaal, har sin orsak deruti, att tillverkningen af vapen här i landet medför så stora svårigheter. Det finnes endast en stam af vårt folk, som har lyckats att i närheten af sin boningsplats finna den stenart eller, såsom du plägar säga, den malm, ur hvilken jernet frambringas af konsterfarna händer, och denna stam bor i Jernbäralandet »(det n. v. Dalarne)» på tretio dagsresors afstånd från oss långt på andra sidan om de stora sjöarna, som ligga inne i landet. Från den stammen måste vi hemta våra jernvapen och derför äro vi nödsakade att vara sparsame i deras användande. Också äro i fredlig tid stenvapnen goda nog, men om vi blifva angripne af dvergarne eller jättarne, taga vi fram det bästa, vi ega.»

»Klokt och förståndigt handlen I», utlät sig den feniciske köpmannen. »Men mig synes dock, att bland de berg, som finnas rundtomkring eder by, väl torde finnas någon plats, der jernmalm kan hemtas.»

»Vi hafva glömt den konst att uppsöka malmen, i hvilken våra förfäder voro hemmastadde och, ehuru du nog torde hafva rätt i den tanken, att vi mången gång trampa på det dyrbara ämnet, hafva vi dock ingen möjlighet att upptäcka det.»

»Men edra stamförvandter uppe i landet, hvilka känna konsten . . .?»

»Ah! . . . De hafva alltför stor vinst af att drifva byteshandel med de af dem förfärdigade jernvapnen, för att det skulle vara möjligt att öfvertala dem till att lära oss konsten att uppsöka och förarbeta malmen.»

»Nå, jag vill försöka att hjelpa eder», utropade den hederlige Abibaal. »Jag eger någon kunskap och erfarenhet

i bergshandtering, ty jag har sjelf hemtat och bearbetat malm i silfvergrufvorna i Tarsis. Men derom vilja vi tala mera sedan. Säg mig nu, huru allt detta, som du nu berättat, kan hafva något samband med Bozras flykt, ty om jag icke misstager mig, yttrade du detta vid början af vårt samtal.»

»Den saken är ju tydlig. Bozra påträffar under sin färd förr eller senare antingen dvergar eller jättar. Han sluter sig till dem och för dem hit, för att angripa och tillintetgöra oss.»

»Jag hoppas», utropade Abibaal med flammande blickar, »att han icke begår en sådan nedrighet, ty vid Astartes heliga altare svär jag, att hans feniciska blod då icke skall rädda honom från att dö för min egen hand.»

De båda männen utbytte ett trofast handslag och gingo till sina göromål.

Tack vare den erfarenhet, som Abibaal medfört från sina grufarbeten i Tarsis, lyckades det honom öfver förväntan fort att bland bergen upptäcka en gifvande myrmalm. Visserligen skedde den stora upptäckten först efter åtskilliga misstag och fruktlösa experimenter med värdelösa stenarter, men inom en månad efter Bozras flykt hade Abibaal redan förfärdigat sitt första jernsvärd. Visserligen kan den använda förädlingsmetoden med svag bläster uti gropar (ännu här och der kallad hedningabläster) icke prisas för någon fullkomlighet, men den lemnade dock ett ganska värderikt jern. Lika enkel, som metoden för malmens renande var, lika konstlös var den smedja, som Abibaal inrättade i en tom koja. Men vildarne voro förtjuste och Bodvar hvilade icke, förr än han hade i grund inhemtat Abibaals konst, hvilken han snart i sin ordning lärde åt en mängd annat godt folk. Alla karlarne ville nu blifva jernsmeder — ett namn, som ansågs vara en äretitel af högsta rang och betydenhet.

Men Abibaal behöfde en del af folket till andra göromål.

Ända sedan den dagen, då det oblida hafvet och det hårda ödet förstörde hans kära gaulskepp och kastade honom upp på fjerran belägen strand, umgicks han flitigt med tanken att bygga åt sig en ny gaul, bemanna den med frivillige bland hans vänner vildarne och på detta sätt återvända till det kära, aldrig . . . aldrig glömda Fenicien. Han insåg till fullo, att han skulle få hela sin lifstid vänta förgäfves på att något tyriskt eller sidoniskt skepp skulle komma till denna i fjerran liggande kust. Derför blef med hvarje dag hans verksama hufvud allt mera uppfyldt af tankar på skeppsbyggeri och dit hörande göromål. Slutligen när han funnit jernmalmen och lyckats i sina försök att bearbeta den, ansåg han tiden vara inne, ty nu behöfde han icke sakna de spikar, skrufvar och andra redskap, hvilka han för skeppets sammanfogande komme att behöfva. Det förhöll sig nämligen så, att den koppar, som han med Bozras och Bodvars hjelp hade räddat efter skeppsbrottet, var så ringa till sin mängd, att den icke skulle hafva varit för gaulens sammanfogande tillräcklig.

Bodvar, hvilken innehade ett slags höfdingskap i byn, mindre genom rättighet, än genom sina personliga förtjenster, underrättades om Abibaals stora plan och lemnade ett kraftigt bistånd vid dess utförande.

Träd utsågos, fälldes, tillyxades och släpades ned till stranden, hvarest Abibaal med vildarnes tillhjelp uppbygde en enkel, men stark stapelbädd. På denna stapel sträcktes kölen och uppbygdes sidorna till gaulskeppet. Den aldrig af menniskohand gallrade skogen lemnade tillräckligt förråd af det ypperligaste skeppsvirke, ja, ett virke som, enligt Abibaals ord, var fullkomligt lika godt som det libanonska cederträ, hvaraf hans förolyckade fartyg hade blifvit i Sidons hamn förfärdigadt under hans egen uppsigt och efter den feniciska skeppsbygnadskonstens alla regler.

Vintern kom — en äkta nordisk vinter, hvilken mycket förvånade Abibaal med sin snö, sina kalla stormar och med ett haf, som var isbelagdt och fjettradt, så långt ögat kunde nå. Men den oblida årstiden inverkade i blott mycket ringa mån på fortgången af gaulens bygnad, ty vildarne klädde sig från topp till tå i skinn och arbetade lika muntert och raskt, fastän vinterstormen hven kring deras kinder och fastän kölden var så skarp, att det dånade i hafsisen och knakade i skeppets fogningar.

När våren kom och hafvet afkastade sina bojor och de blyga små blommorna i skogen började utandas sin inneboende lifsglädje i ljufvaste doft, var hela skeppsskrofvet färdigt och försedt med däck, men ännu fattades inredningen och icke heller hade det ännu erhållit den i trä snidade bild, som alltid prydde förstäfven på ett feniciskt fartyg.

Då blefvo dessa fredliga sysselsättningar plötsligt afbrutna på ett mycket obehagligt sätt. Bodvars skarpsinniga spådom angående den elake Bozra gick i fullbordan.

En mörk och dimmig vårnatt landade en flotta af omkring etthundra ekstockar i den vackra vik, vid hvilken vildarnes by var belägen, under det Abibaal och hans vänner lågo försänkte i djup sömn i sina kojor. Flera hundra småväxta karlar stego i land, fastgjorde båtarna, så godt sig i mörkret göra lät, och samlades slutligen till rådplägning omkring en storväxt karl, som efter all sannolikhet var deras anförare.

Att den storväxte karlen var Bozra, derom skulle Abibaal, om han varit i närheten, utan svårighet hafva öfvertygat sig, så snart karlen nu upphof sin röst och talade till sina följeslagare, ty fastän han icke talade högt, var Bozras stämma likväl lätt igenkänlig. Men svårare skulle det hafva varit för den feniciske köpmannen att få veta, hvilka de små karlgestalterna voro, ty han hörde Bozra tala till dem på ett obekant språk, i det han kallade dem:

»Same!» *

Emellertid fans den hederlige Abibaal icke på platsen, utan låg på sin bädd, drömande om Fenicien och om ett stort nybygdt gaulskepp, som för full roddarekraft flög öfver hafvet bort till hans efterlängtade hemland. Men våra läsare, hvilka nu hafva bevittnat de små »Sames» landstigning, hafva helt visst redan igenkänt ättläggar af de af Bodvar omtalade dvergarne.

Bozra gaf dem sina föreskrifter, ett göromål, hvarvid hans noggranna kännedom om platsen kom honom väl till pass. Lapparne delades i en mängd små skaror, hvilka skulle från olika håll storma byn. Det är tydligt, att styrmannen ville genom denna anordning bringa de ur sömnen uppväckte invånarne i ännu större förvirring, då de komme att finna sig kringhvärfde på alla sidor.

Dvergarnes beväpning var öfver måttan dålig. Endast här och der i den stora skaran fans någon, hvilken egde ett bronssvärd, och om vi säga att antalet af dessa svärd uppgick till femton, hafva vi helt visst gjort oss skyldige till en icke så liten öfverdrift. Alla de öfrige voro försedde blott med tunga stridsklubbor, somliga af sten, andra af ekträ, och dessutom med skarpa stenknifvar. Att dessa vapen icke skulle kunna mäta sig med byinvånarnes svärd, det var nu tydligt, men vi böra ihågkomma, dels att Bozra icke egde någon kännedom om de jernvapen, som funnos i hvarje koja i byn, dels att han räknade på mörkret och invånarnes öfverraskning. Också voro dimman och mörkret i sanning

* Magister Antiqvarius blef på denna punkt af berättelsen afbruten af den lärde herr Rosenqvisth, som frågade honom hvad ordet Same skulle betyda. På samma gång försäkrade den språkkunnige herrn, att det ordet icke finnes hvarken i svenska akademiens eller i någon annan ordbok. Emellertid gaf fornforskaren honom den upplysningen, att lapparne äfven i våra dagar betrakta namnet lapp såsom en förolämpning och kalla sig sjelfve »Same» eller »Samelade».

bundsförvandter, på hvilka han hade skäl att lita, ty det var nu möjligt för honom sjelf och dvergarne att komma ända intill husen, utan att det skarpaste öga skulle hafva kunnat upptäcka dem.

Plötsligt hördes ett vildt tjut. Det var signalen och det upphäfdes af den feniciske styrmannen. I nästa ögonblick upprepades det från många olika ställen i byn, och man må väl säga, att fastän lapparne icke voro öfver två alnar höga, så förmådde de likväl skrika och väsnas som karlar.

Det var ett bedröfligt uppvaknande för Abibaal och hans vänner.

Knapt hade tjutet uppskrämt dem, förr än dörrarna slogos upp till de flesta kojorna och de små vilda, gräsligt tjutande dvergarne rusade in med höjda knifvar eller lyftade stridsklubbor.

Mången bra karl fann sin död, innan han hade hunnit lemna sin bädd eller ila bort till väggskåpet, för att uttaga sina vapen. Hvarken män eller qvinnor skonades i de hyddor, der lapparne trängde in. Månget barn krossades under den tunga klubban, innan fadren blef redo till strid. Men i alla de kojor, der husfadren undgick det första anfallet, derigenom att detta rigtades mot någon af de menniskor, som lefde vid hans härd, der utföll leken till slut mindre lyckosamt för dvergarne, ty der blef snart jernsvärdet framtaget ur dess förvaringsrum. Mången lapp blef liggande med klufvet hufvud och mången var äfven, som med blodig panna lopp derifrån.

Men Bodvar, hvars hydda icke hade blifvit anfallen, stod inom en minut på den öppna platsen midt i byn och ropade med en röst, som tydligt hördes ända bort till det lilla samhällets mest aflägsna delar:

»Hitåt, I tappre män och bröder! Hitåt! Låtom oss sluta oss tillsammans! Fienden är öfver oss. Till strid!»

Och han slog med sitt svärd på jernskölden, så att det klingade högt och vida omkring.

Men alla qvinnor och barn, som ännu voro vid lif, flydde in i skogarna. Det var en jemmer och ett elände.

Bozra blandade sig icke i striden. Visserligen hade han kommit i det dubbla ändamålet att eröfra både den fagra Skjalf och det dyrbara armbandet, men då han nu i det afgörande ögonblicket skulle välja mellan dessa två klenoder och afgöra den frågan, hvilkendera han först skulle gripa efter, kände han det tydligt på det ställe i hans kropp, der hjertat borde hafva suttit, om han egt något sådant, att om än Astartes dyrbara guldarmband skulle för alltid gå förloradt för honom, så måste han dock i främsta rumet söka erhålla Skjalf i sitt våld. Eljest skulle han mycket gerna hafva gått bort och dräpt den feniciske köpmannen och plundrat honom.

Han smög sig bort till Skjalfs moders hydda. Vägen kände han så noga, att det rådande mörkret alls icke innebar för honom något hinder att påträffa den rätta kojan. Han hade mången gång tillförne strö fvat omkring i dess närhet vid nattetid.

Sedan han gifvit sina vänner och bundsförvandter, lapparne, den illaljudande signal, som vi nyss nämnde, öpnade han dörren till Skjalfs moders koja.

Just då han ville träda in, kom en qvinlig gestalt honom till mötes — en gestalt, hvars nästan fullkomliga brist på drägt bevisade, att personen hade blifvit plötsligt uppskrämd från sitt nattläger. Dock var det icke Skjalf, men det var hennes moder.

Qvinnan, som såg framför sig en skymt af en lång karl, trodde, att det var hennes dotters käraste och yttrade med ett ångestfullt uttryck i rösten, hvilket under dessa ovanliga förhållanden icke var underligt:

»Hvad är det för buller och skrik! Är fienden öfver oss, Bodvar?»

Blotta nämnandet af den förhatade rivalens namn upptände hos den vilde styrmannen ett tygellöst raseri.

»Ja, käring», röt han, »öfver dig åtminstone är fienden.»

I nästa ögonblick föll hans tunga stridsklubba ned på den ålderstigna qvinnans hufvud. Ingen menniska lefver upp igen efter ett slag, som ovilkorligen skulle döda en uroxe. Skjalf var nu både fader- och moder-lös.

Bozra rusade in i kojan, trefvande vildt framför sig med händerna. Han visste icke, hvar Skjalfs bädd var, och det var just den, han ville finna.

Och han fann den.

VII.

Strid och seger.

Bodvar stod, såsom nämndt är, i byns midt och kallade genom höga rop och slag på skölden sina vänner till sig. Den förste, som slöt sig till honom, var Abibaal, men innan detta skedde, hade Bodvar att ensam utkämpa en strid mot en skara af dvergarne.

Lockade af hans rop och af sköldens klang, kommo de ilande emot honom. Sannolikt förstodo de hans afsigt och ville förhindra dess utförande, emedan de väl visste, att de med sina små kroppar och ofullkomliga vapen icke skulle kunna med framgång kämpa emot de mera storväxte och bättre väpnade invånarne, om desse fingo samla sig till en större hop. Derför rusade också de små

och ilskne männen med lyftade stridsklubbor emot den ensame Bodvar, hvilken mera genom hörseln än genom synförmågan upptäckte deras annalkande.

Om mörkret fortfarande hade varit lika djupt på denna plats, skulle efter all sannolikhet Bodvars tapperhet, styrka och goda vapen icke hafva räddat hans lif, ty hans fiender skulle, gynnade både af mörkret och af deras egen litenhet, hafva kunnat anfalla honom från alla sidor och gifva honom dråpslaget från ett håll, der han aldra minst väntade det. Lyckligtvis hade lapparne ännu icke hunnit ända fram till honom, innan platsen plötsligt upplystes. Eld hade utbrutit i en närbelägen koja, vare sig att det skett af våda eller att de vilda dvergskarorna hade med vett och vilja anlagt den, för att fullända det påbörjade förstörelseverket.

Bodvar hade god nytta af det sken, som elden spridde öfver den plats, der han stod. Han kunde nu följa den larmande skarans rörelser och han var i tillfälle att mottaga dem på ett sådant sätt, att de icke funno skäligt att längre än nödigt qvardröja i hans farliga närhet.

Hållande framför sig sin väldiga jernsköld, gick han dem raskt till mötes och hade derigenom den stora fördelen att blifva den anfallande parten i stället för den anfallna. Och hans skarpa svärd nedlade inom få minuter så många af de små karlarne, att de öfrige förlorade all lust att längre med sina klubbor bearbeta hans för dylika smekningar alldeles känslolösa sköld, ty huru ofta de än lyftade sina stridsklubbor, lyckades det dem icke en enda gång att träffa någon del af Bodvars kropp.

»Hvad? Ären I redan belåtne?» ropade han, medan hans svärd nedlade ännu ett par af de flyende. »Edra själar torde vara lika små som edra kroppar, ty eljest skullen I icke fly för en ensam man.»

Dvergarne blefvo alls icke vredgade öfver förolämpningen, och detta af det dubbla skälet, att de hade mycket brådt att komma undan och att de icke förstodo ett ord af hvad han sade.

I den första förtreten öfver att se dem undfly ämnade Bodvar verkligen förfölja dem och utan tvifvel skulle, om detta skett, ingen enda af den skaran hafva blifvit en af stamfäderne till de nu för tiden lefvande lappmännen. Men Bodvar ändrade plan, då han såg Abibaal komma ilande och då han nu vid skenet från den brinnande kojan såg, hurusom en mängd af hans vänner lupo hit och dit, liksom villrådige och icke vetande hvad de skulle företaga sig eller hvar de skulle samlas.

Han började nu åter slå svärdet mot skölden och ropa:

»Hitåt! Kommen bröder! Bodvar kallar eder. Hitåt!»

Och Abibaal var vid hans sida, innan han hade ropat till slut. De kringirrande männen hörde ock hans rop och samlades snart omkring honom.

»Det är Bozras verk», sade Abibaal.

»Hvad sade jag dig, vän Abibaal?» yttrade Bodvar. »Lyckligt för oss är det emellertid, att det är dvergfolket och icke jättefolket, som följt honom hit. Under nattens mörker skulle jättarne hafva varit mycket farliga fiender, ty ingen af oss kan mäta sig med dem i styrka. Deremot uppväger en af oss fullkomligt fem af det der småfolket, äfven om vi icke hade annat än blotta händerna att strida med.»

»Hvar äro de nu?»

»Gudarne veta det! . . . Jo, se dit bort! Der samlas de till en skara. Låtom oss falla öfver dem och gifva dem den enda lön, som den förtjenar, hvilken onödigtvis öfverfaller menniskor som vilja lefva i frid och ro.»

»De äro många hundrade och vi . . . .»

»Vi äro nu sjelfve icke så få, äfven om de äro många gånger flera. Låtom oss kasta oss öfver dem!»

Bodvar och Abibaal tågade nu i spetsen för sin skara att möta fienden. På Abibaals råd togo de en sådan kosa, att de skulle afskära lapparne från stranden.

»Det är tydligt», sade han, »att de hafva kommit hit med båtar, ty genom skogarna skulle de aldrig hafva under mörkret förmått finna vägen.»

»Du har rätt», yttrade Bodvar. »Här vilja vi tåga fram, ty här komma vi säkrast midt emellan dvergarne och deras ekstockar.»

Och de drogo framåt efter Bodvars anvisning mellan de slingrande raderna af jordkojor. Då utropade plötsligt den feniciske köpmannen:

»Om vi skulle ...»

»Hvad?» sporde Bodvar, som med förvåning såg honom stanna.

»Borra deras ekstockar i sank!»

»Ett förträffligt påfund! De skulle då oåterkalleligen befinna sig i vårt våld.»

»Nå, jag ilar ned till stranden och uträttar det. Om en kort stund är jag tillbaka hos eder.»

Han skyndade bort och var snart försvunnen i mörkret.

Emellertid hade, såsom vi nyss omtalade, lappmännen samlat sig i en stor skara. Dock var orsaken dertill ingalunda att söka i någon deras plan att gemensamt angripa byns befolkning. Anledningen var helt enkelt den, att de saknade sin anförare, den feniciske styrmannen, hvilken var sysselsatt på annat håll och med den hos honom vanliga hjertlösheten alls intet bekymrade sig om sina bundsförvandter. Egentligen hade han också icke medfört dem för att rikta dem hvarken med byte eller ära, utan blott i den tanken att deras anfall skulle så sysselsätta

Abibaals, Bodvars och deras vänners uppmärksamhet, att han under tiden kunde erhålla ett lägligt tillfälle att utföra sina enskilda skurkstreck och planer.

Naturligtvis saknade lappfolket honom snart, ty han var den egentlige ledaren af och själen i detta deras företag. När hyddorna voro toma, när männen antingen voro dödade eller hade, rustade till strid, begifvit sig ut under öppen himmel, när qvinnor och barn hade rymt till skogs och der således icke i någon koja fans qvar någon mensklig varelse, som kunde blifva föremål för deras lönmördande lust — då visste de stackars små karlarne icke längre hvad de skulle företaga sig och det var derför, som de samlade sig till en öfverläggning, under hvilken det gick mycket både hett och lifligt till och hvars förnämsta föremål var frågan, hvar Bozra månde befinna sig.

Några menade, att han hade blifvit dödad, och tanken på en sådan olycka buro dvergarne med ganska aktningsvärdt lugn. Åter andra förmodade, att han stod i förbund med deras fiender och att han blott hade velat locka dem i en snara. När denna förmodan uttalades, utbröt hela hopen i ett raseri, om hvilket man aldrig skulle kunna tro personer med så små kroppar och så intryckta bröstkorgar.

Då föreslog någon, att man skulle skynda ned till ekstockarna och så skyndsamt som möjligt begifva sig från platsen för deras blodiga dåd. Förslaget behagade dem obeskrifligt väl. Tjutet af raseri förbyttes i ett dylikt af förtjusning. Man rusade åstad.

Men på vägen mötte dem Bodvar och hans skara med blanka sköldar och skarpa svärd. Det blef nu icke fråga om hvarken båtar eller flykt. Det gälde att försvara lifvet. Ett vildt stridstumult höjde mot himlen sitt för de gudomliga magterna ingalunda behagliga buller.

Vi vilja icke försöka att skildra den ohyggliga stridens detaljer. Nog af — den fördes med all den häftighet, som till och med kristna folk i det nittonde århundradet pläga ådagalägga, men den fördes derjemte med all den gryma mordlust, all den skoningslöshet, allt det barbari, som — vi hoppas det åtminstone — endast vilda folk förmå utveckla under dylika tilldragelser.

Hela skaran af lappmän var, när morgonen inbröt, öfver den blodiga valplatsen, död med undantag af omkring femtio små karlar, hvilka togos till fånga mellan två berg, der de under nattens mörker hade gömt sig.

Byns invånare jublade. Qvinnor och barn återvände Man anställde offer till gudarna och bestodo dessa offer hufvudsakligen deruti, att några från fienden eröfrade svärd och spjutspetsar hopböjdes och i sammanrulladt tillstånd kastades i hafvet under åkallan af gudarnes nåd och till gudarnes ära. Sådan var plägseden.

Men fram på morgonen saknade man såväl Skjalf som Abibaal. De voro spårlöst försvunna.

VIII.

Abibaals äfventyr.

När den feniciske köpmannen begaf sig ned till stranden, var det hans afsigt att skyndsamt uppsöka fiendernes ekstockar och borra dem i sank samt att derefter med stor hast återvända till sina vänners hjelp i striden. Det förra af dessa företag medhann han emellertid icke att fullkomligt utföra och från det senare måste han alldeles afstå.

Tjugosju ekstockar hade han redan sänkt i djupet, då han plötsligt tyckte sig vid skenet från den på afstånd liggande, brinnande stugan skåda en mensklig gestalt, hvilken med stor snabbhet ilade ned mot stranden, som den borde uppnå på en plats, hvilken var omkring tretio steg aflägsen från den, der vår feniciske vän för ögonblicket befann sig, under det han upplyftade klubban för att drifva en tjock jernkil genom bottnen på den tjugoåttonde ekstocken. Naturligtvis blef viggen denna gång icke inslagen, ty Abibaal kände förvåning och visste icke rätt, huru han skulle förklara den omständigheten, att någon lemnade valplatsen, just innan hufvudstriden skulle börja. Dessutom tyckte Abibaal sig se, att personen, hvem det nu månde vara, bar i sina armar en börda, som liknade en hvitklädd menniskogestalt. Likväl böra vi påpeka, att feniciern icke såg något af allt detta tydligt. Han snarare tyckte sig se det, än såg det i verkligheten och var detta orsaken, hvarför han icke genast ilade bort till det ställe på stranden, dit gestalten, såsom han trodde sig finna, stälde sina steg. Han stod och undrade, om det var en verklig syn eller måhända blott ett foster af hans egen genom nattens tilldragelser öfverretade inbillning.

Men det kom ett ögonblick, då han icke längre kunde betvifla, att här ingalunda var fråga om något inbillningsfoster. Han hörde tydligt, huru en på marken liggande torr trägren knastrade under en derpå trampande fot, och han såg nu, att gestalten var honom närmare, än för några ögonblick tillbaka, att den således rörde sig, ja, att den hvita bördan med stor skyndsamhet flyttades allt närmare stranden. Dessutom hörde han, just då den flyende var nära hafsstranden, några ord yttras.

En qvinlig stämma sade:

»Nedrige man, bäfva för ....»

Hvad qvinnan mera ville säga förhindrades troligen

derigenom, att hennes mun på ett eller annat sätt tillstoppades, ty återstoden upplöste sig i ett oredigt mummel. Men strax derpå yttrade en skroflig karlröst:

»Om du icke tiger, min sötunge, så skall jag krama dig på ett mindre kärleksrikt sätt, än qvinnor pläga älska att omfamnas.»

Karlen hoppade derefter med sin hvita börda i en ekstock och började sysselsätta sig med att lösgöra denna från landfästet. Derunder gnolade han på en för Abibaal väl bekant sidonisk sjömansvisa.

Den feniciske köpmannen visste således, hvem han hade för sig. Han hade af rösten igenkänt i den qvinliga gestalten den guldlockiga Skjalf, och såväl den skrofliga stämman som den feniciska visstumpen sade honom, att karlen icke kunde vara någon annan än Bozra.

Raskt ilade Abibaal fram längsefter stranden, troende sig kunna hinna fram i god tid att frälsa Bodvars brud ur bofvens armar, innan denne hade lagt ut från land. Dock kom ifvern honom att glömma nödvändigheten att vara försigtig. Troligen hörde Bozra ljudet af hans steg, ty han påskyndade sitt göromål med den framgång, att — hans ekstock befann sig tolf alnar från land, när Abibaal omsider kom fram.

»Ve dig, trolöse, nedrige, menedige Bozra!» ropade Abibaal i harmen öfver både styrmannens dåd och hans eget misslyckande.

»Ha, ha, ha!» hånskrattade Bozra. »Denna gång var jag segrare. Jag återkommer, ädle Abibaal, jag återkommer för att hemta mitt gyllene armband. Farväl till dess!»

Detta var just det ögonblick, då lappmännen flydde ned till stranden och på vägen dit råkade falla i händerna på Bodvar och dennes modiga skara. Det buller, som härigenom uppstod, hindrade den feniciske köpmannen att höra allt hvad Bozras elakhet lade honom på tungan, men om

han än hade hört det, skulle det dock icke hafva förmått hvarken att öka hans vrede eller att ingifva honom en större lust till att omintetgöra den elake styrmannens nedriga planer.

Beslutsamt afhögg han med svärdet de band af mjuka vidjor, hvarmed den närmaste ekstocken var fästad vid stranden. Inom ett ögonblick stod han upprätt i båten och stötte den, med tillhjelp af en åra, från land. Derefter satte han sig ned på roddarbänken och snart ilade den lätta farkosten öfver vikens lugna vattenyta, som icke ens krusades af den lättaste vind.

Han kunde ganska tydligt se Bozras båt, hvilken styrdes rakt mot midten af vikens mynning. Den hade ett långt försprång, men Abibaal kände sina armar och litade på deras styrka. Dessutom var hans ekstock lättare, enär den bar endast en person, då Bozras inneslöt två menniskor.

Men styrmannen låg hårdt på årorna. En fenicisk svordom, hvilken fördes från hans läppar ända bort till Abibaal, underrättade den senare derom, att styrmannen hade märkt, att man förföljde honom. Äfven märkte den feniciske köpmannen, att Bozra från den stunden framdref sin farkost med fördubblad snabbhet.

Snart sköt Bozras båt ut genom vikens mynning och ilade, lätt som en fiskmåse, ut på det öpna hafvet. På tretio båtlängders afstånd följde Abibaals båt efter. Men derute på öppen sjö erhöll Abibaal en stor fördel öfver den flyende. Sedan vattenytan icke längre skyddades för vinden af höga och skogbevuxna stränder, var den icke längre så lugn och spegelblank. Tvärtom var den ganska upprörd och vågorna gingo högre, än att det egentligen var nyttigt för så små och bräckliga farkoster, som de, i hvilka nu en fenicisk man jagade en annan fenicier utanför kusten af detta fjerran belägna land. Bozras med nära dubbel tyngd belastade ekstock sjönk djupare ned bland vågerna och var derför desto svårare att framdrifva, ju längre den aflägsnade sig

från stranden. För att kunna bibehålla samma fart som den förföljande båten, måste roddaren anstränga sina krafter till det yttersta. Bozra måste derför snarare blifva uttröttad än Abibaal. Detta var en fördel för Abibaal, som emellertid fortfor att lugnt ro med användande af obetydligt större styrka, än han hade behöft utveckla, medan jagten höll sig inne på den väl skyddade vikens lugna vatten.

Mer och mer närmade Abibaals båt sig till Bozras farkost. Styrmannen försökte då att genom skickliga vändningar återvinna det förlorade. Första gången lyckades det honom, ty Abibaal, som hade ansigtet vändt mot kusten, kunde icke så noga med ögonen följa den i förväg ilande båtens rörelser. Abibaal förlorade hvad han hittills vunnit och mera dertill, men också vidtog han från den stunden den försigtiga åtgärden att samtidigt med hvart tredje årtag vända om sitt hufvud för att iakttaga fiendens ställning och företag.* Derefter lyckades det icke en enda gång för Bozra att återvinna något af det försprång, som han mer och mer förlorade. Så snart han företog en listig manöver, var Abibaal redan färdig att ögonblickligen företaga densamma. Styrmannen svor och åkallade Moloch, men det

---

* När fornforskaren gaf sina åhörare denna skildring af förhållandena under Abibaals jagt efter Bozra, inföll den välborne medlemmen af ätten Fårhufvud, att han hade »läst i en bok», att våra förfäder framdrefvo sina ekstockar med endast *en* åra och att denna satt i båtens akter, hvarför Abibaal hela tiden kunde haft ansigtet vändt mot den flyende båten. Vår vän Antiqvarius gjorde då i de mest höfliga ordalag klart för den högadliga åhörarekretsen, att den feniciske köpmannen hade varit tillräckligt länge på platsen, för att lära våra förfäder bruket af två åror, och att både Bozra och Abibaal hade vid detta tillfälle hoppat i båtar, som tillhörde byns invånare, och icke i sådana, som egdes af de landstigne lapparne. — Efter denna förklaring teg herr von Fårhufvud visligen åtminstone den aftonen. Men guvernanten, den goda själen, fröjdades öfver fornforskarens seger, som om den varit hennes egen.

störde alls icke Abibaal, som icke hörde det och som dessutom litade på den gudomliga Astartes höga beskydd.

När det började dagas, befunno de båda båtarna sig på blott fyra båtlängders afstånd från hvarandra, men på ett afstånd från kusten, som de båda sjömännen måste uppskatta till fem timmars färd, om man rodde med blott vanlig ifver.

Dagens första, bleka strimma vid horisonten utvidgades mer och mer och tilltog i klarhet. Slutligen höjde solen sig öfver synranden. Dess första stråle simmade fram öfver de hoppande böljorna, just då förstäfven af Abibaals farkost vidrörde aktern af Bozras ekstock.

»Stanna!» ropade nu den feniciske köpmannen, hvilken hittills hade rott under fullkomlig tystnad.

»Aldrig!» svarade Bozra. »Aldrig! Heldre dö!»

»Vanvettige! Lemna tillbaka ditt rof och sedan skall du fritt få begifva dig hvarthän du vill i din farkost.»

»Aldrig i evighet! Heldre må Moloch uppsluka både mig och henne! .... Aldrig skall hon hvila i Bodvars armar.»

Och Bozra svor en ryslig ed, derför att han icke var försedd med båge och en pil, hvarmed han kunde genomborra sin landsmans ädla och storsinta hjerta. Samtidigt ansträngde han till det yttersta sina krafter och han gjorde denna ansträngning med ett ursinne, som verkade, att hans båt inom få ögonblick lemnade Abibaals ekstock en hel båtlängd efter sig, men dermed var det också kommet nära slutet af denna jagt på hafvet.

»Godt, Bozra!» sade Abibaal. »Jag har som en vän bedt dig återlemna ditt fagra byte. Du har icke velat undkomma med lifvet. Derför må du också dö.»

Och den feniciske köpmannen, som hela tiden hade på ett klokt sätt hushållat med sina kroppskrafter, ansträngde dem nu under en half minut till det yttersta, och denna korta tid var tillräcklig att föra hans ekstock till sidan af

Bozras. De båda båtarna lågo nu stilla sida vid sida, ty äfven Bozra hade upphört att ro.

Abibaal kastade en hastig blick ned i bottnen af sin belefvade styrmans båt och såg der, huru den halfnakna Skjalf låg der bunden och med en tyrisk duk lindad kring ansigtets nedra del.

»Ännu en gång, Bozra», sade han allvarligt, »beder jag dig, att du frivilligt låter mig öfverflytta flickan i min båt. Gör det och du skall få behålla lifvet och vara fri. Handla som en förnuftig menniska, min vän. Du finner, att du är fullkomligt i mitt våld.»

»Må Moloch förgöra dig, du fale ockrare, du . . .»

»Tyst, Bozra! Reta mig icke till en vrede, hvilken kan komma mig att förgäta, att du är en fenicier. Låt mig taga flickan!»

»Tag henne!» brummade styrmannen.

Men der låg i hans blick ett uttryck, som borde hafva varnat köpmannen, om han sett det. Abibaal hade emellertid andra göromål än att blicka in i sin landsmans fula ögon.

Så snart Bozra på ett mycket motvilligt sätt hade lemnat Abibaal den begärda tillåtelsen att öfverflytta Skjalf från den ena båten till den andra, reste köpmannen sig upp och ställde sig med en fot i hvardera båten — en ganska farlig belägenhet, ty det minsta den ena båten aflägsnade sig från den andra skulle Abibaal genast falla hufvudstupa i hafvet.

Nu lutade han sig ned för att upplyfta den stackars Skjalf.

Bozra, som tydligen endast hade afvaktat detta ögonblick, gaf köpmannens båt en väldig knuff, hvilken med ens förde den mera än tre fot från den andra farkostens sida.

Abibaal uppslukades af hafvet.

Styrmannen grep årorna, för att ro bort från skådeplatsen för detta dåd, men långt derifrån kom han icke.

Han hade glömt, att Abibaal bar Astartes skyddande armband.

Innan Bozra hade verkställt det första årtaget, dök den feniciske köpmannen åter upp och det alldeles invid styrmannens farkost. Visserligen föllo årorna i vattnet och ekstocken framdrefs, men Abibaal följde med, hållande sig med ena handen fast i båtkanten och simmande med den andra. Ännu hade Bozra icke hunnit att för andra gången sänka årorna i hafvet, då Abibaal reste sig upp i vattnet, grep Bozra med ena handen i kragen på hans kitonet och drog honom ur båten ned till sig i vattnet. Förgäfves stretade den af det långvariga roendet uttröttade styrmannen emot denna oväntade behandling. Hans krafter voro i detta ögonblick blott ett barns gentemot Abibaals.

Nu dröjde det icke länge, förr än den feniciske köpmannen satt på Bozras plats i den senares båt, men styrmannen lyckades dock simma fram till farkostens sida. För att undvika ännu en strid om denna ekstock och det sköna byte, som låg på dess botten, tog Abibaal ett kraftigt tag med årorna, hvilket förde honom på flera båtlängders afstånd från styrmannen.

»Kom icke hit!» ropade han i detsamma. »Om du försöker att ännu en gång beträda denna båt, måste jag dräpa dig!»

»Rädda åtminstone mitt lif, ädle Abibaal!» ropade Bozra, hvars bleka anletsdrag och förfärligt stirrande ögon bevisade, att hans själ befann sig i dödsångest.

»Ja, Bozra, jag skänker dig ännu en gång lifvet, ehuru du mera än förverkat det, men hit i båten kommer du aldrig mera.»

»Jag saknar krafter att simmande uppnå kusten.»

»Naturligtvis! Men hvad hindrar att du simmar fatt min båt, som gungar på tio alnars afstånd ifrån dig.

Farväl, Bozra! Måtte vi aldrig mera möta hvarandra här i lifvet!»

Abibaal började ro mot land, hvilket syntes blott såsom en liten skugga vid synkretsen.

Bozra nådde lyckligt ekstocken, äntrade upp i den och började ro, men i mera nordlig rigtning än Abibaal. Innan han grep åran, gjorde han med sin hårdt knutna hand en hotande åtbörd mot den ädelmodige köpmannen. Denne, som såg åtbörden, fastän han icke hörde de gryma ord, hvilka Bozra samtidigt yttrade, blef vid denna syn djupt tankfull och hviskade för sig sjelf:

»Gjorde jag rätt, då jag nu skonade honom? Astarte vet det.»

Först vid middagstiden landsteg den feniciske köpmannen i den täcka viken. Det behöfver icke sägas, att såväl han som den lyckligt räddade flickan blefvo mottagna med jubel i byn.

Bodvars öga fuktades af en tår, när han med sin ena hand tryckte Abibaals och med den andra slöt Skjalf till sitt hjerta.

IX.

Sagoborg.

Striden var lyckligt utkämpad och de fallne kämparne hade med vederbörlig högtidlighet blifvit högsatte i flera jättestora s. k. stensättningar, en benämning, hvarmed våra fornforskare mena de af väldiga stenhällar löst sammansatta

kistor, hvilka i våra dagar här och der hafva funnits i jorden.

Man kunde nu återgå till de fredliga värfven. Ett par säckar fenicisk spanmål, som hade blifvit räddade vid skeppsbrottet, blefvo till vildarnes förvåning utsådda af Abibaal på ett jordstycke, som han låtit afrödja, bränna och upphacka. Helt och hållet obekanta med jordbruk, som dessa menniskor voro, insågo de icke den förträfflige köpmannens afsigt med detta företag, men de lånade villigt sina kraftiga armar till dess utförande.

Samtidigt fortsattes gaulskeppets inredning och det försågs med åror. Tyvärr var det icke möjligt för Abibaal att förskaffa sig segel, enär den förolyckade gaulens segel hade blifvit af stormen så sönderslitna, att de icke kunde användas, och hans vänner icke ens kände till väfkonsten.

»Nå», sade han en dag till Bodvar, »vi skola väl med Astartes hjelp taga oss fram till Fenicien med blotta årorna. Der skall jag hemta hampa och lin och lära eder att väfva, att förfärdiga segel och äfven att använda dem.»

Bodvar förstod icke hvad hans vän menade med segel, ty sådana hade hvarken han eller någon af hans folk sett, men hans ansigte, icke mindre än hans läppar talade om den tacksamhet, han kände för den feniciske köpmannens omsorger om honom och hans folk.

»Men innan gaulen är färdig», yttrade vidare Abibaal, »och innan jag har hunnit genom kortare färder ut på hafvet i skeppstjensten öfva dem som vilja följa med mig, så att vi kunna anträda den påtänkta färden till mitt rika, härliga och solbelysta fädernesland, innan detta skett, hafva vi mycket att uträtta och ombesörja, ty jag vill icke lemna mina vänner här, utan att veta dem vara tryggade mot sådana plötsliga öfverrumplingar, som den vi nyss hafva upplefvat och genom gemensama ansträngningar öfvervunnit.»

»Du har då någon ny plan, vän Abibaal?»

»Ja, en plan att bereda eder säkrare skydd för lif och egodelar.»

»Kan då något säkrare skydd finnas än våra förträffliga vapen, hvilka vi nu, tack vare den smideskonst, som du uppfunnit, kunna mångfaldiga huru mycket vi behaga?»

»Jo, min vän, vi fenicier äro vande att icke blott hafva vapen, utan äfven att skydda oss genom fasta och ointagliga borgar.»

»Borgar? Ett nytt slags vapen? Jag förstår ....»

»Ett vapen kan man väl kalla det, om man nödvändigt så vill, men eljest är det snarare ett byggnadsarbete af sådan styrka, att man bakom detsamma kan trotsa hvilken fiende som helst.»

Bodvar åhörde köpmannens ord med sin vanliga lugna glädje, men åtskilliga andra män, hvilka lyssnade till detta samtal, gjorde väldiga hopp och utstötte höga rop för att gifva luft åt den förtjusning, de kände.

Snart hade Abibaal utsett ett för borgens anläggning passande ställe. Det var den icke långt från stranden belägna plats, dit han och den trolöse Bozra hade efter gaulens förolyckande begifvit sig, då de först kommit i land. Borgens medelpunkt skulle blifva just den fläck, der de båda skeppsbrutne hade under den första natten uppfört sitt skjul. Det var en vidsträckt kulle, hvilken låg tillräckligt högt, för att vara skyddad mot hafvets våldsamhet, och likväl tillräckligt nära stranden, för att, sedan alla träd på den mellanliggande rymden blifvit fälda, medgifva en förträfflig utsigt öfver hafvet. Ett sådant läge var på den tiden af stor vigt, ty i anseende till landets vilda och obanade beskaffenhet inträffade det sällan, att en fiende, som kom fjerran ifrån, gjorde färden annorlunda än till sjös.

Abibaal lät afrödja kullen och en vidsträckt rymd i dess omgifning. Derefter uppförde han på kullens topp en stor byggnad i fenicisk stil och försedd med fyra hörntorn. Taket var platt och lutade endast så mycket, att regnvattnet skulle af sig sjelf bortrinna. Det täcktes med plankor, näfver och till sist grönskande jordtorfvor, så att den som gick deruppe kunde inbilla sig, att han vandrade bland gräs och blommor på en naturlig äng.

Inuti huset inreddes två våningar. I den af sten uppförda jordvåningen förlades smedjan, der de femtio tillfångatagne dvergarne dagligen smidde vapen åt sina fiender och besegrare. De små varelserna blefvo slutligen så skickliga i denna konst, att »dvergsmidet» prisades såsom det bästa i verlden. Derjemte inrättades i samma våning ett magasin, hvari förvarades både de färdiga vapnen och andra dyrbara ting. Men i öfra våningen, som bygdes af timmer, inreddes bostäder åt Abibaal och Bodvar.

Gerna skulle den feniciske köpmannen, som kände konsten att göra glas, hafva försett sin borg med fönster af detta ämne, men han saknade de dertill behöfliga redskapen och materialerna (de senare dock blott till en del) och han måste derför afstå från all tanke på denna i Fenicien vanliga, men i detta vilda land oerhörda lyx. I stället lärde han sina vilde vänner, att af hornen af de väldiga uroxar, hvilka esomoftast fälldes, bereda tunna hinnor, hvilka inpassades i klumpiga, men ändamålsenliga ramar och gjorde den dubbla nyttan att på samma gång låta solljuset inträngа i boningsrumet och göra det senare dragfritt och oberoende af väderlekens vexlingar. Med dessa hornfönster försågos äfven de hyddor, hvilka omedelbart omkring sjelfva borgen uppbygdes åt Bodvars folk — hyddor, som, huru enkla de än voro, dock kunde anses såsom verkliga palatser i jemförelse med de jordkulor, i hvilka detta folk hittills hade tillbragt sitt lif. Dessa i borgens

närhet uppförda hyddor hade icke platt tak såsom sjelfva borgen, utan liknade till alla delar de s. k. ryggåsstugor, som ännu i våra dagar här och der finnas att skåda. När nu det led mot vintern, flyttade alla den gamla byns invånare in i den nya byn och de gamla hyddorna blefvo helt och hållet öfvergifna.

Abibaal var alltför hemmastadd i feniciernes befästningskonst, för att icke inse nödvändigheten af att omgifva hela det nya samhället med en graf och en vall eller mur. De fångne dvergarne fingo förfärdiga hackor och andra till gräfning i jorden dugliga redskap och när tillräckligt många dylika verktyg hade blifvit gjorda, gräfdes snart en bred och djup graf, hvilken lopp rundtomkring hela borgen och byn. Af den uppkastade jorden uppfördes på grafvens inre sida en hög vall, hvilken kläddes med tjocka och släta plankor, för att göra den hal och svårare att af fiendefot bestigas. Ofvanpå vallen planterades pilbuskar, ett växtslag, hvilket utvecklar sig med stor hastighet. Meningen med denna åtgärd var naturligtvis att dölja borgens försvarare för en belägrande fiende. Ännu i dag qvarstå på de raserade lemningarna af Abibaals vall några pilbuskar, hvilka med all säkerhet kunna antagas härstama i rätt nedstigande linie från de buskar, som af den feniciske köpmannen planterades. — För att fylla borggrafven med vatten, gräfde man en kanal, hvilken förändrade den i närheten flytande åns urgamla riktning och ledde dess vatten ned till nämnda graf, från hvilken det genom ett litet vattenfall erhöll ett utlopp i sjön. Vattenfallet gjorde det omöjligt för en fiende att med ekstockar nalkas borgen.

Det är naturligt, att alla dessa arbeten kräfde lång tid för att utföras, och derför hade redan två år gått förbi, innan Abibaal kunde lägga armarna i kors öfver sitt breda bröst och säga till Bodvar:

»Nu är det färdigt.»

»Och nu må Bozra komma tillbaka med både dvergar och keltiske jättar i sitt följe, när han behagar», svarade Bodvar.

»Du har rätt, min vän. Den man är ännu icke född här i landet, som kan eröfra denna borg, så länge den försvaras af behjertade män. Men ... hvad ser jag? Hvarför samlas folket dernere? Är fienden redan öfver oss? Hvarför gny de och ropa, som om de vore galne?»

»Icke jag, men de sälle gudarne veta det. Någonting ovanligt är på färde, men icke synas de mig vara intagne af fruktan. I sanning, om jag kunde inse något rimligt skäl dertill, skulle jag tro, att de blifvit nära vansinnige af glädje. Se ... de peka hitåt! Hvad mena de?»

»Och nu drager hela skaran rakt hit till den plats, der vi stå. Nå, när de komma närmare, få vi väl veta, hvad som är på färde.»

Det torde emellertid icke vara ur vägen att med några ord angifva orsaken till den uppståndelse, som väckte Abibaals och Bodvars uppmärksamhet och förvåning.

Redan länge hade den feniciske köpmannen blifvit af det tacksama folket betraktad med en vördnad, hvilken var alltför djup, för att endast vara ett uttryck af folkets beundran för Abibaals utmärkta egenskaper. Redan länge hade det hviskats man och man, qvinna och qvinna emellan, att det var guden Oden sjelf, som kommit ned till dem, för att bevisa dem välgerningar och lyckliggöra dem. Abibaals många och nyttiga uppfinningar — ty i vildarnes ögon, som aldrig sett något dylikt, måste hans arbeten hafva utseendet af uppfinningar — hade mer och mer styrkt dem i denna åsigt om köpmannens person. Konsten att smida jern, att ro ekstockar med två åror, att bygga och föra skepp, större än hus, att så och ur jorden frambringa säd, att baka bröd, uppförandet af borgen och de nya husen,

kastmaskinerna, med hvilka borgen var bevärad och hvilka förmådde slunga stora klippblock lång väg — allt detta och mycket annat nyttigt, som Abibaal hade infört, stadfästade slutligen till en hardt nära orubblig tro hvad som till en början endast var en förmodan. Abibaal *måste* vara Oden, ty en menniska kan icke besitta så stor visdom eller uträtta så underbara ting. De gamla sagor, som deras fäder medfört från detta folks ursprungliga hem i fjerran beläget land, omtalade, hurusom Oden och de andre sälle gudarne mången gång hade i synlig gestalt, än i en och än i en annan skepnad, uppenbarat sig för goda menniskor och varit dem till hjelp i råd och dåd. Skulle icke detsamma kunna inträffa nu? Så tänkte och så talade de och allas enstämmiga svar var det, att saken icke längre kunde betviflas, att Oden verkligen nedstigit till dem, att forntids sagor hade blifvit nutids sanning.

Det var just med anledning af denna rotfästade föreställning, som det till flera hundratal uppgående folket, män, qvinnor och barn, denna dag hade samlats. Derför pekade de så ifrigt åt den plats, der Abibaal, anande ingenting, stod med Bodvar vid sin sida. Och derför kommo de nu mangrant under höga jubelrop bort till de båda män, hvilka i deras ögon innehade de aldra högsta platserna i de lefvande varelsernas rangkedja — guden och höfdingen. Det var ock samma orsak, som dref dem att falla ned på sina knän och ansigten inför Abibaal.

Naturligtvis blef den hederlige köpmannen i högsta grad förvånad öfver en så ovanlig hyllning. Han såg på Bodvar, hvars anlete var allvarligt och nästan strängt, han såg på det knäböjande folket, men han begrep ingenting af det som tilldrog sig. Ja, han förstod icke ens deras mening när det från flera hundra läppar ljöd mot skyn:

»Oden!... Oden!... Oden!»

»Hvad mena de?» utropade han. »Förstår du det, Bodvar?»

»Ja, de mena, att du är vår gud Oden», svarade Bodvar.

»Äro de rent af rasande och galne! Skulle *jag* vara Oden?»

Bodvar, hvilken naturligtvis icke var fritagen från samma föreställningar, som besjälade hans folk, trädde nu med mycket högtidliga steg fram och ställde sig ansigte mot ansigte inför Abibaal. Men folket ropade:

»Oden!... Oden har besökt oss.»

Bodvar vinkade tystnad. Folket såg det. Med ens blef det tyst, ty man förstod, att Bodvar ville föra deras talan inför den förklädde guden.

»Vördnadsvärde Abibaal», började han med af rörelse skälfvande röst, »den stund är nu kommen, då vi ödmjukt fullgöra vår pligt att egna dig den hyllning, som dig tillkommer. Länge hafva vi vetat, att du är för mera än någon af oss...»

»Tyst!... Tyst!... ropade Abibaal, men Bodvar fortfor, utan att låta afbryta sig hvarken genom ord eller åtbörder:

»Väl har du en gång förut, då du i mitt sällskap landsteg dernere i viken, der våra gamla boningar lågo, förnekat, att du är en gud, men vi veta, att de sälle gudarne helst utöfva sin välgörande verksamhet i hemlighet, och vi tro derför, att du den gången höljde sanningen under ett täckelse. Uppenbara dig nu för oss i din rätta gestalt, vördnadsvärde Oden! Säg oss, att du är denne gudarnes drott, som vårt folk dyrkar och till hvilken vi offra...»

»Är du galen, Bodvar?» utropade den feniciske köpmannen, hvars tålamod började att blifva uttömdt.

»Nej, min själ har aldrig varit mera klarseende än nu, aldrig mindre höljd i töcken än den är i närvarande

stund. Säg oss sanningen, på det att vi må blifva lyckliga och på det att du, Oden, genast må erhålla det offer, som dig tillkommer.»

Här tystnade Bodvar, men folket började å nyo ropa: »Oden! ... Oden bor ibland oss.»

»Jag önskar, att jag verkligen vore Oden, så att jag kunde pålägga eder ett efter denna eder dårskap afpassadt straff», utbrast den förargade Abibaal, så snart han kunde göra sig hörd. »Kunnen I icke skilja en arm menniska, som är full af fel och brister, från en Gud, hvilken nödvändigt måste vara utan vank och svagheter? Men hören på, godt folk! Jag vill säga eder en sak ...»

»Han uppenbarar sig ...» ropade folket. »Oden uppenbarar sig. Oden vill säga oss något.»

»Ja, ja, den feniciske köpmannen Abibaal skall verkligen uppenbara eder en sak och det är, att jag skulle vara en skändlig lögnare, om jag försökte inbilla er, att jag är Oden eller någon annan gud. Och ... hören på, godt folk! ... jag vill äfven säga eder, att jag tager en ekstock och far ifrån eder, dit gudarne leda mig, och aldrig mera återkommer, om I icke tagen edert förnuft till fånga och upphören med eder envishet att i mig se någonting annat än en menniska.»

Bodvar tycktes genom dessa kraftfulla ord blifva till hälften öfvertygad, men folkets tro hade icke blifvit i den aldra minsta mon rubbad. De hade ju af sagorna inhemtat, att gudarne helst ville vara okända, när de hedrade jorden med sin närvaro. Derför satte de icke någon tro till Abibaals förnekande ord och derför ropade de ännu högre:

»Det är för visso Oden och ingen annan. Låtom oss offra! Måhända skall offret kunna beveka honom att uppenbara sig för oss.»

Nu förlorade Abibaal den lilla smula tålamod, som

ännu fans qvar i hans hjerta. Han räckte Bodvar handen och sade sorgset:

»Farväl, Bodvar! Må du blifva lycklig!»

Och sedan gick han med tunga steg ned till stranden, men folket tystnade och blickade med stor förvåning efter honom.

Abibaal iordningställde sin ekstock och skulle just stiga uti den, då Bodvar, som emellertid talat några ord till folket, med skyndsama steg nalkades stranden. Den feniciske köpmannen såg honom och väntade.

»Så är du då verkligen icke Oden?» yttrade Bodvar.

»Nej, jag är en bristfull menniska, jag som du. Farväl, min vän! I detta lifvet se vi hvarandra aldrig mera.»

Abibaal stötte båten från land.

»Vänta!» ropade Bodvar. »Ett ögonblick blott! Ett enda ögonblick!»

»Hvarför skulle jag väl vänta? Om menniskan Abibaal bryn I eder icke det minsta. Det är endast guden Oden, som är eder kär. Nåväl, jag är icke Oden, jag är blott den stackars hemlöse Abibaal och derför begifver jag mig härifrån till någon öde trakt, der jag kan få dö i frid.»

»Ack, Abibaal, min vän ... min trofaste vän, blif hos oss! Folket är redan till hälften öfvertygadt om sin villfarelse. Jag skall tala till dem och bringa dem till förnuft. Far blott icke! Blif qvar ... blif qvar hos oss, Abibaal!»

Rörd af Bodvars hjertliga bön och litande på hans löfte, rodde den feniciske köpmannen sin ekstock åter i land och gick upp i sin bostad i borgen samt inneslöt sig der. Men Bodvar höll till folket ett kraftigt tal, som öfvertygade de fleste om deras misstag, ehuru visserligen det är att antaga, att mången ännu alltjemt i hemlighet bibehöll de

gamla och kära föreställningarna, att guden Oden bodde ibland dem.

Huru det nu än må hafva förhållit sig med folkets hemliga tankar om denna sak, så är det i alla händelser visst, att alla Abibaals arbeten i folkets ögon fortforo att smyckas af en slöja af underbarhet. Man såg deruti och förnämligast i den ointagliga borgen ett upplifvande i verkligheten af de mest underbara dragen i de gamla sagorna. Derför blef också borgen kallad *Sagoborg*.

X.

Bozra i spetsen för jättarne.

Det var redan på den fjerde sommaren efter Abibaals ankomst till det ställe, som vi numera kunna kalla Sagoborg, sedan invånarne sjelfve gifvit det detta namn.

Det stora gaulskeppet var sedan länge färdigt. De män, hvilka skulle följa med den feniciske sjömannen på den beramade färden till Fenicien — och bland dem var äfven Bodvar sjelf — hade blifvit utvalde och Abibaal hade med sin besättning, för att öfva den, företagit åtskilliga mindre färder på Östersjön och detta både i lugnt väder och då stormen sopade fram öfver hafvet och upprörde det i dess innersta djup.

Man hade redan bestämt dag för anträdandet af den stora färden. Det skulle ega rum vid första fullmånen efter sommarsolståndet och man befann sig redan vid nytändningen af den måne, som, när den blef full, skulle se Abibaal, Bodvar och deras män lemna Sagoborg, för att gå okända öden och äfventyr till mötes.

Då inträffade en tilldragelse, hvilken omintetgjorde hela färden och dessutom uppreste dödens oöfverstigliga skiljomur mellan Abibaal och det stolta fädernesland, som han öfver all ting älskade.

En morgon vid nyss angifna tidpunkt hade Abibaal sändt ett par karlar bort till den öfvergifna byn, för att hemta några packor af vilda djurs skinn, hvilka skulle medtagas på resan. Efter ett par timmar kommo de löpande tillbaka och förkunnade, att de icke hade vågat sig in i den gamla byn, emedan den befans vara uppfyld af jättar, hvilka lupo hit och dit och tycktes vara mycket förvånade öfver att finna kojorna öfvergifna. De båda karlarne hade blifvit mycket förfärade, men likväl qvarstannat en stund i skogsbrynet, för att bespeja kelternes förehafvanden, och dervid funnit, att deras antal uppgick till åtskilliga hundraden och att en mängd ofantligt stora ekstockar lågo förtöjda innerst i viken.

»Bozra och jättarne!» utropade Abibaal, så snart han af karlarnes förvirrade svar på hans frågor hade blifvit någorlunda satt i stånd att fatta ett omdöme om saken.

»Bozra och jättarne!» upprepade Bodvar, hvars ögon gnistrade och hvars hand hårdt grep kring fästet af hans svärd.

»Bozra och jättarne!» ropade de öfrige männen och ilade hem hvar och en till sitt hus, för att hemta sina vapen.

»Låt lägga stenar i kastmaskinerna!» befalde Abibaal.

Och stora klippblock, hvilka lågo i beredskap, vräktes upp på de väldiga krigsredskapen. Sagoborgs invånare gjorde sig med stor skyndsamhet redo till den stundande striden. När allt var färdigt, anställde Bodvar, hvilken var lika mycket prest som höfding, ett högtidligt offer till Odens ära, anropande honom, att han, der han sitter och öfverskådar hela verlden från sitt högsäte i det höga gemaket Valaskjalf,

hvars tak är af renaste silfver, måtte skänka sina trogne tillbedjare seger och vapenära. Men Abibaal gick under tiden in i sin boning och offrade der åt Astarte några bakverk — offer, som ansågos vara för den feniciska gudinnan mera välbehagliga än några andra.

En timme senare kom jättarnes ekstocksflotta fram för borgen. Så snart den kommit inom synhåll, upphörde jättarne att ro och tycktes med stor häpnad taga Sagoborg i betraktande. En sådan byggnad, eller rättare sagdt, ett sådant af vallar omgifvet fästningsverk hade de vilde kelterne aldrig skådat och de tycktes tveka, huruvida det verkligen vore klokt handladt att fullfölja ett företag, hvilket hade så ringa utsigt att lyckas. Men Bozra fans ibland dem. Han satt i den främsta ekstocken. Då han märkte sina bundsförvandters tvekan, reste han sig upp i båten och höll till jättarne ett tal, hvars innehåll Sagoborgs invånare väl icke kunde höra, men dock ana. Det torde för öfrigt hafva varit ett kraftigt och anslående tal, som styrmannens skrofliga röst framsade, ty det var knapt ändadt, förr än alla ekstockarna på en och samma gång sattes i rörelse och närmade sig land. Nu dröjde det icke lång stund, innan stranden hvimlade af kelter — jättestora män, bland hvilka ingen enda, då man icke räknar den feniciske styrmannen, var mindre än sju eller åtta fot lång. Det var i sanning ett ståtligt folk och det skulle hafva varit ännu ståtligare, om det hade haft att skryta med anletsdrag lika vackra som gestalterna. Men ingenting är fullkomligt i denna verlden.

Abibaal och de andre Sagoborgs försvarare lågo dolde bakom den på vallen planterade pilhäcken och betraktade med undran de fruktansvärde jättarne. Ingen rörde sig, ty ingen önskade komma i strid med kelterne, om det kunde undvikas. Men när desse, efter en stunds sorlande på stranden, alla samtlige med bronssvärd och stridsklubbor i

sina händer rusade mot borgen, uppgifvande ett härskri, som hördes vidt omkring, och slående på sina bronssköldar med svärden eller klubborna, så att ett mägtigt vapenbrak uppstod, då ropade Abibaal:

»Nu se vi, i hviken afsigt de hafva kommit. Låten kastmaskinerna arbeta! Upp till strid och seger!»

Och kastmaskinerna arbetade. De slungade sina stora klippstycken ned bland jättarne och mer än femtio kelter krossades under deras tyngd. Alla de andre blefvo häpne och hejdade sitt ursinniga anlopp. Aldrig förr hade de sett något dylikt och det föreföll dem såsom en obegriplig sak, att deras fiender förmådde slunga i pannan på dem stenar af en så oerhörd tyngd, att en af dem sjelfve icke skulle kunnat upplyfta dem från marken.

»Nya stenar i maskinerna!» befalde Abibaal.

Bozra försökte uppmuntra sitt folk till att förnya angreppet, men för ögonblicket strandade all hans öfvertalningskonst mot jättarnes fruktan; det föreföll dem, som om de låtit förleda sig till att öpna strid mot öfvernaturliga magter.

De drogo sig tillbaka till stranden.

Men i detta ögonblick utropade Bodvar:

»Hvad ser jag? . . . Kommer icke Skjalf derborta i skogsbrynet. Jo, vid alla sälla gudamagter, det är Skjalf. Jag visste icke, att hon var borta från borgen i dag. Hon stannar. Nu först har hon blifvit varse jättarne. Hon flyr in i skogen igen . . . Måtte alla våra gudar gifva henne så stor snabbhet, att hon kan undfly . . . Ack, att hon just i dag skulle vara utanför borgen!»

Bodvar var så upprörd, att han måste sätta sig ned på vallen, för att icke falla. Emellertid drogos hans ögon med magnetisk kraft till den snabbt bortilande ungmöns fagra gestalt. Han böjde undan några grenar af de med frodigt löfverk prydda buskarna och blickade ut öfver den afröjda platsen mellan borgen och stranden.

»Ve mig, som icke bättre har vakat öfver henne! Ve mig!» suckade Bodvar och var i sitt anlete ömsom hvit och ömsom röd.

»Trösta dig», yttrade Abibaal med deltagande. »Flickan har en snabb fot och hon undgår dem helt säkert.»

»De hafva nu sett henne. Bozra och tio långbente jättar sätta efter henne. Kelterne behöfva endast ett steg, för att förflytta sig lika långt, som Skjalf förflyttar sig med tio.»

»Hon är nära skogen . . .»

»Men de äro ännu närmare henne. O, I gudar! Skolen I låta denna skändlighet ske!»

»Min stackars vän, var lugn!»

»Nu . . . nu är hon deras fånge.»

Öfverväldigad af sin djupa smärta, föll Bodvar sanslös ned på vallen.

Ja, Skjalf var i kelternes och Bozras våld och hon hade att motse det grymaste öde. Om hon blefve kelternes byte, skulle hon offras åt deras hemska och efter menniskoblod törstande gudar. Om hon fölle ensamt i Bozras våld, skulle hon offras åt hans lusta. Det förra syntes henne mindre grymt, mindre fasansfullt än det senare. Hon beslöt att, om hon än icke kunde återvinna friheten, skulle hon åtminstone omintetgöra den bofaktige styrmannens planer.

Plötsligt slet hon sig lös. En knif blixtrade i hennes hand, för att i nästa ögonblick bada sig i Bozras blod Ett helt tjog jättelika näfvar grepo å nyo den djerfva amazonen. Från borgen kunde man en stund derefter se, huruledes Bozra bars ned och lades på bottnen i en ekstock, men om han var död eller icke, det visste ingen.

Bodvars sanslöshet varade icke länge och han hade knapt vaknat upp, förr än han ropade:

»Till vapen! Vi måste göra ett utfall. Det är enda sättet att frälsa den arma flickan. Alla, som vilja följa mig, komme!»

Ingen var sen att sluta sig till den tappre höfdingen. Några minuter användes till nödvändiga tillrustningar. Sköldarna, hvilka man icke hade medtagit upp på vallen, måste hemtas. Bågar och pilar måste skärskådas. När allt var redo, stormade den tappra skaran ut genom portarna, vindbryggan fäldes och Sagoborgs invånare uppstälde sig i en lång linie utanför vallgrafven.

En skur af pilar och sedan återigen en! Derefter rusade de med väldigt härskri sina fiender till mötes och främst bland alla sågos Bodvar och Abibaal.

De stredo som hjeltar, men jättarne voro för många. Väl färgades valplatsen röd af de senares blod, men segern ville icke luta till Bodvars sida. Huru väldigt han och Abibaal än gingo fram i striden och gåfvo och afvärjde hugg och huru tappert deras män än följde deras exempel, måste de likväl efter en timmes strid draga sig tillbaka, qvarlemnande tretio tappre, nu af jättarne dräpte män på stridsplatsen. Af kelterne hade sextio stupat.

Det var Abibaal, som gaf signal till återtåget. Han märkte, att en skara af fienderne försökte att kringgå dem, för att inträngа i den nu försvarslösa borgen, och han ropade genom slagtningens tumult till Bodvar:

»De söka smyga sig in i borgen bakom vår rygg. Derför tillbaka, Bodvar! Om vi förlora borgen, är allt förloradt.»

Med nöd förmådde våra vänner blifva de förste vid portarna. De kelter, som ämnade sig dit, försökte att springande förekomma dem, men slutet af kapplöpningen blef dock lyckligtvis det, att alla Sagoborgs försvarare befunno sig i säkerhet innanför vallen och att porten var stängd och vindbryggan upphissad, innan jättarne hunno fram. Dock voro de i hack och häl efter dem.

Sagoborgs qvinnor stodo emellertid på vallen bakom häcken af pilbuskar, för att beskåda striden. Hustrurna

prisade hvar och en sin mans bedrifter och de unga flickorna sparade icke på sitt förråd af berömande ord, när de sågo, huru deras hjeltar bland den manliga ungdomen gingo modigt fram i striden. Men när nu hjeltarne drogo sig tillbaka till borgen och kelterne närmade sig i deras fotspår, fingo qvinnorna annat att göra, än att prata. De skyndade till kastmaskinerna och knapt voro Sagoborgs män innanför porten, förr än Sagoborgs qvinnor öfveröste jättarne med en sådan skur af större och mindre stenar, att stor manspillan skedde och fienden under högljudt tjut hals öfver hufvud rusade tillbaka ned till stranden.

Emellertid hade Bozra vaknat upp. Det sår, som Skjalf tillfogat honom, var ingalunda dödligt. Han reste sig upp i båten och hade krafter tillräckligt att sjelf anlägga ett förband, som någorlunda stillade blodflödet. Några minuter senare stod han midt i den krets af jättar, som hade samlat sig omkring den fångna Skjalf, öfverläggande om hennes blifvande öde.

»Hon är min», yttrade Bozra kort och bestämdt på kelternes tungomål, hvilket hade ungefär samma läte, som när en roffogel kraxar.

»Din! . . .» utropade kelterne på samma älskvärda munart.

»Ja, min! Hela den öfriga borgen och alla dess invånare skänker jag eder, men denna flicka är och skall blifva min.»

»Men vi hafva just nu fattat enhälligt beslut, att hon ofördröjligen skall här på stranden offras åt våra gudar, för att beveka dem till att förläna oss seger öfver dem, som bo i det stora huset deruppe och som nedgöra oss med stora klippblock, hvilka de kasta omkring, som om de blott vore fjäder.»

»Detta beslut *kan* ändras och det *måste* ändras.»

»Omöjligt, ty då skulle de bedragne gudarne vredgas på oss och bereda vår undergång.»

Och dervid blef det. Bozra försökte både med ondo och godo, både med list och hotelser att erhålla Skjalf på sin lott och såsom sin del af bytet, men jättarne hade tydligen lika envisa själar, som deras kroppar voro stora, och dessutom fruktade de för gudarnes vrede, om de läte komma sig till last ett löftesbrott emot dem, ett bedrägeri, genom hvilket gudarne skulle blifva lurade på en förlustelse, hvartill de redan voro genom löftet så godt som inbjudne. Mest fanatisk och mest oböjlig var en druid d. v. s. en keltisk prest, som redan hade betraktat Skjalf såsom sitt vissa byte och sannolikt äfven var upphofsman till den i desse vildars ögon mycket sköna och förträffliga planen. Slutligen började kelterne antaga ett så hotande utseende, att styrmannen ansåg det vara rådligast att tiga och genom sin tystnad samtycka till hvad han icke egde krafter att förhindra. Dyster i hogen, smög han sig bort ur kretsen och så djupt grubblade han öfver Skjalfs öde, att han icke märkte, hurusom han närmade sig Sagoborgs vall, förr än Abibaals kraftiga stämma väckte upp honom genom att ropa:

»Var god och stanna, Bozra! Ett steg närmare vallen och min uddhvassa pil skall genomborra ditt af elakhet fulla hjerta. Stanna . . . karl!»

Bozras första tanke, då han märkte den fara, i hvilken han befann sig, var att så skyndsamt som möjligt fly bort från det farliga granskapet, men hans listiga hufvud uppgjorde snart en helt och hållet annorlunda beskaffad plan. Han hade förlorat Skjalf och mensklig hjelp kunde icke rädda henne åt honom, sedan den kallblodige och fruktansvärde druiden nu hade henne i sitt våld. Det insåg han, ty det var just grubblandet häröfver, som hade föranledt den fatala belägenhet, hvari han hade råkat. Men nu frågade han sig hvad som kunde hindra, att han försökte vinna

en ersättning för den gjorda förlusten, derigenom att han sträfvade efter den andra klenoden — Astartes underbara armband. För att kunna förskaffa sig detta, måste han försöka att komma innanför Sagoborgs vallar, ty der befann sig armbandets egare. Nu var hans slughet genast tillreds med en plan.

»Föga anstår det dig, Abibaal», ropade han, »att med hotelser möta en fiende, som kommer för att bjuda dig handen till försoning.»

»Och det är i detta ändamål, som du kommer?» sporde Abibaal med ett gäckande uttryck i sin röst.

»Ja, Abibaal, jag har börjat finna det odrägligt, att vi — två feniciske män, två landsmän, två bröder — skola lefva i hat och fiendskap. Jag ångrar allt det onda, jag gjort dig, och vill försona det, om det kan försonas.»

»Om det *kan* försonas, ja, men ser du, Bozra, det är just det, som icke är möjligt», ropade Abibaal från vallen.

»Min ånger . . .»

»Den har infunnit sig alltför sent och i alltför dåligt sällskap», yttrade den feniciske köpmannen, i det han med utsträckt hand pekade på de vid stranden sorlande kelterne.

»Du menar jättarne? Bah! För en half timme sedan voro de mina vänner. Nu äro de det icke mera.»

»Jag förstår dig fullkomligt, du gemene styrman, som tusende gånger vanärat det feniciska namnet, jag inser, att du vredgas på jättarne, derför att de icke vilja låta dig få flickan, och att du nu endast vill hafva oss till hjelp, för att frälsa henne. Nå, nog skola vi rädda den fagra Skjalf, men det kommer icke att ske i ditt sällskap, ty då skulle alla goda gudamagter vredgas på oss. Kanske också, att du endast vill slippa in i vår borg, för att blifva i tillfälle att stjäla Astartes klenod från min arm . . .»

»O nej, jag svär . . .»

»Du må tiga med dina svordomar, Bozra, om du icke

vill, att min pil skall lemna bågen, för att finna vägen till ditt usla hjerta. Nedrige! Du vill svära, *du!* . . . Jag undrar just hvad du eger, som icke är tusen gånger bortsvuret redan . . . Gå din väg, karl, och kom aldrig mera inför mina ögon!»

»Ädle Abibaal . . .»

»Gå, annars . . .»

»Nå, jag går, men må skulden för vår fortfarande fiendskap komma öfver ditt hufvud! Jag tvår mina händer . . .»

»Hycklare! Mitt tålamod är slut och nu skall du dö.»

Bozra fann för godt att springa sin kos, och Abibaal lugnade sig, spände ned sin båge och gömde pilen i kogret.

Under den tid, som åtgick för det mellan Abibaal och Bozra förda samtalet, hade den hemskt blickande druiden stält allting i ordning för den fagra Skjalfs offrande åt hans förfärliga gudar. Jättarne sammansläpade ett bål af torra trädgrenar, som i mängd funnos inne i skogen. Sjelf hade druiden klädt sig till utförandet af det blodiga värf, hvarmed gudarnes välvilja och bistånd skulle vinnas.

Abibaal, Bodvar och de andre männen stodo på vallen och åskådade under tystnad dessa göromål. Det enda, som afbröt denna tystnad, var det nyss anförda samtalet mellan de båda feniciske männen.

När Bozra hade, såsom nyss förtäljdes, aflägsnat sig, kunde Abibaal egna hela sin uppmärksamhet åt jättarnes företag och nu var det icke svårt för honom att förstå, hvartill det sammansläpade bålet skulle tjena och hvarför den hemske druiden klädde om sig eller rättare spökade ut sig. Bodvar förstod det äfven, det kunde man tydligt finna af hans blekhet, hans gnistrande blick, hans knutna händer.

Plötsligt lifvades Abibaals drag af en ny tanke. Han kastade derefter en blick på sitt armband, fattade Bodvars hand och sade med högtidligt allvar:

»Bodvar, du har varit min vän och aldrig har jag af dig erfarit annat än vänskap och kärlek. Nåväl, stunden är kommen, då jag kan återgälda dig hvad du har gifvit mig och gjort för mig. Bozra! . . . vän! . . . jag går att rädda din brud.»

Det är knapt troligt, att Bodvar uppfattade allt hvad den feniciske köpmannen sade, ty hans öga och hans uppmärksamhet hängde förnämligast fast vid jättarne, som sammansläpade bålet, der hans kära Skjalf skulle förvandlas till aska, och vid den fruktansvärdt allvarlige druiden, som på bästa sätt efter all druidisk konst spökade ut sin långa gestalt. Emellertid smög sig Abibaal ut ur borgen.

Tio minuter senare var bålet färdigt, druiden klädd och Skjalf fastbunden på de torra grenar, af hvilka bålet var sammansatt.

Med dystra, kalla och af fanatism vanstälda anletsdrag, stod druiden, klädd i sin besynnerliga, brokiga och fantastiska drägt, vid sidan af bålet. Han svingade redan i sin hand den långa offerknifven och var redo att stinga den i den arma flickans hjerta.

XI.

Druidens offer.

När Abibaal, lifvad af sjelfuppoffrande vänskap, hade aflägsnat sig från vallen, qvarstod Bodvar ännu en stund helt och hållet overksam, liksom om han hade väntat, att gudarne utan någon hans åtgärd skulle blanda sig i kelternes blodiga lek.

Men då han såg, att den blodtörstige druiden hvässte sin knif mot en brynsten, som han förvarade i vecken af sin vida drägt, och att kelterne släpade Skjalf fram mot bålet — då tog sorgen och vreden ut sin rätt i Bodvars själ. Han rusade besinningslöst ned från vallen, slående sin klingande sköld, och ropande så, att det hördes icke blott inom hela borgens område, utan äfven ned till den stackars Skjalf vid hafsstranden. Flickan upplyftade sitt vackra ansigte och blickade upp mot borgen. Hon hade igenkänt rösten. Ett leende förskönade hennes fagra läppar. Nu visste hon, att hon icke skulle ohämnad offras åt jättarnes gudar, ja, måhända gladde hon sig, att hennes Bodvar skulle söka döden och att hon i hans sällskap skulle få göra sitt inträde i odödlighetens saliga hem. Det tycktes nästan, som om hon från detta ögonblick med mindre motvilja lät föra sig fram till bålet.

Bodvar samlade sitt folk och höll till dem ett kort och kraftfullt tal, genom hvilket han till det yttersta eldade deras mod. Alla lofvade att heldre gå i döden än låta den stackars Skjalfs lemar spritta af smärta under druidens offerknif. Ännu en gång slogos borgens portar upp, ännu en gång fäldes vindbryggan. Bodvar med hälften af den manliga befolkningen — vid pass ett hundra stridbare män — drog ut, medan de öfrige tills vidare stannade qvar inom borgen, dock endast för att vid en öfverenskommen signal i sin ordning rycka ut.

Denna gång ryckte Bodvar icke ned till stranden, ej heller började han genast något anfall på jättarne, utan han drog sig med sina män skyndsamt in i skogen, ja, så snabba voro deras fötter, att de med offringen sysselsatte kelterne icke ens märkte, hurusom en så stor skara lemnade Sagoborg. Vi få snart se, hvilken plan Bodvar hade uppgjort och huru han lyckades utföra den. Nu är det emellertid

af nöden att uppsöka vår vän Abibaal och förtälja, hvad han uträttade.

Abibaal visste, att han gick till döden, men hans heroiska själ bäfvade icke tillbaka för hvad han ansåg såsom sin ovilkorliga pligt mot Bodvar, mot den man, som för den på fjerran belägen kust skeppsbrutne sjömannen varit mera än en broder. I hans ögon var tacksamhetspligtens utöfning den förnämsta af alla dygder.

För att kunna utföra sin plan, måste han försöka komma alldeles intill bålet och dettas läge underlättade hans bemödanden. Det hade nämligen blifvit sammanfördt just vid sjelfva hafsstranden och på ett ställe, hvarest det var djupt vatten ända invid stranden. Den feniciske köpmannen smög sig obemärkt in i skogen och genomlopp med snabbhet en sträcka af denna, ända till dess han kom ned till hafvet. Der kastade han sig utan betänkande i vattnet, simmande med kraftiga tag bort till det ställe, der bålet var beläget. Ingen af kelterne märkte honom, ty deras uppmärksamhet var rigtad på druidens företag.

Denne hade, såsom nyss nämndes, framtagit en brynsten och hvässade sin knif. När detta göromål blifvit med stor omsorg förrättadt, började han utföra en mängd vilda, danslika rörelser rundtomkring bålet och dervid svingade han armen, som höll offerknifven, på hundra olika sätt, stundom sakta och stundom med våldsama stötar i toma luften. Jättarnes väldiga strupar framdånade under denna ceremoni en vild och föga melodisk sång till sina gudars ära. Hela uppträdet var så fantastiskt, att Abibaal vid hvarje annat tillfälle skulle hafva med stort interesse åskådat det. Nu deremot hade det för honom intet annat värde, än det som låg i den omständigheten, att jättarnes uppmärksamhet derigenom i någon mon skulle hindras ifrån att fästa sig vid det, som han sjelf ämnade göra till Skjalfs räddning.

Mellan bålet och stranden var blott ett afstånd af ett par steg, så att der stodo inga kelter, utan desse måste nöja sig med att i en vid halfcirkel omgifva bålets öfriga tre sidor. Endast druiden passerade stundom under sin dans mellan bålet och stranden.

Plötsligt, då Abibaal tyckte, att presten var mera än vanligt vild och att derför kelternes uppmärksamhet måste vara ännu mera fästad vid den »religiösa» ceremonien, dök feniciern upp ur hafvet. Med ett raskt hopp förflyttade han sig upp på bålet. I sin hand hade han Astartes dyrbara dubbla armband. I nästa ögonblick satt detta på Skjalfs arm. Han hade derigenom räddat henne, men invigt sig sjelf åt döden.

»Du är nu räddad, Skjalf», hviskade han. »Var vid godt mod!»

Nu ville han vända sig om på bålet, för att kasta sig i hafvet. Men det är naturligt, att hans fiender, huru förblindade de än voro af religiös fanatism, icke kunde undgå att varseblifva mannen, som kastat sig upp på bålet. Det religiösa sjungandet förvandlades i ett skri af raseri, bronssköldarna slogos mot hvarandra, kelterne rusade fram för att gripa den djerfve, och druiden störtade till bålet, för att sänka sin offerknif i hans ädla hjerta. Från alla håll hotade döden den tappre i samma ögonblick, då han hviskade de nyss anförda uppmuntrande orden i Skjalfs öra. Men aldra närmast honom var den död, hvarmed Bozra hotade honom.

Den nedrige styrmannen hade nämligen förr än någon af kelterne sett Abibaal dyka upp ur hafvet, och det var icke underligt, ty Bozra, som icke ens fruktade de feniciske gudarne, hade ännu mindre interesse för druidkulten. Inom ett ögonblick var det hos honom ett beslut, att Abibaal måste dö. Väl skulle han gerna hafva sett Abibaal bortföra Skjalf från bålet, om han nämligen hade trott, att

Abibaal skulle föra flickan i hans — Bozras — armar. Men att Abibaal aldrig skulle gå in på en sådan uppgörelse, utan ovilkorligen föra henne till Bodvar, det visste han nog. Derför borde heldre både Abibaal och Skjalf dö.

Han rusade fram, hoppade upp på bålet och sänkte sin knif — en sidonisk sjömansknif — i Abibaals rygg. Det var en stöt, som ovilkorligen måste medföra döden.

»Lofvad vare den helige Astarte och . . .»

Resten af den döende Abibaals ord förstumades, ty Bozras fot kastade honom från bålet ned i hafvet, hvars svallvågor slöto sig tillsamman öfver honom.

Lyckligtvis för Skjalf hade Bozra icke märkt det på Skjalfs arm glänsande armbandet. Den nedrige skurken hade just vräkt den döende köpmannen ned i hafvet, då han kom att tänka på Astartes klenod, hvilken han trodde ännu sitta qvar på Abibaals arm.

»Nu skall armbandet blifva mitt», ropade han vildt och störtade sig genast i hafvet, för att taga det från Abibaals lik.

Men kelterne och deras blodgirige, kalle druid återvände lugnt till fortsättande af den religiösa ceremonien. Åter skallade sången. Å nyo dansade presten. Ja, både sång och dans blefvo allt mera vilda och fantastiska. Skådespelet nalkades sin upplösning. Det kunde man märka på de allt blodtörstigare blickar, hvarmed druiden betraktade det på bålet bundna sköna offret.

Slutligen tystnade sången. Druiden stannade. Ändtligen var det för Skjalf fruktansvärda ögonblicket inne.

Druiden slog eld och antände bålet nere vid marken och vid bålets ena sida. Derefter ställde han sig sjelf vid den andra och upplyftade sin knif. Kelterne stodo stume och orörlige, liksom om de hade känt sina förfärliga gudamagters närvaro.

Skulle ingen hjelp komma? Skulle Skjalf dö? Skulle Astartes armband bevisa sig kraftlöst, då det nu satt på en icke fenicisk menniskas kropp?

Elden fräste och flammade i de torra grenarna. Röken steg mot höjden, trängde sig mellan grenarna och omgaf Skjalf.

Druidens knif var nära flickans hjerta, då plötsligt den blodtörstige vacklade och föll. *En orm slingrade sig omkring hans hals* och högg sina gifttänder in i hans kött.

Elden hade drifvit det fruktansvärda krypdjuret ut ur bålet och dess raseri urladdade sig på den första lefvande varelse, som stod i dess väg — druiden. Allt fastare slöt sig ormens kalla, fuktiga kropp omkring druidens hals. Inom få ögonblick var karlen död genom qväfning, men ormen bet honom ännu gång på gång.

Kelterne åskådade med fasa denna scen. Ingen rörde sig och ingen ilade till prestens hjelp. En vidskeplig fruktan höll dem fångne. De voro såsom förstenade.

Visserligen hade Skjalf blifvit befriad från en af sina fiender — offerknifven — men ännu återstod en annan, hvilken icke var mindre fruktansvärd, nämligen elden, som mer och mer förtärde bålet och närmade sig henne. Emellertid sände henne Astarte äfven i detta fall sin mägtiga hjelp.

Vi omtalade, att Bozra hoppade i hafvet, för att stjäla armbandet från Abibaals döda kropp. Till sin häpnad och till ökande af den vrede, som rasade i hans själ, fann han snart, att klenoden icke satt på den feniciske köpmannens arm. I sitt ursinne gaf han då den döda kroppen ytterligare några knifstyng, dök derefter åter upp till hafsytan och simmade i land. Han satte sin fot på stranden just i samma ögonblick, som druiden föll. Beslutsam som han var, insåg han genast, hvilken fördel denna tilldragelse och jättarnes förfäran skänkte honom. Inom en fjerdedels minut stod han på bålet och afskar raskt fångens band

Röken, som omgaf bålet, gynnade honom. Han tog nu flickan i sina armar, steg ned från bålet, uppsökte en båt, på hvars botten han lade sitt fagra byte, och rodde med raska årtag ut på hafvet. Bodvars brud var sanslös. Fasan och röken i förening hade beröfvat henne medvetandet. Bozra hade icke tid att nu väcka henne till sans och han var sannolikt mest belåten med att hon befann sig i detta tillstånd, ty han hade nu intet motstånd att öfvervinna. Väl insåg han, att hon aldrig frivilligt skulle hafva deltagit i hans färd.

För att hindra, att man från borgen upptäckte, hvilket byte han medförde, hvarigenom man skulle föranledts att anställa jagt efter honom, utbredde han öfver henne ett i båten liggande hjortskinn.

Emellertid hade Bodvar med sina hundrade krigsmän begifvit sig genom skogen till den plats, hvarest det stora gaulskeppet låg förtöjdt. Hvarken Bozra eller kelterne hade upptäckt skeppet, emedan det låg i en liten vik, som icke var synlig hvarken från borgen eller på den del af hafvet, från hvilken jättarne kommit, när de lade i land vid Sagoborg.

Raskt bestego nu männen det höga däcket, lösgjorde förtöjningarna och gjorde allt klart för att gå till sjös. Femtio åror på hvarje skeppssida sattes i rörelse. Bodvar stod ensam vid rodret och styrde fartyget med säker och vand hand.

Men färden gick icke ut på det vida hafvet. Längsefter stranden styrde Bodvar skeppets kosa. Ännu en udde måste kringseglas. Sedan skulle det stolta gaulskeppet ligga nedanför Sagoborg, och Bozra och kelterne och den blodtörstige druiden skulle befinna sig mellan två eldar. Sådan var Bodvars plan och derpå tänkte han just nu, då han skulle styra fartyget omkring den sista udden.

Då varseblef han, huruledes en ekstock sköt fram förbi samma udde, kommande från Sagoborg. Ekstocken befann

sig på ett afstånd af endast femtio alnar från det af Abibaal utskurna drakhufvud, som prydde det präktiga skeppets förstäf. Bodvar kunde derför utan svårighet i den roende igenkänna Bozra.

I detta ögonblick vaknade Skjalf upp ur sin sanslöshet och kastade af sig hjortskinnet, så att Bodvar varseblef hennes sköna anlete och gestalt.

»Ha, du ärelöse bof!» röt han så högt, att styrmannen hörde det och nu först märkte han gaulen.

I sin häpenhet upphörde han att ro, men det var blott ett ögonblick, ty han igenkände snart Bodvar. Samlande all sin kraft försökte han derefter att undkomma. Men det var en dåraktig tanke.

Bodvar ändrade skeppets kosa och de snabba årorna förde det snart så nära ekstocken, att Bozra, för att rädda sitt lif, nödgades öfvergifva sitt byte och störta sig i hafvet. Medan han simmade i land, besteg den fagra och så underbart räddade Skjalf drakskeppets däck.

Några minuter senare låg draken nedanför Sagoborg och dess tappra besättning stod vid de väldiga kastmaskinerna, hvarmed fartyget var beväradt. En skur af stora stenar och block regnade öfver de bestörte jättarne. Många föllo, för att aldrig mera resa sig upp. De öfrige flydde i rigtning mot borgen.

Men gaulens ankomst var signalen för de hundra männen inom borgen till att rycka ut. Just då qvinnorna aflossade en salva af stenar och andra kastkroppar från vallen, strömade de hundra krigarne ut genom porten med blanka sköldar och glimmande svärd.

Jättarne ledo ett förfärligt nederlag. Blott ett fåtal lyckades uppnå ekstockarna och sjöledes undkomma. Det skickligt manövrerade gaulskeppet öfverseglade många af de flyende båtarna, hvilkas besättning fann sin graf i vågorna.

Från borgen hade man åskådat Abibaals död och derför hvilade icke Bodvar, förr än han hade i hafvet uppsökt den ädle feniciske köpmannens lik. Med stor högtidlighet och under offer till gudarne blef Abibaal satt i hög på stranden nedanför Sagoborg. Sagan förmäler, att hans vapen och gaulens drakbild fingo följa honom in i högen, men om det ligger någon sanning deruti, det vet man icke, ty ännu har icke den fornforskande vetgirigheten funnit denna hög och varit i tillfälle att ohelga fenicierns grönskande graf. Ännu får han i ro lyssna till svallvågornas sång om hans fäders bedrifter på det vida hafvet.

Och härmed kunna vi afsluta sagan om *den feniciske köpmannen.*

FORNFORSKARENS ANDRA SAGA.

JÄTTEN THJASSE.

Jätten Thjasse.

Den första sagan hade af magister Antiqvarius blifvit ändad, utan att den barske generalmajor Unsinnig hade funnit någon anledning till synnerligen graverande anmärkningar mot fornforskarens sätt att förtälja om krigiska tilldragelser.

»Nå, nå», brummade han, »hvem f-n kan också hafva reda på, huru det tillgick, när vildarne förde krig? Men vänta . . . vänta, min gunstige herre! När Ni kommer att tala om civiliseradt folk, så skall Ni minsann få se på annat. Jo jo!»

Men den som icke kunde fördraga herr Antiqvarii sätt att förtälja sina sagor, det var herr von Fårhufvud.

»Det är *puerilt*», sade han, »isynnerhet af en så gammal man, som Ni är, att i vår upplysta tid tro på gamla amsagor om förtrollade armband och dylikt oförnuftigt skrock!»

»Jag har . . .» försökte magistern invända.

Men herr von Fårhufvud tillhörde icke de menniskors antal, hvilka vilja lyssna till motståndarens skäl. Han afbröt derför den började förklaringen genom att på ett mycket impertinent sätt betrakta fornforskaren genom lorgnetten och säga:

»Jag hoppas, att Ni icke tänker försvara en så dålig sak. Astartes armband! .... Ha, ha, ha! Det är för befängdt.»

Vår magister, hvilken i sitt ärliga hjerta inrymde lika mycket beskedlighet, som eljest eges af hundrade bland menniskors barn, skulle verkligen hafva sväljt förtreten och nöjt sig med att stå såsom en stackare till och med inför herr von Fårhufvud, men han erhöll en oväntad hjelp, hvilken styrkte hans mod.

Mamsell Pettersson, guvernanten, betraktade vår fornforskare med en öm blick och yttrade helt spetsigt till herr von Fårhufvud:

»Ni skulle verkligen bevisa oss en tjenst, om Ni behagade närmare uppgifva för oss det ställe i sagan om den feniciske köpmannen, hvarest magistern sade sig tro på Astartes armbands underbara kraft.»

»Ja .... bomber och granater! ... det kan Ni just roa er med att göra», dundrade generalmajoren, hvilken var oblidt stämd mot herr von Fårhufvud, emedan denne hade lyckats framställa en anmärkning mot berättelsen, då generalmajoren icke hade kunnat göra det.

»Min bästa .... hm! min aldra bästa .... jag minnes icke .... det vill säga ... jag kan icke så noga erinra mig ...»

»Nå .... kanoner och bajonetter! ... hvarför står han då och gör duma anmärkningar? Kan han säga mig det, min gunstige herre? ...»

Den beskedlige magistern hade nu hemtat så mycket mod, sedan den fruktansvärde generalmajoren stält sig på hans sida, att han kunde lemna denna till fyllest görande förklaring:

»Mitt herrskap och Ni, min ädelmodige grefve och gynnare! Jag har, såsom mamsell Pettersson godhetsfullt anmärkte och herr generalmajoren kraftigt bestyrkte, aldrig

sagt, att jag trodde på den underbara kraften af Astartes ring. Jag har endast berättat obestridliga fakta, nämligen att Abibaal och Bozra buro hvardera en hälft af armbandet, när *ensamt de båda* blefvo räddade vid skeppsbrottet, vidare att Abibaal hade armbandet på sig, då han två mil från kusten räddades i striden mot Bozra, ehuru han genom dennes list föll hufvudstupa i hafvet, och slutligen att Skjalf bar armbandet, då hon så underbart räddades från döden på kelternes bål. Hvad *jag* tror om armbandet, det hör icke hit, och jag besvärar ingen med något förtroende rörande den saken. Jag har endast ansett mig böra framställa tilldragelserna i samma belysning som den, hvari de då lefvande och i händelserna deltagande menniskorna sågo dem.»

»Fullkomligt rigtigt! .... vid alla kanonbåtar försäkrar jag, att vår lärde och förträfflige magister har rätt. Han kan gerna stoppa sin pipa i säcken, min gunstige herr Fårhufvud, hör han det! Bomber och kedjekulor! Hans klyftiga anmärkningar kunna vi gerna vara förutan.»

Alla instämde med generalmajoren i det medgifvandet, att fornforskarens sätt att berätta hade betydligt höjt sagans interesse och värde. Herr von Fårhufvud stannade så mycket mera ovedersägligt i minoriteten, som han var alldeles ensam om sin åsigt.

Man öfvergick nu till att samtala om de i sagan om den feniciske köpmannen uppträdande personernas karakter. Bozra blef min sann ingalunda skonad, men deremot upphöjdes den ädle Abibaal till skyarna. Isynnerhet var friherrinnan Schlachtermeister förtjust i hans modiga sjelfuppoffring för den stackars Skjalf. De unga fröknarnas täcka anleten antogo ett drömande uttryck. Omöjligt är icke, att de inom sig undrade, huruvida herr von Fårhufvud skulle ådagalägga en liknande sjelfuppoffring, om de någon gång skulle råka i en dylik fara. Lyckligtvis

finnas nu för tiden hvarken kelter eller druider här i Sverige, men hvem vet, huru långt en flickas fantasi förmår flyga?

»Ja», dundrade generalmajoren, »ja, bomber och tjugofyrapundingar! .... nog var Abibaal en bra karl, men jag föredrager likväl den andre ..... hans vän .... han! ... Hvad f-n hette han? .... Bodvar, säger magistern? ... Godt! Bodvar var en karlakarl, så vilde han än var. Bomber och mitraljöser!»

Den lille grefve-parfveln anlände såsom hjelptrupp åt Unsinnig, men friherrinnan Schlachtermeisters lätta rytteri drog skyndsamt upp att möta generalmajoren och göra honom segren stridig.

»*Mon dieu!*» utropade hon. »Besinna, herr general, att Bodvar var en rå och okunnig vilde.»

»Men han var läraktig, min nådiga. Jag ber er ihågkomma, huru lätt han lärde sig att smida, huru fort han inhemtade konsten att styra ett stort skepp, huru .... ta' mig sjutton hundra millioner trosshästar! ... jag förstår icke er opposition, min nådiga.»

»Han gick ju halfnaken.»

»Mången bra karl i våra dagar saknar både skor och rock.»

»Ni är *horribel*, herr general, med edra *sällsamma* åsigter. Var god och betänk, att Bodvar hvarken kunde läsa eller skrifva!»

»Och icke hvarken klinka på ett fortepiano eller *parlera* fransyska heller, min nådiga», invände generalmajoren barskt.

»Bodvar var en hedning.»

»Jag får bedja min nådiga upplysa mig om, i hvilken trakt af verlden der funnos kristna menniskor för tvåtusenfemhundra år sedan.»

»Edra frågor, herr general, äro en smula barnsliga. I alla händelser var Bodvar en rå, ohyfsad varelse, som lefde i en jordkula.»

»Men huru rå och ohyfsad han var, hade han dock förstånd nog att förälska sig i en vacker flicka, min nådiga.»

Aldrig hade generalmajoren på någon fältmanöver gjort en så skicklig vändning eller vunnit en så lysande seger. Hans sista skäl var för den känslofulla friherrinnan så öfverbevisande, att hon genast gaf sig på nåd och onåd.

»Och dessutom», inföll magister Antiqvarius blygsamt, »dessutom hafva vi Bodvar att tacka för ganska mycket. Om han icke hade så grundligt lärt sig att ur bergen framleta och i smedjan förarbeta jern, skulle många århundraden hafva förflutit, innan den konsten blifvit allmänt känd i vårt land och i så fall skulle industrien icke hafva stått på den höga ståndpunkt, till hvilken den i våra dagar hunnit. Man kan åtminstone förmoda det. Ni skrattar, herr von Fårhufvud? Nå, jag tvingar icke min åsigt på någon menniska, men jag är glad, om jag får sjelf behålla den oantastad. Det må nu emellertid förhålla sig huru som helst med Bodvars ställning till våra dagars industri — säkert är, att Bodvar måste anses som den svenska sjöfartens fader, ty han var den förste, som på sin gaul eller, såsom den snart i anseende till bilden i förstäfven kallades, drake företog längre sjöresor, och efter Bodvars drake såsom mönster bygdes sedermera alla i norden brukade fartyg, ända tilldess Oden och hans Asar invandrade och lärde svenskarne att begagna icke blott åror, utan äfven segel. Ni finner således, min nådige grefve och gynnare, och ni, mitt herrskap, att Bodvar var en i allo förträfflig man.»

Naturligtvis kunna icke vi ikläda oss någon ansvarighet för den fullkomliga rigtigheten af de åsigter, som ma-

gistern här uttalade, men hans förnäma auditorium gaf sitt bifall tillkänna på ett för magister Antiqvarius mycket smickrande sätt, som gjorde den beskedliga mamsell Pettersson röd af glädje.

Detta samtal fördes samma afton, då fornforskaren hade afslutat sin första saga. Men nu fick man annat att tala om, ty Abrahamsson anlände till det gamla tornet med den från slottet hemtade läckra supéen.

Många aftnar hade den första sagan samlat omkring sig den förnäma åhörarekretsen och man befann sig endast några dagar före jul. Hvar och en känner, huru julen i ett nordiskt hem tager menniskornas arbetskraft och tid i anspråk mera än någon annan del af året, och det var derför icke någonting oväntadt, då grefvinnan Mathilda nu under supéen framstälde följande förslag:

»Mitt herrskap! Det är snart jul och vi damer hafva våra små hemlighetsfulla förberedelser att göra för julaftonen ....»

»Jo, jo .... vid alla de tusentals bussar, som jag kommenderat i mina dagar, svär jag ....»

»*Mon dieu!*» utropade friherrinnan Schlachtermeister, »svär icke bort hela konglig majestäts armée, herr general!»

»Bomber och länkkulor! .... Hm! ..., då får Ni åtminstone tillåta mig, att vid mitt svärd svära på ....»

»Åhja! *Det* kan icke skada kung och rike.»

Generalmajoren tackade med en blick, som icke var vacker. Derefter fortfor han, liksom om intet afbrott hade skett:

».... svära på, att vår nådiga grefvinna ämnar lätta sin mans pung icke så litet, för att gifva vår förträfflige fornforskare och sagoberättare en passande julklapp.»

»Ja, jag har verkligen ....»

»Tyst! ... Tyst, mamma! Tala icke om det ...», började de unga fröknarna till höger och venster att ropa och deras täcka anleten återspeglade lifligt den förskräckelse, de kände.

Grefvinnan log, Antiqvarius rodnade och mamsell Pettersson såg öm och hemlighetsfull ut.

»Nåväl», återtog grefvinnan Mathilda, »jag ville endast föreslå, att vi uppskjuta vår lärde fornforskares andra saga till Juldagen, då man återigen har i någon mån kommit i ro.»

Naturligtvis var grefvinnans önskan en lag för alla.

Julaftonen, hvilken Antiqvarius tillbringade hos den grefliga familjen på det nya slottet, medförde åt honom många julklappar. Generalmajoren skickade honom en paradvärja, hvilken gjorde magistern nästan lika förlägen, som han blef genom den thy åtföljande komplimenterande skrifvelsen, hvilken var hållen i den fruktansvärde generalens vanliga krigiska stil och anda. Af sin »nådige grefve och ädelmodiga gynnare» erhöll herr Antiqvarius en direkt från Nilens stränder införskrifven, skinntorr egyptisk mumie. Grefveparfveln Carl skänkte honom en i mammas skafferi snattad sockrad chokladkaka af Cloettafabrikens välkända fabrikat. Friherrinnan Schlachtermeister skickade en betjent till slottet, hvilken medförde åt magistern en viss fransk realistisk författares senaste roman jemte en parfymerad liten biljett, i hvilken hon uppmanade honom att omsorgsfullt studera detta arbete, emedan det skulle göra de i hans egna sagor förekommande kärleksäfventyren ännu mera retande och interessanta. Antiqvarius slog upp en sida, läste ett par rader, rodnade, ryste och — lade boken tillsammans, för att aldrig mera öpna den. Huru det tillgick, att den sedan förirrade sig till den beskedliga guvernantens rum och ofta nog hvilade under hennes hufvud-

kudde, det är en hemlighet liksom så mycket annat här i verlden. Då vi nu hafva mamsell Pettersson på tal, så kunna vi begagna tillfället att här omtala hennes julklapp till Antiqvarius. Den bestod i hennes eget fotografiporträtt i stort »kabinettsformat». Hm!.... Grefvinnan Mathilda öfverraskade i sin ordning den lärde magistern med en utmärkt väl broderad soffkudde, på hvilken till hans uppbyggelse var i brokiga färger framställd bilden af en skön sydländsk qvinna. De unga fröknarna skänkte sin gamle vän några lärda, men obegripliga verk i antiqvariska ämnen, hvilka mycket uppbygde honom. Mest beundrad blef dock den present, som herr von Fårhufvud gaf. Den unge herrn hade mistat en del af sin kredit hos de unga damerna genom sin senaste tvist med Antiqvarius och han ville nu återvinna det förlorade. Derför hade han rest in till närmaste stad, gräfde der djupt nog i sina egna temligen toma fickor, vigilerade sig till ännu mera hos goda vänner, och gick sedan bort i en antiqvitetshandel, der han för tre hundra kronor köpte ett gammalt lerkrus, som uppgafs vara från hedniska tiden. Den oförskämde köpmannen skördade minst tvåhundranitionio kronor i ren vinst på denna affär. Men hvad var detta emot den ära, som kringstrålade herr von Fårhufvuds ulliga hjessa, då han inför hela sällskapet presenterade det några öre värda kruset och upprepade antiqvitetshandlarens oförsynta historia, hvilken här råkade i en mycket tacksam jordmån!

Vare detta nog taladt om magisterns julklappar! Vi förflytta oss nu till Juldagens afton, då vi naturligtvis finna det utvalda sällskapet mangrant församladt i tornkammaren kring den muntert sprakande brasan.

Mamsell Pettersson iakttog med stilla rörelse, att hennes fotografi hängde på väggen midt öfver grefvinnans soffkudde. Hennes bröst höjdes af en lätt suck. Gud

allena vet, hvilka känslor, som bestormade hennes hjerta i detta högtidliga ögonblick.

Generalmajoren dundrade som vanligt, medan Antiqvarius lade ned pipa och tobakspung vid sidan af munken Bryniolfi digra manuscript. Friherrinnan Schlachtermeister låg lättjefullt tillbakalutad i en beqväm fåtölj, när hon till magistern ställde följande, ganska naturliga fråga:

»Nå, min värde vän, Ni har väl under dagens lopp flitigt studerat den förträffliga bok, som jag tog mig friheten att sända er i går? ... Gud, hvad de der realisterne äro för söta! De tala om allt så naturligt, att man blir förtjust.»

»Hm! ... hm! .... Ja, det vill säga .... att .... hm! ... äro de icke en smula osedliga? Värdes förlåta!»

»Nej, inte alls omoraliska, herr magister!» utropade friherrinnan lifligt. »Det naturliga och verkliga kan aldrig vara omoraliskt.»

»*Naturalia non sunt turpia*», öfversatte fornforskaren friherrinnans yttrande, men han visste i sin förlägenhet knapt hvad han sade. »Jaha! ... Hm! .... Jag vet just icke, om ...»

»*Mon dieu!*» Läs blott! ... Läs, min vän!»

»Bomber och granater!» hördes nu en dånande stämma utbrista, och hvarken sällskapet eller våra läsare kunna misstaga sig om dess egare. »Jag säger honom, min gunstige herr magister, att om han vill handla som en klok menniska, så läser han icke en enda rad af den der smörjan ....»

»*Horribelt!*» utropade friherrinnan och dolde sitt ansigte bakom sin fina battistnäsduk. Men hon hade för många år sedan glömt konsten att rodna, såsom man också nogsamt kan förstå af hennes förvända literära smak.

För att slita tvisten föreslog nu grefvinnan Mathilda, att man skulle öfvergå till åhörandet af fornforskarens andra saga.

»Nå, fru friherrinna», återtog generalmajoren helt obesväradt, »icke behöfver ni svimma, derför att jag säger den här lärde, men oerfarne magistern några sanningsenliga ord.»

»Ah! Låtom oss lemna den saken. Hvarom kommer denna saga att handla, herr magister?»

»Jag har tänkt gifva den benämningen: Jätten Thjasse.»

»En jätte! ... En jätte!...» utropade grefveparfveln Carl. »Då skall man få se, att det blir slagsmål af.»

»Nåväl, om Ni, min högvälborne grefve och gynnare, och Ni, mitt öfriga här församlade herskap, nu ären beredde att lyssna, så vill jag ofördröjligen börja första kapitlet af sagan om *Jätten Thjasse.*

I.

Hat.

Tjugotvå år hade förflutit sedan den dagen, då den feniciske köpmannen Abibaal offrade sitt lif för den fagerkindade Skjalfs räddning. Under alla dessa år hade Sagoborgs invånare icke blifvit oroade af Bozra. Väl visste man icke med visshet, om han var lefvande eller död, men man antog det senare, emedan man icke trodde honom vara i stånd till att under så många år låta det hat hvila och vara overksamt, som han, enligt hvad man visste, hyste mot Sagoborgs beherskare och folk.

Kort tid efter nyss antydda katastrof blef Skjalf sin Bodvars brud, och hon fick aldrig anledning att ångra eller beklaga detta steg, ty Bodvar behandlade henne aldrig med större stränghet, än att den måste betraktas såsom mildhet under en tid, då qvinnans menniskovärde, ehuru det var högre skattadt i Norden än på de flesta andra ställen, dock icke var till fullo erkändt och då hustrun var föga bättre än sin mans slafvinna. Under årens lopp uppväxte omkring Bodvar och Skjalf en skara af fyra söner och en dotter. Sönerne Njord, Vidar, Thor och Bure voro alla sin faders afbilder och dottern, den sköna Iduna, var sin moders, och derför är det tydligt, att i hela trakten icke fans någon enda ung man eller qvinna som i afseende på inre eller yttre egenskaper kunde mäta sig med Bodvars och Skjalfs fem barn, af hvilka det äldsta, Njord, var tjugo år och det yngsta, Bure, var tolf.

På Sagoborg var sig likt, men öfverallt visade sig spår af framsteg och bevis, att de frön, som Abibaal hade utsått, icke hade fallit i en ofruktbar jordmån.

Häcken af pilbuskar på den höga vallen hade utvecklat sig och företedde nu utseendet af en för ögat helt och hållet ogenomtränglig mur. Sjelfva borgen och hyddorna deromkring qvarstodo ännu i orubbadt skick, sådana de voro under den feniciske köpmannens tid. Endast det bör anmärkas, att åtskilliga nya hyddor hade under de mellanliggande åren blifvit uppförda. Åtskilliga nya åkerlappar hade blifvit uppbrutna och besådda och vittnade fördelaktigt om den ifver, med hvilken detta folk vandrade den under Abibaals ledning en gång beträdda vägen från naturtillståndet till civiliserade menniskors ställning i de skapade varelsernas kedja.

Under detta vårt besök på Sagoborg åtnöja vi oss med att se den yngste af Bodvars söner öfva sig i spjutkastning utanför borgen och att skåda en skymt af den ännu efter tjugo års förlopp vackra Skjalf, hvilken från ett af fönstren i borgen åskådar sin sons lekar. Bodvar sjelf är borta. Med honom äro de tre äldre sönerne på vikingafärd. Tillfället är således olämpligt att aflägga en visit på borgen. Vi måste uppskjuta dermed och förfoga oss, med läsarens samtycke, till ett ställe, hvilket ligger några och tjugo mil från Sagoborg.

Vid en af Vetterns stränder låg en keltisk by. Invånarne i detta vilda samfund visste att berätta, hurusom deras fäder en gång hade varit bosatte längre ned i söder i en härlig trakt, der bergen lemnade tillräckligt förråd af koppar och der skogarna voro rikligt försedda med vildbråd af alla slag. Då var deras folk ännu oberoende och fritt, och det egde icke några andra grannar, än det fullkomligt underkufvade och stundom till och med i träldom hållna lappfolket. Nu deremot voro jättarne icke längre oberoende. Fördrifne från sina ursprungliga boningsplatser, lefde de numera endast ett slags fribrytarelif.

Rundtomkring dem hade landets nye inkräktare slagit sig ned och de blodiga fejderna med jernvapnens folk hade drifvit största delen af kelterne ur riket. Öfver Öresund togo de vägen in i Danmark, men äfven der funnos sannolikt jernvapensmenniskor och det är troligt, att kelterne icke länge blefvo qvar der. Hvarthän de sedan drogo är icke med visshet historiskt bekant, men skäl finnas, som tala för sannolikheten af den åsigten, att de i sina bräckliga båtar lyckades komma öfver Nordsjön och intogo nya boningsplatser på de brittiska öarna och att de orolige irländarne i våra dagar äro de vanslägtade afkomlingarne af forntidens kelter. Härmed må nu vara huru som helst, så är det dock visst, att endast ett fåtal — några tusen individer — qvarstannade inom vårt lands gränser och förde ett aftynande lif under beständiga oroligheter och aldrig slutande fejder med de både mägtigare och talrikare jernvapensmenniskorna.

Speglande sitt smutsiga yttre i Vetterns klara vågor, låg den nyss omförmälda byn i en af naturen härlig, men då ännu fullkomligt ouppodlad trakt. Kojorna i byn voro ännu mera eländiga än de, i hvilka Bodvar och hans folk lefde, innan den oförgätlige feniciske köpmannen lärde dem att bygga någorlunda beqväma och sitt ändamål motsvarande hus. Mången af kelternes kojor var i sjelfva verket intet annat än en håla under en stor sten eller en urgräfning i en grusbacke.

Här och der såg man en jätte, liggande utsträckt på marken och njutande af solskenets behagliga värme, medan qvinnorna voro flitigt sysselsatta med alla de hårda arbeten, som de late männen så gerna undandrogo sig under det qvinliga slafveriets tid, då hustrun var mera lastdjur och dragare än en varelse med menskliga rättigheter. Här såg man en qvinna, hvilken var nära att blifva moder, men det oaktadt måste släpa hem från skogen en tung vedbörda,

för att kunna bereda jagtbytet till mat åt den långe, jättestore drummeln, som sysslolös låg och halfsof utanför kojan. Der varseblef man en annan qvinna, hvilken hade blifvit sänd att i skogen afhemta och hembära det vildbråd, som karlen — hennes herre och man — sjelf var alltför lättjefull att bära hem. På ett annat ställe satt en blek och aftärd qvinlig varelse och försökte locka Vetterns fiskar att bita på hennes krok. Hennes egare var alltför beqväm att anskaffa den till hushållet behöfliga maten, eller kanske ansåg han det vara långt under hans värdighet såsom karl att göra någonting annat än äta och sofva . . . men vi vilja icke fullfölja dessa dystra tankar. Nog af — hos kelterne var qvinnan ingalunda den högt värderade varelse, som hon var hos våra förfäder. Aldrig hände det hos jättarne, att en man rådfrågade sin husqvinna om de ting, som gälde deras gemensamma välfärd. Aldrig ödmjukade sig hos kelterne en till manbarhetsåldern kommen son så inför sin moder, att han af henne mottog både förmaningar och handgripliga bestraffningar — såsom skedde bland våra förfäder. Men väl kunde det hända, att en jätteyngling slog sin fader och sparkade sin moder — stundom *till döds*. Ovansklig ära åt våra förfäder, att de insågo qvinnans vigtiga plats i lifvet, i hemmet och värderade *den dygdiga qvinnan* så högt som en så älsklig varelse förtjenar!

I en hög grusbacke nära Vettern voro flera urholkningar gjorda och af dessa tjenade hvar och en till boning för en jättefamilj. Somliga af dessa hålor voro alldeles icke försedda med något slags stängsel eller vägg på den sidan, som var vänd mot sjön. Andra deremot voro tillslutna med några på ett konstlöst sätt med vidjor sammanfogade trästockar; dervid hade en dörröpning lemnats, hvilken kunde tillslutas med några på samma enkla sätt sammanfogade stockar, men som icke egde förmågan att skydda hvarken för väder eller vind.

Om man anlände till byn norrifrån och, räknande de i grusbacken uppgräfda hålorna, stannade vid den femte i ordningen, öfverraskades man denna dag af att inifrån kojan höra två samtalande röster. Redan det var en anmärkningsvärd omständighet, att ett samtal fördes, ty samtal var ingalunda en af kelternes starka sidor. Männen voro för late och qvinnorna voro alltför sysselsatte med allehanda hårda arbeten, för att hafva lust eller tid att samtala. Oftast voro männen till och med så late, att de endast genom stuma tecken gjorde qvinnorna tydligt hvad de i sin sysslolöshet behöfde och ville. Men i denna hydda fördes ett samtal och detta var så mycket mera anmärkningsvärdt, som det icke fördes på kelternes kraxande språk, utan på Bodvars och hans folks tungomål.

Vi träda in.

På en af löf och mossa bildad bädd låg en gammal man och framför honom satt på marken en nittonårig yngling.

Den gamle hade ett långt hvitt skägg, hvilket böljade ned på hans matt flämtande bröst. Gubben var uppenbarligen sjuk. Kanske väntade han till och med döden, ty han tycktes vara angelägen att så fort som möjligt omtala allt hvad han hade att säga den yngre mannen. Röken från eldstaden hade endast ett otillräckligt utlopp genom springorna i hålans af stockar uppförda främre vägg, men huru pinsam den än var, så är dock säkert, att den gamles ögon icke genom någon af röken förorsakad smärta retades till att antaga det eldiga uttryck, hvarigenom de nu utmärkte sig. Orsaken till det ovanliga uttrycket i gubbens svarta ögon var en helt annan. En menniskokännare skulle genast hafva sagt, att den gamles själ var uppfyld af ett hat, som åt hans blick förlänade en hemsk glans, hvilken dock passade ganska väl tillsammans med de om föga eller ingen ädelhet vittnande anletsdragen.

Gubben tillhörde uppenbarligen icke jättarnes slägt, ty han var åtminstone en aln kortare än kelterne på den tiden voro, innan ännu uppblandningen med andra folkstamar hade förderfvat rasen. Hvem var han då? Det mellan honom och ynglingen förda samtalet skall upplysa läsaren derom.

Ynglingen var till kroppen något längre än gubben, men likväl icke så lång, som en kelt af oblandad härkomst. Man kunde lätt förstå, att hans far eller också hans mor varit af annan än keltisk stam. Gubben, som låg der och andades matt, men blickade hatfullt omkring sig, var ynglingens far och en keltisk qvinna var hans moder.

»Dagen är nu kommen», yttrade gubben med ansträngning, »den dagen, då du måste träda in i mitt arbete, fullborda mina planer och utföra hvad jag icke har medhunnit.»

»Om hvilket arbete talar min far?»

»Om *hatets* arbete!... Pojke, vet du hvad det vill säga att hata?»

»Nej!»

Gubben for upp. Ynglingens nekande svar var synbarligen icke i den hatfulle gamles smak.

»Talar du sanning, Thjasse?... Har jag förgäfves uppfostrat dig till hat och vrede mot den eländige Bodvar och hans vederstyggliga afkomma? Vill du vara deras vän, kanske?»

»Åh nej!» genmälde Thjasse. »Jag vill lyda dig, min far.»

Gubben lade sig återigen ned på sitt plågoläger och sonen egnade honom några enkla omsorger.

»Ser du, Thjasse, den der Bodvar tillhör den folkstam,

som har undanträngt din moders slägt och folk från deras fordna boningsplatser och jagtmarker. Redan derför bör du hata dem.»

En blixt lyste äfven i ynglingens öga. Gubben fortfor:

»Redan för din moders skull bör du hata och förfölja Bodvar, men ännu mera bör du göra detta för din faders skull. Eller har jag icke alltid varit dig en god fader, Thjasse?

»Jo, det har du varit. I hela vårt folk finnes ingen så förträfflig fader, som du har varit för mig, Bozra. Hela vår by hyllar samma mening.»

»Nåväl, min son, du ser nu, att jag är gammal och grå och att mina dagar äro räknade... Prata inga dumheter, pojke! Jag känner sjelf aldra bäst, huru illa det är ställdt med mig. Hata och hata djupt, hata af hela min själ, det kan jag ännu, men min arm är förlamad och kraftlös. Jag kan icke tillfredsställa mitt hat, emedan jag saknar de dertill nödvändiga krafterna, men du, Thjasse, du skall ärfva mitt hat och på samma gång rättigheten att tillfredsställa det genom utgjutandet af Bodvars och hans afkommas blod. Det är ditt enda arf, min son. Fordom, innan ett oblidt öde kastade mig i land på denna vilda kust, var jag i det rika Fenicien en ganska förmögen man. Jag egde en gård i Sidon, två hus i Tyrus, del i ett handelshus i Utika och lott i åtskilliga präktiga skepp. Om jag hade födt dig i Sidon, skulle du hafva blifvit en rik man, min son. Nåja, rik skall du likväl blifva, ty jag skänker dig mitt hat till Bodvar och hans trälafkomma och rättigheten att utkräfva den hämnd, hvilken för en manlig natur är så ljuf och mera värd än alla Sidons och Sabas skatter.»

»Jag förstår dig, Bozra, min far. Jag inser, att den der Bodvar har tillfogat dig något förfärligt ondt... Godt! ...Jag vet min pligt. Jag skall hämnas. Du skall för

visso hafva ro i din graf, så visst som jag heter Thjasse och är din son.»

»Så bör en son tänka och tala.»

»Jag vet det. Du har icke förgäfves uppfostrat mig, min far. Alla dina lärdomar äro djupt inpräglade i mitt hjerta.»

»Bryt då upp, min son!»

»Huru?..: Nu?»

»Ja, sådan är min vilja.»

»Men jag vill icke gerna tillåta någon annan att tillsluta dina trötta ögonlock, när din tid en gång är ute.»

»Pojke!... Menar du, att tjugo års uppskof icke är långt nog? Jag hade tänkt, att du och jag skulle gemensamt utföra det vigtiga och rättmätiga värfvet att hämnas mina oförrätter på dem som hafva gjort mig skada. Derför har jag dröjt nu i tjugo år, emedan jag ville hafva dig stor och stark och en dugande följeslagare. Men ålderdomen har kommit öfver mig, förr än jag trodde. Du måste nu ensam utföra det. Icke en dag, icke en timme får du dröja, om du icke vill, att din egen far skall förbanna dig.»

»Ack, låt mig stanna hos dig, så länge gudarne förunna dig att lefva! Jag lofvar vid alla öfvernaturliga magter att jag, så snart jag har lagt dina ögon tillsammans och ombesörjt din likbegängelse, genast skall draga åstad ned till den der borgen och utkräfva en blodig hämnd med list eller våld, med eld eller svärd, med...»

»Upphör!... Upphör, min son Thjasse! Din tillgifvenhet gläder mig, men min vilja är i detta afseende orubblig och du skall lätt kunna förstå orsakerna till min envishet. Ännu är icke döden mig så nära, ja, väl är jag svag, men döden har ännu icke nalkats min dörr. Jag hoppas få lefva, tilldess du återkommer och kungör, att du hämnats allt hvad menniskorna dernere brutit mot mig. Jag hoppas

få dö i det glada medvetandet, att mitt hat har genom dig vunnit en blodig tillfredsställelse.»

Thjasse hade stigit upp.

»Nåväl, *nu* förstår jag dig, min far, och jag går genast att utföra mitt värf — ett värf, hvilket jag betraktar såsom heligt, emedan det gifvits mig af min fader Bozra. Har du några särskilda anvisningar, befallningar eller råd att gifva mig, innan jag går?»

Bozras — den gamle styrmannen Bozras — ansigte lyste af vild tillfredsställelse och hans ögon glödde af hat.

»Vid Astarte och Moloch och de andre feniciske gudarne, till hvilkas ära jag ingen enda gång offrat under de tjugo år, som mitt hat legat inneslutet i mitt hjerta ... vid alla dessa gudamagter besvär jag dig, min son Thjasse, att du icke lägger dina armar i kors, utan arbetar oförtrutet, ända tilldess du sett Bodvars hjerteblod rinna och skickat hela hans afkomma jemte hans hustru Skjalf» — när Bozra uttalade detta namn, darrade hans röst märkbart — »ned till underjorden såsom försoningsoffer åt de tre gudomlige domarne i underjorden ... ännu minnes jag deras namn, hvilka min feniciska moder inplantade hos mig ... Mennath, Hokk och Rhadamath *. Då, när du återkommer med denna goda underrättelse, skall din gamle fader glädjas, dö lugnt och i dödsstunden välsigna dig. Gå, min son! ... Du är redan invigd till ditt kall, ty utkräfvandet af hämnden öfver Bodvar, hans ... husqvinna och afkomma har jag haft till mitt mål, ända sedan du var liten och tumlade om med de andra barnen på den stora sjöns strand. Derför har jag lärt dig Bodvars tungomål. Du kan smyga dig in i hans hus och bo der och lefva der länge nog, utan att han skall kunna märka, att du icke tillhör hans förbannade stam. Dessutom är du, ehuru till

* Den grekiska mytologiens Minos, Aeakos och Rhadamanthos.

hälften af jätteslägt, dock icke så lång som din moders anförvandter. Begagna dig af dessa omständigheter, Thjasse! Och ännu en sak vill jag lägga dig på hjertat. Jag har ofta talat med dig om den underbara dubbla ring af guld, som Bodvar eller hans husqvinna bär. Jag har beskrifvit den för dig så noggrant, att du måste igenkänna den, hvarhelst den kommer inför dina ögon. Min son! Sök att komma i besittning af den feniciska gudinnans armband! Då skall din framtid vara betryggad. Du skall femton år derefter blifva konung. — Gå nu, min son Thjasse! Smyg dig in i Bodvars hus, gör honom all skada, låt hela slägtens blod rinna och kom sedan igen, min son, för att mottaga din döende fars välsignelse! Gå . . . Jag har redan förut en gång under ett af de ströftåg, som du och jag gemensamt företagit, visat dig våra fienders vid hafsstranden belägna borg. Du finner således med lätthet vägen. Gå ensam, min son! Med list kommer du längre än med våld. Farväl, Thjasse, min son! Gudarne beskydde dig och ditt rättmätiga värf!»

Och Thjasse — halfjätten — lemnade sin faders koja. Vi få snart återse honom på ett annat ställe. Men Bozra — alltjemt samme afgrundsande — strök med välbehag sitt långa skägg och mumlade:

»Moloch vare med honom! Mitt hat skall blifva tillfredsställdt. Den afskyvärda jätteqvinnan, som jag fördrog i tretton år, innan Moloch förgjorde henne, har dock varit mig nyttig, ty . . . hennes son skall hämnas min skymf och . . . min försmådda kärlek.»

II.

Kärlek.

Det var om hösten samma år.

Stormarna rasade kring Sagoborgs murar och vallar. Derute på hafvet häfde sig böljorna den ena högre än den andra och sjelfva fiskmåsarna sutto heldre hungrande på en torr klippa vid stranden, än de flögo ut efter byte i sådant rysligt väder.

Molnen jagade hvarandra på den dystra himlen. Stundom föll en hagelblandad regnskur, hvilken smattrade mot de tunna och genomskinliga hornrutorna i Sagoborgs hufvudbygnad och i de andra bostäderna, som lågo inneslutna af den gemensama vallen. Här och der satt i en björk en kråka och såg missmodig ut, men stormen reste hennes fjädrar på ända och hindrade, att ljudet af hennes skrän hördes af de innanför vallen lekande små barnen, hvilka den gamla och förståndiga kråkan naturligtvis gerna hade velat skrämma. Hela naturen var eller, rättare sagdt, tycktes vara i uppror mot naturlagarna, men det är ju ock en naturlag, som bjuder, att höst och vår skall stormguden hafva fritt spelrum, ända till dess han blifvit mättad af de offer, som hafvet i hans namn uppslukat.

Bodvars drakskepp låg icke i den konstgjorda vik, som man åstadkommit just nedanför Sagoborg, på det att man aldrig skulle behöfva släppa gaulen ur sigte genom att förlägga den i den gamla, från Sagoborg icke synliga viken. Alltså voro Bodvar och hans tre vuxne söner ännu icke hemkomne från vikingafärden, men ... om vi icke misstaga oss ... skimrar ett fagert anlete bakom en ruta deruppe i

borgen ... Månne den fagra Skjalf väntar sin make och sina söner hem i detta oblida höstväder? Så synes det, ty det vackra qvinnoanletet, hvilket dock icke kan nedifrån borggården ses rätt tydligt, utan blott skymtvis uppfattas, synes oafvändt blicka utåt det stormiga hafvet. Men den obarmhertige stormguden hade alltför brådt att rusa åstad. Han såg icke Skjalfs ångestfulla anlete. Om han hade sett det, skulle han hafva lagt sig till ro för några timmar.

Om läsaren icke har någonting deremot, taga vi oss nu den dristigheten att till och med i husfadrens frånvaro stiga upp i borgen och der söka skydd mot ovädret.

Var god och stig på! En svart förstuga! Icke är det någonting att blifva rädd för! Det svarta slagg, hvarmed golfvet är öfvertäckt, har småningom kommit från smedjan, som är belägen här i bottenvåningen, smedjan, hvarest de ännu qvarlefvande af de tillfångatagne femtio dvergarne dag och natt smida jernvapen åt Bodvar och hans män.

Der är en stege. Skyndom på! Stormen tränger in genom den öppna dörren och här i förstugan är ingalunda angenämt att vara, ty vinden sveper här rundt omkring och hvirfvelvindar af alla slag äro föga angenäma kamrater.

»Om det ändå hade funnits en trappa!» säger Ni? * Men besinna, min nådiga, att trapporna då ännu icke tillhörde uppfinningarnas antal och att den stege, hvars pinnar blifvit trampade af den fagra Skjalf, också torde vara värdig att förhjelpa en af nittonde århundradets damer upp i öfra våningen af borgen.

Alltså hafva vi ändtligen kommit upp. Gud ske lof!

---

* Det är naturligtvis friherrinnan Schlachtermeister, som tänkes göra denna anmärkning.

I nittonde århundradet är likväl allting mycket beqvämare och mindre mödosamt.

I borgstugan stod Skjalf och vid hennes ena sida stod den fagra... mycket fagra Iduna, hvars knapt fjortonåriga barm redan hade börjat gå i knoppning. Vid modrens andra sida stod den tolfårige Bure, stödjande sig mot den båge, hvarmed han nyss hade skjutit till måls nere i smedjan hos lapparne.

»Hvarför är du så orolig, moder? hviskade Iduna, smygande sitt blonda, lockiga hufvud intill sin ännu sköna moders barm.

Skjalf smekte oroligt sin dotters lockiga hufvud och svarade:

»Det förstår icke du, mitt barn!»

»Äro jättarne på väg att storma vår borg?» ropade Bure eldigt, i det han förde handen till pilkogret. »Säg, moder! Ser du dem genom den matta rutan?»

»Nej, min son! För jättarne få vi nog vara i fred, då de under tjugo år icke hafva dristat sig att oroa oss. Min sorg har en annan orsak. Barn!... Eder fader är derute på det skummande hafvet.»

De båda barnen började jubla. Iduna dansade kring stugan och sjöng:

»Vår fader är nära hemmet... Ack, så roligt! Hvilken glädje det skall bli att få se honom!»

Men modren egnade blott ett flyktigt leende åt sina barns glädje. Hennes öga var oafvändt fästadt på hafvet, der hon såg Bodvars drake kämpa med vågorna och stormen. Länge stod hon så och blickade genom den dunkla hornrutan, men barnen ilade bort för att förkunna nyheten för trälarne och trälinnorna.

»Ack, Bodvar», hviskade Skjalf, »visst är din arm stark, men mot dessa förfärliga vågor lär din styrka icke

kunna uträtta något... Om jag blott finge omfamna dig ännu en gång!... Om jag finge följa dig i döden!»

En stund derefter hviskade hon:

»Bodvars drake går rakt mot strand. Hvarken vind eller våg tyckas kunna blifva honom öfvermägtiga... De närma sig.»

Åter förflöt en stund. Då utropade hon plötsligt med hög röst:

»Draken är nu inne i den lugna viken... Nu ligger den vid strand. *Min* Bodvar har besegrat hafvet... Oden och alla de andre sälle gudarne vare lofvade!... Jag måste ila ned till stranden och sluta honom i mina armar i det ögonblick, då han sätter sin fot på land. Jag kan icke motstå min längtan.»

Uppsökande något klädesplagg till skydd mot stormen och hagelskurarna, fortfor hon att prisa sin makes egenskaper med den öfverdrift i uttryck, som kärleken i alla tider så gerna velat antaga. Snart stod hon vid stranden och sedan dröjde det icke länge, innan hon hvilade vid Bodvars hjerta.

III.

Bodvar omtalar sina bragder.

Den stora salen på Sagoborg hade blifvit festligt smyckad, när det led mot aftonen och Bodvar och hans kämpar hade med tillhjelp af dvergar och trälar fört i land det rika byte, hvarmed drakskeppet var lastadt. Guld, silfver, tenn, brons, bernsten, dyrbara skinn, lysande vapen, väl arbetade och rikt utsirade husgerådssaker, hvilkas olika former antydde, att de under vikingafärdens skiften hade blifvit tagna från olika folkslag — se der blott en antydan om en del af den mängd dyrbara ting, som af Bodvar och hans söner hemfördes till Sagoborg.

Kring salens väggar hade blifvit upphängda skinn af hjortar, uroxar och andra skogarnas invånare. I hvardagslag voro väggarna nakna, så att timmerstockarna syntes öfverallt. Nu hade emellertid, högtiden till ära, icke blott förrådet af skinn blifvit användt, utan kring hela rumet lopp en skimrande krans af blanka stålsköldar, hvilkas väl polerade yta återkastade och mångfaldigade ljusskenet från de i väggfasta ljusstakar af brons eller jern anbringade facklorna.

Längs efter salens båda sidor voro långa bord ställda. Dukar funnos naturligtvis icke på en tid, då lin och bomull voro för vårt folk lika okända, som de till äfventyrs i våra dagar äro för vildarne på Södershafsöarna. Men der Bodvar hade sin plats och det med en mycket enkel, på pelare hvilande, tronhimmel försedda högsätet stod, der var en hvitgarfvad hjorthud utbredd på bordet. Och för

öfrigt var bordet så hvitskuradt och rent, att det täflade i hvithet med borddukarna i våra dagar.

Skjalf ville med all möjlig stråt fira sin makes återkomst och hon hade i detta ändamål föranstaltat en festlig måltid på aftonen af hemkomstens dag.

Kämparne samlades i salen. Hvar och en hängde upp sin sköld och sitt svärd bakom sig på väggen, ty det var Bodvars vilja, att ingen skulle sitta till bords med vapen vid sida — en ganska klok anordning, ty erfarenheten lärde, att kämparne stundom förhetsade sig, när mat och dryck kommo blodet att stiga åt hufvudet på dem.

Bodvars kämpar — det vill säga den delen af hans manskap, som deltog i hans strider — voro storväxta manliga gestalter, hvilkas gång och sätt förrådde en väldig kroppsstyrka och hvilkas lugna anleten och djerfva blickar talade om okufligt mod. Desse aktades värdige att deltaga i måltiden uti Bodvars egen sal. Deras antal var ett hundra och tjugo.

De öfrige — hvilka utgjordes af roddare och trälar — bespisades lika festligt, men i en annan sal. Redan på den tiden kunna vi således spåra en gryende rangskilnad. Mannen af vapen var mera hedrad och ansågs bättre än den man, som aldrig hade slagit ihjel någon medmenniska och saknade mod att begå en sådan gerning.

När de ett hundra tjugo kämparne hade intagit sina platser vid de båda borden, trädde Bodvar in i salen, förande vid handen den vackra Skjalf. De båda makarnes fem barn omgåfvo dem och efter dem följde en dubbel rad af dvergar med facklor i sina händer. Kämparne reste sig upp från sina platser och helsade med högljudt sorl sin höfding och hans maka. Bodvar nickade fryntligt åt desse män, hvilkas mannamod och tillgifvenhet han hade i mer än hundra blodiga strider beprófvat. Skjalf var mild, leende och vänlig såsom ett solsken.

Nu gaf Bodvar med venstra handen tecken, att han äskade tystnad. Sorlet upphörde, men ännu var icke tid för männen att sätta sig ned.

»Gudarne», yttrade Bodvar allvarligt, »hafva skyddat oss under vår farliga färd, och derför, då vi nu hafva återkommit till vårt hem och sitta i lugn vid vår egen härd, må vår första tanke gälla dem, hvilkas gudamagt och nåd vi hafva att tacka för allt Nu kunna vi icke offra, men vi kunna tacka dem. I morgon skall på vår sedvanliga offerplats ett rikt offer anställas. Jag vill för min del ensam bekosta hälften af offret och den andra hälften viljen helt visst I, mine kämpar, lemna. Icke sant?»

Männen sorlade bifall.

»Godt! . . . Då vi nu således genom detta löfte hafva egnat våra gudar skyldig heder, så låtom oss fröjda våra sinnen genom den festlighet, som de hemmavarande hafva tillredt åt oss. Kom, Skjalf, och sitt vid min sida! Och I, mina söner, tagen plats omkring lågsätet vid den andra väggen. Du, Iduna, sitter hos din moder.»

Såsom Bodvar bjöd, så skedde.

De två borden hade hvardera sitt eget högsäte, af hvilka dock endast husfaderns bar detta namn, men det andra, som var en smula lägre än högsätet, kallades *lågsäte*. Qvinnornas bänk och bord voro vid den ena gafvelväggen i det stora rummet. Högsätet var Bodvars och det s. k. lågsätet var afsedt för någon högt värderad gäst. Midt emellan långborden och i salens medelpunkt var arnen eller härden, från hvilken en munter brasa flammade och uppsände sin rök genom de öpnade rökhålen i taket.

Denna afton intog icke Skjalf sitt eget högsäte på midten af qvinnornas bänk, utan satte sig bredvid sin make. Gästernes lågsäte stod också tomt, men två af Bodvars söner togo plats vid hvardera sidan af den med utskärningar sirade, höga bänken. Dvergarne, hvilka hade såsom fackelbärare åtföljt Bodvar in i sa-

len, ställde sig bakom honom och Skjalf och höllo under hela måltiden de brinnande facklorna. De voro till antalet sex.

Den på detta sätt anordnade taflan var vild — det är sant — men den var icke desto mindre interessant att skåda. Ärriga anleten, långa skägg, grofva näfvar, nakna skuldror, obetäckta, håriga bröst, de med sköldar och svärd behängda väggarna, de af skenet från härden och facklorna belysta bistra anletsdragen, vilddjursskinnen, som betäckte kämparnes ryggar, hvilka icke fördrogo att utan skydd utsätta sig för den från brasan utbredda hettan, och slutligen de lefvande ljusstakarna, de sex i slafveri hållna och af träldomens underdånighet stämplade dvergarne med sina fula ansigten — allt detta tillsammans bildade ett helt, hvars vildhet endast föga mildrades genom närvaron af den vackra Skjalf och hennes för sin fägring ännu mera berömda dotter.

Tjenarinnorna inburo maten, hvilken var upplagd på stora fat af trä. Endast höfdingen sjelf och de, som sutto i hans omedelbara närhet, fingo hemta ur ett fat af silfver — ett byte från någon vikingafärd. Maten bestod af stekt och kokt kött af alla slags djur, som på den tiden funnos i skogarna, men hjortköttet var det mest eftersökta. Ett bevis på den sanningen, att Sagoborg på den tiden, tack vare Abibaals lärdomar, var mera upphöjdt öfver naturlifvets ståndpunkt, än andra samhällen, till hvilka den feniciske köpmannens lärdomar icke ännu hade hunnit sprida sig, utgjorde i all synnerhet den omständigheten, att Skjalf, utom köttet, äfven kunde bjuda sina gäster bröd — verkligt bröd, bakadt med den konst, uti hvilken Abibaal hade meddelat sina vänner kunskap.

Alla gästerna gjorde godt besked för sig. Den tidens menniskor egde också i allmänhet en högst afundsvärd helsa. — Nu framställde trälinnorna stora horn, hemtade från pannorna af de väldiga uroxar, som under årens lopp hade

blifvit fälda. Några trälar rullade in ett väldigt fat, som snart blef öpnadt. Hornen fyldes med dess innehåll och männens bistra anleten klarnade.

»Mjöd! . . . mjöd!» hördes ett utrop längs efter männens rader.

Skjalf såg förvånad på sin make. Denne log och yttrade:

»Du har aldrig hört omtalas mjöd, min väna Skjalf, och det är icke underligt, ty långt har du icke farit, utan såsom en ärbar och god husmoder suttit hemma och vakat öfver hus och gård. Fatet, som trälen nu slår upp med sin jernhammare, har jag medfört på min drake. Vi lärde känna mjöddrycken, då vi gjorde anfall på en by fjerran borta på andra sidan hafvet. Vi segrade, jag och mina gode kämpar, och hela byn blef vår egendom. Nu skall du, min väna Skjalf, smaka mjödet och låta oss höra, på hvilket sätt du tror det vara tillredt, ty både mig och mina män lyster det att alltid hafva en sådan dryck på vårt bord.»

Bägarna eller rättare sagdt hornen voro nu fylda. Kämparne följde troget Bodvars och hans tre äldre söners exempel att töma hornet i ett enda tag. Men Iduna vidrörde knapt mjödet med läpparne och Skjalf smakade med betänksamhet på sitt horns innehåll. Man kunde tydligt se, att hon försökte eftersinna, af hvilka beståndsdelar den ovanliga drycken blifvit sammansatt.

»Mig synes», yttrade hon, »att det är sötare än ölet, som vi hafva beredt af mältad säd och pors.»

»Det är sötare», inföll Bodvar, »men det är ock mera kraftigt.»

»Honung torde man hafva användt.»

»I skogen finnas många bisvärmar. Mina män skola i morgon få beskatta dem och föra hem till dig så mycket honung, som hundratjugo raske män kunna medhinna att på en dag insamla. Sedan må du pröfva saken såsom dig bäst synes. Genom försök vinnes kunskap.»

Skjalf, hvilkens högsta ära var att göra sin make till behag, lofvade att icke förtröttas eller hvila sig, förr än hon hade lyckats framställa en dryck, som till alla delar liknade det från vikingafärden hemförda mjödet.

Och det blef skarpt drucket vid Bodvars bord den aftonen. Mjödet hade samma egenskap att lossa tungans band, som dess anförvandt vinet i våra dagar. Ju längre det led på aftonen, desto mera högljudda blefvo rösterna och desto lifligare blef det samtal, som fördes angående kämparnes utförda bragder.

Men Skjalf låg lutad mot sin makes trogna bröst och sade:

»Dina män hafva mycket att förtälja om sina bedrifter. Käre Bodvar, du känner nog qvinnans svaghet att gerna höra sin make prisas. Skall endast dina kämpars lof ljuda i din sal? Har du intet att förtälja?»

»Vid Oden», svarade Bodvar genast, »du skall få höra om mina djerfvaste bragder och jag tror, att du skall blifva nöjd med din make.»

Och högt ropade han:

»I män och kämpar alle! Det lyster min väna Skjalf att höra något om vår resa. Mannens mod är qvinnans stolthet. Hvad synes eder? Hafva vi uppfört oss så fegt, att intet är att förtälja, hvarmed vi kunna fägna en fager qvinnas öra?»

Och kämpen Hjalte reste sig upp från bänken, ropande:

»Aldrig gick en man djerfvare fram i striden än Bodvar gjorde. Hans bragder skola i all tid lysa såsom stjernor och de hugg, han fälde, skola aldrig förminskas i ära. Berätta, Bodvar, berätta sagan om denna vår nu ändade färd! Väl hafva vi tillsammans med dig upplefvat allt det

som derom berättas kan, men ljuft är för mannens öra att höra sina stordåd omtalas.»

Derefter satte sig Hjalte ned och tömde sitt horn och de andre kämparne läto höra ett högljudt bifallssorl.

Sedan blefvo hornen ånyo fylda med det skummande mjödet och Bodvar började berätta.

»Vida foro vi kring hafvet, jag, mina söner och mina kämpar alla, men aldrig drogo vi svärd mot värnlös eller vapenlös man och aldrig störde vi qvinnofriden. Men der svärd mot oss drogos och sköldar blänkte, der voro vi aldrig senfärdige att begynna striden och aldrig skrämde det oss, om vi stodo en mot tio.»

»Kommo vi så efter några dagar till ett främmande land. Der låg på stranden en borg och män gingo fram och tillbaka på vallarna. Större och starkare än Sagoborg var den platsen för visso. Stående i förstäfven ropade jag till männen på vallarna, att de skulle gifva mig byte af guld, silfver och värderika ting, så ville jag draga hädan och icke ofreda dem. De dårarne menade sig vara oöfvervinnerlige och de besvarade mitt anbud med hånande ord och skurar af pilar, som dock föllo oskadliga ned på vårt af sköldarna bildade tak. Endast min gode kämpe Brune, hvilken djerft föraktade de upplyftade sköldarnas skydd, blef genomborrad af en pil. Då öfvermannade mig vreden och mina kämpar besvarade högljudt den röst i mitt hjerta, som ropade på hämnd för Brunes död. Vi stego i land och stormade vallarna, icke aktande om pilarna, som hveno kring våra öron, eller stenarna, som våra fiender rullade ned utför vallens sluttning. Det var en blodig, men munter lek, som väl förmådde glädja en mans hjerta. Ingalunda sparade vi våra svärd, utan gingo manligen fram, än krossande en fiendes hufvud, än klyfvande det. Snart var borgen i vårt våld och vi fingo skifta ett rikt byte. Åtskilliga qvinnoprydnader gömde jag åt dig, Skjalf, och åt Iduna. I morgon skolen I få dem.»

»Du tänkte då på oss under stridstumultet, Bodvar?»

»Nog var det tanken på dig, Skjalf, som mera än något annat eldade mig till manliga bedrifter. Mannen må komma huru långt som helst från hemmets strand, så äro dock den egna härden och det qvinliga väsende, som der väntar honom, medelpunkten för alla hans tankar.»

Men Bodvar var helt visst en af de få bland den tidens kämpar, hvilken hyllade så höga tankar om qvinnans värde, ty huru högt nordmännen än skattade qvinnan, syntes hon dem dock alltid såsom ett *tjenande* väsen.

Bodvar fortsatte att förtälja om sina öden.

Han var just sysselsatt med att berätta om en envigeskamp, hvari han hade besegrat en höfding långt borta på andra sidan hafvet.* Kämparne lyssnade med bistra miner. Skjalf var nästan andlös af stegradt interesse. Då öpnades dörren och en högväxt främling trädde in i salen, afbrytande höfdingens berättelse genom sin helsning.

»Törstig», sade främlingen, »kommer Thjasse hit i Bodvars sal, bedjande om en dryck af det skummande ölet.»

Främligen var Bozras son och en ståtlig karl var han, det kunde ingen af de i salen varande förneka, ehuru de icke kände honom eller visste, hvarifrån han var.

»Huru har du kommit in i min sal, främling?» sporde Bodvar, som var förvånad öfver den okändes inträde.

Väl var vindbryggan nedfäld och porten öppen, men vid porten stod natt och dag en af Bodvars bäste män, för att hindra okändt folk att komma innanför vallarna.

---

* Den spränglärde skolmästaren gjorde här den invändningen, att vikingatågen icke börjat förr än *i en långt senare tid.* Det hade han »läst i en stor och ny svensk historia». Fornforskaren frågade, hvilka bevis han kunde anföra för sin sats, och förklarade sig beredd att vederlägga dem. Men herr Rosenqvisth — teg och det borde också antydda historia hafva gjort.

»Ohöfviskt synes det mig att spörja främlingen till, hvem han är, innan man gifvit honom plats för sina fötter under bordet i salen», yttrade främlingen med stor djerfhet. »Dock vill jag besvara din fråga, Bodvar, med en annan fråga: hvem tror du kan hindra Thjasse att gå hvart det honom lyster?»

»Vid porten stod Hottur . . .»

»Han står icke längre der.»

Bodvar och hans kämpar rusade upp och mer än en skyndade att från väggen nedhemta sitt svärd, för att hämnas Hotturs död på den djerfve, som öfver Hotturs lik trängt in i borgen. Men Iduna, som hela tiden med stor nyfikenhet betraktat den vackre och modige främlingen, omfattade nu sin faders knän och bad:

»Färga icke med blod golfvet i min moders sal, o fader!»

Thjasse, som äfven hade dragit sitt svärd och var beredd att möta stormen, hörde den unga flickans bön och vände sig mot väggen för att se den qvinna, som med så skön och rörande stämma bad för honom. Hans blick mötte Idunas och han blef en stund stående liksom förstenad, medan männen trängde sig tillsammans för att anfalla honom. Iduna rodnade som en ros och Thjasse förmådde icke draga sin blick från det fagra anletet, så länge han kunde se det, men när den af hans ihärdiga skärskådande förvirrade flickan gömde sitt hufvud vid sin moder Skjalfs bröst, då fästade han åter svärdet vid sin sida och trädde beslutsamt fram till bordet, ställande sig midt framför den ännu villrådige Bodvar. Nu talade han och hans röst trängde till hvarje vrå i den stora salen.

»Väl vet jag, att jag är skyldig mansbot för din kämpe, som jag dräpte, derför att han ville i detta vargaväder hindra mig att komma in och värma mig vid den sprakande brasan

på din arne. Väl vet jag ock, att då jag dernere i din förstuga nedtrampade två dvergar, som ock ville förbjuda mig att träda in, så tillfogade jag dig skada . . .»

När dvergarne, som under måltiden gjorde ljusstakars tjenst och nytta, hörde detta främlingens yttrande, förvredos deras ansigten af ilska, ja, en af dem slungade till och med sin fackla mot honom, måttande mot hans ansigte. Men Thjasse fattade facklan med sin högra hand, innan det ovanliga kastvapnet hann fram. Raskt upplyftade han nu handen, för att slunga facklan tillbaka i hufvudet på lappen. Just då han skulle utföra denna handling, mötte han en blick ur Idunas milda öga och — i nästa ögonblick kastade han facklan på härden, der den fredligt ökade brasan.

»Nåväl, Bodvar», fortfor han lugnt, »om jag ock har dödat två af dina trälar, så har du, synes mig, flera qvar af det onyttiga slägtet, än du förmår styra i din egen sal, och det är således ingen skada skedd. Hvad åter din kämpe Hottur angår, så erbjuder jag mig att i hans ställe intaga en plats i dina kämpars led. Anser du mig värdig denna ära?»

Åter blickade Thjasse bort till Iduna, men hennes blick var fästad på golfvet. Dock såg jätten, att hon var rödare än morgonrodnaden.

I sjelfva verket hade Thjasse genom sitt erbjudande att intaga den stupade kämpens plats gjort allt hvad Bodvar efter den tidens sed rimligtvis kunde fordra af honom. Nog tyckte han också, att främlingens jättelika växt och den djerfhet, med hvilken han uppträdt, buro vittnesbörd derom, att hans kämpaskara icke skulle förlora på det erbjudna bytet. Men kämparne sorlade och skulle helst hafva velat utkräfva en annan mansbot. Bodvar äskade tystnad och yttrade till främlingen:

»Innan du mottages i vår krets, främling, måste du säga oss, hvem du är. Väl hafva vi hört, att du kallar

dig Thjasse, men mycket annat finnes, som kan och bör spörjas om en man, än hans namn.»

»Likväl är detta det enda, som jag ämnar säga.»

»Var lagom storordig, främling, det är mitt råd!»

»Mitt goda svärd och min kraftiga arm äro beredda att bekräfta allt hvad min mun säger», yttrade Thjasse trotsigt. »Jag är en man af ditt eget folk, Bodvar, och mitt namn är Thjasse. Mera har jag icke att om den saken förtälja. Det är icke mycket, men då det är tillräckligt för mig sjelf, så torde det ock vara nog för andra.»

»Sällan såg man en af vårt folk hafva din kroppslängd. Mig synes snarare, att du härstammar af jätteslägt.»

Thjasse röjde alls ingen förlägenhet, när denna sanning oförmodadt slungades honom i ansigtet. Med stor djerfhet och säkerhet förnekade han sin keltiska härkomst och då detta nu egentligen gälde en sak, hvilken hvarken kunde vederläggas eller bekräftas annorlunda än med svärdsegg, så erbjöd han sig att, om Bodvar så ville, nu genast i Bodvars sal genom ett envig med hvilken som helst af Bodvars kämpar med svärd i hand och sköld på arm bevisa, att hans härkomst var lika ren som Bodvars egen.

Thjasses djerfva trots öfvergick allt hvad man någonsin hade skådat, och ehuru man väl kan med sanning säga, att den väldige främlingens frimodighet intog både Bodvar och hans kämpar till hans fördel, så skulle det dock hafva ansetts såsom en feghet, om man låtit honom utslunga denna direkta utmaning, utan att korsa svärd och byta hugg med honom. Alla kämparne erbjödo sig att med sina goda svärd inrista i hans kropp runor om hans keltiska ursprung.

Iduna var blossande röd och ropade till främlingen:

»Se dig väl före, innan du börjar den striden, ty väldigare kämpar än min faders hafva aldrig svingat svärd.»

Men Iduna fick nu af sin moder en allvarlig tillrättavisning, så att hon skyndade sig att gömma sitt ansigte

vid modrens bröst, hvarigenom hon ock hindrades från att märka den talande blick ur Thjasses öga, som sökte henne och nu med ett drömmande uttryck stannade på flickans blonda och rika lockar. Och Bodvar sade:

»Främling, djerf är du, och djerfhet är en god följeslagare åt en man. Väl tänker jag, att Hjalte icke vägrar att byta hugg med dig i afton.»

Hjalte, en högväxt kämpe med ett ärr, som räckte öfver både panna och kind, trädde fram och förklarade högt, att han oändligt gerna ville visa Thjasse, huru vådligt det vore att objuden inträda i Bodvars sal och utmana Bodvars kämpar.

Sköldar och svärd framburos och äfven Thjasse erbjöds att utvälja åt sig ett annat svärd, om han så önskade, men han förklarade med trotsig min, att han var nöjd med det svärd, som hade klufvit Hotturs skalle.

De öfrige männen drogo sig tillbaka och lemnade åt de båda kämparne en fri plats mellan dörren och spiselhärden, hvilken, såsom nämndt är, var belägen i salens midt. Snart belyste den flammande och af trälarne ständigt underhållna brasan samt lapparnes facklor en ganska liflig scen, hvilken för åskådarne säkert erbjöd lika många intressanta sidor, som någonsin i en senare tid ett öfver tiljorna gående skådespel erbjudit en bildad publik.

Ingen hade tid att betrakta Iduna, om icke möjligen Thjasse. Derför såg också ingen annan än han, huru blek hon var och huru hon blef allt blekare för hvarje hugg, som Hjalte måttade åt främlingen.

Sköldarna klingade, när männen drabbade samman. Svärden blixtrade i eldsljuset, korsade hvarandra och tusende gnistor sprakade fram ur deras eggar. Det var nästan liksom om de båda männens raseri hade banat sig en väg ut i svärden och urladdade sig i dessa gnistor. Plötsligt vacklade Thjasse och tycktes falla, men Hjalte trängde inpå honom

med lyftadt svärd. Bozras son tycktes vara nära sitt ödes fullbordan.

Då hördes en qvinnas skri. Det kom från Iduna. Afsvimmad sjönk hon i sin moders armar, hvilken hviskade till Bodvar:

»Flickan är ännu alltför ung att kunna med lugn skåda dylika uppträden.»

Men gudarne veta, om icke Iduna skulle hafva med lugn åskådadt striden, om det hade varit Hjaltes lif, som hotats, såsom det nu var Thjasses.

Thjasse var dock ingalunda öfvervunnen, ej heller dödligt sårad, ehuru hans vacklande tycktes bevisa något sådant. Orsaken till hans missöde var en helt annan, såsom vi nu ärna förtälja. Vi minnas, att en af dvergarne hade kastat sin fackla mot främlingen och att denne lät det brinnande blosset hamna i brasan på salens härd. Den lille dvergen grubblade från den stunden endast på medel att göra Thjasse någon skada till betalning för hans bragd att döda de två dvergarne nere i den sotiga förstugan utanför dörren till smedjan. När nu striden började mellan Hjalte och främlingen, smög dvergen — hvars namn var Algöt — sig bort till det hörn af salen, hvarest vedförrådet fans, uppsökte der ett stort vedträ och slungade det i ett passande ögonblick mellan Thjasses ben. Detta var den verkliga orsaken till det missöde, som hotade Bozras son och som skulle hafva föranledt hans död, om Hjalte hade erhållit tid att hugga till. Men detta lyckades Hjalte icke, ty Thjasse blef inom få ögonblick herre öfver sin kropp och stod åter upprätt. Hans sköld fick nu mottaga Hjaltes hugg och det säges, att så stark var Hjaltes arm och så härdad hans klinga, att Thjasses sköld blef genomskuren, ehuru den var belagd med skifvor af härdadt jern.

Nu var Thjasse vred. Dubbelt tätare föllo hans hugg och med dubbel våldsamhet trängde han sin fiende inpå

lifvet. Hjalte måste steg för steg vika tillbaka. Snart stod han alldeles invid spiselhärden, men han märkte den icke, ty han hade icke tid att tänka på annat än nödvändigheten att värja sig för Thjasses hugg.

Ännu ett steg måste han vika tillbaka, men — spiselkanten hindrade hans fötter att följa med den tillbakagående rörelse, som öfra delen af hans kropp företog. Inom ett ögonblick låg Hjalte utsträckt i den på spiselhällen sprakande elden.

Hans vänner, de andre kämparne, skyndade fram för att hjelpa honom upp ur detta farliga läge. Väl steg han upp med icke alltför svidande bränskador, men den engång förlorade segern kunde aldrig återvinnas. Bodvar förklarade striden slutad, tillerkände Thjasse segrarens ära och förklarade honom hafva med heder aftvått all misstanke, att hans börd skulle i något afseende vara keltisk. Derjemte förklarade Bodvar, att han med glädje ville upptaga Thjasse bland sina kämpar.

Bozras son blickade omkring sig i salen, men — Iduna var försvunnen och med henne modren. Ingendera lät vidare se sig den aftonen. Brummande fattade Hjalte sitt horn och försökte att genom öfverdådigt förtärande af mjöd stilla den sveda, han kände i sitt brända skinn, och den harm, som jäste i hans själ.

Thjasse erhöll en plats bland kämparne. Det blef skarpt drucket och mycket taladt i Bodvars sal den aftonen, men Thjasse deltog föga i samtalet. Oftast voro hans ögon med ett drömande uttryck fästade på den dörr, genom hvilken Skjalf hade gått bort med sin guldlockiga dotter.

IV.

Thjasses första anslag.

Om Bozra, der han låg på sin usla löfbädd i hålan vid Vetterns strand, hade vetat, huru väl det hade lyckats för hans trotsige och djerfve son att komma in och blifva bofast i Bodvars hus, skulle han hafva gladt sig och drömt mången för hans elaka sinne behaglig dröm om tillfredsställd hämndlystnad och mättadt hat. Också var Thjasse, då han den natten lade sig till hvila bland de öfrige kämparne, ganska nöjd och belåten. Ingenting — så tyckte han — kunde nu hindra honom att utföra det värf, som han hade åtagit sig, och han tillbringade en stor del af natten med att uppgöra planer. Han insåg, att då han nu tillhörde antalet af husets kämpar, skulle tillfällen icke saknas, och framtiden gestaltade sig för honom så, att när Bodvar, Skjalf och deras fyra söner fallit för hans svärd eller pil, skulle han med Iduna fly till sin fader Bozras håla deruppe vid den stora sjön. Mjödet hade stigit honom åt hufvudet, så att han tyckte det skola blifva en ganska lätt sak att taga Idunas föräldrars lif.

Men följande dagen var mjödruset borta och då föreföll saken honom icke längre hvarken så naturlig eller så lätt. Tanken på den fagra Iduna ville oupphörligt blanda sig in bland hans planer till Bodvars och Skjalfs förderf och förvirra hvad han tyckte vara aldra bäst uttänkt. Men han egde ett trotsigt sinne, ärfdt från hans feniciske fader, och han svor vid alla druidkultens gudar, att han skulle visa sig som en man och icke låta ett fagert flickansigte förhindra

utförandet af den i hans tanke väl berättigade hämnd, som han för sin faders räkning skulle verkställa på Sagoborg. Huru ifrigt han än sökte inbilla sig, att Iduna aldrig skulle blifva ett hinder mellan honom och hans mål, fans dock i djupet af hans själ, honom sjelf ovetandes, en svaghet och tveksamhet, hvilken hade sin grund i den kärlek, som Iduna hade ända från första ögonblicket upptändt i hans hjerta. Men om Bozra hade framträdt inför honom och förebrått honom denna svaghet, skulle han hafva blifvit mycket förvånad och svarat sin fader, att han aldrig hade varit mera fast besluten än just nu att fälla offren för fadrens glödande hat.

Emellertid gingo dagarna fram i yttre lugn på borgen. De förfärliga höststormarna upphörde. Luften blef under några dagar lugn och mild såsom vid vårtiden, men plötsligt inträffade en förändring i väderleken. Vinterguden satte sig på sin blänkande tron derute på det isbelagda hafvet och om nätterna var det så kallt, att det smälde i knutarna på borgen. Ett lätt snöfall inträffade, hvilket höljde jorden både i skog och mark med ett tunt täcke, just ett sådant, som jägare helst önska sig, när de vilja följa vildbrådet på spåren. Thjasse, hvilken alltjemt rufvade på sina onda planer, hade länge väntat ett sådant tillfälle, emedan det skulle afbryta det enformiga lifvet på borgen och gifva honom tillfälle att företaga någonting. Inom Sagoborgs hank och stör var han bunden och bevakad af alltför många ögon, men kunde han locka någon af de åt hans eller, rättare sagdt, Bozras hämnd hemfallne att begifva sig ut t. ex. på en jagt, då skulle någonting kunna göras. Och Thjasse förgicks nästan af längtan, ehuru han stundom hade tillfälle att spegla sig i Idunas klara ögon.

Bodvars fyra söner hade fattat en viss tillgifvenhet och förkärlek för Thjasse, ända sedan han med sitt svärd dref kämpen Hjalte in i elden, ty mandom, mod och

en god klinga förfelade på den tiden sällan att göra intryck på sinnet hos både ung och gammal. En viss förtrolighet hade derför uppstått mellan de fyra sönerne af Bodvar och sonen af Bozra. Den senare hade ärft sin faders slughet och förstod mästerligt att ställa sig in hos de oerfarne ynglingarne. Han förfärdigade åt dem ypperliga bågar, hvilkas make man aldrig hade skådat på Sagoborg. Han hade bland sin moders folk inhemtat konsten att i brons inrista smakfulla prydnader, att belägga en metall med tunn guldplåt o. s. v. Naturligtvis interesserade Bodvars söner sig mycket för slika ting och hvar och en af dem ville hafva sina vapen på detta sätt utsirade. Hela dagen i ända kunde de stå vid hans sida i smedjan och åskåda, huruledes han försedde deras svärd och sköldar med allehanda prydnader. Men dvergarne blickade bistert på Thjasse, derför att han hade dödat två deras kamrater, och de läto intet tillfälle gå förloradt, då de kunde spela honom ett eller annat spratt.

Så hände det t. ex. en dag, att Thjasse stod vid sitt städ och inlade med stor konst några af guld förfärdigade runor i Njords svärd och Njord stod icke långt derifrån. Dvergarne smidde ifrigt hvar och en på sin plats, den ene på en sköldbuckla, den andre på ett svärd, den tredje på en plogbill o. s. v. Algöt — samme lapp, som hade kastat vedträdet mellan benen på Thjasse under striden deruppe i Bodvars sal — var också med och han hamrade flitigt på ett jernstycke, under det att han emellanåt hugnade sina vänner med en listig blick. Plötsligt kastade Algöt hammaren ifrån sig och gick ut. När han efter några minuters frånvaro återkom, yttrade han med stor ödmjukhet till Njord:

»Ett budskap har jag till eder från borghöfdingen, eder fader. Han vill nu genast tala med eder.»

Njord gaf Thjasse några anvisningar angående runorna, som skulle af guld smidas in i svärdet, och gick derefter att

uppsöka Bodvar. Nu var Thjasse ensam bland dvergarne och det var just detta, som den listige Algöt ville.

Sannolikt hade dvergarne redan i förväg öfverenskommit om saken, ty knapt var Njord utanför dörren, förrän de alla tillsammans skyndade fram till härden med sina jern. Alla ville eller låtsade vilja på en och samma gång glödga sina jernbitar och när härden icke lemnade rum för alla, uppstod ett låtsadt slagsmål med thy åtföljande gräl och mustiga utgjutelser. Thjasse ansåg dvergarne vara alltför obetydliga varelser, för att han skulle bekymra sig om deras angelägenheter. Han lät dem slås bäst de ville, tänkte blott på sina egna planer och lade just nu det af guldplåt utskurna runtecknet på dess plats på klingan.

Plötsligt urartade dvergarnes gräl till verkligt tumult. Alla stucko på en gång sina jern in under eldbrasan, hvilken sålunda genom gemensam åtgärd upplyftades och slungades — öfver Thjasses hufvud och rygg. Dvergarnes låtsade gräl upphörde och de nalkades den rasande och ursinnige Thjasse under ödmjukt beklagande af hans missöde. Jätten, som erhållit svåra bränskador på sin nakna rygg, hade just lyftat svärdet för att utdela väldiga hugg bland lapparne, då Bodvar inkom i smedjan, åtföljd af Njord, och gjorde ett hastigt slut på oväsendet.

Ingen enda dag förgick utan att Thjasse upplefde dylika förtretligheter, som hans små fiender, lapparne, beredde honom, och han önskade derför hjertligen att med det aldra snaraste utföra sitt värf och med Iduna såsom byte aflägsna sig från Sagoborg.

Kom så den dag, hvarom vi nyss nämnde, den dagen då frisk och ypperlig spårsnö betäckte marken. När Thjasse steg upp från sin bädd om morgonen, plåstrade han först ett djupt sår i benet, hvilket naturligtvis tillfogats honom af en dverg, i det att detta lilla missfoster »oförsigtigt» handterade en af kastmaskinerna på vallen. När såret blifvit

ansadt, gick Thjasse ut, för att göra sina iakttagelser angående vädret och då han såg det lätta snötäcke, som under natten hade lagt sig öfver marken, mumlade han:

»I dag torde någonting kunna göras . . . Hm! . . . En jagt till exempel!»

I detsamma hördes en röst i hans närhet säga:

»Hvad är det, du mumlar om, min kära Thjasse? Jag tyckte, att du nämnde ordet jagt.»

Njord och Tyr trädde fram.

»Visserligen talade jag om jagt», genmälde jätten fullkomligt obesvärad. »Jag yttrade blott min tanke, att i dag med denna förträffliga spårsnö skulle en hjortjagt hafva god utsigt att lyckas.»

»Nå, hvad hindrar oss att försöka?» sporde Njord.

»Jag har icke tid, ty ännu är icke Vidars sköld färdig. Ännu återstår den konstrika inläggningen af hans namn i runskrift.»

»Vidar väntar nog», menade Tyr. »Se, der kommer han. Låtom oss höra, om han har någonting att invända!»

Vidar och Bure kommo gående från en af hyddorna och Tyr ropade dem till sig samt förelade dem det ärende, hvarom fråga var.

»Brådare är icke med skölden», sade Vidar, »än att vi ju i dag kunna anställa en hjortjagt, ty länge töfvar det än, innan våren kommer, så att vi kunna draga ut på vikingafärd, och här hemma lär ingen fiende oroa oss. Alltså må Thjasse i dag lemna arbetet i smedjan och följa oss på jagt. Men du, Bure, måste stanna hemma.»

Bure, den yngste brodern, var emellertid icke böjd för att foga sig efter brödernes vilja. Han började gräla och när gräl icke medförde någon nytta, började han gråta. Den listige Thjasse yttrade ingenting, men hviskade obemärkt i pojkens öra, att han borde bedja sin moder om tillåtelse att få deltaga i jagten. Det var ett godt råd och Bure

dröjde icke att följa det. Gråtande och snyftande uppträdde han snart inför Skjalf.

»Hvarför gråter du, Bure? Har du sett Fenrisulfven.»

Fenrisulfven var för den tidens barn hvad »sotaren» och »spökena» äro ännu i dag — en tuktomästare som genom fantasiens magt förhöjer barnasjälens förmåga att vara nöjd och belåten till och med i en blygsam eller oangenäm ställning i lifvet.

»Nehej . . . men . . .»

Det öfriga upplöste sig i snyftningar.

»Säg mig, hvad som vållar din sorg, min son?» sporde modren med ömhet, i det att hon lade sin hand på hans lockiga hjessa och blickade honom in i ögonen.

»Jo . . . joho . . . jag . . . får . . i-i-inte . . .»

»Nå?»

»I-i-inte vara med på . . . på . . . på hjortjagten.»

»Hvilken hjortjagt?»

»Den, som Thja . . . Thja . . . Thjasse skall anställa i dag i sä . . . sällskap med Njord och de andre bröderne.»

»Lugna dig! Du skall få vara med. Då Thjasse, som är en trogen och förträfflig karl, följer med, så är det ingen fara.»

Pojken torkade sina ögon och lugnade sig.

»Det var Thjasse», yttrade han, »som sade, att jag skulle gå och bedja om din tillåtelse, mor. Thjasse är en beskedlig karl och det var han, som kastade den högfärdige Hjalfe in i elden, och han kommer nog att beskydda mig, om Fenrisulfven kommer eller någon annan fara uppstår.»

»Det tror jag ock, ty Thjasse är en pålitlig och modig yngling. Jag skall tillsäga, att du får följa med.»

Och Bure fick följa med, men om den öma modren hade vetat, hvilka planer Thjasse hvälfde i sitt hufvud, skulle hon för visso heldre hafva förbjudit sin son den färden.

Snart fördjupade sig Thjasse och de fyra bröderne i skogen, der de flitigt sökte efter färska hjortspår. Thjasse var en mycket erfaren jägare och det dröjde icke länge, förr än det lyckades honom att finna hvad de sökte. Spåren voro till och med så nyligen trampade, att hjorten måste för blott några minuter sedan hafva gått fram der.

Med större snabbhet kunde man nu tåga framåt, ty spåren voro så tydliga, att något misstag i fråga om den kosa, som borde väljas, icke kunde i fråga sättas. De hade tågat väl en timme, då Thjasse plötsligt stannade och gaf sina följeslagare ett tecken, att äfven de borde förhålla sig stilla. De fyra bröderne församlade sig omkring honom, för att inhemta upplysning om hans afsigter.

»Jag ser hjorten derborta», yttrade han i hviskande ton, liksom om han varit rädd att med rösten skrämma det ståtliga bytet. »Han står dernere vid bäcken mellan de båda mörka granarna. Se, han stampar med sina hofvar hål på isen, för att komma åt vattnet, emedan han är törstig efter sin långa vandring.»

»Nå, välan då!» yttrade Njord och Tyr på en och samma gång. »Raskt nu åstad, så är bytet vårt!»

»Nej», invände Vidar, »om vi rusade fram, skulle vi endast skrämma honom, och sedan han börjat fly, vore det omöjligt för oss att upphinna honom. Se, huru försigtigt han vänder sitt krönta hufvud åt olika håll och lyssnar i alla rigtningar. Han är rädd eller kanske till och med att han vädrar vår närvaro.»

»Gudarne veta det», yttrade Thjasse. »Säkert är emellertid, att vi endast genom list kunna komma honom så nära, att vi blifva i tillfälle att fälla honom. Jag har emellertid ett förslag att göra.»

»Låt höra, Thjasse!»

»Ofta då jag i min hembygd varit med om hjortjagter, hafva vi gått så till väga, att en man blifvit qvar på den

plats, dit vi velat drifva hjorten, och härtill hafva vi plägat utvälja den säkraste skytten, emedan hela jagten är om intet, i den händelse att den personen förfelar sitt mål.»

»Då skall du, Thjasse, här hafva den platsen.»

»Ske efter din vilja, Vidar!»

»Säg oss nu blott, hvad vi skola göra!»

»Jo, I skolen smyga er genom skogen på omvägar så att I på tre håll omgifven hjorten och kunnen samtidigt från alla tre sidorna rycka fram mot den plats, der han står. Han flyr då åt den fjerde sidan och här är jag, som skall mottaga honom med min uddhvassa pil, om I icke sjelfve dessförinnan hafven skjutit honom. Naturligtvis bören I smyga eder så nära honom som möjligt och den som kommer inom pilhåll må skjuta, men så snart I sen, att han vill fly, skolen i alla fyra från edra olika platser djerft och raskt rycka framåt under så starkt larm som möjligt.»

Förslaget var ypperligt och ynglingarne dröjde icke att utföra de åt dem af Thjasse anvisade rolerna. Alla fyra försvunno snart i skogen och skyndade så tyst och snabbt som möjligt till sina platser. Thjasse var ensam, men han bekymrade sig föga om hjorten, hvilken nu ändtligen hade lyckats stampa hål i isen, så att han kunde börja att dricka. Bozras son hade vid detta tillfälle annat att grubbla på än en törstig hjort. Visserligen dolde han sig bakom ett snår af enbuskar, men det är ganska säkert, att han icke vidtog detta försigtighetsmått för att befordra hjortjagten. Väl måste vi också omtala, att han framtog tre pilar ur sitt koger, lade den ena pilen på bågen och de båda andra bredvid sig på marken, men om vi lyssna till hans halfhögt förda monolog, skola vi nogsamt förstå, att han ingalunda ämnade dessa pilar åt den drickande hjorten, utan att gerna hela skogen kunde hafva fått hvimla af både törstiga och otörstiga hjortar.

»Stunden är kommen», mumlade han, »hämndens stund och den dag, då gudarne börja att bönhöra Bozras hat. Här har jag nu — jag, Bozras son — Bodvars och Skjalfs fyra söner ute i vilda skogen, fjerran från menniskohjelp. De äro oåterkalleligen prisgifne åt mina aldrig felande pilar. Jag kunde hafva angripit dem med svärd, men segren hade då varit oviss, ty de tre äldre bröderne äro väldige kämpar och den yngste är argsint som en druid. Nej, slugare än så är Bozras son. När de nu komma fram ur skogen en och en på olika ställen, skriande och larmande för att skrämma hjorten, skickar jag mina pilar på besök i de tre äldres hjertan och på pojken vrider jag om nacken, innan han hinner skrika. Sedan . . . ja, hvad skall jag sedan göra? Återvända till borgen utan Bodvars och Skjalfs söner, det vågar Bozras son icke. Nåväl, jag gömer mig en dag eller två i borgens närhet — och jag känner gömställen der, hvilka aldrig skola af någon kunna hittas. När då Bodvar med sina kämpar och trälar och allt annat husfolk drager ut ur borgen, för att uppsöka sina söner och sin trogne Thjasse . . . ha, ha, ha! . . . då smyger jag mig in i borgen, dödar Skjalf och förer bort den fagra Iduna, mot hvilken alla folkslags högt beprisade gudinnor äro såsom skuggor allena. När jag fört henne till mitt gömsle i borgens närhet, då blifver jag qvar der några dagar och besynnerligt vore det, om jag icke skulle kunna skicka Bodvar en pil, när han, sorgsen och dyster, återvänder från det fåfänga sökandet efter sönerne . . .»

Så fortfor Thjasse att grubbla och uppgöra planer, ända till dess han plötsligt hörde Vidars starka röst börja det mellan de fem jägarne öfverenskomna larmet. I nästa ögonblick instämde de tre andre bröderne i ropet. Thjasse lutade sig fram för att se hvad hjorten företog sig. Det väldiga djuret stod först ett ögonblick villrådigt, men då intet ljud hördes från det håll, der Thjasse låg, ansåg det

denna trakt säker och ilade åstad i rak linie mot snåret, bakom hvilket Thjasse låg och lade pil på båge.

Några ögonblick senare framstörtade Bodvars fyra söner, varme och flämtande af ansträngning, ur skogen på fyra särskilda punkter. Thjasse sigtade på Vidar.

Men hans hand darrade.

Aldrig förut hade jätten märkt, att Vidar liknade Iduna, men nu såg han det så uppenbart, att han tyckte sig vara på väg att borra sin pil in i Idunas eget hjerta. Men det var honom omöjligt.

Han flyttade bågen en smula och sigtade på Njord, men äfven här tyckte han sig se Iduna och endast Iduna. Omöjligt!

Åter flyttade han bågen, så att pilen pekade rakt mot Tyrs hjerta. Nu var det hans föresats att skjuta, om ock sjelfva afgrunden föregycklade honom Idunas bild. Men han hade knapt sigtat, förr än han tyckte sig se icke Tyr, utan hans väna syster. Anletsdragen voro desamma. Likheten var slående. Thjasse sade till sig sjelf, att det var en galenskap, att Iduna satt hemma hos sin moder och lekte med sina smycken, men han måtte nu säga till sig sjelf hvad som helst, så var det honom omöjligt att afskjuta pilen. Han skulle lika gerna hafva genomborrat Iduna med sitt svärd.

»Förbannade likhet!» brummade han och vände i detsamma nu slutligen pilspetsen mot hjortens breda bringa. Flåsande och ifrigt kom det ståtliga djuret ilande med vindens snabbhet. Väl såg det förföljarne och hörde deras rop, men det såg icke Thjasse. Bågsträngen klingade och Thjasses pil fördjupade sig i hjortens hals. Ännu egde djuret kraft att löpa några steg, men derefter föll det ned nästan alldeles invid Thjasses fötter.

»Väl skjutet, Thjasse!» ropade bröderne, som skyndade fram.

Men jätten satt och blickade dystert på den döende hjorten. Detta var icke det vildbråd, som han hade ämnat fälla, och han frågade nu sig sjelf, hvarför han hade handlat så dumt.

»Nej, se på Thjasse!» utropade Njord, när bröderne kommo fram och fingo se kämpens dystra min. »Efter det vackraste skott, som någonsin blifvit med båge och pil skjutet i Sagoborgs nejder, sitter han och ser så dyster ut, som om hans eget hjerta blifvit genomborradt af pilen.»

»Jag? ... Ah! Jag tänkte på ...»

»Inga duma tankar nu, Thjasse! Upp och låtom oss flå och stycka vårt härliga byte!»

Men Thjasse var hela den dagen dyster och fåordig, så att Tyr skämtande frågade honom, om han hade »råkat ut för någonting» i skogen.

V.

Thjasses andra försök.

En lång tid efter den i föregående kapitel omtalade hjortjagten var Thjasse underlig till sinnes, sökte ensamheten, deltog föga i de andre kämparnes dryckeslag eller krigiska lekar och blef ofta funnen sittande för sig sjelf tyst och grubblande.

Det är icke lätt att säga hvad jätten egentligen tänkte på under dessa ensama stunder, men vi tro oss kunna antyda det vigtigaste.

När han låg bakom snåret i skogen och sigtade med sin pil på den ene efter den andre af Bodvars och Skjalfs

tre äldre söner, slog honom samvetet — denna outgrundliga makt, hvilken gör sig gällande såväl hos hedning som hos kristen, emedan den icke är inplantad *med* eller *af* religionen, utan är af högre magter väckt till lif och tillvarelse *före* och *oberoende af* all religion. Under hemvändandet från jagten framstälde sig för honom, oberoende af hans vilja och trots alla hans försök att nedtysta den, en fråga, hvad Bodvar och hans slägt hade förbrutit mot honom, eftersom han nu arbetade på deras förderf. Och från den stunden fick han ingen ro för denna förargliga och oombedda fråga. Den förföljde honom dag och natt och förgäfves sökte han inbilla sig, att han såsom Bozras son vore pligtig att hämnas Bozras oförrätter. Då han var som aldra mest ifrig att öfvertyga sig om sanningen af detta med tidens anda och okunnighet fullkomligt öfverensstämmande moraliska axiom, invände den förargliga rösten i hans inre, att det knapt låge inom gränserna för det möjliga, att Bodvar eller någon af hans familj, hvilka alla voro så hederliga, rättskaffens och för likars nöd ömande, kunde hafva mot hans far begått så stora orättvisor eller så svårt förolämpat honom, att hela slägtens död vore det berättigade straffet derför. Vid sådana tillfällen erinrade Bozras son sig ganska lifligt, att hans far ingalunda var en felfri man, och en jemförelse, som samvetet tvingade honom att anställa mellan Bozra å ena sidan och Bodvar och hans slägt å den andra, utföll ingalunda till Bozras fördel. Thjasse erinrade sig, huru illa Bozra hade behandlat hans keltiska moder, huru hon hade slafvat och släpat för honom och till belöning för sina mödor erhållit dagliga hugg och slag och ofta nog ganska blodiga minnen af den hjertlöse mannen. Detta var nu visserligen bland kelterne en vanlig sak, öfver hvilken Thjasse aldrig hade harmats, så länge han lefde i fadrens håla, men nu hade han tillräckligt länge iakttagit det kärleksrika förhållande, som rådde mellan

Bodvar och Skjalf, för att icke vid minnet af modrens lidanden känna harm mot hennes plågoande och detta fastän denne var hans egen far. Och nu låg nära till hands den frågan: kan icke Bozra hafva varit den hederlige Bodvars plågoande, liksom han i sin elakhet varit den keltiska qvinnans? Kan det icke hafva varit Bozra, som förolämpat Bodvar? Jo, vid närmare eftersinnande måste Thjasse erkänna sannolikheten af ett sådant antagande. Och om det nu förhöll sig så, var det då rätt af Thjasse att låna sig till verktyg för Bozras orättmätiga hat?

Ungefär sådana voro den unge mannens tankar. Han slets fram och tillbaka mellan vördnaden för fadrens befallning och vissheten om, att hvad som i detta fall vore å ena sidan sonlig lydnad, det skulle å andra sidan vara höjden af orättmätighet. Och orsaken till detta förvirrade tillstånd i hans själ var i sjelfva verket ingen annan än den, att han till Iduna hade fattat en glödande kärlek, som tillväxte allt mer och mer.

Under tiden lät han månget gynsamt tillfälle gå förbi, då han ganska lätt kunde hafva bringat Bozras hämndplaner till slutligt utförande. Sannolikt är till och med, att han skulle hafva för alltid öfvergifvit all tanke på en hämnd, hvars orsak han icke kände, om icke en händelse hade inträffat, hvilken å nyo gjorde honom ifrig att tjena Bozras sak.

En dag midt i vintern anlände till borgporten en gammal man med långt hvitt skägg. Ingen visste hvarifrån han kom, ty man hade icke sett någon ekstock lägga i land i närheten af Sagoborg. Vindbryggan var uppdragen och porten stängd, men på vallen stod en af Bodvars kämpar, väl insvept i varma skinn. Han stod der för att vaka öfver borgens trygghet.

Den gamle mannen tycktes vara mycket skröplig, ty han stödde sig tungt mot sin vandringsstaf. Midtför porten

stannade han och tycktes nu först blifva varse kämpen, som stod på vallen och blickade på honom med bister min. Nu skyndade den gamle att helsa.

»Långväga ifrån har jag kommit, yttrade han, »och lång väg ligger ännu ovandrad framför mig.»

»Det är din egen sak, gubbe, och icke min. Hvad vill du här?»

»Hvila mina trötta ben några timmar och måhända äfven, om eder godhet tillåter, stärka mig med någon torftig föda.»

»Du kan hvila på stenen, vid hvilken du står, och om du är hungrig, så är skogen uppfyld af vildbråd. Tag och ät! Ha, ha, ha!»

»Föga likar det sig, att ung man hånar den, hvars hår är grånadt. Ädle kämpe! Öpna porten, att jag må komma in!»

»Vår borgs höfding befalde i dag, då han drog ut på jagt, att porten under hans frånvaro icke får öpnas för någon okänd. Det gör mig ondt om dig, gubbe, men saken kan icke hjelpas.»

»Icke kunnen I befara något ondt af en orklös och skröplig gubbe?»

»Gammal mans list är ofta farligare än ung mans styrka. Ingen kan veta, om icke du, gubbe, är ett slughufvud, som skulle kunna genom konster besegra till och med den starkaste ibland oss, kämpen Thjasse.»

När karlen nämnde Thjasse, flög en sällsam ljusning öfver den gamles skrynkliga och afmagrade ansigte och det långa, hvita skägget skakades af en nervös ryckning.

»Thjasse!... hörde jag rätt?... Sade du Thjasse?»

»Synes det namnet dig vara underligt? Eller hvarför spörjer du detta?»

Gubben tycktes icke alls höra kämpens frågor. Han stod tankfull och hårdt lutad mot den långa stafven. Käm-

pen kunde tydligt höra, hurusom han mumlade i skägget dessa ord:

»Skulle det kunna vara min systerson Thjasse? Nej ... det är icke möjligt, ty han drog icke ut åt detta håll ... Han kan icke vara här ... Åhnej, det är helt visst en annan Thjasse.»

»Hvad pratar du om Thjasse, gubbe!» utropade kämpen på vallen. »Vill du se honom? ... Hvad? Jag skall ropa hit honom, att du må få se, om det är din systers son.»

Och kämpen vände sig om och ropade på Thjasse, hvilken satt och grubblade utanför sin koja.

Långsamt och sömnigt kom halfjätten upp på vallen.

»Se der, Thjasse», ropade nu kämpen, då Thjasse nalkades, »se der står en gubbe, som säger, att han är din mors bror!»

»Min mors broder! ... Ah!»

Thjasse stod som förstenad, så snart han blef varse gubben. Hans ansigte blef hvitt som snö och hans ögon blefvo stela och stirrande. Men gubben tycktes blifva lifvad af glädje vid Thjasses åsyn och han pratade många osammanhängande ting om sin fröjd att med sina gamla ögon »så oförmodadt» få skåda sin systers son.

Kämpen, som hade ropat Thjasse, stod en stund försänkt i förvåning öfver hvad han såg. Gubbens öfvermåttan stora glädje och Thjasses synbara häpnad och bestörtning voro i hans ögon två ganska besynnerliga och oförklarliga motsatser.

»Är den der gubben verkligen din moders bror, Thjasse?» frågade han.

»Min moders ... bror, ja, jag tror det», genmälde Thjasse, hvilken alltjemt var lika tankfull.

»Då öpna vi portarna för honom», sade den välvillige kämpen och beredde sig att stiga ned från vallen,

för att ofördröjligen låta sina ord åtföljas af motsvarande handling.

Men så snart Thjasse hörde talas om att öpna porten för den gamle stafkarlen, vaknade han fullkomligt upp ur den dvala, hvari häpnaden att se sin fader Bozra utanför Sagoborg hade försänkt honom. Med ens stod det klart och tydligt för honom, att om Bozra komme innanför Sagoborgs vallar, skulle Iduna intet ögonblick vara säker till sitt lif, ty sonen kände alltför väl sin fars hjertlösa sinnelag för att kunna tro, att någon förbön i verlden skulle förmå honom att skona Iduna, Bodvars dotter. Om de öfrige medlemarne af Bodvars hus bekymrade Thjasse sig icke, men Iduna ... mot henne finge icke ens ett finger lyftas, om han kunde förhindra det.

Nästan ursinnig lopp han några steg efter den bortgående kämpen och grep med stor häftighet hans arm.

»Olycklige!» stönade han. »Du vet icke hvad du gör, när du öpnar Sagoborgs portar för den mannen.»

»Nå, nå ... min käre Thjasse, om du icke sjelf längtar efter att omfamna din mors broder, så må han gerna för mig stå derute ända till Ragnarök ... Lugna dig, Thjasse!»

»Släpp mig ut genom porten! Jag vill tala med honom.»

Och den förvånade kämpen släpte Thjasse ut genom porten, hvilken han derefter ofördröjligen tillslöt igen och förbomade, under det att han mumlade:

»Nog synes mig, att Thjasse kunde hafva på ett mera ömt sätt välkomnat sin gamle morbror ... Nå, det har alltid varit något besynnerligt med Thjasse ... Han är icke som andra menniskor ... Emellertid går jag tillbaka upp på vallen, för att åskåda de käre frändernes omfamning.»

Men någon omfamning fick vår kämpe icke bevittna. Far och son mötte hvarandra med den största köld och

aflägsnade sig sakta från borgen ned till hafsstranden, hvarest det upprörda hafvets brus borttog allt ljud af deras röster, så att kämpen deruppe på vallen aldrig erhöll någon aning om innehållet af det samtal, som fördes mellan de båda fränderna.

»Besynnerligt!» mumlade han, men tänkte sedan icke mera på saken, utan återtog sin vandring fram och tillbaka bakom den nu aflöfvade pilhäcken.

Bozra och hans son blefvo länge sittande på stenen nere vid stranden, ja, så nära denna, att vågornas skum ganska ofta öfverspolade deras fötter. Men derpå hade de icke tid att tänka.

Hvad de sade vet ingen, men då de åtskildes, var Thjasse till utseendet mindre dyster, än han på lång tid hade visat sig. Sannolikt hade det lyckats Bozra att genom sina lögner häfva ynglingens betänkligheter och genom sina eggelser fördrifva hans obeslutsamhet. Men hvilka dessa lögner voro eller genom hvilka medel han uppeggade honom, det är icke med full visshet kändt. Endast det har man ansett sig kunna med någon sannolikhet antaga, att han för sin son uppdukade en eller annan osannfärdig historia om arten af det onda, som Bodvar skulle hafva tillfogat honom.

Då Thjasse gick in genom porten, frågade kämpen honom:

»Kärt att träffa kära fränder?»

»Ja . . . dock känner jag kärare göromål.»

»Ha, ha, ha! . . . Att klyfva skallar, menar du? . . . Ha, ha, ha!»

Thjasse gick ifrån honom, mumlande:

»Nöt! . . . Om du visste! . . . Nå, ditt och de andres öde må gå i fullbordan redan denna natt! . . . Hvad bekymrar jag mig derom, endast Iduna blir min! Lyckligtvis fick min far icke af mig veta, att Bodvar har en dotter! Jag

kan nu föra henne med mig hem, utan att han någonsin får veta, hvems dotter hon är. Frågar han mig . . . nå, då säger jag, att en af de andre männen här i Sagoborg är hennes fader, och fastän han är min far, vill jag icke råda honom att i detta afseende betvifla mina ord eller försöka att tillfoga flickan någon skada... O, Iduna! Snart... snart skall du vara min. Gubbens plan är ypperlig. Han är lika slug, som han är elak.»

Mot aftonen återkom Bodvar från jagten och medförde ett rikt byte, hvaraf som vanligt anrättades ett gästabud åt honom och hans kämpar. Och der blef skarpt drucket den aftonen i Bodvars sal. Äfven Thjasse var med vid bordet och det säges, att man aldrig sett honom så upprymd. Han berättade den ena sagan efter den andra om de strider, som han utkämpat, och Bodvar och hans män lyssnade med synbart interesse till de lifliga skildringarna. Skjalf och Iduna voro förtjusta och i synnerhet den unga flickans blick hvilade på kämpen med så stort välbehag, att de andre männen började känna afund mot honom.

Thjasse hade synbarligen fattat sitt beslut och öfvervunnit all tvekan. Samvetets röst hade blifvit på ett mycket skickligt sätt nedtystad af hans fader Bozra. Han kände sig nu så lätt om hjertat, ty han tänkte, att om några timmar skulle han kalla *sin* den väna tärnan, hvars himmelsblåa ögon lyste mot honom såsom två klara, men outgrundliga stjernor.

En annan omständighet fans ock, hvilken gjorde sitt till att upplifva den eljest dystre och allvarlige jätten.

Det hade efter flera fruktlösa försök lyckats Skjalf att tillreda en dryck, hvilken till alla delar liknade det mjöd, som Bodvar och hans män hade hemfört från vikingafärden. Sedan man nu sjelf kunde på Sagoborg brygga den förträffliga drycken, behöfde man hvarken dricka så mycket af det sura ölet eller spara på mjödkarens innehåll. Horn på

horn fyldes och tömdes och ingalunda var Thjasse den, som drack minst. Men hans starka, keltiska natur blef ingalunda så fort öfvervåldigad af rusets demoner som Bodvar och hans kämpar. Derför var ock vid dryckesgillets slut, då alla de andre blifvit rusige, Thjasse sig ganska lik. Den enda märkbara verkan, som mjödet hade på honom utöfvat, var den, att hans lifsandar voro mera vakna än eljest och att hans sinne var muntert.

Medan alla kämparne, oförmögne som de voro att uppsöka sina egna hyddor, lade sig att sofva på golfvet i salen — många hade redan förut under gästabudets lopp intagit denna hårda bädd — drogo sig Bodvar, hans hustru och deras barn tillbaka till sina sofrum. Trälar och trälinnor gingo som vanligt till hvila i bottenvåningen.

Thjasses ögon gnistrade. För att icke väcka några misstankar hos någon, lade han sig ned på golfvet bland de andra kämparne, men han utsåg åt sig en plats, hvilken var belägen så nära dörren som möjligt.

Snart sofvo de rusige kämparne. Thjasse kunde ganska lätt vid månskenet öfvertyga sig derom.

Tyst smög Thjasse sig ur salen.

För att förstå det följande, måste läsaren hafva någon kännedom om husets inredning. * Redan känna vi, att man på en klumpig stege förflyttade sig upp i öfra våningen. Man beträdde då först golfvet i en förstuga eller, rättare sagdt, ett slags försal, hvilken genomgick husets hela bredd. På båda sidor funnos åtskilliga dörrar till de inre rumen.

Valde man närmaste dörren till höger, kom man in i den stora salen, hvarest kämparne nu lågo och sofvo efter

* På en af herr Rosenqvisth här gjord anmärkning, att våra förfäders hus icke voro bygda på det sättet, bad Antiqvarius att få påpeka, att *detta* hus var bygdt af *en fenicier* och att det derför icke kunde likna de hus, som eljest och i synnerhet under följande tider brukades.

fullbordadt dryckeslag, och innanför denna sal lågo två mindre rum; i det ena af dessa sofvo Bodvar och Skjalf, och i det andra de fyra sönerne.

Gick man åter in genom dörren längst bort till höger, så trädde man in i jungfruburen, hvarest Iduna plägade sofva tillsammans med en trälinna af dvergaslägt. Detta rum stod genom andra dörrar i förbindelse med såväl brödernes, som föräldrarnas kammare.

Dörrarna på venster hand i försalen ledde in till de af Abibaal i lifstiden begagnade rumen och Thjasse visste nogsamt, att der icke fans någon menniska.

Så snart jätten kom ut i försalen, lade han en stark bom framför dörren till salen. Derunder mumlade han:

»Må de brinna inne! Bodvar kommer aldrig mera att behöfva några kämpar, ty han skall snart sjelf icke vara annat än aska.»

Det var verkligen Thjasses mening att tända eld på borgen. Han visste väl, att hvarken Bodvar eller Skjalf* eller sönerne eller de sofvande kämparne voro tillräckligt nyktre, när de begåfvo sig till hvila, för att vakna, så snart elden började rasa. Han visste, att de icke skulle röra en lem, förr än det skulle vara för sent. Taket skulle då instörta och begrafva dem, innan de förmådde genombryta den förbomade dörren.

---

* När vår lärde Antiqvarius framkastade denna graverande beskyllning mot den fagra och älskvärda Skjalf, uppstod mot honom en väldig opposition, hvilken var så mycket mera farlig, som det opponerande partiet utgjordes af qvinnor. Alla damerna, ända från grefvinnan Matilda ända till den eljest tystlåtna mamseil Pettersson, förklarade med en mun, att Skjalf omöjligen kunde hafva varit rusig. Fornforskaren försökte att förklara saken genom att hänvisa till den tidens råa seder, men . . . omöjligt! Han fick icke ens anföra sitt bevis fullständigt. Och slutligen måste han låta damerna tro hvad de behagade om saken, hvilken — så slutade han — »det oaktadt är ett obestridligt faktum».

Naturligtvis var fader Bozra upphofsman till denna gryma plan. Men hvad som i Thjasses företag gälde Iduna, det var ynglingens eget tillägg till de af fadren mottagna föreskrifterna.

Då dörren till salen hade blifvit förbomad, smög Thjasse sig utför stegen och ned i bottenvåningen. Äfven der förbomade han alla rum, inom hvilka trälar och hjon sofvo. Detta försigtighetsmått vidtog han icke af personlig rädsla för trälarne, af hvilka han med en enda rörelse af sin arm skulle hafva kunnat nedgöra tio, utan skedde det för att hindra, att någon af trälarne öfverraskade honom och gjorde larm i borgen, innan han hade fullbordat sitt företag.

Återkommen upp i försalen, hopsamlade han nu med stor flit och under iakttagande af ljudlös tystnad alla möjliga bränbara ting, af hvilka stora förråd funnos i hvarje hus och i hvarje vrå under en tid, då renligheten icke utgjorde ett af menniskornas dagliga behof eller ansågs såsom en framstående dygd hvarken bland qvinnor eller män. Det töfvade också icke länge, innan Thjasse hade samlat hvad han behöfde.

Nu hördes knackandet af eldstål mot flinta. Gnistor sprungo fram och snart brann en klar eld på försalens golf. En väldig hög af det brinnande skräpet förlades nu alldeles invid hvar och en af försalens fyra väggar. Det torra virket fattade lätt eld och tycktes rigtigt glädja sig åt de flammande lågorna och de slickande eldtungorna. Thjasse log. Det var god utsigt till att borgen skulle inom tio minuter brinna i hvarje knut och inom en halftimme vara förvandlad till en askhög. Och för att göra detta ännu mera säkert, sönderskar Thjasse med sin knif några hornrutor på båda sidor om försalen, så att vinden spelade tvärs genom rumet och luftdraget gaf ännu mera lif åt det förstörande elementet.

»Nu», mumlade han, i det att ett leende, som påminde om Bozra, spelade kring hans mun, »nu är allt redo. Måtte alla druidgudar i verlden underblåsa elden och göra den omöjlig att släcka! Jag vill nu hemta min Iduna och sedan . . . bort . . . bort härifrån!»

Han nalkades beslutsamt dörren till jungfruburen, öppnade den sakta, tvekade ett ögonblick och gick sedan dristigt in.

Men en minut senare återkom han ensam, med håret stående på ända, blekt ansigte och upphäfvande ett vansinnigt skri, som genast skulle hafva kallat allt gårdsfolket på benen, om icke deras rus hade varit så grundligt.

Hvad hade han sett? Hvad hade åstadkommit denna förvandling, denna plötsliga förfäran?

Jo — han hade funnit Idunas kammare *tom*.

Skjalf hade, då hon på aftonen lemnade bordet, funnit Idunas trälinna vara mera oredig af för mycket mjöd, än Skjalf sjelf eller någon af männen var. Hon hade derför tvekat att öfverlemna sin dotter i dverginnans vård och en följd deraf blef befallningen, att Iduna skulle ligga i föräldrarnas kammare och att trälinnan skulle gå till sängs bland de andra hjonen i husets bottenvåning. Derför var Idunas kammare tom och Thjasse, som hade ämnat fly med henne, kunde nu icke fullborda detta uppsåt.

»Jag har invigt henne åt döden», tjöt han och rusade som en vansinnig med hufvudet mot väggen, slet af sig hela näfvar af raggigt hår och slog sig sjelf med sina knutna händer — slag, hvilka skulle hafva dödat en oxe, men som icke förmådde krossa ens ett refben i denne jättes kropp.

Men hans själ var krossad. Han var ett rof för förtviflan.

Och der fräste och sprakade den giriga elden med en snabbhet, hvilken han nyss hade prisat, men som han nu af allt hjerta förbannade.

»Men hon måste räddas . . .», tjöt han åter. »Iduna får icke dö.»

Snabbare än en pil ilade han bort till den förbomade dörren, aflyftade bomen, öpnade och ropade med tordönsstämma till de sofvande och snarkande dryckeskämparne:

»Upp! . . . Borgen brinner! . . . Väcken Bodvar och . . . och . . . de andra!»

Han ville hafva sagt »och Iduna», men han var rädd, att någon skulle förvåna sig öfver denna särskilda omtanke om henne.

Hjeltarne rörde sig en smula, brummade någonting, som var ohörbart, och insomnade sedan på nytt. Ännu en gång ropade Thjasse:

»Upp! . . . Upp! . . . Upp, skurkar! Borgen brinner.»

Derefter ilade han ned och öpnade för trälarne samt tillropade dem samma förfärliga varningsord.

Rastlöst skyndade han återigen upp. Nu måste han försöka dämpa elden, men hvad kunde han väl ensam uträtta i detta eldhaf? Då han släckte elden på ett ställe, flammade den så mycket häftigare upp på ett annat, och knapt hade han vändt ryggen till det nyss släckta stället, förr än detta på grund af den rådande hettan å nyo fattade eld.

Dryckeshjeltarne hade antingen icke förstått hans ord eller också varit alltför rusige att kunna komma på benen. De sofvo redan å nyo såsom stockar. Men Bodvar sjelf hade hört Thjasses rop och kom snart ut ur sin kammare. Då han såg Thjasse vara så ifrigt sysselsatt med eldens släckande, tillropade han honom:

»Raskt gjordt, Thjasse! Utan dig hade vi alla varit förlorade.»

»Och Iduna äfven!» tjöt jätten, som knapt visste hvarken hvad han sade eller hvad han gjorde.

Men Bodvar hörde icke hans oförsigtiga yttrande, ty dels sprakade lågorna väldeligen, dels stod han då redan inne i salen och väckte med hugg och slag upp sina män. Ett sådant sätt att väcka dem var alltför hårdhändt, för att tillåta dem att somna å nyo. De rusade upp, hvarvid somlige utgöto sin vredes skålar öfver den som väckt dem. De stackars karlarne voro så dimmige af ruset, att de icke genast märkte hvem det var, som väckte dem.

Knapt hade de dock förstått hvarom fråga var, förr än förskräckelsen gjorde dem nyktre och de började med ifver bedrifva släckningsarbetet. Äfven trälarne infunno sig.

Genom att kasta hjorthudar öfver de brinnande ställena lyckades det att blifva herre öfver elden. Inom en half timme återstod intet annat vittnesbörd om den fara, som hotat Sagoborg, än de svarta, kolade väggarna och taket i försalen.

Men Thjasse hade arbetat för tio och hvarje mun öfverflödade af beröm öfver hans raskhet. Han var så illa bränd, att han måste bäras till sin bädd.

Lika viss som man var derom, att endast Thjasses vaksamhet hade räddat borgen och dess invånare från ett förfärligt olycksöde, lika säker var man om den saken, att de af mjöd druckne trälarne hade föregående afton handskats ovarsamt med elden.

VI.

Bozraș sorg.

När åtskilliga månader hade gått förbi, utan att Thjasse återkom till hålan vid Vetterns strad, började den nu en gubbe vordne f. d. feniciske styrmannen blifva både otålig och orolig. Likväl må ingen föreställa sig, att han sörjde öfver den möjligen inträffade förlusten af hans son. Nå, den som känner Bozras hjertlösa karakter, löper verkligen ingen fara att om honom fatta en föreställning, som skulle hafva hedrat honom. Nej, om Bozra sörjde, så var det endast emedan allt hopp om slutlig hämnd på den hatade Bodvar skulle hafva slocknat samtidigt med Thjasses sista lifsgnista.

Bozras egen helsa hade i någon mån förbättrats, så att han, när det led mot vintern, kunde lemna sin bädd och vistas ute i fria luften. Men dagar kommo och dagar gingo och aldrig hörde han något budskap från sin med den keltiska qvinnan aflade son, aldrig såg han Thjasse återkomma med det glädjande budskapet om Bodvars fullständiga undergång. Likväl väntade han — fastän under ständigt tilltagande oro — på denna underrättelse. Vi äro till och med nästan böjde för att tro, att det endast var hoppet om hämnd, som ännu hindrade den sista flämtande lifsgnistan att utsläckas.

När väntan slutligen blef honom för lång, började han grubbla öfver den frågan, om icke något kunde och borde göras. Alla menniskor grubbla någon gång på det spörsmålet, men icke alla hafva en sådan fyndighet och ett så rikt förråd af utvägar, som Bozra egde.

»Jag är gammal nu», sade han till sig sjelf, medan han vandrade i den vilda, men härliga naturen vid Vetterns då för tiden ödsliga strand, »och förbannade vare gudarne, både de feniciske och de keltiske, enär de icke hafva afvärjt ålderdomen från mig, så länge jag har någonting att lefva för! Är *det* gudar! Bah! Fantomer äro de, toma skuggor och ingenting annat. Men presterne hafva sin vinning af att bibehålla oss, menige man, i de gamla, löjliga föreställningarna.»

Och gubben skakade sin vandringsstaf med stor ilska, liksom om han hade velat på stället afstraffa gudarne. Lyckligt för druiderne var, att ingen af dem kom i hans väg under sådana ögonblick.

»Nu», fortfor den gamle missdådaren, »nu är Thjasse död. Han har burit sig dumt åt, kan jag tro. Sannolikt har han sökt gräl med någon och blifvit dräpt, innan han kommit i sigte af det fördömda, förpestade hålet . . . Sagoborg. Ännu har jag några månader qvar att lefva. Ve öfver gudarne, om de kalla mig till sig, innan ännu ett år har gått till ända! Då skall jag göra uppror i sjelfva gudasalen och . . . nå, de skola blifva varse, hvad gamle Bozra kan göra . . . Men jag måste använda dessa månader klokt, om jag icke skall dö ohämnad. Alltså: hvad kan och bör göras? . . . Jo, jag samlar så många kelter jag kan och tager de väldiga, men tröga jättarne med mig på en färd söderut . . . till Sagoborg. Se der hvad jag både kan och bör göra! Är Thjasse död, så skall jag hämnas honom; är han fången, skall jag befria honom; i alla händelser skola jag och mina keltiske följeslagare förvandla Sagoborg till en askhög.»

Och som gubben ville, så blef det, emedan han bland kelterne var ansedd såsom en mycket vis man och emedan jättarne gerna ville vara med om att dela ett godt och rikt byte.

En här af ett tusen kelter var snart samlad, ty ännu lefde här och der spridda samhällen af denna förföljda ras. Då kelterne förra gången drogo ned mot Sagoborg, kunde de begagna sina ekstockar, emedan de bodde vid hafvet. Men nu hade under årens lopp jernvapenfolket tvingat dem att taga sin tillflykt till det inre af Sveriges land och nu hade de ingen annan utväg än att färdas genom kärr och skogar. Att denna färd icke gick fort, det är lätt att inse, men slutligen voro dock kelterne vid målet. På tre timmars afstånd från Sagoborg slogo de läger och sagorna förtälja, att allt vildbråd blef så utrotadt i nejden, att under de närmast följande hundra åren icke en orrhöna eller en hare var der till finnandes.

Bozra smög sig ensam fram till borgen och lyckades, såsom vi hafva bevittnat, träffa Thjasse och med honom föra ett långt och vigtigt samtal, hvars följder vi äfven hafva sett.

Hela följande dagen väntade Bozra sin son till kelternes lägerplats, men han kunde icke komma, ty det var honom omöjligt att lemna det plågoläger, på hvilket hans fars elakhet och de bränskador, han erhållit, hade kastat honom.

Bozra var ursinnig, ty han förstod, att Thjasse hade råkat ut för någon olycka af ett eller annat slag och att, hvaruti denna olycka än bestod, så var i alla händelser »den sköna planen» misslyckad och Sagoborg för tillfället räddadt.

Men Bozra var en man, hvars kraft ännu i ålderdomen var värdig att kämpa mot gudamagterna. Han sammankallade de keltiske höfdingarne till ett slags krigsråd, hvilket hölls inne i den djupa och tysta skogen vid skenet af en flammande stockeld.

Här blef med allmänt bifall beslutadt, att man samma natt skulle bryta upp och innan morgonen inbröt

sätta sig i besittning af Bodvars drakskepp, som låg förtöjdt nedanför borgen. Från drakskeppets höga däck kunde en del af den keltiska röfvareskaran trotsa Sagoborgs besättning, medan den andra delen anföll borgen från landsidan. Då Bozra uppgjorde och inför jättarnes höfdingar föredrog denna plan, kom han nogsamt ihåg, att det, som förra gången omintetgjorde kelternes angrepp mot Sagoborg, var just gaulskeppet.

Kort före dagningen syntes tre hundra jättar på stranden nedanför Sagoborg. Under djup tystnad bestego de draken, lossade förtöjningskedjorna och rodde från land. Men i skogen på Sagoborgs andra sida lågo sju hundra kelter gömde.

Bozra var i full verksamhet. Han var både lif och själ i hela företaget. Stödjande sig på sin långa staf, vandrade han oförtrutet melian stranden och skogen, för att tillse, att allt gick ordentligt till och efter föreskrift. Slutligen, då en ljus strimma vid den östra himlaranden förkunnade dagens annalkande, besteg han sjelf gaulskeppet och öfvertog befälet om bord. Men kelterne derborta i skogen hade förut erhållit sina föreskrifter.

Ännu töfvade det en timme. Då hördes plötsligt ett förfärligt tjut. Jättarne stormade fram och bestego utan hinder vallarna på borgens baksida.

VII.

Striden.

Med förfäran vaknade Bodvar och hans kämpar denna morgon. Kelternes skrän dref dem så plötsligt upp från bäddarna, att de knapt visste, hvar de befunno sig.

Småningom återkommo de till fullkomlig sans, under det att de svepte sina hjortskinnskläder omkring sig och bundo svärd vid sida. Raskare än någon annan var Bodvar sjelf, ty han var redan i handgemäng med de främste bland jättarne, innan någon af hans folk kom honom till undsättning.

De helt och hållet obevakade vallarna hade utan hinder öfverskridits af sju hundra kelter, hvilka hastigt spridde sig bland kojorna. Endast ett fåtal vände sig emot den egentliga borgen, rusande fram i den tanken, att allt snart skulle blifva dem ett lätt byte.

Hvilken skada anställdes af de jättar, som spridde sig omkring på det af Sagoborgs vall och graf inneslutna området, det står icke i mensklig magt att omtala — hvarken de skändade qvinnornas antal eller de stulna egodelarnas värde kan nu mera noggrant uppgifvas. Säkert är emellertid, att stor jämmer hördes från alla delar af det lilla samfundet. Bozras elakhet var på god väg att segra.

Manligen stred Bodvar i spetsen för sina kämpar, hvilka i allt större antal samlades omkring honom. Stora hopar af kelter föllo för deras svärd och mången halfluden jätte önskade sig vara hemma vid den »stora sjöns» lugna strand. Men hvad förmådde all tapperhet i verlden uträtta mot fiendens till antalet så mångdubbla styrka? Sago-

borgs öde tycktes med stora steg nalkas sin fullbordan. Räddning tycktes omöjlig.

Men Bodvar hade icke förgäfves gått i Abibaals skola. Han hade lärt sig att icke misströsta och att aldrig gifva sin sak förlorad, äfven om den tycktes vara mörk och hopplös. Lugnt blickade han omkring sig, utdelade dråpliga hugg med sitt goda svärd och tänkte derunder på, huru han skulle kunna tillkämpa sig segern, vare sig det skulle ske genom våld eller genom list. För honom voro naturligtvis alla vapen lika goda, då det gälde att rädda hans trogna och alltjemt kära Skjalf och den fagra Iduna, hans hjertas båda älsklingar. Det var en svår uppgift, som han hade att lösa, och den blef endast föga lättare derigenom att dvergarne tillslöto dörrarna till hans borg och tillbomade dem inifrån.

Bodvar hade omkring sig två hundra väl beväpnade män, ty många af tjenarne hade gripit till vapen och inställt sig på stridsplatsen för att förstärka den till endast omkring hundra uppgående lilla hopen af verkligen beprófvade kämpar. Med skarp och säker blick räknade Bodvar sina män.

Plötsligt erhöll han en oväntad förstärkning. Från borgen kom Iduna ut, klädd i fullständig rustning, och med henne följde en liten skara af nästan lika väl beväpnade tjensteqvinnor. Samtidigt anlände från de små hyddorna en mängd rustade qvinnor, hvilka tycktes hafva fattat det orubbliga beslutet att segra eller dö.

»Anvisa oss vår plats i striden, fader!» ropade Iduna.

»Barn! Hvad vill *du?* Gå in i din jungfrubur!»

»Icke förr än vi hafva vunnit seger!»

»Detta är icke en plats för dig, mitt fagra barn. Gå tillbaka till din moder!»

»Nej, fader, jag vill segra eller dö vid din sida.»

Under det att detta samtal fördes, hvilade icke Bodvars svärd. Två fiender hade han skickat bort till evighetens okända nejder, medan dessa ord vexlades. Och Iduna? ... Hon svingade med nästan manlig kraft sitt svärd. En jätte rusade emot henne med lyftad stridsklubba. Hans hufvud föll, innan klubban hann drabba. Iduna hade nu aflagt sin lärospån. Men en annan kelt trädde i den slagnes ställe. Han bar svärd och sköld, båda af brons. Idunas jernsvärd afhögg lätt den jemförelsevis mjuka bronsen. Jätten stod der vackert med endast det guldsirade fästet i sin hand. Ännu ett hugg af Idunas svärd och äfven han låg fallen.

De andra qvinnorna gingo ock med mannamod fram i striden. De visste hvad de hade att vänta, om de fölle i kelternes händer, och de ville heldre dö genom svärdsudd än till följd af skam och nesa.

»Väl stridt!» ropade Bodvar till sin dotter.

»Tillåter du mig kanske nu att vara med, fader? ropade hon med nästan skämtsam ton, i detsamma som hennes svärd klöf en jättes lurtviga hufvud.

»Ske din vilja, min dotter!»

Nu hade redan stor manspillan skett bland jättarne och af sju hundra återstodo knapt fem hundra. Under den rasande kampen hade Bodvar med stort lugn uppgjort en ny stridsplan. Han drog sitt folk tillbaka bort mot vallen. Jättarne trodde, att de flydde, och följde djerft efter dem, ehuru mången stupade under framträngandet.

Snart stodo Bodvar, hans söner och alla hans manlige och qvinliga kämpar på vallen. Jättarne, hvilka ville följa efter dem, blefvo sände tillbaka ned på marken med blodiga pannor.

»Till kastinrättningarna!» ropade Bodvar, medan jättarne samlades till en skara och tycktes vara villrådige.

En af kelternes höfdingar afsände en trupp af femtio bålde jättar, för att belägra eller storma sjelfva borgen, hvilketdera omständigheterna gjorde fördelaktigast. Under tiden beredde de andre jättarne sig att storma vallen.

Men knapt hade Bodvar ropat, att hans folk skulle ila till kastinrättningarna, förr än kämparne och qvinnorna spridde sig öfver hela den långa och i fyrkant anlagda vallen, hvarest stodo uppställda fyra kastmaskiner på hvarje sida. Så många, som fingo plats vid dessa fruktansvärda krigsredskap, sysselsatte sig ifrigt med deras i ordning ställande. De öfrige — och det var de fleste — togo sina bågar och koger i hand och började öfverösa jättarnes skara med skurar af pilar från alla fyra sidorna af borgplatsens inhägnad.

Nu började äfven kastinrättningarna arbeta. Stora klippblock och skurar af mindre stenar haglade från fyra håll och från sexton maskiner öfver jättarnes hop. Kelterne föllo icke tjogtals, de stupade i hundratal. De som öfverlefde, banade sig midt igenom stenregnet en väg till portarna, öpnade dessa och strömade ut. Innan de tunga kastmaskinerna hade hunnit vändas, hade de flyende redan kommit ned till stranden, der de icke voro åtkomlige. En och annan, hvilken hade qvardröjt i någon hydda, sysselsatt med plundring eller ännu skändligare gerningar, blef till fånga tagen och på stället afrättad. Men borgens portar tillslötos af dess segerrike försvarare.

»Den första faran är öfvervunnen», yttrade nu Bodvar till sitt folk, som småningom församlade sig på den mot stranden liggande sidan af vallen. »Men faran är icke ännu förbi.»

»De fly...» invände Hjalte, hvilken hade kämpat så

manligen, att hans svärd hade lika många skåror i eggen, som han sjelf räknade lefnadsår. Det liknade mera en vedsåg än ett vapen.

»Ja, väl fly de, men... ser du gaulen, Hjalte?

»Ha!... De hundarna hafva sändt en skara att sätta sig i besittning af gaulskeppet. Der flyter vår drake på vågorna, men den styres icke af svensk mans hand.»

»En gubbe med grått skägg håller handen på rodret», inföll Iduna, hvilken ännu var blossande varm efter ansträngningen.

»En gubbe!...» utropade Bodvar. »Hvar är han?... Ah, nu ser jag honom! Mig synes, att jag tillförne har sett den mannen.»

»Omöjligt!» yttrade Iduna. »Den der gamle mannen har aldrig satt sin fot inom min faders borg... Jag vill emellertid se, om icke min pil kan träffa honom.»

Raskt tog hon bågen, lade pil på strängen och sköt. Pilen susade lätt och snabbt genom luften och fastnade i drakens förstäf. Afståndet var alltför stort.

»Gudarne ville det icke», yttrade sköldmön, i det hon lugnt tog en ny pil och sigtade på en af de kelter, hvilka lupo fram och tillbaka på stranden.

»Men jag har likväl sett den gubben tillförne», mumlade Bodvar tankfullt och gaf i detsamma sina kämpar ett tecken, att äfven de skulle använda sina bågar och pilar.

Iduna utvalde en af de störste och båldaste bland jättarne. Det var en höfding ibland dem, såsom nogsamt kunde synas af hans befallande åtbörder och hans af guldsirater lysande vapen. Sköldmöns pil fann lätt raka vägen till hans hjerta. Han föll och i nästa ögonblick föllo äfven många af hans män för de pilar, som Bodvars kämpar skickade.

Länge hade nu kelterne sprungit fram och tillbaka på stranden och vinkat till Bozra, att han skulle lägga i land och taga dem ombord. Men Bozra insåg, att tre hundra man, lagde till de tre hundra, som redan befunno sig på drakens däck, skulle blifva för mycket för fartyget att bära. Han blef derför lugnt liggande stilla på den plats, der gaulen befann sig, öfverlemnande åt bundsförvandterne att rädda sig genom flykten bäst de kunde.

»Om jag icke kan intaga Sagoborg, och utkräfva hämnd», yttrade han, »så har jag nu åtminstone satt mig i besittning af ett skepp, på hvilket jag kan segla till Fenicien. Får jag icke dö af glädje öfver Bodvars och hans slägts undergång, så skall jag åtminstone dö på mitt eget hemlands jord. Och det är alltid mera, än jag väntade vinna.»

Men när de på stranden befintliga jättarne öfveröstes med pilregn från vallarna, störtade sig de, som icke föllo, utan betänkande i hafvet, för att uppnå drakens genom afståndet skyddade däck. Nu blef Bozra rasande. Väl kunde han icke hindra, att några tjog af de raskaste simmarne uppnådde gaulen och klättrade upp på dess däck, men han skickade genast folk till årorna, och när dessa började ro, vände han med rodrets tillhjelp skeppet och styrde längre bort från stranden.

Under det att hans på rodret hvilande hand styrde denna skeppets rörelse, ropade han till de på däcket varande jättarne:

»Om I icke viljen dö, så låten icke en enda man till bestiga skeppet! Här är icke plats för flera . . . Om alla de der karlarne finge komma hit, skulle skeppet blifva för tungt lastadt och gå till botten. Slån ihjel hvar och en, som vill klättra hit upp!»

Sjelfbevarelseinstinkten är en väldig magt. Den kan till och med sätta knif i hand på broder mot broder. Här

dref den kelterne att bokstafligen lyda Bozras befallning. Knifvar, svärd och klubbor började ett blodigt arbete, och Bodvars män hade den glädjen att från vallen se, huru jättarne med raseri slogo ihjel hvarandra.

»Jag har sett den gubben en gång tillförne», utropade nu Bodvar för tredje gången. »Hvem månde det vara?»

»Han har säkert styrt skepp förr än i dag», yttrade Hjalte. »Se, huru säkert han för rodret! Hvilken vacker vändning! Om icke den karlen har tillförne haft en roderpinne i sin hand, vill jag låta den förste bäste kelt, som jag möter, flå min ärriga kropp.»

»Ha! ... Du leder mig på spåren, Hjalte!»

»Verkligen!»

»Det måste vara *han*.»

»Hvem?»

»Bozra!»

»Ah! ... Ja, vid Oden och Thor! ... Det är Bozra sjelf, sådan vi sågo honom för öfver tjugo somrar sedan här på denna strand.»

»Endast något äldre!»

»Naturligtvis! Han var icke så ung redan på den tiden, då han försökte inbilla Skjalf, att han var Oden sjelf. Ha, ha, ha! Just en skön och mägtig gud, den der gubben! ... Nu känner jag igen hans drag, fastän ålderdomen har gjort dem skrynkliga och insjunkna.»

»Ja, derom är intet tvifvel, min käre Hjalte!»

»Kanske han seglar raka vägen hem till Fenicien med vårt förträffliga drakskepp!»

»Bah! Han törstar allt för mycket efter vårt blod, för att begifva sig från Sagoborg, så länge han lemnat något medel oförsökt att sätta sig i besittning af borgen.»

»Sant nog! Han var alltid hatfull, den der karlen!»

»Och under det att han försöker intaga vår borg», återtog Bodvar, »skola vi väl finna något tillfälle att återeröfra vårt drakskepp.»

»Och hänga Bozra!»

»Ja... och hänga Bozra», upprepade Bodvar tankfullt.

VIII.

Drakskeppet återeröfras.

Redan då Bozra började med draken företaga den manöver, som vi nyss hafva beskrifvit, insåg en del af kelterne, att det skulle vara en lönlös möda att försöka rädda sig ombord på skeppet. De, som voro så kloke, försvunno snart inne i de djupa skogar, hvilka på alla tre landsidorna omgåfvo Sagoborg. De öfrige, hvilka voro mindre sluge eller också mindre noggrant kände Bozras sinnelag, störtade sig i hafvet och gingo der olika öden till mötes. Ett ringa fåtal lyckades komma upp på drakens däck. Något större var det antal, som omkom i hafvet af brist på öfning i den ädla idrotten att simma. Men aldra störst var deras antal, som, då de icke upptogos på gaulen, med raska simtag praktiserade sig till närmaste strand och lupo till skogs för att aldrig mera visa sig i Sagoborgs granskap.

Att Bodvar icke var utan bekymmer för sin drake, det är af sig sjelf klart och tarfvar inga bevis. Väl visste han, att han hade så noggrant iakttagit arbetets alla detaljer, då Abibaal bygde skeppet, att han i nödfall kunde bygga ett annat, men emedan han hade ärnat sig ut på ett nytt vikingatåg till våren, insåg han, att om den gamle gubben Bozra finga fara åstad med draken, skulle hans

planer och förhoppningar om ett nytt vikingatåg detta år, fullt af ära och vinning, om intet göras, ty mera än ett år behöfdes för att bygga ett nytt skepp och vederbörligen utrusta det.

Gerna skulle han hafva från kastmaskinerna på vallen slungat sina väldiga stenblock öfver drakens däck, men afståndet var alltför långt och stenarna skulle icke ens hafva nått stranden.

Nu trädde Hjalte och några andra af de väldigaste kämparne fram och bådo honom, att de måtte få i sina ekstockar begifva sig ut på sjön, äntra och återtaga gaulen.

»Innan solen har fullbordat en ny tolftedel af sin bana öfver himlafästet, skola vi hafva återeröfrat draken», menade den af djerft mod ända till öfverdåd lifvade Hjalte.

»Nej», svarade Bodvar, »nej, mina kämpar, på det sättet återvinna vi aldrig vårt präktiga skepp. Antingen skulle gaulen styra ut till sjös, så snart han såge eder komma i båtarna, eller också skulle han segla eder i sank. Nej, icke med våld allena, utan med våld och list i förening skola vi återtaga vår drake.»

»Du, Bodvar, är visare än någon af oss. Säg oss, hvad vi skola göra!»

»Vi skola att börja med förhålla oss alldeles stilla. Jag känner Bozra af gammalt. Ingalunda begifver han sig härifrån med gaulen, förr än han har gjort ännu ett försök att eröfra borgen. Under tiden skola vi väl hinna uttänka något sätt att komma i besittning af skeppet. Emellertid vilja vi utsända spejare längs efter stranden, för att utforska, hvar de lägga i land i natt, ty knapt våga de hålla öpna sjön under den stormiga vinternatten och dessutom finnas ju allsinga födoämnen på draken, så att de äro nödsakade att gå i land, för att skjuta vildbråd.»

Spejare utposterades utefter hela stranden en mil norr och en mil söder om Sagoborg.

»Så vidt jag vet», yttrade Hjalte till sina kamrater, »har Bodvar till en del rätt. Det finnes på långt afstånd utefter kusten icke flera än två ställen, hvarest ett så djupgående skepp kan lägga till vid stranden. Det ena stället är dernere på den plats, der kelterne stulo skeppet. Det andra är den lilla viken, hvarest draken plägade ligga, innan vi hade i ordning stält hamnen här nedanför borgen. Allt detta inser Bodvar nog, men han har icke betänkt, att om kelterne måste lägga i land på ett af dessa ställen, så välja de helt visst den andra viken, hvilken icke synes från Sagoborg, och att vi således böra ligga i beredskap derborta, när de landstiga för att förskaffa sig mat.»

Alla kämparne tyckte, att Hjaltes ord voro klokt talade, och alla bådo Hjalte att frambära dem inför Bodvar, som emellertid hade gått upp i borgen för att lugna den säkert oroliga Skjalf och tillse, huruvida den hjeltemodiga Iduna hade lidit någon skada. Emellertid hade Skjalf ingalunda varit så orolig eller bekymrad, som Bodvar förmodade.

Måhända erinra vi oss, att en skara af femtio bålde jättar hade blifvit af en keltisk höfding skickade att intaga den, såsom det troddes, helt och hållet obevakade hufvudbygnaden inom Sagoborgs vallar. De väldige jättarnes af brons förfärdigade sköldar och svärd blänkte såsom hafsisen blänker i solskenet. Under muntert skämt närmade de sig, menande att det skulle vara en lätt eröfring.

De kommo till den stängda och förbomade dörren. Anföraren slog med sitt svärdfäste några slag och uppmanade på keltiskt tungomål de innevarande att öpna — en uppmaning, ställd till qvinnor, ty kelten menade, att i huset icke kunde finnas någon man.

Men Skjalf och hennes trälinnor stodo i försalen i öfra våningen och blickade genom de skuma hornrutorna ned på

fienden. Nu kommo uppför stegen fyra trälar, hvilka på hennes befallning hade kokat en stor kittel vatten.

»Välan», utropade hon, »vi vilja nu helsa dem välkomne.»

Raskt öpnade hon fönstret och lika raskt vältrade trälarne den stora kitteln så, att dess sjudande innehåll öfvergöt kelterne. Ett helt tjog afde väldige fienderne blefvo skållade af det heta vattnet och förmådde icke hålla sig på benen, utan tumlade ned på gräsmattan och blefvo liggande der. De öfrige aflossade sina bågar mot fönstret, men detta var redan å nyo tillstängdt, och Skjalf och de andra qvinnorna hade dragit sig undan från dess omedelbara närhet. Många af de pilar, som kelterne sände, lyckades icke genomtränga det sega hornet i rutorna, och de pilar, som verkligen kommo igenom detta hinder, fastnade i taket, utan att hafva gjort den aldra minsta skada.

Knapt hade kelterne hunnit sansa sig så mycket, att de kunde förnya angreppet mot dörren på ett kraftigare sätt, förr än trälarne — d. v. s. dvergarne — på Skjalfs befallning gåfvo dem en helsning, hvilken hade blifvit förberedd under en lång stund. På Skjalfs bud hade nämligen lapparne utvalt åt sig hvar och en två långa jern och lagt dem i elden för att rödglödgas. När nu kelterne afsände sina pilar mot höganloftsfönstret — såsom nyss nämndes — stod Skjalf ofvanför stegen och ropade till de i förstugan samlade dvergarne:

»Nu skola edra jern göra gagn, men . . . raskt!»

Lapparne visste, att det var deras dödsfiender kelterne, som stodo utanför dörren, och att de sjelfve icke mera än borgens öfrige invånare hade att vänta någon skonsamhet och barmhertighet af jättarne. Derför ilade de nu snabbt in i smedjan och bort till den heta härden, grepo sina nu till största delen hvitglödgade jern och ilade åter ut i för-

stugan. Der stod en trälinna, beredd att i rätta stunden öpna dörren.

Hon aflyftade bomen och skaran af dvergar rusade ut. Väl höjde en och annan jätte sitt svärd, men innan han hade hunnit hugga till, kom en lapps glödande jern i beröring med hans ansigte, så att han, tjutande af smärta, hals öfver huf vud flydde derifrån. Det förtäljes, att ingen enda af kelterne undslapp utan bränmärke och många voro öfverhöljde af sår samt ledo outsägliga plågor och qval. Men af lapparne hade ingen enda blifvit skadad, utan de drogo sig såsom segrare mangrant tillbaka in i huset, hvars port genast tillslöts efter dem. Skjalf och de andra qvinnorna hade emellertid redan då varit nödsakade att lemna fönstret, emedan den vidriga lukten af kelternes brända skinn steg upp till dem och hotade att qväfva dem.

»Väl gjordt, vänner!» ropade Skjalf till de af segerrus sälle lapparne. »Väl gjordt! Och ett kostligt gästabud skolen I få till lön för edert välförhållande.»

Lapparne voro visserligen tillräckligt belönade genom kelternes fullständiga nederlag, men löftet om ett gästabud med kostliga kötträtter och välsmakande mjöd kunde naturligtvis icke annat än förvandla deras glädjesorl till ett högt jubel. Dock försummade de icke att å nyo sticka sina jern i elden, för den händelse att en ny skara af kelterne skulle infinna sig utanför dörren.

Men såsom vi veta hade kelterne snart erhållit sitt lystmäte af de från kastmaskinerna slungade stenarna och utrymde hela det inom vallarna belägna området.

Bodvar satt i salen tillsammans med Skjalf och den fagra dottern, då Hjalte med fasta steg trädde in.

»I dag, Hjalte», ropade Bodvar honom till mötes, »hafva vi qvinnorna att tacka för vår seger, ty utan Idunas kraftiga ingripande i spetsen för de andra qvinnorna skulle både du och jag sannolikt hafva varit på väg till den af guld

strålande salen Valhall, och om icke Skjalf hade med så stort mod och förstånd försvarat huset, skulle denna sal i denna stund hafva genljudit af kelternes kraxande jubelskrän. Man säger, att qvinnan är gjord af svagare virke än mannen, men jag menar, att vi i dag hafva erfarit, att jernet i qvinnans själ kan vara lika härdadt och spänstigt som mannens.»

Hjalte bugade sig och svarade:

»Om Skjalfs och Idunas förträffliga egenskaper har ännu aldrig någon vågat tvifla, utan att Hjalte med svärdsegg aftvått skymfen.»

Om det hade varit Thjasse, som hade yttrat dessa efter den tidens smak mycket artiga ord, skulle helt visst Iduna hafva rodnat, men nu åhörde hon dem med temligen stor likgiltighet.

Efter att hafva läskat sin tunga med en dryck mjöd, hvilken Skjalf framsatte åt honom, började nu Hjalte att inför Bodvar framställa den plan, hvarom han nyss hade samtalat derute på vallen tillsammans med de andre kämparne. När Bodvar hade hört Hjaltes tankar, kunde han icke annat än gifva honom rätt.

»Nåväl, Hjalte», sade han, »tag fyratio kämpar och gå med dem till den lilla viken, men gömmen eder väl i skogen, på det att icke eder åsyn må afskräcka fienden från att gå i land. Så snart du ser, att de ämna ro in i viken, sänder du mig bud.»

Hjalte gick. En liten stund derefter lemnade han och med honom fyratio andre kämpar på en bakväg borgen.

Men Bodvar stod i sitt fönster och bespejade drakskeppets rörelser. Hela dagen roddes det fram och tillbaka framför Sagoborg, men likväl på så långt afstånd, att det icke kunde nås af något kastvapen från vallarna. Mot aftonen sågs gaulen styra kosan söderut och försvann slutligen för dem, som från Sagoborg med ögonen följde dess kosa.

Vi vilja nu förflytta oss till Hjalte, hvilken låg gömd i skogen vid den för oss af gammalt bekanta viken, der för länge sedan Bodvar hemtade gaulen till strid mot jättarne samma dag som den oförgätlige Abibaal gick till sina fäder.

Hela dagen syntes icke en skymt af draken, huru ifrigt de fyratio männen spejade ut öfver hafvet. Men när aftonen inbrutit och månen långsamt gick upp på fästet och med sin bleka glans belyste hafvet, då utropade plötsligt en af kämparne:

»Antingen är det midgårdsormens hufvud eller ock är det vårt kära drakskepp, som kommer fram bakom norra udden derborta.»

»Vid alla ljusalfer», utbrast Hjalte, »der hafva vi honom.»

»Kelterne äro nu hungrige.»

»De vilja gå i land och skaffa sig föda.»

»Lyckligt var det, att vi genast dagen efter vår hemkomst från sjöfärden tömde skeppsskrofvet på alla födoämnen! Om skeppet hade varit lastadt med lifsmedel, skulle vi säkert aldrig mera hafva fått skåda det med våra ögon.»

»Prat!» inföll en annan kämpe. »Detta skepp skulle icke kunna rymma tillräckligt med födoämnen för att under några dagar kunna mätta alla de väldige jättar, som nu äro om bord. Du skall besinna, att hvar och en af dem tarfvar mycket mera mat, än någon af oss behöfver.»

»De ro hitåt.»

»Nå, Bozra är en erfaren sjöman och ser nog, till och med i månsken, hvar han kan lägga i land.»

»Nå, Hjalte, hvad skola vi företaga oss, när draken ligger vid stranden?»

»Vi skola blifva liggande stilla der vi nu äro.»

»Det förbjude gudarne!»

»Hvad menar du, Högne?»

»Vi hafva ju kommit hit för att anfalla dem och icke för att ligga overksame!»

»Visserligen! . . . Men vi måste låta en del af dem gå i land, innan vi göra något angrepp. Så många som de nu äro, skulle de aldrig kunna af oss besegras och vi skulle förgäfves utgjuta vårt blod.»

»Ja, du har rätt, Hjalte. Vi måste väpna oss med tålamod.»

»Tålamod är modig mans prydnad.»

»Jag vet det . . . men nog kommer det att klia i min hand, när jag får se en del af dem gå i land, utan att jag får svinga mitt goda svärd mot deras hårda tjurskallar.»

Hjalte besvarade icke denna anmärkning. I stället yttrade han:

»Nu kunna vi tydligt se, att Bozra ämnar lägga till här i viken och derför är det nu tid att sända budskap till borgen. Du, Börr, må ila dit och kungöra för Bodvar hvad du har sett!»

Börr tycktes alldeles icke vara nöjd med det sålunda honom meddelade uppdraget. Aldra helst skulle han naturligtvis hafva velat stanna qvar och deltaga uti den stundande striden, men likväl lydde han befallningen och ilade på snabba fötter hem till borgen. Måhända hade hans ådagalagda snabbhet sin grund i den förhoppningen, att han skulle kunna hinna tillbaka igen till Hjalte, innan striden verkligen började.

Men fredlig måne satt på himlafästet och spred ett ganska klart ljus öfver haf och strand. Och i skogen lågo Hjalte och hans kämpar gömde, der mörkret var djupast.

Allt närmare kom gaulen till stranden. Snart kunde de i skogen gömde kämparne höra de väldiga årornas tunga

plaskande i vattnet. Ännu en stund förgick, så kunde de höra Bozras med hes stämma yttrade kommandoord. Ju närmare skeppet kom, desto högre klappade Hjaltes och de andre kämparnes hjertan af glädje och stridslust.

Slutligen låg draken alldeles invid stranden och nu hördes tydligt icke blott Bozras röst, utan äfven kelternes kraxande samspråk, hvaraf dock ingen bland Bodvars hjeltar förstod ett enda ord.

Plötsligt uppenbarade sig en slingrande rad af mörka skuggor, hvilka tycktes komma från det höga däcket och öfver relingen sänka sig ned på stranden. Det var de landstigande kelterne. Deras i månskenet glittrande bågar bevisade, att de ämnade sig på jagt. Inemot tvåhundra jättar kunde snart räknas på stranden. Ännu lågo dock Hjalte och hans kämpar stilla, men hvarje öga bevakade med stor uppmärksamhet kelternes förehafvanden.

Småningom sågos skuggorna skingra sig. De försvunno i skogen och stranden blef tom, men på drakens höga däck rörde sig ännu en stor menniskoskara och Bozras röst hördes tydligt bland sorlet, då han utdelade sina anvisningar rörande sättet att fastbinda skeppet vid stranden.

»Är icke nu tid?» hviskade kämpen Högne till Hjalte.

»Nej . . . ännu töfva vi väl en stund.»

»Mig synes dock, att just nu vore ett passande tillfälle.»

»Ingalunda! Vi måste låta jägarne hinna så långt in i skogen, att de icke kunna höra bullret af vår strid, och dessutom väntar jag, att de, som nu äro på däcket, skola gå ned i skeppets inre och begifva sig till hvila.»

Den efter stridens larm och faror törstande Högne kunde icke annat än gifva Hjalte rätt äfven denna gång. Han gaf sig till tåls, men svårt var det och mycket brummade han deröfver i sitt vilda skägg.

Slutligen led det mot midnatt och månen hade redan passerat fästets ena hälft och till rygga lagt sin banas högsta punkt. Då syntes det omsider Hjalte, att rätta tiden var inne. Däcket var tomt eller tycktes åtminstone vara det.

»Nu upp till strid och seger!» hviskade han till sina män.

Och kämparne lemnade mangrant sina gömställen. Försigtigt smögo de sig längsefter den af skogen kastade skuggan, ty de vågade icke beträda det af månljuset upplysta fältet, emedan de icke visste, om icke några vaksamma ögon bespejade nejden från någon undangömd plats bakom de utanför drakskeppets reling i rader upphängda sköldarna. Men der, hvarest de höga granarna kastade sin skugga ända bort öfver fartyget, der vände kämparne sig mot stranden. Snart stodo de nedanför draken och så nära denna, att de kunde med sina händer vidröra skeppssidan.

»Huru komma vi dit upp?» sporde en, hvilken med rätta tyckte, att ett hopp från stranden upp på däcket var omöjligt.

»Gudarne skola hjelpa oss!» hviskade Hjalte tillbaka. »Se der! Hafva vi icke der ett tåg, som hänger ned från relingen? . . . Och der ännu ett till! Och sedan återigen ett! Nåväl, fattom i tågen och halom oss upp! Sedan råda gudarne för det öfriga.»

Hjalte tog sitt svärd mellan tänderna, för att hafva det till hands, om någon plötslig fara skulle visa sig. Derefter fattade han med sina starka näfvar tag i repet och halade sig på sjömansvis upp på däck. Hans kämpar följde genast hans exempel.

På däck kunde Hjalte till att börja med icke varseblifva någon mensklig varelse och mer än hälften af hans kämpar stodo redan vid hans sida, innan han i månskenet varseblef en gubbe med yfvigt och vildt grått skägg, hvilken satt sofvande eller åtminstone grubblande derborta vid rodret.

»Ah! Bozra!. . .» hviskade Hjalte. »Honom åtager jag mig. Skynden eder att säkert tillsluta skeppsluckorna, så att vi icke på en och samma gång få alla jättarne på halsen!»

Och männen ilade att tillsluta de båda luckorna samt inspärrade sålunda de jättar, som funnos der nere i skeppsskrofvet. Derigenom gjordes desse till fångar. Men Hjalte sjelf gick rakt fram till det ställe, der Bozra satt.

Gubben sof icke. Han hade för länge sedan upphört att känna behof af en sömn, hvilken nu för tiden helst flydde hans hviloläger. I stället för att sofva, medan han afvaktade de på jagt frånvarandes återkomst, satt han och grubblade på de ting, som timat, och på de ting, som han hoppades skulle tima under den närmaste framtiden.

Bland annat undrade han, hvar Thjasse var. Några faderliga känslor med afseende på Thjasse hyste han dock ingalunda, ty mannen af ren och oblandad fenicisk härkomst ansåg sonen af en keltisk qvinna vara föga bättre än en hund. Endast det undrade han, om jätteqvinnans son fans innanför borgen och lefde ännu och om icke Thjasse skulle kunna, ifall han verkligen lefde, finna någon utväg att i hemlighet under en mörk och stormig natt öpna portarna för Bozra och hans män. Emellertid insåg han, att han måste på ett eller annat sätt skaffa sig underrättelse från borgens inre, och han öfverlade just, huru han skulle gå till väga för att tillfångataga någon af dess besättning, då just i detsamma en skugga visade sig på däcket midt framför hans ögon. Vid det att han nu upplyftade sin blick, såg han en med svärd, båge och sköld väpnad man träda fram till honom, kände en blytung hand på sin axel och hörde en röst säga:

»Väl mött!. . . Väl mött, Bozra!. . . Du känner väl igen Hjalte, fastän jag icke har hunnit blifva så gammal och grå som du?»

Bozra var häpen och ännu häpnare blef han, då han nu såg en mängd af Bodvars kämpar röra sig hit och dit på det däck, der han för några sekunder sedan trodde sig vara ensam herre. I första bestörtningen visste han icke hvad han skulle säga. Hans tunga var förlamad af fasa, ty han insåg nu, att det var oåterkalleligen förbi med alla hans lysande hämndplaner och förbi med allt hopp att på Bodvars gaul få fara hem till Fenicien och dö der samt blifva jordad under hemlandets varma sol. Men åtminstone ville han först göra så stor skada som möjligt, innan han gick till döden. Detta var hans enda tanke och han dröjde icke att hastigt söka uppgöra en plan, som genast kunde utföras.

Med större snabbhet, än man skulle hafva tilltrott en man af hans ålder och med hans skröplighet, drog han sin gamla trogna, feniciska sjömansknif, reste sig upp och försökte stöta den i Hjaltes hjerta. Dock visade det sig genast, att gubben icke längre var, hvad Bozra hade i sina yngre dagar varit. Med lätthet vred Hjalte knifven ur hans hand och kastade honom sjelf till däcket lika behändigt, som om han hade varit en vante.

Nu satte Hjalte sin jernskodda fot på hans bröst och drog sitt svärd, hvarmed han hotade att ofördröjligen afhugga den gamle missdådarens gråa hufvud.

»Nedrige bof!» röt Hjalte. »Har då icke ens årens tyngd kunnat göra dig mindre snabb att föra handen till knifven? Jag mins, huruledes du lömskt nedstack den ädle Abibaal, och nu . . . Bozra! . . . nu skall ditt hufvud falla, på det att den feniciske köpmannen må få ro uti sin graf. Bed en kort bön till dina gudar!»

»Ack, Hjalte», stönade feniciern, »du måste hafva medlidande med en gammal man, hvilken sorger och lidanden hafva gjort nära nog vansinnig.»

»Hade du medlidande med Abibaal? Skurk! Bered dig att dö!»

»Jag måste först tala med Bodvar.»

»För att kanske sticka din knif i honom också? . . . Nej, Bozra, hör . . . nu . . . genast skall du döden dö.»

Och Hjalte upplyftade sitt tunga svärd. Det blixtrade i månskenet. Då hördes plötsligt en befallande röst säga:

»Håll . . . Hjalte!»

En man hoppade in på däck och ilade fram. Det var Bodvar.

Börr — den kämpen, som af Hjalte hade blifvit afsänd till borgen — hade lupit så fort och så snabbt hade Bodvar, efter budets mottagande, ilat ned till viken, att han kunde uppträda i rätta stunden, för att rädda den skröplige gubbens lif. En sekund senare — och Hjaltes goda svärd skulle hafva afklipt det. Men huruvida Bodvar handlade som en klok man, då han hejdade Hjaltes arm, det skulle den närmaste framtiden till fullo ådagalägga.

»Blygs, Hjalte!» ropade Bodvar. »Blygs att draga svärd mot grånad gubbe, som dertill är både vapenlös och kraftlös!»

»Kraftlösare är han dock icke», brummade Hjalte, »än att hans knif nyss var mycket nära mitt hjerta.»

Men Hjalte lät svärdet återtaga platsen vid hans sida.

Bodvar var Bozra behjelplig att uppstiga. Derunder sade han:

»Du är min fånge, Bozra, och i fångenskap kommer du att dö, men fastän jag aldrig mera återskänker dig fri mans rättigheter, så vill jag dock lemna dig tid att försona gudarnes vrede öfver de många brott, som du under ditt förflutna lif har begått. Du skall dö i fångenskap, men du skall dö af ålderdom och icke för svärdsegg.»

»Ditt ädelmod vare prisadt!» utropade Bozra, hvilken tyckte, att om han sjelf hade fått välja sitt öde, skulle det aldrig hafva kunnat blifva för honom mera fördelaktigt än den lott, som Bodvar nu hade utskiftat åt honom i den

tanken, att den skulle varda honom tung och besvärlig. Skurken hyste ingen högre önskan än den att få komma innanför Sagoborgs vallar. Att han, väl kommen ditin, skulle finna utvägar att förgöra Bodvar och hela hans hus, vare sig han kom dit såsom fånge eller såsom fri man — derom hyste han intet tvifvel, ty han kände sig sjelf och sitt outtömliga förråd af slughet och fyndighet. Skulle han ock dervid sjelf omkomma — nåväl, hvad gjorde det, om han blott droge Bodvar, Skjalf och deras barn med sig i förderfvet!

»Binden honom!» ropade Bodvar till sina män.

Ödet att blifva bunden drabbade emellertid icke Bozra ensam. Alla de i skeppet fångade kelterne drogos fram, en och en i sänder, och fjettrades på bästa sätt. När så alla hade blifvit bundne och skeppsskrofvet var tomt, skickade Bodvar en del af sina män ned till roddarebänkarna, ställde sig sjelf vid rodret och styrde ut till sjös.

Nedanför Sagoborg lade han till land, försåg draken med matvaror, förde Bozra i land och satte Hjalte till befälhafvare på borgen. Derefter styrde han ut på hafvet till en stor obebodd ö och landsatte der jättarne. Följande året förde han till samma ö en skeppslast keltiska qvinnor, som han tillfångatog under sin vikingafärd, och blefvo dessa kelter af man- och qvin-kön de förste invånarne på Gottland. Det var först ett par hundra år derefter, som den sålunda framkallade keltiska befolkningen blef till största delen fördrifven från Gottland af våra förfäder.

IX.

Dvergen Algöts hämndgirighet.

Aldrig någonsin spordes på Sagoborg någonting om den delen af kelternes skara, som under nattens lopp lemnade draken för att i skogen anskaffa vildbråd. Sannolikast är, att de, när de kommo till stranden och funno skeppet borta, intogos af sådan rädsla, att de så skyndsamt, som den långa vägen medgaf, drogo hem till sina hålor vid Vetterns stränder.

Hvad Bozra beträffar, var han, såsom vi veta, en fånge på Sagoborg. Till en början behandlades han med ganska stor, men lätt förklarlig och väl berättigad stränghet, men den sluge gubben förstod snart att ställa sig så, att man i någon mån lossade hans band. I början var han innesluten i ett mörkt rum, en källarlik fördjupning under borgen. Maten räcktes honom genom en lucka i taket och frisk luft blef aldrig oftare insläpt i hans håla, än under de korta ögonblick, som erfordrades för att nedsänka korgen med lifsmedel och låta gubben med sina trefvande händer taga dem ur korgen, ty så snart detta blifvit gjordt, hissades korgen åter upp och luckan lades på sin plats samt fästades med en stark bom. När detta hade fortgått några veckor, sade gubben till sig sjelf:

»Här kan jag ingenting företaga. Bättre än att sitta här vore det, att jag genast blifvit dödad . . . Bah! Min lyckas stjerna är ännu icke nedgången. Du är gammal nu, Bozra! säger mitt förstånd. Väl! Men det odödliga hoppet i mitt hjerta svarar så här: Bozra, du befinner dig blott några steg från den man, som bär Astartes underbara arm-

band, derför kan du ännu vara vid godt mod . . . Ja, och vid godt mod skulle jag vara, om jag endast finge komma upp ur denna förpestade håla. Vi vilja se till, om icke en smula af min gamla list ännu finnes qvar i mitt hufvud. Den aldra minsta smula förstånd i en fenicisk mans hufvud är tillräcklig att lura en hel skeppslast af dessa tjockhufvade barbarer . . . Nå, vi få se!»

Nästa gång då dvergen öpnade luckan och hissade ned korgen, ropade han förgäfves på sin fånge. Endast ett matt qvidande gaf till känna, att en lefvande varelse befann sig der nere i hålan.

»Hvad nu, Bozra, vill du icke hafva någon mat i dag?» ropade dvergen Algöt, ty det var han, som hade erhållit i uppdrag att förse Bozra med födoämnen. »Kom, Bozra! . . . Ser du icke korgen?»

Blott ett qvidande hördes der nere.

Nu lutade dvergen sig ned öfver hålet och ropade:

»Lefver du, Bozra?»

Nedlutad som dvergen nu låg, hörde han styrmannens matta röst säga:

»Jag saknar krafter att gå fram till korgen . . . jag är så matt . . . så matt! . . . Låt mig dö!»

»Nå, som du sjelf vill, Bozra!» svarade den medgörlige Algöt, hvarefter han steg upp, hissade upp sin korg, pålade luckan i behörig ordning och gick sin väg.

Samma uppträde förnyades, när Algöt kom med middagsmålet.

Men ingenting yttrade Algöt om saken till Bodvar eller Skjalf.

Först på aftonen samma dag blef det af en tillfällighet uppenbaradt.

I salen sutto Bodvar och Skjalf, inbegripna i ett förtroligt samtal. Algöt gick ut och in, emedan han hade

fått i uppdrag att underhålla elden på härden. Hans lilla knotiga och fula gestalt trippade så lätt öfver golfvet, att hvarken hans gående ut och in eller hans göromål störde de samtalande. Slutligen satte han sig ned på en hög af tillhuggen ved, hvilken låg vid ändan af spiselhärden, tog fram ur sin ficka ett stycke kött och en bit bröd och började äta.

Vid Skjalfs fötter hade hittills legat en halfsofvande hund, hvilken röjt föga interesse för hvad som till detta ögonblick hade tilldragit sig i rumet. Men när Algöt satte sig ned att äta och lukten af det stekta köttet hann fram till hans äfven i det halfsofvande tillståndet vädrande nos, upplyftade han hufvudet, viftade med svansen och såg ut att vara mycket interesserad. Efter att en stund hafva åsett dvergens ätning, reste han sig upp, sträckte på sig med det välbehag, som endast en hund förmår lägga i dagen, och gick derefter bort till Algöt, mot hvars ansigte han vände sina bedjande ögon, medan den vädrande nosen pekade rakt på köttet. Detta tycker man vara ett språk, hvilket till och med en lapp borde hafva förstått, men vare sig Algöt förstod det eller icke, så visade han alls icke någon benägenhet att dela med sig. Tvärtom voro de blickar, med hvilka han hedrade hunden, ingenting mindre än blida och de inbjödo icke alls till fortsättning af den af hunden så välvilligt inledda bekantskapen.

Men af en hund kan man sannerligen icke begära, att han skall hafva mer än menskligt tålamod. Innan Algöt hade hunnit få en aning om hundens afsigter, nafsade denne efter dvergens köttstycke, grep det mellan sina starka tänder och ilade från stället med svansen instucken mellan de skyddande bakbenen. Algöt grep i förtreten ett tungt vedträ och slungade det i hack och häl efter det flyende djuret. Hunden tjöt af smärta och Algöt skrek i vredesmod:

»Fördömda hundracka! Då jag bjöd dig Bozras middag, som han icke orkade taga ur korgen, så ratade du den, och nu . . . ditt odjur! . . . kommer du och tager maten ur munnen på mig. Fördöme mig gudarne, om jag icke engång krossar din vädrande nos mellan min slägga och städet! Jag skall . . . om ock alla mörka och ljusa alfer vilja . . .»

Bodvar reste sig upp och utropade:

»Skäms du icke, träl! Hvad är detta för oväsen i min egen sal? . . . Vill du vara god och tiga? . . . Och hör du! . . . Hvad menade du med det, att du sade dig hafva erbjudit Bozras middag åt hunden? . . . Har du försummat att förse fången med mat och dryck, så kan du sannerligen tacka gudarne, ifall du får behålla ett enda helt refben i din kropp.»

»Ack, Bodvar», utropade den väna Skjalf, i det hon slingrade sin mjellhvita arm kring höfdingens hals, »låtom oss först undersöka saken! Kanske har Algöt icke handlat så illa som du tror.»

»Tala, eländige träl!» röt Bodvar, sedan han lagt sin arm kring Skjalfs midja och tryckt en kyss på hennes panna. »Tala! Har du fullgjort din pligt att bringa fången föda på bestämda tider?»

»Ja, herre», svarade den förfärade dvergen, »jag har till alla delar fullgjort de befallningar, jag fått. Kan väl jag göras ansvarig för det att fången hela dagen har varit så sjuk och svag, att han icke förmått förflytta sig ifrån vrån, der han ligger, till den af mig nedsänkta korgen? Han bad mig gå och låta honom dö i frid och jag är ingen elak eller stridig man. Jag gick.»

»Detta måste undersökas», utropade Bodvar, »och om du, träl, har förbrutit dig, så skall du dö. Är Bozra sjuk, vilja vi taga honom hit upp till oss och vårda honom, min kära Skjalf. Frisk man må man väl i fängelse hålla, men

sjuk fånge bör släppas fri eller ock vederbörligen vårdas. Det är mäns sedvänja och den vill jag hålla.»

Bodvar gick ut och Algöt följde honom med synbar räddhåga.

Snart stod den ädle höfdingen nere i fångelsehålan, lutande sig ned öfver Bozra, som Algöt belyste med en fackla.

»Hvem är här?» qved fången.

»Jag, Bodvar», svarade höfdingen. »Är du sjuk, Bozra?»

»Sjuk?» genmälde fången med mycket matt röst. »Sjuk? Nej, det är jag icke. Min själ är nu på väg till gudarnes hem, der den skall blifva fri . . . fri . . . Jag skådar redan all gudarnes härlighet.»

»Kan ingenting göras för att återställa dig?»

»Ingenting! . . . Jag är nöjd att få dö . . . Men, Bodvar, förlåt mig hvad ondt jag har försökt tillfoga dig!»

»Af allt hjerta gifver jag dig det till», sade Bodvar, men det tycktes, som om Bozra icke kunde hafva hört hvad han yttrade, ty han tillslöt ögonen och låg alldeles orörlig, liksom om han förlorat medvetandet.

»Här får han icke stanna», utropade Bodvar. »Vi måste bära upp honom och egna honom all den vård, som står i vår förmåga. Hjelp mig, du dume träl! Tag i benen, Algöt!»

Och med Algöts hjelp bar Bodvar den gamle Bozra upp i borgen, der han lades på en god bädd och der man egnade honom all möjlig omsorg.

Men om Bodvar hade vetat, att Bozra derunder log rätt godt i sitt hjerta och prisade sitt eget sluga förstånd, då . . . nå, gudarne allena veta, hvad Bodvar då hade tagit sig till.

Småningom återkom Bozra till sans och det på ett så naturligt och väl speladt sätt, att ingen menniska kunde

föreställa sig, att alltsammans endast var förställning och att Bozra hela tiden hade varit lika frisk, som då han tillfångatogs om natten i månskenet, när han satt och drömde onda drömmar på gaulskeppets däck. Och sedan han hade kommit till sans, fortgick tillfrisknandet småningom och på ett lika naturligt sätt. Efter fjorton dagar fick Bozra lemna sängen. Efter ytterligare fjorton förflutna dagar fick och kunde han gå omkring hvar som helst i borgen. Ingen tänkte på att hindra honom, ty sedan Bozra hade med så stor framgång spelat döende gubbe, började han med samma framgång spela ångrande syndare. Gudarne veta, om det fans någon rol, som denne gubbe icke skulle hafva förmått spela, om det hade kunnat lända honom och hans planer till någon nytta. Nu lyckades det honom fullkomligt att med sina ångerfulla ord insöfva både Bodvar och Skjalf i säkerhet. Men der fans inom borgen en, hvilken icke hedrade Bozra med hvarken förtroende eller vänskap och denne person var den lille dvergen Algöt.

Ett mera hatfullt och hämndgirigt slägte, än lapparne åtminstone på den tiden voro, har väl aldrig funnits. Deras hat stod också i proportion till de förnärmelser, som de nya invandrande folken — först kelterne, sedan våra förfäder — hade tillfogat dem.

Hvad nu Algöt beträffar, så närde han i likhet med hela hans folk ett djupt agg till hvarje menniska, som icke tillhörde hans egen till undergång dömda ras. Detta hat erhöll i fråga om hans förhållande till Bozra näring genom de hårda ord, hvilka Algöt fick för Bozras skull uppbära af Bodvar den aftonen, då Skjalfs hungriga hund nafsade till sig dvergens mat. Förut hade Bozra varit en ganska likgiltig person för Algöt, men från den dagen var han ett föremål för Algöts bittraste hat. Dock må det anmärkas, att Algöt var ett slughufvud, som dolde sin fiendskap under en mycket ödmjuk och hal yta, så snart han

inom eller utanför borgen sammanträffade med den gamle, som stödde sig på sin långa vandringsstaf.

Utom Bozra fans på Sagoborg äfven en annan, hvilken Algöt hatade af allt sitt hjerta, och denna varelse var Thjasse. Orsaken till detta hat hafva vi redan förut några gånger påpekat. Det var nämligen samma orsak, som hade uppretat hela dvergskaran mot jätteynglingen, eller det, att denne vid sitt första uppträdande inom borgen hade slagit ihjel två af deras föraktade folk.

Af alla dessa nu förtäljda omständigheter framgår en för vår berättelse vigtig sak. Naturligtvis skulle Bozra försöka att sammanträffa med Thjasse och lika naturligt var det, att Algöt skulle vara hemligen närvarande vid deras möte. Han skulle icke hafva hatat dessa båda personer så lifligt, som han verkligen gjorde, om han icke hade spionerat på dem båda såväl natt som dag. Vid utförandet af sina planer gynnades Algöt i synnerhet af den omständigheten, att han icke, såsom de fleste andre lapparne, var bunden vid städet och släggan, utan dagligen användes äfven till mångahanda andra göromål.

Och Algöts spioneri blef icke utan resultat.

En dag hade Bodvar befallt största delen af dvergarne att begifva sig ombord på drakskeppet, för att der laga några bristfälligheter. Det led nämligen allt närmare till våren, då skeppet åter skulle ut på långresa till andra länder. I smedjan funnos den dagen endast Algöt och hans två goda vänner, lapparne Gorm och Gny.

Om någon hade vårdat sig om att gifva akt på de tre små varelserna, skulle han utan tvifvel hafva märkt, att de denna dag icke smidde oftare, än då någon af borgens öfrige invånare nalkades smedjan eller trädde in till dem. Då voro de naturligtvis ifrigt sysselsatte. Den ene underblåste elden, den andre glödgade jern och den tredje hamrade af hjertans lust på en kall jernbit. Men när de trodde

sig vara obemärkte, förde de i hviskande ton ett samtal, som tycktes vara mycket interessent för dem alla tre. Vi vilja här anföra en profbit deraf.

»Och du säger...?» inföll Gorm.

»Jag säger, att Thjasse är Bozras son.»

»Men hur kan du säga det?» sporde Gny. »Det vore ju befängdt.»

»Likväl *är* det så. Jag har hört det med mina egna öron.»

»Berätta!»

»Ingenting heldre än det! Se, det är så, att... men tyst!... någon kommer!... Rören på er!... Fram med pusten!... I jernet med elden...»

»Hvad menar du?... I jernet med...»

»I elden med jernet, ditt nöt!... Hör du icke den väldige Vidars steg?»

Innan Vidar hann komma in i smedjan, voro dvergarne i full verksamhet, men om han hade närmare undersökt saken, skulle han hafva funnit, att Gorm hamrade med släggan på en kall jernbit, att det var en tång, som Gny höll i elden och glödgade och att Algöt låtsade sig underblåsa elden icke med den lilla blåsbälgen, utan med en ask af oxhud, i hvilken förvarades spikförrådet, men som var af samma storlek som pusten och derför hade fallit i Algöts hand, då han egentligen ärnade fatta det till eldens upplifvande eljest brukliga redskapet.

Men Vidar undersökte ingenting. Han endast öpnade dörren, stack in hufvudet och frågade:

»Hvar finnes Froste smed i dag?»

»Icke här!»

»Hvar är han?»

»Sannolikt ombord på draken!»

Så svarade de tre dvergarne under ödmjuka åtbörder, hvarefter Gorm åter började hamra, Gny stack tången ännu

djupare in i elden och Algöt klämde tillsammans spikasken, till dess den blef tunn som en pannkaka, endast för att frambringa en smula väder, något som dock visade sig vara en omöjlighet.

Vidar slängde igen dörren med fart och gick sin väg.

»Ha, ha, ha!» skrattade Algöt och kastade spiklådan i en vrå. »Jo, vi äro icke så dume, vi små dvergar! De der stora menniskornas vett räcker icke till att utgrunda vår slughet.»

»Nå, Algöt, skynda dig nu att tala om, huru du fick veta, att Thjasse är Bozras son!»

»I natt fick jag veta det. Jag gick på lur utanför dörren till kammaren, der Bozra plägar sofva. Midt i natten kom han ut och gick in i Thjasses rum. Naturligtvis stod jag så gömd, att den gamle bofven icke såg mig.»

»Jo, du är allt klipsk du?» menade Gorm, men Gny sade blott:

»Nå? . . . »

»Ja, hvad var väl enklare, än att jag ställde mig vid Thjasses dörr och lyssnade till deras samtal.»

»Och då fick du veta . . .?»

»Att Thjasse är Bozras son med en vederstygglig keltisk qvinna, ja, detta fick jag veta och mycket annat dessutom . . . men skynden till edra arbeten! Det kommer någon i försalen deruppe.»

»Nej, han vände om igen in i salen . . . Fortfar, Algöt! Det är så nöjsamt att höra dig omtala dina äfventyr.»

»Och Thjasse», fortfor Algöt, »är Bodvars argaste fiende . . .»

»Och han är kär i Iduna», ifylde Gorm.

»Och hon är kär i honom», menade Gny med ett försmädligt grin.

»Jag har förr sett Thjasse på afvägar», förkunnade Algöt med vigtig min.

»Du? . . . Berätta! . . . Ack, om du ville påskynda din tunga en smula!»

»Jo, se det var så, att den natten, då borgen höll på att brinna upp . . . men tyst, nu kommer någon hit igen! Aldrig få vi vara i fred . . .!»

Lätta och dansande steg hördes utanför dörren och en ungdomlig röst sjöng några rader af en urgammal, från ett fjerran land kommen sång, hvilken ättlingarne af de först hitvandrade svenskarne ännu icke hade hunnit förgäta. De tre dvergarne visste, att det var den fagra Iduna, som kom, och de skyndade till sina arbeten.

Algöt grep sin spikask och stack den in i elden, i den tanken att det var en jernbit, som behöfde glödgas. Gorm var så införlifvad med tanken på det pladder, han nyss hade hört, att han rände sin egen hand in i elden och Gny kunde för ögonblicket icke hitta på något annat göromål än det, att han lade sig ned på sina knän och försökte inrigta städet i fullkomligt vågrät ställning.

Idunas älskliga ansigte och hennes ungdomliga figur blefvo synliga i den öpnade dörren.

»Är min gamle vän Bozra här?» sporde hon med musikalisk röst.

»Nej, lilla Iduna!» svarade Gorm, och samtidigt yttrade Gny:

»Ingalunda, fagra ungmö!»

»Här är icke den gamle älskvärde gubben, det försäkrar jag min lilla söta, snälla Iduna», yttrade Algöt, hvilken genom sin vistelse deruppe bland det egentliga borgfolket hade till en viss grad antagit hofmannens halhet.

»Så förskräckligt ledsamt!» utropade Iduna, i det att hon stängde dörren och icke egnade de små dvergarne en enda blick.

»Hon kallar Bozra sin gamle vän!» utropade Algöt, under det att han drog ut ur härden den osande återstoden af det föremål, som fordom var en af oxhud förfärdigad spiklåda.

»Ha, ha, ha!» skrattade Gorm och Gny.

För öfrigt kunna Idunas ord: »min gamle vän Bozra» lemna läsaren ett det aldra mest ovedersägliga bevis på, med hvilken exempellös slughet och list den vid grafvens rand stapplande gubben hade förstått att umgås bland medlemarna af Bodvars familj.

När Idunas lätta steg icke längre hördes och Gorm hade blåst tillräckligt på sina brända fingrar, utropade Gny:

»Nå, Algöt, du sade, att den natten, då borgen var nära att blifva förvandlad till aska och vi med den — den förfärliga natten, då endast Thjasses vaksamhet och sjelfuppoffring räddade våra lif, hände någonting, som du bevittnade. Hvad var det? Skynda dig . . . Algöt, sätt din lama tunga i raskare fart!»

»Jo, sen I . . . den natten var jag ute på gården . . .»

»Ha, ha, ha! Det vill säga, att du hade varit der nere i Åles stuga och snackat en hop med Åles fagra dotter Hild . . . Ha, ha, ha! . . . Har jag icke rätt, kanske?»

»Nå, hvad angår det dig, om jag också gjort det? Nog af — jag återvände till borgen och smög mig tyst in i förstugan. Men då jag kom till dörren der borta, förmådde jag icke öpna den. Naturligtvis började jag trefva framför mig och se! . . . då fann jag, att en stark bom hade blifvit lagd framför dörren. Nå, nå, tänkte jag, det der har helt säkert någonting att betyda. Sedan gick jag bort till de andra dörrarna och se! . . . alla voro på samma sätt förbomade. Just då jag hade blifvit öfvertygad derom, hörde jag ett tassande på vinden, liksom om man hade släpat en mjölsäck hit och dit. Rädd har Algöt

aldrig varit. Jag steg uppför pinnarna i stegen och blickade upp i försalen. I kunnen aldrig tänka eder hvad jag såg der ...»

»Berätta ... berätta!»

»Du är så långsam, Algot, när du har någonting roligt att förtälja oss. Skynda dig!... Låt oss icke förgås af längtan! Hvad såg du?»

»Jag såg Thjasse ... hören I!... just Thjasse såg jag tända eld på alla fyra väggarna i försalen deruppe.»

»Ah! Och likväl var han så ifrig att få elden släckt!»

»Äfven det kan jag förklara», återtog Algot, »om I nämligen hafven tålamod att höra mig till slut.»

»Jo visst! Hvem har tålamod om icke en man af den ädla, men förtryckta stamen Same?»

»Nå, hören då! När Thjasse hade fått alla fyra väggarna att brinna, gick han in i jungfruburen.»

»Bevara oss! Hvad ville han göra der? Den nidingen!»

»Niding må du väl kalla honom, men derom kan du vara öfvertygad, att hvad helst han hade ämnat göra i Idunas kammare, så blef ingenting deraf. Ha, ha, ha!»

»Ingenting?»

»Nej, ty Iduna sof den natten hos sin moder Skjalf.»

»Det var då en stor lycka! Hvem kunde hafva trott det?»

»Åtminstone trodde icke Thjasse det, så mycket är säkert. Han kom nämligen ut ur kammaren igen med alla tecken till bestörtning. Aldrig har jag sett karlen så vanställd. Håret ...»

»Tyst!... Någon kommer... Till vårt arbete!»

Det var Bodvar sjelf, som kom.

»Hafven I sett mitt svärd, som Önn lagat?» sporde höfdingen.

Gorm skyndade sig att kasta ifrån sig sin slägga, ila efter svärdet och räcka det åt Bodvar.

Dörren stängdes och dvergarne voro åter ensame.

Denna gång var det icke Gorm, utan Algot sjelf, som i brådskan hade stuckit sin skrynkliga hand in i elden, liksom den varit en svärdsklinga, som skulle härdas. Knapt var Bodvar så långt borta, att han icke kunde höra det, förrän Algot uppgaf ett hiskligt vrål.

»Tyst!... Tyst!...» varnade Gorm och Gny med stor ifver.

»Hvem kan tiga, när det gör så rysligt ondt?... Jag tror, att jag sticker handen ned i vattenkrukan... Skönt!... Det lindrade.»

»Nå, berätta!... Berätta slutet af din historia!»

»Det är snart förtäljdt. Då Thjasse icke fann Iduna i kammaren, ångrade han sig, att han hade tändt eld på borgen...»

»Ha, ha, ha!»

»Och hvad gjorde han sedan?»

»Försökte släcka elden naturligtvis!» menade Gny.

»Nej», yttrade Algot, »det var icke det första, som han företog sig.»

»Berätta! Det är så roligt att höra på dig.»

»Jo, han försökte först väcka kämparne deruppe i salen. Sedan kom han hit ned och tog alla bomarna från dörrarna här nere och ropade till oss och de andre hjonen, att vi skulle komma honom till hjelp.»

»Och sedan?.... Skynda dig, Algot! Var icke så långsam!»

»Sedan sprang han tillbaka upp i försalen och försökte att släcka den eld, som han sjelf hade anlagt.»

»En sådan skurk!»

»Men i alla händelser var det bra, att han gjorde larm, ty eljest hade både du, Gny, och du, Algot, varit endast stoft och aska i denna stund.»

»Nå, det måste medgifvas.»

»Du tror då, att det var för Idunas skull, som han gjorde buller och försökte qväfva lågorna?»

»Vid alla våra fäders gudar, ja!... Endast för Idunas skull var det, ty då han rusade ut ur hennes rum, skrek han så högt, att det hördes vida omkring...»

»Hvad skrek han då? Skynda dig! Du är så trög i tungan och hvad du har att förtälja är så obeskrifligt roande. Skynda dig!»

»Jo, dessa orden tjöt han: jag har invigt Iduna åt döden.»

»En sådan bof!»

»En sådan usling!»

»Ja, I mån väl säga det!... Han är både en bof och en usling och en ärelös skurk till på köpet. Det är då både visst och sant.»

»Du tror...?»

»Jag har ingen tro.»

»Ah, du skämtar, Algot! Nog tror du någonting om hans planer vid det tillfället? Ställ dig icke enfaldig nu, Algot!»

»Min tro!... Åh, icke kan den interessera er, eller hur?

»Jo... jo!... Det är så lustigt att höra dig tala.»

»Nå... eftersom I viljen veta det, så är det min tro, att Thjasse hade ämnat taga Iduna med sig på flykten och låta alla oss andre bränna inne.»

»Den skurken!»

»Den bofven!»

»Hå!... Mycket värre ting vet jag om honom, mån I tro.»

»Är det möjligt!»

»Skynda dig! Berätta! Du är för odräglig med din senfärdighet, Algot!»

»Det är så nöjsamt att höra dessa äfventyr beskrifvas.»

»Nåväl!... Men, vid alla osälla andar, nu kommer Thjasse sjelf! Jag hinner icke tala om det för eder. Men

varen vakne i natt och möten mig härute i förstugan en stund före midnatt, så skolen I sjelfve få vara med om den lilla rolighet, som Bozra och Thjasse hafva kommit öfver ens om... Tyst!... Till arbetet!... Hej och hopp, min dundrande slägga! Hej och hopp! Du gör jernet platt eller rundt efter min vilja... Hej och hopp, min aldra som lydigaste slägga!»

Då Thjasse kom in, fann han visserligen Algöt smidande af alla krafter, och det var ju i sin ordning. Men han fann också Gny hamrande på en luden skinnmössa, hvilken Thjasse plägade hafva på hufvudet till skydd mot eldgnistorna, då han stod i smedjan och kraftigt svingade sin tunga hammare. Och Gorm stod der helt oskyldig och glödgade en svärdklinga, som Thjasse med stort besvär hade härdat och som han velat göra till ett mästerverk af vapensmedskonst.

»Hvad nu?» utbrast han. »Rida eder onda andar? Eller hvarför bären I eder åt som galningar? Måtte Fenrisulfven uppsluka eder alla tre! Min varma mössa...»

»Ack, tappre Thjasse!»

»O, väldige kämpe!»

»Ve mig, du oöfvervinnerlige stridsman! Jag har illa gjort...»

»Och min goda, härdade klinga!... Du har värmt henne! Hon är glödröd. Hon är förderfvad för alltid. Du lilla odjur, hvem har gifvit dig lof att handskas med mina smiden?»

»Förbarmande, du store krigsgud! Nåd och förbarmande!»

»Jo, förbarmande vore just på sin plats, när det gäller sådana eländiga varelser, som I ären.»

»Slå icke ihjel oss, du tappre och oöfvervinnerlige...»

Om Thjasse hade velat, så hade det utan tvifvel varit en småsak för honom att fatta en af de största släggorna

och dräpa de tre dvergarne, men han nöjde sig med att drifva dem alla ut ur smedjan. Derigenom blef ock en ända på deras förtroliga samspråk och såväl Gorm som Gny måste nu afvakta midnattstimmen, för att få sin nyfikenhet stillad.

X.

Thjasses sista försök.

Thjasse hade under sin af bränskadorna förorsakade sjukdom erhållit all möjlig vård i Bodvars hus och isynnerhet af familjens qvinliga medlemmar, ty att plåstra sår, det var af ålder qvinnors göromål, innan någon medicinsk fakultet hade blifvit upprättad i vårt land. Den unge halfkelten skulle icke hafva varit en menniska, om icke allt detta hade fullkomligt utplånat all den bitterhet, hvilken möjligen satt qvar i hans hjerta och som Bozra ingifvit honom. Om Thjasse hade från den dagen blifvit lemnad i fred af Bozra, skulle han helt visst hafva fattat stor tillgifvenhet för Bodvars hela hus och bevisat denna tillgifvenhet genom sina gerningar.

Emellertid satte sig Bozra, såsom vi hafva sett, snart i personlig förbindelse med Thjasse och det är icke svårt att uträkna, hvad som måste blifva följden af de öfverläggningar, hvilka hvarje natt höllos i Thjasses kammare, sedan ynglingens tillfrisknande hade fortskridit så långt, att han börjat gå uppe. Man kan väl tycka, att Thjasse, om han verkligen hade fattat kärlek till Iduna och tillgifvenhet för de öfriga medlemarna af Bodvars hus, borde hafva kunnat motstå Bozras skadliga inflytande och med harm förkasta

hans nedriga anslag. Men man bör ihogkomma, dels att Bozra var en mästare i konsten att förställa sig och att uttala de gröfsta osanningar med slät panna och trovärdig uppsyn, dels äfven att det bland alla vilda folkslag och äfven bland kelterne ansågs såsom en helig pligt för en son att hämnas sin fader, ja, att såsom en niding betraktades den, hvilken icke fullgjorde denna sin pligt. Af dessa anledningar lyckades det lätt nog för Bozra att förmå Thjasse till ett tredje försök att göra en ända på Bodvars och Skjalfs lycka.

Enligt träffad öfverenskommelse befunno sig de tre dvergarne Algöt, Gorm och Gny en stund före midnatt i förstugan på nedra bottnen. I hela huset var tyst. Intet dryckeslag hade på aftonen egt rum i höganloftssalen och derför sofvo kämparne denna natt icke deruppe, utan nere i sina egna stugor.

»Säg mig, Algöt», hviskade Gorm, »säg mig, hvarför du icke har för den väldige Bodvar omtalat Thjasses elaka anslag?»

»Du menar, att jag borde hafva låtit borghöfdingen veta att den som tände eld på borgen, var just Thjasse och ingen annan?»

»Ja, just så menar jag.»

»Nej, du — så dum är jag ingalunda. För det besväret skulle jag endast fått stryk och i värsta fall blifvit gjord ett hufvud kortare, ty ingalunda skulle Bodvar hafva trott mig.»

»Nå.... du är min sann slug du, Algöt. Det hade jag icke tänkt på, om jag hade varit i dina kläder den der natten.»

»Det tror jag ock, Gorm... Du är tanklös och derför liknar din rygg så ofta ett randigt halster... Nej, ser du, när jag teg, så var min mening den, att jag ville låta Thjasse i god ro fortsätta med sina ohyggliga planer och att jag, när

han slutligen kunde gripas på bar gerning, skulle låta Bodvar med egna ögon se hans fula bedrifter.»

»Och detta kan ske nu i natt?»

»Ja... men tyst!... Hören I något?... Hvad?»

»Jag hörde en dörr öpnas deruppe, men det skedde helt tyst, liksom när någon vill smyga sig ut eller in», svarade Gny.

»Då är stunden inne... Hör du, Gorm, du har ingen tid att förlora... Skynda dig ned till Hjaltes stuga och väck upp kämpen samt bed honom samla några andra kämpar och skynda hit upp. Säg, att det gäller Bodvars lif.... Skynda dig!»

»Men jag förstår icke...»

»Du behöfver icke förstå någonting... Spring!»

»Nå, jag måste väl göra som du säger då...»

Den lille Gorm öpnade försigtigt förstugudörren och smög sig ut. Algöt och Gny tillstängde den lika tyst efter honom.

»Kom nu, Gny», hviskade Algöt, »så skall du få åskåda Bodvars fara och, som jag hoppas, äfven Thjasses och Bozras ändalykt.»

Men deruppe hade Bozra och Thjasse sammanträffat i den senares kammare. Den gamle styrmannens blick var vild, men på hans skrynkliga anlete lästes en sträng och obeveklig beslutsamhet.

»Är du redo, sonen min?»

»Fader, kan det icke lemnas ogjordt?» sporde till svar Thjasse med en stämma, som nogsamt vittnade derom, att hans inre var upprördt.

»Nej!»

»Ännu en gång beder jag dig, fader min, att du...»

Bozras ögon sprutade flammor.

»Eländige, vanartade son!» utropade han, i det han på ett hotande sätt upplyftade sin våldsamt knutna hand. »Du

afskum af vår ädla keltiska stam! O ve, att jag någonsin skall hafva födt dig!»

Thjasse slog ned ögonen. Han kände sig såsom en missdådare.

»Du vägrar», fortfor Bozra, »du vägrar att utkräfva hämnd för de oförrätter, som din fader lidit! Du vägrar!... Men kom ihog, att från denna dag skall hvarje keltisk man kalla dig en niding och gudarnes höga sal skall med afsky utspy dig, när du engång efter döden vill...»

Thjasse rusade upp. All tveksamhet hade nu försvunnit.

»Jag går, fader.»

Raskt omgjordade han sig med sitt svärd.

Bozra log ett demoniskt leende. Han tyckte sig aldrig hafva stått så nära, som han nu stod, invid det mål, för hvilket han i tjugo år lefvat.

»Ingen menniska skall nämna ordet niding i förening med Thjasses namn», yttrade den unge halffeniciern. »Men öfver ditt hufvud, min far, må orättvisan och straffet komma, om Bodvar är oskyldig till allt det onda, som han enligt din berättelse, skall hafva tillfogat dig!»

»Må det komma öfver mitt hufvud!»

»Godt!... Då äro vi färdige att gå. Har du tänkt på, huru vi skola efter fullbordadt värf kunna komma förbi den kämpe, som bevakar porten och vindbryggan?»

»Väl har jag tänkt derpå, min son. Han torde just nu vara angenämt sysselsatt med att tömma ett horn mjöd, i hvilket jag blandat en knifsudd af ett kraftigt verkande sömnpulver. Det är en fenicisk uppfinning, min son. Fenicierne äro mera än menniskor. De äro halfgudar.... Kom nu!»

Facklan, hvilken hade belyst kammaren under detta samtal, blef nu släckt och de båda männen smögo sig ut i försalen. Det var ganska slugt handladt af Bozra, att han utsläckte facklan, ty han insåg fullkomligt väl, att om Thjasse hade fått se de af elden svärtade väggarna i för-

salen, skulle han hafva erinrats om sina qval under den förfärliga natt, då han senast gick Bozras blodiga ärende, och detta minne skulle sannolikt hafva kommit honom att ännu en gång vackla i sitt beslut. Bozra tänkte på allt, men han hade dock ingen föreställning om, att då han nu åtföljde sin son in i den stora salen, stodo två små elake och skadeglade dvergar på mindre än två stegs afstånd från dörren. Det rådande mörkret dolde dem helt och hållet för hans blickar.

Feniciern och hans son trädde in i salen, hvars dörr de icke vårdade sig om att stänga efter sig.

»Skola vi följa efter dem nu?» hviskade Gny.

»Vänta! Kanske tända de en fackla och då ... jo, ser du! Bozra står derborta vid härden och rör med facklan bland glöden, för att få den att brinna. Kom! ... Vi måste göma oss bakom dörren.»

Och de gömde sig.

Men Bozra tände facklan och vinkade åt sin son att gå före. De närmade sig den dörr, som ledde in till Bodvars och Skjalfs sofrum. Allt var tyst och stilla derinne. Dock ställde Bozra sig några ögonblick att lyssna med örat intill dörren.

»De sofva ...» hviskade han sedan. »Jag hör deras djupa andedrag. Vi kunna trygt stiga in ... Var stark, sonen min!»

Thjasse förde handen till sitt bröst, liksom om han hade känt en plötslig smärta. I nästa ögonblick sköt Bozra honom in i rumet, hvars dörr tillslöts efter dem.

De båda männen stannade och betraktade de sofvande makarna. Bozras skrynkliga anletsdrag talade om den glädje, han kände öfver att omsider stå vid målet.

»Hugg till, Thjasse!» hväste han.

»Nej», hviskade ynglingen, »nej, på sofvande man bär jag icke hand. Väck honom och jag vill kämpa med honom och segra eller dö.»

»Galning! Hela borgen skall då väckas upp.»

»Det är dock mitt beslut. Väck honom, fader min!»

»Hit då med svärdet, så vill jag sjelf...»

Men detta hväste den feniciske köpmannen på ett alltför högljudt sätt, så att Bodvar vaknade dervid, öpnade ögonen och satte sig häftigt upp i bädden.

»Hvad vill du, Thjasse?» utropade han häpen. »Hvarför kommen I på denna sena timme...?»

»Ingen timme», hväste Bozra, »är sen för den som har i tjugo år väntat på hämnden. Ha, nu... nu, Bodvar, är du ändtligen utan räddning förlorad.»

»Vansinnige!... Du rasar!... Thjasse, gubben är galen. Tag och ledsaga honom ned och inneslut honom i hans gamla hål, tilldess han blir klok igen.»

»Nej... vid alla feniciska gudar, Bodvar, det är du, som rasar och är galen och det är du, som skall stoppas ned i ett hål i jorden... i din graf. Ha, ha, ha! Jo, nu är verkligen den stunden inne, vän Bodvar. Se icke så förvånad ut... I mer än tjugo år...»

»Hugg ned gubben, Thjasse, och lemna mig sedan!»

Men Thjasse rörde icke sin hand. Han var blek som en död och liknade snarare en bildstod än en lefvande varelse af kött och blod.

Emellertid hade Skjalf vaknat. Hon tycktes vara mera förvånad än förskräckt, ty hon insåg icke farans vidd.

»Ha, ha, ha!» skrattade den vilde Bozra. »Tror du verkligen, att min egen son Thjasse skulle kunna af dina böner förmås att hugga ned mig, hans egen far? Ha, ha, ha! Nej, hans svärd skall hämnas...»

»Hans son!... Ha!» utropade nu Bodvar, hvilken med ens förstod hela sammanhanget och verkliga orsaken till Thjasses närvaro vid detta tillfälle.

Han hade förut trott, att Thjasse hade infunnit sig för att hjelpa honom mot den ursinnige gamle feniciern.

»Hans son!»

Inom ett ögonblick var Bodvar uppe ur sängen och på väg att hemta sitt goda svärd från den plats, der det hängde på väggen. Men Bozra hade i god tid förstått denna afsigt, ilat fram och gripit svärdet. Bodvar kom för sent. Skjalf lät höra ett ångestrop.

»Hugg ned honom, Thjasse! Kom, sonen min! Snart skall jag vara hämnad och du vara i besittning af det dyrbaraste armband i verlden — ett armband, som gör sin egare till konung. Kom!»

Och gubben rusade fram med lyftadt svärd.

»Fader... kan det icke undvikas?» sporde Thjasse ångestfullt.

»Hvarje mans niding är du, om du icke kommer din fader till hjelp i det ögonblick, då han utkräfver hämnd.»

»Niding!... nej, det vill jag icke kallas...»

»Lyssna icke till den vansinnige gubben», ropade Skjalf till Thjasse, medan Bodvar stod der helt lugn och eftersinnade, huru han på klokaste sätt skulle kunna begagna sig af den tvekan, som Thjasse uppenbarligen kände. »Lyssna icke till hans falska ord, Thjasse! Det är till en nidings gerningar, som han nu vill locka dig.»

»Ha!» utropade gubben. »Vill du tiga, qvinna!... Gå på, min son! Hugg till den man, som en gång beröfvade din far den qvinna, hvilken nu hvilar i hans bädd. Vill du nämnas en niding?»

»Nej, vid alla gudar!... Så må det då ske!»

Och Thjasse lyftade sitt svärd mot Bodvar, hvilken stod stilla med armarna lagda i kors öfver bröstet. I samma ögonblick rusade Bozra fram till bädden och höjde Bodvars svärd för att dermed genomborra Bodvars egen hustru.

Det tycktes nästan, som om Bodvar hade tänkt afväpna Thjasse genom sin lugna frimodighet vid dödens åsyn. Men Skjalf reste sig upp ur bädden och var tydligen be-

redd att till det yttersta kämpa med Bozra om sitt lif. Alla de fyra i rumet befintliga och i denna scen deltagande personerna voro så ifrigt sysselsatta med hvad de hade för händer, att ingen af dem märkte, hurusom dörren sakta öpnades och de två dvergarne Algöt och Gny smögo sig in.

Algöt utpekade för Gny den gamle feniciern, hvilken just hade med sin venstra hand gripit fatt i Skjalfs långa hår, medan han försökte lösgöra den högra, som den fagra qvinnan hade med hela sin styrka omfattat. Sjelf smög Algöt sig bakom Thjasse och så ljudlösa voro de två dvergarnes steg, att ingen märkte dem, icke ens när Gny befann sig alldeles bakom Bozra och Algöt alldeles invid Thjasse.

Bozra hade just frigjort sin hand och Thjasse, mera uppretad än afväpnad genom Bodvars lugn, hade just ämnat klyfva höfdingens hufvud — då någonting högst oväntadt inträffade.

Bozra föll och samtidigt föll Thjasse.

De båda dvergarne hade omfattat deras ben och som detta anfall var alldeles oväntadt, lyckades det de små varelserna att genom ett par kraftiga ryckningar fälla dem till golfvet.

I nästa ögonblick störtade den af Gorm kallade Hjalte och några andra kämpar in i kammaren. Skjalf skyndade att kasta en hjorthud öfver sig,men denna försigtighet var alls icke af nöden, ty ingen tänkte på att förnärma henne med ogranlaga blickar, emedan alla kämparne hade full sysselsättning med att öfvermanna Thjasse och Bozra. Far och son försvarade sig ursinnigt.

Slutligen blefvo de dock besegrade och bundne.

»Fören bort dem!» befalde Bodvar. »I morgon vill jag döma dem.»

Thjasse yttrade intet. Han var dyster och sluten. Men Bozra larmade som en vansinnig och utöste eder och förbannelser, så länge Bodvar och Skjalf kunde höra hans röst.

De tre dvergarne ville följa med de bortgående kämparne. Naturligtvis önskade de njuta af åsynen af Thjasses och Bozras olycka, så länge som det var dem möjligt. Deraf blef dock intet, ty Bodvar kallade dem tillbaka.

»Hvem har gifvit eder tillåtelse att smyga omkring i huset vid nattetid?» sporde Bodvar med låtsad stränghet.

Algöt var den mest frispråkige af de tre dvergarne och han åtog sig utan tvekan att svara.

»Någon måste väl vaka, när husbonden sofver.»

»Ah!... Och nu vill du låta förstå, att du har vakat?»

»Jag menar verkligen och det utan skryt, att om jag icke hade vakat både denna och många föregående nätter, skulle den bålde vikingen och borghöfdingen Bodvar i denna stund hafva legat i sitt blod här på sitt eget golf.»

»Menar du verkligen det? Du är då alldeles viss derom, att höfdingen Bodvar icke hade kunnat reda sig utan din mellankomst? Hör du, min lille vän, jag har alltid funnit dig hafva ett klipskt hufvud, men denna gång är du en smula på villospår. I sista sekunden skulle min arm och hand med gudarnes hjelp hafva afvändt olyckan, ty jag stod just i beredskap att utföra en fattad plan, då du gjorde all vidare åtgärd öfverflödig. Nå, det oaktadt kan det icke förnekas, att du och de andre två der hafva gjort mig och min Skjalf en stor och ovärderlig tjenst. I skolen få eder belöning i morgon på samma gång som nidingarne erhålla sin dom.»

Innan de tre dvergarne gingo ur kammaren, hade Algöt för Bodvar omtalat allt hvad han under sitt ständiga spionerande på Thjasse och äfven på Bozra, efter dennes tillfångatagande, hade inhemtat, ända från den natt, då borgen var så nära att uppgå i lågor.

XI.

Domen.

Skjalf hade efter det nattliga uppträdet icke kunnat sofva, men deremot var hennes make så lugn till sinnes, att han genast efter de tre dvergarnes afskedande föll i djup sömn, af hvilken han sedan fick njuta, ända till dess solen stod högt på himmelen.

Af nattens äfventyr hade Iduna icke hört eller förnummit någonting. Derför sväfvade hon också i okunnighet om den fara, som hotade hennes Thjasse, ty — hvarför skulle vi dölja det? — för Iduna var Thjasse mera kär och dyrbar än någonting annat på jorden.

Fram på morgonen lemnade den unga flickan sin mjuka bädd och infann sig i den stora salen, der Skjalf satt i djupa tankar.

»God morgon, kära moder min!»

»Din sömn har varit god, min Iduna?»

»Ja, moder, jag sofver alltid så godt och drömer så ljufva drömar.»

Iduna blickade tankfullt framför sig, liksom om hon hade sett en syn.

»Det är oskuldens lott att drömma ljuft.»

»Oskuldens och kärlekens, moder min!»

»Nå, det må nu vara, min dotter! Men ... hvad vet du om kärleken?»

Iduna rodnade och gick till fönstret, för att dölja kindernas rosor.

Knapt hade hon kastat en blick ut genom den matta och dunkla hornrutan, förrän rodnaden ögonblickligen försvann. Hon blef blekare än snön.

»Hvad ser jag, moder?» utropade hon. »Säg... o säg, att jag drömer!»

Hon störtade från fönstret fram till Skjalf och omfamnade ångestfullt sin moders knän.

»Lugna dig, mitt barn! Hvad är, som har så upprört dig?»

»O, dyra moder!... säg, att jag blott drömde!»

»Hvad såg du då?»

Iduna var redan åter vid fönstret och hennes flämtande bröst bar vittnesbörd om det upprörda tillståndet i hennes inre.

»Jag ser min fader sitta på sin domaresten och vårt folks förnämste kämpar församlade i krets kring honom, men framför honom står fängslad den feniciske gubben och... och...»

»Hvem?»

»Jag förmår icke säga det. O, moder, gif mig den trösten, att jag drömer! Säg mig, att jag sofver och att, såsnart jag vaknar, skall den förfärliga synen vara förintad och försvunnen! O... mitt hjerta! Låt icke oron spränga dina svaga väggar!... Trösta mig, kära moder min!»

Skjalf stod vid sin dotters sida, när denna vanmägtig sjönk ned och skulle hafva fallit till golfvet, om icke moderns armar hade uppehållit hennes smärta och fagra gestalt.

»Alla gudinnor hjelpe oss!» suckade Skjalf. »Hvad månde denna hennes smärta betyda?... Skulle... men nej, det är omöjligt! Hon kan icke älska Thjasse! Hon är ju endast ett barn. Och likväl... denna smärta!... denna ångest!... denna vanmagt! Man kan icke misstaga sig derom. Hon älskar Thjasse och Thjasse dömes i detta ögonblick till döden der nere. O, huru förfärligt!... Ve... ve oss!»

Under modrens trägna omsorger vaknade Iduna upp ur sin vanmagt och slog upp ögonen.

»O, moder, jag hade en så förfärlig dröm! Jag tyckte, att... men var det verkligen en dröm, moder min?»

»Iduna, min dotter, var stark! Möjligen kunna vi ännu rädda Thjasses lif... Var lugn och stark, käraste dottren min!»

»Thjasse löper då verkligen fara?... O, I vänsälle gudar! Hjelpen... bistån... rädden honom... den hjeltestarke, den modige, den ädle!... Gerna mån I sedan taga mitt lif till ersättning för hans.»

»Kom, min Iduna!... Kom!... Vi vilja försöka att rädda honom. Är du stark nog att gå ned ibland männen?»

»För Thjasse skulle jag kunna gå till jordskifvans yttersta kant. O, dyra moder, rädda honom!... Han kan icke hafva förtjenat döden.»

»Kom då!»

De båda qvinnorna ilade med lätta och snabba steg ned till domareringen, hvilken var belägen på en öppen plats — ett slags torg — innanför vallarna. Der stodo Thjasse och Bozra bundne inför Bodvar, som tagit plats på den mellersta stenen. De till hans biträden utvalde kämparne sutto dystre och allvarlige på de andra uppresta stenarna.

Dvergarne Algöt, Gorm och Gny hade redan varit frame och aflagt sina vittnesmål, hvarefter Bodvar sjelf hade med hög stämma afgifvit en berättelse om senast förflutna nattens tilldragelser. Nu stod Hjalte midt emot de anklagade fångarne och omtalade hvad han visste, huruledes han hade blifvit midt i natten väckt af dvergen Gorm, huru han samlat några andra kämpar och hvad han bevittnat i Bodvars och Skjalfs sofkammare, när han, åtföljd af några med hast hopkallade kämpar ankom dit.

Bozra stod och log på ett hånfullt sätt, men Thjasse var dyster och, som det tycktes, ångerfull.

Just under slutet af Hjaltes berättelse ankommo de båda qvinnorna.

Hjalte tystnade.

»Nåväl», yttrade nu Bodvar, »mig synes saken vara fullt bevisad. Eller hvad är eder mening, I gode män och redlige kämpar. Hafva Bozra och Thjasse blifvit öfverbevisade om mordbrand och lömskt försök att mörda mig och min hustru Skjalf?»

»De äro öfverbevisade», hördes från hvarje plats i domareringen.

»De äro öfverbevisade», mumlade folkskarorna derutanför.

»Nåväl», fortfor Bodvar, »jag dömer dem för detta brott till döden.»

Ett fasansfullt skri besvarade Bodvars ord. Det gick öfver Idunas läppar.

Hon störtade fram och kastade sig på knä för sin fader, ropande:

»Min fader! Det är omöjligt, att Thjasse kan hafva begått ett sådant brott. Det är otänkbart, att han ... den ädle kämpen ... skulle hafva kunnat begå någon missgerning, hvilken är döden värd. Fader ... fader! Börja ransakningen på nytt! Jag besvär dig derom vid alla goda gudar ... Du skall finna, att Thjasse är oskyldig och att all elakheten kommit från den stygge gamle gubben derborta.»

Bozra, hvilken utpekades af Idunas hand, log hemskt och sade:

»Jo, jo ... min fagra mö! Du älskar min son Thjasse, du, men Thjasse skall hängas, innan han omfamnat dig såsom brud. Ha, ha, ha! Det gläder mig, att jag och min son lyckats göra åtminstone en medlem af Bodvars lyckliga hus olycklig för hela lifvet! Ha, ha, ha! Du skall snart hafva en hängd brudgum, fagra Iduna. Ha, ha, ha!»

»O, fader, min ...»

Bodvar var utom sig af förvåning och häpnad. Aldrig hade han anat sin dotters tillgifvenhet för Thjasse, men nu

insåg han fullkomligt, huru saken förhöll sig. Det smärtade honom obeskrifligt, att det nu var för sent att frälsa Thjasse och rädda sitt barns lycka — nu, då domen redan var så godt som fäld.

»Sansa dig, mitt barn! . . . Gudarne skola visserligen . . .»

»O, nej, fader! . . . Icke till gudarne står mitt hopp . . . icke till gudarne höjes min bön . . . nej, utan till dig allena, käre fader min! Gif Thjasse fri! . . .»

Halfkelten var blek och betraktade med glödande blickar den fagra tärnan, som så rörande bad för honom. Ack . . . hon var ju honom mera kär, än allt annat i hela verlden, och gerna skulle han för henne hafva gifvit sitt lif. Och nu . . . måste han såsom missdådare dö en skymfskymflig död inför hennes ögon . . . Hu! . . . En rysning skakade hans starka kropp.

Bozra hånskrattade.

Bodvar satt der på sin domaresten och var ett rof för sorg och förtviflan. Gerna skulle han för Idunas frids och lyckas skull hafva skonat Thjasse. Men han visste icke, huru det skulle tillgå.

Då framstörtade Skjalf och kastade sig ned inför Bodvars fötter.

»Min ädle make», ropade hon. »Hör mig! Skona ditt arma barn! Gif Thjasse till hvad han brutit! Du hörde ju i natt, huru han bad den gamle Bozra, att han måtte slippa att göra dig skada. Motvilligt och af sonlig pligt har han gått sin faders ärende. En son är skyldig att lyda sin far, ty så bjuda de sälle gudar. Bozras är felet men icke Thjasses. Må Bozra dö! Han har förtjenat döden Men låt både för rättvisans och för Idunas skull Thjasse lefva. Han är en ädel yngling. Han skall blifva en god make åt vår dotter och en god son åt oss.»

»Ja, vid alla gudar!» hördes Thjasse mumla.

»Ha, ha, ha!» hånskrattade Bozra. »Det här är just ett lustspel, som skulle kunna med stor framgång uppföras på en fenicisk teater. Ha, ha, ha! Den ädle Thjasse, Bozras son! Ha, ha, ha!»

Men på Bodvar och kämparne och folket hade Skjalfs ord och Idunas sorg gjort ett djupt intryck. Kämparne mumlade:

»Den väna Skjalf, Bodvars hustru, har rätt. Bozra, den gamle förhärdade bofven, är ensam skulden. Thjasse är en god kämpe och en ärlig man.»

Och folket klappade händerna och ropade öfverljudt:

»Må Thjasse lefva! Må Bozra dö och Thjasse lefva!»

»Hi, hi, hi!» grinade Bozra. »Du är en lycklig varelse, du, min son Thjasse!»

Men Bodvar stod upp och rätade sin manliga gestalt. Med en befallande åtbörd äskade han tystnad. När denna på hans vink inträdt, talade han med välljudande och kraftig stämma och sade:

»Vare det så! Må Bozra blifva hängd i afrättningseken i skogen! Och må Thjasse vara fri, lös och ledig att begifva sig, hvarthän han behagar! Min orubbliga vilja är, att han på två år icke återvänder inom Sagoborgs område. När de två åren hafva gått till ända, må han återkomma och om då hans kärlek till Iduna och hennes till honom är lika varm, så vill jag se till, om jag kan glöma det förflutna så mycket, att jag gifver honom min dotter till maka... Har jag talat rätt, I gode kämpar?»

Kämparne ropade:

»Du har talat rätt och fält dom såsom en klok man. Vare det så!»

Och folket slog samman sköldarna och ropade:

»Klokare domare finnes icke i vårt folk, än den mägtige Bodvar.»

»Men», återtog borghöfdingen, »det återstår att belöna,

sedan vi nu hafva straffat. Kommen fram, I små dvergar derborta, Algöt, Gorm och Gny!»

De trädde fram.

»Genom eder vaksamhet hafva vi blifvit räddade», yttrade Bodvar, »och derför återgifver jag eder friheten. I fån stanna qvar här såsom mina tjenare mot kost och lön, om I viljen. Men om det lyster eder, så egen I frihet att när som helst draga härifrån. Må gudarne vara med eder och mån I alltid och allestädes uppföra eder så som frie män egnar och anstår!»

Bozra skrattade:

»Jo, jo», yttrade han, »de der tre små vidundren skola nog i alla sina lifsdagar prisa den feniciske styrmannen Bozra, som blef en orsak till deras befrielse. Hi, hi, hi!»

Men dvergarne ropade alla tre så högt de förmådde:

»Våra fränder äro döde ... Vi hafva ingen, till hvilken vi kunna gå. Vi stanna hela vårt lif qvar hos dig, ädle Bodvar.»

Och hela folket jublade.

Naturligtvis blef Bozra snart hängd. Ingen sörjde honom, icke ens hans egen son Thjasse.

När Thjasses båda förvisningsår voro till ända, kom han tillbaka till Sagoborg och snart derefter blef Iduna hans hustru. Stora offer till gudarne gjorde deras bilager både högtidligt och lyckosamt.

Men Bodvar hyste dock ett visst misstroende till Bozras son. Derför ville han ock icke tillåta, att de unga och lyckliga makarna bodde på Sagoborg.

Vid sjöstranden, på ungefär en mils afstånd från Sagoborg, uppbygdes en ny borg, hvilken benämndes Idunsborg. Der bodde Thjasse med sin Iduna de tider, då han icke låg ute på hafvet i vikingafärd med den drake, som Bodvar och hans män hade bygt åt honom.

FORNFORSKARENS TREDJE SAGA.

IDUNSBORG.

Idunsborg.

Det faller af sig sjelf, att fornforskarens andra saga icke kunnat vinna *alla* åhörarnes odelade bifall. Men åtminstone gaf guvernanten ingen anledning att misstänka, att hon hade någonting att anmärka mot sagan om jätten Thjasse.

»Se på mamsell Pettersson, min söta!» hviskade friherrinnan Schlachtermeister till grefvinnan Mathilda. »Se på henne, kära du! Ser hon icke ut alldeles som om *hon* hade varit den förföriska Iduna och herr magister Antiqvarius den intagande halfkelten Thjasse? Hvad tycker du?»

»Åh, bevare oss!... Så du kan tala!»

»Ja, ja!... Hm!...»

Men herr Fårhufvud yttrade:

»Hela sagan har ett omoraliskt syfte. Så synes mig!»

»Dumheter!» brummade Unsinnig, i det han strök sina mustascher. Vid alla konglig majestäts och kronans fältbaracker svär jag, att den der Thjasse var en bra karl och väl värd att erhålla en så söt och rar hustru, som Iduna var.»

»Edert omdöme», utropade fornforskaren, »edert omdöme hedrar både er och mig... emedan... emedan det är sanfärdigt och emedan... jag har den äran att räkna någon slägtskap med den ädle Thjasse.»

»Hvad nu? ... Hvad tusan? ... pratar herrn i yra? Slägtskap? ... Dumheter!»

Hela sällskapet församlade sig omkring den lärde fornforskaren och bestormade honom med frågor. Endast skolläraren satt lugn på sin plats, skakade föraktligt sitt hufvud och brummade:

»Jo, jo ... vi äro alla i slägt med Adam och Eva.»

Herr Rosenqvisth var, såsom läsaren nogsamt finner, en bildad och fördomsfri man — med få ord, en man, hvilken dragit nytta af sin seminariikurs i Wexiö.

»Ack, herr magister, låt oss höra!»

»O, herr Antiqvarius, förklara oss för himlens skull alltsammans!»

»Milde himmel! Hvad er tunga nu är trög, herr fornforskare!»

»Minor och kontraminor! Vill han förklara sig tydligt! ... Hvad? Bomber och spränggranater! Man kan förlora tålamodet för mindre än detta.»

Herr magistern hade aldrig trott, att hans slägtskap med Thjasse skulle väcka en sådan sensation.

»Jo, mitt nådigaste och aldra som gynsamaste herskap, jag härstamar i rätt nedstigande led från Thjasse och Iduna. Min nådige grefve deremot härstamar från Bodvars äldste son Njord och hans maka Frigga, hvilken säges hafva varit till en fjerdedel af keltisk härkomst.»

Grefvinnan Mathilda såg missnöjd ut. Hon tycktes alls icke känna sig smickrad af den slägtskap mellan hennes man och fornforskaren, hvilken ovilkorligen måste framgå såsom en följd af de af magistern nu angifna förhållandena. Hon ville gerna åhöra fornforskarens sagor, men hon skulle högst ogerna hafva presenterat honom såsom sin greflige mans »kusin».

»Blixt och dunder! Jag har länge haft den tanken, att vår lärde fornforskare torde vara af ursprungligen keltisk

börd», utropade generalmajoren. »Han är ju så lång, att han påminner om jättarne.»

Den sensationsväckande underrättelsen om magisterns härstamande från Thjasse och Iduna utgjorde aftonens samtalsämne i den förnäma kretsen, och magister Antiqvarius var sjelf aftonens hjelte både på grund af sin å daga lagda berättaretalang och med anledning af sina vördnadsvärda anor. Mamsell Pettersson frossade i njutandet af magisterns lycka och framgång. Den hedervärda damen hade ett ömt hjerta, i synnerhet då det var fråga om fornforskarens väl eller ve.

Men Antiqvarius sjelf var helt förlägen och han blef det ännu mera, då den glada friherrinnan Schlachtermeister hviskade i hans öra:

»Jag skall alltid anse er som grefvens af Sagoborg kusin, ja... hm!... jag skulle önska, att jag sjelf vore kusin med er.»

Antiqvarius rodnade. Om friherrinnan hade haft mycket skarp hörselförmåga, skulle hon hafva förnummit, hurusom magistern, under det att hans drömande blick hvilade på hennes ansigte, suckade och hviskade:

»Fiorella!»

Men friherrinnan blef besparad smärtan att höra det.

Mamsell Petterssons lycka, som hittills varit ogrumlad, mulnade betydligt, då friherrinnan hviskade i fornforskarens öra.

Nu serverades supéen. Man åtskiljdes sent på natten med öfverenskommelse att nästa dag i skymningen åter sammanträffa i den lilla och med lyx i fornnordisk stil utstyrda tornkammaren. Antiqvarius skulle då påbörja sin tredje saga.

Antiqvarius var ensam. Han stod och betraktade den vackra soffkudde, som grefvinnan Mathilda hade broderat åt honom, och hans ögon voro med en viss förtjusning fästade på den der framställda mörkhyade sydländskan. Han suckade.

Då hördes lätta steg bakom honom. Han vände sig om. Mamsell Pettersson hade återkommit. Hennes ansigte bar förlägenhetens rodnad.

»Herr magister...» började hon, men hon var nödsakad att stanna der, emedan tungan nekade henne sin tjenst.

»Fiorella!» utropade omedvetet magistern, som ännu hade den vackra broderade kudden i sina tankar. »Ack nej!... Jaså!... Det vara *bara* mamsell Pettersson!»

»Jag ville... jag skulle...»

»Med största nöje, fröken Pettersson!»

»Ack, jag ville fråga!»

»Fråga... stolta Fiorella! Jag skall svara er... hm!... er, mamsell Pettersson!»

»Jo, jag ville af omsorg för ert lugn fråga, hvad friherrinnan...»

Åter tystnade den beskedliga menniskan.

»Friherinnan Fiorella?»

»Nej... friherrinnan Schlachtermeister, menar jag...»

»Åh!... Det är sant... Jag besväras ofta af distraktioner. Ni ville...?»

»Hm!... Hm!... Jag ville... bedja att få låna en bok.»

Men tyst yttrade hon till sig sjelf: »om det gälde mitt lif, kan jag icke fråga honom, hvad friherrinnan sade. Och jag trodde i min enfald, att den frågan skulle gå mycket lätt.»

»En bok?... Hvilken?»

»Hvilken som helst, blott den tillhör *er*, ty Ni är en så... en så rysligt... lärd man!» utropade guvernanten.

»Med nöje!... Se här är Homeri Iliad! Ni kan ju läsa grekiska, mamsell Pettersson?»

»Nej, nej, men det gör ingenting! Tack, herr magister!»

Med den grekiska boken i handen flydde mamsell Pettersson så fort som möjligt ut ur ungkarlshelgedomen.

Magistern var mycket tankfull, när han sent gick till hvila.

Följande afton — det var en af de första dagarna i Februari — var sällskapet mangrant och i god tid församladt i tornrummet.

Utanför tornet tjöt stormen med ett raseri så stort, som om han hade haft för afsigt att välta omkull detta gamla och vördnadsvärda minnesmärke. Snö föll i mängd och yrade omkring knutarna, så att betjeningen förklarade det omöjligt att denna afton transportera några förfrisknin-gar från slottet ned till tornet. Ja, man antog till och med såsom en gifven sak, att före midnatt skulle alla vägar vara igensnöade och ofarbara.

»*Mon dieu!*» utropade friherrinnan. »Hvad skall min man säga, om jag blir insnöad här i tornet hos vår forn-forskare.»

Mamsell Pettersson blef blek som ett lärft, när denna möjlighet ifrågasattes.

»Bomber och granater!» brummade generalmajoren, men det var omöjligt att förstå meningen med detta artiga utrop.

»Låtom oss icke bekymra oss om småsaker!» yttrade grefvinnan. »Jag hoppas, att vi på slottet kunna hysa alla, som blifva af väderleken förhindrade att resa eller gå hem i natt.»

Herr Rosenqvisth förklarade i prydliga och väl valda ordalag, att han fann sig öfverväldigad af det nedlåtande i fru grefvinnans ädelmodiga yttrande. Det var både artigt och lärdt uttryckt och derför hugnades herr Rosenqvisth med ett hjertligt skratt, som gick öfver den glada friherrin-nans sköna läppar.

»Nu till berättelsen, om jag får be'!» sade grefven.

»Alldeles! Alldeles! ... Jag är redo att börja min tredje saga.

I.

Två hundra år.

Den person, hvilken är interesserad af att fortfarande följa berättelsen om Sagoborgs öden, måste nu beqväma sig att göra ett väldigt språng i tiden — ett språng, hvilket med ens förflyttar honom två hundra år framåt, ty så lång tid hade förflutit från den tidpunkt, som behandlas i slutet af sagan om jätten Thjasse, till den period, inom hvilken sagan om Idunsborg kommer att röra sig. För menniskotanken finnas egentligen icke några skrankor och vi äro förvissade om, att alla de, som interessera sig för dessa sagor, skola utan svårighet göra nyss omförmälda förflyttning genom två sekel.

Alltså befinna vi oss vidpass år 378 före Christi födelse vid det då redan gamla Sagoborg. Naturligtvis äro vi alla nyfikna att se, huru der står till efter så många år.

Den gamla, af Abibaal anlagda vallen är nära nog raserad. Till största delen har den sjunkit ned uti vallgrafven och uppfyllt denna, men öfverallt, der en del af vallen finnes qvar i någorlunda orubbadt skick, frodas ännu afkomlingarna af de af den feniciske köpmannen planterade pilbuskarna. Här och der qvarstår ännu en och annan genom sin ålder vördnadsvärd pilstubbe, hvilken genom sitt dystra och liksom högmodiga utseende tyckes vilja antyda för de yngre och spädare, men mera lifskraftiga buskarna, att han en gång haft äran att i denna jord planteras af Abibaals egna händer.

Orsaken till vallens och vallgrafvens förfall är icke svår att inse. Man behöfver dem numera icke. Man har utrikes under vikingafärderna lärt sig en annan befästningskonst, hvilken anses mycket fördelaktig, emedan den min-

dre splittrar de försvarandes kraft, än den vidsträckta vallen fordom gjorde det. Man har försökt att koncentrera försvarskrafterna. *

Alltså har borgen blifvit försedd med tre nya bygnader, uppförda af groft och varaktigt ekvirke. Derigenom har den kommit att bestå af fyra i qvadratform belägna hus, hvilka innesluta en ganska ansenlig gårdsplan. På alla fyra sidorna af den sålunda bildade fästningen äro luckor och skottgluggar anbringade, och rundtomkring hela den väldiga fyrkanten löper en djup graf, som erhåller sitt vatten från den i närheten flytande djupa och strida ån. Högt öfver borgen reser sig en »lofts»-bygnad, från hvilken man kan skåda ut öfver nejden i en vid krets, som begränsas endast af horisonten.

Rundtomkring denna borg lågo en stor mängd gamla och nya hyddor, i hvilka det egentliga folket lefde under lugnets tid. När ofred bröt in öfver nejden, drogo invånarne sig tillbaka in i borgen, der de voro tryggade till både lif och egendom, emedan den tidens krigskonst och krigsredskap gjorde det nästan omöjligt för någon fiende att eröfra Sagoborg, så länge det försvarades af modige och behjertade män, och sådana saknade man ingalunda på *den* tiden här i Norden.

Nere vid stranden ligga tre stora drakskepp, som vaggas af vågorna och genom denna deras vaggande rörelse erhålla ett utseende, som om de längtade från strand. Man finner åtskilliga förbättringar på dessa drakskepp, när de jemföras med den drake, som Abibaal bygde och som under många år, i många fejder och under många vexlande öden fördes af den hjeltemodige och ädle Bodvar, Abibaals vän. Men

---

* »Alldeles rätt! Förb-dt bra! Bomber och torpedobåtar!» röt generalmajoren, då han hörde Antiqvarius framställa denna anmärkning.

äfven om mycket finnes, som vittnar om framsteg i insigt och odling, så skulle en af nutidens menniskor dock genast vara färdig att uttala sin förvåning öfver, att man ännu icke lärt sig att begagna segel. Väl gjorde man nu drakens akter så hög och bred som möjligt, på det att den måtte upphemta så mycket af vinden som det låg inom möjlighetens gränser. Men ännu hade ingen tänkt på att resa master och hissa segel. Väl hade Abibaal talat med sin vän Bodvar om segel, men Bodvar hade icke kunnat fullkomligt uppfatta hans mening med detta ord. Och sagan hade redan förvandlat Abibaals »segel» till underbara halft gudomliga, halft demoniska lefvande väsenden, som sades gynna sjömannens färd öfver det böljande hafvet.

Der se vi en dverg komma gående bland hyddorna. Ännu är icke dvergslägten utdöd. Den lefver i skog och mark, i högar och hålor. Den är icke heller utdöd på Sagoborg, ty Bodvar anskaffade under sin lifstid hustrur af lappslägt åt Algot, Gorm och Gny och derjemte åt många af de andre dvergarne. Vi anropa den lille mannen.

»Min vän! Kom hitåt!»

Han närmar sig frimodigt.

»Hvar hvilar Bodvar?»

»Stamfadren Bodvar eller någon af sönerne?»

»Nej, stamfadren! Han, som var Abibaals vän! Hvar hvilar han sina trötta ben intill Ragnaröks tider?»

Och dvergen, som förstår vår vördnad för och kärlek till både Abibaal och Bodvar, emedan samma kärlek lefver hos folket och emedan samma vördnad besjälar en och hvar inom och utanför Sagoborg — dvergen ledsagar oss under tystnad bort till en stilla trakt i skogen, der näktergalen spelar sin fagra sång och tjädern lockar i lugn och ro sin maka. Der är invid den af vågorna fuktade, sandiga stranden uppkastad en väldig hög.

»Der hvilar Bodvar», hviskar dvergen och pekar vördnadsfullt på högen. »Och runskrift på stenen derofvan bestyrker mina ord.»

Synen försvinner. Dvergen, frammanad af vår inbillningskraft, är borta. Men den jättestora högen och runstenen derofvan äro qvar. Vi läsa runorna:

»*Hvilar här Bodvar, som var Sagoborgs höfding under femtiotre solars lopp. Han for vida med sin drake, vinnande ära och byte. Hans son Njord, höfding efter honom på Sagoborg, reste stenen till fadrens minne.*»

Om någon fornforskare finge börja att gräfva i denna hög, skulle han snart påträffa de halfförmultnade lemningarna af den drake, som Abibaal bygde och Bodvar förde. Men åtminstone komma *vi* aldrig att visa någon fornforskare vägen till den gamla högen, som täljer för oss så mången vacker sägen om forna tider, men som, sedan den s. k. forskaren lagt sin hand på den, skulle förlora både sin poesi och sitt — minne.

Med en känsla af obeskriflig kärlek och vördnad lemna vi Bodvars-högen och styra vår kosa mot norr. Vi hafva icke att genomvandra en helt och hållet ödslig trakt. Afkomlingarne från Sagoborg och Idunsborg hafva utskickat nybyggen i hela nejden. Tvåhundra år! Sannerligen, det skulle hafva förvånat oss, om alla under denna tid födda afkomlingar och afkomlingars afkomlingar nu hade kunnat rymmas inom de båda borgarnes vallar och med skottgluggar försedda väggar. Två hundra år se minst sex generationer födas, lefva, verka, glädjas, lida och dö. Och för att inse, i huru stor mängd Sagoborgs och Idunsborgs afkomlingar måste under ifrågavarande tvåhundra år hafva tillväxt, behöfver man nu för tiden endast med någon eftertanka betrakta den talrika barnskaran i mången fattig torparstuga. Det kan derför icke förundra någon, att vid pass år 378 före Chr. var hela nejden omkring de båda borgarna

på flere qvadratmils omkrets befolkad af ättläggar från Sagoborgs på Abibaals tid lefvande invånare.

När vi så, vandrande från by till by, slutligen anlända till Idunsborg, se vi denna plats vara bebygd och försvarad mot fiendeanfall på ungefär samma sätt som Sagoborg.

Hafva vi sett Bodvars och Skjalfs grafhög, så vilja vi ock skåda Thjasses och Idunas. Hvar finna vi här en tjenstvillig dverg? Ah, der är en. Han ledsagar oss in bland bergen. Inbäddad bland klippor, ligger högen der, men den är icke uppförd af jord och sand. Den är endast ett väldigt stenkummel och aldrig skulle vi kunna förklara, huruledes våra förfäder hafva förmått att lyfta så stora klippblock så högt upp på hvarandra, om vi icke visste, att de hafva haft de af dem underkufvade jättelike kelternes starka armar till sitt förfogande.

På toppen af stenkumlet står ingen sten upprätt. Vi klättra dit upp. Ah! der ligger den. Två sekler hafva tvingat den att falla, och den är nu sönderslagen. Vi söka att hopsamla och ordna bitarna och dvergen står der och grinar så bredt åt våra ansträngningar. Ändtligen lyckas vi sammanfoga runtecknen till begripliga ord och orden till en mening.

»*Rolf reste stenen åt fader sin käre. Thjasse hette han. Aldrig for han i vikingaled och aldrig drog han svärd, om icke i nödvärn. Den, som vandrar här fram, bed till gudarne för Thjasses själ och för makan hans, Iduna!*»

Vi hafva löst det. Men hvar är dvergen, som visade oss högen? Ah, han är borta! Det var blott en syn. Men en syn eller en verklighet — det är oss lika. Ty den runskrift, vi hafva läst, innehåller hela sagan om Thjasse, ja, den låter oss förstå, att han under hela sin lefnad på Idunsborg föredrog Idunas kärliga sällskap framför blodiga dåd på haf och värnlös strand. Hvad vi här hafva läst, det

är en saga om trogen kärlek, om gemensam lust och gemensam nöd ända till grafven. Och det är i sanning ett det aldra vackraste äreminne öfver Thjasse och hans väna brud Iduna.

II.

Ungdomslust och ålderdomsallvar.

Ute på hafvet midt emellan Sagoborg och Idunsborg rörde sig två ekstockar i en sådan riktning, att de ovilkorligen, om deras banor oförändradt fortsattes tillräckligt länge, måste sammanträffa. Den ena ekstocken kom från Sagoborg och inneslöt en vacker femtonårig yngling. Den andra kom från Idunsborg och fraktade en ännu fagrare trettonårig flicka. I bådas ögon lekte lefnadsglädjen sin ystra lek, men flickans ögon voro mera himmelsblåa än gossens. Båda hade guldgula lockar, men ungmöns voro längre och räckte ända ned till smärta lifvet. Båda voro raska roddare, men härutinnan tog gossen segerpriset.

Snart lågo båtarne sida vid sida, och ynglingen skyndade att med ett tåg af bast sammanbinda dem. Först hade han dock skickat den fagra flickan en varm blick och en kär helsning.

»God afton, min väna Huld! Ditt ansigte är strålande som solen.»

»Välkommen till godt möte, Visbur!»

»Kom nu i min ekstock, Huld, medan vi låta svallvågorna vagga oss hit och dit. Ej finnes ljufvare än att med

en älskad mö gunga mellan haf och himmel — kärlekens haf — lyckans himmel. Kom Huld!»

»Bäst likar sig, att vi förblifva hvar och en i sin ekstock!»

»Nej, Huld, ty då når jag icke dina runda armar.»

»Jag vill räcka dig min hand.»

»Nej, vännen min, ty på detta afstånd når jag icke med min hand din kind och kan icke smeka dig!»

»Jag vill luta mig öfver båtkanten, medan du smeker kinden min.»

»Nej, Huld, ty jag kan ändå icke kyssa din panna.»

»Men du kan med handen smeka mina lockar.»

»Nej, ljufvaste mö, ty jag kan icke kyssa dina purpurläppar.»

»Ack!»

»Kom!»

»Nå, då måste jag väl komma.»

Snart sutto de sida vid sida och både hand och mun hade icke längre orsak att klaga öfver något afstånd.

Men från den icke särdeles aflägsna stranden sköt i detta ögonblick en ekstock ut. Den tog kosan rakt fram mot den punkt af hafvet, der de båda sammanbundna ekstockarna gungades upp och ned af de små vågor, som den lätta aftonbrisen uppväckte.

De båda unga sågo den icke, ty de voro försjunkna i det ljufva nöjet att blicka in i hvarandras ögon.

»Snart är sommaren inne och då....» hviskade Visbur.

».... då kunna du och jag dagligen sammanträffa. Ack, hvilken glädje!»

»Se, der svingar lärkan sig upp mot skyn! Hör huru gladt hon sjunger sin tjusande sång om det friska lufthafvet, om vindarna och om Odens storhet och den glans, som hans gudom utstrålar öfver all verlden. Vet, du, Huld, jag har mången gång tänkt, att solen månde vara Odens öga.»

»Hvem vet? ... Hvem har utgrundat Allfadrens hemligheter? ... Nej, Visbur, låtom oss icke dröma! Låtom oss njuta af den närvarande stunden. Nu ega vi hvarandra, men hvem vet, när nästa möte kan ske?»

»I morgon, min Huld!»

»Ack ja, vi vilja hoppas derpå. Vi vilja tro på en evig lycka. Bort alla sorgliga tankar. Lyckan är vår. En kyss, min älskade Visbur!»

Ynglingen lät naturligtvis flickan icke två gånger upprepa en sådan bön. Han gaf henne det begärda hundrafaldt. Han yttrade derunder månget svärmiskt ord om den lycka, som de dagliga mötena under sommarens lopp skulle skänka dem. Och hon lyssnade med förtjusning till de ljusa och solbelysta framtidstaflor, som han ur sin rika fantasi upprullade för henne.

Plötsligt hördes årslag alldeles invid de båda ekstockarna. Visbur och Huld sleto sig lösa från hvarandra och blickade icke utan häpnad på den farkost, som för en stund sedan lade från stranden och nu var nästan alldeles invid dem.

I den anländande båten satt en ålderstigen qvinna, hvars kraftiga årtag dock bevisade, att hennes armar ännu egde qvar en stor del af ungdomsstyrkan. Hennes grånande hår fladdrade för vinden och på hennes anlete lågo rynkorna djupa, liksom om hon funnit den älskliga synen i Visburs ekstock vara en allvarlig anledning till bekymmer.

När Huld såg hvem som befann sig uti den anländande farkosten, log hon gladt och ropade så muntert, att det klingade vida omkring:

»Är det du, min kära amma? Välkommen till att bevittna vår lycka!»

»Barn! ... Barn!» genmälde den gamla allvarligt. »Föga klokt handlar du, som trotsar din stränge faders befallningar.»

»Ack, kära Lofn, min vän Visbur är kärare för mitt hjerta än något annat i verlden. Hvad bekymra vi, Visbur och jag, oss om den fiendskap, som nu råder mellan våra fäder? Den angår oss icke. Vi älska hvarandra, vi äro nog för hvarandra och ingenting i verlden skall kunna skilja oss åt.»

»Men din fader vredgas ....»

»Genom några smekningar af min lilla hand blir Idunsborgs höfding god och mild igen. Jag har tusende gånger försökt det. Derför bekymra vi oss nu icke om min fader Ottars vrede. En kyss, Visbur, på det att min gamla Lofn må se, att jag har dig kär och du mig.»

»Barn!... Barn!» hördes den ålderstignas allvarliga stämma säga. »Nog vet jag, att du har Visbur kär, och nog vet jag, att han är en förträfflig gosse, som i sinom tid blifver en af de bäldaste kämpar i nordanlanden. Ack, huru ofta har jag icke, medan jag vakade öfver din sömn, hört dig hviska Visburs namn i sammanhang med de mest ljufva ord! Men, mitt barn!.... du bör icke glömma, att du aldrig kan blifva Visburs maka.»

»Och hvarför icke! Hvad bekymra vi oss om våra fäders fiendskap?»

»Oförståndiga barn ....»

»Och hvad är den egentliga orsaken till deras tvist? Någon dumhet, någon högfärd, kan jag tro.»

»Nåväl, barn, I skolen få höra allt. Kanhända kan det lända eder till någon varning och dertill gifve gudarne sin kraft åt mina ord!»

»Bah!» utropade Visbur sorglöst, sedan han tryckt ännu en kyss på Hulds purpurmun. »Vi bekymra oss icke om den der dumma historien.»

»Likväl skolen I nu höra den», svarade den gamla med fasthet. »I veten, att de båda slägterna på Sagoborg

och Idunsborg ursprunglingen äro grenar af samma stam. Den i våra sagor ofta omtalade Bodvar — han som var god vän med den feniciske köpmannen — hade en dotter, Iduna, och fyra söner, bland hvilka den äldste hette Njord. Iduna blef gift med Thjasse, höfdingen på Idunsborg och från dem båda härstamar Huld. Jag skulle kunna, om det vore till någonting nyttigt, namngifva alla Hulds fäder från hennes fader Ottar ända upp till Bodvar, och lika utförligt skulle jag kunna bevisa Visburs och hans fader Hjaltes härkomst från samme Bodvar och dennes son Njord. Nu synes det ju visserligen, som om två så nära befryndade ätter borde kunna lefva i frid och endrägt med hvarandra. De hafva äfven så gjort, ja, det hafva de och det nu i ett par hundra år. Alltid har under den långa tiden höfdingen på Sagoborg och höfdingen på Idunsborg varit vapenbröder, alltid hafva deras drakar gemensamt befarit hafvet, alltid hafva de i farans stund stått vid hvarandras sida, alltid hafva de umgåtts som bröder — alltid? ... ja det vill säga ända till den tidpunkt, som nu är tio år aflägsen från oss. Men .... kanhända, barn, att I ären trötta att höra gummans berättelse?»

»Nej, ack nej, kära Lofn!»

»Nå så fortsätter jag. Edra fäder hade om våren för tio år sedan begifvit sig ut på gemensam vikingafärd. Fjerran borta i ett annat land, hvars namn jag icke kan minnas, besegrade de en konung, dödade honom, såsom mäns sed är, och togo konungens dotter till fånga. Äfven det att fånga qvinnor är männens sed, men gudarna äro rättvisa. Sådant medför aldrig någon välsignelse. Nu hände det sig, att konungadottern var i besittning af en ovanlig skönhet, hvilken redan vid första anblicken upptände kärlekens eld både i Hjaltes och i Ottars hjerta. Båda ville hafva henne till trälinna. Båda ville ega henne. Slutligen, när tvisten höll på att urarta till strid med svärd i hand och sköld på

ärm, föreslog någon af de förnämste kämparne, att Hjalte och Ottar borde låta lotten skilja tvisten. Detta skedde. Lottdragningen egde rum ombord på Ottars drake och Ottar blef den vinnande. Kämparne lade den fångna konungadottern i Ottars armar. Men Hjalte vardt ursinnig, drog sitt svärd och ropade öfverljudt:

»Heldre må hon dö, än att hon skulle tillhöra dig, Ottar.»

Knappt var detta taladt, förrän han med sitt svärd dödade den i Ottars famn hvilande mön. Derefter sprang Hjalte ombord på sitt skepp och rodde bort. Från den dagen hafva de varit fiender och förgäfves hafva deras hustrur, edra mödrar, bemödat sig att mildra deras ömsesidiga bitterhet mot hvarandra. Ja, Huld, sådan är männens kärlek, att då de komma bort från hem och härd, kan ett fagert qvinnoanlete låta dem glömma den som i hemmet med trohet väntar sin hemvändande make. Jo, jo .... tag dig till vara, Huld!»

»Sådan blifver aldrig min Visbur.»

»Vid gudarnes sal .... aldrig!»

»Hm!... Nå, nå!...» yttrade den gamla till svar på de båda ungas lifliga försäkringar. »Nå, nå! Lofvade icke Hjalte sin hustru och Ottar sin detsamma, när de voro unga? Har jag icke hört det med mina egna öron? Och skulle icke jag hafva velat, när Hjalte och Ottar sista gången drogo ut på hafvet tillsammans, svärja inför alla gudar, att ingen af dem skulle kasta sina ögon på en qvinna, förr än deras drake åter uppnådde hemmets strand? Och likväl .... I hafven hört mig förtälja huru det slutade.»

»Aldrig», sade ynglingen, »skall jag ....»

»Tyst .... tyst, oförvägne gosse!» afbröt honom den gamla Lofn. »Betänk hvad du säger! Kom ihog edra fäders fiendskap och att denna fiendskap uppreser en oöfverstiglig skiljemur mellan eder båda. Aldrig fån I tillhöra hvarandra här i tiden.»

»Dumheter, gamla Lofn! När jag smeker min fader Ottar, låter han alltid min vilja råda.»

»Och när jag gjort ett lyckligt pilskott eller på annat sätt utmärkt mig i någon manlig idrott, plägar min fader Hjalte icke kunna neka mig något, hvad helst jag än månde begära.»

»Barn!... Barn! Det der förstån I icke och jag rädes, att framtiden kommer att gifva eder en bitter erfarenhet af, huru fåvitska edra tankar och förhoppningar äro. Bäst vore för eder båda, om I redan nu villen lära eder att försaka.»

»Aldrig! En kyss till bevis derpå, Huld!»

»Aldrig! Du skall få tiotusen kyssar till bevis på den saken.»

»Hm!... Hm!...» puttrade den gamla. »Emellertid är det nu tid att åtminstone för denna gång sluta ert dufvokutter. Jag rodde hit ut, emedan man söker Huld på borgen och jag icke ville låta någon annan veta hvilka dårskaper Huld företager sig. Jag gamla stackare, som skall vara så svag för mitt dibarn, att jag till och med hjelper till att öfverskyla hennes dårskaper! Jo, jo.... det är just vackert, det! Jag borde heldre hafva omtalat för Ottar, att hans dotter i närvarande stund håller älskogsmöte med Hjaltes son i en ekstock ute på det vida hafvet.»

Visbur reste sig häftigt upp i ekstocken och mätte gumman från hufvud till fot med blickar, som gnistrade af vrede.

»Gör det, käring! Gör det och min knif skall nog finna närmaste vägen till ditt hjerta!»

Huld grep hans arm och ropade ångerfullt:

»Ack, Visbur, vår gamla Lofn gör oss nog ingen förtret. Hon är vand att lemna sin tunga fritt lopp och hon hyser verklig tillgifvenhet för både dig och mig och.... du är elak, Visbur, om du icke sticker in knifven igen.»

»Allt för dig, min Huld! Se der! Nu är knifven gömd och agget glömdt. Förlåt mig, goda gamla Lofn!»

»Ungt blod .... hett blod! Vi känna till den saken, vi gamle. Kom nu, Huld, så är du en snäll flicka!»

»Blott ännu en omfamning!»

»Endast ännu en kyss!»

»Nå, nu hafven i redan öfverskridit tiotalet och det må vara nog. Om icke Huld genast kommer, ror jag hem till borgen och låter Ottar veta ....»

»Jag kommer... jag kommer strax, goda Lofn. Blott ännu en gång!»

Det var afton och skymningen hade för längesedan inträdt, innan det lyckades gamla Lofn att locka med sig den fagra Huld. Allt klarare framträdde på himlen de tindrande stjernorna. Sjön var spegelklar och det såg ut, som om himlen hade funnits både ofvan och under ekstocken. Säkert är, att himlen var i den väna Hulds lilla hjerta.

III.

Ungdomssorg och ålderdomsglädje.

Hemma i sin borg gick den bålde Hjalte, afkomlingen af Bodvars och Skjalfs son Njord. Han var redan ganska långt framskriden i ålder. Och derom vittnade äfven den gråa färg, som prydde hans långa skägg, och de hvita strån, hvilka glänste här och der bland dem, som ännu bibehöllo ungdomens något mörkare färg. Hjaltes anletsdrag liknade i icke obetydlig grad Bodvars och hans sinne var äfven snarlikt dennes.

Men nu på aftonen var Hjalte vred, ty någon hade hviskat i hans öra, att hans son Visbur höll älskogsmöte med hans fiende Ottars dotter derborta på Idunsborg. Från sal till sal gick Hjalte och icke medförde det någon varaktig hjelp, att han strök sitt långa skägg med flit, ej heller det, att han så ofta förde det med mjöd fylda hornet till sina läppar.

»En sådan son!» röt han så högt, att hans hustru, den bleka och lidande Erna hoppade högt från sin bänk.

»Hvad har då sonen min illa gjort?» sporde hon saktmodigt.

»Illa?... Så dumt du frågar, Erna!... Är det icke illa handladt af *min* son att underhålla förbindelse med *honom* och *hans slägt* derborta på Idunsborg — ja, då vet icke jag hvad som kan kallas illa handladt.»

»Ungdomsyra!»

»Bah!... Ungdomsgalenskap borde du säga.»

»Du har ock en gång varit ung och icke voro då alla dina handlingar i sträng öfverensstämmelse med de lagar, som gudarne hafva föreskrifvit oss.»

»Men pojken har en far, som är förnuftig och som han borde lyda!»

»Det hade du ock.»

»Hm!... Ja, men... Alla onda magter! Kan du då icke tiga, qvinna?»

Erna, som var tillräckligt öfvad i den lidandets och underdånighetens skola, hvilken på den tiden var alla qvinnors gemensamma lott, teg, ty hon visste, att hennes make skulle, då han icke hade några goda skäl eller öfvertygande ord att gripa till, i stället skrida till handgripligheter, om hon fortsatte att föra sitt barns talan.

Den halfvilde Hjalte gick med stora och dånande steg rundt omkring härden. Sådan var hans sed, när han var vred i hogen.

Bodvars karakter hade genom umgänget med Abibaal blifvit i någon mon afslipad, men hans afkomling Hjaltes själ hade utvecklat sig i vild frihet och liknade en ädel, men oslipad diamant.

Nu kom Visbur in i salen, röd, varm och lycklig.

»Hvar har du varit?» dundrade fadren.

»På sjön har jag simmat i ekstocken min.»

»Och plockat rosor?... Hvad?»

»Rosor på sjön?...»

»Kanske körsbär?»

»Växa de purpurröda körsbären i hafvet?»

»Nej, men de växa på fagra qvinnoläppar och jag vet, att det i nejden finnes flera ekstockar än mina.»

»Du är vred, fader min?»

»Vred!... Ha, du sturske pojke!... Vill du kanske förneka, att du just nyss har ute på sjön haft ett möte med *hans* dotter derborta? Neka, om du kan, slyngel!»

»Men om....»

»Om!... Gudarne må förgifta min galla, om jag icke trampar dig under mina fötter, ifall du fortsätter att trotsa mig.»

»Vare det långt i från mig att vilja trotsa!»

»Ha, ha, ha! Jaså, du trotsar icke, du? Ha, ha, ha! Men hör du, min gunstige son, jag vill säga dig en sak, hvilken du icke bör försumma att lägga på minnet. Det är, att aldrig.... aldrig i detta lifvet och aldrig i den nya tiden, som kommer efter Ragnarök.... aldrig, aldrig skall Hjaltes son taga hustru från Idunsborg. Heldre slår jag dig ihjel, pojke!»

»O, min far....»

»Tyst!... Har du ingen försyn för din egen far?... Säg ett ord till.... och du skall finna, om min hand är kraftig nog att skaffa ur verlden en olydig pojke.... Ha! ... Jag skall qväsa dig.»

Erna, makan och modren, hviskade:

»O, Hjalte, lugna ditt upprörda sinne! Tala icke så rysliga ord!»

Hjalte gjorde en hotfull rörelse med sin knutna hand.

»Ve mig!»

»Ropar du vé, qvinna! Jag skall lära både dig och björnungen din att lyda mig. Ha!... Är då hela mitt hus upproriskt?»

Erna suckade. Visbur grät.

»I morgon skola mina drakar lemna hemmets strand och då skall Visbur vara redo att följa med. Qvinna, gör honom färdig!... Annars!... Nå, du känner mig och du känner äfven, om mina knutna händer äro mjuka eller hårda.»

Hjalte gick ut för att befalla sitt folk att under nattens lopp rusta drakarna till vikingafärd. Och der arbetades hela natten oförtrutet. Trälar och legohjon — kämpar och qvinnor.... alla arbetade i sina anletens svett för att fullgöra den hårde höfdingens befallning.

Och den lidande Erna gjorde Visbur redo. Hon visste förväl, att hennes make skulle krossa hennes gråtande hufvud med sin knutna näfve, om icke hennes son var färdig, när dagningens första strimma syntes långt borta vid himlaranden.

Sådan var hennes ålderdomsglädje vid Hjaltes sida. Men denna glädjes bitterhet förljufvades i någon mån genom Visburs smekningar.

»Ack, moder min, jag måste nu följa med min far på vikingatåg, men huru går det under tiden med min ljufva fagra Huld?»

»Gråt icke, sonen min!... Gudarne vaka.... Lifvet är långt.»

Hon suckade. Lifvet hade visst redan varit henne alltför långt.

»När får jag återse Huld?»

»Då gudarne vilja.»

»Gudarne!... Moder min, jag tror icke, att det finnes några gudar. Om de funnes, skulle de icke förbittra min ungdom med denna sorg.»

»Ack, kära Visbur!... Ack, älskade sonen min! Slå dessa gudlösa tankar ur hogen!... Jag vet nogsamt af egen erfarenhet, att dylika tvifvel kunna komma öfver oss, när vi se olyckan inför våra ögon.... Men det är gudlöst... Det är elakt... Du får icke säga eller tänka så!»

»Skall jag tacka gudarne?»

»Ja!»

»För det att de hafva ställt min stränge fader mellan mig och min Huld?»

»Ja, min son.»

»Ack, moder min, förgäfves försöker du....»

»Tyst, barn! här kommer din stränge fader!»

Hjalte, rustad till strid, trädde in i salen.

Ännu en gång omfamnade modren sin son, sin enda verkliga ålderdomsglädje. Ännu en gång — den aldra sista i detta lifvet — hvilade hans lockiga hufvud vid hennes moderliga barm. De gräto båda. Men Hjalte var kall som hafvets is och röt som en hafsstorm:

»Är du icke färdig ännu, pojke! Ut och om bord med dig!»

Visbur kysste sin mor, gaf henne ännu då han var i dörren, en innerlig blick och var derefter försvunnen.

En kylig omfamning och en ännu kallare afskedskyss — och sedan gick äfven Hjalte ut. Erna var ensam som vipan, när jägaren skjutit hennes make och räfven dragit bort med ungarna. Hon förlorade sansen och föll vanmäktig ned på golfvet. Det var den stackars Ernas ålderdomsfröjd och mången annan qvinnas med henne.

Men derborta på Idunsborg vaknade Huld denna morgon frisk och glad. Hennes amma, den skrynkliga Lofn, hade med listig tunga vaggat Ottars och hans hustrus misstankar i ro.

Ottar var ungefär lika gammal som Hjalte. Endast tre år äldre var den senare. Ottars sinne var lika hårdt, envist och oböjligt som hans frändes och fiendes derborta på Sagoborg. Han skulle aldrig hafva förlåtit sin dotter, om han hade erhållit kännedom om hennes kärlek till Visbur, Hjaltes son. Men öfver Hulds lycka vakade Lofn med trogen ifver och ofta nog på bekostnad af sin egen samvetsfrid.

Ottars husqvinna var ung och skön, endast sex år äldre än Huld. Det var nämligen så, att Ottars första hustru, som var Hulds moder, var död och Ottar hade tagit sig en ny brud. Naturligtvis hatade styfmodren — Åla hette hon — af hela sitt hjerta den fagra Huld och detta af det dubbla skälet, att Huld var Ottars barn med en annan qvinna och att Huld var vida skönare än Åla, huru vän denna än månde vara både till anlete och gestalt. Väl var Åla till kroppen mera fyllig och utvecklad än Huld och väl sökte hon att genom anbringandet af smycken förhöja verkan och intrycket af de förmåner, som naturen gifvit henne, men det oaktadt visade aldrig Åla och Huld sig tillsammans, utan att alla mäns blickar gåfvo den senare företrädet. Och det harmade Åla mera, än att det kunde vara för gudarne behagligt.

Åla var icke obekant med det ömma förhållande, som rådde mellan Visbur och Huld. Men Åla var icke en qvinna, som rusade åstad i förtid med sladderaktig tunga och genom ovis nitälskan förderfvade »ett vackert spel.» Nej, hon var en listig qvinna, som med tålamod afvaktade den stund, då anklagelsen skulle göra mesta verkan, det ögonblick, då ett enda, liksom tillfälligtvis utslungadt, ord

skulle obotligt sönderslita det ömma förhållandet mellan far och dotter, ty Åla märkte nogsamt, att Ottar mindre älskade henne än Huld. Men aldrig tänkte Åla på den saken, att hon sjelf icke gjorde sig förtjent af eller lade sig någon vinning om att förvärfva och bibehålla sin makes kärlek.

Med förslagenhet och list gjorde styfmodren sig till Hulds förtrogna. Ingen, icke ens sjelfva Lofn, förmådde tala med den unga flickan så vackert om Visbur eller så lofsjunga ynglingens ädla egenskaper. Ingen förmådde ingifva den unga flickan de förhoppningar, som Åla kunde väcka genom ett enda listigt och i rätta stunden uttaladt ord. Huld såg derför i Åla snarare en förtrogen väninna, än en moder. Men Lofn skakade mången gång sitt gråa hufvud och sade, då hon var ensam med Huld:

»Barn, det går aldrig väl.... det går aldrig väl. Tro mig!»

Huld skrattade åt den gamla ammans »barnslighet» och var redan i nästa ögonblick färdig att gifva sin väninna Åla ett nytt förtroende.

Redan voro Hjaltes drakar långt ute på öppna sjön. Redan var Visbur fjerran från den strand, der åtminstone två trogna hjertan ihågkommo honom — modrens och brudens. Redan var det afton. Mor och dotter sutto ensamma i salen.

»Har du råkat Visbur i dag?»

»Nej.... han mötte mig icke. Sannolikt har han haft något vigtigt förhinder, ty det vet jag för visst, att eljest skulle min Visbur icke hafva låtit sin Huld förgäfves ro ut på hafvet.»

»Nå, nå.... giltigt skäl hade han nog till sitt uteblifvande.»

»Huru?» utropade Huld med förskräckt min. »Vet du något?»

»Ja, jag vet....», svarade den hjertlösa styfmodren. »Men trösta dig, mitt barn! Visbur kommer nog igen, fastän det kommer att gå en rundlig tid om, innan hans faders drake ånyo kysser hemmets strand.»

Den arma flickan sprang upp och sträckte ångestfullt sina armar och sammanknäpta händer mot styfmodren.

»Hvad menar du?... Döda mig icke!... Säg allt, om du är min vän, min fars maka, min mor.»

»Gudarne bevare oss! Blif icke så rädd, barn! Visbur är icke den första menniskan af mankön som besvikit en qvinna.»

»Aldrig, aldrig kommer Visbur att besvika mig!»

»Ha, ha, ha! Arma barn!»

»Din röst, o moder, är så kall, så hånfull....»

»Din inbillning för dig för långt.»

»Hvar är Visbur?»

»Han är med sin fader Hjalte ombord på draken och mellan haf och himmel far han nu strid och dödliga faror till mötes.»

Huld blef vanmägtig. Det var hennes första ungdomssorg. Ack, många andra skulle följa efter denna!

Åla betraktade den afsvimmade med en hatfull blick och öfver hennes läppar gick ett dystert och hotande:

»Ha, ha, ha! Nog skall jag hämnas på dig, min fagra tärna.»

Men Åla fruktade, att hennes make skulle komma in, medan Huld var medvetslös. Detta låg icke i hennes plan. Hon började derför använda alla till buds stående medel, för att väcka flickan ur hennes vanmakt, och när detta hade lyckats, ledsagade hon henne in i hennes lilla sofkammare. Derunder talade hon så vackra och tröstfulla ord, att Huld — den goda flickan — kände sitt hjerta uppfyldt af tacksamhet emot den elaka styfmodren och hviskade:

»Tack... Tack! Men...»

»Hvad menar du, älskade barnet och fagra ungen min?»

»Nog kunde du hafva meddelat mig den sorgliga underrättelsen på ett mera skonsamt sätt.»

»Ack! Säg icke....»

»Men du vet icke huru högt jag älskar min Visbur. Derför förlåter jag dig. Tack.... tack för all din godhet.»

Åla ville svara, men i samma ögonblick hördes Ottar inträda i salen derute. Med en kyss på Hulds rena panna aflägsnade sig styfmodren ur flickans sofrum och skyndade ut att slingra sina runda armar kring Ottars hals.

»Du är dyster i hogen, Ottar?»

»Ja, ty jag ser icke min Huld härinne.»

»Hon var trött.... det älskade barnet.... och gick till hvila. Sina aftonhelsningar sänder hon dig genom mig.»

Och Åla kysste sin make.

»Hvad jag är lycklig», utropade Ottar, »som på min ålderdom åtnjuter glädjen att hafva en maka sådan som du, min Ala, och sedan...»

»Sedan?»

»En dotter sådan som Huld».

IV.

Visburs olycksöde.

Framåt!... Framåt öfver hafvets obanade stig!

Hinder?... Storm?... Vågor?... Bränningar?...

Inga hinder möta den djerfve sjöman, som förtröstar på gudarne och har ett godt samvete.

Hinder?

Bah! Det är ett ord, som icke har något burskap i den behjertade vikingens tungomål.

Kan han icke med våld göra hindret om intet, så tager han ett jättesprång, hvilket ställer honom på hindrets andra sida.

Nej ... framåt! ... Framåt öfver hafvets obanade stig! — se der en svensk vikings lösen! Der han seglar fram för samlad årkraft, ser han med stolt förakt ned på de pygméer, som rasa kring drakens bog. Han är hafvets herre. Ja, och han delar icke herraväldet med någon annan, vore det ock en gud.

Framåt!

Detta var också Hjaltes lösen. Med tre drakar under sitt befäl menade han sig vara en hafvets konung. Framåt! Gudarne sjelfve borde vakta sig för att reta honom till vrede.

Så tänkte han sjelf. Så tänkte och talade hans kämpar. Så tänkte, talade och sjöng den unge Visbur i glödande hjeltesånger, medan de tre drakarne simmade fram öfver hafsvidundrens ryggar.

»Ha! ... Se!»

Der ligger en strand. På stranden hvilar majestätisk och stor en borg med vallar, med torn och med tinnar.

De djerfve vikingarnes blod svallar. Deras ögon söka de utanför relingen upphängda sköldarna. Deras händer trefva efter svärden. Deras fötter visa en förunderlig benägenhet att lemna draken, som icke förstår deras längtan, utan glider fram öfver vågorna lika lugnt, som om den nu hade varit på väg in uti hamnen nedanför Sagoborg.

»En strand! ... En borg!»

»Framåt!» ropade Hjalte, slående svärd mot sköld. »Framåt! Vi vilja se, om nordiske och morske mäns blanka vapen icke äfven här skola bevisa, att hela verlden är vår Framåt! En strand och en stark borg! ... Mera är icke af nöden för att låta en vikings och vikingasons blod blifva

glödande varmt . . . Framåt! Om hafvet icke *vill* lyda — nåväl, må vi då göra hafvet till vår träl. Framåt! Oss vänta derhemma de fagra qvinnor med runda armar, med svällande barm, med tillgifna hjertan. För dem allt . . . allt! Framåt! . . . Aldrig tillbaka! . . . Vi äro män . . . Vi äro nordiske vikingar . . . Låtom oss uppföra oss så, att vi icke må blygas, när vi komma hem till de väna vif der hemma. Mod! . . . Kraft! . . . Väldiga hugg! . . . Ingen tvekan! . . . Ingen svaghet! . . . Ingen man orätt göra, men fiender med all magt betvinga — se det är vikingalag och vikingars sed! Ej vika vi af från denna lag . . . Framåt! På oss se de fagra qvinnor der hemma . . . De sucka fram böner för vår välgång . . . Nog! . . . För en vän qvinnas, ett troget vifs böners skull gå modige män gerna i döden . . . Ha, ha, ha! . . . Döden! . . . Hela verlden är vår . . . Ingenting kan kufva en djerf vikings hjerta. Äfven döden är vår träl. Han kommer först, när vi äro redo att möta honom . . . Kommer han tillförne . . . nåväl, då hugga vi honom ned . . . Framåt . . . framåt, på det att våra qvinnor må hafva hjeltar till makar. Fram! . . . Fram . . . Öfver grönskande torfva eller strömar af blod . . . det är oss samma sak . . . blott fram! . . . Raska tag med årorna, I late hjon! . . . I fege trälar! . . . Raska tag! . . . Ännu fortare! . . . Ännu kraftigare! . . . Godt! . . . Snart ligga vi vid stranden och snart äro vi midt inne i vapenleken . . . Ännu mera kraft, hjon och trälar! . . . Årorna gå för sakta . . . för svagt . . . Ve eder om . . . ! Nu! . . . *Nu!*»

Så talade Hjalte efter vikingars sed och med vikingasinne till sitt folk, både till hjonen och trälarne och till de frie, aldrig besegrade kämpar, som af Hjaltes tre drakar blifvit nu för fyrationde gången förde från hemmets strand till fjerran belägen kust.

Nu lågo drakarne der. Ungefär på samma plats af Germaniens låga kust ligga nu årligen tusentals skepp från

alla verldens länder, ty borgen var den första början till den sedermera så mägtiga, rika och betydande staden Hamburg.

På vallarna gingo väpnade män. Sköldar glänste. Svärd skimrade.

Vikingarne skrattade. För dem var dagen en bemärkelsedag, ty deras svärd skulle dragas och blod flyta.

»Sakta!... Försigtigt i land!» ropade en.

»Tig!... Äro vi icke hafvets herrar?... Framåt!.. Det må gå öfver djup sjö eller öfver underhafsklippor eller genom brusande bränningar... lika godt!... Hvad bekymrar det oss? Hafvet är vår träl.»

Så yfdes en annan.

Och snart voro de djerfve männen vid stranden.

»Nu må slafvarne sköta skeppen!» ropade Hjalte med hjeltestämma. »Men vi gå i land... Ljuft är att vexla hugg med väpnad fiende, men ändå ljufvare är qvinnors lof och hvilandet vid deras hjerta, när hem vi komma. Oss vinkar allt detta och derjemte ära, guld... allt hvad ett manligt sinne kan eftersträfva. Vi raske kämpar gå i land, vi gå till strid, och trälgöromål lemna vi åt trälar. Framåt!»

Och de stodo på strand, ja, och de lupo mot borgens vall. Och luften förmörkades af pilarnas regn. Det var så gladt och så lustigt. Mången föll visserligen med klufvet eller krossadt hufvud tillbaka ned i vallgrafven, men... det var en skön död, ty den öpnade för den fallande kämpen tillträde till Asagårds tempel, både *Gladhem* med dess tolf säten för gudarne och med Allfaders högsäte och den vidsträckta, af guld och dyrbarheter strålande salen *Valhall*, och till Asagårds andra tempel, det för gudinnornas räkning af Allfader bygda och ännu mera rikt och härligt utsmyckade, glänsande *Vingolf*.

En sådan död önskade sig Hjalte och för hans öga hägrade en himmelsk syn med Valhall och *framför allt*

Vingolf i förgrunden. Alla hedniska religioner äro sinliga, »köttsliga» — för att tala kristendomens språk. Den nordiska religionen i hednisk tid var icke mindre än någon annan behäftad med detta fel. Det var nog hufvudsakligen de fagra gudinnornas soliga anleten, som belyste hjeltarnes väg i slagtningens hvimmel, och dödsföraktet var visserligen till en stor del alstradt af den tanken, att huru fager, öm och härlig den derhemma väntande qvinnan än var, så voro dock gudinnorna och deras jungfrur ännu fagrare och deras omfamningar ännu mera värda. Nå, må gerna den forskare, som lefver på fantasiens bekostnad, försöka i den nordiska mythologiens anlete läsa kristendomens ädla drag!... *Vi* veta, att våra förfäders religion var icke mindre än »de grekers och romares» en *sinlig* gudalära — ett »köttets evangelium». Vi veta, att de drag af Christi lära, som åtskilliga lärde män med förkastande af all verklig, lefvande forskning envisas att finna uttryckta i våra fäders lära såsom »profetiska drag» — att allt detta är inlagdt i den nordiska mythologien af slägten, som längesedan affallit från Oden till Christus. För våra fäder var helt visst det andra lifvets *sinliga* lycksalighet den enda anade fröjden. Och vi, som hafva lärt oss att blicka högre upp och skåda ett andeligt mål för menniskans lif — vi må icke förundra eller förarga oss deröfver, ty... visserligen är äfven i vår religiösa öfvertygelse sinligheten en kraftigt ingripande faktor, huru mycket man än må bemöda sig att förandliga sinligheten.

Borgens försvarare voro mångdubbelt flere än Hjalte och hans kämpar. När en stupade, kommo två i hans ställe upp på vallen. Det var ett lustigt lif. Hugg!... Slag!... Vapenbrak!... Det var vikingalif och vikingaglädje.

»Fram!...» ropade Hjalte. »Minnens, att jag på min arm bär den gamle feniciske köpmannens armband, hvarom vårt folks sagor förtälja så mycket. Oss kan således intet

ondt vederfaras. Vi *måste* segra. Framåt! ... Upp för vallarna! ... Hej! ... Vi *måste* segra.»

De nordiske kämpar stredo såsom Valhalls arfvingar strida. På faran aktade de icke, men väl på den segerlön, hvilken de snart hoppades få njuta i Valhallas systersal, det glänsande Vingolf, bland gudinnor och jungfrur. Väl sågo de, att striden aldrig kunde sluta med seger. Väl insågo de, att på denna aflägsna strand skulle deras kroppar komma att få sin graf. Men de tänkte på Asagårds fröjder och ... de fröjdades sjelfve, att döden nu redan hade hunnit dem så nära. Mången god kämpe af den främande folkstamen — hvem vet om det icke var just deras egen stam? — fälde de, ty nordiska män hafva alltid haft mod i barm, kraft i arm och till vapenlek en kärlek så varm. Men hvilken menniska har väl någonsin skrifvit en enda bokstaf eller runa i de tre stora Nornornas * ödesdigra bok?

Ur borgens portar strömmade många tusen män och vid deras åsyn ropade Hjalte:

»Mig likar det väl att för sådan fiende falla. Visbur! Helsa hem till din moder. Mig ser hon aldrig åter, ty fly kan icke en nordisk kämpe. Blif en man, blif din fader lik, Visbur! Gör aldrig någon man eller qvinna orätt, men gif aldrig vika för våld ... Och nu framåt. I raske kämpar! Hafva vi lefvat tillsammans, så må vi ock i sällskap dö, när nu Oden icke längre kan beherska sin brinnande längtan att få se oss hos sig i den höga salen och att med oss få korsa svärd på den stora, på hvarje sida hundra mil långa slätten Vigrid. Till Valhall, hvars tak är hvälfdt af i strid fallne kämpars spjutskaft och täckt med deras sköldar — till Valhall med dess af brynjor betäckta säten vilja vi nu gå. Fram i striden! ... Ingen tvekan, I gode

---

* De tre nornorna, Urd, Verdande och Skuld, voro ödets gud innor.

kämpar, fastän vi äro få och de äro många! Oss vinkar gudinnorna och deras tärnor med tusende vällustiga behag. Oss vinkar äran att få på Vigrids slätter kämpa med Thor, med Vale... ja, kanske med Valfader sjelf. Hej!... Lustigt till strids! Valhall har femhundrafyratio portar och gudinnornas Vingolf lika många. Nog blifver det plats för oss att komma in i hvilketdera af Asagårds båda tempel, som oss lysta mände. Hej!... Hugg in!... Stupar jag, så tag mitt armband, Visbur... Visbur, käre sonen min! Nu äro vi der. Hej!»

En sammandrabbning, hvars like sannolikt aldrig hade blifvit skådad på denna strand, egde nu rum, sedan kämdarne hade hvar i sin stad åkallat sin käraste gudom. Visbur sjöng till ära för Brage — skaldekonstens gud — en strids- och hjeltesång, till hvilken den »sidskäggige» Asen helt visst lyssnade med välbehag. En kämpe åkallade Thor, kraftens gud. En annan hembar åt Heimdall, vaksamhetens och försigtighetens gudom, sina böners offer. En anropade Tyr, krigets gud och en annan vände sig i dödsvåndan till Vidar, »den tyste Asen», som näst efter Thor var den starkaste af alla gudar. Ja, mången vågade till och med vända sig till Forsete, rättvisans gud, emedan de menade, att han, som från sin sal Glithner såg deras strid, skulle anse deras anfall på borgen rättvist, ehuru borgens män icke hade gifvit anledning till fiendskap.

Men den gången gäckade Forsete sina tillbedjares förhoppningar.

Snart erhöll Hjalte dråpslaget af en fiendes stridsklubba och han föll, ropande:

»Visbur! Tag armbandet! Den som eger det blir konung... Helsa moder din från Hjalte! Bättre kämpe har aldrig blifvit sörjd af qvinnor...»

I nästa ögonblick blef Hjalte ihjeltrampad af kämparne, som trängde fram öfver hans stupade kropp. Visbur hade

icke ens den sorgliga glädjen att få tillsluta hans ögonlock. Icke heller erhöll den nu faderlöse ynglingen tid att draga armbandet från faderns arm. Tjugo fiender anföllo honom på en och samma gång. Han måste värja sig. Hugg sparade han icke. Alltid modig, var han nu derjemte lifvad af den heliga pligtkänsla, som manade honom att hämnas fadrens död. Ingen kämpade som han. Till och med fienderne skänkte honom sin beundran, fastän han med sitt goda och blixtrande svärd nedmejade icke få ibland dem.

»Rören icke ett hår på hans hufvud!» ropade fiendernes anförare, som sjelf var en båld kämpe och derför egde förstånd att värdera andra hjeltars bragder. »Tagen honom till fånga, men den som dödar honom, får med lifvet umgälla det!»

»Dö vill jag», sade Visbur med kraft, »dö vill jag heldre än hafva dina kämpars skonsamhet att tacka för lifvet. Hjalte, fader min, hafven I dödat. Döden ock sonen hans, Visbur, om I kunnen!»

»Var icke en dåre, Visbur!» ropade den fiendtlige anföraren. »Gif dig åt min nåd och du skall ärfva mitt rike och äkta min dotter, ty mera hugstor hjelte har jag aldrig skådat.»

»Din dotter må du gifva Loke eller hans son Fenrisulfven till brud! Min blifver hon aldrig, ty aldrig glömmer jag den salighet, som jag derhemma drack ur Hulds kärleksfulla ögon, och aldrig förgäter jag hvad Hulds mjuka och varma läppar hafva genom kyssarnes språk talat i löftesord om en ännu högre lycka, då hem jag kommer. Segra eller dö! Det är min lösen och aldrig viker jag derifrån, så länge blide gudar lefva. Hej! Lustig är striden, då fager mö väntar kämpen der hemma.»

Men Visbur hade icke den glädjen att segra och icke heller den njutningen att dö och gå till gudinnornas sälla

sal Vingolf. Han blef en fånge — han och fem andra män med honom.

En fånges lott var träls öde. Visbur var fånge. Således var Visbur träl. Och — hvad som värre var och djupare grämde honom — han hade nu förlorat allt hopp att någonsin få med makes kärlek och makes rätt sluta Huld i sina armar.

Visbur var den fiendtlige höfdingens träl och de tre drakar, som den i striden döde Hjalte hade lemnat sonen sin till arf, föllo i fiendernes händer.

Dessa tre drakar voro den aldra första stamen till Hamburgs sedermera så storartade handelsflotta.

V.

Den dygdige Josef.

Josefs historia är icke obekant. Han är en af den antika dygdens värdigaste representanter — en person, hos hvilken det idéela och materiela, det andliga och det lekamliga stå i fullkomlig harmoni med hvarandra.

Men den antika dygden är icke blott judarnes tillhörighet. Hvem var dygdigare än Lucretia, romarinnan, och hvem är mera än hon värd att ihogkommas af alla dem, som älska det goda?

Äfven nordborne hade sina dygdemönster i äldsta tider. Mer än en Josef, mer än en Lucretia gick omkring i vårt lands urskogar.

Men visst är, att det sedliga tillståndet bland våra äldste förfäder lemnade mycket öfrigt att önska hvad den

stora mängden beträffar. Gerna skulle vi vilja se endast godt, endast dygd, endast förtjenster hos de urtidsmenniskor, hvilkas blod flyter i våra egna ådror. Gerna skulle vi afstå från att hos dem skåda fel, brister och svagheter. Men — sanning framför allt! Och om de taflor, som här upprullas, visa starka slagskuggor, må man aldrig glömma, att ingen slagskugga funnes, om der icke funnes solljus, att inga laster funnes, om icke befintliga dygder lärde oss att betrakta det onda såsom last.

Våra förfäder befunno sig på en utvecklingsgrad, som föga skiljde sig från naturlifvet. Reflektion öfver ondt och godt hade ännu icke blifvit dem en möjlighet, men en naturlig ädelhet lärde många ibland dem hvad godt är, hvad väl höfves och hvad en menniska bör göra, om hon vill vandra det rättas, det godas väg.

Öfver fädrens förvillelser må vi kasta förlåtelsens slöja Af deras dygder må *vi* föras till dygd. Af deras felsteg må *vi* låta oss varnas.

Till dessa betraktelser föranleda den stackars Visburs öden i det fjerran belägna landet. Minnet af Huld och kärleken till henne uppehöllo honom länge och förlänade honom kraft att motstå frestelsen såväl som den med frestelsens öfvervinnande förenade faran. Allt var emot honom. Han var en fånge, beroende af sin herskarinnas nycker. Han var en värnlös man midt ibland bödlar. Så mycket mera värd var hans seger och i så mycket högre grad förtjenade han den kindfagra Hulds kärlek; ty nog satt hon derhemma på Idunsborg och sörjde den frånvarande vännen. Ingenting är så lumpet som den trolösa kärleken, men också finnes ingenting så sublimt som den trogna kärleken, ty inför denna står man vördnadsfull, nästan häpen, ja, anande den gudomliga storhetens glans under kärlekens blygsamt beslöjade anlete.

Men — det är tid att vi återvända till vår berättelse

från dessa betraktelser, som endast hafva haft till ändamål att i någon mån förbereda läsaren på hvad som komma skall under fortsättningen af dessa skildringar.

Den stackars Visbur var nu en träl under borgkonungen Sarp — en icke allt för gammal man, såsom lätt inses redan af den omständigheten, att han hade en ung, ja, en endast tjuguårig hustru. Gudarne veta, om det var en ödets satir eller, rent af, endast en tillfällighet, att den unga damen bar namnet Toka. För öfrigt är den saken alldeles icke värd någon förvåning.

Den väldige Sarp var icke lång till växten, men han var temligen korpulent. Dessutom var han af naturen försedd med ett ståtligt skägg, som dolde den fullkomliga frånvaron af skjorta — en persedel, hvilken på den tiden ansågs så mycket mera umbärlig, som den i norra Europa aldrig förekom oftare, än då man lyckades komma öfver den på något ställe, der fenicierna drifvit handel och efterlemnat spår af den civilisation, hvilken under årtusendens lopp hade blomstrat vid den kust, som sköljes af Medelhafvets mot öster gående vågor och på sin sandbädd uppsamlar skummet af de böljor, hvilka bryta sig mot Cyperns uddiga stränder.

Aldrig hade Sarp — den skäggige borghöfdingen — hört talas om den egyptiske Potifars beklagliga motgångar. Derför var herr Sarp den mest medgörliga äkta man i verlden. Nå, hans natur kom honom här till hjelp, ty den hade förlänat honom en enfald, hvilken stod i proportion endast till hans muskelfattiga fetma och hans långa skägg. Ja, visst! Både fetma och skägg förslöa en mensklig varelse — det är ett faktum, hvarom alla läkare längesedan äro ense. Och om det nu är visst, att så förhåller sig, så följer med nödvändighet såsom yttersta följd häraf, att de mest medgörliga och minst fordrande äkta män äro att söka bland de feta och skäggiga individerna af mennisko-slägtet, men att deremot finkänsligheten och grannlagen-

heten aldra oftast finnes bland de menniskobarn, som äro magra och icke hafva någon fallenhet för att »fodra köttet» och skägget. Nå, läsaren tycker måhända, att dessa psykologiska anmärkningar äro nog barnsliga, men säkert är å ena sidan, att vi aldrig hafva påträffat dumare karlar än bland de korpulenta eller skäggiga, och å andra sidan att vi nästan aldrig hafva bland de feta påträffat någon natur, som i älskvärdhet kunnat mäta sig med de magra. Undantag gifvas visserligen, men om vi hade tid att sysselsätta oss dermed, skulle vi kunna framlägga många iakttagelser angående fetmans och skäggets förmåga att försämra och rent af förderfva menniskonaturen. Ja, ja ... gör sjelf dina iakttagelser, värde läsare och högst älskvärda läsarinna, och du skall komma under fund med saker och förhållanden, hvilka skola väcka din häpnad.

Nåväl — alla dessa betraktelser skulle på denna plats kunna med rätta anses oberättigade, om icke de hade det goda ändamålet att öfvertyga läsaren om sannfärdigheten af de karakterer, hvilka vi här måste skildra såsom tillhörande den fete och skäggige Sarp samt hans dygdädla gemål Toka — också kallad feta-Toka.

Herr Sarp var en inom borgen mycket fruktad person; detta dock icke derför att han var en modig man, ty hans fetma gjorde honom till en kujon af alldeles samma skäl som gör, att den slagtfete fargalten är en rädd best, men den magre en ilsken varelse. Nej, orsaken till den fruktan, som man och qvinna inom borgen hyste för den långskäggige och fete borghöfdingen, var endast den, att han egde ett mycket vällustigt och despotiskt sinnelag. Häruti öfverträffades han dock, om möjligt, af sin värda gemål. Vare detta nog sagdt om Sarps och Tokas karakterer!

Visbur — den unge fången — var en vacker blond yngling, som alls icke röjde några anlag för skäggväxt eller fetma. Så snart Toka fick se honom, upptändes hon af

kärlek till fången med det ungdomliga ansigtet, de blå ögonen och det milda, öpna, vackra leendet.

Men Visbur var fånge och såsom fånge var han ock en träl enligt den då för tiden allmänt gällande och ännu bland vilda och halfvilda folkslag gällande folkrätten. Toka satt i höganloftet och blickade genom vindögat ned på sin fege man och hans modige kämpar, när de återvände från striden. Vid hennes sida stod trälinnan Brit — också hon en krigsfånge — borgfruns förtrogna.

»Se, se!» utropade Brit, »Se huru ståtlig Sarp går fram!... Ej var någonsin en gud mera väldig... ej någonsin har båldare kämpe eller djerfvare och mer oförvägen man svingat ett svärd i striden.»

»Bah!» utlät sig Toka. »Sarp är just rätte mannen att förtjusa trälinnor med sitt hemska skägg och sin rysliga fetma. Fy!... en sådan karl!»

»Men...»

»Håll till godo, Brit!... Var så god!... Må gerna du och andra usla trälinnor beundra den der fettklumpen! Var så god! Fastän han är min make, känner jag hvarken afund eller svartsjuka.

»Likväl...»

»Tig, trälinna!... Jag säger: var så god! Jag vet, att hela karlen icke är värd så mycket som aldra yttersta och sista fjunet på en ejderfogel... Ha, ha, ha!... Var så god!»

»Det oaktadt...!»

»Jag gittar icke höra dina omdömen om en karl, hvilken hvarje finkänslig qvinna måste afsky... Tig!... Nej, ser du den fången?»

»Den magre?»

»Mager är han väl icke just... nå, det kan hända, att han är det... Jag vet det icke, men säkert är, att han hvarken är skäggig som en apa från Saba eller fet som

den galt, hvaraf gudarne äta, eller dum som Hamburgs höfding... En förtjusande karl!... Blåa ögon... o, hvilka himlar!... Guldgula lockar!... o, hvilka skatter!... Smärt kropp och smärta lemar!... o, hvilken skönhet!... Se honom bredvid den lunsige Sarp och döm sedan sjelf!»

»Jag tycker mera om...»

»... om kött och fläsk? Ja, när älskade en träl någonting annat?... Ha, ha, ha!... Brit! Du är en simpel varelse... Min make Sarps pussiga lemar äro dig mera värda än den der förtjusande unge fångens himmelsblå ögon... Fy! Du är född att blifva trälinna, du! Din smak är så grof.»

»Nå, jag måste medgifva, att en omfamning af den der magre guldlockige fången skulle vara en sällhet, som...»

»Åh, tig, trälinna!... Ve... ve dig, om du...»

»Hvad?»

»... om du ställer dig i vägen mellan mig och den rödkindade fången der nere... Han är *min*... *min*, förstår du! Men det vill jag säga dig, att jag skall låta afraka ditt svarta, fagra hår, brännmärka dig på din rygg och flå skinnet af dina fotsulor, om du är nog djerf att försöka sticka ut mig hos den der högväxte, smärte, magre och med konungsligt majestät af naturen utrustade mannen... fången... O, ve! Han är den tjocke, skäggige, eländige Sarps fånge... O, ve!... ve!»

Och Toka började gråta som en liten toka. Det är så qvinnors sed.

»Ack kära borgfru, nog vill jag gerna afstå från den der vackre skägglöse fången och nöja mig med det som mindre är. Ja, jag skall på hvarje sätt söka befordra er kärlek till den der smärte, skägglöse fången med de ärliga blå ögonen... och detta ehuru jag sjelf helst skulle föredraga honom framför alla andra män i hela den vida verlden.»

»Du talar som en engel, Brit! ... Vill du verkligen ...?»

»Jag vill oegennyttigt bistå er, min herskarinna, och detta ehuru det blir jag, som förlorar på saken, ty vid närmare eftersinnande, måste jag medgifva, att den skägglöse fången är ...»

»Han är ... hvad?»

»Den vackraste karl, som jag någonsin har sett.»

»Godt, Brit! ... Du är en snäll och trogen själ och jag kommer förr eller senare att återgifva dig friheten ... Du vill således ...?»

»Se ... nu föra de honom in i den der fasansfulla stugan ... Hu!»

»I fängelset ... Säg! ... Hvad?»

»Ja! ... så förhåller det sig ... men när våra kämpar hafva druckit sig rusige af mjöd, går jag ned till honom och förer honom hit till er under nattens tysta och hemlighetsfulla timmar.»

»Ack ...»

»Jag gör det ...»

»Försumma ingen tid ... icke en stund ... icke ett ögonblick!»

»Nej! ... Dock måste kämparne först blifva druckne och bland dem Sarp sjelf. Vänta! Ni skall få se, min herskarinna!»

Men Visbur — föremålet för detta samtal — låg ensam nere i fångrumet och tänkte på sin *dygdiga* Huld.

VI.

Fortsättning.

Visbur hade slumrat in. Det var afton och mörkret hade söft honom. Han drömde om Sagoborg och Iduneborg, om den väna Huld, om den gamla trogna Lofn, om granskogen och om sjön. Han var lycklig, men Brit kom för att störa honom i drömarnas lycka. Och Toka satt sin enskilda kammare och väntade på honom, sedan hon smyckat sig på det aldra bästa sätt.

»Ha, hvem var det?... Var det du, fagra, älskade Huld?»

Någon hade med lätt hand vidrört den drömandes skuldra och öfver granrisbädden, der han låg, lyste en lyktas dämpade sken.

»Nej», svarade Brits musikaliska stämma, »nej, icke heter jag Huld, men nog ville jag vara dig huld, om... om...»

Visbur, väckt af de musikaliska tonerna, reste sig upp.

»Väna gudinna!...»

»Icke är jag någon gudinna... men...»

»Ha!... Hvem är du då?»

Brit satte lyktan på jordgolfvet och slog sig ned på en bänk framför den fångne Visbur. Sakta hviskade den sköna flickan:

»Jag har sett dig... Jag älskar dig... Kom!... Kom! ... Låtom oss fly härifrån och vi skola blifva så lyckliga som...»

»Hvem är du?»

»Jag är Brit, förr en konungadotter... nu en trälinna.»

»Du är fager.»

»Den stilla källan, hvari jag speglat mig, har sagt mig det mången gång.»

»Du har nattsvarta lockar.»

»De skola förhöja ditt bleka ansigtes skönhet.»

»Du har en frestande purpurmun.»

»Den är din . . . den är din, om du vill blifva min make.»

»Dina läppar synas vara ljufvare än gudarnes dryck . . . din andedrägt doftar mera välluktande än himlarnes luft . . . dina händers smekningar skulle nog vara mera löftesfulla än en vikings svärd.»

»Hos mig skall du icke förgäfves söka någon sällhet om du vill fly med mig.»

»Din gestalt är fagrare än solens.»

»Mitt hjerta är varmare af kärlek till dig, än min gestalt är fager.»

»Dina ögon lysa som vinterhimlens stjernor.»

»Låt dem då lysa dig på vägen genom lifvet, sköne yngling!»

»Så skön som du är endast en gudinna.»

Brit gjorde med handen en rörelse af otålighet och utropade:

»Upphör att prisa hvad du synes i ditt hjerta förakta!»

»O . . . skulle jag . . .?»

»Om du icke föraktar mig, så svara på mitt anbud.»

»Ditt anbud? . . . Har du då gjort mig något anbud, väna flicka?»

Brit skrattade på ett mycket konstladt sätt.

»Ha, ha, ha! Han frågar, om jag har gjort honom något anbud! . . . Har jag väl, sedan jag kom hit in, företagit mig någonting annat än att vilja blifva din make och fly med dig?»

»Huru? . . . Du ville . . .?»

»Jag ville blifva din hustru... din trälinna, yngling... Säg!... Vill du?»

»*Vill?*... Din fråga är besynnerlig....»

»Huru?... Besynnerlig?»

»Nog vet och förstår du, att jag vill....»

»Nå?»

»Men ser du.... jag *kan* icke, och för din skull finner jag det ledsamt.»

»För *min* skull!.... Kalle, hänsynslöse yngling!»

»Är det då så underligt?»

»Nå.... du sjelf då?»

»Åh, jag!.... Jag kan aldrig älska dig.»

»Huru?.... Aldrig.... *aldrig?* Säger du *verkligen* aldrig?»

»Ja... är det då så förunderligt, sedan jag sett den fagra Huld och med henne vexlat trohetslöften?»

»Huld?» sporde den förkrossade Brit med darrande röst. »Hvem är Huld? Henne känner jag icke. O, om hon vore här, då...»

»Så skulle jag taga henne i min famn!» utropade Visbur.

»Huru?» stammade Brit. »Du skulle...?»

»Jag skulle taga henne i min famn.... ja, det skulle jag, ty Huld är min vän och ingen annans. O... du fagra lilla Huld!»

Visbur blickade drömande framför sig, liksom om hans ögon hade bemödat sig att uppfatta de bilder som hans själ skådade med sinnen utan namn. Hvad rörde det honom att Brit var skön? Han hade sett och lärt att älska Huld. Från den stunden hade ingen annan qvinna något värde för honom.

»Vanvettige!» mumlade Brit.

»Ack nej», svarade Visbur saktmodigt. »Jag är icke vanvettig, du hulda mö! Jag förstår för visso att värdera

ditt erbjudande att blifva min hustru..., ja, om jag aldrig hade sett Huld, så....»

Hans blickar hvilade med ett drömande uttryck på Brits vackra anlete.

»Så...?»

»Jo, då skulle jag möjligen....»

»Möjligen?» hviskade hon.

»Möjligen hade jag kunnat älska dig.... ja, jag tror, att jag skulle hafva gjort det.»

»Din Huld är då mycket vacker?»

»Ack, ja?»

»Tala om för mig något om henne!»

En sådan uppmaning var fullkomligt öfverensstämmande med Visburs egna önskningar. Kärleken är sig alltid lik, åtminstone i det afseendet att den gerna talar om det älskade föremålet. Visbur började att inför den andlöst lyssnande Brit berätta sin kärleks saga. När han tystnade, satt Brit med dyster uppsyn, lutande hufvudet mot handen och krampaktigt knytande den andra handens små fingrar under förklädet. Om Visbur hade egt tanke för någon annan qvinna än Huld, skulle han utan tvifvel hafva märkt, att en strid försiggick i Brits inre.

Slutligen reste Brit sig upp från bänken. Hög och ädel stod hon inför Visbur, hvilken tyckte sig icke hafva sett någonting så skönt, sedan han såg Huld den aftonen, då de sammanträffade ute på sjön.

»Yngling», sade hon, »kärleken är en makt, öfver hvilken endast gudarne råda. Vid din åsyn, gosse, blef mitt hjerta upptändt af kärlek och med den kärleken skall jag både lefva och dö, ty en verklig qvinna älskar endast en enda gång i sitt lif... Nå, så hafva Nornorna väft mitt öde och jag vill bära det med undergifvenhet. Men din vän vill jag vara, yngling. Neka mig icke den glädjen, sedan du med din berättelse om Huld och om din kärlek till

henne beröfvat mig allt annat.... till och med... ha!... till och med hoppet. Säg?»

»O, ja!» utropade Visbur. »Du är ädel och god. Var min vän, men begär aldrig någonting mera!»

»Vare det så! Följ mig nu!»

Hon upptog lyktan från golfvet och beredde sig att gå.

»Hvarthän?.... Hvart skall jag följa dig?»

»Till min herskarinna!»

»Huru?... Till din herskarinna?... Knapt har jag öfvervunnit en fara, förrän jag kallas att möta en annan.»

»Sant!... Dock tyckes du....»

»Hvad?... Hvad tyckes jag?»

»Jo, du tyckes vara hvarje fara vuxen.»

»En dåre är den, som blottställer sig för onödiga faror... Jag går icke. Du får gå ensam, min fagra väninna.»

»Besinna, att min herskarinna kan skicka sina kämpar....»

»Må hon skicka hundra kämpar! Jag går likväl icke.»

»Då skola de släpa dig med våld inför Toka.»

»Heter hon Toka?... Ha, ha, ha!»

»Tyst!... Tyst!... Någon kunde höra...»

»Ah!... Men, min fagra väninna, säg mig en sak!... Är den der Toka vacker eller ful?»

Brit besinnade sig.

»Ah!... Smaken är så olika så.... För min del tycker jag, att....»

»Nå!»

»Att hon är ful.»

»Då går jag med dig.»

Och Brit ledsagade ynglingen till borgfruns kammare, der Toka länge hade med otålighet väntat honom, för att med honom prata bort en stund, men många ord hade hon icke hunnit tala och mången blick hade icke Visbur hunnit egna hennes blonda skönhet, då dörren rycktes upp med

stor våldsamhet och in kom en kortväxt, tjock, skäggig och halfrusig karl — borghöfdingen Sarp.

Visbur stod ännu qvar vid dörren och hade icke hunnit göra sig reda för, huruledes Brit hade kunnat taga på sitt samvete den synden att kalla den der ljushåriga qvinnan ful. Men ett beslut stod hos honom fast redan nu och det var, att han aldrig skulle glömma Huld, det månde nu aflöpa huru som helst.

Men Sarp var icke blid i hogen och dertill bidrog mycket hans mjödrus. Om han hade varit nykter, skulle han ingalunda hafva funnit någonting för hans heder sårande deri, att en krigsfånge, således en slaf, hade blifvit upphemtad till sin herskarinna. Det var någonting, som på den tiden var ganska vanligt, emedan krigsfångar voro snart sagdt de enda nyhetskrämarne på den tiden. En krigsfånge, som kom från fjerran belägna orter och från folk med andra seder, hade alltid något att förtälja, som kunde roa qvinnor att höra. Emellertid tänkte Sarp icke på detta sätt att förklara Visburs närvaro i Tokas rum, utan hade i sitt sinne en annan förklaringsgrund, hvilken åtminstone hvad Visbur beträffar var fullkomligt falsk och orättvis.

»Nedrige träl!» röt Sarp. »Hvem har gifvit dig lös?»

Och Sarp svingade sitt skarpa svärd. Men Visbur stod der utan att ega ens en knif till sitt försvar.

Toka flydde med ett vildt och förfäradt skri ut ur rummet.

»Du skall dö, missdådare... nedrige träl...» dundrade Sarp, medan han trängde framåt med högt upplyftadt svärd. Hans anletsdrag voro förvridna. Alltid var den karlen ful, men fulast då han, såsom nu, var ett rof för rusets och svartsjukans onda andar.

Men Visbur stod lugn med armarna korslagda öfver bröstet. Det i skenet från härden blixtrande svärdet skrämde honom lika litet som han bäfvade för den hatfulla glansen

i Sarps ögon. Han ville gerna dö för svärd nu, då han var fången och knapt egde någon förhoppning att någonsin få återse den fagra Huld.

Brit hade icke tagit till flykten, såsom den mindre högsinta Toka hade gjort.

Eldad af sin kärlek till Visbur, ville hon gerna *dö för* honom, då hon icke kunde få *lefva med* honom. Hon störtade fram och nära var det, att Sarps hugg hade drabbat henne. Dock hade Sarp nog besinning att hejda sig.

»Ur vägen, qvinna!» röt han i vredesmod.

Med våld kastade han den ädla qvinnan till sides och trängde in på Visbur.

Men när den rusige Sarp gaf sig i strid med Visbur, så beräknade han icke med nog stor omtanke, att han här icke hade att göra med en vanlig träl af det slag, som låter hugga ned sig utan att göra en rörelse till sitt försvar. Visserligen fick Sarps hugg obehindradt falla, men det drabbade icke Visbur, emedan denne snabbt lopp åt sidan. I stället träffade svärdet Sarps egen fot och skadade äfven icke obetydligt hans knä.

I nästa ögonblick och medan Sarp ännu var vild af den smärta, som hans eget hugg hade förorsakat honom, samt slet sig i det vidriga långa skägget, störtade Visbur sig öfver honom, fråntog honom svärdet och slungade honom sjelf i närmaste vägg med så stor styrka, att Sarp till utseendet liflös föll till golfvet och blef liggande der.

»Gudarne vare lofvade!» utropade Toka, som naturligtvis återkom, så snart tystnaden antydde att ställningen var lugnare. »Det rusiga vilddjuret är dödt. Kom, nu äro vi fria både du och jag ... Blif min make, Visbur, och borgen är din.»

»Ännu lefver Sarp och i alla händelser kan jag aldrig blifva din make och husbonde, ty du är icke Huld,

du... förstår du?... Huld, som jag har lofvat min tro och kärlek.»

»Dåraktige pojke! Hvad gör...»

Brit rusade in, ropande:

»Kämparne komma. Visbur måste fly.»

»Hvad skola vi företaga oss?» sporde den förblindade Toka. »Visbur får icke lemna mig.»

»För denna gång måste det ske... men en annan gång, nådiga herskarinna... en annan gång då allt är trygt och säkert... De äro redan i trappan, Visbur.»

»Gå då!... Gå!...» uppmanade Toka. »Kanske är det bäst. Men nej... nej, du får icke gå ifrån mig, ty... ty jag älskar dig... Gå, gå!... Nu komma de och de skola hugga ihjel dig... Nej, gå icke... Stanna! Vi vilja... Ack, I gudar, nu gick han. Nu är han borta... Ha!»

Brit hade dragit Visbur med sig ut i den mörka förstugan och der stod han, medan kämparne gingo in i Tokas kammare, för att efterspörja orsaken till det ovanliga bullret.

När kämparne, slamrande med sina vapen, hade gått förbi, förde Brit ynglingen tillbaka till fångahuset.

VII.

Åtta år.

Brit hade förstånd nog — så upptänd af kärlek till Visbur hon än var — att föra Visbur tillbaka till hans fängelse. Träldomen hade gjort denna af naturen förträffliga qvinna icke så litet listig. Nu beräknade hon, att

kämparne, när de hade väckt den druckne och slagne Sarp upp ur hans medvetslöshet, skulle få af höfdingens egen mun höra hela historien. Derför var hon angelägen att tillställa allt så, att kämparne skulle fatta den öfvertygelsen, att Sarp i sitt druckna tillstånd drömt alltsammans.

Nåväl, kämparne använde alla till hands varande medel för att väcka upp herr Sarp* ur det sanslösa tillstånd, som hade blifvit en följd af Visburs väldiga knytnäfslag och af stöten mot väggen. Slutligen vaknade Sarp upp med en förfärlig smärta i knäet och — hufvudet. Han var, åtminstone till utseendet, mera rusig nu än nyss. På ett mycket oredigt sätt framstälde han orsakerna till sitt bedröfliga tillstånd. Men ingen trodde på hans saga om fångens djerfva försök mot hans hustru. Hvar och en trodde sig veta, att Visbur var säkert förvarad i fångahuset.

Men Toka låg ofvanpå sin säng och upptog icke synnerligt illa de ögonkast, hvarmed en och annan af de skäggige och råe kämparne hedrade henne. När Sarp hade berättat sin mycket orediga historia, skrattade Toka och yttrade helt kallt:

»Karlen är ju galen. Spärren in honom i tornet.»

»Är jag galen?... Jag!... Ve mig, om jag icke genomborrar dig med mitt svärd!»

Mot qvinnor var Sarp alltid modig. Nå... det ligger i fete och fege mäns natur.

Men kämparne öfvervåldigade Sarp och tvingade honom att förhålla sig lugnt. Ingen af dem trodde på hans historia... Åh nej, de der kämparne hade allesammans för

---

* Då fornforskaren här och på några andra ställen i denna saga gaf borghöfdingen titeln »herr» försummade aldrig herr af Fårhufvud att invända, att på Sarps tid ingen menniska kallades »herre.» Vi, som förstå Antiqvarii ironiska syfte, instämma gerna med Fårhufvud i denna sak.

mycket förstånd att sätta tro till skandalhistorier, som icke angingo dem.

Det blef beslutadt, att man skulle sända en deputation af två bålde kämpar ned till fångahuset, och skulle dessa kämpar noga efterse alla lås och riglar samt öfvertyga sig om, huruvida det kunde hafva varit möjligt för fången att komma derifrån och sätta herr Sarps husliga lycka i fara.

Nå, kämparne gingo, fastän Tokas efter dem skallande hånskratt borde hafva sagt dem, att de skulle förgäfves företaga den färden. Alla riglar och lås voro i ordning och fången satt på sin hårda träbänk, gnagande på benet af en björn, när kämparne kommo ned i häktet.

»Allt väl!» brummade den ene af de bålde hjeltarne.

»Allt väl!» ropade högt den andre. »Sarp är galen. Ha, ha, ha!»

»Han är vanvettig!» yttrade den förre. »Att misstänka en sådan qvinna som Toka. Det är nedrigt...»

»Och likväl hafva både du och jag vetat.....»

»Tyst!... Du måtte väl aldrig vara nog nedrig att vilja förråda en qvinnas hemligheter?»

»Nå, nog kan jag tiga, jag.... Ha, ha, ha!»

De gingo ut ur fängelset och sågo icke, att Brit stod derutanför, dold inne i en djup nisch, och icke heller hörde de, huru Brits hjerta klappade högt i hennes barm. Och ännu mindre fingo de veta, att de knapt hade försvunnit ur gången, förrän Brit smög in i Visburs fängelse, hvarifrån hon icke kom ut igen innan morgonsolen redan hade kastat sin gyllene glans öfver skogens toppar. Men till hennes ursäkt må anföras, att i en djup fängelsehåla var det lätt att se, när morgonrodnaden färgade himlen med purpur och det var tid att lemna det samtal, som hon underhöll med Visbur om både hans och hennes ungdom och om annat sådant.

Sarp blef i hemlighet från den natten ett föremål för hela borgens åtlöje och han blygdes öfver sin dumhet att kunna misstro en så dygdig hustru. Stackars karl! Han var allt för egenkär att kunna tro, att någon skrattade åt honom.

Det oaktadt fattade Sarp ett hemligt agg till Visbur och skulle gerna hafva med sitt goda svärd skiljt hans kropp i två delar, men han var i sitt sinne så feg, att han icke *vågade* utsätta sig för kämparnes åtlöje, ehuru han nogsamt visste att han varit mera vaken än drömmande den der natten, då han fick ett plötsligt infall att göra ett besök i Tokas kammare.

Dock slapp Visbur icke helt och hållet helskinnad undan. De aldra tyngsta arbeten förelades honom och med månget rapp af Sarps egen eller hans kämpars lansar fick han hålla till godo. Att släpa tunga stockar från skogen hem till borgen, det var hans lättaste göra. Häraf är lätt att inse hvad han måste lida. Men bittrare än allt annat var den tanken, att han var skild från Huld, ty Brits oegennyttiga vänskap förmådde icke ersätta den oskuldsfulla Hulds blyga smekningar och hennes rädda kyssar.

Toka lät honom ofta infinna sig i hennes innersta kammare när hon var ensam, men Visbur stod fast i beslutet att låta förbindelsen med borgfruns person hålla sig inom de gränser, hvilka klokheten såväl som heder, samvete och kärleken till Huld föreskref. Han förblef således en lång tid en verklig Josef. Brit höll alltid god vakt i närheten och då Visburs och Tokas bekantskap någon gång började öfvergå till öm förtrolighet, visste Brit alltid att träda fram i sista ögonblicket.

Småningom under årens lopp började Toka — huru tokig hon än var — ana vänskapen mellan Visbur och Brit, men hon gat denna vänskap andra namn och trodde, att Brits smärta gestalt måtte vara i den vackra fångens

ögon skönare än hennes egna allt för fylliga former. Följden häraf blef helt naturligt den, att Toka började hata Brit af hela sitt hjerta. Detta hat tillväxte med åren, men i samma proportion steg också värmen af hennes kärlek till Visbur.

Sarp var sällan hemma. Mest låg han ute på jagt efter vildbråd. När han var hemma, trifdes han aldra bäst i ladugården, ty denna afdelning af borgen var ständigt försedd med nya och understundom mycket vackra anleten.

Mången gång knöt Toka sin hand bakom Brits rygg och tänkte derunder följande:

»Om jag visste, att Visbur älskade dig! ... O, då skulle min dolk snart finna vägen till ditt hjerta.»

Slutligen — åtta år voro då förlidna efter Visburs tillfångatagande och han hade redan växt från yngling till man — fans Brit en morgon död i sin bädd.

Den svartsjuka Toka hade mördat henne, men det visste ingen annan än Visbur, som hade hört det af den döende Brits egen mun.

Och Visbur svor att hämnas Brit. Väl hade han aldrig älskat Brit så som han älskade Huld, men hon hade under åtta år bevisat honom en aldrig vacklande vänskap och en tillgifvenhet så oegennyttig och ädel, att Visbur skulle hafva haft ett hjerta af sten, om det icke hade blifvit rördt derigenom.

VIII.

»Ack, hvad glädje!... Ett nordiskt vikingaskepp!»

Det var åtta dagar efter Brits hemlighetsfulla död, om hvars anledning mycket hviskades man och man emellan bland borgfolket. Alla utom Sarp kände Toka tillräckligt väl, för att icke kunna misstaga sig om, hvilken som hade med så säker beräkning stött dolken i den fagra trälinnans hjerta. Endast Sarp sjelf anade icke sanna förhållandet. Han var sjelf så usel, att han icke kunde tro, att Toka var lika nedrig som han sjelf. Och det är höjden af uselhet, när någon gått så långt, att han icke inser, att någon annan kan vara ännu uslare. Mången filantrop har för sitt anseende såsom sådan att tacka just de »milda» omdömen, hvilka hans eget sjunkna tillstånd har ingifvit honom rörande andra. Det är ett stort misstag, om man inbillar sig att milda omdömen *alltid* gå ur ett ädelt hjerta. Hela volymer skulle kunna fullskrifvas med bevis på motsatsen. De hårda omdömenas män och qvinnor äro i allmänhet mycket mera pålitliga, ty just deras hårda omdömen bevisa, att de i hjertat afsky de fel, som de fördöma, äfven om de sjelfve icke äro derifrån frie. Men de der beprisade menniskorna med milda omdömen äro gemenligen ganska farliga individer.*

Men Sarp var icke den ende, som förlorade något med anledning af Brits död eller, rättare sagdt, Sarp förlorade derpå icke blott i anseende inom borgen, utom äfven i ett annat afseende. Efter Brits död saknade Visbur sin skydds-

* Mot denna fornforskarens åsigt opponerade sig herr skollärare Rosenqvisth, emedan han i en viss beryktad katekes funnit motsatta åsigten uttalad.

ande. Toka blef med hvarje timme mera djerf, mera varm, mera glödande. Så föll Visbur i Tokas armar och i Tokas garn. Likväl var hans kärlek till Huld ännu icke glömd. Hennes fagra bild lefde och lyste ständigt i hans hjerta. Minnet af hennes blyga och oskuldsfulla smekningar utgjorde ännu det ideal af qvinlig ömhet, efter hvilket han längtade... ja, till och med suckade. Brits oegennyttiga kärlek och Tokas brusande lidelser kunde aldrig under dessa åtta år ersätta honom hvad han förlorade, då ödet skiljde honom från den lilla oskuldsfulla Huld. Ack, Huld var nu icke längre »den lilla Huld». Hon måste nu vara en utvecklad qvinna. Det visste Visbur nogsamt, men han visste också, att Huld ännu måste vara samma oskuldsfulla flicka som fordom och det var just om hennes oskuld, om hennes blyga tillgifvenhetsbevis, som han dag och natt drömde, och detta desto mera, ju längre tiden led framåt. Väl förstod borgfrun att hos honom underhålla ett sinligt rus, men aldrig förmådde hon hos honom qväfva kärleken till Huld, nej, icke ens när Sarp var nog dum att låta Toka få Visbur till sin egen träl d. v. s. till tjensteande i Tokas egna rum. Men nog var Visbur der mera herre än träl. Borgfolket grinade i smyg. De numera från Tokas gunst uteslutna kämparne gjorde sura miner och slogo Visbur i hvarje vrå, der han var ensam mot tio eller tjugo. Någon gång när kämparne voro nog djerfve att angripa honom, då de icke voro flere än två eller tre i sällskapet, blefvo de grundligt kringklappade af hans jernhänder. Två hade han i vredesmod kastat ned från vakttornet, så att de upptogos döde. Dock visste ingen, att Visbur hade varit orsaken till deras död, utan det troddes, att de af våda hade fallit ned från tornets spets, hvarest man icke var tillräckligt skyddad genom det alltför låga bröstvärnet. Men af allt det som tilldrog sig bakom ryggen på Sarp, förstod denne ingenting. Han tillväxte med hvarje dag i fetma,

skäggrikedom och — dumhet. Naturligtvis! Ingen orsak utan verkan!

En dag hade Toka lindat sina hvita och runda armar kring Visburs hals och hviskade ljufva ord i hans öra, medan hennes svällande barm värmde hans bröst så nära, att han kunde känna, huru hennes hjerta klappade. Hans armar omslöto hennes lif. Han skulle icke hafva vågat annat, ty den yppiga qvinnan var ju hans herskarinna, som egde att bjuda öfver hans lif och död, och han visste nogsamt, att hon skulle hafva låtit döda honom, om han hade på något sätt visat, att han icke besvarade hennes orena lidelse med en liknande känsla. Och nu just hade han tryckt en varm kyss på hennes ännu friska läppar. Då blef plötsligt den öma scenen afbruten till stor förtret för Toka, som hade på morgonen haft stort besvär med att skicka sin man bort ur de inre rumen.

Man skrek och väsnades der nere på vallarna och från det höga vakttornet hördes kämpen ropa:

»Ett vikingaskepp! ... I gode kämpar! ... Det stundar strid.»

Men Toka hviskade till Visbur:

»Hvad säga de?»

»Jag hörde det icke, ty jag lyssnade till din ljufva hviskning, fagra, älskade Toka ... Hör!»

»De ropa om vikingaskepp ...»

»Ha! ... Låtom oss blicka ut öfver hafvet! ... Kanhända ...»

Toka följde med misstänksam blick sin älskare, hvilken ilade fram till fönstret. Hon tyckte icke om hans ifver och ännu mindre fann hon något behag i hans: »kanhända!»

»Ser du något, älskade vännen min?» sporde hon kallt.

»Hej!» ropade Visbur, i det han aftog sin hufvudbonad och svängde den i handen. »Hej! ... Hvad glädje! ... Ett

nordiskt vikingaskepp! Välkommen, du kära helsning från hemlandet!»

Toka var blek och upprörd. Hon förmådde icke tala.

Visbur vände sig om med glädjestrålande anlete och blick, men han hade knapt varseblifvit Tokas dödliga blekhet och ursinniga blick, förr än han insåg, huru oförsigtig han varit. Förlägen nalkades han sin älskarinna, men hon stötte honom ifrån sig.

»Bort, eländige!» ropade hon. »Rör icke vid mig! Bort!... När åsynen af ett skepp från ditt hemland kan försätta dig i så stor glädje, så är det derigenom bevisadt, att du endast hycklat kärlek till mig. Bort, slaf! Gå ur min åsyn och tacka gudarne, om icke ditt hufvud innan aftonen pryder murens tinnar öfver borgens port. Bort, usling!»

»Ack, min älskade...»

»Du har intet att andraga till ditt försvar. Borde icke min kärlek hafva varit dig mera än en fullgod ersättning för både hemland, fränder och allt annat? Ha!... Eländige hycklare! Du skall få erfara hvad det vill säga, att göra Toka till ett åtlöje. Ha!... Bort!»

»Tillåt mig...!»

»Icke ett enda ord!... Gå!»

»Jag går icke, förr än du hört mig, älskade!»

Nå, qvinnors vrede plägar förgå fort nog. Det dröjde icke lång stund, innan Toka hade blifvit fullkomligt blidkad och bevisade detta både genom att låta Visbur smeka de rosenröda kinderna och genom att sjelf gifva smekning för smekning och tio kyssar för en.

»Åsynen af ett vikingaskepp der ute på hafvet måste vara en glädje för både dig och mig», yttrade Visbur. »Mig förvånar storligen, att du, tillbedda Toka, kunde vredgas öfver min fröjd.»

»Hvarför skulle åsynen af en nordisk drake glädja mig?»

»Förstår du icke min mening? ... Gudarne vare lofvade! Om denna drake lägger till strand här, då kunna vi ju fly?»

»*Vi*? ... Hvilka? ... Säg fort!

»Du och jag!»

»O, hvilken sällhet! *Nu* förstår jag din glädje. Ack, måtte draken icke segla förbi vår borg!»

Men hon förstod ändock icke Visbur. Hon visste icke, att han tänkte mera på Huld än på henne och att de smekningar, hon nu mottog, i sjelfva verket icke egnades åt hennes skönhet, utan åt ett fagert minne från fjerran land.

De stodo vid fönstret och den äktenskapsbrytande qvinnan smög sig med allt större värme intill Visbur. De talade endast genom hviskningar och långa stunder stodo de stumma, emedan de voro alltför upprörda att kunna tala. Den ena såg framför sig en möjlighet att fly från den skäggige och fete Sarp. Den andre anade, att han nu snart skulle återse Huld. Hvem kan under sådana förhållanden känna någon förvåning öfver, att de båda voro upprörda.

»De komma hit», hviskade Toka och hennes ögon glänste.

»Ja, älskade, de komma. Oss vinkar friheten!»

»De styra rakt mot borgen ... och vi skola följa med ... vi skola aldrig mera skiljas från hvarandra. O, älskade Visbur! ... Aldrig, hör du! ... aldrig skola vi skiljas åt ... hvarken natt eller dag.»

»Ack! ... Ack, ja!»

»Nu lägga de till vid strand. Måtte gudarne tillåta, att de intaga borgen!»

»Sarp står redan vid porten ...»

»Nu bestiga våra kämpar vallen ...»

»De öfverösas med pilar från kämparne på drakens däck. Ha! Nu stiga drakens män i land. Gudarne välsigne deras vapen!»

»Nu storma de vallen... Måtte de segra! Se, huru många bland Sarps folk, som redan hafva fallit!... Dugande hugg utdela de der främmande kämparne. Ser du den store bålde vikingen, som går i spetsen för dem?»

»Ja... men, älskade Toka, öfverflytta icke din kärlek till mig på honom!»

»Ha, ha, ha! Vi få väl se. Han är en bra vacker karl.»

Toka skämtade, men Visbur önskade af hela sitt hjerta, att skämtet måtte blifva allvar.

»Nu bryta de in genom porten.»

»Och nu flyr Sarp.»

»Måtte den bålde, skägglöse kämpen hugga ned honom!»

»Nu är hela borgens besättning fången eller nedgjord. Vi äro frie. Ack, huru ljuft, min älskade!»

Men Toka lät endast med svårighet Visbur draga henne bort från fönstret, för att med honom dansa ett hvarf kring salen. Så snart hon kunde lösslita sig från Visbur, skyndade hon tillbaka till fönstret och Visbur såg med hemlig glädje, hurusom hennes glödande blick oaflåtligt följde vikingarnes anförare.

IX.

Ny och gammal kärlek.

Det var redan afton. En blodig dag hade det varit på Sarps borg, men mörkret utbredde sitt tjocka täckelse öfver det ymniga blodet och öfver de många stupade kämparne, så att åsynen af dessa härliga frukter af dagens

arbete icke alls kunde störa den glädje, som rådde deruppe i Sarps stora sal.

På borden voro framsatta horn med mjöd, och trälar och hjon ifylde dem ånyo, så snart de blefvo tömda. Kring borden sutto bistre kämpar, men det var icke Sarps folk, ty de voro döde eller fångne. Det var en skara vikingar från norden, som denna afton lät dryckessång och berättelser om djerfva bragder ljuda i den höga salen.

Vikingarnes anförare, en ännu ung man, satt i högsätet och vid hans sida satt Toka, som med hänryckning lindade sina armar kring hans hals och hörde honom förtälja, att han hette Toste, att han var kommen från fjerran land och att han aldrig hade inför sina ögon sett en så fager qvinna som den, hvilken han nu slöt i sina armar och kysste på de röda läpparna. Att Toka hade åtminstone till en del glömt sin gamla kärlek till Visbur för en ny kärlek till Toste — det var icke svårt att läsa i de glödande blickar, hvarmed hon lät honom ana, huru lycklig den man kunde blifva, som förmådde vinna hennes behag.

»Väl och manligt hafva vi i dag kämpat», ropade Toste efter en stunds hviskningar med Toka. »I gode kämpar alla, guld och byte hafva vi vunnit — borgen är med trälinnor uppfyld och dem skänker jag eder — men här i min famn sluter jag den dyrbaraste perlan bland vårt byte, borghöfdingens hustru, hvilken nu är mitt vif, så länge henne och mig lyster. Dricken henne till för hennes skönhets skull, I kämpar alle!»

Och det blef drucket... ja, det blef tappert kämpadt vid dryckesbordet. Och Toka var så glödande på kind och i blick, att man nogsamt kunde se, att hon längtade efter dryckesgillets slut och den enskilda samvaron med Toste. Plötsligt erinrade hon sig, att hon ännu hade en

make och en älskare, hvilka båda lefde, ehuru de voro fångne.

»Det är bra djerft af dem att lefva, då jag ingått förbindelse med Toste. Om något vett funnes uti dem, skulle de sjelfmant dö, då jag icke behöfver dem längre. Nå, jag vill hjelpa dem att fullgöra pligten att dö.»

Och hon hviskade någonting i Tostes öra, medan hennes gestalt, smekande smög sig intill det nya föremålet för hennes omättliga lusta.

»Vid gudarne!» utropade Toste. »Du har rätt. Fångarne skola dragas fram inför mig. Jag vill döma dem.»

»Så är väl vikingars sed?»

»Ja», hviskade Toste, »och framför allt är det vikingased att icke låta en eröfrad qvinnas make lefva.»

»En klok sed! Jag beundrar och högaktar den.»

»Du måste utpeka din make, emedan han smög sig undan ur striden, så att jag aldrig fick se honom. Vill du det?»

»Med största nöje!»

»Nåväl, du sköna och förföriska Toka, jag skall bevisa dig den tjensten att göra din make ett hufvud kortare.»

»Jag vore dig högst förbunden, om du verkligen uppfylde detta löfte.»

»Kämpar!» ropade Toste. »Fören fram fångarne!»

»Bed dem skynda sig, ty jag längtar...»

»Hvarefter längtar du? Efter att få se Sarps hufvud falla.»

»Åh! Derom bekymrar jag mig föga. Nej, jag längtar efter att blifva befriad från alla gamla band, för att få odeladt tillhöra dig, Toste, min innerligt älskade.»

»Gudomliga qvinna!»

Och medan Sarp — maken — infördes i salen, bunden och framknuffad af råe kämpar, omfamnade Toka — makan — på det mest glödande sätt den segerrike vikin-

gen och tryckte den ena kyssen efter den andra på hans af mjöd fuktiga läppar. Aldrig någonsin har en qvinna visat en man mera raffinerad grymhet, än Toka nu ådagalade mot den stackars fångne Sarp, hvilken blek och med förvridna anletsdrag åskådade, hurusom hans egen hustru kysste, smekte och omfamnade den man, hvilken höll honom i fångenskap och sannolikt snart skulle taga hans lif.

»Är det den der?» utropade Toste, pekande på Sarp.

»Ja», hviskade Toka i sin älskares öra, »ja, det är han.»

»Nåväl, kämpar», utropade Toste, »fören bort den gemene karlen och hängen honom öfver tinnarna af det högsta tornet!»

Tostes kämpar släpade ut Sarp. Ännu i dörren slungade han mot sin nedriga hustru en ursinnig blick, som af henne besvarades med ett hånande leende. Men Toste belönade hon med en glödande kyss af varma läppar. Hjertlösare qvinna har väl aldrig hvilat i mans armar.

»Samma rep, som hänger din man, skall sammanknyta vårt förbund», hviskade Toste i hennes lilla välformade öra.

»Med eller utan band är jag din för alltid.»

»Ljufva qvinna...! Fram med en annan fånge, I kämpar! Vi vilja fullborda domen, på det att sedermera intet må störa vår glädje.»

Och Visbur infördes i salen.

Vid hans åsyn blef Toka både blek och tyst. Den eländigas hjerta närde ännu någon tillgifvenhet för den forne älskaren.

»Hvem och hvad är du?» dundrade Toste.

»Jag är så god en svensk som någonsin du sjelf», svarade Visbur med fast stämma, i det han gaf Toste en djerf och Toka en föraktfull blick.

»Ha?... Är du en svensk, du?... Du ljuger!»

»Vore icke mina händer bundna, skulle den beskyll-

ningen inom ett ögonblick slungas tillbaka i ditt hufvud på spetsen af mitt svärd.»

»Är karlen galen?» hviskade nu Toste till Toka. »Hvem är han? Mig synes nästan, att jag har tillförene skådat det ansigtet?»

Men Toka teg, tycktes vara upprörd och blickade envist åt motsatt håll. Toste betraktade henne ett ögonblick, medan han försökte bilda sig ett omdöme om hennes synbara förvirring och dess orsaker. Plötsligt utropade han:

»Ha!... Nu förstår jag... Den der är din älskare... Ha, ha, ha!... Nåväl, det gör mig ingenting, ty ingalunda har du väl kunnat inbilla dig, att jag sjelf skulle vilja betrakta dig annorlunda än såsom en grann leksak för ögonblicket. Alltså... var icke ledsen Toka!... Vi hafva godt om rep, vi, och på samma gång vi hänga upp din älskare bredvid din man deruppe på tornets högsta spets, hänga vi ock dina samvetsqval så högt uppe, att de aldrig finna vägen tillbaka till ditt hjerta eller kunna störa våra fröjder... Bort med karlen!... I hafven hört, hvilket öde som skall blifva hans. Upp med honom bredvid den andre! Jag vill icke veta af någon medtäflare om denna fagra qvinnas gunst.»

Tokas hjerta sammanpressades af ångest.

»O, nej...» utropade hon.

»Hvad?... Skulle icke jag kunna vara dig nog? Min söta!»

»Du blir aldrig någon ting för mig, om du dödar Visbur Hjaltesson.»

Men äfven på kämparne tycktes Visburs namn göra ett djupt intryck. De reste sig häftigt upp från bänkarna, sågo med tydlig förvåning än på hvarandra, än på Visbur och mumlade:

»Visbur Hjaltesson!»

»Nåväl», yttrade nu Visbur, läggande armarna i kors öfver bröstet, »nåväl, jag är Visbur, son af höfdingen Hjalte på Sagoborg. Och väl känner jag igen ibland eder många bland min hjeltemodige och i ärlig strid utanför denna borg fallne faders kämpar. Den olycka, som drabbade min fader och hela hans manskap med undantag af mig och några få andra, hafven I undgått genom den omständigheten, att då vi drogo ut med de tre drakarne, blefven I qvarlemnade på Sagoborg, för att vaka öfver borgen. Huru I nu hafven kommit att tjena Toste, Ottars son på Idunsborg, derom har jag ingen kunskap.»

»Han känner mig», yttrade den häpne och nästan förlamade vikingen.

»Ja, väl känner jag min Hulds broder igen. Och om jag såge Hulds broder bland tiotusende män, eger jag dock i mitt hjerta en bild, hvilken bär samma drag som du — ehuru qvinliga och sköna, då dina egna äro råa och sinliga — och just denna bild skulle ögonblickligen säga mig, hvilken af de tiotusende, som är Hulds broder.»

»Ha!...»

»Är han din fiende, Toste?» hviskade Toka, som nu hade återhemtat sig så mycket, att hon hade kunnat anställa en jemförelse mellan Visburs lugna, ädla och passionfria drag och Tostes sinliga och om lustar och begärelser talande ansigtsuttryck.

Hon frågade sig sjelf, hvilkendera af de två, som bäst passade att tillfredsställa hennes omättliga trånad efter kärlek, och det var helt naturligt, att Toste vid denna jemförelse skulle segra. Nåväl, mera behöfdes icke för att stadga Tokas beslut. Visburs dödsdom var redan fäld i hennes hjerta, men också endast der, ty nornorna hade annorlunda beslutat.

»Är han din fiende!» hade Toka hviskat i vikingens öra.

»Ja, ty jag har dödat hans moder med mitt svärd och satt mig i besittning af hans faders gård.»

»Var en man!»

»Är jag då icke en man?»

»Låt dina kämpar föra honom ut ur salen!... Men befall dem, att de icke få förhala tiden med att söka efter ett rep... Må de utanför dörren hugga ned honom med sina svärd. Jag är mätt af honom och jag vill nu för all tid tillhöra endast dig.»

Och hon slingrade sig som en orm i hans famn. Men Visbur log. Han hade aldrig älskat Toka.

»Nåväl», sade Toste raskt, i det att han steg upp, »jag vill försöka. Måhända äro kämparne icke så till sinnes, som jag fruktade.» Högt och tydligt tillade han: »Gripen den karlen, I gode kämpar, och jag skall för den gerningen uppmäta åt hvar och en af eder så mycket silfver och guld, som han förmår bära... Raskt, I gode kämpar! Gripen och hängen honom! Den som först bär hand på den hunden, han skall sitta främst bland mina kämpar, så länge jag herskar på Sagoborg och om honom skola våra qvinnor derhemma sjunga de härligaste sånger.»

Två kämpar sprungo upp och närmade sig Visbur, hvilken mötte dem med lugn blick och sammanknuten hand.

Innan de hunno fram, steg en af de äldste kämparne upp och blottade sitt svärd — en god, glatt klinga af dvergsmide — samt ställde sig mellan dem och Visbur.

Den gamle kämpen korsade svärd med den främste af de båda kämpar, som ärnade anfalla Visbur, och i nästa ögonblick låg den om främste platsen bland Tostes kämpar angelägne mannen med klufvet hufvud på salens golf. Den andre ilade fram för att hämnas kamratens död, men gubben var öfvad i svärdets bruk, så att han snart nog besegrade äfven den andre fienden och fälde honom. Och den på salsgolfvet utbredda halmen vardt röd som den fag-

raste bland alla morgonrodnader. Der vaknade också Visburs hopp till ett nytt lifs morgon.

Toka var blek som döden och Toste röd af vrede.

»Och kunnen I», ropade han, »kunnen I, kämpar och män, se edra stallbröder falla för Skaguls gamla svärd, utan att hjelpa dem, då ären I fegare än haren, som löper undan vid jägarens eller hundens åsyn, och eländigare än viporna, som skrika, men icke våga anfalla räfven, när han nalkas deras reden i sädesåkern.»

Då vände sig den gamle kämpen om med det ännu blodiga svärdet i handen och sade med djup och kraftfull stämma:

»Må du sjelf anfalla Visbur Hjalteson, om dig så lyster, Toste, men det säger jag dig, att innan ditt svärd når hans hjerta, skall mitt svärd hafva klufvit ditt hufvud. Och med mig tänka lika alla de goda kämpar, derom är jag viss.»

»Ja! ... Ja! ... Ja!» mumlades högt bland kämparne.

Men Toka insåg nu, att hon var tokig, då hon valde Toste och förkastade Visbur, dömande den senare till döden. Hon var dock icke en qvinna, som lät en enda motgång nedslå sig. Redan eftersinnade hon, huruledes hon skulle kunna upphjelpa skadan och blifva till nåd igen upptagen hos den så grymt förolämpade Visbur. Ack! Hon visse icke, huru litet Visbur i sjelfva verket bekymrade sig om hennes person.

Skyndsamt stötte hon bort Toste och ilade ned från dennes knä samt bort till Visbur, i hvars öra hon hviskade:

»Du förstår väl, att jag endast för att rädda dig, du evigt älskade, har stält mig in med Toste? ... Säg! ... Nog inser du det!»

Och hon närmade sina glödheta läppar intill hans, som i denna stund voro kalla och endast motvilligt mötte

hennes. Han stötte henne ifrån sig, liksom om hennes fagra anlete hade varit vanställdt af pesten.

»Ja», utropade han, »nog förstår jag dig, men hvad jag aldrig kan förstå det är att jag har kunnat ett enda ögonblick bedraga mig sjelf med den inbillningen, att jag älskade en så ärelös qvinna. Vet du då icke, att din make i detta ögonblick hänger liflös och kall utefter muren af vakttornet? Förstår du icke, att en qvinna, som icke i ett sådant ögonblick är hos sin make, lider allt med honom, delsr allt med honom — en sådan qvinna är mera afskyvärd än de hafsmaskar och frätande småkräk, som fästa sig vid en vikingadrakes köl. Bort ifrån mig, usla qvinna!»

»Ack... älskade... Sarp var en fiende till din och min kärlek och derför...»

»Din kärlek är sämre än pestsmitta och onda bölder. Bort!»

Hon gick. Hvad kunde hon eljest hafva gjort? Hon såg nu klart, att allt var oåterkalleligen slut mellan Visbur och henne. Hon insåg äfven till fullo, att icke ens Toste skulle vilja kännas vid henne, då hon hade öfvergifvit honom och under hans egna ögon erbjudit Visbur sällheten af det odelade herraväldet öfver hennes behag. För henne återstod intet annat än att sätta sig i en vrå och med hånleende på läpparna afvakta slutet af förhandlingarna.

Toste satt ännu villrådig i högsätet och sysselsatte sig med att uppgöra och strax förkasta tusende olika planer.

Då öppnade den gamle kämpen å nyo sin mun, för att tilltala Toste.

»När vår gamle höfding drog bort med sina tre drakar — det är nu länge sedan och åtta vintrar hafva lagt sitt snötäcke öfver det, som då hände och timade . . . ja . . . jag ville säga, att då Hjalte blef gripen af vikingahog och

for bort, qvarlemnades jag och alla dessa kämpar, som här sitta, af Hjalte på Sagoborg för att mot din fader Ottar försvara våra vallar och torn. Med list banade du, Toste, dig in i Sagoborg. Förräderiet jemnade vägen för dig. Oss gjorde du till dina slafvar och Visburs moder dödade du efter att hafva marterat henne på det mest rysliga sätt till både kropp och själ....»

»Ha!... Gjorde han verkligen detta, Skagul?» ropade Visbur, hvilkens ögon gnistrade af vrede. »Gjorde han detta? Säg!»

»Vid alla gudar svär jag det.»

»Då skall han dö.... Ha!... Jag är så fattig, att jag icke eger ens ett svärd till hämnd öfver den eländige, som sitter derborta i högsätet knapt två svärdslängder från mig.»

»Ha, ha, ha!» gaf Toste till svar.... »men vid gudarne, Skagul, besvär jag dig: fortsätt din ganska lustiga berättelse om mitt lif och mina gerningar såsom höfding på Sagoborg.»

Och Skagul prutade icke af en enda smula af den historia, som han hade föresatt sig att inför Hjaltes son omtala rörande Tostes elaka uppträdande på Sagoborg. Han omtalade, huruledes Toste hade med list trängt sig in i borgen, huru han hade tagit Visburs moder och alla Hjaltes på borgen qvarlemnade kämpar till fånga, huru han misshandlat och dödat den förra och huruledes kämparne hade, då de blifvit genom svek fångne, icke haft någon annan utväg än att underkasta sig Tostes herravälde och tjena under honom, men de hade alltjemt sinsemellan öfverlagt om den saken, huruvida de icke skulle på den elaka Toste utkräfva hämnd för hans missgerningar mot Visburs moder.

»Och nu», så slutade Skagul, »nu är det mitt och de andre kämparnes beslut att vi icke längre vilja tjena Toste, utan Visbur må vara vår herre. Honom vilja vi lyda.

Må han döma Toste. Jag och de öfrige kämparne, som här stå, ansvara för, att Visburs dom skall blifva utförd. Har jag talat rätt?»

Och Skagul slog svärd mot sköld och de öfrige kämparne läto äfven höra ett mägtigt vapenbrak samt ropade:

»Skagul har uttalat våra tankar. Visbur, Hjaltes son, är från denna stund vår höfding och honom allena viljom vi lydige vara».

»Så träd då upp och fäll domen!» uppmanade Skagul.

Men Toste var blek och försagd och Toka satt i sin vrå, förbannande sin egen dumhet att någonsin öfvergifva Visbur för Tostes skull.

Och Visbur reste sig upp till sin fulla längd, vinkade tystnad, talade och sade:

»I uppfordren mig att döma. Nåväl, jag vill ock dom fälla. Du har mördat min moder och du borde dö, Toste. Men jag anser, att döden icke skulle vara dig ett nog strängt straff. Icke heller önskar jag hafva min trolofvades, den fagra Hulds broders blod på mitt samvete. Derför har jag i hogen en annan dom. Du skall lida värre än pinan vore, om du kunde tusen gånger dö för min hand. — Toste! Jag dömer dig att taga den osedliga qvinna derborta — Toka — till din hustru och lefva tillsammans med henne i två år. Det vare ditt straff. Och tjugo kämpar vill jag qvarlemna här, hvilka skola döda dig, om du under dessa två år icke i alla afseenden behandlar henne såsom din maka. Försök således icke att fly undan henne eller att undandraga dig hennes plågsamma sällskap. Hon är en bland de aldra fräckaste qvinnor i verlden och det vore besynnerligt, om hon icke före de två årens slut hade lyckats bereda dig samma öde, som hennes förre make Sarp nyss undergick — ödet att blifva hängd eller strypt för att lemna rum åt en älskare.»

Toka log så hånfullt, som om ville öfvertyga Toste om det förfärliga i det straff, hvilket Visbur hade pålagt honom.

Men Toste tycktes vara förvånad öfver innehållet af en dom, som förekom honom mild. Den arme! Han kände ännu icke Toka och hon hade låtit döda Sarp, så att denne icke kunde hviska ett varningens ord i hans öra — ett ord, som kunnat föranleda honom till det kloka beslutet att på sina knän anropa Visbur om att af nåd heldre få dö.

Och Visburs kämpar jublade. De insågo nogsamt, att Visburs dom grundade sig på en noggran kännedom om Toka.

Toste och Toka inneslötos i en kammare, medan Visbur och hans kämpar drucko tappert om den natten.

X.

På Idunsborg.

I högbänk satt Ottar och gladde sig öfver Hjaltes mer än åttaåriga frånvaro från Sagoborg, öfver Hjaltes husqvinnas död och öfver sonen Tostes herravälde i det hus, som fordom varit Visburs faders. Vid hans sida satt den ännu unga och fagra Åla, hvilken med synbart nöje lyssnade till gubbens sarkastiska anmärkningar om Hjaltes slägts förfall och om sannolikheten att ingen enda af »det der folket» var bland de lefvande. En och annan gång inföll Åla med några ord, som tvingade den gamle gråhårsmannen att skratta, så att mjödet var nära att fastna i halsen på honom.

I närheten af den på härden brinnande elden satt en fager ung qvinna med blonda lockar och de mildaste blå ögon. Det var Huld.

Hon var icke längre en löftesrik knopp. Hon var en blomma, hvars skönhet och doft fröjdade hvarje menskligt öga. Det fans på många qvadratmils afstånd ingen kämpe, som icke gerna skulle hafva för hennes skull gått i blodig tvekamp.

Mången af våra läsare fordrar helt säkert en noggran beskrifning rörande hennes yttre gestalt, hennes anlete och annat sådant. Ja, vi erkänna gerna vår oeftergifliga pligt att härom lemna en till fyllest görande beskrifning, eller åtminstone säga något, men — i sanning .... vi måste här mot vår vilja erkänna vår fullkomliga oförmåga att skildra den väna Hulds förtjusande behag. Måhända skulle ock mången af vår tids qvinnor beskylla oss för en otillbörlig ogranlagenhet, om vi försökte att med ord förtydliga allt hvad den tidens lätta klädedrägt låter oss se. Nog af — både hvad gestaltens fulländade och likväl kyska former beträffar, och hvad angår hufvudets exempellösa fulländning i alla dess detaljer, kunna vi intet annat eller bättre säga, än att skönhetens gudinna sannolikt hade velat taga sig före att i Hulds person åskådliggöra för fattiga menniskobarn den skönhet, som utgjorde gudars förnämsta glädje och ögonfägnad. Det fans i hela Hulds person intet, som icke skulle hafva kunnat anses såsom en afbild af det skönaste i qvinnoväg, hvarmed gudarnes sal vid högtidliga tillfällen smyckades vid de långa och med gudarätter belastade borden.

Vid Hulds sida satt den gamla Lofn, hvilken visade sig vara betydligt äldre, skrynkligare och gråare, än då vi senast sågo henne, men som genom de blickar, hon rigtade på Huld, bevisade sig hafva i ett troget hjerta bevarat sin gamla kärlek. Båda dessa qvinnor voro sysselsatta med att förfärdiga och smycka en mjuk kämpagördel af hjortskinn. Medan Lofn med en grof nål af jern — ett dvergssmide — fållade gördelns ena ända, sömade Huld med stor ifver och skicklighet på den andra ändan in i skin-

net figurer, till hvilka hon månde hafva tagit förebilderna ur sitt eget hjerta, ty hvarje utsydd man med ädel karakter bar Visburs skägglösa drag och hvarje under den ädles svärd kufvad usling hade Tostes skäggiga anlete.

»Åt hvem sömmar du den der gördeln?» ropade plötsligt den gamle Ottar.

Huld upplyftade hufvudet och blickade sin far in i ögonen.

»Åt vännen min!» sade hon lugnt och enkelt.

»Jaha... jaha!» mumlade Lofn. »Det månde väl vara henne tillåtet.»

»Jaså», yttrade Ottar saktmodigt, »du tänker således ännu på Visbur Hjaltesson?»

»En ädel qvinna älskar endast *en* gång i sitt lif», genmälde Huld lika lugnt.

Men Åla skrattade. Detta var en lära om kärleken, som hon inte förstod.

»Barnsligheter!» utbrast hon.

Och Ottar bleknade, ty han förstod sin hustrus hjertlöshet och han hade mången gång funnit, att Ålas kärlek alltid egnades den man, som satt henne närmast.

Samtalet skulle snart hafva tagit en bedröflig vändning, ty Ottars blick var mulen och hans ansigte strängt, om icke i behaglig tid en liten dverg hade med stort buller rusat in i salen.

»Jag måste...» yttrade bytingen med tydlig häpnad.

»Du måste tiga», ifylde en behaglig mansröst och i samma ögonblick trädde en högväxt ung man in i salen, grep den framför honom skyndande dvergen och slungade honom ut igen genom dörren. »Ingalunda behöfver jag dvergahjelp för att blifva anmäld i Ottars sal.»

Men dvergen, som blifvit så hårdhändt behandlad, tjöt af smärta derute.

Ottar reste sig. Huld var blek och blickade oafvändt på främlingen. Den närsynta Lofn sömade oförtrutet, ehuru hon vid ljudet af den manliga rösten hade hastigt blickat upp från sitt handarbete. Åla deremot — den fagra hustrun — blickade med omisskänligt välbehag på den unge främlingen och Ottar skulle, om han varit mindre närsynt och mera klok, hafva redan i denna lidelsefulla blick kunnat läsa hela historien om hans äktenskapliga olycka.

Emellertid hade Ottar rest sig upp och ropade till främlingen:

»Hvem är du, som djerfves näpsa mina trälar?»

»Hvem jag är?» genmälde främlingen. »Jag är en ödets kastboll ... en fader- och moderlös man. Ingen lefvande har lidit såsom jag. Detta är det enkla innehållet af min lefnads dystra saga.»

Hulds blickar hvilade på den unge främlingens anlete och hennes eget ansigte var blekt såsom snö, hvilken nyss fallit. Hennes hand hvilade på hjertat, liksom om hon hade känt behof af att på något sätt dämpa dess oroliga slag. Men Ottars ansigte var purpurrödt af vrede.

»Föga innehållsrik är din berättelse, främling», yttrade Ottar. »Har du intet annat att omförmäla, så må du pröfva på, om vägen härifrån är längre och mera mödosam än vägen hit.»

»Och likväl har jag sagt allt hvad jag ämnar säga», inföll den stolte främlingen. »Icke heller ämnar jag gå härifrån så brådt. Jag menar, att i din borg finnes ingen kämpe, som förmår drifva mig ut, vore det ock du sjelf, Ottar, som ville pröfva dina krafter mot mina.»

»Det menar jag dock ... Lofn! ... spring och kalla kämparne!»

Den gamla lade ifrån sig gördeln och reste sig, under det att hon mumlade mellan tandlösa käkar dessa ord:

»Ja, till en viss död skall jag kalla dina kämpar, Ottar .... Ha, ha!... Den der främlingen .... nog besegrar han dem alltid... Nå, nå!...»

Och gumman var ute, beledsagad af Ottars vreda utrop:

»Tig, käring!... Kan du icke styra din gemena tunga!...»

Men Huld hade gjort en rörelse med handen, liksom om hon hade velat hindra Lofn att tillkalla Ottars kämpar. Dock hade hon hastigt besinnat sig och låtit handen sjunka ned i knäet.

»Något namn har du väl, främling!» dundrade Ottar.

»Namn? Ja.... fordom, då borg jag egde, hade jag äfven namn. Nu må du kalla mig Faderlös, om du vill, och om du tycker, att det namnet icke likar sig väl för din gamla tunga, så må du i stället gerna kalla mig Modershämnare.»

Dessa ord uttalade den unge främlingen med så allvarlig stämma, att alla de i salen innevarande ryste och Ottars purpurfärg förbyttes i blekhet. Det låg i den reslige unge mannens ton ett hot, hvilket icke kunde vara utan betydelse. Huld förstod det nog. Åtminstone tryckte hon handen ännu hårdare mot hjertat och anletet blef ännu blekare.

»Nåväl», utropade Ottar, »nåväl, du egendomlige Modershämnare, här komma mina kämpar. Nu skola vi pröfva ditt svärd.»

Kämparne trädde in i salen en efter annan. De tågade i allvarlig ordning förbi högsätet, der de egnade borghöfdingen och hans hustru en vördnadsfull helsning. Derefter samlades de till *en* skara i salens andra ända, så att de befunno sig bakom ryggen af Huld och Lofn, hvilken sistnämnda återvände samtidigt med Ottars kämpar och återtog sin förra plats.

Med bistra blickar mätte kämparne främlingen från hufvud till fot och mer än en hand grep omedvetet efter svärdet. Men gästen tycktes alls icke bekymra sig om

hvarken minerna eller de hotande åtbörderna. Han vände sig till Ottar och sade:

»Ingalunda, Ottar, vill jag så nedlåta mig, att jag skulle kämpa mot en enda af de der karlarne. Nej, endast på det vilkoret vill jag strida i afton, att jag får kämpa mot dig sjelf, Ottar, och tre af dina bästa kämpar, hvilka du sjelf eger att utvälja. Mången gång har jag stått en mot sju, ja, en gång till och med ensam mot tio. Nu vill jag stå ensam mot dig sjelf, Ottar, och tre af dina män.»

Hulds fagra gestalt skakades af en rysning, liksom om hon hade i förväg fasat för en sådan syn. Men Ottar sprang upp ur högbänken, der Åla förgäfves sökte hålla honom qvar, och ropade:

»Välan, du dåre, du skall få strida en mot fyra! Den som gudarne vilja förgöra, pläga de förblinda med högmod. Fram, I kämpar! .... Nej, icke alla! .... Endast Thormoder, Arnliot och Horder må stiga fram!»

De tre utvalde trädde fram med sköld på arm och svärd i hand.

Men främlingen ställde sig lugnt gentemot fyra.

Förgäfves sökte Lofn förmå Huld att lemna salen.

XI.

Ottars död.

Det var så tyst i den höga salen, som om döden smög sig derigenom. Alla insågo, att någonting förfärligt förestod, men ingen kunde förutse, huru allt skulle aflöpa eller hvilka af de fem kämparne, som enligt Nornornas oföränderliga beslut skulle redan denna afton gästa i Valhall.

Plötsligt reste den gamla Lofn sig upp och staplade bort till den djerfve gästen, framför hvilken hon ställde sig så, att hon vände ryggen åt Ottar och hans tre kämpar.

»Hvad gör du, käring?» röt den öfver uppskofvet förbittrade borghöfdingen, hvilken tycktes vara förvissad om att med sina kämpars hjelp lätt kunna besegra den ensame fienden.

»Åhå!» suckade gumman. »Väl får du tids nog mäta dig med denne gosse i striden, Ottar, och så gammal som du är, borde du icke längre känna törst efter blod. Åhå!»

Och gumman fortsatte sin staplande vandring ända till dess hon stod alldeles invid främlingen. Då framtog hon obemärkt ur barmen ett gyllene armband af mycket konstrikt arbete och satte det på den unge mannens arm, i det hon hviskade:

»Nu måste du segra!»

Men ett ögonblick senare yttrade hon högt:

»Jag varnar dig, yngling! ... En mot fyra ... det blir din säkra död. Bed vackert den mäktige Ottar om förlåtelse och sätt dig sedan hos oss qvinnor vid härden. Det tyckes vara din rätta plats.»

»Tack för din omsorg, gamla qvinna!» svarade gästen. »Mitt lif står i gudarnes hand och jag litar på deras bistånd.»

»Åhå! Ungdom och visdom äro fiender ... Åhå!»

»Ur vägen, käring!» röt nu Ottar, hvars svärd tycktes vara mycket hungrigt, och äfven de tre utvalde kämparne brummade:

»Ur vägen! ... Bort, du tokiga gumma! ... Gå, annars ...!»

De kämpar, som icke skulle deltaga i kampen, slogo svärden mot sköldarna och åstadkommo ett så bedöfvande larm, att ingen kunde höra hvad gamla Lofn brummade, medan hon stultade tillbaka till sin plats vid härden. Ingen

annan än Huld hade kunnat se, att den gamla satte någonting på främlingens arm.

»Nu vilja vi begynna», dundrade den gamle Ottar. »Stå fast, främling!»

»Nog står jag för dina hugg.»

»Då måtte du stå fastare än någon hittills stått, ty aldrig har någon besegrat Ottar.»

Lofn ropade:

»Det gjorde dock Hjalte, Sagoborgs höfding, om icke mitt minne sviker mig.»

»Men Hjalte är död», ropade Ottar, i det han gaf främlingen hugg på hugg, hvilka denne afvärjde genom skicklig manövrering med skölden.

»Han kan lefva upp igen», påstod Lofn med sin gälla stämma, hvilken genomskar det mäktiga stridsbullret.

Ottar och hans kämpar gingo manligen fram i striden och det kan man nogsamt förstå, att främlingen var hårdt ansatt, då han måste värja sig mot fyra och på samma gång söka att dräpa fyra.

Huld var stundom blek och stundom röd.

»Var lugn, barnet mitt», hviskade Lofn i hennes öra. »Han måste segra. Han har ett skydd, som icke sviker.»

»Ah... Armbandet, som glänser kring hans handlofve?... Säg!»

»Ja, barnet mitt!»

Nu stupade Thormoder. Främlingens svärd hade kluvit hans hufvud i två delar.

»Ser du!» hviskade Lofn.

»Ack ja! Gudarne beskydde...»

»Ah! Nu fick Horder allt hvad han kan tåla... Han faller... Jo, jo, nog visste jag att den feniciske köpmannens armband icke kunde hafva förlorat sin forna kraft. Thormoder och Horder äro döde.»

»Men Arnliot återstår...»

«Jaha, Arnliot och din fader... jaha, de återstå verkligen. Ha, ha, ha!»

»Du skrattar...?»

»Kan jag väl annat? Se, huru Ottar sträfvar att närma sig *vår kämpe!* Men se ock, huru vår kämpes svärdspets alltjemt möter honom! Ha, ha, ha!»

»Men hvar har du fått armbandet... den feniciske köpmannens klenod? Kanske är det icke det rätta?»

«Var lugn, barnet mitt! Jag igenkände det bland det byte, som Toste tog på Sagoborg, då han mördade Visburs moder...»

»Ah! Se nu föll äfven Arnliot!»

»Vare alla goda gudar lofvade! Visserligen reder sig vår kämpe mot den gamle och knäsvage Ottar.»

»Bäst vore, om...»

»Om...»

»Om de kunde förlikas och försoning sluta den gamla fejden mellan Sagoborg och Idunsborg. Jag finge då behålla min fader.»

»Så torde det ock gå... Se!

»Ah! Du har rätt.»

Så snart den segerrike främlingen hade nedlagt de tre kämparne och Ottar ensam återstod, sänkte den främmande kämpen sitt svärd, men det var tydligt, att han gjorde detta af medömkan med den gamle och ingalunda af fruktan för dennes kraftlösa arm. Ottar skulle i alla händelser icke hafva förmått att ännu en gång lyfta svärdet till anfall eller försvar. Så utmattad var han. Hans bröst — en gång starkt och egande förmåga att uthärda hettan och vedermödan under en hel dags strid — flämtade nu såsom en lungsigtig menniskas. Hans arm — fordom härdad till att strida både natt och dag och mången gång pröfvad i månadslånga fejder — var nu efter en fjerdedels

timmes kamp förlamad såsom en krymplings. Ottar var visserligen den gamle, men dock icke den forne Ottar. Han var för gammal för krigisk id och han var blek af sorg och vrede, då han gjorde denna upptäckt.

»Må du behålla lifvet, gubbe!» yttrade främlingen. »Aldrig har jag fläckat mitt svärd med värnlösa gubbars blod.»

Ottar var alltför upprörd att kunna besvara sin fiendes ädelmodiga anbud.

Men Åla ilade fram, ropande:

»Yngling, hvem du än må vara, hugg till! Ottar har lefvat länge nog. Må han nu dö och sedan . . .»

»Sedan . . .?» yttrade ynglingen.

Åla kastade sig till hans bröst och omfamnade honom ömt.

»Sedan», ropade hon, »skall du blifva min make i Ottars ställe och på samma gång höfding på Idunsborg, ty min själ är upptänd af kärlek till dig.»

Ottar både hörde sin hjertlösa makas ord och såg hennes beteende. Han gjorde ett försök att lyfta svärdet för att hämnas sin af Åla under fötterna trampade ära, men äfven härtill var hans arm för svag. Ålas på främlingen slösade ömhetsbetygelser, som gubben var urståndsatt att förhindra eller hämnas, försatte hans själ i ett raseri, som för ögonblicket besegrade kroppens svaga motstånd och beröfvade honom medvetandet, Han sjönk till utseendet liflös i de till hans hjelp framskyndande kämparnes armar.

Men den gamle Ottar var icke den ende, som mägtigt berördes af smärtans uddhvassa vapen vid åsynen af Ålas skamlösa beteende. Den stackars Huld var blek och tryckte sin hand krampaktigt mot hjertat, under att hon suckade:

»På oss mände gudarne vredgas . . . O, Lofn, tänk om . . . om han . . .»

»Var lugn, mitt barn», genmälde den gamla qvinnan. »Ser du icke, att han icke bekymrar sig om henne?»

Verkligen stod främlingen der så kall och likgiltig, som om hans hals, kring hvilken Ålas runda armar lindade sig, hade varit snidad af trä och som hans läppar, mot hvilka Ottars skamlösa maka tryckte sin purpurmun, hade varit uthuggna i den känslolösa stenen. Till en början syntes han endast vara öfverraskad, men snart stötte han den lumpna qvinnan bort ifrån sig med en afsky, som var alltför framträdande, för att kunna vara låtsad. Han ropade:

»Du lofvar mig, att jag skall få blifva höfding på Idunsborg. Nåväl, jag vill säga dig, att höfding på denna borg skall jag blifva utan din hjelp, du af orena lustar stämplade qvinna.»

Kämparne i salen började mumla. Ottar vaknade upp.

»Ja, I gode kämpar», återtog den djerfve främlingen, »utanför borgen ligga tre hundra män, som aldrig lidit något nederlag.»

Vid detta tillkännagifvande drogos i salen hundrade svärd och Ottars kämpar började tränga sig fram mot den plats, der den unge hjelten stod. Det var ett skrän och ett vapenbrak, som kunde höras vida omkring.

Då ilade Huld fram och sträckte sina armar mot kämparne, för att hejda deras krigiska ifver. Hon var i denna stund obeskrifligt skön. Det är icke lätt att säga, huruvida hennes af liflig rodnad öfvertäckta ansigte eller hennes af ett ädelt uppsåt stämplade panna eller den ställning, hon intog, var det mest sköna och beundransvärda.

»Förr», så ropade hon, »förr skolen I trampa mig neder, än I skolen öfverfalla den mannen i min faders borg.»

Kämparne blefvo häpne, stannade och sågo villrådige på hvarandra. Men Ottar, som hade hemtat något mod,

ehuru han alltjemt var kraftlös, skrek med en gammal mans ilska:

»Är du galen, Huld? Låt du kämparne råda!»

»Nej, fader! I hafven hört, kämpar, hvad jag har sagt. Gören nu så som I viljen!»

»Huru?... Hvad?... Hvem är han då, den der ungtuppen, som ingen får röra? Känner du honom?»

»O ... ja!» nästan hviskade Huld, liksom om hon knapt hade vågat göra denna bekännelse.

Men om hon verkligen saknade mod att säga, hvem främlingen var, så dröjde denna förlägenhet icke länge, ty nu stod han vid hennes sida och lade sin starka arm kring hennes veka lif.

Och hon gömde sitt ansigte vid hans bröst och sade:

»O!... min Visbur!»

»Tack, Huld, derför att du bevarat mig i troget minne!»

»Och i ett lika troget hjerta.»

»Haf tack, min Huld!... Men vi måste gömma vår lycka till ett annat tillfälle. Nu är stridens timme. Kärlekens kommer snart.»

Och han förde henne tillbaka till Lofn, i hvars armar han lade henne. I den gamlas trogna barm utgöt hon nu de första tårar af sällhet, som hon fält, sedan den dagen då Hjalte förde Visbur med sig ut på vikingatåg. Men många hade hennes tårar af smärta varit under den mellanliggande tiden.

Visbur trädde nu fram midt emot Ottar och hans många kämpar, drog lugnt sitt svärd och sade:

»Jag är beredd att kämpa mot eder alla, men om I ären ärlige män, skolen I icke anfalla mig alla på en och samma gång. Två och två mån I komma emot mig i striden.»

Ehuru Huld var sysselsatt med att fälla glädjetårar,

hörde hon Visburs ord och lyftade förfärad upp sitt hufvud från Lofns sköte.

»Var icke en dåre, min Visbur . . .», ropade hon och utsträckte mot honom sin fagra hand.

Men Lofn tystade henne genom en hviskning:

»Han är osårbar. Han har den feniciske köpmannens armband.»

»Ah! . . . Jag hade glömt det.»

»Så svår strid har jag tillförne utkämpat», yttrade Visbur, »och för mig kan du vara lugn, min väna Huld . . . Nåväl, kämpar, kommen fram två och två!»

Redan hade två män skiljt sig från de öfrige, när Ottar gjorde hela den föreslagna kampen onödig. Sorgset var hans sinne och sorgset hans anlete, men med manlig stämma yttrade han en mans tankar.

»Vida har jag farit och mången strid har jag utkämpat och aldrig skall på mitt minne läggas bördan af någon feg eller modlös gerning. Borgar har jag vunnit och skatter ökat. Men nu är Ottar mätt af lefvande. Nu längtar Ottar upp till Valfaders hus, nu trånar Ottar efter att få deltaga i striderna på Vigrids slätter, nu lyster det Ottar att smaka af Sährimners goda fläsk och dricka mjöd i gudarnes sällskap. Ottar vill bryta upp, ty hans ande längtar efter, att hans gamla och svaga arm må pånyttfödas och blifva ung igen. Och föga glädje har jordelifvet, då mannens arm är lam och en trolös qvinna hvilar vid hans hjerta. O, Åla . . . Åla! Dig har jag älskat högst af allt, näst min ära. Jag är skröplig, säger du? . . . Så mycket större hade då skälet varit för dig att vänta, till dess döden befriade dig från en oduglig gubbe. Du kunde hafva besparat mig smärtan att se mina sista stunder förgiftade af dig. Du har bedragit Ottar. Ve! . . . Ve öfver dig! Må gudarnes vrede, som är sträng i rättvisa, drabba ditt fagra, men elaka hufvud! Jag skänker dig åt min gode vän och

kämpe Sporsniall. Men ingalunda skall du blifva hans hustru, hans usla trälinna skall du blifva och det skall blifva hans sak att öfver dig utkräfva min och gudarnes hämnd. Lofvar du mig det, Sporsniall?»

Den sålunda lyckliggjorde kämpen trädde fram. Det var en man med jernhårdt ansigte och ännu mera jernhårda näfvar.

»Jag lofvar dig, Ottar», yttrade han med grof stämma »att Åla aldrig mera skall hafva någon glädjedag här på jorden.»

»Då går jag nöjd till att fullgöra min sista manliga pligt här på jorden. Men för bort henne genast, Sporsniall, på det att den usla varelsens åsyn icke må förbittra mina sista ögonblick. Medan hon måste prisgifva åt dig sina behag, går jag att möta min tappre fader i Valhalls af guld strålande sal.»

Sporsniall grep den af fasa mållösa Åla och släpade ut henne i trots af hennes energiska och förtviflade motstånd. När hon var borta, drog Ottar en djup suck och sade:

»Dig, Visbur, skänker jag min dotter Huld och min gamla borg. Tag dem! Du är tapper, ädel och storsint. På dig blicka gudarne med välbehag och det gör mitt hjerta godt att veta, att min och din faders tvist nu är slutad och frid vunnen genom en förening mellan hans och mitt barn. Må gudarne alltid vara eder hulda!»

Lofn ledsagade den nu af smärta gråtande Huld ut ur salen. Den stackars flickan visste väl, hvad det hade att betyda, att Ottar tog afsked af de sina.

»Och nu, I redlige kämpar», återtog den gamle, »skolen I säkert fästa mitt svärd bland stenarna i härden. Se der! Tagen det! . . . Men skaffen undan elden, ty jag vill dö för svärd och icke genom eld . . . Det är gjordt . . . Nåväl, hafven tack!»

Gubben beså noga kämparnes anordning. Svärdet var med fästet så säkert inkiladt mellan stenarna, att det icke kunde rubbas. Den undanskaffade, men vid andra ändan af härden brinnande elden belyste på ett fantastiskt sätt dess blanka sidor, hvilka af det röda skenet erhöllo en skimrande blodfärg.

»Väl gjordt, I gode kämpar! Och nu ... hafven stor och hjertlig tack för eder trohet, eder vänskap. Hafven tack för alla de glada och sorgliga dagar, som vi hafva tillsammans upplefvat! Engång mötas vi i Valhall, hvars portar jag redan ser öpnas för att mottaga mig ... o, hvilken glans i Allfaders höga sal ...»

Och gubben kastade sig med full besinning på spetsen af sitt svärd. Några svaga ryckningar i lemarna, några hänryckta ord om de härliga färgerna på bron Bif-röst — sedan låg gubben död på härden och svärdet hade visat sin herre den sista tjensten.

Kämparnes ansigten voro allvarliga, men röjde ingen sorg, medan de egnade sina omsorger åt den döde konungens kropp. Deras höfding hade visat sig värdig sitt hjelterykte. Han hade blott gjort hvad de sjelfve skulle göra, när de en gång efter naturens ordning blefvo gamla och oförmögna till strid. Det var allt, och det var ingenting, som kunde väcka sörgen till lif i vikingars och nordiske mäns hjertan.

Medan kämparne fullgjorde sina pligter, gick Visbur att uppsöka den fagra Huld. Han fann henne sittande i sällskap med Lofn i jungfruburen. Hon hade redan aftorkat sina tårar. På den tiden var ett dylikt dödssätt som Ottars ingenting ovanligt, emedan den åsigten var gängse, att endast den för svärd fallne kämpen fick inträde i Valhall. Derför kunde en dotter icke missunna sin fader en död, som i folkets ögon var skön och afundsvärd. Och nu kunde Huld helt lugnt fråga Visbur:

»Är det slut?»

»Ja, min Huld, din fader rider nu öfver Bif-röst upp till den saliga gudaborgen.»

»Han var en god fader.»

»Och han dog som en man.»

Derefter vardt den aftonen icke mellan de båda älskande mera taladt om den saken. Men om sin kärlek talade de mycket under nattens tysta och afundsvärda timmar.

Fem år dröjde det innan Toste lyckades slippa bort från Toka, och han skulle icke ens då hafva blifvit befriad från henne, om hon icke hade gjort honom den tjensten att förälska sig i en af hans kämpar och fly bort med denne. Toste drog en suck af lättnad, då han en morgon fann hennes del af den gemensama bädden tom, och han jublade af glädje, då hon icke var att finna någonstädes inom borgen. Den dagen tillbringade både han och hans kämpar vid mjödhornen, förlustande sig med den ädla drycken ända till sent på aftonen. Men redan följande dagen började han tillrusta sin drake, skänkte borgen åt de kämpar, som ville stanna qvar, och for med de öfriga hem. På den färden följde honom icke allenast de tjugo landsmän, som Visbur hade qvarlemnat hos honom, utan äfven en stor mängd af borgens öfriga besättning.

Då han hemkom — luttrad och förbättrad under Tokas förfärliga plågoris — fann han Visbur såsom innehafvare af både Idunsborg och Sagoborg. Men Visbur afstod gerna Idunsborg åt sin Hulds broder och flyttade sjelf med Huld till Sagoborg.

FORNFORSKARENS FJERDE SAGA.

NÄR GUDARNE UPPENBARA SIG.

När gudarne uppenbara sig.

Då vår lärde fornforskare hade slutat sin tredje saga, förgingo några veckor, innan man å nyo kunde samlas i den lilla tornkammaren till åhörande af fortsättningen af berättelsen om Sagoborgs öden. Anledningen till detta afbrott var en för grefven och grefvinnan af Sagoborg mycket glädjande och under flera månader väntad tilldragelse. Naturligtvis kunde man icke vara nog ohöflig mot grefvinnan att låta fornforskaren upptaga sin berättaremantel, förr än grefvinnan återhemtat sig, ja, den af en oändligt stark höflighetsinstinkt besjälade skolläraren gick till och med så långt, att han föreslog uppskjutandet af berättelsens fortsättning ända till dess den nyfödda lilla fröken »behagade blifva gammal nog att kunna deraf draga nytta» — ett i sanning väl valdt uttryck. Nå... han hade ju också varit på seminarium.

Den som aldra mest och aldra ifrigast opponerade sig mot herr Rosenqvisths ödmjuka förslag, var friherrinnan Schlachtermeister. Denna nutidsdam var mycket förtjust i Åla, men ännu mera i Toka och ville ingalunda vänta på fortsättningen af Sagorna.

Det var på sjelfva barndopsdagen, som frågan diskuterades.

Grefven hade icke ens på denna dag förnekat sin gamla kärlek till det bestående och sin afsmak för alla förändringar i rigtningen: framåt. Han skulle aldra helst hafva dragit sig sjelf, sin familj, sin borg och sina underhafvande några hundra år tillbaka i tiden, om någon vänlig trollkarl hade velat förära honom ett spö, genom hvilket ett så underbart och lyckligt tillbakaflyttande hade kunnat utföras. Detta hans mycket aktningsvärda konservativa sinne uppenbarade sig nu på den nyföddes dopdag derigenom att han till gäster hade inbjudit endast de personer, som plägade deltaga uti de små aftonsamqvämen i magisterns tornkammare. Grefven var dessutom smärtsamt berörd af den bittra nödvändigheten att invitera presten. Det var ett visserligen konservativt, men för den förtroliga kretsen hittills främmande element och grefven körde i hvarje afseende helst i de gamla hjulspåren. Tyvärr hade på den tiden ännu icke uppfunnits den i våra dagar beprisade konsten att blifva salig utan både Guds ord och presterskap. Men för öfrigt var kyrkoherden Snålman en oförarglig, i grund och botten konservativ karakter, hvilken hyste den största vördnad för konsistoriinotarien och domkapitelspedellen, samvetsgrant vände sin fjerding till första Adventssöndagen hvart tredje år, var en ifrig förfäktare af den nuvarande lutherska kyrkans utpregladt katholska elementer — bland andra biskopsdömet — och stod på aldra bästa fot med den för stiftsstyrelsen sig mycket intresserande biskopinnan, hvilken han hvarje år skickade en stor och fet prestost. På grund af dessa obestridliga meriter var Snålman viss att snart blifva häradsprost och naturligtvis blef grefven snart försonad med närvaron af en så konservativ man, ja, kyrkoherden Snålman blef från den dagen en ständig deltagare i aftonsammankomsterna kring vår lärde fornforskares brasa. Denna nåd blef den tredje epokgörande tilldragelsen i herr Snålmans lif. Den första hade inträffat, då han bjöds en pris

snus ur erkebiskopens egen högvördiga gulddosa. Den andra timade, då han i ett kritiskt ögonblick tog sin biskops hushållerska till äkta. Nu hade den grefliga nåden satt kronan på verket. Han hade icke mera någon nåd att längta efter. Blefve han nu blott kontraktsprost, så hade han lefvat nog.

Redan stod den af både biskoplig och greflig nådessol bestrålade Snålman med kappa på rygg, krage under hakan och handbok i hand. Den nyfödda lilla fröken frambars af friherrinnan Schlachtermeister.

»Hennes namn?» hviskade Snålman med en sirlig reverens för gudmodern.

»*Mitt* namn!» utropade denna. »*Mon dieu*! Hvad....?»

»Förstå mig rätt, aldra nådigaste fru friherrinna! Jag menar barnets .... d. v. s. den lilla frökens namn, hvilken vi nu här döpa skola.»

Ett namn! Ja, derpå hade ingen tänkt. På stående fot började man öfverlägga om saken. Naturligtvis kunde inga andra namn komma i fråga, än de som hittills blifvit använda i fornforskarens sagor.

»Hon skall heta Skjalf!» dundrade generalen. »Det är kraft och klang i det ordet. Skjalf! Det låter som ett sabelhugg. Bomber och torpedobåtar! Skjalf skall barnet heta.»

»Då skulle det arma barnet skälfva hvarje gång någon här i lifvet ropade på henne», invände friherrinnan. »Nej, jag föreslår, att vi kalla henne antingen Toka eller Åla — de namn, som buros af de älskvärdaste qvinnor, om hvilka vår lärde magister hittills har talat i sina sagor.»

»Bomber och pansarfregatter!» röt generalen. »Hvem har någonsin hört ett så tokigt förslag. Jo, det här barnet skulle just tacka sina föräldrar, om det komme att löpa omkring i verlden under namnet Åla-Toka .... för att nu icke tala om, att lättsinnigare damer har jag aldrig sett eller

hört talas om. Men är Ni då rent af tokig, friherrinna! För sjuhundrasjutiosjuttontusen....!»

Grefven, hvilken så snart tal blef om barnets namn, hade gått att uppsöka sin grefvinna, återkom nu och förklarade:

»Var god, min käre Snålman, och döp barnet till Huld Iduna.»

»Hu...u...u...uld!» stammade kyrkoherden.

»Ja, Huld Iduna!»

»Men Huld var ju en hednisk qvinna.... en afgud.... en mythologisk trollpacka tror jag.... Hvad skulle väl hans helighet biskopen säga?»

»Derom bekymrar jag mig icke. Hvem f—n frågar efter hvad en biskop säger eller icke säger?»

»Nå, komme den synden icke öfver mig, utan öfver min allra nådigaste herr grefve! Låtom oss alltså öfvergå till döpelseceremonien!»

Den nådiga barnungen blef döpt till Huld Iduna och ännu i dag har man icke hört hvad biskopen sade eller icke sade derom. Och det är för öfrigt en fullkomligt likgiltig sak.

När aftonbrasan blifvit tänd i den grefliga marmorkaminen, infann grefvinnan Mathilda sig bland gästerna. Hennes ankomst helsades af generalmajoren med ett dugtigt famntag och af Snålman med den bugning till rät vinkel, som han inöfvat enkom för biskopinnans räkning. De öfriga framburo äfven sina lyckönskningar, och herr skolläraren höll ett tal, som öfverflödade af praktblomster och utmärkte sig för den korrekthet i uttalet, hvilken endast i ett kongligt svenskt seminarium kan inläras. Han talade om »en älskad makas oerhörda och aldrig kända sällhet», han ordade om »den rena kärleken, så vidt skiljd från passionernas stormar», och om »Guds visa inrättning att låta fröjd och qval på ett harmoniskt sätt om-

vexla i qvinnans lif». Nåja, det vore omöjligt att värdigt återgifva alla hans höga och ur samlad seminariivisdom hemtade tankar.

Slutligen satt grefvinnan Mathilda, väl ombonad med kuddar, schalar och filtar alldeles invid brasan. Grefven var outtröttlig i sina omsorger om hennes välbefinnande.

»Tack... tack, min vän! Nu har jag det bra.»

»Önskar du icke en pall, min älskling?»

»Nej... tack, min vän!.... Nå, herr Antiqvarius, få vi nu höra er fjerde saga?»

»Jag står till er tjenst, min nådiga grefvinna och gynnarinna!»

»Men för all del, inga skandalhistorier!»

»Skan... dal... hist....»

»Ja, kom aldrig mera med historien om någon Toka eller Åla.»

»Men.... den historiska sanningen....»

»Icke tror Ni verkligen, herr magister, att våra förfäders qvinnor voro sådana som Åla eller Toka? Det kan icke vara möjligt.»

»I allt annat, nådiga grefvinna, vill jag underordna min enfald under ert förstånd, men här är det omöjligt. Våra förfäders qvinnor stodo på en mycket låg moralisk ståndpunkt, alstrad till en del af det förnedrade slafveri, hvari de lefde under mannens jernhårda spira. Undantag funnos visserligen, men i allmänhet hade de föga begrepp om dygd.»

Mamsell Pettersson rodnade och slog ned ögonen, för att på ett kraftigt sätt öfvertyga magistern om hennes olikhet med de hedniska qvinnorna.

»Dunder och knallar!» röt generalmajoren. »Jag såsom krigare i själ och hjerta anser att jag till försvar för forntidens qvinnor måste utmana er på sabel eller pistoler, min värde magister, så framt Ni icke genast gifver oss historiska bevis för sanningen af de förnärmande omdömen Ni har fält.

Cigarrtorpedos och linieskepp! Kanoner och exercisgevär! Hva'ba'?»

»Bevis! ... Sabel eller pistoler!» stammade den förfärade fornforskaren.

Mamsell Pettersson bleknade och hedrade generalen med en ursinnig blick.

»Jaha! För sjutiosjuttontusen svedda .... Bevis eller sabel och pistoler! Välj sjelf, herr Antiqvarius! Ingen skall i min närvaro ostraffadt förolämpa qvinnan.»

»Nå», sade fornforskaren lugnt, »nog kan jag anföra bevis och det flera än de närvarande damerna kunna vilja åhöra. Här har jag P. G. Alanders år 1867 utgifna lärokurs i Svenska historien, Senare Afdelningen, Läsbok i 2 kurser. Jag skall hafva äran uppläsa för herskapet sagan om Rigs vandring, hvilken börjar på fyratioåttonde sidan. Det är en märkvärdig historia om några hustrur.»

Och fornforskaren läste berättelsen om Rigs vandring. När han slutat, begärdes icke flera bevis, ehuru vår fornforskare erbjöd sig att föreläsa mindre delar både ur Starbäck och Fryxell. Man hade fått nog och ingenting hindrade herr Antiqvarius att börja sin fjerde saga.

I.

Gylfe och Gefion.

Vår berättelse närmar sig nu den tid, då historiens första ljusstrimmor belysa norden, en tid, under hvilken sagan visserligen ännu har herraväldet, men då några historiska spår kunna upptäckas bland massan af inbillningskraftens skapelser. Vi flytta oss nämligen framåt i tiden ända till omkring år 100 före Christi födelse.

Stora framsteg hade folket här i landet gjort under de århundraden, som förflutit sedan den feniciske köpmannens dagar. Här och der lågo starka borgar och någorlunda ordnade små samhällen. Åkerbruk och bergshandtering hade i betydlig grad förkofrats. I dessa och många andra afseenden hade Abibaals lärdomar burit god frukt.

Dock var landet ännu ett vildt land. Största delen var obebodt. Endast en ringa del af folket hade antagit fasta boningsplatser och idkade jordbruk eller sjöfart och vikingalif. Den stora mängden dref ännu i naket eller halfnaket tillstånd omkring i de vidlyftiga skogarna, lifnärande sig med jagt och fiske. Dessa halfvildar voro oftast fiender icke blott till de ännu qvarvarande kelterne och lapparne utan äfven till borgarnes invånare och åkrarnes egare, så att blodiga fejder ofta utkämpades mellan dem. Mången ensam jägare, som aflägsnat sig alltför långt från borgen, kom aldrig hem igen, utan hittades af sina sökande kamrater med af en vildes pil genomborradt hjerta eller med hufvudet krossadt af vild-mans stridsklubba. På grund af dessa blodiga och ofta upprepade dåd anställde borghöfdingarne stundom utrotningskrig mot landets vilda befolkning af hvilken stam den än månde vara.

Det är en af historieskrifvare någorlunda allmänt antagen åsigt, att skrifkonsten icke var bekant i Norden före Odens tid och att Oden var den, som först lärde vårt lands invånare att rista runor. Men denna åsigt strider mot den lärdom, som åtskilliga forntidsfynd af uppenbarligen högre ålder, än sedan Odens dagar, gifva oss. På åtskilliga jernsaker, hvilka kunna bevisas hafva legat i jorden långt förr än år 100 före Christi födelse, finnas runristningar. Dessa äro visserligen af en sådan beskaffenhet, att de omöjligen kunna af oss tydas på den ståndpunkt, hvarest den archeologiska vetenskapen befinner sig i närvarande stund, men de bevisa dock att runskrift begagnats i norden, innan Oden

bröt upp från Svarta Hafvets stränder. Dock måste det medgifvas, att kännedomen om konsten att rista runor icke var allmän. Den egdes hvarken af halfvilden i skogen eller af kämpen på borgen eller af bonden på åkren. Nej, men den egdes af borghöfdingarne och deras närmaste och just det är ett bevis på den låga stundpunkt, på hvilken folket befann sig, att det saknade kunskapen om sättet att gifva sina tankar en för århundraden bestående form. Och hvarför var folket okunnigt derom? Hvarför förvärfvade det sig den icke, då efter all sannolikhet höfdingarne gerna skulle hafva meddelat den åt hvem som helst? Svaret måste blifva: emedan den icke skulle hafva gagnat dem till något. Skaldekonsten var helt och hållet okänd. Hvad skulle de då uppteckna? Det var först sedan Odin infört skaldekonsten, som folket kände behof af ett sätt att uppteckna och åt efterkommande bevara det sköna, som skalderne sjöngo.

När Oden, bortdrifven från Svarta Hafvets nejder af de romerska förebilderna för våra dagars annekteringslystna folk, beslöt att lyckliggöra Norden med sin närvaro, förde han med sig en i hans hemland bruklig runskrift. Denna sammansmälte han här med den i vårt land urgamla, hvarigenom uppkom det skrifsätt, som vi i allmänhet känna under namnet stafvar eller runor. Det gamla sättet att rista dem försvann mer och mer, men der de gamla runorna redan voro huggna, der sutto de qvar och hafva gjort en del forskare mycket bryderi. De der gamla och obegripliga tecknen *måste* vara någonting högst underbart — från denna falska förutsättning utgick man och så har småningom utbildat sig den allmänt antagna, men icke desto mindre felaktiga åsigten, att våra förfäders aldra äldsta skriftecken skulle hafva varit ett af endast Oden och hans diar kändt sätt att hemligen uppteckna och fortplanta »en af folket okänd lära, hvilken förklarade religionens inre och

verkliga, men för folket ofattliga mening och betydelse.» Huru det nu än må förhålla sig med antagandet af en esoterisk religion såsom folkreligionens kärna, så är åtminstone säkert, att runor, som förvarade en så vigtig lära, omöjligen skulle hafva kunnat råka i fullkomlig glömska.

Folkets okunnighet om runritarekonsten utgör emellertid i alla händelser ett bevis, att vårt land ännu endast hundra år före vår tidräknings början var vildt, dess folk i allmänhet rått och ohyfsadt. Man kände sig för öfrigt i intet afseende såsom ett enda folk med gemensamma intressen. Sålunda saknades det, som utgör förnämsta vilkoret för ett folks framsteg både på det andliga och på det materiela området. Hvar och en var sig sjelf närmast, allas fiende och endast sin egen vän. Endast våldet och förtryck gjorde den ena menniskan, den ena borgen till den andres bundtsförvandt, på samma gång som till dess undersåte. Så hände det ganska ofta, att en mägtig borgherre, då han på sina hämnd- och utrotningskrig mot skogarnes halfvilda befolkning kom till en annan mindre mägtig mans borg, eröfrade denna och gjorde dess egare till ett slags vasall. Derigenom uppstodo här och der i landet småkonungar, hvilka dock icke buro konungatitel, ej heller egde en konungs stadgade magt. Tiden var osäker. Den som i dag var herre kunde i morgon vara träl. En svagare borghöfding kunde på ett enda vikingatåg vinna så stor rikedom och tillökning i fråga om kämparnes antal, att han snart vågade afskudda sig sin besegrares ok. Då ombyttes rolerna, så att den forne herren blef vasall och tjenare. Men någon gång hände det, att en borgherre lyckades både förvärfva och behålla stora sträckor af landet.

En af desse var den mägtige borgherren på Sagoborg, hvilken vid denna tid hette Gylfe — en man, om hvilken historien har mycket att förmäla; han var nämligen den förste konung i Sverige, som historien känner. Konung var han

dock icke i egentlig mening, men han var öfverherre öfver en så lång sträcka af kusten, att till och med den plats, der det nuvarande Stockholm befinner sig, låg inom hans område. Hundratals åkerbrukande män gåfvo honom skatt af fältens näring för att få åtnjuta hans skydd mot kringströfvande halfvildar. Ett dussin borgar höll han i tygeln med stor vishet, ty sedan han med våld intagit dem, lät han borgherren sitta qvar mot en årlig afgäld, men förminskade besättningens antal och inlade i hvar och en borg en icke obetydlig skara af honom tillgifne och fullkomligt pålitlige kämpar. Det var således egennytta och våld som gjorde Sveriges förste konung till konung.

I rätt nedstigande led härstammade Gylfe från Visbur och Huld, de personer, hvilka vi i slutet af föregående saga sågo sitta såsom egare på det gamla Sagoborg. Ännu satt således Bodvars och Skjalfs ätt qvar på den borg, som den feniciske köpmannen bygde.

Men nu var borgen mycket förändrad. Det gamla huset hade för länge sedan blifvit så förmultnadt, att storm, snö och regn hade obehindradt tillträde genom hvarje knut. Derför hade Gylfes fader, Götvid Vikingen nämndes han, uppbygt ett annat hus efter en annan plan, än den, som Abibaal fordom använde, när han grundlade det första huset. Vi minnas, att då upptogs hela den nedra våningen af smedjan och rum för trälarne, förrådsrum m. m. Götvid hade deremot smedjan afsides från borgen i ett annat hus inom vallen, emedan han hade en nervsvag hustru, som icke väl kunde lida det ständiga hamrandet på städet. Trälarne erhöllo rum högst uppe under taket i smedjan, naturligtvis med undantag af de hjon, som ständigt både dag och natt behöfdes deruppe i borgen. Förrådsrummen förlades nu dels i källaren under byggnaden och dels i andra till ändamålet särskildt uppförda hus. Men den bygnad, som Götvid Vikingen uppförde, inneslöt det oaktadt två våningar. Den

nedra inreddes till två stora salar för Götvid och hans kämpar. Den öfra våningen förbehölls åt qvinnorna. Dock bodde icke kämparne i detta hus. Inom vallens område voro nu som förr en mängd hyddor uppförda, somliga nyss timrade och knapt grånade af regn och snö, andra åter åldriga och mossbelupna. Der bodde en del af kämparne, men många voro de som egde små gårdar och åkrar på landsbygden rundtomkring borgen. Desse brukade jorden, när borgherren icke behöfde deras svärd, och visade sig sällan innanför vallarna annat än på särskild kallelse.

Upp i qvinnornas — d. v. s. Gylfes hustrus och döttrars våning — skola vi möjligen en annan gång ledsaga läsaren. Denna gång åtnöja vi oss med att beskåda den nedra våningen. Midt på husets framsida var en bred, men låg dörr af alldeles lika beskaffenhet, som den, hvilken befann sig på bygnadens främre d. v. s. dess mot hafvet vända sida. I förstugan syntes icke ett enda spår af någon trappa upp till qvinnornas våning. Ganska naturligt! Denna trappa befann sig utanpå huset och på dess baksida.

På hvardera sidan om förstugan låg en stor sal, till hvilken man trädde in genom en dörr, som var lika anmärkningsvärdt bred som den var låg enligt nutidens smak att bedöma dylika saker. Förr i verlden voro Sagoborgs salars väggar klädda med hudar af hjort eller ock med andra dyrbara skinn, men i desse båda rum lyste guldstickade och dyrbara tapeter — byten från de vikingafärder, som Gylfes förfäder och Gylfe sjelf hade företagit. Liksom förr låg härden i salens midt och midtöfver den var uppförd ett slags skorsten af trä för rökens bortförande. Denna skorsten — egentligen endast en fyrkantig trälåda — reste sig upp genom öfra våningen och utmynade i takåsen, hvarest fans en lucka, som kunde med tillhjelp af ett spö nedifrån öppnas och tillslutas. Vid salens båda sidor voro bakom de dyrbara tapeterna anbringade liggplatser, som fullkomligt

doldes af dessa. Denna anordning minskade visserligen salens utrymme, men lemnade dock plats nog för anbringandet af långa bord med dithörande bänkar, ett på hvardera sidan om härden. Högsätena för husfader och husmoder voro ställda så som vi fordom hafva sett dem i det gamla Sagoborg hos Gylfes förfäder.

Det var en vacker och icke alltför varm sommarmorgon. Solen steg visserligen allt högre upp på en fullkomligt molnfri och med djupblå färg smyckad himmel, men ännu hade det strålande klotet icke hunnit så högt upp, att dess värme var besvärande. Högt i skyn jublade lärkan och — märkvärdigt må det synas för herrar prester! — den lilla sångarfogeln jublade, fastän det blott hördes af hedningars öron. Annars tro vi oss hafva hört talas om en professor »vid ett sydsvenskt universitet», som i ett icke litet sällskap — dock enskildt — till full evidens bevisade att icke ens foglarna kunna sjunga i ett land, der hedendomens »mörker och dödsskugga» äro lägrade, liksom inga fiskar kunna lefva i Döda hafvet.

Gylfe och femtio af hans kämpar drogo ut på jagt. Det var ett lif och ett stim inom vallarna, innan de kommo ut. Sedan drogo de öfver den lilla slätten in i skogen under skämt och glam. Jägarens lif är så fritt, så lustigt. Ohoj! Framåt!... Der ilar ett rådjur på snabba fötter öfver stock och sten, öfver berg, genom klyftor och dalar. Framåt! Ohoj! Snart kan man med båge och pil nå det vackra djuret.

Och det rådjuret föll. Men framåt gick jagten.

Gylfe var en fyrtioårig man, högväxt och stark och klok. Han fördelade sitt folk efter alla den tidens jagtregler. Ohoj! Jag går hit, gå du dit, så skola vi kringränna den snabbe hjorten. Ohoj!

Men huru Gylfe fördelade sina kämpar, blef han till slut alldeles ensam. Nå, en hjort är väl icke så farlig.

Framåt! Ohoj! Nog kan Gylfe besegra skogens ädlaste vildbråd, vore han ock aldrig så ensam.

Men Gylfe mötte en fara, hvars tillvaro i denna skog han icke kunde ens ana. Vi få väl se.

Han stod vid stranden af en liten insjö och spejade under skyddet af en grans slokande grenar efter hjorten. I fjerran hördes hans kämpar ropa an hvarandra.

»Ohoj!... Hitåt!» ropade han sjelf, ty han tyckte sig se hjortens breda och vackra bringa bland löfverket.

Men knapt hade han ropat såsom jägare pläga ropa, då han insåg sin villfarelse. Det var ingalunda en hjort, som han hade sett, utan det var en qvinna — en den aldra skönaste qvinna, som hans ögon någonsin hade skådat. Han kunde icke ens undantaga sin hemmavarande hustru Himla. Fram ur skogen trädde en ungmö, hvars lif omslöts af ett garfvadt hjortskinn. Det var detta som hade bedragit Gylfes öga.

Han stod häpen. Aldrig hade han skådat en så fullkomlig växt, aldrig ett sådant anlete, aldrig ett så guldgult hår. Om den qvinnan hade rigtat en pil mot hans hjerta, skulle han icke hafva haft sans nog att smyga bakom granens tjocka stam — så öfverraskad var konung Gylfe.

Men den sköna ungmön var icke ensam. Efter henne framkommo minst femtio andra qvinnor, somliga unga och sköna, andra gamla och fula. Mön sjelf och alla hennes följeslagarinnor voro beväpnade med svärd och sköld, båge och pilar.

Det hela var så utomordentligt, att Gylfe trodde sig dröma.

Fram störtade den qvinliga skaran. Ohoj! Gylfe som fruktades utefter hela kusten så långt åt norr, som land kändt var, förmådde icke ens skrämma en skara qvinnor. De rusade emot honom med lyftade svärd.

Gylfe blef vred, kastade bort bågen och drog sitt svärd.

Klang!... Kling!... Klang!

Det blef snart vapenbrak, det blef snart strid, men den mägtige Gylfe måste erkänna sig besegrad af en flock ursinniga qvinnor. Svärdet vreds ur hans hand och han blef bunden, såsom han nyss hade låtit sina män binda rådjuret.

»Gif dig åt Gefion!» ropade med musikalisk stämma den qvinna, som Gylfe först hade skådat — qvinnan med gördeln af hjortskinn.

»Jag gifver mig åt dig för din skönhets skull», sade Gylfe och försökte spegla sig i ungmöns klara ögon.

»Bah! Icke för min skönhets skull, utan åt mina vapen skall du gifva dig. Du är en fånge af mitt goda svärd».

»Nej, men din skönhets fånge är jag för evigt».

Gefion skrattade muntert.

»Nå», sade hon, »min fånge är du i alla händelser. Hvem är du?»

»Jag är Gylfe.»

»Ah!... Konungen på Sagoborg.»

»Icke längre konung, utan din slaf, du skönhetens drottning.»

»Hör på!... Dina smickrande ord göra föga intryck på mig, emedan jag vet, att du har en maka derborta på borgen.»

»Henne kan jag sända till en annan verld, om du lofvar att derefter blifva mig huld och med mig dela säng och säte.»

»Ha, ha, ha!»

Gefion och de andra qvinnorna utförde en lustig dans omkring den stackars Gylfe, som med giriga ögon följde Gefions vackra gestalt under alla dess snabba och omvexlande rörelser. De fylliga formerna, de lätta och behagliga rörelserna, allt var egnadt att förbrylla en mans hjerna.

»Blif min!» utropade han.

»Du är ju min», svarade Gefion med gäckande ton, i det hon stannade och trädde fram till Gylfe.

»Min brud!»

»Nej, du är min fånge och jag släpper dig icke lös utan en dryg lösepenning. Gefion är girig, det må du veta, konung Gylfe.»

»Gefion är en gudinna», suckade denne.

En af våra samtida skulle ovilkorligen hafva i Gylfes ställe sagt:

»Gefion är en engel.»

Men det beror blott på olikheten i religiöst afseende.

»Du kan återköpa din frihet, Gylfe», yttrade den fagra mön.

»Jag vill till betalning för min frihet gifva dig ett helt lifs kärlek.»

»Det duger icke, ty jag värderar din kärlek föga.»

»Kallsinniga!»

»För din frihet, Gylfe, skall du betala mig ett plogland jord inom ditt område, hvarhelst jag finner för godt att välja det.»

»Nej!»

»Nekar du?»

»Ja! Jag gifver dig det aldrig för min frihet. Då vill jag heldre vara din träl och vistas i din närhet, du hulda gudinna.»

»Likväl är det just detta plogland jord, som du måste gifva mig.»

»Nå, om jag gifver dig det, följer du mig då till min borg?»

»Gerna!»

»Nå, tag det då!»

Gylfe var en listig man och han tänkte, att om Gefion

väl komme innanför hans vallar, skulle han lätt vinna hennes kärlek eller i nödfall kunna tilltvinga sig den.

»Och du bär intet svek i hjertat, konung Gylfe.»

»Vid alla gudar, nej!»

»Nåväl, du skall blifva fri mot ditt nu gifna löfte om ett plogland jord. Tärnor, lösen honom från hans band.»

Och tärnorna löste Gylfe, hvilken belönade Gefions ädelmod genom att ögonblickligen omfamna den sköna tärnan, trycka henne till sitt hjerta och öfverhopa henne med lidelsefulla kyssar.

Men Gefion var honom vuxen. Hon grep honom om lifvet och slungade honom ganska hårdhändt till jorden. Derefter sade hon lugnt, medan hon höll honom qvar:

»Är det så du ämnar löna min godhet att släppa dig lös? Godt! Då skall du också få hela ditt lif försmäkta i fångenskap och jag tager mitt plogland jord hvar jag vill, utan att fråga dig till. Tärnor, binden å nyo den trolöse!»

»Ack, du undersköna Gefion!»

»Nå?»

»Jag lofvar....»

»Hvad lofvar du?»

»Jag svär vid alla gudar att aldrig omfamna dig utan din egen tillåtelse. Blif blott god igen, Gefion, du fagra!»

»Kan jag lita på ditt ord?»

»Lita?... Ha! Är jag icke konung Gylfe?»

»Åtminstone har du sjelf berättat oss, att du är Gylfe.»

»Behöfver du annan borgen, underbara flicka?»

»Nej! Vare du fri! Men kom i hog, att vare sig jag är innanför eller utanför dina murar, vallar eller grafvar, skall jag aldrig blifva ohämnad, om du förolämpar mig. Stig upp, konung Gylfe!»

Och den skamflate Gylfe steg upp. Gerna hade han ännu en gång försökt sluta den fagra Gefion i sin famn

men han vågade icke. Han var rädd för en qvinna. Men han litade på, att om Gefion endast komme inom hans vallar, skulle hon blifva medgörligare, det månde nu behöfva åstadkommas med godo eller ondo.

Hastigt uppgjorde han i sitt sluga hufvud en plan för sitt handlingssätt. Han insåg fördelarna af att spela ödmjuk och älskvärd. Nå, när har icke en förförare haft denna insigt? Och när hade väl en qvinna blifvit förstörd för tid och evighet, om icke hennes förförare hade förstått konsten att vara öm, artig och förekommande?

Gylfe ledsagade alltså med stor höfviskhet Gefion och hennes qvinnor till Sagoborg, dit detta sällskap anlände flera timmar innan Gylfes kämpar och jagtkamrater återvände.

Till en början förde Gylfe sitt älskvärda sällskap in i en af männens salar i husets nedra våning. Sedan han bjudit dem sitta ned, begaf han sig upp på höganloftet till sin hustru Himla. Emellertid var Gylfes hjerta icke lugnt, då han företog den färden. Himla var icke att leka med, det visste han, men han hade nu fullt och fast beslutat att trotsa henne. Hans hjerta klappade nästan hörbart, då han trädde in genom dörren till rummet der Himla satt och utredde en af döttrarnas fagra hår.

Gylfe väntade sig en storm, men fick uthärda en orkan.

Himla rusade upp, så snart hon fick se honom. Hon var en redan gammal qvinna, men gammal icke genom år utan genom lidanden. Hennes magra och skarpa drag, hennes tunna hår, hennes knutna händer, hennes skrumpna barm — allt gjorde henne till en föga behaglig företeelse. Gylfe jemförde henne i sitt sinne med den i alla möjliga afseenden vackra och fulländade Gefion, men han glömde att erinra sig, att äfven Himla en gång varit skön, fyllig och strålande och att hennes nuvarande betryckta utseende var ett verk af hans eget tyranni.

»Ha!... Du gudlöse!» ropade hon honom till mötes,

»Hvar har du varit och hemtat den der skaran af lättsinniga qvinnostycken, som du nyss medförde till borgen?... Gudarne förgöre dig, usling!... Svara!... Eller skall jag rifva ögonen ur ditt hufvud?... Vill du det? Hvad! Tror du, att du skall kunna dölja dem för mig i någon vrå och förlusta dig med dem i hemlighet? Du nedrige, usle, fege, eländige....»

Och Himla störtade sig öfver Gylfe, sönderklöste hans ansigte med sina naglar och slet från hans hufvud hela massor af hår. Den väldige Gylfe — som alla fruktade — han gjorde icke ens ett försök att försvara sig mot den rasande qvinnan.

II.

Gylfes dumhet.

Då Himla länge hade misshandlat den väldige och fruktade Gylfe, tröttnade hon slutligen. I sanning! Det var underbart, att hennes magra fingrar hade förmått hålla ut så länge. Man skulle icke hafva kunnat tro, att hon egde så stor kraft. Sannolikt var det ilskan, som döfvade hennes känsla af trötthet, så länge möjligt var. Gudarne veta hvad ursinniga qvinnor icke skulle förmå göra. Men slutligen var det helt och hållet förbi med de krafter, som kung Gylfes drottning på ett så våldsamt sätt hade förslösat. Hon sjönk ned på en bänk och öfver hennes läppar gingo icke längre förbannelser och hotelser, utan endast suckar och veklagan.

»Nu är det min tur», mumlade Gylfe, i det han försökte med sina tio fingrar ordna återstoden af sitt fordom fagra hår.

Men hans och Himlas små barn lupo kring benen på honom och hade nära nog förorsakat, att han fallit.

»Ur vägen! Till Hel med er, ungar!» ropade han.

Barnen smögo sig med stor förskräckelse till den nära nog sanslösa modren, blickande med rädsla på den uppretade fadren.

Gylfe ilade emellertid till fönstret, slog upp det med våldsamhet och ropade till en kämpe, som sysslolös gick fram och tillbaka på borggården:

»Kom hit, Svipdager! Men tag tio kämpar till din hjelp!»

Derefter stängde Gylfe fönstret och började gå fram och tillbaka öfver golfvet med steg, som dånade i hela bygnaden.

»Bort med henne!» mumlade han. »Hon har plågat mig länge nog. Så länge hon var ung och vacker, var hon dräglig nog, det måste jag medgifva, men nu .... nu är hon värre än Loke sjelf. Hon står i vägen för min förening med den fagra Gefion, drottningen bland alla skönheter i verlden. Ha! Du otäcka gamla Himla! Vill du stå i vägen för min och Gefions sällhet? ... Du? ... Må Loke annama dig! Du skall bort ... bort! ... Och aldrig mera skall du återvända till Sagoborg.»

Nu anlände Svipdager och de tio af honom tillkallade kämparne.

»Att I då ändtligen kommen!» dundrade Gylfe. »Länge har jag fått vänta eder här ... Ha! Viljen I kanske, att jag skall späka eder uppstudsighet med våldsama medel?»

Den af qvinnor besegrade kungen njöt af att opåtaldt få hundsvottera män ...

»Vi hafva icke försummat tiden», genmälde Svipdager lugnt, men dystert.

»Fege uslingar ären I och icke kämpar med manliga

hjertan. I fruktaden väl, att någon fara skulle möta eder här uppe i qvinnornas sal?»

Kämparne beherskade sin vrede och förblefvo tysta, men deras bistra blickar vittnade nogsamt om, att de djupt kände förolämpningen.

»Nåväl, I sen qvinnan der?»

Han utpekade sin hustru.

»Ja, väl!» svarade Svipdager.

»Och I sen ungarna?»

»Äfven dem se vi. *Vi* äro icke förblindade af vrede.»

Tillrättavisningen halkade opåaktad förbi Gylfes öron.

»Nåväl, en af eder tager ungarna och för dem till någon aflägsen koja, så att jag undslipper att höra deras gråt och skrän.»

»Vi lyda.»

»De öfriga gripa qvinnan ....»

Himla rusade upp och stirrade vansinnigt på sin make.

»Och hvad skola vi göra med henne?» frågade Svipdager.

»I skolen föra henne ut i skogen och ... nå, I fån med henne göra hvad I viljen, men I ansvaren mig för, att hon aldrig mera visar sig innanför min borgs vallar.»

»Det vill säga, att vi skola döda henne?»

»Du är ett nöt, Svipdager! Lyd utan att fråga!»

Svipdager grep den stackars till döden dömda Himla och ville släpa henne bort. Hon stretade emot. Barnen jemrade sig. Gylfe rasade och åkallade Loke, det ondas gud.

De tio kämparne stodo villrådige. De hade ändå ett hjerta i bröstet, fastän det var hårdt.

»Nå, viljen I icke hjelpa Svipdager att utföra min befallning?» röt den uppretade borghöfdingen. »Om I dröjen ett enda ögonblick, så ....»

»Men ....», försökte en af de tio att ödmjukt invända.

»Lyd!»

»Nå, gudarnes straff må komma öfver dig, Gylfe, och icke öfver oss!»

Snart var salen tom, men ännu länge hördes Himlas och barnens jemmerrop, innan det slutligen aftynade och småningom bortdog. Mången äkta man i våra dagar är fullkomligt lika obarmhertig mot hustru och barn, som Gylfe här visade sig vara, men nu för tiden antager kärlekslösheten mera släta och mindre råa former. Större skuld hvilar dock på den obarmhertige fadren och maken i vår tid, emedan han icke kan ursäkta sig med, att tidens sedvänja är sådan och att de flesta handla på liknande sätt.

»Ha, ha, ha!» jublade Gylfe med leende ansigte. »Nu är den gamla och utslitna sagan slut. En ny börjar, i hvilken den gudomligt fagra och retande Gefion kommer att blifva hufvudpersonen. Från och med denna stund är Gefion enväldig herskarinna i dessa qvinnogemak, liksom hon redan ett par timmar varit mitt hjertas gudinna. Och jag — jag är väl icke så obehaglig heller!»

Och han speglade sig med förnöjdt sinne i den släta och glatta ytan af ett till detta ändamål i salen befintligt vattenfat.

»Den väna ungmön kan få genomsöka femtio konungariken innan hon påträffar en karl med mitt utseende .... Nåväl, jag går att hemta henne hit upp. Här skall hon blifva min borgs och mitt hjertas drottning.»

Han gick ned.

Fem minuter senare hade Gefion och hennes qvinnor uppfylt qvinnornas våning. Der rådde skämt och munterhet. Ingen — aldra minst Gylfe sjelf — tänkte på den arma Himla, som måhända just i denna stund led dödsqvalen under de till bödlar förvandlade kämparnes händer. Gylfe

var outtröttlig i fråga om att med ord smickra och genom handlingar betjena den vackra Gefion. Han tålde icke, att någon annan betjenade henne. En träl, som frambar till henne ett horn med klart och kallt källvatten, blef af Gylfe slagen till döds på stället. Andra trälar buro honom bort, ty åsynen af döden kunde hafva förstört glädjen för Gylfe.

Gefion var munter och glad. Visserligen kan man icke säga, att hon på något sätt uppmuntrade Gylfes tydligt framträdande önskningar och planer, men hon åhörde med leende min hans smickrande ord och tillät sig någon gång ett eller annat litet skämt med hans egenkära och skäggiga person. Men han hörde till den klass af egenkära och duma menniskor, hvilken uppfattar hvarje på skämt yttradt smickrande ord såsom allvarligt menadt. Innan aftonen inbröt, var Gylfe fullkomligt öfvertygad om att Gefion älskade honom. Han hade icke ens den mest aflägsna aning om, att han hela tiden hade varit ett föremål för Gefions och hennes qvinliga följes gäckeri.

Mjöd flöt i strömmar för Gylfe, Gefion och deras kämpar af man- eller qvinkön. Ja, Gylfe gick i sin förtjusning så långt, att han lät ur källaren upphemta ett fat af det aldra mest kostbara vin, hvilket han hade tillegnat sig i någon söderut belägen borg, som han öfverrumplat och intagit. Detta vin hade ända till den dagen varit ämnadt till att vid något högtidligt tillfälle af utomordentlig vigt ingå såsom del i hans offer till gudarna. Ack! Han glömde nu gudarne, liksom han förut hade glömt sin arma hustru. Gefion var den enda gudomlighet, som han nu kände, och derför offrades nu det dyrbara vinet åt henne. Måhända hade Gefion också någon biafsigt härvid. Vi få väl se.

Om Gylfe hade varit vid sina sinnens fulla bruk, skulle han utan tvifvel hafva märkt, att medan han sjelf och alla hans kämpar drucko sig till ett försvarligt rus, voro der-

emot Gefion och hennes qvinnor försigtiga och återhållsamma. De slogo heldre ut bägarens innehåll på golfvet bakom sin rygg, än de ville blifva rusiga och falla offer för det brinnande begär, som talade ur Gylfes och hans kämpars ögon.

»Vi hafva råkat i en snara», hviskade en af qvinnorna till Gefion, under det att Gylfe ett ögonblick aflägsnade sig från högsätet, der den fagraste bland de fagra satt, icke olik en strålande diamant bland äkta perlor.

Gefion skrattade muntert.

»Den snaran vilja vi snärja kring Gylfes egen fot», svarade hon muntert.

Slutligen inburo trälar och hjon qvällsmålet, hvilket Gylfe hade låtit anrätta med stor stat och med öfverdådigt slöseri. Der fans vildbråd af hvarje slag, som en skog i Sverige på den tiden kunde lemna. Der funnos ock många andra dyrbara och välsmakande rätter, hvilka Gylfe hade hemfört från sina vikingatåg. Aldrig någonsin hade en så präktig och lysande måltid blifvit dukad inom Sveriges landamären. Gylfes förfäder skulle hafva ryst i sina grafvar, om de hade kunnat skåda ett sådant öfverdåd.

Gefion åt med god aptit, ehuru hon var en perla bland qvinliga skönheter. Att äta så litet som en sparf — det hörde ännu icke till antalet af de drag, som stämpla en fin och skön qvinna. Och Gefions tärnor hjelpte Gylfes kämpar att töma de rikt belastade och i någon fjerran belägen borg stulna silfverfaten.

Gylfe fattade sitt horn. Fyldt med äkta och starkt vin var det och Gylfe var redan på väg att blifva rusig.

»Låtom oss», ropade han, »höja våra fylda horn för skönhetens gudinna, den fagraste bland alla fagra qvinnor i verlden — för Gefion! Må hon blifva lika lycklig, som hon är skön och må hon vinna denna lycka i mina armar!»

Och Gylfe drack, men Gefion slungade med ett trotsigt

ansigtsuttryck hornets innehåll bakom sig, så att det dyrbara vinet sprutade öfver den framför bäddraden upphängda tapeten. Såsom Gylfe gjorde, så gjorde hans kämpar. De drucko ur hornen ända till sista droppen. Och såsom Gefion gjorde, så gjorde ock hennes qvinnor. De spilde det sköna vinet.

Det blef midnatt.

Då reste den väna Gefion sig upp och sade:

»Nu är det tid att bryta upp från bordets nöjen. Anvisa oss våra sofrum, du i dryckesgille tappre Gylfe!»

»Jag vill sjelf ledsaga dig till din bädd, du gudinna framför alla gudinnor. Och mina män skola ledsaga dina tärnor.»

Gefion bleknade, men svarade det oaktadt lugnt:

»Dina trälar, konung Gylfe, kunna ju åtfölja oss.»

»Trälarne! ... Aldrig i verlden skola de betjena dig eller dina qvinnor. Jag sjelf är din slaf, du sköna Gefion, och mina kämpar skola glöma sina hustrur för dina tärnors skull.»

»Du har ju ock sjelf en hustru, konung Gylfe? Hvar är hon? Hvarför är hon icke här ibland oss? Gå till henne, Gylfe! Säkert längtar hon efter dig, då hon på hela dagen icke har sett ditt ansigte. Skynda dig, Gylfe!»

»Jag har ingen hustru», svarade Gylfe dystert.

»Denna morgon hade du ju en!»

»Bah! Allting är förgängligt i denna verlden. Endast gudarne kunna beröma sig af att icke vara underkastade döden.»

»Hon är således död?» sporde Gefion med häpnad.

»Hennes plats är ledig, Gefion, och du skall intaga den.»

»En sådan usling!» mumlade flickan, i det hon på Gylfe slungade en föraktlig blick. Men högt yttrade hon: »Jag tackar dig för den ära, som du har tillämnat mig, konung Gylfe, men jag måste tyvärr försaka den.»

»Hvarför? Är du icke en konungadotter? Är du icke skön? Eger du icke alla de härliga egenskaper, hvarmed gudinnorna glädja de sälla gudarne? Hvarför skulle du då icke vara värdig att blifva Gylfes gemål? Vid alla nornor! Du vore värdig att sitta bredvid Oden och dela hans säng och säte.»

»Oden!» utropade flickan. »Oden är min fader.»

Huru rusige och förslöade genom mjödets och vinets inverkan Gylfe och hans kämpar än voro, blefvo de dock häpne, när de hörde Gefion tillkännagifva, att hon var Odens — den högstes bland gudarne — dotter.

»Då är du ju en gudinna», utropade Gylfe, så snart han hade sansat sig tillräckligt för att kunna bruka tungan och de mjöddränkta läpparna.

»Ja, konung Gylfe, Oden är min fader och mig födde Nanna, guden Balders maka, som i hemlighet lyssnade till Odens förföriska tal. Du finner således, att jag såsom gudinna icke kan intaga din mördade makas säng och säte!»

»O, jag finner det tyvärr!»

Men Gylfes beslut var icke rubbadt. Gefions gudomliga värdighet hade ingen annan verkan på den lättsinnige konungen, än att han fann nödigt att antaga en hycklares skepnad. Genom list skulle Gefion blifva hans, då han icke kunde hoppas att med våld betvinga en gudinna. Sådant var hans beslut. Och hans rus gjorde honom ännu mindre mottaglig för inverkan af de skäl, som hans förstånd försökte framställa.

Gylfe hviskade till sina män:

»Låten dem gå till sina bäddar. När de sofva, äro vi deras herrar.»

Och kämparne sorlade i rusigt tillstånd bifall.

Gefion och hennes qvinnor ledsagades af trälar och trälinnor till de bäddar, som man åt dem tillredt.

Men om morgonen funno hjonen icke ett spår af Gefion

och hennes med svärd omgjordade och med blanka sköldar prålande tärnor. I stället funno de Gylfe och hans män, hvilka allesammans lågo bundne till händer och fötter der, hvarest hjonen föregående afton hade sett Gefion och de andra qvinnorna gå till sängs.

Af Odens dotter och hennes följe kunde icke en enda skymt upptäckas. Gylfe var ursinnig. Ännu en gång hade han blifvit besegrad af Gefion.

III.

Gefions färd.

När Gefion om aftonen skiljdes från männen, hade hon gifvit sina qvinnor befallning att vaka och med lifsstraff hotat hvar och en af dem, som tillslöt sina ögon under natten. Som alla qvinnorna voro fullkomligt nyktra, åtlydde de befallningen. Det fans ibland dem ingen, hvilken icke hade följt Gefions exempel att töma hornet bakom ryggen.

»Så visst som jag är Sigge Fridulfssons dotter och så visst som jag här i landet måste vördas såsom gudinna, sedan min fader antagit Odens namn och utgifver sig för att vara Allfader sjelf — så visst måsten I lyda mig, tärnor. Männen skola komma tillbaka under natten. Varen då redo och binden dem. Sedan vilja vi se till, huru vi skola komma härifrån.»

Så talade Gefion och qvinnorna sorlade bifall så högljudt, som det står endast i qvinnors förmåga. Och de lade sig på sina bäddar. Det blef tyst i salen, så att man kunde hafva hört ett hårstrå falla till golfvet. Det enda ljud,

som afbröt den enformiga tystnaden, var syrsornas sång och grodornas qväkande derute i borgens närmaste omgifning.

Och Gylfe och hans kämpar kommo. Rusige voro de, ty de hade druckit tappert om både förut under dagen och aftonen och ännu mera, sedan qvinnorna hade aflägsnat sig ur dryckessalen.

Inom ett ögonblick voro Gefion och hennes qvinnor redo till strid. Männen erhöllo ett mottagande, som var helt annorlunda beskaffadt än det, som de hade väntat. De trodde sig kringslutna af kärleksfulla armar, men blefvo i stället bundna med starka tåg af ny och frisk bast.

»Farväl, Gylfe!» ropade Gefion muntert. »Nu går jag att taga i besittning det plogland jord, som du gifvit mig. Tack för din godhet, konung Gylfe!»

Qvinnorna ilade ned på borggården, ut genom de obevakade portarna och ned till stranden. Der låg en af Gylfes drakar. De öfriga skeppen voro under befäl af Gylfes äldste son Granmar ute på vikingafärd.

Tågen lossades. De tyngder, som tjenstgjorde i egenskap af ankare, uppvindades. Årorna gjordes klara. Snart bortförde Gylfes drake från stranden Gefion och hennes modiga tärnor. En och annan af de senare knotade, emedan de funnit behag i någon af Gylfes kämpar och gerna skulle hafva stannat qvar. Men de följde dock med och hoppades på bättre tider.

Före afresan fångade en af qvinnorna en Gylfes träl ... en liten dverg med namnet Gjard, hvilken smög omkring i närheten af draken. Nå, våld var verkligen här obehöfligt, ty Gard tyckte, att alla dessa qvinnor voro så vackra, att han gerna ville följa med dem, om det ock vore till verldens ända.

I sjelfva verket var den lille fule Gjard icke litet stolt öfver att vara den enda varelse af mankön, som fans ombord på Gefions drake. Men huruvida han i verkligheten

förstod att begagna sig af denna fördel — derom förmäles ingenting hvarken i historia eller saga.

Men draken var icke försedd med proviant. Icke heller hade någon af qvinnorna tänkt på att taga matsäck med sig på färden. Nå... när ha väl qvinnorna haft för sed att tänka på morgondagens följder af dagens felsteg?.. Man måste lägga i land. Man var nödsakad att beskatta skogarnes förråd af vildbråd och insjöarnes eller bäckarnes rikedom på fiskar. I daggryningen låg draken med förstäfven öfver strand och Gefion med hälften af qvinnorna ilade in i skogen. Hej! Lustigt!... Qvinnans fot är snabb, då den icke förtynges af ålder eller sorg. Förgäfves söker haren att undfly. Gefions pilar träffar hans hjerta. Men vidare framåt går den uppsluppna jagten under skämt och skratt. Hej! så lustigt!

Plötsligt stannar Gefion och hennes vackra, hittills glada anlete fördystras af uttrycket af ett outsägligt medlidande.

Framför henne står en medelåldrig, blek, mager qvinna, hvars hår är oordnadt och hvars kläder äro sönderrifna. Törnesnår och tistelbuskar äro inga vänner af qvinnokläder. äfven om dessa äro med våld röfvade i fjerran land, såsom Gylfes makas drägt var. Blodig var hon på bröst, ben och armar, men ännu mera blodig i anletet. Stackars Himla! Rådde du för att du blifvit gammal? Eller voro gudarne dig oblida? Var du väl den sista menskliga varelse, som haft den smärtan att se sin kärlek och sin goda vilja belönade med hat och våld?

»Hvem är du, arma?» sporde Gefion, hvars milda hjerta rördes af den syn, som mötte hennes ögon, då Himla trädde fram ur ett törnesnår.

»Ah! Du är qvinna och måste hafva medlidande med en annan qvinna. Jag vill tala om för dig mina gräsliga lidanden... Men hvad ser jag? Du har ett stort följe af

qvinnor.... Ha! Nu känner jag igen dig. Det var du, som i går kom med min make till borgen. Det var för din skull, som jag blef dömd till döden, på det att ingenting skulle hindra dig att intaga min säng. Ha! Du eländiga sköka! Jag skall klösa ögonen ur dig.»

»Min kära....»

»Neka, om du kan....»

»Du är då Gylfes maka?

»Ja! I tjugo år har jag blifvit plågad af honom. Han har gjort mig gammal i förtid. I hans träldom har jag åldrats fortare än eljest är qvinnors sed. Och nu.... nu öfvergifver han mig och låter sina kämpar leda mig till skogs för att dräpa mig, så snart han får se ett snutfagert anlete. Och din.... *din* är skulden.»

»Ack, kära....»

»Neka icke...!»

»Jag och mina qvinnor hafva i natt flytt från borgen.»

»Ah!... Talar du sanning?... Kan jag tro dig.»

Den stackars Himla sökte ordna sina trasor omkring sin magra, men dock ännu behagliga gestalt, mot hvars hvita skinn det purpurröda blodet lyste med underbar glans. Gylfes drottning var mera eländig än någon af Gefions trälinnor, ty desse hade åtminstone en smula hjortskinn, hvarmed de kunde dölja sina gestalter. Och de voro icke blodiga.

Med någon svårighet och först genom att omtala hela den föregående dagens och nattens äfventyr från början till slut, lyckades det Gefion att besegra den arma förskjutna hustruns misstroende.

»Du måste följa mig, Himla, och blifva mig i moders ställe», sade Gefion, i det att hon slog sin mjuka arm kring den förskjutnas af törnen sargade medja.

»Men....»

»Hvad?»

»Mina barn....»

»Ah! Bekymra dig icke om dem! De äro i godt förvar på sin faders borg och så usel är dock icke Gylfe, att han skulle göra sitt kött och blod någon skada.... Var lugn, kära Himla! Vi skola väl förr eller senare finna något sätt att hemta dina barn från Sagoborg till oss i den bostad, som jag och mina qvinnor nu äro på väg att uppsöka och utvälja.»

»Du är god, Gefion, god såsom den gudinna, hvilken åker på en med kattor förspänd vagn. * Jag följer dig, min dotter.»

Och jagten gick vidare öfver berg och dal. Och skogarna genljödo vida omkring af de jagande qvinnornas muntra rop. Stora högar af vildbråd insamlades och vid middagstid kunde man återvända till draken. Himla följde med, men hon var icke så munter till sinnet som de andra. Hennes hjerta var tungt, icke derför att hon egentligen sörjde förlusten af Gylfe — ehuru visserligen icke all tillgifvenhet för den råe höfdingen var dödad i hennes själ — utan derför att hon kände en innerlig längtan efter sina barn.

Vågorna lekte och fröjdade sig åt sommarsolens på deras skiftande yta glittrande strålar. Draken simmade som en fiskmåse. Framåt gick det och det ganska fort, ty få roddaremän hafva så starka armar som dessa qvinnor.

Gefion förstod att styra en drake lika bra som hon förstod att begagna svärd och sköld. Hennes fader, Sigge Fridulfsson, hade öfvat henne i alla manliga idrotter och mången gång hade hon redan som barn styrt ekstockar och skepp öfver Svarta hafvets upprörda yta genom fräsande bränningar och under stickande storm. För henne var det derför en ringa sak att på den spegelblanka ytan af ett af leende sommarsol belyst haf föra den från konung Gylfe tagna draken.

---

* D. v. s. Freja, kärlekens gudinna.

»Norrut! . . . Raska årtag, flickor! . . . Norrut!» ropade hon.

Och hennes qvinnor voro vid lustigt mod. Himla ensam satt och grät vid minnet af den trolöse och gryme maken och de små värnlösa, nu åt en känslolös faders godtycke hemfallna barnen.

Vinden blåser upp. Vågorna fräsa och skumma kring bogen. Derom bekymrar sig dock ingen, ty allas ögon äro rigtade på en mötande drake. Med hvarje minut komma de båda skeppen närmare hvarandra.

»En viking!» utropade en af de vackraste sköldmörna på Gefions skepp.

»Ja, och dess däck är uppfyldt af beväpnade män.»

»Klokast är att fly.»

»Aldrig flyr jag, det månde nu gå huru som helst.»

»Dock synes mig flykt vara det klokaste rådet, Gefion.»

»Nå, jag medgifver det, men nog inser du, att vi *icke kunna* fly. Den der draken har besättning vid hvarje åra, då vi endast hafva en vid hvar fjerde eller femte. Ack, om desse dume vildarne, öfver hvilka Gylfe regerar, ändå hade förstått konsten att begagna segel! Vi skulle då ganska lätt hafva med denna gynsama vind lemnat den der tunga draken långt bakefter oss. Nå . . . jag hoppas, att min fader Sigge Fridulfsson eller Oden, såsom han nu kallas, sedan han tagit sig före att inbilla folk, att han är en gud, måtte snart lära dem att använda segel.»

»Detta hopp hjelper icke oss i närvarande stund.»

»Du har rätt. Vi måste slås.»

»Nå, en liten strid är väl icke en giltig anledning till bekymmer? Hafva vi icke hundra gånger inlåtit oss i strid och vunnit seger?»

»Men den der draken är så väl bemannad . . .»

»Fly — det gör jag aldrig. Heldre dö . . . heldre blifva trälinna!»

De båda drakarna voro nu hvarandra så nära, att man från Gefions skepp kunde se deras anletsdrag, som voro ombord på den andra draken.

»Ser du!» hviskade Gefion till den andra sköldmön, som ännu stod vid hennes sida.

»Hvad?»

»Mannen!»

»Hvilken?»

»Dumma Åsa! . . . Den vackre, manlige . . .»

»Ah! . . . Nu ser jag honom . . .»

»Jaså! . . . Ändtligen! . . . Det var då väl . . . Jag trodde, att du blifvit blind.»

»Så ståtlig han är.»

»Och hvilken kraft är icke uttryckt i hans manliga ställning!»

»Hvilket behag i alla hans rörelser! . . . Det måtte vara en halfgud.»

»Han är skägglös . . . Skägg vanställer mannen.»

»Han har blågråa ögon . . . aldrig har man skådat mera ärlig eller mera allvarlig och på samma gång mild blick än hos denne viking.»

»Hans ansigte liknar en qvinnas . . . O, huru skönt! Och likväl . . .»

». . . likväl, hvilken kraft!»

»Han synes vara lika vidt skiljd från det sliskigt vekliga, som från det djerft råa karllynne, som man vanligen får iakttaga. Han synes hvarken vara en vällusting, som tigger om qvinnogunst, eller en usling, som röfvar qvinnors ära. Aldrig har jag sett ett mera tilltalande anlete.»

»Du har rätt, Gefion! Men . . . föga lära vi kunna hoppas någon skonsamhet, derför att vi finna denne skägglöse, blide unge man vara så vacker.»

»Vi begära ingen skonsamhet af någon», svarade Gefion stolt, men hennes blick hängde fast vid den mötande drakens höfding.

Det tycktes nästan, som om hennes hittills för kärleken oemottagliga hjerta nu hade blifvit såradt af kärleksgudens hvassa, men ljufva pil.

Då störtade Himla plötsligt fram till Gefion. Hennes ansigte var blossande, såsom menniskoanletet plägar blifva när det uttrycker glädje och sällhet.

»Min son!... Min son!» ropade hon, pekande på den vackre mannen, hvars ansigte icke vanställdes af skägg, hvars blick var så ren och hvars drag voro så ärliga.

Gefion blef både häpen och glad.

»Är det din son, Himla?»

»Ja, Gefion, det är min son... mitt hjertas älskling, min Sigurd. Är han icke skön? Har du någonsin sett ett vackrare anlete, Gefion? Säg... o, säg!»

»Ack!... Ack!... Nej!... Nej!»

Och Gefion förde handen till venstra sidan, der hjertat har sin plats.

»Lycklig den qvinna, som födde en sådan son!» återtog Gefion.

»Och lycklig den, som erhåller en sådan make», yttrade Himla.

»Ja...! Ja...! Ack, ja!»

Men drakarne hade nu hunnit så nära hvarandra, att striden kunde börja. När möttes väl två vikingaskepp på hafvet, utan att vågorna färgades af blod och luften förmörkades af pilregn? Segra eller dö!... det var hvarje vikings lösen. Segra eller dö!... hvilket som helst!... det var hans ära.

Från den fiendtliga drakens skepp kom ett tätt pilregn. O, ve! En af sköldmörna föll... och det en af de tappraste. Gefion blef vred, ty hon tyckte, att den vackre,

skägglöse unge mannen kunde hafva sport henne till, om hon var en vän eller en fiende, innan han började striden.

»Raskt, flickor!» ropade hon. »Säkert sigte!... Låt gå!»

Och Gefions qvinnor gåfvo Sigurds män lika godt igen. Det var föga qvinligt efter vår tids sätt att se, men det var rättvist och... framför allt!... det var modigt. Om Gefion hade lefvat hundra år senare, skulle skalder hafva sjungit hennes och hennes jungfrurs lof.

Raska årtag!... Flinkt i manövern!... Nu ligga drakarne sida vid sida.

»O, Gefion», ropade Himla, »slut fred med sonen min!»

»Fred?...» svarade den uppretade sköldmön. »Fred? Ja, när din son blifvit besegrad, då skola vi talas vid om fred, men icke förr.»

»O, Gefion!»

»Fören ned henne i skeppets inre!» befalde Gefion.

»Jag skall bedja min son Sigurd, att han skonar eder.»

»Mitt svärd, men icke dina böner vill jag hafva att tacka för min räddning ur denna fara. Fören ned den stackars Himla!»

Och Himla blef släpad ned i drakens inre, der bomar och lås hindrade henne både att se sin son Sigurd och att genom sina böner förekomma vidare strid.

En half minut senare lågo drakarne sida vid sida och bistre mäns hårda anleten mötte inom svärdslängd icke mindre vredgade qvinnors flammande blickar. Ej kunde den blodiga striden låta länge vänta på sig. Och mände nu Tyr, krigets gud och segrens herre, hafva fröjdat sig storligen deruppe i gudarnes sälla och ljusa boning.

IV.

Den qvinliga skönhetens magt.

»Endast qvinnor!» utropade Sigurd, Himlas son, föraktligt, då han från sitt däck skådade öfver relingen, in på fiendens däck.

»En lätt šeger!» ropade en af hans kämpar, hvilken stack sitt svärd i skidan och beredde sig att med blotta händerna utkämpa en strid, hvilken han ansåg föga svårare än en barnlek.

»Och en skön seger!» menade en annan kämpe, hvilken sannolikt var af naturen danad för kärlek till qvinnor.

Men striden blef icke så lätt, som Sigurd och hans kämpar föreställde sig. Ej heller blef den så lyckosam för dem, som de före dess början trodde. Mången af männen vårdade sig icke om att taga svärd i hand, då de nu stodo gentemot en skara qvinnor och många andra råkade, just när de skulle med svärdet stympa en härlig skuldra eller ett snöhvitt bröst, i en sådan fasa för den gryma gerning, som de voro på väg att företaga, att de helt och hållet glömde att hugga till. Men qvinnorna, och Gefion i spetsen för dem, glömde icke att hugga, slå och sticka.

»Vi måste ombord till sköldmörna!» utropade Sigurd.

»Ja!... Jaha!... Raskt!... Flinkt öfver relingarna! Ohoj! Nu äro vi här. Nu taga vi oss hvardera en qvinna. Förrådet är rikt. Gamla och unga... man kan få allt efter sin egen smak. Hej! Kom min sköna!»

Så ropade kämparne och försökte fånga qvinnorna, men i stället för omfamningar fingo de hålla till godo med svärdshugg och spjutstötar. Väl bekomme dem! De hade

sannerligen icke behöft anfalla ett i allsköns frid och ro framgående skepp. Hvem hade anmodat dem derom? Nu fingo de med blodiga pannor, krossade näsor, genomstungna bröst, sönderhuggna skuldror och annan jämmerlighet umgälla hvad de af öfvermod och vinningslystnad hade brutit och nu med njutningslystnad fullbordade. Jo, nu hade de det just väl ställdt för sig. Deras kärleksförklaringar möttes med kallt hån och deras ömhetsbetygelser besvarades med svärdshugg, hvilka antingen gjorde dem, bokstafligt taladt, ännu ömare eller också för alltid tillintetgjorde i döden deras förmåga att känna ömhet.

»Framåt i striden! Följen Allfader Odens dotter!» ropade Gefion.

»Vi följa...»

Och hugg följde på hugg... slag på slag. De förbluffade männen visste knapt hvarthän de skulle vända sig. Men Gefion och hennes qvinnor gingo med full besinning tappert på. Blod flöt i strömar, men det var... uppriktigt taladt... nästan uteslutande mäns blod, som rann utför det hit och dit vaggande däcket och i små rännilar uppsökte hafvet.

Då blef Sigurd vred och slog i sitt raseri svärd mot sköld.

»Skall jag», så ropade han, »skall jag, som besegrat fem konungar, eröfrat femton borgar, hemfört omätliga skatter och med mina tappre kämpars hjelp i ärlig strid dödat många hundra vapenföre män, skall jag... *jag*... Sigurd Gylfes son... nu låta slå ihjel mig af en flock svaga qvinnor, liksom om jag vore en tupp, som blifvit dömd till döden, på det att hans läckra kött må kunna stekas eller kokas till ett gästabud! Aldrig!... Upp till allvarlig strid, I gode kämpar! Hittills hafva vi lekt, men nu vilja vi begagna allvaret... Hej!... Framåt!... Den som tvekar hugger jag ned med mitt eget svärd.»

»Men . . .»

»Inga invändningar! . . . Framåt! Hugg heldre femtio sår i en skön qvinnobarm, än att en skön qvinnas svärd skall skicka dig till Valhall. Hej! . . . Qvinnor! . . . Viljen I leka män, så skolen I dermed icke locka oss att leka qvinnor.»

Å nyo började handgemänget och svärd klingade, sköldar skramlade. Sigurd sökte Gefion och Gefion sökte Sigurd. Båda kände sig dragna till hvarandra af en outgrundlig makt. Var det hat? Var det kärlek? Hvem vet det! Säkert är, att de längtade att möta hvarandra i striden, men lika säkert är det, att de en lång stund icke kunde få denna önskan uppfyld. Än var det Sigurds män, som trängde sig emellan dem, än var det Gefions qvinnor, som af det fram och tillbaka böljande stridstumultet kastades såsom en mur mellan Sigurd och Gefion. Men deras ögon sökte hvarandra. Dock tycktes det icke just vara hat och krigisk ilska eller blodtörst, som strålade och flammade i hans och hennes ögon. Gudarne veta hvad det i sjelfva verket var.

Eldade af Sigurds rop och af hans exempel gingo männen med mod och djerfhet fram i striden. Men också Gefion uppmuntrade sina qvinnor, och äfven dessa sparade hvarken svärdsegg eller krafter. Dock hafva gudarne gjort männen starkare än qvinnorna. Tyr — stridens och segrens gud — vände sig mot sköldmörna och gynnade kämparnes vapen. Här föll visserligen en kämpe med genomborradt hjerta eller klufvet hufvud, men der stupade såsom fullgod betalning tre eller fyra af de tappra tärnorna.

Det syntes otvifvelaktigt, att Sigurd och hans män skulle segra.

»Framåt!» röt han.

»Icke tillbaka!» befalde Gefion.

Och striden rasade så vildt, som dess sed är, ja, vildare än vanligt.

Ännu voro Sigurd och Gefion ett par famnar från hvarandra, men de längtade båda efter sammanträffandets stund och hvar och en gjorde allt hvad i hans och hennes förmåga stod för att undanrödja hindren. Ingenting kunde motstå dem. Allt måste gifva vika och det som icke ville vika, det blef utan skonsamhet nedhugget.

Ännu ett hugg! Ännu en stöt! Nå, nu stå de öga mot öga.

Sigurd lyftade sitt svärd, men ... han lät det genast sjunka ned.

Gefion beredde sig till ett dödande hugg, men ... hennes hand vägrade att göra tjenst.

Underbart! Ingen af dem hade någonsin tillförne tvekat att fullborda ett påbörjadt svärdshugg. Hvarför stodo de nu der orörlige och liksom fastväxte vid däcket? Hvarför började de icke genast den strid på lif och död, efter hvilken de tycktes hafva så länge trängtat? Eller var det måhända icke blodtörst, som hade drifvit dem att uppoffra så många menniskolif för att komma i närheten af hvarandra?

Der stodo de nu och sågo in i hvarandras ögon med ett uttryck i blickarna, som var ingenting mindre än fiendtligt. Ack, det var idel beundran, tillgifvenhet och kärlek, som talade ur deras ögon.

Sigurd var förlamad af den underbara känsla, som han erfor, då han nu befann sig endast en half meter från den älskvärda Gefion, drottningen bland alla qvinnor, som han hittills skådat. Om det hade gält hans lif, skulle han, förtrollad som han var af blicken ur hennes kärleksdruckna öga, icke hafva kunnat rispa Gefions hvita skinn med en knappnål, ännu mindre dräpa henne med svärdet. Denna förtrollning, som strömade ur Gefions ögon och kringspann

honom med osynliga, men starka nät blef en orsak till hans nederlag och Gefions seger i denna strid, der allting nyss stälde sig så gynsamt för männen.

Visserligen var Gefion lika tjusad af Sigurds öga som han af hennes, men i det sant qvinliga väsendet ligger en förmåga af initiativ, som mannen till stor del saknar. Gefion återvann snart sin kallblodighet, kastade bort svärdet, grep Sigurd kring lifvet och slungade honom med stor kraft i däcket så att drakskeppets fogningar knakade och däckets tiljor suckade. I nästa ögonblick var Sigurd bunden och hans svärd slungadt i hafvet, der det för ett ögonblick förnöjde fiskarnas nyfikenhet, innan det med snabb fart gräfde ned sig i den dyiga hafsbottnen, dervid kanske genomborrande ett oskyldigt ostron eller en menlös och beskedlig sjöstjerna.

Sigurds män, hvilka hittills hade ansett striden nästan som ett skämt och icke oftare huggit ned någon, än de måste göra det för att rädda lifvet, blefvo utomordentligt häpne genom åsynen af deras höfdings missöde. De till hugg lyftade svärden och stridsklubborna sjönko ned utan att tillfoga någon menniska skada, och de vapen, som icke voro höjda, förblefvo overksama.

Då störtade qvinnorna öfver dem, begagnande sig af deras häpenhet. Somliga nedhöggos utan skonsamhet, en del vräktes i hafvet, en annan del fick dela Sigurds öde att bindas och några, som i sista ögonblicket sansade sig, flydde tillbaka till Sigurds drakes däck. Men sköldmör följde dem i hack och häl. Bestörte som de stackars kämparne voro och troende sig vara offer för någon fruktansvärd seid*, blefvo de ett lätt byte för de djerfva qvinnorna.

Allt detta försiggick så hastigt, att tretio minuter icke hade förflutit från Sigurds fall och tilldess hela hans man-

---

* Trolldom.

skap var bundet eller dödadt. Den qvinliga skönheten hade här gifvit verlden ännu ett vittnesbörd om sin underbara magt. Om Gefion hade varit mindre vacker och hennes öga mindre trolskt, skulle striden för visso hafva tagit ett annat slut.

»Fagra mö...» ropade Sigurd.

»Ah!... Du önskar säga mig något?»

»Tillåter du mig det?»

»Hvad?... Tillåter?... Hvad menar du?»

»Jag är ju din fånge och enligt vårt folks sed äro fånge och träl ett och detsamma.»

»Icke är du min träl», hviskade Gefion, i det att hennes ljufva öga utgöt en ström af något onämnbart ämne, som genom Sigurds öga fann vägen till hans hjerta och der uppväckte underbara känslor, sedan de hade, liksom i förbigående, väckt till lif i hans hjerna lika underbara tankar.

»Jag bjuder dig lösepenning, fagra mö...»

»Nog vet jag en lösepenning, hvilken ögonblickligen skulle lösa dina band, men... derom kunna vi icke nu tala.»

»Ack... jo!... Tala!»

»Nej, ty den löspenning, som jag menar, kan jag såsom qvinna icke begära, och måhända skulle du icke vara hågad att erlägga den.»

»Dina ord väcka till lif underliga tankar i mitt hjerta.»

»Döda dem!»

»Dina ögon tala icke en fiendes språk... nej!... ser jag rätt?... Ha! Uti din blick lyser kärlekens fagra ljus... Du älskar mig.»

»Kanske älskar jag dig... Jag vet det icke. Jag har aldrig erfarit den känsla, som benämnes kärlek, och är helt och hållet oerfaren i sådana ting. Det enda, som jag vet, är att jag vid din åsyn erfar ting, som jag aldrig förut anat.»

Det sätt på hvilket Gefion gjorde denna förtjusande bekännelse, var enkelt och okonstladt. Dess värde blef derigenom så mycket större. Sigurd var klok nog att inse detta. Utom sig af förtjusning öfver en upptäckt, som så innerligt väl öfverensstämde med hans egna önskningar och planer, utropade han:

»Låtom oss sluta fred, sköna sköldmö!... Blif min! Gudarnes vilja är, att du skall tillhöra mig och ingen annan. Blif min!»

»Ingen vet hvad som är de mäktige gudarnes vilja.»

»Du älskar mig.»

»Jag har sagt dig, att jag icke ännu vet, om jag älskar dig. Visserligen erfar jag i din närvaro någonting helt annat än den likgiltighet, som varit hos mig herskande, då jag befunnit mig i andra mäns närhet, men ... hvad det är, som jag erfar, det vet jag icke.»

»Jo, det är kärlek ... Tro mig, hulda, väna mö! Du älskar mig.»

»Kanske!»

»Helt visst!»

»Jag är böjd för att tro dina ord, men jag vore icke min fader Odens dotter, om jag icke iakttoge en vis försigtighet.»

Sigurd tycktes blifva häpen. Med möda framstammade han:

»Är ... du ... vår gud Odens ... dotter?»

«Ja, visst!»

»Du är då en gudinna?»

»Ja, helt säkert!»

»O, ve! Då står du så högt öfver mig, att jag aldrig kan hoppas kalla dig min maka. Jag eländige!... Jag olycklige!»

Gefions qvinnor fnissade, ty de visste väl, att Sigge Fridulfsson, Gefions fader, icke var någon gud, fastän han

här uppe bland vårt lands godtrogne invånare ämnade spela guden Odens rol. Den stolta sköldmön tillrätttavisade med en sträng blick sina qvinnors otidiga munterhet. Gefion visste med sig sjelf, att om hon icke i verkligheten var en gudinna, så förtjenade hon åtminstone att vara en sådan.

»Sigurd!» sade hon. »Måhända älskar jag dig och då är jag viss derom, att min fader Oden och mina fränder, de andre gudarne, skola låta dig och mig ännu engång sammanträffa här i verlden. Nu måste vi dock skiljas från hvarandra.»

»O, säg icke det!... Var icke grym!... Låt mig blifva din lumpne träl, men skilj mig icke ifrån dig. Du är från denna stunden min lefnads sol, min enda glädje, mitt allt.

»Vi *måste* skiljas», genmälde Gefion med upprörd stämma, liksom om hon hade behöft besegra sig sjelf för att fatta ett klokt beslut. »Du skall få din frihet åter, men icke förr än min drake är så långt borta i fjerran, att din köl icke kan upphinna vår. Träffas vi sedan ännu en gång, så må du tala till mig om kärlek men icke nu.»

»Du grymmaste bland gudinnor...»

»Mitt beslut är fast. Jag känner din moder, Himla, och det är för hennes skull lika mycket som för din egen, jag nu låter dig bli fri.»

Och Gefion kallade sina sköldmör till sig, icke aktande på de böner, som Sigurd alltjemt framstälde, att han heldre måtte få blifva hennes träl i hennes närhet än en fri man fjerran från henne.

»Bären alla fångarne öfver relingarna in på deras egen drake.»

»Äfven höfdingen?»

»Framför allt honom!»

»Besynnerligt!»

»Hvad säger du, tärna.»

»Jo, jag säger, att om jag blefve erbjuden en sådan make, som denne skägglöse, skönt bildade och med vett begåfvade man, skulle hvarken Oden eller Thor kunna hindra mig från att ögonblickligen sluta honom till mitt hjerta.»

»Hvad säger du, slyna? Bort från mina ögon, du eländiga!»

Och Gefion grep ett svärd, men den oförsigtiga sköldmön flydde.

Dock blef det oaktadt Gefions befallning utförd. Snart voro alla fångarne förde ombord på Sigurds skepp.

»Till årorna!» kommenderade Sigge Fridulfssons dotter med en röst, som hördes vida omkring på hafvet, ehuru den var både ljuf och förtjusande. Det var en stämma, som, ehuru den tycktes vara skapad endast för att tala kärlekens språk, likväl förmådde uttrycka allt det fruktansvärda och lydnad bjudande, som en fast vilja förmår inlägga i en menniskas röst. Nog härstammade hon från gudarne, om hon än icke gjorde detta i den meningen, som Sigge Fridulfsson snart skulle göra gällande i Sverige, liksom han förut hade gjort den gällande i de nuvarande länderna Ryssland, Sachsen, Westfalen, Hannover, Holland, Belgien och Danmark — de länder, som han hade genomtågat på sin väg från det af romare oroade hemlandet vid Svarta Hafvets kust.

Ja, nog härstammade Gefion från gudarne, fastän hennes fader Sigge Fridulfsson var en bedragare, hvilken lurade enfaldigt folk med den lumpna sagan, att han var guden Oden och att hans ålderstigna gemål var den af menniskor ifrigt dyrkade Frigg. Det sunda förnuftet och den kraftiga viljan äro alltid gudaborna, äfven om de aflas i en fattig mans mossbelupna och halfruttna koja.

I det ögonblick, då de qvinliga roddarne lyckades genom oerhörda ansträngningar skilja drakarne från hvarandra, kastade Gefion sitt svärd till Sigurd och ropade:

»Ombord hos dig finnes ingen menniska, som icke är bunden, men om du med förstånd använder det svärdet, skall du för visso kunna befria både dig sjelf och de andre. Farväl! Mitt hjerta säger mig, att vi engång råkas åter. Glöm mig icke! ... O, Sigurd, glöm icke Gefion!»

Det der lät nästan som en bön. Ja — låtom oss erkänna det! — en liten klar tår smög sig ut genom Gefions ögonvrå ... Nå, menniskor äro vi alla, äfven om vi hafva en far, som gifver sig ut för att vara gud.

Gefions drake aflägsnade sig mer och mer från Sigurds skepp. Med raska årtag fördes det tunga skrofvet snabbt öfver böljorna. Dock hade man ännu icke förlorat Sigurds drake ur sigte, då man plötsligt såg, huruledes Sigurds åror började höja och sänka sig. Sigurd, Gylfes son, jagade Gefion, föremålet för Gylfes brinnande lusta. Far och son älskade samma qvinna, men båda voro fjerran från henne och med hvarje ögonblick blef afståndet ännu större.

Ovisst är dock, huruvida det icke skulle hafva lyckats Sigurds större antal af starkare roddare att upphinna Gefions snabbt flyende drake, om icke Njord, vindarnes väldige gud, hade sändt en orkan, som förde Sigurds drake fjerran bort från den stråt, som Gefion följde.

Just då man var nära att på Gefions drakes däck förlora det andra skeppet ur sigte, stod den nu befriade Himla vid relingen och sträckte sina magra armar ut öfver hafvet, ropande med skärande röst:

»Min son! ... Min Sigurd!»

Och tårar runno utför hennes infallna och fårade kinder.

XI.

Den svagsinte kungen.

Det är min sann ingalunda roligt att vara kung och på grund af sin höga, ja, dominerande ställning i samhället vara ett föremål för allas blickar och för de flestas klander. Om den stackars kungen ändå kunde göra alla till viljes! Ja, då vore allting godt och väl. Men se — det är just så fatalt inrättadt, att när kungen gör *en* till viljes, så handlar han mot *tjugo* andra måhända lika betydande menniskors önskningar. Huru han än må förhålla sig, så kan han aldrig förhindra, att det finnes missnöjda i landet hvilket ovilkorligen måste blifva följden deraf, att när ena hälften af folket vill hit, så vill den andra dit, och att det som gör en menniska rusig af glädje, det gör alltid någon annan galen af förargelse.

Gylfe, vår förste kung, hade verkligen inga glada dagar på Sagoborg, sedan han skickat sina män ut i skogen med hans hustru Himla, på det att de skulle göra tomt det åt hustrun bestämda högsätet i Sagoborgs sal. Männen återvände, medförande den underrättelsen, att de hade »klubbat» ihjel Himla långt borta i urskogen, dit aldrig förut någon menniskofot hade förirrat sig. Det var just under det af Gylfe för Gefion och hennes qvinnor föranstaltade gästabudet och dryckeslaget, som männen återkommo med denna tidning. Och det är visst och sant, att när Svipdager hviskade i Gylfes öra, att han hade slagit ihjel Gylfes hustru, fann Gylfe underrättelsen så angenäm, att han på stående fot skänkte Svipdager fem fagra, unga, i krig tagna trälinnor, hvilka, om de hade egt fri vilja, skulle hafva flytt långt bort från åsynen af Svipdagers obehagliga

gestalt. Det var en kunglig gåfva, ty derigenom förstördes fem qvinnors hela jordiska lycka. Sedan den råe krigaren haft dem en tid i sitt våld, sålde han dem till Gylfe igen för ett pris af ett hjortskinn och ett bäfverskinn för hvarje.

Hvad nu beträffar Gylfes hustru Himla, så var hon ingalunda död, huru noggrant Svipdager än inför den begärligt lyssnande Gylfe beskref alla detaljerna vid hennes död. Vi hafva sett henne ombord på Gefions drake och kunna således intyga, att Svipdager ljög. Förhållandet var nämligen det, att när Svipdager och hans män kommo ut i skogen med Himla, misshandlade de henne på ett sätt som man af slikt folk kan vänta. Derefter släpte de henne och bjödo henne gå så långt bort, att hon aldrig mera blefve sedd i närheten af Sagoborg. Dock var det icke af medlidande, som de skonade den skymfade och skändade qvinnan från att nu genast dö. Nej, utan deras tanke var, att hon skulle omkomma af hunger och törst i den menniskotoma skogen. De uslingarne visste nog, att hungersdöd är den mest plågsama af all död.

Då Gylfe vaknade om morgonen efter dryckesgillet och fann sig vara bunden både till händer och fötter, blef han först ursinnig och rasade som en galning, hotande hela verlden med sin hämnd. Småningom lugnande sig, erinrade han sig Gefion, och den sköna qvinnans bild stillade helt och hållet stormen i hans inre.

»Det är ett skämt af den hulda flickan», mumlade han, »ett väl lyckadt skämt, genom hvilket hon har velat i en lefvande bild förtydliga, hurusom hennes behag hafva fängslat mitt hjerta. Den ljufva sötungen!»

Och Gylfe log med välbehag vid denna angenäma tanke.

»Men hvar är hon?» frågade han sig slutligen. »Och hvarför kommer hon icke hit att gifva mig sin ljufva morgon-

kyss? Och hvarför infinner hon sig icke för att lösa mina fjettrar? Det är i alla händelser underligt.»

Gylfe blef en smula allvarsam, men han anade ännu icke verkliga förhållandet, ty han låg med tillslutna ögon, emedan han ville behålla i sin själ Gefions bild så tydlig och ogrumlad som möjligt.

»Nå», sade han till sig sjelf, »den rara ungen har helt visst gått ut att göra sin morgonvandring i den friska luften och höra på lärkornas drillar eller spegla sin fagra gestalt och sitt förtjusande anlete i källans klara och spegelblanka yta.»

Vid denna tanke stod Gefions bild så tydligt inför hans själs öga, att han ovilkorligen tvingades att öppna det lekamliga ögat, liksom för att se, om icke bilden var verklighet. Nu blef han snart rigtigt vaken, ty den syn, han såg, var ingalunda egnad att föranleda fortsättningen af hans ljufva drömerier. På de bäddar, som voro uppställda kring alla rumets väggar, lågo hans kämpar bundne och snarkande som osjäliga djur.

Gylfe försökte rusa upp ur sängen, men förmådde icke öfvervinna de hinder, som de starka banden lade i vägen för utförandet af denna rörelse. Då började han skrika som en vansinnig och ryta som ett vilddjur om vintertid i skogen. Derigenom väcktes en del af hans kämpar och det var naturligt, att äfven dessa skulle finna sina band och bojor oangenäma. Också de började tjuta och ropa, så att deras ännu sofvande kamrater plötsligt fördes från drömarnas till verklighetens land. Snart fans i hela salen icke en enda man, som icke hojtade och ropade af alla krafter. De ryckte och sleto i banden och många bland dem voro så ursinnige, att de mellan ropen tuggade fradga. Blodsprängda ögon tittade på aldra vildaste sätt fram ur hvarje säng. Öfverallt visade sig vanstälda anletsdrag — här af vrede, der af rädsla.

Det ursinniga skränet, hvilket förefaller oss löjligt eller åtminstone tragikomiskt, men helt visst var vida mindre angenämt att höra, kallade slutligen samtliga borgens manliga och qvinliga trälar och hjon tillstädes. Sannolikt förestälde de sig, att elden kommit lös. Ja, nog var elden lös i — Gylfes hjerta och nog brunno kämparne af vrede. Och på det att intet må fattas i bilden af en fornnordisk kämpes uppvaknande kunna vi äfven meddela, att hjonen — i synnerhet de qvinliga — voro så skrattlystna, att de endast med stor svårighet förmådde hjelpa de stackars fångarne att blifva frie från band och bojor. Till belöning för detta deras arbete blefvo de också grundligt genompryglade af Gylfe och hans män, så snart desse kunde röra sig, ja, Gylfe gick till och med så långt, att han med sin knutna hand dräpte den träl, som hade befriat honom.

Som Gylfe nu anade eller, rättare sagdt, förstod sakens hela sammanhang, var det hans första omsorg att uppsöka Gefion. Med ursinnig fart rusade han ur den ena salen in i den andra, ända till dess hela borgen var undersökt. Förgäfves! Icke en enda skymt fick han se hvarken af Gefions ansigte eller af hennes fulländadt sköna gestalt. Men han fann ett litet bernstenssmycke, hvilket han igenkände såsom hennes tillhörighet. Som en galning störtade han sig öfver den lilla klenoden, tryckte den till sitt hjerta och kysste den hundra gånger, innan en minut hade gått förbi. Högt ropande lopp han ur borgen ut i det fria d. v. s. ut på det af vallarna inneslutna området.

Från hyddorna sprungo qvinnor och barn ut för att se och höra. Det var verkligen en syn och ett skrän, som kunde komma den allvarsamaste qvinna att gapa af förvåning och framkalla rop af förtjusning, lustiga hopp och andra glädjeyttringar hos den efter omständigheterna på den tiden icke illa uppfostrade ungdomen.

»Gefion är borta!» ropade Gylfe, medan han sprang

hit och dit, sökande den försvunna ungmön öfver allt, der en förnuftig menniska alls icke skulle hafva sökt en fager qvinna. Än tittade han ned i källan och rörde med foten i dess vatten, liksom för att se efter, om Gefion till äfventyrs hade gömt sig för honom under det genomskinliga vattentaket. Än stod han helt tyst och blickade upp på taket af borgen, liksom om han hade väntat, att deruppe få se den skönaste bland alla qvinnogestalter och det fagraste hår, som någonsin växt på en dödlig menniskas hufvud. Än åter for han som en pil upp på vallen, böjde med vanvettig ifver undan pilhäckens grenar och tittade ifrigt ned i den vattenfylda grafven, liksom om skön Gefion hade varit en vattennymf. Nå, der fans hon icke.

Ett ögonblick senare var Gylfe med hufvudet före inne i en af de kastmaskiner, som stodo på vallarna. Hvarhelst han var och hvadhelst han gjorde, skrek han oupphörligt:

»Gefion!... Sköna Gefion!... Gudomliga Gefion!... Makalösa Gefion!... Hvar är du?... Kom!... Kom!... Kom till din älskande Gylfe!»

Men qvinnor och barn, som åsågo uppträdet, ropade högt:

»Vår kung är galen.»

Och kämparne hviskade sins emellan:

»Ja, ... ja ... tyvärr!... Ja!... Ja!... Konung Gylfe är svagsint.»

VI.

Gudar.

O! Så härligt! Hvilken prakt! Hvilka lysande färger! Hvilka präktiga vapen! ... Ack! Hvilket gudaskönt följe!

Det tågar fram på vägen till Sagoborg. Väg? ... Ja, af höflighet kalla vi så den smala stig, som lopp i femtiotusen krökningar genom skog, öfver kärr och tvärs genom bördiga, men icke odlade dalar. Ack och o! Det är vackert ... det är färgernas seger öfver den dumt gråa jordfärgen. Det är inbillningslifvets seger öfver det verkliga lifvet. Det är säkert ett sällskap af gudar, som har företagit en lusttur genom jemmerdalen.

Ja, det var verkligen en skara gudar och gudinnor, en hop godt folk, som visserligen voro af kött och blod, men som spelade gudomliga roler. Likväl var det ingalunda ett resande teatersällskap eller en flock gycklare och gycklarinnor. Det var menniskor som på fullt allvar och med anspråk att blifva trodde utgåfvo sig för att vara gudar. Naturligtvis måste en gud vara präktigt klädd. En gud *utan* glänsande utstyrsel! Hvilken dum tanke! Nej, Sigge Fridulfsson var mera förståndig än så. Om han icke var en gud i verkligheten, så var han åtminstone en menniskokännare. Han visste väl hvad det är, som mest imponerar på enfaldigt folk — granna mantlar och kläder af alla slag. »Som man är klädd, så blir man hädd», säger ett ordspråk. Sigge Fridulfsson och hans män voro klädde som gudar och derför tviflade ingen på deras gudomliga värdighet.

Sigge Fridulfsson gick främst och om yttre ansenlighet kunde berättiga någon att gifva sig ut för att vara Oden, den förnämste af alla gudar, så var utan tvifvel han berättigad dertill. Han var högväxt och skägglös med allvarliga och vackra drag. Han tycktes vara omkring sextio år, men var ännu fullkomligt lifskraftig, så att hans hållning och hans gång voro en ynglings. Den gamle hedersmannen tycktes med Odens vishet hålla sig långt borta från Frigg, gemålen, ty då han sjelf var främst i det till omkring femtio personer uppgående sällskapet, var den gamla qvinnan den aldra sista i raden. Hennes ålder gjorde henne särdeles passande till att spela gudinnan Friggs rol, fastän det snarare var ett menskligt raseri, än ett gudomligt majestät, som gömde sig mellan skrynkorna i hennes ansigte och tittade fram ur hennes hvassa ögon, i synnerhet då Oden var alltför förekommande mot en af de yngsta och fagraste bland asynierna — en liten älskvärd qvinna eller rättare flicka med himmelsblåa ögon och guldgult hår, i hvilken götarne snart lärde sig att vörda Idun, guden Brages maka och ungdomens glada gudinna.

Mest synlig bland alla svearne var Asa-Thor, kraftens gud — en lång karl med blixtrande ögon, dundrande stämma och stridshammaren Mjölner fästad vid bältet. Hans hulda maka, den fetlagda Sif hade det stora nöjet att gå och släpa på hans förtrollade stridsbälte ... det vill säga en grof och tung tingest af björnhud, hvilken skulle föreställa det underbara bältet Megingjard, som troddes fördubbla Thors kraft.

Balder — en hårfager pilt — och Njord — en tjock mjödtunna — egnade sin gudomliga hyllning åt Sjöfu, den farliga gudinnan, som ansågs »vända menniskors sinne till kärlek», medan Nanna och Skude — nämnde båda gudars äkta hustrur — tyckte sig någorlunda reparera skadan genom att i sin ordning kokettera för den i en af tjugo olik-

färgade tyger sammansatt drägt klädde Heimdall. Njords son — en ung pojke, som egentligen hette Yngve, men här skulle föreställa Frey — gick och pratade tokerier i ett litet rödt och förtjusande öra, som tillhörde Gerda, men Njord tyckte icke om partiet, det var lätt att se på de bistra miner, hans ansigte uttryckte, så ofta hans öga såg gossen luta sig intill det fagra örat. Slutligen förlorade han tålamodet och röt till sin son:

»Pojke, tag dig till vara! Låt flickan vara i fred.»

»Jag stör icke hennes fred», svarade ynglingaättens blifvande stamfader.

»Det är då för märkvärdigt hvad pojkarne äro uppstudsige nu för tiden! Vågar du mucka? Är jag inte din far?»

»Förmodligen!»

»Skäms! Tror du icke, att jag kan doppa dig der nere i sjön, såsom jag ofta doppade dig i Svarta hafvet? Vågar du draga i tvifvelsmål din mors dygd?»

»Nej, så länge vi voro endast menniskor, så var visserligen min mor en oklanderlig qvinna, men sedan hon blifvit gudinna.... nå, hvem känner icke, hurudana gudinnorna äro?»

Yngve Frey erhöll ett godt kok stryk till belöning för sin djerfhet att tro, att qvinlig dygd icke kan döljas under en gudinnas mantel. Den fagra Gerda grät, men den enhända Tyr — som skulle spela krigsgud i Asakomedien — skrattade mycket, emedan äfven han tyckte om Gerdas rosenfärgade öra. Vidar, »den tyste Asen», en trumpen och tvär karlfigur med sömnig blick, gaf till känna sitt bifall endast genom att »smacka» med sin tunga.

Brage gick och sjöng en rörande sång för sin gemåls syster, en till åren kommen mö, som några år senare gaf hela gudomshärligheten på båten och gifte sig med en skutskeppare från Idunsborg. Och Brages jovialiskt afrundade figur gjorde många förvånansvärda rörelser och bugningar i

ändamål att förstärka intrycket af sången. Det oaktadt skrattade den lefnadsglada Freja, kärlekens gudinna åt honom. Då blef Brage vred.

»Må romarne hänga mig», utbrast han, »om jag sjunger en enda ton från denna dag! Att *skola* sjunga och icke hafva någon röst att sjunga med, det kan förtreta en sten och komma en stock att spricka af förargelse.»

Nå, deri hade den stackars karlen rätt. *Någon* måste emellertid åtaga sig att spela Brages rol och vara skaldekonstens gud. Sång och skaldekonst voro på den tiden ett, ty man sjöng, under det man diktade, och diktade, medan man sjöng. Derför var denne Brage egentligen oduglig till sin rol och huru mycket han än sjöng för öfnings skull, ville det aldrig gå rätt bra.

Efter att hafva ännu en gång försökt sig och nu i en sång till den gamla och skrynkliga Eir, läkekonstens gudinna, tog han i vredesmod af sig sin med präliga fjädrar utstyrda hufvudbonad och kastade den på marken, trampande den under sina fötter.

»Hvem som vill må vara Brage, men aldrig blir det jag. Byt rol med mig, du pilskjutande Uller!»

»Du duger ännu mindre till att vara jagtens gud än sångens.»

»Hvartill duger jag då?»

»Till ingenting, för så vidt jag vet!»

»Nog hör man på dina grofheter, att du ännu mindre än jag passar till att föreställa Brage, det vackra talets uppfinnare, vältalighetens gud.»

Forsete, rättvisans gud, en ytterst klen och sjuklig figur, kom nu fram för att afdöma tvisten. Med gnällande stämma sade han:

»Hvar man må sitt eget gods behålla och besitta.»

Oden blef så förtjust öfver denna visa dom, att han högljudt ropade:

»Väl dömdt, Forsete ... Väl dömdt! Den satsen skall blifva den första i den lagbok, som jag ämnar skrifva för mitt folk. Fortsätt så, Forsete! Det kan utan tvifvel blifva någonting stort af dig.»

Men det blef aldrig något stort af rättvisans gudomlighet — tyvärr.

Några minuter senare blef Forsetes verksamhet påkallad i en annan del af skaran. Gudinnorna Lofn, Saga, Fulla, Lin och Gna kommo i fullt gräl rörande gudinnan Vors tänder. Det var egentligen en obetydlig fråga, som skulle afgöras, nämligen huruvida Vors tänder voro sneda eller väl konditionerade, vackra eller fula. Vor, som för sina meriters skull blifvit utkorad till sin rol af edernas gudinna, svor så hemskt hon kunde, men ändå troddes hon af ingen.

»Tyst, I qvinfolk!» ropade Forsete, så högt en så klen varelse förmådde. »Hvarom tvisten I? Sådant gick an derhemma i er by vid Svarta hafvet, men duger icke för gudinnor. Nå, får jag veta det?»

»Jo, Vors tänder äro svarta», väsnades Fulla.

»Nej, de äro hvita», skrek Saga.

»Dumheter! I ären åsnor allesammans», ropade Gna. »De äro bruna.»

»Hvad gnatar du om?» gallskrek Vor, och sparkade efter Gna, som skyndsamt lopp derifrån och ställde sig bakom den blinde guden Höders rygg.

»Tyst och varen stilla!» befalde Forsete. »Eder tvist är lätt afdömd. Visa oss dina tänder, gamla Vor!»

Men Vor aktade sig för att visa dem. Hon sprang bort och gömde sig bakom en buske.

»Nåväl», sade Forsete, »Vors tänder äro svarta och härmed är den saken slut. Intet gräl bland gudinnor.»

Forsetes visa dom vann nästan allmänt bifall. Som dessa gudar icke hade kommit så långt i fullkomlighet, att

de icke kunde skratta såsom menniskor, så förlustade de sig nu med några ljudliga skrattsalvor.

Skrattlusten är någonting smittosamt, åtminstone för så vidt det ena skrattet oftast gör, att man ser sig omkring efter någonting annat att skratta åt. »Gudarne» och »gudinnorna» voro redan genom första skrattsalvan så uppsluppna, att de önskade mera af samma sort. Och der fans i deras sällskap en menniska, som genom sin narraktiga elakhet var väl egnad att roa en sorglös samling af f. d. menniskor, numera gudar och gudinnor. Hans namn var Loke och det är — minst sagdt — intet välkändt namn, ty Loke var .... såsom vi hafva oss bekant .... det ondas gud eller, rättare sagdt, ett bland gudarne inkommet nytt element, som i sjelfva verket stod i rak motsats till den gudomliga och goda karakteren. Loke var Asarnes satan.

Bland alla Asarne, sådana som de presenterade sig här på den till Sagoborg ledande stigen, var Loke den ende, som bar skägg, men han hade också en så stor myckenhet deraf, att det kunde hafva delats på dem alla och åt de äldsta bland gudinnorna, ja, sjelfve pojkarne kunde deraf hafva fått ett eller annat välkommet fjun. Liten och tjock var Loke, men det var icke hans egen, utan hans förfäder Rimthursarnes skull. Ful var han i sig sjelf, men .... nåja, man har ju hört talas om en som kan omskapa sig till en ljusets engel. Den verklige Loke, Odens fosterbroder, kunde det, men denne på vägen till Sagoborg vandrande Loke, som egentligen endast var Sigge Fridulfssons hofnarr, han förmådde aldrig omskapa sig, ehuru han visserligen var lika elak, som den gud, hvars rol han skulle spela.

Det hade varit svårt nog för Sigge Fridulfsson att förmå någon till att i Asakomedien spela Lokes fula rol. Han hade erbjudit den åt den ene efter den andre bland sina hjon. Nej ... de ville gerna vara allting, men den mythologiska s—n ville de icke vara. Då ville de heldre

gå tillbaka till nejderna omkring Svarta hafvet och blifva slafvar under de barbariske romarne. Loke framträdde då och erbjöd sig att spela rolen. Oden häpnade, men betraktade honom med forskande öga, mönstrade hans blick, hans lumpna anletsdrag, hans bockskägg, hans tjocka gestalt. Nå, Oden måste erkänna, att om karlfiguren hvarken var eller hette Loke, så måste han åtminstone hafva en god portion af Loke i sin kropp. Han blef antagen att vara Loke mot en i förhållande till tjensten ganska liten aflöning af mat och kläder samt två mjödrus hvarje dag. Lyckligtvis var Loke gift med en gammal lång qvinna, hvilken ganska väl kunde föreställa jätteqvinnan Angurboda, den mythologiske Lokes hustru. Nå, om så icke hade varit, skulle den historiske Loke visserligen funnit något råd.

Denna lilla klumpiga och skäggiga figur, som alltid hade sinnet uppfyldt med elaka anslag, åtog sig nu att roa gudar och gudinnor, medan de färdades framåt mot Sagoborg. Först derangerade han icke obetydligt gudinnan Friggs klädedrägt, så att hela gudaskaran med undantag af Oden sjelf, skrattade åt Odens maka, men då han såg den i detta fall ömtålige Sigge Fridulfsson rynka pannan, blef han rädd och måste hjelpa Frigg, att åter sätta sin drägt i skick. Plötsligt ilade han med snabba steg bakom Balder och Sjöfn, hvilka i hemlighet skulle hugna hvarandra med en kyss. Just då Balder närmade sitt hufvud till den vackra gudinnans, stack Loke sitt hårbeväxta ansigte emellan, så att Sjöfns kyss stannade på Lokes venstra kind och Balders på den högra. I samma ögonblick uppgaf Loke ett gällt skri, så att alla »gudarne» och »gudinnorna» vände sig om, och var det lätt för hvar och en att inse, hvad det var, som Loke hade genom sin mellankomst förhindrat.

Den »milde» Balder svor som en romare och den arma Sjöfn svimmade, ty den konsten kunde qvinnorna redan på

den tiden. Sjöfn borde dock hafva vant sig af dermed, då hon nu blifvit en väl bestäld gudinna.

Knapt hade skrattet tystnat, innan Loke var tillreds med en ny elakhet af skrattretande beskaffenhet. Vi kunna icke åtaga oss att skildra allt hvad han företog sig. Mycket var af en sådan art, att det svårligen kan beskrifvas med bläck eller trycksvärta. Men att den allvarlige Vidar narrades att stupa öfver ända och att Freja för första gången i sitt lif tvingades att rodna, det känna vi oss icke förhindrade att nämna. Under skratt och skämt anlände gudaskaran till den svagsinte kungens borg.

VII.

Odens vishet och Gylfes galenskap.

När Sigge Fridulfsson gick barbent på Svarta Hafvets strand och sådde korn i gyttjiga dalar eller på svedjade backar, tänkte han väl aldrig, att han skulle komma upp till det kalla land, som romarne kallade Skandinavien, och der uppträda med anspråk på gudomlig dyrkan. Han beskrifves såsom en mycket vis man. Nå, det vittnar fördelaktigt om hans förstånd, att han så fullkomligt begrep, att verlden vill blifva bedragen. Men i fråga om hans karakter är hans asakomedi ett mindre vackert vittnesbörd. Den ärlige feniciske köpmannen Abibaal handlade annorlunda, då man ville egna honom gudomlig dyrkan bland förfäderne till detta samma folk, i hvars sköte Oden nu uppträdde.

Historieskrifvarne hafva med den säkerhet i sina påståenden, som de pläga äfven i tvifvelaktiga fall ådagalägga,

drifvit den satsen, att Sigge Fridulfsson redan i sitt hemland egde kännedom om och lefde i skötet af den religion (om den så får kallas), hvars förnämste gud han sedermera här i Norden utgaf sig sjelf vara. Nå, ingenting är omöjligt, men det är högst tvifvelaktigt, om våra lärde hafva rätt i detta fall. Mycket mera sannolikt är det, att Sigge Fridulfsson först under sitt tåg hit upp och möjligen först inom vårt lands gränser lärde känna den nordiska gudaläran. Hans slughet sade honom då genast, hvilken fördel han häraf kunde draga. Till en början var han lärjunge, men blef snart lärare och icke blott lärare utan gud. Redan såsom lärare, men naturligtvis ännu mera såsom gud var han i tillfälle att utvidga den nordiska gudaläran efter behag, så att den erhöll en för hans afsigter lämplig form. Troligt är äfven, att han sammansmälte åtskilliga af honom från hembygden medförda »religiösa» elementer med den redan förut här i landet befintliga gudaläran. På detta sätt låter sig förklaras den stundom märkvärdiga likhet, som förefinnes mellan vissa delar af vårt folks mythologi och motsvarande delar af andra folkslags.

Sådan var nu den Oden, hvilken ungefär två år efter Gefions nattliga flykt från Sagoborg en vacker dag stod utanför denna borgs väl tillslutna portar, omgifven af sina tolf diar (äfven benämnde drottnar) och hela sin »gudomliga» hofstat af halfgudar, gudinnor, halfgudinnor och hjon.

»Låt upp!» ropade Odens starka, manliga och vackra stämma.

En hand vek undan några qvistar af den på vallen ännu växande pilhäcken och ett skäggigt ansigte blickade fram mellan löfverket. Egaren till det skäggiga och fula anletet tycktes blifva häpen vid åsynen af den lysande skaran, ty hans ögon stirrade med ett uttryck af nästan idiotisk förvåning ned på den samling af menniskor, som han snart skulle egna gudomlig dyrkan, och han svarade intet.

Odens skarpa öga upptäckte honom. En sådan falkblick, som Sigge Fridulfssons egde, måste upptäcka allt, vore det än så litet.

»Nå, hvarför öpnar du icke portarna, att vi må draga in?» röt den väldige Oden, rynkande sina buskiga ögonbryn.

»Jag .... får icke öpna .... ty .... ja, det vill säga .... jag .... hm!»

»Karlen är galen», hviskade Njord i Sjöfus öra.

Oden hade lika skarp hörsel som syn. Han uppfattade hviskningens innehåll och brummade:

»Galen är han inte, men han har aldrig förr skådat sådana färgbrokiga drägter, sådana med guld och silfver inlagda vapen eller sådana skägglösa och vackra anleten. De fjedrar, glasperlor och andra granlåter, som våra qvinnor .... förlåt! .... våra gudinnor hafva utstyrt sig med, blända hans duma ögon .... Nå!» röt Sigge högt, »vill du öpna, karl, eller vill du icke?»

»Jag .... jag törs icke .... det vill säga .... jag kan icke öpna, emedan .... eftersom ....»

»Jaså», yttrade Sigge-Oden med högtidlig stämma och en oefterhärmligt allvarlig min, »jaså, Gylfes borg är stängd för Oden och hans gudar, jaså! .... Nå, då vilja vi med ens förgöra hela denna skräpborg ....»

Oden hade ännu icke sagt allt, hvad han ämnade säga, förr än det skäggiga anletet försvann. Pilbuskarna slöto sig tillsammans och en röst hördes utbrista med alla tecken till förfäran:

»Gudarne och gudinnorna! .... Rysligt!»

Snabba steg hördes aflägsna sig från vallen inåt borgens område.

»Nu», utropade Oden, »nu är det tid. Du, Loke, som icke bäfvar hvarken för ondt eller godt, hoppa du ned

i vallgrafven, ila uppför vallen och öpna för oss porten inifrån. Skynda dig, hör du!»

Loke afkastade sina kläder och kastade sig i grafven, simmade öfver den och var snart försvunnen innanför pilhäcken. En minut senare öpnades porten.

Några ögonblick förflöto, innan den stora skaran stod innanför porten. Då syntes ännu en skymt af den skäggige karlen, försvinnande genom borgens förstugudörr.

»Stäng portarna!» befalde den alltid sluge Oden, hvilken beräknade, att ingen innanför vallarna hade sett, på hvad sätt gudaskaran trängde sig in, och derför hoppades han kunna gifva hela saken ett öfvernaturligt sken och utseende.

Guden Tyr och guden Balder tillslöto genast Sagoborgs portar.

»Nu gå vi raskt upp mot det der huset!»

Hela den sorlande, skrattande eller svärjande hopen af vänsälle gudar och fagra gudinnor började med stora, men högtidligt uttänjda steg marschera upp mot Sagoborgs kärna — boningshuset.

Men hvad föregick under tiden der uppe?

När den skäggige karlen, som hade på ett så ohöfligt sätt mottagit gudarna, kom in i borgsalen, gick den svagsinte Gylfe fram och tillbaka på golfvet och alla hans kämpar sutto tigande vid bordet, ätande ur de med kött och fläsk rågade faten, drickande mjöd ur väldiga, med jern eller silfver beslagna uroxhorn och betraktande med nästan vidskeplig fasa den »galne kungen».

Gylfe drömde ännu om en och samma sak — Gefion.

»Jaså», mumlade han, i det att han famlade framför sig med händerna såsom en blind skulle hafva gjort, »jaså, du flyr ifrån mig, Gefion? ... Jaså! ... du obarmhertiga! ... Stanna ett ögonblick! ... Jag vill endast trycka mina

läppar mot dina och din fulla, rika barm mot mitt bröst! ... Du flyr?.... Ha! ... Du springer ...»

Och den svagsinte kungen började äfven springa. Jo .... det var just en syn för undersåtar! Somlige logo, andre rynkade ögonbrynen.

Just då störtade den skäggige väktaren in, blek, förvirrad, utom sig.

»Gudar och gudinnor!» utropade han. Mera förmådde han icke säga, ty hans tunga var förlamad, derför att hans hjerta var förfäradt.

Kämparne hörde och rusade upp från sina platser under stort vapenbrak. Men kungen hvarken hörde eller såg någonting annat än den skuggbild af Gefion, som han hade förföljt nu i två år.

»Gudar! ... Hvad menar du?» utropade Svipdager, i det att han borrade sina glödande ögon in i den skäggige väktaren.

»Gudinnor! .... Är du galen liksom kungen?» utbrast en annan.

»Jag är hvarken galen eller rusig ... Jag har sett Oden sjelf ...»

»Oden? ... När? ... Hvar? ... Huru? ... På hvilken plats såg du honom?»

»Derute! ... Och alla hans gudar och gudinnorna med .... Hvilken syn!»

»Karlen har blifvit tokig .... Sjelfve Loke kan icke hålla ut i en borg, hvarest snart hvar fjerde man är galen. Jag far härifrån och gifver mig i tjenst hos borghöfdingen på Idunsborg eller ....»

»Jag har sett dem .... tron mig! ... Ha! ... Se, der äro de ... Sen!»

Alla rusade till fönstret och blickade genom de dunkla hornrutorna. Genom dem sågo de väl någonting, som rörde sig likt menskliga varelser och var inhöljdt i en färgprakt,

hvarom de aldrig hade drömt. Men de kunde icke tydligt se någonting. Då upplyftade Svipdager sin väldiga fot och sparkade ut hela fönstret.

Men den svagsinte kungen gick ännu och sökte efter Gefion, ropande hennes namn, så att det skallade vida omkring.

Såsnart fönstret hade blifvit öpnadt, blefvo Gylfes kämpar varse Oden och hans skara af »gudar» och »gudinnor». Alla blefvo häpne. Somlige ryste, som om de hade blifvit anfäktade af den elaka skälfvosoten.

Oden hade låtit sina gudomligheter ställa upp sig i en behaglig ordning midtför porten och der stod nu hela hopen, samtalande om hvarjehanda, liksom om de hade haft sina hem i borgen.

Slutligen bemannade Svipdager sig så mycket, att han kunde ropa till den skäggige väktaren, som stod der och skälfde såsom ett asplöf:

»Hvarför öpnade du porten för dem?»

»Jag? ... Jag har icke öpnat någon port. De måste hafva flugit öfver den. Hvem kan också hindra gudar att gå in hvarhelst de vilja komma? .... Hu! ... Det här är verkligen hemskt.»

»Gudarne» sågo dock alls icke ut att vara hvarken hemska eller farliga — med undantag af den skäggige Loke, och hans fula person var icke närvarande. Sedan han af sin maka Augurboda hade mottagit sina afkastade klädespersedlar, var han tills vidare försvunnen. Den som kände honom kunde emellertid vara öfvertygad om, att han icke var sysslolös, utan att han förehade ett eller annat ondt anslag i någon vrå.

Väl varseblef Odens falköga då i den våldsamt upplåtna fönsteröpningen stående kämparne, men han låtsade icke bekymra sig om deras personer, ehuru han i sjelfva verket hvarje ögonblick kunde frukta att få en pil i hjertat

eller ett lanssting i bröstet. Ett gudomligt lugn och allvar hvilade på hans anlete, som i sjelfva verket hade ett mycket ädlare utseende än den själ, hvars tankar det skulle dölja. Oden var en af de menniskor, hvilka använda anletet mera till fördöljande än till uppenbarande af hjertats känslor och själens tankar.

»Gudinnorna» — både de unga och de gamla — pratade och skrattade af hjertans grund och pekade på än ett och än ett annat föremål, som kunde gifva ett uppsluppet qvinnosinne anledning till muntra infall. Ja, Odens gudinnor voro till och med så ogenerade, att en af dem — det var Freja, kärlekens gudinna — på ett mycket uppmuntrande sätt log och nickade mot Svipdager, som dervid blef röd i ansigtet som en kokt kräfta.

Emellertid gick den svagsinte kungen ännu fram och tillbaka i rumet och mumlade långa rader af ord utan sammanhang — ord, bland hvilka namnet Gefion uttalades stundom med ett hviskande ljud, stundom med ett rytande likt lejonets i en afrikansk öken. Naturligtvis saknades icke heller suckar och vilda åtbörder.

»Gefion ... Gefion!»

Oden vände sitt öra så, att det kunde på aldra bästa sätt uppfånga ljuden inifrån salen, men hans högtidligt allvarliga ansigte förändrade icke en enda min. Endast en blixt i Sigge Fridulfssons falköga bevisade, att hans själ tog något intryck af den svagsintes rop. Men knapt var den glödande blicken utslungad, innan han stod der så kall och orubblig, som om han hade varit en af dessa egyptiska pyramider, hvilka hafva trotsat årtusendens både solsken och oväder. Ja, så kall, så lugn och likväl så eldig, så häftig, så uppbrusande (i rättan tid) måste en verklig gud vara.

Plötsligt tjöt Gylfe så att alla »gudinnorna» ryste och leendet försvann från deras ansigten och skämtet dog på deras läppar:

»Gefion! ... O, Gefion! ... Jag har dig ... O! ... O, salighet! ... Jag kommer, Gefion! .... Jag ilar .... Jag flyger .... O-o-o-o-oh!

Gylfe hade genom det öpnade fönstret blifvit varse Nanna — hon som var »guden» Balders hustru, men det oaktadt hade lyssnat till de smickrande ord, som »guden» Oden vid lägliga tillfällen hviskade i hennes öron. Gefion sjelf har berättat oss något om följderna af dessa hviskningar, ja, vi hafva hört, att om Gefion sjelf liknade Nanna, så var det i sjelfva verket ingenting, som kunde väcka förvåning. Nanna var den hulda Gefions moder.

När den galne Gylfe fick se Nanna, Balders otrogna maka, igenkände han genast Gefions drag. Han rusade ut genom dörren, lopp under vansinniga kroppsrörelser genom förstugan, ut på borggården och rakt i famnen på den förfärade Nanna, eller — rättare sagdt — hon blef af honom tagen i famn och öfverhöljd med kyssar, hvilka naturligtvis inom förloppet af några få sekunder satte svärdet i hand på den »milde» Balder, hvilken här representerades af en ganska hårdsint mansperson med allt annat än milda anletsdrag. Sannolikt skulle det hafva kommit till blodsutgjutelse för kyssarnas och omfamningens skull, om icke »guden» Oden hade i rätt tid trädt emellan. Alltjemt lika allvarlig och högtidlig steg Sigge Fridulfsson fram och skiljde med en enda kraftyttring Nanna från Gylfes vanvettiga famntag. Nästan i samma ögonblick förde han en liten duk, som han upptog ur sin ficka, fram under Gylfes näsa. Verkningarne af denna enkla förrättning voro underbara.

Den svagsinte hade knapt inandats den från duken uppstigande doften, förr än han tycktes somna .... ja, han somnade verkligen och föll till marken. Väl ilade Svipdager fram för att taga honom i sina armar, men han kom

försent och han kunde endast upplyfta den till utseendet liflöse kungen från marken.

Svipdager var, såsom vi veta, en rå och ohyfsad, häftig och obetänksam man. Fastän han trodde Sigge vara en gud, ropade han:

»Ve dig! Du må vara en gud eller en menniska .... derom bekymrar jag mig icke .... men du skall med svärd och sköld stå mig till ansvar, derför att du dödat min gode konung Gylfe.»

»Han är icke död», yttrade Oden med majestätiskt lugn.

Men rundtomkring stodo Gylfes alla kämpar och voro häpne öfver den snabba och underbara verkan af den duk, som Sigge Fridulfsson hade hållit Gylfe under näsan.

»Det är en gud .... Sannerligen är det en gud.»

»Det är Oden sjelf .... På knän .... på edra knän inför Oden!»

Och Oden log ett svagt, ett majestätiskt leende.

»Ja», sade han, »jag är Oden. Fallen ned! .... Tillbedjen!»

Och alla kämparne föllo ned på sina knän, lutande sina hufvuden mot den gräsbeväxta borggårdsplanen.

»Oden! ... Oden! .... Gudarne hafva besökt oss. Sälle äro vi.»

Men Oden sjelf log matt och hans diar logo oförbehållsamt. »Gudinnorna» deremot fnittrade ganska högt och hade stor svårighet att icke brista ut i gapskratt. Det enda, som återhöll dem derifrån, var Sigge Fridulfssons majestätiska min, ogillande blick och gudomliga hållning. Nog var äfven »guden» Oden frestad till skratt, men i hans skägglösa ansigte fans intet drag, som talade om denna frestelse. Hans lugn var — gudomligt, hans kallblodighet beundransvärd.

»Oden! ... Oden!» ropade Odens knäböjande kämpar mangrant.

»Han är icke död», sade Oden å nyo till Svipdager. »Han skall blifva frisk. Vansinnet .... det ur vår gudakrets utstötta gudabarnet .... skall jag besegra. På min befallning skall det gå ut af honom .... Eir, kom hit!»

Eir linkade fram så fort, som hennes höga ålder tillstadde.

Oden hviskade någonting i hennes öra och lemnade henne en liten af silfver förfärdigad ask. Eir nickade bifall.

»Nu vilja vi skåda», yttrade den alltjemt lika lugne och högtidlige Oden.

Eir lade sig på knä. Gylfes kämpar, som hade hört Oden kalla gumman med namnet Eir, ryste af fasa, ty de förstodo nu, att de sågo framför sig läkekonstens gudinna, hvilken var lika stark i kunskapen att förgöra, som i kännedomen om sätten att göra helbregda.

»Eir! ... Det är Eir!» mumlades det bland de ännu knäböjande kämparne. »Gudarnes närvaro är säll, men Eirs närvaro är .... Hu-u-u!»

De ryste, oaktadt deras styrka var som björnens.

Men Eir framhemtade med största lugn ur en ficka i sin drägt en liten guldflaska och ett fat af silfver .... ett ganska litet fat, ty det mätte endast tre eller fyra tum i genomskärning. Derefter framtog hon ur Odens ask en knifsudd af ett gulaktigt pulver, lade det på fatets botten och göt deröfver några droppar ur den lilla guldflaskan. Såsnart den ur flaskan framdroppande vätskan blandade sig med pulvret, började hela massan att sjuda och jäsa. En illaluktande rök uppsteg från silfverfatet och kretsade omkring hela gruppen af menniskor och låtsade gudar. Efter en half minut upphörde kokningen och ingen rök utvecklades mera. Pulvret var liksom förtärdt af vätskan och i stället sim-

made på silfverfatets botten en vattenklar och fullkomligt färglös samling af droppar. Eir luktade på den och nickade med hufvudet på ett bifallande sätt. Tydligen var hon nöjd med resultatet af sjudandet och jäsningen.

Derefter försökte hon att hälla vätskan in i Gylfes mun. Nej, hans käkar voro krampaktigt tillslutna. Men naturligtvis måste läkekonstens gudinna veta råd för allting. Eir satte två af sina magra fingrar så att en befann sig på hvardera sidan af Gylfes näsa. Hon klämde derefter till så att hennes fingrar blefvo hvita och den ofvanför befintliga delen af Gylfes näsa röd. Den döfvade var nu nödsakad att öpna munnen för att kunna andas. I nästa ögonblick flöt vätskan ur silfverfatet ned på Gylfes tunga.

Verkningarna deraf voro, minst sagdt, underbara.

VIII.

Gefions öden.

Med Gylfes drake for Gefion efter sammanträffandet med Gylfes son Sigurd alltjemt mot norr. Hon ville komma så långt som möjligt från Sagoborg och den eländige Gylfe, innan hon steg i land och satte sig i besittning af det plogland jord, som Gylfe hade lofvat henne. Flera dagsresor färdades hon, ty på den tiden hade man icke ens en aning om den snabbhet, med hvilken ett flytande samhälle kan med ångans hjelp i vårt tidehvarf förflytta sig från ett ställe till ett annat. En drakes gång öfver hafsytan liknade då för tiden ganska mycket en snigels krypande uppför en trädstam.

Då hon hade färdats några dagar, under hvilka hon hade låtit draken så nära som möjligt följa kusten, varseblef hon ett högt berg, hvilket betydligt höjde sig öfver det deromkring liggande landet. Den kloka Gefion insåg, hvilken nytta detta berg kunde göra henne i egenskap af landmärke, om hon med sin drake hemkomme från sjöresor, ty ingalunda tänkte hon sig, att hon skulle sitta stilla hemma i den borg, som hon ämnade bygga på det af Gylfe gifna ploglandet jord, utan hon hade för afsigt att, såsom en rigtig sköldmö egnade, begifva sig ut på härnadståg icke mindre till sjös än till lands. Men sjöfartskonsten var på den tiden föga utvecklad och derför ansågs det såsom en fördel att i närheten af hemmet ega ett högt landmärke, som kunde vägleda den på hafvets obanade stig hemvändande vikingen. Det berg, som här inför Gefions ögon reste sin stolta hjessa upp bland molnen, var särdeles väl egnadt att motsvara det nu antydda ändamålet, ty det var så högt, att det måste vara synligt långa vägar utåt hafvet.

Berget låg just på den plats, der sjön Lögen (den nuvarande Mälaren) sedermera uppkom. Ej ett spår af Gefionsberg är nu att se. Dock kan det möjligen hända, att när en gång Mälaren, liksom alla andra insjöar, blir urtappad och vattentom, man på dess djupa botten finner Gefionsbergets rot qvarstående.

Snart hade man upptäckt ett ställe, hvarest man kunde lägga draken i skydd mot vindar och vågor. Alla gingo i land.

»Här vilja vi bo», hviskade den arma Himla. »Här ... just vid hafvet.»

»Hvarför här?» sporde Gefion. »Hvarför just här, moder?»

Gefion kallade redan Sigurds moder för *sin* moder.

»Här se vi hafvet.»

»Ja, men det är ock skönt att bo i närheten af det höga berget. Från dess sluttande sidor kan man skåda vida omkring både land och haf.»

»Ja, väl kan man så, men om jag får se min sons drake derute på sjön, kan jag icke hinna ned till stranden och vinka honom hit, om jag bor bakom det höga berget derinne i landet.»

»Sant! ... Men om det icke är din son, moder, utan din make, som kommer derute på hafvet, vore det då icke godt att bo längre från kusten?»

»Ah! Gefion, du är klokare än jag. Hjertat vill alltid löpa åstad med mitt hufvud ... Du har rätt ... du har alldeles rätt, kära Gefion.»

»Vi bygga således vår borg bakom berget, moder?»

»Ja ... ju längre borta från kusten desto bättre.»

»Dock icke längre än att vi kunna, då oss lyster, företaga en sjöfärd.»

»Ja ... ack ja!» ... Jag tycker, att det der höga bergets af skyarna blånade topp vinkar mig ... mig synes det vara en väldig jätte, som både eger vilja och har kraft att skydda mig för min usle make. Kom, Gefion!»

Så godt sig göra lät gömdes fartyget och derefter tågade hela skaran af qvinnor tvärs genom skogarna i rigtning mot berget. Det var till största delen qvinnor, som voro härdade till att fördraga alla möjliga vidrigheter. Att vada genom kärr, att klättra uppför branta bergshöjder, att sträfva fram genom snåren i den täta urskogen — allt detta och mycket annat dylikt var för Gefion och hennes qvinnor en ringa sak. För den genom lidanden och bekymmer försvagade Himla var det svårare och hon skulle aldrig hafva uthärdat dessa ansträngningar, om icke Gefion hade med en älskande dotters ömhet underlättat mödan för henne. Himlas egen nästan fullkomliga hjelplöshet och Gefions kärleksfullhet åstadkom mellan de båda qvinnorna

ett vänskaps- och kärleksfullt förhållande, som icke kunde hafva varit varmare, om Gefion hade varit Himlas dotter. Måhända var det äfven i bådas hjertan en gemensam tanke på Sigurd, som gjorde närmandet mera innerligt än det eljest skulle hafva varit. I alla händelser hafva två verkligen goda menniskor icke svårt att förstå och värdera hvarandra.

Gefion var en god qvinna. Hon hade skiljt sig ifrån de andra »gudinnorna», just emedan hon icke kunde fördraga de andra qvinnornas något lättsinniga tänke- och lefnads-sätt.

Himla var en god qvinna, fastän hon alldeles icke kunde räkna någon slägtskap med »gudarne». Hon var visserligen häftig och lätt uppblossande till vrede, men i hennes hjerta rörde sig de vekaste känslor, de mildaste böjelser. Hon hade visserligen vredgats mången gång på Gylfe, men nu .... ja, hon var icke rätt viss om, huruvida hon icke älskade honom ännu, fastän han hade lemnat henne i Svipdagers och hans måns och i — dödens våld.

På bergets sluttning bygde qvinnorna en liten borg. Det var ett otroligt arbete för qvinliga armar, men det underlättades betydligt derigenom att högre upp på bergstoppens sidor växte väldiga träd, som när de engång hade blifvit fälda, lättare transporterades *nedför* berget, än den på slät mark växande skogens jättar skulle hafva kunnat släpas *uppför* berget till den plats, der Gefion bygde sin borg. Någon egentlig borg var det dock icke, ty huset var litet och befästningsanstalterna voro ganska enkla, inskränkande sig till en vall af sju fots höjd, på hvilken voro planterade en rad palisader af aldra enklaste beskaffenhet. Det oaktadt kunde Gefion med sanning säga till sin moderliga väninna:

»Moder Himla . . . vår borg är ointaglig. Eller huru?»

»Jag förstår icke sådana ting, kära Gefion, men jag litar på dig.»

»Gör det, moder! Ingen fiende skall mot vår vilja tränga upp till oss, det lofvar jag dig. Sjelfva Sagoborg är icke så starkt befästadt.»

»Ja ... nog synes vår vall vara hög ...»

»Det är icke fråga om vallen, ty den kan ett barn hoppa öfver, utan det, hvarpå jag litar, det är otillgängligheten af den plats, der vi hafva bygt vårt lilla fridfulla hem. Berget är här endast från en enda sida bestigligt och på den sidan är stigen så smal, att endast en enda menniska i sänder kan gå hit upp. Vi vilja bygga ett litet bålverk just vid stigens högsta punkt och derifrån skall en enda sköldmö kunna med pilskott och nedvältande af till reds liggande större och mindre stenar kunna försvara vår lilla qvinnoborg mot alla karlar i verlden. Vårt hus ligger så otillgängligt, som någonsin örnens fria näste på bergstoppen.»

Bålverket bygdes och dag och natt stod der en sköldmö vakt. Men Gefion och Himla sutto inne i salen, blickande ut öfver det stundom lugna och stundom i uppror stadda hafvet. Deras blickar uttryckte längtan. Stundom höjdes deras bröst af suckar, som bevisade, att om de än hade att glädja sig öfver örnens frihet och oberoende, så hade de dock icke att fröjda sig öfver örnens belåtenhet med sin ställning i verlden. Det vore ock en mycket besynnerligt skapad och anlagd qvinna, som kunde vara nöjd med en från det andra könet så isolerad ställning.

Der sutto de dag för dag och skådade och skådade och föga blef gjordt vid de handarbeten, som hvilade i deras knän.

En dag eller, rättare sagdt, en morgon, då de nyss hade uppstigit från deras af drömens vänliga genier kringsväfvade gemensama bädd, var det såsom vanligt, deras

första tanke att ila till fönstret. De dunkla hornrutorna voro i dag ännu dunklare än vanligtvis var händelsen. Endast töcken och liksom massor af kringhvälfvande dimmor blefvo de varse. Icke en skymt af det för dem så kära hafvet!

Raskt öpnade Gefion fönstret.

En svafvelblandad, illaluktande rök trängde in i salen. Derute hvälfde sig den ena rökmassan öfver och omkring den andra, så att de båda qvinnorna icke förmådde se en enda handsbredd bort från huset.

»Hvad har händt?» sporde Himla, hvilken var utom sig af häpnad.

»Gudarna veta det!»

»Och hvad skola vi göra?»

Innan Gefion hann gifva det tröstlösa svar, som sväfvade på hennes sköna läppar, skakades hela berget liksom af ett underjordiskt tordön. Väggarna vacklade. Alla föremål i rumet flyttades från sina platser eller åtminstone ristades, så att de knakade i alla fogningar.

»Gudarne vredgas», jemrade sig den arma Himla.

»Om gudarne vredgas, så är det icke på oss, utan på min fader.»

»Din fader?»

»Ja .... Sigge Fridulfsson .. »

»Och hvarför skulle de vredgas på din fader, Sigge Fridulfsson?»

»Derför att han tågar omkring och låter folk dyrka sig såsom guden Oden och vörda hans kämpar, såsom om e vore de andre gudarne, och tillbedja vår stams lättsinniga qvinnor, liksom om de vore gudinnorna.»

»Det är en förmätenhet utan like .... en dårskap, en ....»

»Ja ... ja! ... Allt det der har jag för länge sedan sagt honom, men han är en verldsklok man, som föga be-

kymrar sig om de öfvernaturliga magterna. Må alla himlar bevara oss!»

Det var en ny, fasaväckande, doft rullande stöt i bergets inre, som framkallade denna önskan öfver Gefions röda läppar. Denna stöt var så häftig, att de båda qvinnorna icke kunde stå stilla, utan föllo .... men föllo i hvarandras utbredda armar.

Nu instörtade alla borgens sköldmör, bleka, förvirrade, sammanflätande i ångest sina mot himlen uppsträckta händer.

Gefion och Himla hade bygt sin lilla borg på den sluttande sidan af ett eldsprutande berg. I årtusenden hade vulkanen slumrat, men nu började den röra på sina af för lång hvila trötta lemar. Dock visste ingen af qvinnorna hvad det var, som bullrade i bergets inre, ty de hade aldrig hvarken skådat eller hört talas om något eldsprutande berg. De trodde alla, att fenomenet endast var gudarnes vredgade tal.

Men utanför det öpnade och de tillslutna fönstren böljade röken och svafvellukt trängde in i qvinnoborgens höga sal.

»Sådan måste lukten vara i Muspelhem, der Surtur sitter på sin flammande tron och utandas dödande eldvarma ångor», yttrade en sköldmö, hvilkens vackra gestalt skakades såsom af en frossa, ehuru svafvelröken utbredde en stark värme i salen.

»Se! ... Se, huru röken derute nu upplyses liksom af en eld!»

Det var skenet från den ur vulkanens topp sprutande elden, men det visste ingen af qvinnorna.

»Muspelhems eldlågor närma sig. Ve .... ve oss arma!»

»Om dock tid vore att anställa ett offer, så ....»

»Offer! ... Hvad skola vi offra? ... Och hvem kan anställa offer, när Muspelhems eld och rök omgifva oss på alla sidor? ... O ve! ... ve!»

Å nyo skakades bergets grundvalar och det med sådan styrka, att alla qvinnorna tumlade omkring hvarandra på golfvet. De blefvo yra i hufvudet, både af svafvelröken och af förfäran.

»Ragnaröks tider äro inne .... Ve! ... Ve! ... Allt skall nu tagå en ända och vi med allt det andra .... Hvad är att göra? ... Hvad?»

»Bida och lida», yttrade Gefion lugnt.

»När magternas skymning går öfver verlden, skall sådan hetta komma.»

»Om du är het och varm, så trösta dig! ... Snart skall den förfärliga vintern Fimbulvetr kringsluta oss med köld och snö.»

»O ve! ... O ve!»

»Nu darra återigen bergets grundvalar .... nu ...»

»Darra? ... Nej, de skakas och ristas som kornen i ett såll.»

»Skakas? ... Nej, de bäfva .... O-o-oh!»

Och alla qvinnorna upphäfde ett jemmerskri:

»O-o-oh!»

En skakning — en knall! Ett buller sådant som uppstår, när den förfärliga Lokesonen, den hemska Midgårdsormen vänder sig i hafvet!

Derefter tycktes huset, i hvilkes qvinnorna voro, dela sig i två hälfter. Jorden, eller rättare sagdt, berget remnade under deras fötter. Eld bröt fram öfver allt. Qvinnorna kände sig liksom af en osynlig magt bortförda i rymden .... i det oändliga. Luften hven och susade kring deras öron.

»O ... Ragnarök!» suckade somliga. »Hafven förbarmande, I gudar!»

Men många hade afsvimmat och hvarken kände eller sade någonting.

Vulkanen, som under årtusenden hade rest sin stolta hjessa mot skyarna på den plats, hvarest Mälaren nu utbreder sin vida yta, hade icke längre kunnat motstå den väldiga tryckningen af de i jordens inre kokande eld- och vatten-massorna. Den smälta och sjudande gråstenen brände mot dess sidor. Öpningen i bergets topp var för trång och lemnade icke nog fritt och hastigt aflopp åt de glödande och sjudande massorna. Hela vulkanen remnade ... ja, den remnade i hundratals stycken ... den remnade och — försvann.

Ur jorden framqvälde vattenmassor, som fylde den genom explosionen urhålkade kitteln. Det blef sjön Lögen eller Mälaren.

Men hvar funnos styckena af det söndersprängda berget?

IX.

Spådomen.

Redan i ett af de föregående kapitlena sågo vi, hurusom Eir hälde sitt läkemedel in i den döfvade Gylfes mun, och vi anmärkte då, att medlet åstadkom en i sanning underbar verkan. Det är nu tid att tillse, hvaruti verkningarna af Eirs läkemedel bestodo.

Knapt hade Gylfe mottagit dropparna på sin tunga, förrän hans lif plötsligt tycktes återvända. Några ögonblick sprattlade hans lemar, liksom en grodas fötter, när hon

suckar under vivisectionens bödelsknif. En suck .... en djup suck, snarlik en dödsrossling, uppsteg ur hans bröst. Nu öpnade han ögonen och nu .... sprang han upp.

Men den Gylfe, som hastigt steg upp från marken, var alldeles icke i alla afseenden samme Gylfe, som för en stund sedan hade fallit der. Den Gylfe, som föll, var galen, men den Gylfe, som sprang upp, var så klok som någon af de närvarande kämparne .... för att nu icke jemföra honom med »gudarne» och »gudinnorna».

Bestört och häpen blickade Gylfe omkring sig. Aldrig förr hade han skådat gudar och gudinnor, men det var honom nu redan från början klart, att det var öfvernaturliga varelser, som stodo omkring honom.

»Hvar är jag?» yttrade han med samma kraftiga röst, som fordom, innan han blef galen, hade varit mäns glädje och qvinnors förtjusning.

»Du är hemma i din borg, konung Gylfe», svarade Oden med sitt majestätiska lugn .... ett lugn, i hvars framställande och spelande han var en mästare.

»Och hvem är du?»

»Jag? ... Jo, jag är Oden, den högste bland gudarne. Här omkring mig ser du mina gudar och gudinnor. Der är den älskvärda gamla Frigg ....»

Frigg fann sig så föga smickrad af epitetet »gammal», att hon rusade fram för att med handen i makens hår bevisa sin ungdomliga kraft. Lyckligtvis hejdade Vale — stridernas gud och valplatsens herre — den obetänksamma, innan hon hann utföra sin afsigt.

Oden gaf henne en bister och majestätisk blick, hvilken alls icke på något sätt afbröt hans tal:

».... den älskvärda gamla Frigg», sade han och fortsatte derefter utan att hejda sig: »och der är Thor med sin hammare, der står Freja med sin rika barm och sina svällande läppar .... ja, konung Gylfe, du ser här framför

dig hela gudarnas skara. Jag såsom gudarnes främste drott, jag Oden helsar dig, konung Gylfe, och räcker dig handen till tecken af min nåd.»

»Nå .... men hvar har jag varit? ... Jag minnes .... jag erinrar mig någonting, men jag vet ännu knapt, hvad det är ... Hvar har jag varit?»

»Det vill jag säga dig, Gylfe», återtog Oden med mästerligt spelad högtidlighet. »Du såg Gefion, min sköna dotter, och du älskade henne ...»

»Det är sant.»

Alla Gylfes kämpar sorlade af förvåning. Det måste vara guden Oden, som egde förmåga att omtala saker, hvilka ingen menniska utanför borgen hade sett och hvilka voro okända för hela verlden.

»Ja, jag såg Gefion och älskade henne ... Ännu älskar jag henne.»

»Jag vet det», sade den oefterhärmligt allvarlige Oden, »jag såg det, der jag satt på min höga tron Lidskjalf. Jag såg också, att förnuftets ljus utsläcktes i din själ, då Gefion flydde ifrån dig ...»

»Det är Oden ...», mumlade kämparne, »ingen annan än Oden kan veta dessa ting, hvilka vi här på borgen hafva hemlighållit för hela verlden.»

Men ingen af dem tänkte på, att Oden hade genom det öpnade fönstret hört den svagsinte konungen ropa på Gefion och att han endast genom åhörandet af dessa rop kunde hafva lärt känna saken.

»Ja», återtog Oden, utan att ens le, »ja, jag såg din bedröfliga belägenhet, Gylfe, och jag har endast för att hjelpa dig lemnat min af guld strålande höga sal Valhall ... Alla gudar och gudinnor älska dig, Gylfe, och derför har hela mitt gudomliga hof följt mig hit ned.»

Och kämparne började ropa:

»Och Oden har helbregdagjort konung Gylfe. Det

vansinne, mot hvilket alla menskliga botemedel förgäfves blifvit använda, detta har Oden med några krossade frön ur en ask och några droppar vatten ur en flaska öfvervunnit. Vi hafva sjelfve sett det och vi hafva hört Oden befalla Eir, läkekonstens åldriga gudinna, att göra konung Gylfe frisk.»

Den gamla Eir blef ursinnig, då kämparne kallade henne »åldrig», men den starke Tyr grep henne i armen och hindrade henne från ett utbrott, som ovilkorligen skulle hafva skadat »gudarnes» anseende på platsen. Huru ofta har det icke inträffat, att en gammal kärings onda tunga har i grund och botten förderfvat en god sak? Eir blef emellertid, såsom vi nämnde, förhindrad att förderfva guden Odens väl sammansatta saga.

Och folket jublade högt i skyn. Aldrig tillförne hade de sett sådana underverk ske, aldrig hört en sådan vishet, aldrig skådat en sådan uppseendeväckande stât, aldrig sådana färgade tyger och aldrig sådana utsirade vapen. Aldrig hade sådan glädje blifvit spord i Norden. Väl visste man, att gudarne hade i andra länder och för lång tid tillbaka uppenbarat sig i synlig gestalt, gjort de blinde seende, de döfve hörande, de spetelske rene och de halte fullkomlige till lekamen. Men aldrig någonsin hade man sport, att gudarne i synlig gestalt hade uppenbarat sig i dessa trakter. Derför blef folket utom sig af fröjd. Qvinnor och barn, som erhållit del af nyheten, lupo till och föllo på knän, framtjutande böner i alla möjliga tonarter och med alla tänkbara ändamål. Kämparne kastade brinnande blickar på »gudinnorna» och »gudarne» visade ganska tydligt, att de icke funno kämparnes hustrur och döttrar vara mindre älskvärda än »gudinnorna». Jo, det var just en vacker röra och det var min sann också en snygg samling af »gudar» och »gudinnor». Hvad Svarta Hafvet hade med vämjelse försmått, det fick Norden taga emot icke blott med tacksamhet, utan

till och med såsom föremål för gudomlig dyrkan. Den bäste ibland dem var Oden sjelf, ty ehuru åtskilligt kunde med skäl anmärkas mot hans moralitet och mot hans sätt att välja utvägar, så framstår dock såsom allmänt omdöme om hans verksamhet, att han i många afseende befordrat vårt lands välfärd, att hans afsigter varit någorlunda rena och hans arbete till stor del oegennyttigt.

Hela Sagoborgs befolkning var vild af förtjusning. Den kände sig så glad och lätt, som om den hade af osynliga händer blifvit upplyftad från den materiela verlden och förd direkt in i Valhall.

Gylfe ensam gick fram och tillbaka, mumlande för sig sjelf:

»Jo ... det der var just en skön samling gudar!... Ha, ha, ha!... De äro icke gudar mera än jag... Och gudinnorna sedan!... Fy!»

Dessa Gylfes af ingen hörda tankar bevisa, att karlen hade fått sitt sunda förnuft igen. Och det är vackert så.

»Men», brummade han, »om jag icke missminner mig, sade den der karlen, som påstår sig vara Oden, att han är Gefions ... den fagra Gefions far. Nå... det förändrar saken. Jag bör låtsa tro på sagan om det här snygga sällskapets ankomst direkt från Valhall. Jag bör smickra fadren, om jag vill vinna döttern... O! den hulda Gefion... Godt! Hvad bör jag då göra?... Jo, jag bör inbilla den s. k. Oden, att jag tror på hans enfaldiga saga... Hvad bekymrar jag mig om hela gudaskaran, om jag endast får ega min Gefion, min Gefion. Alltså... se här hvad jag vill göra!»

Gylfe gick bort till Oden, som under den allmänna tystnaden och overksamheten hade börjat egna Idun, Brages maka, sin gudomliga hyllning.

»Du store, mäktige gud!» ropade den listige Gylfe. »Du all verldens beherskare! Du från det af guld, silfver och

ädla stenar strålande Valhall komne Oden! Dig egnar jag min ödmjuka och vördnadsfulla hyllningsgärd.»

Och den sluge Gylfe föll på knä för mannen från Svarta Hafvet.

»Var helsad, konung Gylfe!» sade den oefterhärmligt majestätiske skådespelaren Sigge Fridulfsson. »Kom till mitt hjerta, min son!»

Den skälmen Gylfe omfamnade Oden. De klappade och kysste hvarandra. Det var en makalös omfamning — makalöst varm; men också å båda sidor makalöst falsk. Men det dumma folket jublade och herrar gudar och de söta gudinnorna logo dels af medömkan öfver den dumhet som de tilltrodde Gylfe, dels vid tanken på Odens bedrägeri. Jo, det var en komedi!

»Stig in under mins borgs låga tak, höge Oden!» bad Gylfe och såg dervid mäkta from och enfaldig ut. »Väl är min sal hvarken så hög eller så stor eller så förgyld som din egen sal Valhall, men bänkar och bord har jag och hvarken horn eller mjöd skall saknas.»

Innan Oden hann besvara denna inbjudning, väcktes alla de närvarandes uppmärksamhet derigenom att Thor, som fann hela underhandlingen ledsam, började leka med sin hammare Mjölner. Han kastade den ifrån sig och den beskref en äggformig linie i luften, återvändande till Thors närhet, der han ganska behändigt ånyo uppfångade den.

Gylfes kämpar voro så häpne, att de en ganska lång stund åskådade dessa experimenter, innan de förmådde gifva sina känslor luft. Men när de hade tjugo gånger sett Thor kasta hammaren och tjugo gånger öfvertygat sig om, att Mjölner återvände till sin herre utan att röna inverkan af någon yttre, synlig kraft — då började de att klappa händer, slå svärden mot sköldarna, skratta, ropa och på annat sätt gifva sin beundran till känna. Sagoborgs qvinnor voro alltjemt så öfverväldigade af medvetandet om gudarnes när-

varo, att de hvarken kunde ropa eller skratta, huru ofta de än sågo Thors beryktade hammare utföra sin inlärda konst. Thors vackra förevisning fullbordade hvad Odens och Eirs läkekonst och det för borgens invånare hemlighetsfulla inträdandet inom vallarna hade påbörjat. Efter den stunden fans ingen annan än Gylfe, som betviflade de s. k. gudarnes och gudinnornas identitet.

Men om Sagoborgs invånare hade lefvat i nittonde århundradet, skulle de hafva vetat, att när man gifver en krokig gren en viss, efter matematiska regler bestämd form, så utför den alldeles samma rörelser som Thors hammare. Man kastar den ifrån sig med full arm- och hand-kraft och den återvänder i en till formen noggrant svarande, men nedåt böjd kroklinie. Om Thor var en gud för sin hammares skull, så kan hvarje liten skolpojke i våra dagar med samma rätt kalla sig för en gud, ty han kan utan svårighet sjelf göra sig en dylik hammare * och det af hvilken vedklump som helst, som han hittar på vedbacken.

Oden stod och blickade utåt hafvet, hvilket låg utbredt inför deras ögon, som befunno sig inom Sagoborgs vallar. Hans falköga varseblef en liten svart molntapp vid synranden. Här var återigen ett tillfälle att inför den enfaldiga befolkningen på Sagoborg lysa med skenet af en öfverjordisk och gudomlig makt. Oden visste väl, att den svarta molntapppen betydde storm och oväder och hans sjömannaerfarenhet sade honom, att det icke kunde dröja fem minuter, innan ovädret måste utbryta. När Oden hade gjort sina iakttagelser, vände han sig om och vinkade till sig Njord med en mycket högtidlig åtbörd.

Alla stodo häpne — d. v. s. alla Sagoborgs invånare, ty »gudomligheterna» visste nogsamt, att Sigge Fridulfsson

* I någon årgång af »Familj-Journalen» eller »Förr och Nu» hade fornforskaren sett en liten uppsats i denna interessanta fråga.

icke kunde göra mera skada än någon annan elak människa. Men borgfolket väntade någonting underbart.

»Blås upp, Njord, du vindarnes gud!» ropade Oden. »Mig lyster att se, hurusom hafvet derute råkar i uppror och hur det ter sig här ifrån Sagoborg, när stormar och orkaner rusa fram öfver dess yta. Blås upp dina kinder och låt oss få en smula vind.»

Njord tycktes vara en smula häpen, men han sansade sig, ty Odens majestätiskt lugna blick öfvertygade honom att denne ypperlige skådespelare var säker om att lyckas i det experiment, som nu skulle företagas. Gudinnorna fnittrade och hviskade, undrande om Sigge Fridulfsson verkligen hade blifvit anfäktad af det vanvett, som nyss hade blifvit utdrifvet ur Gylfes hjerna.

Och Njord blåste upp kinderna, pustade ut den sålunda samlade luften, och förnyade åtskilliga gånger detta i »gudarnes» ögon helt visst ganska löjliga tillvägagående. Både »gudar» och »gudinnor» visste ganska väl, att om Njord ville blåsa så att lifvet fore ur hans kropp, skulle han icke ens förmå uppväcka storm i ett vattenämbar. Men Gylfes kämpar och qvinnorna inom borgen, de kände alls icke till Njords lumpna menniskonatur, utan de trodde för visso, att den väl gödde »guden» rådde öfver storm och vågor, och de afvaktade derför med spändt intresse det resultat, som skulle uppstå deraf, att den tjocke Njord spände ut sina hinder så förfärligt.

Oden hade räknat ut saken med fullkomlig noggrannhet. Den lilla svarta molnfläcken steg med skyndsamhet upp på himlen. Den vidgade sig, den växte, den antog allt mera hotande dimensioner. Och vågorna började krusa sig på den förut blanka och spegelklara hafsytan.

Njord blåste och Sagoborgs invånare stodo häpne. Endast Gylfe insåg Odens listiga anslag. Han mumlade mellan tänderna:

»Den der karlen är slug, mycket slug, men man borde också vara dum för att icke inse, att den svarta molnfläcken bebådade storm. Jo, jo ... det der är nog en snygg Oden! ... Ha, ha, ha! ... Nå, jag måste hålla god min. Han är ju far till min lilla sötunge Gefion. Alltså! ... Tro, om du kan tro, Gylfe. I annan händelse måste du för Gefions skull inbilla den der löjligt allvarlige s. k. Oden, att du tror på hans egenskap af Allfader ... Ha, ha, ha! Ja, det här är just en riktigt snygg historia.»

Men den svarta molnfläcken hade redan utvidgat sig så mycket, att den öfvertäckte hela firmamentet, så att icke en enda blå fläck kunde upptäckas någonstädes. En kall och häftig vind svepte fram. Den fete Njord spände sina kinder och blåste af alla krafter, så att »gudinnorna» tyckte att han såg rigtigt lustig ut. Snart började hafvet sjuda och brusa. Vinden öfvergick till storm. Hafvet kom i uppror.

»Se! ... Se!» ropade kämparne och pekade utåt sjön. »Hvilken annan än vindarnes gud, den väldige Njord, skulle kunna med en pust ur sin mun uppröra både luft och haf? ... Lycklige äro vi, att gudarne värdigats se till oss i vår ringhet och taga boning ibland oss. Sälle äro vi ... Hören, huru hafvet brusar, huru orkanen sveper fram! ... Upphör, gud Njord, upphör att blåsa, ty om du fortfar, måste hafvet stiga öfver sina bräddar.»

»Nå, jag kan väl vara nöjd för denna gång», yttrade Njord kallt och började genast egna sin hyllning åt Svipdagers hustru. När aktören har slutat sin rol, eger han ju frihet att mellan kulisserna göra hvad helst han vill.

»Nej, här är obehagligt att stå ute i blåsten», yttrade Gylfe. »Vågar jag anhålla, att våra vördade gudar och gudinnor värdigas träda in under mitt omålade tak? Aldrig skulle då i min slägt slik heder glömd varda. Efter tusende år skola mina efterkommande minnas denna dag.»

»Gudinnorna» fröso som om det varit full vinter.

»Nåja, nog kunna vi gå in en stund», utlät sig den majestätiske Oden, men betraktade derunder boningshuset med en blick, som var ämnad att uttrycka hans gudomliga förakt.

Och Gylfe, den sluge karlen, lopp fram och öpnade dörren och stod der bugande under hela den tid, som den »gudomliga» skaran behöfde för att stiga in i borgen. I stora gästabudssalen samlades alla och Gylfes kämpar äfven. Sist af alla steg Gylfe sjelf in.

Han fattade ett mjödhorn, fylde det med mjöd, talade och sade:

»Varen välkomne till konung Gylfe, I gudar och sköna gudinnor! Jag dricker eder till ett välkomsthorn. Varen såsom om mitt hem med alla dess egodelar vore edert!»

Man slog sig ned vid de rundt kring salen löpande borden, gudar och qvinnor, kämpar och gudinnor om hvarandra. Det var icke så noga med rangskillnaden.

Aldra bäst tog sig Oden ut, när han satt med sina vänner i en till fest smyckad sal. Hans skägglösa ansigte, hans smärta och höga gestalt, hans skarpa, men vackra blick, hvilken stundom liksom smälte bort i en outsäglig mildhet, och hans till en del grånade hår — allt förenade sig att göra honom till en behaglig företeelse. Derjemte var han, såsom uråldriga sagor förmäla, i stånd att tala så enkelt och snillrikt, att alla, som hörde honom, tyckte *endast det* vara sant, som *han* talade.

Mycket drack man och något litet åt man vid Gylfes bord denna afton, den första, under hvilken »gudarne» gästade Sagoborg. Qvinnorna skämtade med »gudarne» och »gudinnorna» skämtade med kämparne. Ja, det var i sanning en skön sämja mellan de jordiska och de öfverjordiska magterna. Oden var glad i hog, men Gylfe var gladare.

Och derpå kan man icke undra, ty då Oden trodde sig bedraga, var deremot konung Gylfe i stånd att genomskåda bedrägeriet. Det senare är till följd af sin natur mera angenämt och glädjande än det förra.

»Qväd en fager sång, Brage!» ropade Oden, sedan Frejas blickar hade gjort honom uppsluppen och munter oaktadt Friggs rynkade ögonbryn.

Men att bedja Brage, skaldekonstens »gud» om en sång, det var att göra honom förlägen, ty, såsom vi hafva erfarit var just skaldekonsten hans mest svaga sida.

»Jag har förkylt mig och är hes», svarade Brage med ett konstgjordt hväsande, som skulle föreställa heshet, men som i sjelfva verket var så föga svarande mot sitt ändamål, att alla de söta gudinnorna brusto ut i gapskratt.

»Hes!» utropade Oden. »Är du hes, Brage? Omöjligt!»

»Jo, hes är jag och kan icke qväda», hväste skaldeguden.

»Gif honom ett pulver, Eir!» uppmanade Oden. »Det skall göra karlen . . . hm! . . . guden godt. Skynda dig, gudinna!»

»Jag tackar», genmälde Brage, »jag tackar för din omtanke, Allfader, men icke släpper jag den gamla Eir fram till min hals, så länge jag eger ett par händer, med hvilka jag kan hålla henne borta från min kropp.»

»Du skurkaktige Brage . . .» började den så ohöfligt omtalade Eir.

»Ingen skandal vid gudarnes bord!» dundrade Oden. »Intet gräl i min närvaro! . . . Du kan då icke sjunga, Brage?»

»Jag är så hes . . .»

»Nå, då vill jag sjelf qväda. Hören, I gudar och gudinnor!»

Och Oden sjöng:

Förstånd behöfver
Den vida färdas.
Minst felar en varsam,
Ty mer pålitlig vän
Än mycket förstånd,
Man aldrig finner.

Godt förstånd
Hvar man bör ega,
Men ej för mycken vishet.
Dem ibland menskor
Fagrast är lifvet,
Som väl och mycket veta.

En oklok man
Tror sig allt veta
Den stund han ej är nödställd;
Men ej han vet,
Hvad han skall svara,
Då män honom pröfva.

Tidigt sådd åker
Skall ingen tro
Och ej för tidigt sin son.
Vädret råder för åkern,
Vettet för sonen;
Ovisse äro båda.

Vid qväll skall dag rosas,
Hustru då bränd hon är,
Svärd, då det är pröfvadt,
Mö, då hon är gift,
Is, då du är öfver,
Öl, då det är drucket.

Bort dör din hjord,
Bort dö dina fränder
Och sjelf dör du äfven;
Men ryktet aldrig
Skall dö för den,
Som sig ett godt förvärfvar.

Bort dör din hjord,
Bort dö dina fränder,
Och sjelf dör du äfven,
Men ett vet jag,
Som aldrig dör:
Det är dom öfver död man.

För våra kritiska öron är denna sång måhända tarflig. Ja, men för våra okonstlade förfäder var den någonting utomordentligt vackert, ty skaldekonsten var för dem helt och hållet okänd ända till den dagen. Dock undslapp Oden icke helt och hållet den giftiga kritiken, men den hade sina målsmän icke bland Sagoborgs invånare, utan bland gudinnorna. Freja, kärleksgudinnan, i hvars interesse låg att icke alltför mycket inför menniskors omdöme upphöja förståndet, tyckte att Odens sång var tråkig. Idun, ungdomens gudinna, fann talet om död man vara alltför sorgligt. Frigg, Odens egen gemål, hade ingen anmärkning att göra, men det var af det skälet, att hon hade insomnat redan då Oden sjöng första strofen. Sannolikt var detta insomnande den skarpaste anmärkning, som gjordes mot Odens sång, ty det bevisade, att Frigg fann sin makes poesi vara osmaklig.

Oden var en karl, som förstod sin sak. Han visste, att om man blott roar menniskor så mycket de önska, så bekymra de sig föga om att tänka. Han hade sannerligen skäl att försöka hindra Sagoborgs invånare från alla både tankar och reflexioner, ty om de hade erhållit tid till allvarlig eftertanke, skulle de ganska lätt hafva kunnat skåda den menskliga skröpligheten tvärs genom gudinnornas färgrika, men slitna och i sjelfva verket föga rena drägter. Det låg alltså i hans interesse att så mycket och så länge som möjligt underhålla och roa borgfolket.

Med vanlig slughet hittade han snart ett ämne, som från urminnes tid har interesserat allt hvad menniska heter

— spådomskonsten. Äfven här visade det sig snart, att detta samtalsämne icke saknade dragande kraft. Det är också helt naturligt. Menniskan lefver inom den materiela inskränkningens herradöme och hon ser icke ens en hands bredd framför sig. Framtidens innehåll, som är för menniskan af så oändligt stor vigt, är höljdt i mörker, men just dess oändliga vigt gör kännedomen derom till en för hjertat kär kunskap, efter hvilken man längtar, så snart ett tillfälle yppas att få kasta en blick bakom täckelset. Också hade Oden knapt talat ett par minuter om spådomskonsten, förr än Gylfe med stor ifver sporde:

»Nu, då gudar gästa mitt hus, vill jag fråga: är spådomskonst möjlig? Kan någon verkligen se in i framtiden?»

Allas ögon voro med spändt interesse fästade på den majestätiske Oden, som med orubbligt lugn svarade:

»Det är möjligt.»

»Härligt vore det, att få af Odens egen mun lära den konsten.»

»Du skall få lära det, Gylfe», yttrade Oden, »ty du är min och de andre gudarnes älskling. Låt sätta en kittel öfver härden! Och du, Eir, läkekonstens gudinna, gå du ut och samla de till *sejd* nödiga örterna!»

Eir lemnade sin plats och sitt mjödhorn och linkade ut. Hjon och trälar hängde kitteln öfver den högt flammande brasan på härden. Innan vattnet i kitteln hade börjat koka, återkom Eir med några växter, som hon sannolikt hade utan någon urskiljning plockat utanför förstugudörren, men hvilka i borgfolkets ögon hade heder och värdighet af trolldomsörter. Deribland fans Melilotus med sina rynkiga och småhåriga ärtbaljor, Euphrasia med sina eggrunda, sågade blad, Bartsia med sina i öfversta bladverken sittande blommor, Tussilago med sin ensliga blomma, sin fjälliga, mjölkfulla stängsel och sina stora rotblad — med få ord: det var idel

vanliga växter, som på den tiden kunde plockas vid hvarje väg och stig. Men borgfolket betraktade det simpla ogräset med mycket vördnadsfulla blickar, ja, qvinnorna ryste vid anblicken af blomster, som de hvarje dag trampade under fötterna med största kallsinnighet.

Oden mönstrade det af Eir medförda ogräset med mycken uppmärksamhet och nickade majestätiskt för hvar och en växt, som vann hans höga bifall. En del kastade han på elden och resten hamnade i det nu vildt sjudande vattnet, i hvilket han genast började röra med en jernslef, under det att han sjöng ett enformigt qväde på ett för hvar och en af borgfolket alldeles obegripligt språk. En skolpojke i våra dagar skulle hafva kunnat säga Gylfe, att det helt enkelt var latin, romarnes språk, och att sången endast var ett simpelt ode af Horatius. Sigge Fridulfsson hade genom beröringen med romarne i hans hemland lärt sig deras vackra språk.

Borgens män och qvinnor voro så sysselsatta med att att åhöra sången, att de icke märkte, att Oden framtog ett litet paket och hälde dess innehåll uti kitteln, der det genom slefvens rörelser snart förenade sig med kittelns förut varande innehåll. Den ända till det komiskas gräns högtidlige Oden rörde med slefven och sjöng sin horatianska sång minst en halftimme. Alla de öfriga i salen varande menniskorna voro tysta, men de glada gudinnorna fnittrade hvar i sin vrå, ty de kände Odens spådomskonst i grund och botten och för dem var hans sejd helt enkelt ett narrspel.

När Oden hade fortfarit med sitt göromål en half timme, vände han sig plötsligt till Gylfe och sade med dof och graflik stämma:

»Hvad är det bland menniskors öden eller bland andra ovordna ting, som du önskar veta, konung Gylfe? Säg, och dig skall det kunnigt varda.»

Gylfe ryste, ty ehuru han alls icke trodde på Odens

gudom, fann han hela tillställningen hemsk. Dessutom grumlades hans förstånd af den tanken, att om än den der majestätiske karlen icke var någon gud, så fans enligt Gylfes mening ingenting, som hindrade, att han kunde vara en verklig spåman och sejdkonstnär, hvilken förmådde blicka in i framtiden. Emellertid voro hans hjerta och hufvud uppfylda af tankar på Gefion och han skulle heldre hafva störtat sig i en brinnande svafvelsjö, än att han afstått ifrån att få veta, om den fagerkindade Gefion någonsin skulle blifva hans. Med en viss bäfvan för ett ogynsamt orakelsvar yttrade han:

»Mig lyster att veta, om ... om Gefion en gång ... blir ... blir min.»

Till och med den majestätiske skådespelaren Sigge Fridulfsson kunde med möda tillbakahålla ett leende, som ville arbeta sig fram till hans läppar. Borgfolket såg ut, som om det undrade, huruvida galenskapen å nyo var på väg att anfäkta deras nyss förståndiggjorda höfding. »Gudarne» gömde sina skägglösa ansigten i sina händer och »gudinnorna» kröpo bakom ryggarna på »gudarne.»

»Nå», dundrade Oden, »du skall få veta, om min dotter Gefion blir eller icke blir din maka. Jag kunde visserligen säga dig det med ledning af den allvetenhet, jag såsom högste gud besitter, men jag vill sänka mig ned till din låga ställning såsom menniska, jag vill betrakta mig såsom endast varande en vanlig spåman, på en siares sätt utransaka de förborgade tingen och på grund af hvad jag genom sejdkonster erfar gifva mitt svar.»

»Huru och på hvilka grunder mitt öde förutsäges, det gör ingenting», inföll Gylfe, »om jag endast får veta sanningen.»

»Du skall få veta sanningen, konung Gylfe. Hören då I alle och lären att vörda och beundra den af mig uppfunnna sejdkonsten. I hafven sett, att jag endast lagt gröna

växter i det kokande vattnet. Ännu en gång vill jag qväda... Derefter vilja vi se till, hurudant vattnet i kitteln är till färgen. Konung Gylfe vill veta, om Gefion någonsin blir hans. Nå, om nu efter sångens qvädande det i jernslefven upphemtade vattnet är svart, då betyder det ett 'nej!', men om det är rödt, så betecknar det ett 'ja!', ty rödt är kärlekens färg alltsedan första gången en qvinna rodnade.»

Och Oden qvad en lång strof ur Virgilii Æneid, hvaraf borgfolket och isynnerhet Gylfe kände sig mycket uppbygde.

Derefter upptogs jernslefven, full af dekokten på ogräset och på det pulver, som Oden obemärkt hade kastat i vattnet. Innehållet synades noga både af borgens män och qvinnor och af de »gudomliga» varelser, som hedrade Gylfes hus med sin närvaro, men framför allt af Gylfe sjelf, hvilken var nära att skålla sin näsa i den sjudande vätskan.

»Röd!... Röd!» ropade Gylfe.

»Röd!... Röd!» yttrade »gudar» och »gudinnor.»

»Röd!... Röd!» hviskade borgfolket.

Men Oden sade ingenting. Han endast log på ett mycket högtidligt och vördnadsbjudande sätt.

»Du har i mitt sejdvatten läst svaret, konung Gylfe», yttrade Oden, när några minuter hade gått och mängden hunnit lugna sig.

»Ja!... Tack, Oden!... Begär af mig hvad som helst och jag skall gifva dig det..... O, Gefion!... Du perla bland qvinnor, du skall blifva min och jag skall blifva din. O, du fagra, du fagraste Gefion!»

Och Gylfe började hoppa och dansa. Hopp och dans äro yttringar af vansinne, hvilka s. k. förnuftigt folk stundom efterhärma. Det är derför icke att undra öfver, att borgens kämpar och qvinnor började tro, att Gylfe återigen var den svagsinte konungen.

»Nej, vänta, Gylfe!» utropade Oden, sedan han nu sjelf

hade blifvit i tillfälle att titta ned i slefvens innehåll. »Nej, vänta! Det synes mig, som din glädje vore allt för bråd.»

Gylfe stannade, tydligen slagen af häpnad och bestörtning.

»Huru? ... Hvad? ... Vid alla Hels onda andar svär jag, att vätskan i sejdslefven har en röd färg.»

»Ja väl, ja! ... Men dock icke så röd, som den borde hafva varit, om svaret skulle hafva kunnat anses såsom ett obetingadt ja.»

»Inte?»

Ordet stockade sig i den stackars konung Gylfes hals.

»Nej, ty vätskan är endast ljusröd och om det varit ett obetingadt ja, skulle den hafva haft en mörkröd färg.»

»Nå ... i alla himlars namn, hvad betyder den ljusröda färgen?»

»Ja, det är just detta, som vi nu vilja med användande af sejdkonstens största och mest obegripliga hemlighet utforska.»

»För all del .... försumma icke, att ....»

Oden reste sig upp och lutade sig öfver det i kitteln sjudande vattnet, låtsande sig med stor uppmärksamhet skärskåda dess porlande yta. Plötsligt reste han sig upp, ropade:

»Nu, konung Gylfe, kan jag genom min sejd undervisa dig om den blekröda färgens betydelse.»

»Ah!»

»Den betecknar, att Gefion blir förmäld med någon i din slägt, men den säger icke uttryckligt, huruvida du sjelf eller någon annan i slägten är den, som skall en gång få sluta henne i älskogsvarma armar.»

»Då är jag nöjd», utropade Gylfe, »ty då måste det blifva jag. Icke har jag någon broder och min son Sigurd har icke under de två senast förflutna åren låtit höra af sig. Sannolikt har hans drake gått förlorad och han med den.

Det måtte alltså vara jag, som skall ega Gefion .... Gläd-jens med mig, I alle! .... O, du fagraste Gefion! ... I trilske hjon, I late trälar! Bären upp mera mjöd, annars .... Vi vilja dricka och göra oss glada .... Glada? ... Ja, ty Gefion är min.»

Och det blef mycket drucket den natten i Gylfes höga sal, men aldra mest drack konungen sjelf, ty han var den gladaste af alla.

X.

Ett budskap.

»Gudar» och isynnerhet »gudinnor» funno sig väl på Sagoborg. Nå, de hade också vandrat en lång väg, då de från det nuvarande Skånes låga kust hade ströfvat fram genom både skånska och småländska urskogar och kärr och slutligen hunnit fram till konung Gylfes borg. Man kan lätt förstå, att »gudar», som gå klädde i mantlar, och »gud-innor», hvilka behöfva skört och kjortlar kunna blifva trötta och behöfva hvila. På Sagoborg hvilade de också rätt grund-ligt och konung Gylfe, som var tacksam för Odens enligt hans mening goda spådom, sparade inga omkostnader för att göra gudasällskapets vistelse på Sagoborg så angenäm som möjligt.

»Blif hos mig för alltid», bad han en dag Oden. »All-fader, blif här!»

Gylfe visste väl, att den högtidlige karlen icke var gud mera än han sjelf, men han glömde också aldrig, att mannen med den majestätiska uppsynen var den sköna Ge-fions fader.

»Nej, jag måste återvända till Valhall. Mig lyster att åter sitta i högsätet i min egen förgylda sal. Men, konung Gylfe, du kan vara öfvertygad derom, att din gästfrihet mot mig och mina gudar och gudinnor aldrig skall utplånas ur Allfaders minne. Jag vill vaka öfver dig.»

»Ack, blif hos oss, höge och mägtige Oden!»

»Bed mig icke ....»

»Jag vill bedja, till dess tungan förtorkas i min mun.»

»Jag kan icke.»

»Du kan allt hvad du vill, Oden. Är du icke gudarnes konung?»

»Jo, men ....»

»Låt icke bedja dig! ... Oden, stanna hos oss!»

»Omöjligt, min vän!»

Så bads och så vägrades hvarje dag.

Ett helt månskifte gick förbi. Ännu vid dess slut hade icke Gylfe lyckats öfvertala Oden. Den sluge Sigge Fridulfsson förstod ganska väl, att ju mera högtidligt och envist han nekade, desto ifrigare skulle Gylfe påyrka hans och den öfriga gudaskarans qvarstannande och deras bosättning till en tid i det lilla fattiga landet i den höga och kalla Norden.

En afton sutto Oden och Gylfe helt ensame i gästabudssalen, der en brasa sprakade på härden. Hjonen sprungo ut och in, men qvarstannade aldrig så länge i salen, att deras närvaro kunde i någon mon störa kungens och »gudens» förtroliga samtal.

Men hvar voro »gudarne» och »gudinnorna»?

Jo, gudarne gingo nere vid sjöstranden och språkade månget muntert och kärleksfullt ord med borgens yngre och vackrare qvinnor. De hulda gudinnorna sutto inne i skogen här och der, inbegripna i samspråk med Gylfes kämpar.

»Nå, Oden, stanna hos oss!» yttrade Gylfe.

»Nej!»

»Du skall få hela det landområde, hvaröfver jag är erkänd herre.»

»Du önskar då af hjertat, att vi måtte blifva qvar här?»

»Oh! .... Väldige Allfader, kan du verkligen betvifla det?»

»Nej, din envishet har öfvertygat mig», utlät sig den högtidlige asen.

»Du stannar då qvar?»

»Ja, ett eller annat år kan jag väl blifva här i landet. Dock måste jag först skicka ett bud till Valhall för att efterhöra, huru allting står till i min guldglänsande och i ljus- eller sol-sken gnistrande sal.»

»Det kan du ju erfara genom din underbara sejdkonst.»

»Nå, jag medgifver det .... Låt sätta en kittel öfver härden. Då jag erhålllt visshet om tillståndet i gudarnes hem, skall jag gifva dig svar.»

Gylfe tillkallade några trälar och hjon och snart hängde kitteln på vederbörligt sätt i sina krokar öfver den lifliga brasan.

Oden skötte sin sejd med allvar. Inom tio minuter — en tid, under hvilken Gylfe omvexlande log och var full af oro — vände han sitt af orubbligt lugn stämplade ansigte mot Gylfe och sade:

»Allt står väl till i Valhall.»

»Lofvad vare ...!»

»Endast den olyckan har inträffat, att en af de två kattor, som draga Frejas, kärleksgudinnans vagn har blifvit sjuk.»

»En allvarsam sjukdom?» sporde Gylfe med låtsadt interesse.

»Ja ... mycket allvarsam!» genmälde Oden, hvars ögonbryn voro bistert hoprynkade, liksom af bekymmer.

»Finnes ingen hjelp?»

»Jo, jag skall sända Eir, läkedomsgudinnan, hem till Valhall, så snart hon kommer hem från skogen. Frejas katt måste räddas till hvilket pris som helst.»

»Naturligtvis . . .!»

»Alltså, min käre konung Gylfe, vilja vi nu slå ur hogen alla tankar på Valhall och i stället vilja vi tala om dina angelägenheter, Gylfe.»

»Jag tackar . . . .»

»Du önskar behålla mig och min gudomliga hofstat qvar här i landet under så lång tid, som vi kunna qvarstanna här?»

Gylfe tänkte väl, att han aldra helst skulle hafva kastat den storskräflande karlen på dörren, men han svarade likväl med en röst, som tydligt uttryckte glädje och förtjusning:

»Ja . . . . sådan är min och mitt folks önskan, du väldige!»

»Och du vill till en bostad för oss anvisa ett område?»

Gylfe tänkte visserligen, att om den högtidlige skådespelaren hade i verkligheten varit Oden, skulle han icke hafva behöft bedja Gylfe om ett stycke jord, som han i sådant fall skulle hafva kunnat taga med eller mot Gylfes vilja, men han beherskade sin själs rörelser och svarade på det mest saktmodiga sätt:

»Ja . . . . du behöfver blott välja inom mitt område, väldige Oden, du hela verldens herskare och fader . . . . Jag beder dig: välj!»

»Godt! . . . Jag har redan valt.»

»Låt höra! Allt hvad du önskar, mägtige gud, är redan beviljadt, innan jag hört dina visa tankar eller inhemtat ditt kloka beslut.»

»Långt uppe i landet ligger ett berg . . . . ett högt berg.»

»Jag vet det. Inom mitt område ligger det och de, som bo i dess omgifningar, hafva redan åtskilliga år er-

känt min öfverhöghet. Det är ett berg, hvars topp förlorar sig bland molnen.»

»Jag ser det i detta ögonblick», sade Oden, som inom en handvändning gaf sina ögon ett drömmande uttryck, liksom om han hade skådat långt, långt bort i fjerran.

Om Gylfe hade vetat, att Oden redan för länge sedan hade emottagit en budbärare, som för honom noggrant beskrifvit berget, skulle han icke hafva så mycket förvånat sig öfver de i detalj noggrana beskrifningar, hvilka Oden gaf på bergets utseende. Nu blef han väl, så snart Oden hade börjat denna beskrifning, en smula häpen, men hade redan i så hög grad tillegnat sig Sigge Fridulfssons skådespelarekonst, att hans alls icke lät Oden förstå, huru förvånad han var, utan tvärtom yttrade sin förvåning öfver Allfaders förmåga att skåda aflägsna bygder, såsom om de låge alldeles i närheten.

»Nåväl», utlät sig Oden, sedan han en stund förvånat Gylfe genom sin lokalkännedom rörande den vulkan, på hvars sluttning Gefion, okunnig om bergets beskaffenhet och emedan hon aldrig hört ett ord nämnas om eldsprutande berg, hade bygt sin borg, »nåväl, vill du, konung Gylfe, tillåta mig att bygga en borg i trakten omkring detta berg?»

»Mig skulle aldrig större glädje kunna vederfaras. Bygg!»

»Jag skall bygga och under tre år skall jag med hela min gudaskara bo der. Detta vill jag göra af kärlek till dig, Gylfe, ty om du behöfver min hjelp, så skall jag genast med hela min allfaderliga magt vara vid din sida. Du har mitt löfte, Gylfe. Aldrig har Oden ljugit.»

Nog insåg Gylfe — och det ganska klart — att åtminstone denna s. k. Oden var en mästare i lögnens konst men han gömde alla sitt förstånds anmärkningar i sitt hjerta.

»Nå, då äro vi öfver ens . . .»

Oden hade knapt yttrat dessa ord, förr än dörren till salen slungades upp på vid gafvel och in störtade Gjard — den der trälen, som Gefion hade fångat om natten och medfört på draken.

Gylfe igenkände snart både hans låga panna och hans breda mun, för att nu icke tala om öronen, hvilka stodo ut ifrån det slätrakade hufvudet.

»Hvarifrån kommer du, Gjard?» ropade den uppspringande Gylfe.

»Från Gefionsberg eller rättare . . .»

»Tala tydligt, träl!»

»Ack!»

»Tala, ty eljest låter jag ögonblickligen hänga dig!»

»O!»

»Skynda på!»

»Ve!»

»Nå!»

»Jag blef bortröfvad om natten af Gefion och de andra qvinnorna.»

»Hvartill ville qvinnorna använda en dylik åsna?» yttrade Sigge Fridulfsson, hvilken såsom gud Oden hade obestridlig rätt att vara cynisk. Hvar finnes någon mythologisk varelse, som icke är cynisk? Det hörde till Odens gudarol, att kasta all moralitet utombords.

»De förde mig upp på draken», fortfor den bäfvande Gjard.

»Usle slaf», röt Oden, »hvartill behöfdes du ombord? Svara!»

»Jag tjenade dem.»

»Dem? . . . Hvilka dem?»

»Qvinnorna! . . . Framför allt den härliga Gefion.»

»Ah!»

Detta utrop kom öfver både Gylfes och Sigge Fridulfssons läppar, innan någon af dem kunde hejda det.

»Har du sett Gefion?» återtog Gylfe. »Hvar är hon? Säg... usling!»

»Död är hon.»

»Död!» utbrast Gylfe. »Om du har dödat henne, du usle träl, så skall jag låta slita din kropp i stycken, sedan den blifvit bunden vid fyra uroxars... vilda uroxars svansar... Bekänn, eländige träl!»

»O, jag vill bekänna, men...»

»Men?»

»Jag har ingenting att bekänna... ty jag har...»

»Hvad har du?»

»Jag har intet ondt gjort, nådige herre och borghöfding.»

»Berätta allt!» utbrast den nära nog å nyo svagsinte konung Gylfe.

Men den majestätiskt lugne Oden yttrade endast:

»Vet du, hvem jag är, Gjard?»

»Nej, o, nej!»

»Jag är Allfader... jag är Oden!»

»Hjelpe oss alla himlar!» stönade Gjard, i det han, utom sig af förfäran, föll på knä inför skådespelaren, som icke var gud i högre grad, än att en handfull romerske äfventyrare hade förmått fördrifva honom från hans fäders gård och grund på sluttningen af ett berg, hvarifrån man hade god utsigt öfver Svarta Hafvet. Jo, det var just en väldig gud! Men hans kalla, majestätiskt klingande röst kom den stackars Gjard att bäfva, fastän Gjard, om saken hade blifvit afvägd på den sanne gudens rättvisa vågskål, säkert hade befunnits bättre än den gudlöse Oden. Ty gudlös var han, då han kunde gifva sig ut för att sjelf vara den gud, som hans fäder hade lärt honom att dyrka.

»Tala blott sanning och dig skall ingen skada ske!» återtog Oden.

»Sanningen? ... Ja ... ja! ... Jag ljuger aldrig ... det vill säga högst sällan ... vid ytterst få tillfällen.»

»Om du nu ljuger, Gjard, så blir det din död», sade Oden.

»Hvar är Gefion?» stammade den förkrossade Gylfe.

»Om icke den väldige guden Oden vet, var Gefion är till finnandes, huru skulle då jag, usle träl, kunna hafva någon kännedom derom? Jag vet det icke. Huru skulle jag kunna veta hvad icke ens den öfvermägtige Allfader har kännedom om?»

»Hvar lemnade du Gefion?» röt den högtidlige Oden.

»Lemnade? ... Jag lemnade henne aldrig.»

»Aldrig?»

»Nej, aldrig!»

»Och likväl är du här?»

»Hon lemnade mig, men aldrig öfvergaf jag henne, som var mot mig en så huld husmoder och herskarinna.»

»Lemnade hon dig?»

»Ja, hon for raka vägen till Valhall och när du, väldige Oden, kommer hem, finner du henne före dig i de strålande salarna.»

»Hvad menar du, träl?» sporde den kallblodige skådespelaren.

Men Gylfe föll afsvimmad ned på det hvitskurade golfvet.

Oden sprang upp, framtog en liten silfverflaska och hälde af dess innehåll en liten droppe på den medvetslöse Gylfes tunga. Inom få ögonblick sprang Gylfe upp, ropande till Gjard:

»Omtala hvad du upplefvat, gemene usling, eländige slaf!»

Och Oden dundrade:

»Jag kallar ögonblickligen hit Thor, som skall slå sin

hammare in i ditt hufvud, om du icke utan dröjsmål omtalar allt.»

»Jag vill...»

»Nå fort!»

»O, Oden!»

»Tala!»

»Det var nu så, att jag blef tagen till fånga af ett tjog qvinnor, som öfverföllo mig med hugg och slag, med svärd och...»

»Ljug icke, eländige träl! Det var endast *en* qvinna», sade Oden.

Gjards knän visade benägenhet att vackla. Hans fula och skäggiga anlete var alldeles blekt af förskräckelse.

»O, du store Oden, ja, det var endast *en* qvinna, men hon var så stor som två och så stark som tjugo.»

»Nå», utlät sig den högtidlige guden», »du inser nog, att jag kan genomskåda dina lögner. Derför... tala sanning, hjon, om lifvet är dig kärt.»

»Sanning vill... d. v. s. måste jag tala, du fruktansvärde Allfader, ty hvem förmår väl dölja sanningen inför ditt öga. Så hören då! På Gefions drake foro vi åt norr. Vi funno ett högt berg, stego i land, drogo draken upp på stranden och byggde oss en ointaglig borg på den skyhöga bergets sida, högt uppe på branten. Sjelfve jättarne skulle icke hafva förmått intaga vår väl befästade borg.»

»En pust ur min mun skulle hafva blåst bort alltsammans», sade Oden med sublimt lugn och med ett i rösten inlagdt, väl speladt uttryck af förakt.

»Den pusten torde du också hafva utsändt, ty...»

»Hvad... Tala ur ditt gemena skägg, usling!»

»En morgon började hela berget skälfva. Rök utträngde både ur dess topp och ur springor på dess sidor... Fy! Det var en illaluktande rök, hvilken stack oss i näsan, som

om den hade varit endast svafvel. Plötsligt söndersplittrades berget...»

»Ha!... Hvilka sagor berättar du?»

»O, vore det endast en saga! Men tyvärr är det...»

Gylfe var utom sig, grep Gjard i håret och röt med tordönets röst:

»Hvad blef af Gefion... den fagra Gefion... den skönaste qvinna, som trampat på jorden?... Hvad blef af henne?»

»Hon försvann... hon gick förlorad... hon är borta.»

»Men *du* blef räddad... du usle slaf!»

»Jag befann mig ett stycke väg från vår lilla borg, när berget remnade och dess delar slungades ut i rymden. Den sten på hvilken jag vid tillfället stod hvilade på en del af berget, som efter en vådlig färd genom luften föll ned i hafvet på några hundra famnars afstånd från land. Der berget förr låg, är nu en sjö.»

»Men Gefion?... Gefion?»

»Om hennes och qvinnornas öde vet jag intet, jag arma varelse.»

»Intet?»

»Väldige Od...»

»Tig, åsna! Det var skada att icke hafvet uppslukade dig.»

»Hvad skola vi göra?» utbrast Gylfe, som en stund hade sprungit fram och tillbaka i rumet lik en galning.

»Vi skola aldra först slå ihjel den der trälen, hvilken kommer till oss med en så dålig underrättelse.»

»Hvartill gagnar...?»

Oden tog Gjard i håret och släpade honom ut. Det blef aldrig kunnigt, hvarför Gjard från den dagen aldrig mera visade sig i kroppslig gestalt på Sagoborg. Oden var lika förträfflig bödel som skådespelare. Rysligt!... Ja, men

det var i enlighet med den tidens anda och i fullkomlig öfverensstämmelse med den tidens smak.

Men Gylfe rasade och bannade både Oden och hela verlden. »Gudinnorna» kommo hem, men icke ens deras närvaro eller deras kärliga blickar förmådde lugna honom. Han var mycket nära att ännu en gång duka under för vansinnets onda andemagter och det var endast genom Odens välgörande droppar, som han för denna gång räddades från en slik olycka.

Frågan var emellertid denna:

»Hvad är att göra?»

Och det spörsmålet var ännu obesvaradt fastän Gylfe — tack vare Odens elixir! — satt helt lugn i högsätet vid Odens venstra sida och fastän de hulda »gudinnorna» fjäsade mycket för honom. Men Oden sjelf var dyster i hågen. Huru hjertlös och egennyttig han än var, kunde han icke annat än sörja öfver Gefions död... ty såsom död måste han anse henne, ehuru han icke egentligen förstod hela Gjards berättelse och i synnerhet icke den del deraf, som skildrade vulkanens utbrott och bergets sönderremnande. Med huru stor vishet han än hade satt sig in uti sin rol af »Allfader», stod han dock här lika rådlös och okunnig som någonsin den enfaldige Gjard, men han behöfde aldrig erkänna sin okunnighet, ty Gjard — det enda lefvande beviset — var död. Alltså var Odens okunnighet den verkliga anledningen till Gjards dödande. Sedan trälen icke längre kunde omtala sin vidunderliga historia om ett berg, som remnade och i bitar fördelade sig i luftrymden samt öfver haf och land, och om en stor sjö, som nu vältade sina vågor der, hvarest fordom vårt lands högsta berg höjde på oböjd nacke sin stolta hjessa — med få ord: sedan Gjards mun blifvit för all tid tystad, kunde Sigge Fridulfsson efter eget godtfinnande sammansätta en historia, hvilken på samma gång kunde i Gylfes och borgfolkets ögon förklara sa-

ken och rädda Sigges anseende såsom en allvetande gud. Nå, om det nu verkligen var den första gången, som en underlägsen mensklig varelse varit nödsakad att offra både lif och lycka för en mera verldserfaren menniskas skull, så var det åtminstone icke den sista, ty vi hafva i nittonde århundradet sett mången arm Gjard dö under mången Sigges obarmhertiga skalperyxa. Men om menskligheten väl befrämjas genom slika i tysthet utförda dåd, det är en fråga, som förtjenar att utförligt behandlas.

Tio minuter hade icke störtat in i evighetens haf, hvarifrån de aldrig kunna återvända, då Oden redan hade sin plan färdig. Han visste, att ju mera vidunderlig hans historia blef, desto förr skulle den blifva trodd. Den kallblodige menniskokännaren visste, att folk i allmänhet lättare tror på det som strider mot förnuftet och bär öfvernaturlighetens falska pregel, än på det som öfverensstämmer med förnuftet och är stämpladt af sanningen. På grund af dessa tyvärr fullkomligt rigtiga iakttagelser började nu Oden berätta en saga, som ännu står att läsa i mången »svensk historia».

»Den eländige trälen», sade Oden med majestätiskt lugn, »har nu fått sitt väl förtjenta straff för sitt försök att inbilla oss alla möjliga osanningar. Han är död, den äreförgätne uslingen. Men saken är i sig sjelf så vigtig, att jag anser mig böra förtälja er, huru allt har tillgått. Naturligtvis sker intet i verlden, hvilket icke kommer till min kännedom, då ju jag är Allfader, vishetens gud, verldens beherskare.»

»Det är sant!»

»Ack, berätta!»

Sjelfva »gudinnorna» visade tydligt den nyfikenhet, med hvilken de afvaktade hvad Oden skulle säga för att bevisa sin gudamakt.

»När Gefion lemnade mig, befunno vi oss i ett annat

land *, hvarest jag satt min son Sköld** till konung, sedan jag förmält honom med en af gudaslägt härstamande ungmö, hvilken heter Gefion liksom min dotter. Min dotter Gefion drog hit i landet för att välja land och taga det i besittning, hvilket hon ock med prisvärdt förstånd utförde. Hon utvalde landet omkring det berg, hvarom Gjard talade . . .»

»Af mig erhöll hon löfte om ett plogland jord», inföll Gylfe.

Detta infall var mycket nyttigt för Oden, ty det tjenade till att fullkomna hans saga.

»Ja, mycket rigtigt!» sade han med orubblig kallblodighet. »Ett plogland jord erhöll hon. Jag såg och hörde det sjelf från högsätet i min sal, der jag just då satt och blickade ut öfver verlden. Hon var fullt och fast besluten att sätta sig i besittning af jordstycket, men hon fruktade sannolikt, att du skulle ångra dig, konung Gylfe . . .»

»Ångra mig? Aldrig! Allt hvad jag eger tillhör Gefion för evigt.»

»Dermed månde nu vara huru som helst, så beslöt Gefion att förflytta sitt plogland jord till en annan trakt. Hon for till Jotunhem och aflade der med en jätte fyra söner, hvilka voro rigtiga vidunder af styrka. Dem förvandlade hon till oxars skepnader, spände dem för en plog och lät dem draga det af dig, konung Gylfe, erhållna ploglandet tvärs öfver hela landet ut i hafvet, der hon lade det gent emot den af mig anlagda borgen Odense i min son Skölds rike ***. Der ligger nu ploglandet såsom en stor ö midt i hafvet. Dock är att märka, att under transporten började det höga berget vackla och falla samt söndersplittrades i fallet och derför finnes intet nämnvärdt berg på den

---

* Danmark.

** Stamfader för Sköldungarne.

*** Derigenom skulle enligt sagan Seland hafva uppkommit.

ön. Men der, hvarest Gefion plöjde upp sitt jordstycke, der blef en stor sjö *. Allt detta har jag skådat genom den allvetenhet och den vishet i allting, som är min tillhörighet såsom Oden och Allfader.»

»Underbart!» brummade kämparne.

»Hvilken väldig plog!» utropade de män, som i någon mon hade sysslat med jordbruk.

»Och hvilka präktiga oxar!» suckade borgens qvinnor.

Men »gudar» och »gudinnor» trodde sig böra förstärka intrycket af Odens väl sammansatta saga. På ett gifvet tecken af Njord reste alla sig upp, lyftade sina horn och ropade:

»Stor är Oden, gudarnes konung. Väldig är hans magt och omätlig är hans vishet. Till hans ära töma vi våra mjödfylda horn.»

Naturligtvis instämde borgfolket i lofsången och deltog i drickandet.

Men Gylfe brummade:

»Nu har den der karlen berättat oss en saga, hvilken påtagligen är lögn från början till slut. Jag kunde visserligen afslöja honom, men ... bör jag väl det? Nej, jag bör det icke, ty han är den fagra Gefions fader och just af denna orsak är hans vänskap af ett omätligt värde för mig ... Nå, jag vill åtminstone försöka att bringa honom i förlägenhet. Om jag kunde få ett band på honom! ... Nå, vi försöka!»

Med denna aktningsvärda föresats vände Gylfe sig till Oden och log på det mest blida och vördnadsfulla sätt.

»Om jag vågade i Allfaders egen närvaro väcka ett förslag ...»

Han tystnade och visade en väl spelad förlägenhet

---

* Enligt sagan skall Mälaren hafva lika många vikar, som Seland har uddar och näs.

öfver sin djerfhet att liksom vilja gifva den höge Oden ett råd eller en uppmaning. Men Oden nickade högtidligt och svarade med kallblodig nedlåtenhet:

»Tala, konung Gylfe! ... Det vare dig tillåtet för din ödmjukhets skull.»

Hela den qvinliga Olympen fnittrade och hviskade, men tystades snart genom en obevekligt sträng blick ur Sigge Fridulfssons öga.

»Då vill jag taga mig friheten att föreslå ...»

»Nå?»

»Jo, jag föreslår, att vi alla gemensamt besöka den plats, der berget stod och der nu sjön Lögen visar en stundom blank och slät, stundom ojemn och skroflig yta ... Men kanske är mitt förslag djerft ....»

»Ingalunda!» genmälde Oden. »Jag vill så mycket heldre segla med dig dit, som jag, då jag nyss gaf efter för dina böner att stanna här i landet ett par år, tänkte att just i den trakten bosätta mig. I morgon vilja vi fara åstad.»

Gylfe hade förestält sig, att hans förslag skulle göra Oden förlägen. Han blef derför mycket förvånad öfver att finna Oden beredvillig att göra den föreslagna resan. Men om Gylfe hade i grund och botten känt den sluge Sigge Fridulfssons förställningskonst, skulle han icke hafva känt någon förvåning.

Vid stranden lågo två drakar, hvilka tillhörde Gylfe. De hade visserligen icke blifvit använda under de två år, som kungens galenskap hade räckt, men de befunno sig ännu i någorlunda sjödugligt skick. Man gick nu genast mangrant ned för att beskåda drakarna.

»Åhja», sade Oden, sedan han betraktat fartygens både inre och yttre.

»De äro ju rätt bra», menade konung Gylfe, som hittills hade varit stolt öfver att ega de bästa skepp i Norden.

»De kunna i nödfall användas, fastän de äro med oförstånd bygda.»

»Talar du allvarligt, Allfader?»

»Ja visst! Jag hoppas, att du aldrig har hört mig skämta, konung Gylfe.»

»Nej ... det måste jag medgifva ... men ...»

»Nå, låt resa upp masterna och hissa segel! Först då kan jag rätt bedöma dina drakars värde.»

»Master? ... Segel? ... Hvad menar du?»

»När jag säger mast, så menar jag mast, och när jag säger segel, så menar jag naturligtvis intet annat än segel, det borde du kunna utan någon svårighet förstå, konung Gylfe. Nå ... skynda dig, Gylfe, och låt ditt folk uppresa master och hänga upp segel!»

»Hvad ... hvad är en ...»

»Nå ... pröfva icke alltför mycket mitt tålamod, konung Gylfe!»

»Hvad ... hvad är en ... mast?»

»Skämtar du?»

»Och hvad är ett segel?»

»Vet du då verkligen icke hvad en mast eller ett segel är?»

»Nej ... i sanning! ... Förlåt vår okunnighet, du höge Oden!»

»Det vore då det allra mest besynnerliga i verlden», yttrade Sigge Fridulfsson med oförlikneligt allvar. »Den här vise konung Gylfe har aldrig sett en mast och aldrig hissat ett segel. Ha, ha, ha!»

Och alla »gudinnorna» skrattade, så att Gylfe skämdes för sin okunnighet.

»Huru framdrifven I då edra skepp», yttrade Oden, »när I icke hafven hvarken master eller segellappar?»

»Vi ro dem fram med årorna, såsom den feniciske köpmannen Abibaal lärde våra förfäder att göra.»

Hela den präktiga gudaskaran gapskrattade. Endast Oden stod der så lugn och kall, som om han hade varit mejslad af sten.

»Nå, konung Gylfe», sade han, »när det så är, att I icke kännen bruket af master och segel, så vill jag lära eder allt detta, ty jag har ju med mina gudar stigit ned från de himmelska boningarna just i ändamål att vara eder till gagn och hjelpa eder i förekommande ting.»

»Lofvad vare din godhet, Oden!» utropade Gylfe, ehuru orden voro nära att fastna i hans hals och fastän han mycket heldre skulle hafva slungat en mast i pannan på skådespelaren än af Oden behöfva lära dess användande.

»Lofvad! ... Lofvad!» ropade Gylfes kämpar.

Men »gudar» och «gudinnor» funno tillfället särdeles passande till att uppstämma en hymn till Odens ära. De började alla sjunga en urgammal sång:

Lyssnen, I alle
Jordiska väsen,
Högre och lägre
Jordenes barn!
Hvem kan väl Allfaders
Under förtälja?
Hvem mägtar prisa
Till fullo hans namn?

Oden kromade sig. Den sanne guden allena vet, om han icke redan nu trodde sig vara den »Allfader», den Oden, hvars rol han med så stor framgång spelade bland ett i okunnighetens dödsmörker lefvande folk.

Och »gudar» och »gudinnor» blefvo satta i verksamhet för att så snabbt som möjligt anskaffa master och segel. Kämparne och deras hustrur voro på Gylfes befallning och med Odens tillåtelse dem behjelplige vid deras arbete. Men Gylfe gick för sig sjelf, sysselsatt med djupa tankar, om hvilkas beskaffenhet vi kunna få en klar föreställning, om

vi lyssna till hans ord, i det ögonblick då han med samma värdighet som en professor i nittonde århundradet lade högra handens pekfinger på näsan. Se här hvad han sade till sig sjelf:

»Den der högtidlige slyngeln är bestämdt en bedragare, en fiffig kanalje, men jag måste låta honom i frid och ro fortfara, ty jag kan af honom draga en tvåfaldig nytta. För det första är han min älskade Gefions fader ... nå, det är hufvudskälet. För det andra tyckes han förstå sig på ett sätt att framdrifva drakskeppen utan åror och den kunskapen är god att inhemta ... Vore det icke för dessa orsaker, skulle den fördömde karlen snart vara hos gudinnan Hel ..... Tyst! Var lugn, Gylfe!»

Inom ett par dagar reste sig på hvarje drakskepp en hög mast, och segel — till hvilka »gudinnorna» hade varit nödsakade att offra mer än en kjol eller mantel, utbredde sin yta för vinden.

»Allting är redo», dundrade Oden.

»Lofvad vare Odens vishet!» ropade kämparne, ehuru de icke alls förstodo, huru de hvita segelytorna skulle kunna framdrifva de två tunga drakarna. Snart ljöd inom Sagoborg ett enstämmigt rop:

»Om bord!»

Och de gingo om bord, gudar och kämpar, gudinnor och qvinnor om hvarandra, ty äfven en del af Sagoborgs qvinliga invånare ville följa med på färden.

Gylfe var befälhafvare om bord på den ena draken och Oden på den andra och »gudar» och »gudinnor» skötte segel och roder. Njord stod vid styret på Odens drake och Thor på Gylfes.

Seglen började fyllas, skeppen vaggade oroligt, liksom om de bäfvat för det djup, öfver hvilket de skulle flyta. De båda »gudomlige» styrmännen skötte rodren med både kraft och klok beräkning. Snart voro de två drakarne ute

på sjön och sträfvade upp mot norr, fastän ingen enda åra hade blifvit utstucken genom sitt hål i skeppssidan.

Aldrig hade Sagoborgs folk sett något sådant. Den i deras ögon underbara seglingen föreföll dem så utomordentlig, så öfvernaturlig, att de nästan betraktade sjelfva seglen med samma vördnad som den, hvilken de egnade »gudarne» och »gudinnorna». Än utbreddes seglen, än drogos de tillhopa och än nedfirades de helt och hållet. Allt detta erhöll mycket lätt utseende af att vara öfvernaturliga ting, isynnerhet som Oden ingalunda sparade på sådana befallningar, anmärkningar eller yttranden, som kunde gifva ett högt begrepp om hans magt öfver både luft och haf.

»Den skräflaren!» brummade Gylfe mången gång, när Sigge Fridulfsson gick alltför groft till väga i sin skrytsamhet.

»Den väldige!» hviskade folket.

»Den listige krabaten!» hviskade »gudarna» till hvarandra.

Men ur allt detta öfvernaturliga uppväxte småningom sagan om Odens skepp Skidbladner, som kunde svepas tillsammans såsom en duk och stoppas i en pung (det var uppfattningen af seglen, som fick denna form) och som kunde segla i både med- och mot-vind (det var det enda sätt, hvarpå det okunniga folket kunde för sig förklara Odens och hans gudars sätt att begagna sig af sidovindens inflytande på seglen eller att, då vinden var rakt emot, hjelpa sig fram genom kryssning.)

Vinden var förlig den ena dagen och motig den andra. Ena dagen var det fagert solsken och den andra var himlen öfverhöljd af moln. Den ena timman var vinden lätt och behaglig och nästa timma röt den ofta nog fram med vildt raseri. Men Odens och Gylfes drakar gingo, tack vare seglen, fram i hvilket väder som helst och från hvilket håll vinden än månde komma.

Redan hade man kommit så långt upp i norr, att det höga berget borde hafva synts, om det verkligen ännu hade funnits qvar på samma plats. Men ingenstädes kunde det upptäckas. Kämparne, af hvilka de fleste hade många gånger just från denna trakt af hafvet sett Gefionsbergs höga topp, kunde icke nog förvåna sig öfver, att sakna det. Naturligtvis kunde de från den stunden icke betvifla sanningen af Odens saga om Gefions fyra mäktiga söner, om hennes plogland och dess släpande ut i hafvet.

XI.

Gefions val.

Så noggrant som möjligt sökte man upptäcka den punkt af stranden, som var närmast den plats, der Gefionsberg fordom hade legat och der lade man drakarna vid strand. Den var icke svår att finna. Mälaren är sannerligen så stor, att den icke löper någon fara att blifva bortglömd. Hela sällskapet af gudar och qvinnor, män och gudinnor drog rundt omkring sjön, emedan Oden ville utvälja åt sig och sitt sällskap en plats för en borg och en by, der de kunde bo under de två år, som enligt löftet till Gylfe deras närvaro i landet borde räcka.

Norr om Mälaren eller, såsom den då kallades, Lögen utvaldes en lämplig plats, på hvilken man genast slog sig ned och började byggandet af en borg och en mängd hyddor. Gylfes kämpar voro dervid behjelplige och ansågo sig naturligtvis mycket hedrade genom förmonen att få bygga hus åt gudar och åt *sådana* gudinnor. Borgen blef kallad

Sigtuna. Anledningen till detta namn var naturligtvis en hemlighet för Gylfe och hans folk, men Odens följe af gudar och gudinnor visste nogsamt, att det namnet skulle till efterverlden fortplanta minnet af en man vid namn Sigge Fridulfsson.

Gylfe hade ännu icke uppgifvit hoppet om att träffa och få ega Gefion. Han ansåg sagan om Gefions vistelse i Jotunhem vara endast en dikt, som Oden uppfunnit för att dermed förtreta honom. Men den genom exemplet af Odens slughet sjelf ganska slug vordne Gylfe ansåg sig det oaktadt böra på hvarje upptänkligt sätt smickra Oden och hans gudasällskap. Derför erbjöd han också Oden, att kämparne skulle fortsätta byggandet af borgen, medan Oden sjelf, hans »gudar» och »gudinnor» fore med honom hem till Sagoborg, för att der hemta en mängd jern, guld, silfver och dvergasmiden, hvilka Gylfe ville skänka Allfader såsom en gärd af den tacksamhet, han i sitt hjerta kände mot en gud, hvilken hedrat hans hus och hans land med sin närvaro.

Alltså lade drakarna för andra gången ut från land med Gylfe och »gudarnes» höga sällskap. Mer än en gudinna sörjde sig till lungsot på grund af skilsmessan från de bistre kämparne, men Odens lifselixir gjorde dem helbregda på några ögonblick. Det är alls icke farligt att vara sjuk, när man har en gud i sitt sällskap.

Det var natt, då drakarna lemnade stranden ur sigte. Gylfe, som ansåg sig vara i besittning af en noggrann kännedom om farvattnet, stod vid rodret. Mörkt var det och det var med stor möda, som man kunde se tre eller fyra famnar framför sig. Oden låg och sof i förstäfven, der skummet stänkte öfver honom såsom ett fint regn. Gudar och gudinnor hade äfven gått till hvila. Endast några »hjon från det sälla Valhall» stodo vid seglen. Ett hjon, en träl, en usling har ingen rättighet att vara trött, intet skäl att undandraga sig arbete. Han är född att lida

och ju mer han lider, desto bättre uppfyller han sin bestämmelse.

Allt eftersom natten led framåt och allt eftersom drakarne — den ene, såsom nämndt är, styrd af Gylfe, den andre åter af en bland de kämpar, som utgjorde Gylfes följe på hemvägen — ilade framåt, blef Gylfe häpen. Der hvarest fordom var en slät hafsyta, fann han nu idel öar och holmar. Det var lemningarna af Gefionsberget, som hade störtat ned direkte i hafvet. Med stor möda och endast genom oaflåtlig vaksamhet lyckades det Gylfe att föra sin drake fram mellan öarne. Den andre draken följde noggrant i den förstas spår, så att den icke lopp någon fara.

Men himlen blef mer och mer svart. Och hafvet mörknade.

Nu drog en kall och häftig kåre fram öfver hafvet. Drakarna hoppade, gungade, suckade och knakade. Der brast ett tåg. Här lossnade det ena hörnet af ett segel. Men det blef allt värre och värre.

Vinden tilltog i styrka. Först kommo några orkanlika ilar. Derefter en ihållande stormvind. Sedan blef det lugnt några minuter, ja, så lugnt att seglen hängde slappa vid masten. Några minuter senare utbröt stormen i fullt raseri. Våg häfde sig öfver våg. Vindstöt följde på vindstöt. Luft och haf voro i uppror.

Väl förstod Gylfe icke mycket af seglingskonsten, men det oaktadt märkte han snart genom iakttagelser rörande fartygets lutande ställning, så fort en stormil kom, att seglen nu voro lika farliga, som de vid gynsam vind voro nyttiga. Derför lät han hjonen taga ned hvarje segelklut, så att draken gick för blott tackel och tåg. Den andra draken följde exemplet.

Nu gick det i någon mån stadigare, lugnare, säkrare,

fastän orkanen svepte fram öfver hafvet och vältrade upp vågor så höga som hus.

Vinden och hafvet blefvo slutligen så våldsama, att Gylfe icke alls kunde styra fartyget, utan det gick efter dess eget tycke eller, rättare sagdt, det gick så som orkanen, den nyckfulle hafsdespoten, behagade med sitt magtspråk styra deras lopp.

Gylfe var dock icke rädd, ty han tyckte sig ega den bästa af alla de tröstegrunder, som i dylik nöd på hafvet kunnat göra sig gällande — en tröstegrund, hvars verkan på hans sinne uttryckte sig genom sådana yttanden som detta:

»Vi hafva framför oss öpna hafvet och rum sjö, och derför länsa vi undan utan att löpa någon egentlig fara.»

Men Gylfe misstog sig. Hans drake hade icke rum sjö framför bogen. Der låg rakt framför honom en holme, som blifvit slungad ut i hafvet (jemte många andra) då Gefionsberg splittrades af den vulkaniska jättekraften.

Dock var det så mörkt, att det är ursäktligt, att Gylfe icke såg den farliga holmen. Denna var också ännu mer än fem tusen fot från drakens bog.

Då trädde en träl fram till Gylfe. Hans ansigte var likblekt. Det syntes tydligt vid skenet af den fackla, som han bar i handen. Hans hår stod på ända. Hans knän darrade.

»Hvad vill du, träl?» röt den orolige Gylfe.

»Guden . . .»

»Hvilken gud?»

»Den der!»

Och slafven utpekade Njord.

»Hvad menar du, slyngel?»

»Han är vindarnes gud. Han kan hjelpa oss i vår nöd.»

»Nå, gå då bort och väck honom», befalde Gylfe, som hyste föga förtroende till Njords herravälde öfver vindarne.

Trälen åtlydde den erhållna befallningen.

Njord öpnade det ena ögat och röt med vredgad stämma:

»Hvad vill du, usla hjon?»

»Hjelp, du store gud, hjelp oss, ty vi förgås.»

»Må du gerna förgås!» svarade den sömnige och måhända äfven af mjödrus förtyngde »guden» Njord.

Derpå somnade han ögonblickligen och trälen smög sig skamflat och förtviflad bort i en vrå.

Men Gylfe styrde med säker hand drakens lopp i en rigtning, om hvilken han visste, att den alls icke var besvärad af några holmar eller klippor. Han kände icke alls till den revolution, som Gefionsbergets sprängning hade förorsakat. Han visste icke, att just det stycke af berget, på hvilket Gefions borg blifvit bygd, hade vid den förfärliga katastrofen blifvit slungadt ut i hafvet* *så*, att det låg rakt framför honom i den väg, han nu färdades.

Några tusen fot tillryggaläggas fort, när orkanens demoner gripa i akterskeppet med kraftiga händer och skjuta det framåt.

Ett plötsligt brak!

Draken hade törnat mot en holme.

Gylfe svor, då han kände skeppet sjunka allt djupare. Han svor både vid Oden och Thor och äfven vid den tjocke Njord, fastän alla tre stodo yrvakne vid hans sida.

»Hvad nu?... Hvad är det?» sporde Oden ifrigt. »Gå vi till botten eller hvarom är fråga?»

»Må Loke slå ihjel en sådan skeppare som Gylfe», dundrade Thor. »Han är icke värdig att drabbas af min hammare.»

»Drömer jag?» utbrast Njord.

Men han blef snart varse, att han icke drömde, ty

---

* Nuvarande Skärgården utanför Stockholm.

drakskeppet, som vid strandningen hade erhållit en obotlig läcka i fören, sjönk allt djupare. En lycka var, att samtlige »gudar» och »gudinnor», som voro ombord på Gylfes drake, vaknade så fort, att alla utan undantag kommo upp på stranden innan draken gick till botten. Hvar det andra drakskeppet var, det visste ingen. Mörkret var så tjockt, att det icke var möjligt att skåda tio handsbredder utåt hafvet.

Till en början voro »gudarne» förfärade. Nå.... väl måste man medgifva att det är besynnerliga gudar, som kunna lida skeppsbrott (och det insåg Gylfe äfven), men — de sofvo ju, när olyckan skedde och det var lätt för dem att påstå, att om man blott hade väckt dem, så skulle de hafva med maktspråk tvingat både haf och luft att vara lugna.

»Men jag lät min träl väcka dig, gud Njord», sade Gylfe, visserligen icke i den tanken att dermed förbättra saken, utan endast för att förtreta en skara gudar hvars magt var så liten, att den icke ens var tillräcklig att förhindra ett skeppsbrott.

»Osanning», skrek Njord, som fann sig förolämpad af insinuationen. »Om jag hade blifvit uppväckt, skulle jag på ett enda ögonblick hafva gjort himlen molnfri, luftkretsen lugn och hafvet stilla.»

Och Njord och Gylfe började häftigt tvista med hvarandra

Oden trädde fram på den af det brusande hafvet bestänkta klippan, der grälmakarne stodo, och han var sannerligen mera högtidlig och majestätisk än någonsin.

»Intet gräl i min närvaro!» befalde han, och det kunna vi med sanning säga, att sedan Oden hade med en *sådan* röst och på ett sådant sätt sagdt detta, skulle Gylfe icke hafva vågat yttra ett enda vredgadt ord till fortsättande af tvisten, äfven om han hade ansett Oden för en tiofaldig be-

dragare och Njord för en hundrafaldig stackare. Han teg och sväljde med möda förtreten.

»Du borde hafva väckt mig, Gylfe», sade den kallblodige Oden.

»Jag .... jag kunde icke .... gå ifrån .... ifrån rodret.»

»Nå, vi kunna nu icke hjelpa den olycka, som du, konung Gylfe, har genom din försumlighet att väcka mig förorsakat. Väl vet jag, att om jag hade blifvit väckt, skulle jag hafva kunnat på ett ögonblicks tid uttorka hela detta lumpna haf, så att både vår drake och vi befunnit oss på torra landet. Det hade varit en ringa ting för mig, som är allfader, hela verldsaltets beherskare och beskyddare .... Nå, det är nu försent att hjelpa och klagan efteråt är icke vis mans gerning. Nej, vi vilja draga uppåt denna ö, för att erhålla kännedom om dess beskaffenhet.»

»Ur Odens mun talar visdom», ropade alla »gudar» och »gudinnor.»

Men Gylfe brummade:

»Jo ... det här är just en vacker gudaskara, men .... jag måste tänka på Gefion ... Jag måste vara lugn.»

Hela skaran af våta gudar och fuktiga gudinnor sträfvade nu uppför klipporna och Gylfe med dem.

Se, der ligger en liten borg! Dess lilla torn, dess vallar, dess hustak afspegla sig mot den nu något ljusare himlen.

Ah! Ett ljus!

Det är just hvad en skeppsbruten längtar efter att få skåda på den strand, der vidriga vindar kastat honom upp.

Alla lifvades af nytt mod.

Snart stodo de utanför en borgport. Thor slog på den med sin väldiga och underbara hammare. En qvinlig röst frågade nästan ögonblickligen:

»Hvem är der?»

»Oden och hans gudar?»

»Ha, ha, ha!»

»Skäms och tag dig till vara, hvem du än är, för att beskratta de sälle och mägtige gudar, som kunna med en enda finger förgöra eder borg och med ett andetag bortblåsa hela härligheten och dig sjelf med! Öpna, eljest....»

»Ha, ha, ha!»

»Vettlösa qvinna, du gör dig olycklig, om du icke....»

»Ha, ha, ha!»

»Hvarför skrattar du?»

»Jo, det må jag väl göra. Ha, ha, ha!»

»Qvinnan är galen», yttrade Thor, vändande sig till den äfven nu lika majestätiske Oden.

»Nej, men hon känner igen dig», genmälde Oden.

»Mig?... Hvad nu?... Måtte alla Hels magter....»

»Tyst! Jag skall tala med henne.»

Och Oden höjde sin röst, sägande:

»Din röst, fagra Braga, känna vi igen....»

»Ha, ha, ha! Thor tyckes hafva glömt mig, ehuru han har alla skäl att komma mig ihog, och Oden, som knapt en enda gång sett mig, han erinrar sig mitt namn och min person! Ha, ha, ha! Kom in, du lysande Oden!... Kom in i Gefions borg, du och din gudaskara! Men nog skall Thor få plikta för sin ohöflighet....»

Portarna öppnades.

»Förlåt mig, lilla Braga», hviskade Thor.

Men hon gaf honom en väl förtjent örfil och ilade derifrån.

Snart sutto alla i Gefions sal och den fagra mön satt vid sin fader Odens sida, berättande sina öden.

Hela hennes borg hade blifvit slungad ut i hafvet och en lycka var, att den blifvit med så stor omsorg hopfogad, ty eljest skulle den hafva remnat. Det väldiga stycke af berget, på hvilket borgen hade blifvit bygd och hvarvid den under hela den vådliga luftfärden hängde fast, hade

borrat sig ned i hafvet och låg nu der såsom en orubblig ö, ja, den ligger qvar ännu i våra dagar såsom en af de mera betydande holmarne i Stockholms skärgård. Ingen enda af qvinnorna hade blifvit skadad. Endast trälen Gjard hade omkommit.

Oden log, då han hörde talas om Gjard. Han visste väl, hvar Gjard var, men han talade icke om det för sin dotter.

Gylfes möte med Gefion var märkvärdigt att skåda. Han var blek och skälfvande. Hon var rosenröd och leende. Han stammade. Hon skämtade. Han led djupa qval för hennes tydligt framträdande likgiltighets skull. Hon deremot skrattade och gjorde sig lustig med anledning af hans försök att visa sig älskvärd.

Oden satt der med rynkad panna och åskådade allt detta. Han visste icke, huru han skulle kunna ställa Gefion till freds utan att störta henne i den olyckan att bindas vid en sådan karl. Det har sina svårigheter att vara gud, om man icke är född till den värdigheten, liksom det är svårt att vara kung, äfven om man är född endast till det ändamålet. Sjelfve Oden var rådlös, ty han insåg, att Gylfe skulle blifva ursinnig, om han icke finge Gefion.

»Hvad skall jag göra?» mumlade den bekymrade »guden.»

Gefion hörde denna fråga och förstod dess mening.

»Lugna dig, fader Sigge», hviskade hon. »Jag skall ställa allt till rätta. Låt mig råda!»

»Gör som du vill, dotter Gefion! Du är klokare än jag.»

»Tyst!... För all del tyst.... kom ihog, att du nu är en gud.»

»Hm!»

»Och den högste bland gudarne till på köpet!» hvikade Gefion.

»Nå, nå.... det har sina behag, liksom sina obehag att vara gud. Jag var nästan lyckligare, då jag gick och plöjde min lilla åker vid Svarta hafvets kust. Förbannade vare romarne, som drefvo oss bort från den trakten!»

»Tyst!... Var tyst! Den der Gylfe kunde höra oss.»

»Det är just den karlen som gör mig bekymmer.»

»Jag vet det.»

»Ja, var lugn, fader Oden! Allt skall blifva godt.»

»Skynda dig då, Gefion, ty karlen besvärar mig verkligen.»

Gefion steg upp från högsätet och gick ut. Allas blickar följde henne, ty mera skönt anlete eller mera fager gestalt har aldrig en qvinna haft. När hon var borta ur salen, var det liksom om den hade blifvit förmörkad.

Under Gefions frånvaro satt Oden der emellanåt dyster och sluten, men emellanåt roade han hela det församlade sällskapet med muntert och qvickt skämt, lärorikt samtal eller vackra qväden. Alla lyssnade till honom, ty han var i sig sjelf en insigtsfull man och när han talade, tyckte alla, att om någonting är sant, måste det vara sant, som han med så stor reda och klarhet yttrade.

Loke sprang omkring, strykande sitt skägg, och utöfvade alla de skälmstycken, som hans elaka hjerta ingaf honom. Han var en mästare i konsten att göra folk förtret. Detta var också den rol, hvilken han hade blifvit satt att spela i den stora asakomedien.

Plötsligt öpnades dörren till en annan sal och Gefion trädde åter in, ledande vid handen en vacker yngling, skägglös och med ett par blåa ärliga ögon.

»Min blifvande make!» yttrade Gefion, sedan hon ledt ynglingen fram till Oden.

»Ah! Hvem är det?» sporde Oden och just så bör en förnuftig fader spörja.

»Det är Sigurd, konung Gylfes son», svarade Gefion.

»Godt! Jag tillåter edert förbund och välsignar det», svarade den allvarlige och högtidlige Oden, hvilkens skådespelaretalang aldrig förnekade sig. »Och om all min gudmakt kan göra eder lyckliga, så skolen I blifva det. Liten på mig!»

Men nu rusade Gylfe fram, ropande:

»Gefion är min.... min... och min son skall hon aldrig tillhöra.»

Här var just ett lämpligt tillfälle för Oden att med eftertryck uppträda såsom gud. Sigge Fridulfsson var också en karl, som aldrig försummade sig.

Han tog på sig en fruktansvärd min och röt:

»Tag dig till vara, karl, du månde nu vara konung huru mycket som helst! Akta dig för att reta allfader till vrede! Med hvilken rätt säger du, att Gefion är din egendom?»

»Spådomen, som du sjelf, Oden, genom din sejdkonst framstälde.»

»Ah! Spådomen!.... Nå, då behöfver jag blott påminna dig om, att den innehöll, att den sköna Gefion skall erhålla sin gemål ur din slägt. Det talades i spådomen icke alls om din person, konung Gylfe.»

»Ah!... Förbannad vare du, skändlige....»

»Thor, lyft din hammare....» röt Oden.

Och Thor lyftade sin hammare, så att Gylfe blef rädd.

Men Gefion vände sig leende till Gylfe och sade:

»Åt dig, Gylfe, har jag en annan brud, för hvilken du helt säkert skall tacka mig af hela ditt hjerta.»

Lätt som en fogel ilade hon ut och återkom efter några ögonblick, ledande Gylfes hustru vid handen.

»Se här är din brud, Gylfe!»

»Ha, hon är då icke död?» hväste konung Gylfe.

»Nej, min vän och make, jag är icke....»

Men Gylfe stannade icke för att åhöra Himlas tal till slut. Han störtade ut ur salen, ropande:

»Himla!.... Hjelpe mig alla gudar!... Himla!»

Han ilade till stranden. Ett tjog menniskor skyndade efter honom, men han var snabbare än de. Han kom före dem till stranden — en öga och naken klippa, vid hvars fot hafvet brusade och dånade.

Förföljarne sågo, huru hans kropp, då han kastade sig från klippan ned i hafvet, aftecknade sig mot himlen. I samma ögonblick hördes ett skri genomskära luften. Man kunde lätt höra och uppfatta det:

»Gefion!»

Aldrig mera såg någon menniska konung Gylfe.

»Gudarne» och deras »gudinnor» vände från den nakna klippan om till Sigtuna. Den andre draken, som, sedan stormen lugnats, lade i land vid Gefions lilla ö, förde dem dit.

Sigurd och Gefion — nu man och hustru — foro på Sigurds drake hem till Sagoborg.

Men ännu hundra år efter den dagen, ja, vid samma tid då i Palestinas yppiga nejder den sanne Guden blef menniska för våra synders skull, qvarstodo ännu på den kala holmen i skärgården ruinerna af Gefions borg.

Slut på 1:a delen.

INNEHÅLL.

Inledning. Sid.

I. Fornforskaren och hans högvälborne gynnare 1
II. Hvarför magister Antiqvarius måste resa 6
III. Fornforskaren i Italien 17
IV. Den lärde fornforskaren hemtas af sin gynnare 31

Fornforskarens första saga.

Den feniciske köpmannen 43
I. Skeppsbrottet 49
II. De skeppsbrutne 64
III. Bland de svenske vildarne 77
IV. Bozras nedrighet 87
V. I nattens mörker 94
VI. Frid och Strid 103
VII. Strid och seger 115
VIII. Abibaals äfventyr 120
IX. Sagoborg 128
X. Bozra i spetsen för jättarne 138
XI. Druidens offer 148

Fornforskarens andra saga.

Jätten Thjasse 159
I. Hat 169
II. Kärlek 179
III. Bodvar omtalar sina bragder 183
IV. Thjasses första anslag 197
V. Thjasses andra försök 207
VI. Bozras sorg 221
VII. Striden 225

Sid.
VIII. Drakskeppet återeröfras 232
IX. Dvergen Algöts hämndgirighet 246
X. Thjasses sista försök 261
XI. Domen 270

Fornforskarens tredje saga.

Idunsborg 279
I. Två hundra år 284
II. Ungdomslust och ålderdomsallvar 289
III. Ungdomssorg och ålderdomsglädje 296
IV. Visburs olycksöde 304
V. Den dygdige Josef 312
VI. Fortsättning 319
VII. Åtta år 326
VIII. »Ack, hvad glädje!... Ett nordiskt vikingaskepp 331
IX. Ny och gammal kärlek 336
X. På Idunsborg 347
XI. Ottars död 352

Fornforskarens fjerde saga.

När gudarne uppenbara sig 365
I. Gylfe och Gefion 370
II. Gylfes dumhet 382
III. Gefions färd 390
IV. Den qvinliga skönhetens magt 399
V. Den svagsinte kungen 409
VI. Gudar 414
VII. Odens vishet och Gylfes galenskap 420
VIII. Gefions öden 431
IX. Spådomen 439
X. Ett budskap 457
XI. Gefions val 476

UNIVERSITETSBIBLIOTEKET
-4. APR. 1973

Umeå universitetsbibliotek

4071704